

ပရိဝါရပါဠိတော်နိဿယ

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂ၊ ကတ္ထပညတ္တိဝါရ ပါရာဇိကကဏ္ဍ

[ကြည့်ရှုရာ၌ လွယ်ကူစေရန် ဆဋ္ဌမူပုဒ်ရေနံပါတ်များကို ထည့်ထားပါသည်။]

၁။ ယောသော ဘဂဝါ-အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒသ-ဆယ်ပါးကုန်သော၊အတ္ထဝဿေ-စီးပွားအထူးတို့ကို၊ [“အတ္ထဝဿေ”၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ်၌ “အတ္ထဝဿေ”ဟု ခေါင်းတပ်၍ ပြထားပြီ။] ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ဝိနယ ပညတ္တိ-ဝိနည်းပညတ်တော်ကို၊ ပညာပေသိ-ပညတ်တော်မူပြီ၊ ဇာနတာ-ထိုထို သိက္ခာပုဒ်၏ ပညတ်ရာကာလကို သိတော်မူထသော၊ ပဿတာ-ထိုထို သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်း၏ ဆယ်ပါးသော စီးပွားအထူးတို့ကို မြင်တော်မူထသော၊ (တစ်နည်း) ဇာနတာ-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနဿတိညဏ်၊ အာသဝက္ခယ ညဏ်တို့ဖြင့် သိတော်မူထသော၊ ပဿတာ-ဒိဗ္ဗစက္ခုညဏ်ဖြင့် မြင်တော်မူထသော၊ အရဟတာ-ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ထသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-မဖောက်မပြန်၊ ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးထသော၊ တေန ဘဂဝတာ-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဌမံ-ပထမဖြစ်သော၊ ယံ ပါရာဇိကံ-အကြင် ပါရာဇိကကို၊ (ပညတ္တိ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တံ ပါရာဇိကံ-ထို ပထမပါရာဇိကကို၊) ကတ္ထ-အဘယ်အရပ်၌၊ ပညတ္တိ-ပညတ် တော်မူအပ်သနည်း။

ကံ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာရမ္ဘ-အကြောင်းပြု၍၊ (ပညတ္တိ-ပညတ်တော်မူအပ်သနည်း၊) ကိသ္ဿိ ဝတ္ထုသ္ဿိ-အဘယ်ဝတ္ထုကြောင့်၊ (ပညတ္တိ-နည်း၊) တတ္ထ-ထိုပထမ ပါရာဇိက၌၊ ပညတ္တိ-မူလပညတ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသလော၊ အနုပညတ္တိ-အနုပညတ်သည်၊ (နောက်ထပ် ပညတ်အပ်သော ပညတ်သည်) အတ္ထိ-လော၊)

အမှာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဇာနတာ၊ ပဿတာ” ပုဒ်တို့၏အနက်ကို နည်းအမျိုး မျိုးဖြင့် ဖွင့်ပြထား၏၊ ထိုနည်းများသည် သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာ၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ် အပ္ပန္နရ နိဒါန်း၌ ပြအပ်သော နည်းများနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုနည်းများအတိုင်း အနက်ပေးပုံကို သီလက္ခန်ပါဠိတော်နိဿယ၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပါဠိတော်နိဿယ၊ အပ္ပန္နရနိဒါန်း အဓိပ္ပာယ်နှင့် တကွရေးထားပြီ၊ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန”ပုဒ်၏အနက်ကား ထိုအဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့် မတူ၍ဤဋီကာဖွင့် ပထမနည်းအတိုင်း ပေးလိုက်ပါသည်။

အနုပ္ပန္နပညတ္တိ-အနုပ္ပန္နပညတ်သည်။ (အပြစ်မပေါ်မီ ပညတ်အပ်သောပညတ်သည်။ အတ္တိ-လော။) [အတ္တိ တတ္ထ ပညတ္တိတိ အာဒိသု အတ္တိနုခေါ တတ္ထ ပညတ္တိတိ အာဒိနာ အတ္ထော ဂဟေဗ္ဗော-ဝိမတိ။ သဗ္ဗတ္ထ ပညတ္တိ-သဗ္ဗတ္ထပညတ်လော။ (မဇ္ဈိမဒေသ၊ ပစ္စန္နိမ ဇနပဒဟူသော အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော ပညတ်လော။) ပဒေသပညတ္တိ-ပဒေသပညတ်လော။ (မဇ္ဈိမဒေသ၊ သို့မဟုတ် ပစ္စန္နိမဇနပဒဟူသော တစ်စိတ် တစ်ပိုင်း၌သာ ပညတ်တော် မူ အပ်သော ပညတ်လော။) သာဓာရဏပညတ္တိ-သာဓာရဏပညတ်လော။ (ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ ၂ ပါးစုံတို့နှင့် ဆက်ဆံသော ပညတ်လော။) အသာဓာရဏပညတ္တိ-အသာဓာရဏပညတ်လော။ ဧကတောပညတ္တိ-ဧကတော ပညတ်လော။ (ဘိက္ခု၊ သို့မဟုတ် ဘိက္ခုနီ တစ်ဖက်၌သာ ပညတ်အပ်သော ပညတ်လော။) ဥဘတောပညတ္တိ-လော။ (ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ ၂ ဖက်စလုံး တို့၌ ပညတ်အပ်သော ပညတ်လော။) ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးကုန်သော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာန-ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသတို့ငှင်၊ ကတ္ထ-အဘယ်ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ၌၊ ဩဂဓံ-အတွင်း၌ ဖြစ်သနည်း၊ ဝါ-အတွင်းဝင် သနည်း၊ [“အဝ+ဂတံ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အဝကို ဩပြု၊ တ ကို ဓ ပြု။] ကတ္ထ-၌၊

ပရိယာပန္န-အကျုံးဝင်သနည်း၊ ကတမေန ဥဒ္ဓေသေန-အဘယ်ဥဒ္ဓေသဖြင့်၊ ဥဒ္ဓေသံ-ရွတ်ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆတိ-ရောက်သနည်း၊ စတုန္ဒ-၄ ပါးကုန်သော၊ ဝိပတ္တိနံ-ဝိပတ္တိတို့တွင်၊ ကတမာ-အဘယ်မည်သော၊ ဝိပတ္တိ-ဝိပတ္တိနည်း၊ သတ္တန္တံ-ကုန်သော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ-အာပတ်အစုတို့တွင်၊ ကတမော-သော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓော-အာပတ်စုနည်း၊ ဆန္တံ-နံသော၊ အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာနာနံ-အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာန်တို့တွင်၊ ဝါ-အာပတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတို့တွင်၊ ကတိဟိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာနေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်သနည်း၊ စတုန္ဒ၊ အဓိကရဏာနံ-အဓိကရုဏ်းတို့တွင်၊ ကတမံ-သော၊ အဓိကရုဏ်-နည်း၊ သတ္တန္တံ-ကုန်သော၊ သမထာနံ-သမထတို့တွင်၊ ကတိဟိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပတိ-ငြိမ်းသနည်း။

တတ္ထ-ထို ပထမပါရာဇိက၌၊ ဝိနယော-ဝိနည်းသည်၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ တတ္ထ-၌၊ အဘိဝိနယော-အဘိဝိနည်း (လွန်ကဲသော ဝိနည်း)သည်၊ ကော-နည်း၊ တတ္ထ-၌၊ ပါတိမောက္ခံ-သည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ တတ္ထ-၌၊ အဓိပါတိမောက္ခံ-အဓိပါတိမောက်သည် (လွန်ကဲသော ပါတိမောက်သည်)၊ ကိ-နည်း၊ ဝိပတ္တိ-ပထမပါရာဇိက၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ကာ-အဘယ်နည်း၊ သမ္ပတ္တိ-ပထမပါရာဇိက၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ကာ-နည်း၊ ပဋိပတ္တိ-ပထမပါရာဇိကကို ကျင့်ခြင်းသည်၊ ကာ-အဘယ်နည်း။

ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ အတ္ထဝဿ-တို့ကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ ဘဂဝ
 တာ-သည်၊ ပဌမံ-သော၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ပညတ္တံ-အပ်သနည်း၊ ကေ-အဘယ်
 သူတို့သည်၊ သိက္ခန္တိ-(ပထမပါရာဇိကကို လုံခြုံအောင်)ကျင့်ကုန်သနည်း၊ ကေ-
 တို့သည်၊ သိက္ခိတသိက္ခာ-ကျင့်အပ်ပြီးသော (ပထမပါရာဇိက ဟူသော) သိက္ခာ
 ရှိကုန်သနည်း၊ ကတ္ထ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဌိတံ-တည်သနည်း၊ (“ပထမ ပါရာဇိက
 သိက္ခာ တည်သနည်း”ဟုလို။) ကေ-အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဓာရေန္တိ-
 ဆောင်ရွက် မှတ်သားကုန်သနည်း၊ ကဿ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝစနံ-စကားနည်း၊
 ကေန-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဘတံ-ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား
 အမေးတည်း။

၂။ ယံ တေန ဘဂဝါ၊ ဟေ၊ ပဌမံ ပါရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တန္တိ-ယံ တေန
 ဘဂဝတာ၊ ဟေ၊ ပဌမံ ပါရာဇိကံ ကတ္ထ ပညတ္တံ ဟူသောပုစ္ဆာ၌၊ ဝေသာလီယံ-
 ဝေသာလီမြို့၌၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ ဟောတိ-
 ၏၊) ကံ အာရဇ္ဈာတိ-ကံ အာရဇ္ဈ ဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ ကလန္တပုတ္တံ-ကလန္တသူဌေး၏
 သားဖြစ်သော၊ သုဒိန္နံ-သုဒိန်ကို၊ အာရဇ္ဈ-၍၊ (ပညတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊
 ဟောတိ-၏၊) ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသန္တိ-ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ ကလန္တပုတ္တော-
 သော၊ သုဒိန္နော-သည်၊ ပုရာဏဒုတိယိကာယ-ရှေး၌ ဖြစ်သော ၂ ယောက်မြောက်
 အဖော်မ၌၊ ဝါ-ဇနီးဟောင်း၌၊ မေထုနံ ဓမ္မံ-မေထုန်အကျင့်ကို၊ ပဋိသေဝိ-
 မှီဝဲပြီ၊ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ-ထိုဝတ္ထုကြောင့်၊ (ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ပညတ္တံ-အပ်ပြီ၊
 ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ ဟောတိ။) နောက်၌လည်း “ဣတိ ဟောတိ” ဟု ထည့်ပါ။

အတ္ထိ တတ္ထ ပညတ္တိ အနုပညတ္တိ အနုပ္ပန္နပညတ္တိတိ-အတ္ထိ၊ ဟေ၊ အနုပ္ပန္နပညတ္တိ
 ဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ ဧကာ-တစ်ပါးသော၊ ပညတ္တိ-မူလပညတ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊
 ခွေ-န်သော၊ အနုပညတ္တိယော-တို့သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိကုန်၏) အနုပ္ပန္နပညတ္တိ-
 သည်၊ တသ္မိံ-ထို ပထမပါရာဇိက၌၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ (ဣတိ ဟောတိ) သဗ္ဗတ္ထပညတ္တိ
 ပဒေသပညတ္တိတိ-သဗ္ဗတ္ထပညတ္တိ၊ ပဒေသပညတ္တိဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ သဗ္ဗတ္ထပညတ္တိ-
 တည်း၊ ဣတိ ဟောတိ၊ ဤနည်းကို မှီ၍ နောက်နောက် ပုစ္ဆာတို့၌ အနက်
 ပေးပါ၊ အဖြေဝါကျ၌ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။] သာဓာရဏပညတ္တိ-တည်း၊
 ဥဘတောပညတ္တိ-တည်း၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] နိဒါနောဂဓံ-
 နိဒါန်း၌ အတွင်းဝင်၏၊ နိဒါနပရိယာပနံ-နိဒါန်း၌ အကျုံးဝင်၏၊ [“ယဿ
 သိယာ အာပတ္တိ၊ သော အာဝိကရေယျ”ဟူသော စကား၌ အာပတ်အားလုံး
 ပါဝင်နိုင်သောကြောင့် “နိဒါနောဂဓံ နိဒါနပရိယာပနံ” ဟု ဆိုသည်။ နောက်
 နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း ဤနည်းပင်တည်း။] ဒုတိယေန-၂ ခုမြောက်
 ဖြစ်သော၊ ဥဒ္ဓေသေန-ပါရာဇိကုဒ္ဓေသဖြင့်၊ ဥဒ္ဓေသံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ-၏။

သီလဝိပတ္တိ-တည်း၊ ပါရာဇိကာပတ္တိက္ခန္ဓာ-ပါရာဇိကအာပတ်အစုတည်း၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ သမုဋ္ဌာနေန-သမုဋ္ဌာန်ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်၏၊ ကာယတော စ-ကိုယ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တတော စ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌာတိ-၏၊ ဝါစတော-နှုတ်ကြောင့်၊ န (သမုဋ္ဌာတိ)၊ [ကိုယ်ရယ်၊ နှုတ်ရယ်၊ ကိုယ်နှုတ်ရယ်၊ ကိုယ်စိတ် နှုတ်စိတ်၊ ကိုယ်နှုတ်စိတ်] ဟူသော သမုဋ္ဌာန် ၆ ပါးတွင် “ကိုယ်စိတ်” ဟူသော အင်္ဂါ ၂ ပါးရှိသော သမုဋ္ဌာန်တစ်ပါးကြောင့်ဖြစ်သည်၊ နှုတ်ကြောင့်ကား မဖြစ်-ဟူလို၊ နောက်နောက်သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း ဤနည်းကို မှီ၍သိပါ။] အာပတ္တာဓိကရဏံ-အာပတ္တာဓိကရဏ်းတည်း၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပုခါဝိနယေန-သမ္ပုခါဝိနယ သမထဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိညာတကရဏေန-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ပတိ-ငြိမ်း၏။

ပညတ္တိ-သိက္ခာပုဒ် မာတိကာဟူသော ပညတ်တော်သည်၊ ဝိနယော-ဝိနယတည်း၊ ဝိဘတ္တိ-အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီသည်၊ အဘိဝိနယော-တည်း၊ [ပါတိမောက္ခ၊ အဓိပ္ပာယ်မောက္ခ တူပြီ။] အသံဝရော-မစောင့်စည်းခြင်းသည်၊ (ကျူးလွန်ခြင်းသည်)၊ ဝိပတ္တိ-ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ (ပထမ ပါရာဇိကသိက္ခာ၏ ပျက်စီးခြင်းတည်း)၊ သံဝရော-စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ (မကျူးလွန်ခြင်းသည်)၊ သမ္ပတ္တိ-(ပထမပါရာဇိကသိက္ခာ၏ ပြည့်စုံခြင်းတည်း)၊ ကာ ပဋိပတ္တိတိ-ကာ ပဋိပတ္တိဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော မေထုန်အကျင့်ကို၊ န ကရိဿာမိ-မပြုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်၏ အပိုင်း အခြားတိုင်အောင်၊ အာပါဏကောဋိကံ-အသက်၏ အဆုံးစွန်တိုင်အောင်၊ သိက္ခာပဒေသု-ပထမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ သမာဒါယ-ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ သိက္ခာတိ-ကျင့်၏၊ (အယံ-ဤကျင့်ခြင်းသည်၊ ပဋိပတ္တိ-တည်း)၊ ပထမ ပါရာဇိကသည် မာတိကာအားဖြင့် သိက္ခာပုဒ်တစ်ပုဒ်သာ ဖြစ်သော်လည်း၊ ပဒဘာဇနီ၌လည်းကောင်း၊ ဝိနိတဝတ္ထု၌လည်းကောင်း လာသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုပါ ရည်ရွယ်၍ “သိက္ခာပဒေသု” ဟု ဗဟုဝစ်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်၊ နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ဤနည်းမှီ၍ သိပါ။]

ဒသ-န်သော၊ အတ္ထဝသေ-စီးပွားအထူးတို့ကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ သံဃသုဋ္ဌတာယ-သံဃာ၏ ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကိုလက်ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ သံဃာသုတယ-သံဃာ၏ ဣရိယာပုထံ ၄ ဖြာ၊ ချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဒုမ္မက္ခံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် အရှိန်အဝါမရှိသူတို့၏ အဖြစ်သို့ရောက်စေအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-သီလမရှိကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့ကို၊ နိဂ္ဂဟာယ-နှိပ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝေသလာနံ-သီလရှိသဖြင့် လူအများတို့ လေးစားချစ်ခင်အပ်သူတို့၏ အဖြစ်သို့ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ-ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဟာသုဝိဟာရာယ-ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနံ-အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးရန်တို့ကို၊ သံဝရာယ-စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့ခြင်းငှာလည်း ကောင်း၊ သမ္ပရာယိကာနံ-တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနံ-ပြုအပ်သော မကောင်းမှုအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုက္ခအထူး တို့ကို၊ ပဋိဃာတာယ-တားမြစ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အပ္ပသန္နာနံ-သာသနာတော်၌ မကြည်ညိုသေးသူ တို့၏၊ ပသာဒါယဝါ-ကြည်ညိုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပသန္နာနံ-သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုပြီးသူတို့၏၊ ဘိယျောဘာဝါယဝါ-ကြည်ညိုခြင်း၏ လွန်စွာတိုးပွားခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ-သဒ္ဓမ္မ ၃ ဖြာ၊ ကြာရှည်စွာ တည်တံ့ခြင်းငှာလည်း ကောင်း၊ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ-သံဝရဝိနည်း စသော ဝိနယ ၄ လီကို မြှောက်ချီခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝိနည်း ၄ ပါးကို မြှောက်စား ချီပင့်ခြင်း အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ပဌမံ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ပညတ္တံ-မူအပ်ပြီ၊ [“သံဃ သုဠတာယ”စသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် သုဒိန္နကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ အဆုံးနား၌ ပြထားပြီ။]

သေက္ခာ စ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကာ စ- ကလျာဏပုထုဇဉ်တို့သည်လည်းကောင်း [“ကလျာဏကာ”၌ သမာသန္တကပစ္စည်း။] သိက္ခန္တိ-ကျင့်ကြကုန်ဆဲ၊ အရဟန္တာ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သိက္ခိတသိက္ခာ- န်၏၊ သိက္ခာကာမေသု-သိက္ခာ ၃ ပါးကိုလိုလားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဌိတံ-၏၊ ယေသံ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏(နှုတ်၌)၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဓာရေန္တိ-န်၏၊ ကဿ ဝစနန္တိ-ကဿ ဝစနံဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ အရဟတော-သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ (ဝစနံ-စကားတော်တည်း၊) ကေနာ ဘတန္တိ-ကေနာဘတံဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ ပရမ္မရာဘတံ-အဆက်ဆက်သောထေရ် တို့သည် ဆောင်အပ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ ဟောတိ-၏။)

(၃)ဂါထာများ၏အနက်။ ။ဥပါလိ-ဥပါလိထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒါသကောစေဝ-ဒါသကထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ သောဘကော-သည်လည်း ကောင်း၊ သိဝဂ္ဂေါ-သည်လည်းကောင်း၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တေန- မောဂ္ဂလိဗြဟ္မဏ၏ သားဖြစ်သော တိဿထေရ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စမာ-ငါးပါးမြောက်ဖြစ်

ဥပါလိခါသကောစေဝ။ ။“ပရမ္မရာဘတံ”ဟူသော အဖြေနှင့်စပ်၍ အဆက်ဆက် ဆောင် ရွက်တော်မူလာသော ထေရ်တို့ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် “ဥပါလိ ဒါသကောစေဝ”စသော ဂါထာတို့ကို ရှေးသီဟိုဠ်ထေရ်တို့ မိန့်တော်မူကြသည်၊ ထိုဂါထာတို့တွင် “ဥပါလိ၊ပေ၊အာနေသုံ” ဂါထာဖြင့် ဓမ္မုဒိပိဋ်အဆက်ဆက်သောထေရ်တို့ကိုပြသည်၊ တတော မဟိဇ္ဈာမှ စ၍ ဝိနယံ တေ ပကာသေသုံ တိုင်အောင်သော ဂါထာတို့ဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ အဆက်ဆက်ထေရ်တို့ကို ပြသည်၊ [“တတော မဟိဇ္ဈာ ဣဋ္ဌိယောစသော ဂါထာတို့၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ၉ ဌာနသာသနာပြုစုန်းအစ၌ ပြထားပြီ။]

၃၅၈ ဝနိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ကုန်သော၊ စတေ-ဤရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဓမ္မသိရိဝ္ဗယေ-သပြေပင်နှင့် တူသော အမည်ရှိသောကျွန်း၌၊ (သာရတ္ထအလို)၊ တစ်နည်း၊ ဓမ္မသိရိဝ္ဗယေ- သပြေပင်နှင့်တူသော အသရရှိသော အမည်ရှိသောကျွန်း၌၊ (ဝိမတိအလို)၊ ဝိနယ- ဝိနည်းပိဋကကို၊ အာနေသု-ဆောင်ခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ [“ဝိနယ အာနေသု”ဟု ထည့်ပါ၊ “ဓမ္မသိရိဝ္ဗယေ”၏အဖွင့်ကို ပါရာမိကဏ်ဘာသာသို့ကာ ပဌမသံဂါယနာ အဆုံး နား၌ ပြထားပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ မဟိဇ္ဈာ-မဟိန္ဒထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌိယော- သည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တိယော-သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဗလော-သည်လည်း ကောင်း၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ပဏ္ဍိတော-ပညာရှိသော၊ ဘဒ္ဒသာလော-ဘဒ္ဒ သာလ အမည်ရှိသော ထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ မဟာပညာ-ကြီးသောပညာ ရှိကုန်သော၊ စတေ နာဂါ-ဤရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဓမ္မဒီပါ- ဓမ္မဒီပံမှ၊ ဣဓ-ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့၊ အာဂတာ-ကြွလာကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုထေရ်တို့သည်၊ တမ္ဗပဏ္ဍိယာ-တမ္ဗပဏ္ဍိမည်သော သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ ဝိနယ ပိဋက-ဝိနည်းပိဋကကို၊ ဝါစယိသု-ဆိုစေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ပို့ချကြကုန်ပြီ၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ နိကာယေ- နိကာယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တ-၇ ကျမ်းကုန်သော၊ ပကရဏေစေ-အဘိဓမ္မာ ကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါစေသု-န်ပြီ၊ [“ပဉ္စနိကာယေ”အရ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာမှ တစ်ပါးသော နိကာယ်ငါးရပ်ကို ယူပါ။]

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ မေဓာဝီ-ထက်မြက် လျင်မြန်သော ပညာရှိသော၊ အရိဋ္ဌော-အရိဋ္ဌထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတော-သော၊ တိဿဒတ္ထောစ- တိဿဒတ္ထထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိသာရဒေါ-ကင်းသောရုံရှားခြင်းရှိသော၊ ကာဠသုမနော-သည်လည်းကောင်း၊ ဒီဃနာမကော-ဒီဃအမည်ရှိသော၊ ထေရောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတော-သော၊ ဒီဃသုမနောစ-ဒီဃသုမန ထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ [ဤကတ္တာပုဒ်အားလုံးကို “ပကာသေသု”၌ လှမ်းစပ်၊ နောက်နောက်ကတ္တာပုဒ်တို့လည်း နည်းတူ။]

ပုနဒေဝ-တစ်ဖန်သာလျှင်၊ ကာဠသုမနော-ကာဠသုမနထေရ်သည်လည်း ကောင်း၊ [“သုမန” ဟူသော အမည်တော်ချင်းထပ်၍ “ပုနဒေဝ”ဟု ဆိုသည်၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းချည်း။] နာဂဂတ္ထောရော စ-နာဂထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော-သည်လည်းကောင်း၊ မေဓာဝီ-ထက်မြက်လျင်မြန်သော ပညာရှိသော၊ တိဿတ္ထောရောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတော-သော၊ ဒေဝတ္ထောရောစ- သည်လည်းကောင်း၊ ပုနဒေဝ-သာလျှင်၊ မေဓာဝီ-သော၊ ဝိနယေစ-၌လည်း၊ ဝိသာရဒေါ-ကင်းသောရုံရှားခြင်းရှိသော၊ သုမနော-သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟုဿု တော-သော၊ ဂဓောဝ-ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့၊ ဒုပ္ပဓံသိယော-မဗျက်ဆီးအပ်၊ မဗျက်ဆီးနိုင်သော၊ စူဠနာဂေါ-စူဠနာဂထေရ်သည်လည်းကောင်း။

ရောဟဏေ-ရောဟဏ နေပုဒ်၌၊ သာဓုပုဗ္ဗိတော-သုတော်ကောင်းတို့ ပုဇော်အပ်
 သော၊ ဓမ္မပါလိတနာမောစ-ဓမ္မပါလိတ အမည်ရှိသော ထေရ်သည်လည်းကောင်း၊
 တဿ-ထိုဓမ္မပါလိတထေရ်၏၊ သိဿော-တပည့်ဖြစ်သော၊ မဟာပညော-သော၊
 တိပေဋကော-ပိဋက ၃ ပုံရှိသော၊ ဝါ-ပိဋက ၃ ပုံကို ဆောင်သော၊ ဓမ္မနာမော-
 ဓမ္မအမည်ရှိသော၊ (ယော ထေရော-သည်၊) ဒီပေ-သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ တာရက
 ရာဇာဝ-ကြွယ်များသေဌ်နင်း၊ ရွှေလမင်းကဲ့သို့၊ ပညာယ-ဖြင့်၊ အတိရောစထ-
 အလွန်တင့်တယ်ပြီ၊ (သောစ-ထိုဓမ္မထေရ်သည်လည်းကောင်း။)

မေဓာဝီ-သော၊ ဥပတိဿော စ-ဥပတိဿ ထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ မဟာ
 ကထိ-မြတ်သော တရားစကားရှိသော၊ ဝါ-မြတ်သော ဓမ္မကထိကဖြစ်သော၊
 ဖုဿဒေဝေါ-သည်လည်းကောင်း၊ ပုနဒေဝ-လျှင်၊ မေဓာဝီ-သော၊ သုမနော-
 သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟုဿုတော-သော၊ ပုပ္ဖနာမော-(ပဒုမ္မာကြာ)ပန်းအမည်ရှိ
 သော မဟာပဒုမထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ [ပုပ္ဖနာမောတိ မဟာပဒုမတ္ထေရော၊
 ဋီကာ။] မဟာကထိ-သော၊ ဝါ-သော၊ သဗ္ဗတ္ထ ပိဋကေ-ပိဋက ၃ ပုံ အလုံးစုံ၌၊
 ကောဝိဒေါ-ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ မဟာသိဝေါ-သည်လည်းကောင်း။

ပုနဒေဝ-လျှင်၊ မေဓာဝီ-သော၊ ဝိနယေစ-၌လည်း၊ ဝိသာရဒေါ-သော၊
 ဥပါလိ-သည်လည်းကောင်း၊ မဟာပညော-သော၊ သဒ္ဓမ္မဝံသကောဝိဒေါ-သုတော်
 ကောင်းတရားတည်းဟူသော အနွယ်၌ ကျွမ်းကျင်သော၊ မဟာနာဂေါ-သည်လည်း
 ကောင်း၊ ပုနဒေဝ-လျှင်၊ မေဓာဝီ-သော၊ သဗ္ဗတ္ထပိဋကေ-၌၊ ကောဝိဒေါ-သော၊
 အဘယော-အဘယထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ မေဓာဝီ-သော၊ ပေ၊ တိဿတ္ထေ
 ရောစ-သည်လည်းကောင်း၊ တဿ-ထိုတိဿထေရ်၏၊ သိဿော-သော၊ မဟာ
 ပညော-သော၊ ဗဟုဿုတော-သော၊ ပုပ္ဖနာမော-မြတ်လေးပန်းနှင့်တူသော သုမန
 အမည်ရှိသော၊ (ယော ထေရော၊) သာသနံ-ကို၊ အနုရက္ခန္တော-အစဉ်စောင့်ရှောက်
 တော်မူလျက်၊ ဓမ္မဒီပေ-၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်ပြီ၊ (သောစ-ထိုသုမနထေရ်သည်
 လည်းကောင်း။)

မေဓာဝီ-သော၊ ဝိနယေစ-၌လည်း၊ ဝိသာရဒေါ-သော၊ စူဠာဘယောစ-
 စူဠာဘယထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ မေဓာဝီ သဒ္ဓမ္မဝံသကောဝိဒေါ၊ တိဿ
 တ္ထေရောစ- သည်လည်းကောင်း၊ မေဓာဝီ ဝိနယေစ ဝိသာရဒေါ၊ စူဠဒေဝေါစ-
 သည်လည်းကောင်း၊ မေဓာဝီ သဗ္ဗတ္ထဝိနယေ-အလုံးစုံသော ဝိနည်း၌၊ ကောဝိဒေါ၊
 သိဝတ္ထေရော စ-သည်လည်းကောင်း၊ မဟာပညာ-ကြီးသောပညာရှိကုန်သော၊
 ဝိနယညူ-ဝိနည်းကို တတ်သိကုန်သော၊ မဂ္ဂကောဝိဒေါ-နတ်ပြည်လမ်း၊ နိဗ္ဗာန်
 လမ်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူကြကုန်သော၊ ဧတေနာဂါ-ထိုရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့
 သည်၊ တမ္မပတ္ထိယာ-တမ္မပတ္ထိမည်သော၊ ဒီပေ-သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ ဝိနယံ ပိဋကံ-
 ဝိနည်းပိဋကကို၊ ပကာသေသံ-ထင်ရှားပြကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ပရမ္မရာဘာတံဟူသော
 အဖြေ နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်အပြီးတည်း။

၄။ ဒုတိယ ပါရာဇိက။ ။ဤဒုတိယ ပါရာဇိက၌ ပဌမ ပါရာဇိကကဲ့သို့ “ယံ တေန ခပ၊ ကတ္တ ပညတ္တံ၊ ကံ အာရဗ္ဗ” စသော ပုစ္ဆာဝါကျ သီးခြားပါရမည်၊ ပါဠိတော်၌ကား မြှုပ်ထားအပ်ပါသည်။ သို့သော် လွယ်ကူအောင် ပါဠိတော်ရှိသည့် အတိုင်းသား အနက်ပေးပါမည်။

ဇာနတာ၊ ခပ၊ တေန ဘဂဝတာ-သည်။ ဒုတိယ-ဒုတိယဖြစ်သော၊ ယံ ပါရာဇိကံ-ကို၊ (ပညတ္တံ၊ တံ-ထိုဒုတိယပါရာဇိကကို) ကတ္တ-၌၊ ပညတ္တံ-နည်း၊ ဣတိ-ဤပုစ္ဆာ၌၊ ရာဇဂဟေ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ (ပညတ္တံ-အပ်ပြီ၊) ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) ကံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ (ပညတ္တံ-နည်း၊) ဣတိ-ဤပုစ္ဆာ၌၊ ကုမ္ဘကာရပုတ္တံ-အိုးထိမ်းသည်၏သားဖြစ်သော၊ ဓနိယံ-ဓနိယကို၊ အာရဗ္ဗ (ပညတ္တံ ဣတိ ဟောတိ၊) ခပ၊ ကုမ္ဘကာရပုတ္တော၊ ဓနိယော-သည်၊ ရညော-ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏၊ ဒါရုနိ-သစ်တော်တို့ကို၊ အဒိန္နံ-မပေးအပ်သောဥစ္စာကို၊ အာဒိယိ-ယူပြီ၊ ခပ၊ သိယာ-ရံခါ၊ ခပ၊ ဝါစတော-ကြောင့်၊ န (သမုဋ္ဌာတိ)-မဖြစ်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် “ကေနာဘတန္တိ ပရမ္မရာဘတံ” တိုင်အောင် “ဣတိ-ဤသို့သောအဖြေသည်၊ ဟောတိ” ဟု ပေးပါ၊ ပါဠိတော်၌ ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။]

၅။ တတိယ ပါရာဇိက။ ။ဤ၌ကား သီးခြားဖြစ်သော ပုစ္ဆာဝါကျကိုလည်းကောင်း၊ “ယံ တေန ခပ၊ သမ္ပသမ္ပုဒ္ဓေနဟူသော စကားကိုလည်းကောင်း၊ ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။ ပါဠိတော်၌ ရှိသည့်အတိုင်းသာ အနက်ပေးပါမည်။ တတိယံ-သော၊ ပညတ္တံ-နည်း၊ ဤပုစ္ဆာ၌၊ စေသာလိယံ-စေသာလီမြို့၌၊ (ပညတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဟောတိ) ခပ၊ သမ္ပဟုလေ-များစွာကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အာရဗ္ဗ (ပညတ္တံ၊) ခပ၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝေါရောဓံသု-ခွင်းကြကုန်ပြီ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးပါ။]

၆။ စတုတ္ထ ပါရာဇိက။ ။[တတိယပါရာဇိကကဲ့သို့ ပေယျာလမြှုပ်ထားပုံကို သိပါ။] ဝဂ္ဂုမုဒါတိရိယေ-ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌နေကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ခပ၊ ဘိက္ခု၊ ဂိဟိနံ-လူတို့အား၊ အညမညဿ-အချင်းချင်း၏၊ ဥတ္တရိမနဿဓမ္မဿ-၏၊ ဝတ္ထံ-ဝုဏ်ကို၊ ဘာသိသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ [ကြွင်းပုဒ်တို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။] စတ္တာရော ပါရာဇိကာ နိဋ္ဌိတာ။

တဿ-ထိုပါရာဇိက၏၊ ဥဒ္ဓါနံ-ဥဒါန်းကား၊ မေထုန-မေထုနသိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ခပ၊ ဥတ္တရိ-ဥတ္တရိမနဿဓမ္မသိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ပါရာဇိကာနိ-တို့သည်၊ ဆေဇ္ဇဝတ္ထု-သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ကြောင်း ဝတ္ထုတို့တည်း၊ အသံသယ-မယုံမှားအပ်၊ မယုံမှားထိုက်ကုန်၊ ဣတိ-တဿုဒ္ဓါန စကားရပ်၊ အပြီးသတ်တည်း။

၂။ သံဃာဒီလေသကဏ္ဍ

အမှာ။ ။ဤမှ နောက်၌ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်များကို နည်းမှီ၍ သိပါ။ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။ ပါတိမောက်နှင့်တူသောပုဒ်တို့ကိုလည်း ထို နိဿယ အတိုင်းပေးပါ။

၈။ ဇာနတာ ဟေ၊ တေန ဘဂဝတာ-သည်။ ဥပက္ကမိတွာ-လုံ့လပြု၍၊ အသုဇ်-သုတ်ကို၊ မောဓန္တဿ-လွတ်စေသောရဟန်း၏၊ ယံ (ယော)-သံဃာဒီလေသော-အကြင် သံဃာဒီလေသ်ကို၊ (ပညတ္တော-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ သော-ထိုသံဃာဒီလေသ်ကို) ကတ္ထ-အဘယ်အရပ်၌၊ ပညတ္တော-နည်း၊ (အဖြေဝါကျ၌) အာယသန္တံ သေယျသကံ-အရှင်သေယျသကကို၊ အာရဗ္ဗ ဟေ၊ အာယသ္မာ သေယျသကော-အရှင်သေယျသကသည်၊ ဟတ္ထေန ဟေ၊ မောဓေသိ-လွတ်စေပြီ၊ ဟေ၊ တတိယေန-သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဥဒ္ဓေသေန-သံဃာဒီလေသုဒ္ဓေသဖြင့်၊ ဟေ။

၉။ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ၊ ကာယသံသဂ္ဂံ-ကိုယ်ဖြင့် နီးနှောခြင်းသို့၊ သမာပစ္စန္ဓဿ-ရောက်သော ရဟန်း၏၊ [ယံ(ယော) သံဃာဒီလေသော စသည် ပေးပါ။ “အာယသန္တံဥဒါယိ-အရှင်ဥဒါယိကို၊ ဟေ၊ သမာပဇ္ဇိ-ရောက်ပြီ” နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း နည်းတူသိပါ။] (၁၀)။ မာတုဂါမံ ဒုဠုလ္လာဟိ၊ ဝါစာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဩဘာသန္တဿ-ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ ဩဘာသိ-ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆိုပြီ၊ ဟေ၊ (၁၁)။ မာတုဂါမဿ သန္တိကေ အတ္တကာမပါရိစရိယာယ ဝတ္ထံ၊ ဘဏန္တဿ-ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ အဘာသိ-ပြောဆိုပြီ။ (၁၂)။ သဉ္စရိတ္တံ-မိန်းမယောက်ျား ၂ ဦးသားတို့၏ အလယ်၌ လှည့်လည်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ-အောင်သွယ်ခြင်းသို့၊ သမာပစ္စန္ဓဿ-၏၊ ဟေ။

၁၃။ သညာဓိကာယ-ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေအပ်သော တောင်းခြင်းဖြင့်၊ ကုဋိ-ဥလ္လိတ္တစသော ကျောင်းငယ်ကို၊ ကာရာပေန္တဿ-ပြုစေသော ရဟန်း၏၊ ဝါ-ဆောက်လုပ်စေသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ အာဠဝကာ-အာဠဝီတိုင်း၌မွေးဖွားကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ [ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာသင်္ခိကာ ကုဋိကာရ သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။] ဟေ၊ ကာရာပေသု-ပြုစေကြကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ (၁၄)။ မဟလ္လကံ ဝိဟာရံ ကာရာပေန္တဿ-၏၊ ဟေ၊ အာယသ္မာဆန္ဒော-သည်၊ ဝိဟာရံ ဝတ္ထု-ကျောင်း၏တည်ရာ မြေကို၊ (ကျောင်းဆောက်ဖို့ နေရာကို) သောဓန္တော-သုန်သင် ရှင်းလင်းလေသော်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ စေတိယရက္ခံ-စေတီဟု သမုတ်အပ်သော သစ်ပင်ကို၊ (ပူဇော်ထိုက်၏ဟု သမုတ်အပ်သော သစ်ပင်ကို) ဆေဒါပေသိ-ဖြတ်စေပြီ။

၃၆၂ ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

၁၅။ ဘိက္ခု အမူလကေန ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေန္တဿ-စွပ်စွဲ ဖျက်ဆီးသော ရဟန်း၏။ ပေ၊ မေတ္တိယဘူမဇကေ-မေတ္တိယ၊ ဘူမဇကမည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ပေ၊ အာယသန္တံ ဒဗ္ဗံ-အရှင်ဒဗ္ဗကို၊ ပေ၊ အနုဒ္ဓံသေသုံ-န်ပြီ။

၁၆။ ဘိက္ခု အညဘာဂိယဿ ပေ၊ အနုရုဒ္ဓံသေန္တဿ-၏။ ပေ။

၁၇။ သံဃဘောဒကဿ-သံဃာကို ကွဲပြားစေတတ်သော။ (သံဃာသင်းခွဲသော)၊ ယာဝတတိယံ-၃ ကြိမ်တိုင်အောင်၊ သမနဘာသနာယ-ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် အဖန်ဖန် ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ပြောဆိုပါလျက်၊ န ပဋိနိသဇ္ဈန္တဿ-အယူကို မစွန့်သော၊ ဘိက္ခုနော-၏။ ပေ၊ ဒေဝဒတ္တံ-အရှင်ဒေဝဒတ်ကို၊ ပေ၊ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ ဘောဒါယ၊ ပရက္ကမိ-အားထုတ်ပြီ၊ ပေ။ (၁၈)။ ဘောဒါနဝတ္တကာနံ-သံဃာအသင်းခွဲသော ရဟန်းသို့အတုလိုက်၍ကျင့်ကုန်သော၊ [“ဘောဒ”ဖြင့် ဘောဒကတိုင်အောင်ယူပါ၊ တစ်နည်း၊ “ဘောဒကာနဝတ္တကာနံ”ဟု ဆိုလိုလျက် (က)ကို ချေထားသည်၊ ကတာပတ္တိဝါရဉ်ကား “ဘောဒကာနဝတ္တကာ”ဟု ပင်ရှိသည်။] ယာဝတတိယံ၊ သမနဘာသနာယ-ဖြင့်၊ န ပဋိနိသဇ္ဈန္တာနံ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏။ ပေ၊ သမ္ပဟုလာ ဘိက္ခု၊ သံဃဘောဒါယ-ငှာ၊ ပရက္ကမန္တဿ-အားထုတ်သော၊ ဒေဝဒတ္တဿ-၏။ ဝါ-သို့၊ အနဝတ္တကာ-အတုလိုက်၍ ကျင့်ကုန်သည်၊ ပဂ္ဂဝါဒကာ-ဝဂ်ဖြစ်ကြောင်း စကားကို ပြောဆိုတတ်ကုန်သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ပေ။

၁၉။ ဒုဗ္ဗစဿ-ခဲယဉ်းသောစကားရှိသော၊ (ဝိမတိအလို)၊ ဝါ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသော၊ (ကင်္ခါဒီကာသစ် အလို)၊ ယာဝ တတိယံ ပေ၊ ဘိက္ခုနော-၏။ ပေ၊ အာယသန္တံ ဆန္တံ-အရှင်ဆန္တကို၊ ပေ၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ သဟဓမ္မိကံ-သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ ဝုစ္စမာနော-ပြောဆိုအပ်သော်၊ အတ္တာနိ-မိမိကို၊ အဝစနိယံ-မဆိုထိုက်သူကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။ ပေ။

၂၀။ ကုလဒူသကဿ-အမျိုး ၄ ပါးတို့၏ သဒ္ဓါတရားကို ဖျက်ဆီးသော၊ ယာဝ တတိယံ ပေ၊ ဘိက္ခုနော-၏။ ပေ၊ အဿဓိ ပုနဗ္ဗသုကေ-အဿဓိ၊ ပုနဗ္ဗသုကတို့မည်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အာရဗ္ဗ ပေ၊ သံဃေန-သည်၊ (သံဃာက)၊ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မကတာ-ပြုအပ်ပြီးသော ပဗ္ဗာဇနိယကံရှိကုန်သည်၊ (ပဗ္ဗာဇနိယကံ အပြုခံရကုန်သည်၊ ဟုတွာ)၊ ဘိက္ခု-ကံပြုသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဆန္တဂါမိတာ-ဆန္တာဂတိသို့ လိုက်သူတို့၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဒေါသဂါမိတာ-သို့လည်းကောင်း၊ မောဟဂါမိတာ-သို့လည်းကောင်း၊ ဘယဂါမိတာ-သို့လည်းကောင်း၊ ပါပေသုံ-ရောက်စေကြကုန်ပြီ ပေ၊ [တဿုဒ္ဓါနံ လွယ်ပြီ။] တေရသ သံဃာ ဒိဿသာ နိဋ္ဌိတာ။

အနိယတကဏ္ဍ

၃၆၃

၃။ အနိယတကဏ္ဍ

၂၁။

၂၂။

၂၁။ ပဌမော-သော၊ ယံ (ယော) အနိယတော-အကြင် အနိယတကို၊ (ပညတ္တော)ဟု ဖေး၊ (၂၂) အာယသွာ ဥဒါယိ-သည်၊ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဧကော ဧကာယ-တစ်ယောက်ချင်းချင်း၊ ရဟော-မျက်စိ၏ကွယ်ရာ၌၊ ပဋိစ္စန္ဓေ အလံ ကမ္မနိယေ အာသနေ-၌၊ နိသန္ဓံ-ထိုင်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုပြီ၊ ဟေ၊ စတုတ္ထေန-၄ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဥဒ္ဓေသေန-အနိယတုဒ္ဓေသဖြင့်၊ ဟေ၊ သိယာ-ရံခါ၊ သီလဝိပတ္တိ-တည်း၊ [“ပါရာမီကေန ဝါ၊ သံဃာဒိသေသေန ဝါ”ကို ရည်ရွယ်သည်။] သိယာ၊ အာစာရဝိပတ္တိ-တည်း၊ [“ပါစိတ္တိယေန ဝါ”ကို ရည်ရွယ်သည်။] (၂၃) “ရဟော-နား၏ ကွယ်ရာ၌”ဟူသော ပုဒ်သာ ထူး၏။

တသသုဒ္ဓါနံ။ အလံ ကမ္မနိယဉ္စေ-အလံ ကမ္မနိယပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမအနိယတသိက္ခာပုဒ်၊ တထေဝ(တထာ+ဧဝ)-ထိုမှတစ်ပါး၊ န ဟေဝ ခေါ-န ဟေဝ ခေါပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပုဒ်၊ (ဣတိ-သို့၊) အနိယတာ-တို့ကို၊ တာဒိနာ-တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌေန-မြတ်သော ဘုရားရှင်သည်၊ သုပညတ္တာ-ကောင်းစွာ ပညတ်အပ်ကုန်ပြီ။

ဧကာယ ဧကာယ။ အာယသွာ ဥဒါယိ-သည်၊ ဧကော-တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ) ဧကာယ-တစ်ယောက်တည်းသော၊ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဟေ၊ ကပ္ပေသိ-ပြီ၊ ဤသို့ တစ်နည်း ဖေးပါ၊ အချို့နေရာ၌ကား “ဧကော-တစ်ပါးတည်းသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဧကာယ-သော၊ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ”ဟု ဖေးရသည်၊ နေရာတိုင်း ဤနည်းချည်းတည်း။

၄။ နိသဂ္ဂိယကဏ္ဍ

[ပါတိမောက်နှင့်တူသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ထိုနိဿယအတိုင်း ဆိုပါ။]

၁-ကထိနဝဂ်

၂၄။

၂၄။ ဇာနတာ ဟေ၊ တေန ဘဂဝတာ-သည်၊ အတိရေကစိဝရံ-ကို၊ ဒသာဟံ-ဆယ်ရက်ကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ-လွန်စေသော ရဟန်း၏၊ နိသဂ္ဂိယံ-စွန့်ခြင်း ဝိနည်းကံရှိသော၊ ယံ ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ (ပညတ္တံ) ဟေ၊ ဓာရေသုံ-ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ (၂၅) ဧကရတ္တံ၊ တိစိဝရေန-နှင့်၊ ဝိပ္ပဝသန္တဿ-ကင်း၍နေသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဟတ္ထ-လက်၌၊ စိဝရံ၊ နိက္ခိပိတွာ-ထားခဲ့၍၊ သန္တရတ္တရေန-သင်းပိုင်နှင့်တကွဖြစ်သော ကိုယ်ရံဖြင့်၊ [ဣတ္ထန္တုတလက္ခဏတည်း။] ဇနပဒဓာရိကံ-ဇနပုဒ်၌ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ (ဇနပုဒ် ဒေသဓာရိကို)၊ ပက္ကမိသု-ဖဲသွားကုန်ပြီ၊ ဟေ။

၃၆၄ . ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

၂၆။ အကာလစီဝရ်-ကို ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-ခံယူပြီး၍၊ မာသံ-တစ်လကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ-၏။ ခေ၊ အတိက္ကာမေသုံ-လွန်စေကြကုန်ပြီ၊ (၂၇) အညာတိကာယ၊ ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ (ဓာတ်ကတ္တား)၊ ဝါ-ကို၊ (ကာရိတ်ကံ) ပုရာဏစီဝရ်-ကို၊ ဓောဝါပေန္တဿ-ဖွပ်လျှော်စေသော ရဟန်း၏။ ခေ၊ ဓောဝါပေသိ-ဖွပ်လျှော်စေပြီ၊ ခေ၊ (၂၈) အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော စီဝရ်၊ ပဋိဂ္ဂဟေန္တဿ-ခံယူသောရဟန်း၏။ ခေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ခံယူပြီ၊ ခေ။

၂၉။ အညာတကံ ဂဟပတိံ ဝါ ခေ၊ ဝိညာပေန္တဿ-တောင်းသော ရဟန်း၏။ ခေ၊ သကျပုတ္တံ-သာကီဝင်မင်းတို့၏ သားဖြစ်သော၊ အာယသန္တံ ဥပနန္တံ-အရှင်ဥပနန္တကို၊ ခေ၊ သေဋ္ဌိပုတ္တံ-သူဌေးသားကို၊ စီဝရ်-ကို၊ ဝိညာပေသိ-တောင်းပြီ၊ ခေ၊ (၃၀) အညာတကံ ခေ၊ တရုတ္တရိ-ထိုသင်းပိုင်ကိုယ်ရံထက် အပိုအလွန်၊ စီဝရ် ဝိညာပေန္တဿ-၏။ ခေ၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ-ခြောက်ယောက်အစု၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဆဗ္ဗဂ္ဂိတို့မည်သော) ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ခေ၊ မတ္တံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ န ဇာနိတွာ-မသိမူ၍၊ ဗဟုံ-များစွာ၊ စီဝရ်-ကို၊ ဝိညာပေသုံ-တောင်းကြကုန်ပြီ၊ ခေ။

၃၁။ ပုဗ္ဗေ၊ အပ္ပဝါရိတဿ-မဖိတ်ဖူးအပ်ပဲ၊ အညာတကံ-သော၊ ဂဟပတိကံ-သို့၊ ဥပသကံမိတွာ၊ စီဝရေ၊ ဝိကပ္ပံ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တဿ-ရောက်သော ရဟန်း၏။ ခေ၊ အာပဇ္ဇိ-ရောက်ပြီ၊ ခေ၊ (၃၂) လွယ်ပြီ၊ (၃၃) အတိရေကတိက္ခတ္တံ-၃ ကြိမ်ထက်အလွန်၊ စောဒနာယ-တောင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတိရေကဆက္ခတ္တံ-၆ ကြိမ်ထက်အလွန်၊ ဌာနေန-ရပ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စီဝရ်-ကို၊ အဘိနိပ္ပာဒေန္တဿ-ပြီးစေသော ရဟန်း၏။ ခေ၊ အာယသ္မာ ဥပနန္တော-သည်၊ ဥပါသကေန-သည်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အဇ္ဇဏော-ယနေတစ်ရက်မျှ၊ အာဂမေဟိ-ဆိုင်းငံ့ပါဦး၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုစ္စမာနော-ပြောဆိုအပ်ပါလျက်၊ နာဂမေသိ (န+အာဂမေသိ)-မဆိုင်းငံ့၊ ခေ၊ ပဌမော-သော၊ ကထိနဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၂။ ကောသိယဝဂ်

၃၄။ ကောသိယမိဿကံ၊ သန္တတံ-ကို၊ ကာရာပေန္တဿ-ပြုစေသော ရဟန်း၏။ ခေ၊ ကောသိယကာရကေ-ပိုးချည်ကို ပြုလုပ်သူတို့ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသကံမိတွာ၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိ-နံသနည်း၊) အာဝုသော-ငါ့ရှင်ဒါယကာတို့၊ ဗဟု-နံသော၊ ကောသကာရကေ-အိမ်ကိုပြုတတ်သော ပိုးကောင်ငယ်တို့ကို၊ ပစထ-ပြုတ်ကြကုန်လော၊ အမှာကမ္ပိ-တို့အားလည်း၊ ဒဿထ-လျှူကြရကုန်လတ်၊ မယမ္ပိ-တို့သည်လည်း၊ ကောသိယမိဿကံ သန္တတံ ကာတုံ၊ ဣတ္ထမ-အလိုရှိကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ၊ ခေ၊ (၃၅) သုဒ္ဓကာဠကာနံ ဇဠကလောမာနံ သန္တတံ ကာရာပေန္တဿ-၏။ ခေ၊ ကာရာပေသုံ-ပြုစေကြကုန်ပြီ။

နိသရီယကဏ္ဍ

၃၆၅

၃၆။ သြဒါတာနံ-ဖြူသောအဆင်းရှိသော သိုးမွေးတို့၏၊ တုလံ-တစ်ချိန်ကို လည်းကောင်း၊ ဂေါစရိယာနံ-ညှိရွှေရောရောင်၊ ကြောင်သောအဆင်းရှိသော သိုးမွေး တို့၏၊ တုလံ-ကိုလည်းကောင်း၊ အနာဒိယိတွာ-၍၊ ပေ၊ ထောကညေဝ-အနည်း ငယ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သြဒါတံ-ဖြူသောအဆင်းရှိသော သိုးမွေးကို၊ အန္တေ- အစွန်၌၊ အာဒိယတွာ-ယူပြီး၍၊ တထေဝ-ထိုအတူပင်၊ သုဒ္ဓကာဠကာနံ ပေ၊ ကာရာပေသု၊ပေ၊ (၃၇) အနဝဿံ-နှစ်စဉ်၊ သန္တတံ ပေ၊ ကာရာပေန္တဿ ပေ။

(၃၈) ပုရာဏသန္တတဿ ပေ၊ သန္တတာနိ-အခင်းတို့ကို၊ ဥဇ္ဈိတွာ-စွန့်၍၊ အာရညိကံ-အာရညကင် ဓတင်ကိုလည်းကောင်း၊ [တော၌ နေခြင်း အလေ့ရှိသူ၏ အကြောင်းအင်္ဂါ သမာဒါနစေတနာကိုလည်းကောင်း၊] ပိဏ္ဏပါတိကံ-ပိဏ္ဏပါတ် ဓတင်ကိုလည်းကောင်း၊ [အပေါင်းအာမိသ၏ သပိတ်၌ ကျခြင်းကို ရှာခြင်းအလေ့ ရှိသူ၏ အကြောင်းအင်္ဂါ သမာဒါန စေတနာကိုလည်းကောင်း၊] ပံသုကူလိကံ- ပံသုကူဓတင်ကိုလည်းကောင်း၊ [မြေပေါ်၌လွှား၊ မြေမှုန့်များနှယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သို့ ရောက်သော သင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသူ၏ အကြောင်းအင်္ဂါ သမာဒါန စေတနာကိုလည်းကောင်း၊] သမာဒိယိသု-ကောင်းစွာယူကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ဆောက် တည်ကြကုန်ပြီ၊ ပေ။

၃၉။ ဧဠကလောမာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ၊ တိယောဇနံ-သုံးယူဇနာကို၊ အတိက္ကာ မေန္တဿ-၏၊ ပေ၊ အတိက္ကာမေသိ-ကျော်လွန်စေပြီ၊ ပေ၊ (၄၀) လွယ်ပြီ၊ (၄၁) ရူပိယံ-ငွေကို၊ ပဋိဂ္ဂဏုန္တဿ-ခံယူသော ရဟန်း၏၊ ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ- ခံယူပြီ၊ ပေ၊ (၄၂) နာနပ္ပကာရကံ ရူပိယသံဝေါဟာရံ၊ သမာပစ္စန္တဿ- ရောက်သော ရဟန်း၏၊ ပေ၊ (၄၃) လွယ်ပြီ။

ဒုတိယော-သော၊ ကောသိယဝဂ္ဂေါ-တည်း။

• • • • •

၃။ ပတ္တဝဂ်

၄၄။ အတိရေကပတ္တံ-ကို၊ ဒဿဟံ-ဆယ်ရက်ကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ- လွန်စေသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဓာရေသု-ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ (၄၅) ဉိနပဉ္စပန္နဓန ပေ၊ စေတာပေန္တဿ-တောင်းသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ အပ္ပမတ္တကေန-အနည်းငယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘိန္ဒေနပိ-အကွဲဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပမတ္တကေန-သော၊ ဓတ္တေနပိ-အပြတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အပွဲဖြင့်လည်းကောင်း၊) ဝိလိခိတမတ္တေနပိ- ရှေးဖြစ်အပ်ကာမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ [ဤပုဒ်တို့ကား ဣတ္ထိမျှတလက္ခဏတို့တည်း။] ဗဟု၊ ပတ္တေ-တို့ကို၊ ဝိညာပေသု-တောင်းကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ (၄၆) ဘောသဇ္ဇာနိ- ဆေးတို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ၊ အတိက္ကာမေန္တဿ-လွန်စေသော ရဟန်း၏၊ ပေ၊ အတိက္ကာမေသု-လွန်စေကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ ကထိနကေ-ကထိနကသမုဋ္ဌာန်တည်း။

၃၆၆

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

[ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ်နှင့် သမုဋ္ဌာန်ချင်းတူသောကြောင့် “ကထိနကေ”ဟု ဆိုသည်။ နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့ဝယ် “ဧဠကလောမေ, ပဒသောဓမ္မေ”စသည် ဖြင့် ဆိုရာ၌လည်း နည်းတူ သိပါ။]

☰

၄၇။ ဂိမ္မာနေ-ဇေလသည်။ အတိရေကမသေ-တစ်လထက် အလွန်သည်။ သေသေ-ကြွင်းလသော်၊ ဝါ-ကြွင်းသေးလျက်၊ ဝသိကသာဠိကစီဝရ်-မိုးရေခံ သက်န်းကို၊ ပရိယေသန္တဿ-ရှာမိုးသောရဟန်း၏။ ပေ။

၄၈။ ဘိက္ခုဿ သာမံ စီဝရံ ဒတွာ, ကုပိတေန (ကုပိတဿ)-စိတ်ဆိုး သည် (ဖြစ်၍)၊ အနတ္တမနေန (အနတ္တမနဿ)-မိမိစိတ်မရှိသည် (ဖြစ်၍)၊ အစ္ဆိန္ဒန္တဿ-လုယူသောရဟန်း၏။ ပေ၊ အစ္ဆိန္ဒိ-လုယူပြီ၊ ပေ၊ (၄၉) သာမံသုတ္တံ ပေ၊ ဝါယာပေန္တဿ-ယက်စေသော ရဟန်း၏။ ပေ၊ ဝါယပေသု-ယက်စေကုန်ပြီ၊ ပေ၊ (၅၀) ပုဗ္ဗေ-၌ အပဝါရိတဿ-မဖိတ်အပ်ဖူးပဲ၊ (“အာပဇ္ဇန္တဿ” ၌စပ်၊) အညာတကဿ ဂဟပတိဿ ပေ၊ အာပဇ္ဇန္တဿ-ရောက်သောရဟန်း၏။ ပေ။

☰

၅၁။ အစ္စေကစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ, စီဝရကာလသမယံ-သက်န်းကာလ, သမယကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ-၏။ ပေ။ (၅၂) တိတ္ထံ စီဝရာနံ ပေ၊ အတိရေက ဆာရတ္တံ-ခြောက်ညဉ့်ထက်အလွန်၊ ဝိပ္ပဝဿန္တဿ-ကင်း၍နေသော ရဟန်း၏။ ပေ၊ ဝိပ္ပဝသိသု-ကင်း၍ နေကုန်ပြီ၊ ပေ။ (၅၃) ဇာနိ-ဇာနန္တဿ-သိလျက်၊ သံဃိကံ ပေ၊ ပရိဏာမေန္တဿ-ညွတ်စေသော ရဟန်း၏။ ပေ၊ ပရိဏာမေသု-ညွတ်စေကြကုန်ပြီ၊ ပေ။ တတိယော-သော၊ ပတ္တဝေဂ္ဂါ-တည်း။

တိံသ, နိသဂ္ဂိယာ, ပါစိတ္တိယာ နိဋ္ဌိတာ။

တဿုဒ္ဓါနံ။ ။တဿ-ထိုနိဿဂ္ဂိယ ပါစိတ်၏၊ ဥဒ္ဓါနံ-ကား၊ ဒသ-ဒသ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ်၊ ဧကရတ္တိ-ဧကရတ္တိပုဒ် ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယကထိန သိက္ခာပုဒ်၊ ဝါ-ဥဒေါသိတ သိက္ခာပုဒ်၊ မာသော-မာသဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော တတိယကထိန သိက္ခာပုဒ်၊

၄၈။ ကုပိတေန (တဿ)။ ။စာအုပ်တို့၌ “ကုပိတေန အနတ္တမနေန”ဟု ရှိသော်လည်း တစ်ဝါကျတည်း၌ အရတုလျှင် ဝိဘတ်တုမြဲ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤ၌ “အစ္ဆိန္ဒန္တဿ”နှင့် အရတုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ကုပိတဿ အနတ္တမနဿ”ဟုရှိသင့်၏။ နောက် ကတာပတ္တိဝါရ (ပတ္တဝဂ်၌) “ကုပိတော အနတ္တမနော အစ္ဆိန္ဒန္တော” ဟု ဝိဘတ်တုပင် ထုံးစံအတိုင်း ရှိပါသည်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ကုပိတေန-အမျက်ထွက်သဖြင့်၊ အတ္တမနေန-သဖြင့်”ဟု ပေးသည်မှာလည်း သဒ္ဒထုံးစံမကျပါ။] နောက် “ဝိဟာရနိက္ကမန”သော သိက္ခာပုဒ် တို့၌ ဤအတူ စိစစ်ပါ။

ပါစိတ္တိယကဏ္ဍ

၃၆၇

စောဝနဉ္စ-ပုရာဏစိဝရစောဝါပနသိက္ခာပုဒ်၊ ပဋိဂ္ဂဟော-စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ်၊ အညာတံ-အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်၊ တဉ္စ-"တံ စေ"ဟူသော ပါဠိ၌ တံ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော တတုတ္တရိသာဒယနသိက္ခာပုဒ်၊ ဥဒ္ဓိဿ-ဥဒ္ဓိဿ ဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမ ဥပက္ခဋသိက္ခာပုဒ်၊ ဥဘိန္ဒ-ဥဘိန္ဒဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ ဥပက္ခဋသိက္ခာပုဒ်၊ ဒူတကေန စ-ဒူတေနဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ရာဇသိက္ခာပုဒ်၊ (ကထိနဝဂ်အတွက်တည်း။)

ကောသိယာ-ကောသိယသိက္ခာပုဒ်၊ သုဒ္ဓ ဒွေဘာဂါ-သုဒ္ဓကာဠကသိက္ခာပုဒ်၊ ဒွေဘာဂသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဆဗ္ဗဿာနိ-ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပုဒ်၊ နိသီဒနံ-နိသီဒနသန္တတ သိက္ခာပုဒ်၊ ဒွေ-နံသော၊ လောမာနိ-ဇဠကလောမ သိက္ခာပုဒ်၊ ဇဠကလောမ စောဝါပန သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဥဂ္ဂဏှေ-ဥဂ္ဂဏှဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ရူပိယ ပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ်၊ ဥဘော-၂ ပါးကုန်သော၊ နာနပ္ပကာရကာ-ပထမ နာနပ္ပကာရကသိက္ခာပုဒ်၊ ဒုတိယနာနပ္ပကာရသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဝါ-နာနပ္ပကာရဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ရူပိယသံဝေါဟာရ သိက္ခာပုဒ်၊ ကယဝိက္ကယ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ (ကောသိယဝဂ် အတွက်တည်း။)

ဒွေ-နံသော၊ ပတ္တာနိ-ပထမသတ္တသိက္ခာပုဒ်၊ ဒုတိယပတ္တသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဝါ- ပတ္တသိက္ခာပုဒ်၊ ဦနပဉ္စဗန္ဓန သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဘောသန္တံ-ဘောသန္တသိက္ခာပုဒ်၊ ဝဿိကာ- ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပုဒ်၊ ပဉ္စမံ-ငါးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ အာဒါနံ-လုယူခြင်း ကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော စိဝရအတ္ထိန္ဒနသိက္ခာပုဒ်၊ သာမံ-သာမံဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော သုတ္တဝိညတ္တိ သိက္ခာပုဒ်၊ ဝါယာပန-စိဝရဝါယာပန သိက္ခာပုဒ်၊ ဝါ-ဝါယာပနကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော ပေသကာရသိက္ခာပုဒ်၊ အစ္စေကော- အစ္စေကစိဝရသိက္ခာပုဒ်၊ သာသကံ-သာသကံသိက္ခာပုဒ်၊ သံဃိကေနစ-သံဃိက သဒ္ဓါဖြင့် မှတ်အပ်သော ပရိဏတသိက္ခာပုဒ်၊ (ပတ္တဝဂ်အတွက်တည်း။) ဣတိ- တသုဒ္ဓါန၊ အပြီးသတ်တည်း။

၅။ ပါစိတ္တိယကဏ္ဍ

[ပါတိမောက်နှင့်တူသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ထိုနိဿယအတိုင်း ဆိုပါ။]

၁။ မုသာဝါဒဝဂ်

၅၄။ ဇာနတာ ဩ၊ တေန ဘဂဝတာ-သည်၊ သမ္မဇာန မုသာဝါဒ- ကြောင့်၊ ယံ ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ (ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တံ-ထို သမ္မဇာန မုသာဝါဒ ပါစိတ်ကို၊ ကတ္တံ-အဘယ်အရပ်၌၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤပုစ္ဆာ၌၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ပညတ္တံ-အပ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ ဟောတိ-၏၊) ကံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ပညတ္တံ-နည်း၊ ဣတိ-၌ သကျပုတ္တံ-

၃၆၈

ဝရီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

သာကီဝင်မင်းသားဖြစ်သော၊ ဟတ္ထကံ-အရှင်ဟတ္ထကကို၊ ပေ၊ တိတ္ထိယေဟိ-
တိတ္ထိတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ သလ္လပန္နော-စကားပြောလသော်၊ အဝဇာနိတွာ-ပယ်
ပြီး၍၊ ပဋိဇာနိ-ဝန်ခံပြီး၊ ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ အဝဇာနာတိ-ပယ်ပြန်ပြီး၊ တသ္မိ
ဝတ္ထုသ္မိ-ထိုဝတ္ထုကြောင့်၊ (ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ပညတ္တံ-အပ်ပြီး၊) [ဤသို့
စသည်ဖြင့် “ကောနာဘတန္တိ ပရမ္မရာဘတံ” တိုင်အောင်ပေး၍ “ပုစ္ဆာတိုင်း၌
“ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ ဟောတိ”ဟု ထည့်ပါ၊ နောက်သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း
နည်းတူပင်တည်း။]

၅၅။ ဩမသဝါဒေ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ ကတ္ထ-၌၊ ပညတ္တံ-နည်း။ ပေ၊
ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပေသလေဟိ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊
ဘဏ္ဍာ-ငြင်းခုံကုန်လသော်၊ ပေသလေ-န်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဩမသိသု-
နုတ်သီးတည်းဟူသော လုံဖြင့် ထိုးကြကုန်ပြီး၊ ပေ။

၅၆။ ဘိက္ခုပေသုညေ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဘဏ္ဍာ
ဇာတာနံ-ဖြစ်သော မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ကလဟဇာတာနံ-
ဖြစ်သော ခိုက်ရန်ရှိကုန်သော၊ ဝိဝါဒါပဇ္ဇာနံ-ဆန့်ကျင်ဖက် ပြောဆိုခြင်းသို့ ရောက်
ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ (အထံသို့)၊ ပေသုညံ-ညီညွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင်
ချေမှုန်းတတ်သော စကားကို၊ ဝါ-ချောပစ်ကုန်းတိုက်ကြောင်း၊ စကားကို၊ ဥပ
သံဟရိသု-ပို့ဆောင်ကြကုန်ပြီး။ [“ဘဏ္ဍာဇာတာနံ” စသည်တို့၏ အဖွင့်ကို ပါစိတ်
ဘာဠိကာ၊ ပေသုညဝိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီး။]

၅၇။ အနုပသမ္ပန္နံ-ကို၊ ပဒသော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဝါစန္တေသ-တစ်ပြိုင်နက်
ဆိုစေသော ရဟန်း၏၊ ဝါ-တစ်ပြိုင်နက်ပို့ချသော ရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဥပါသကေ-
ဥပါသကာတို့ကို၊ ပဒသော ဓမ္မံ၊ ဝါစေသုံ-န်ပြီး၊ ပေ၊ (၅၈)။ အနုပသမ္ပန္နေန၊
ပေ၊ ကပ္ပေန္တေသ-ပြုသော ရဟန်း၏၊ ပေ၊ ကပ္ပေသုံ-ပြုကြကုန်ပြီး၊ ပေ၊
(၅၉)။ မာတုဂါမေန ပေ၊ ကပ္ပေန္တေသ-၏၊ ပေ၊ အာယသန္တံ အနုရုဒ္ဓံ-ကို၊
ပေ၊ ဇဠကလောမကေ-ဇဠကလောမ သမုဋ္ဌာန်တည်း၊ ပေ။

၆၀။ မာတုဂါမဿ ပေ၊ ဝါစန္တေသ-၏၊ ပေ၊ ဒေသေသိ-ဟောတော်မူပြီး၊
ပဒသော ဓမ္မေ-ပဒသောဓမ္မ သမုဋ္ဌာန်တည်း၊ ပေ။ (၆၁)။ အနုပသမ္ပန္နဿ-
အား၊ ဘူတံ-ထင်ရှားရှိသော၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ-ကို၊ အာရောစန္တေသ-ပြောသော
ရဟန်း၏၊ ပေ။ (၆၂)။ ဘိက္ခုဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ၊ ပေ၊ အာရောစန္တေသ-၏၊ ပေ၊
အာရောစေသုံ-ပြောကြကုန်ပြီး၊ ပေ။ (၆၃)။ ပထဝီ-မြေကို၊ ဇဏန္တဿ-
တူသော ရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဇဏိသု-န်ပြီး၊ [“အာဠဝကာ”ပုဒ်၏အနက်ကို
သညာစိကကုဋိသိက္ခာပုဒ်၌ ရေးခဲ့ပြီး။] ပဌမော-သော၊ မုသာဝါဒဝရော-တည်း။

၂။ ဘူတဂါမဝဂ်

၆၄။ ဘူတဂါမပါတဗျတာယ--ကြောင့်၊ ဟေ၊ ရုက္ခံ-သစ်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒိသု-
 ဖြတ်ကြကုန်ပြီ၊ ဟေ။ (၆၅)။ အညဝါဒကော-မေးအပ်သော အကြောင်းအရာမှ
 တစ်ပါးသော အကြောင်းအရာကို ပြောတတ်သော စကားဟူသော ဖုံးကွယ်မှုကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ ဝိဟောသကော-သံဃာကို ညှင်းဆဲတတ်သော ဆိတ်ဆိတ်နေမှုကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ ဟေ၊ အာယသန္တံ ဆန္တံ-ကို၊ ဟေ၊ သံဃမဇ္ဈေ-သံဃာအလယ်၌၊
 အာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ အနုယုတ္တိယမာနော-စစ်ဆေးမေးမြန်းအပ်သော်၊ အညေန-
 တစ်ပါးသော စကားဖြင့်၊ အညံ-တစ်ပါးသောစကားကို၊ ပဋိစရိ-ဖုံးကွယ်ပြီး၊
 ဤပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို ပါမိတ်ဘာသာသိကာ၊ အညဝါဒကသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။]

၆၆။ ဥဇ္ဈာပနကော-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဓိယုနကော-ကြောင့်လည်းကောင်း၊
 ဟေ၊ မလ္လပုတ္တံ-မလ္လမင်း၏သားဖြစ်သော၊ အာယသန္တံ ဒဗ္ဗံ-ကို၊ ဘိက္ခု-အခြား
 ရဟန်းတို့ကို၊ ဥဇ္ဈာပေသံ-အောက်တန်းစားဟု၊ အသိအမှတ်ပြုလျက်၊ ကြည့်ရှုစေကြ
 ကုန်ပြီ၊ ဝါ-ကဲရဲ့စေကြကုန်ပြီ၊ ဟေ။ (၆၇)။ သံဃိကံ မဉ္ဇဝါ၊ ဟေ၊ ပက္ကမိသု-
 ဖဲသွားကြကုန်ပြီ၊ ဟေ။ (၆၈)။ သတ္တရသဝဂ္ဂိယေ-သတ္တရသဝဂ္ဂိတို့မည်သော။ ဟေ။

၆၉။ သံဃိကော ဟေ၊ ကပ္ပေန္တဿ-ပြုသောရဟန်း၏၊ ဟေ၊ ကပ္ပေသု-
 ကုန်ပြီ၊ ဟေ။ (၇၀)။ ဘိက္ခု-ကို၊ ကုပိတဿ-သည်၊ အနတ္တမနဿ-သည်၊
 (ဟုတွာ) သံဃိကာ ဝိဟာရာ၊ နိက္ကမုန္တဿ-နှင်ထုတ်သော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊
 နိကမိသု-န်ပြီ၊ ဟေ။ (၇၁)။ သံဃိကော ဟေ၊ အဘိနိသီဒန္တဿ-၏၊ ဟေ၊
 အညတရော-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ဝါ-အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှား
 သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သံဃိကော ဟေ၊ မဉ္ဇံ-ကို၊ သဟဿာ-အဆောတလျင်၊
 အဘိနိသီဒိ-ဖိ၍ထိုင်ပြီ၊ (တစ်နည်း) မဉ္ဇံ-၌၊ သဟဿာ၊ အဘိနိသီဒိ-ထိုင်ပြီ။

၇၂။ ဒုတ္တိပရိယာယေ-ဝန်းကျင်လှည့်ပတ်၊ ၂ ထပ် ၃ထပ် မိုးခြင်းတို့ကို၊
 အဓိဋ္ဌဟိတွာ-စီမံပြီး၍၊ တတုတ္တရိ-ထို ၂ ထပ် ၃ ထပ်ထက်အလွန်၊ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ-
 စီမံသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ အာယသွာ ဆဇ္ဇော၊ ကတပရိယောသိတံ-ပြုအပ်၊
 ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသော၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ ပုနပ္ပုနံ-အထပ်ထပ်၊ ဆာဒါပေသိ-မိုးစေပြီ၊
 ပုနပ္ပုနံ၊ လိမ္မာပေသိ-လိမ်းကွဲစေပြီ၊ ဝိဟာရေ-သည်၊ အတိဘာရိကော-အလွန်ဝန်
 လေးသည်၊ (ဟုတွာ) ပရိပတိ-ပြိုကျပြီ၊ ဟေ။

၇၃။ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ဝိမတိအဖွင့်အတိုင်း ရှေးနိဿယ၌ အနက်အမျိုးမျိုး
 ပေးထားသေး၏၊ ထိုအနက်များသည် အဓိပ္ပာယ်တူမျှသာဖြစ်၍ ဤနိဿယ၌
 မပေးတော့ပါ၊ အလိုရှိလျှင် ပါမိတ် ဤသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် ဝိမတိ၌ ကြည့်ပါ။

ဒုတိယော၊ ဘူတဂါမဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၃။ သြဝါဒဝဂ်

၇၄။ “အသမ္မတေန”ဟု ရှိ၏။ “အသမ္မတဿ”ဟု ရှိမှ သြဝဒန္တဿနှင့် လိုက်လျောပါသည်။ “အသမ္မတဿ-မသမုတ်အပ်သည် ဖြစ်လျက်၊ ဝါ-မသမုတ်အပ်ပဲ”ဟု ပေးပါ။ တဿ၊ ဘိက္ခုနိယော၊ သြဝဒန္တဿ-ဆုံးမသော ရဟန်း၏။ ပေ၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ၊ ဘိက္ခု-တို့သည်။ အသမ္မတာ-မသမုတ်အပ်ကုန်ပဲ။ ဝါ-သမ္မုတိမရကုန်ပဲ။ ပေ၊ သြဝဒိသု-န်ပြီ။ ပေ၊ (၇၅)။ အတ္တင်္ဂတော သူရိယေ။ ပေ၊ အာယသန္တံ စူဠပန္တကံ-အရှင်စူဠပန္တကကို။ ပေ။ (၇၆)။ လွယ်ပြီ။ (၇၇)။ အာဓိသဟေတု။ ပေ၊ သြဝဒန္တိ-န်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဘဏန္တဿ-ပြောသော ရဟန်း၏။ ပေ၊ ဘဏိသု-န်ပြီ။ ပေ။ [နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့၌ “ဒန္တဿ-ပေးသော ရဟန်း၏၊ အဒါသိ-ပေးပြီ” စသည်ဖြင့် ပေးပါ။ လွယ်ပြီ။]

တတိယော-သော၊ သြဝါဒဝဂ္ဂေါ-တည်း။

• • • • •

၄။ ဘောဇနဝဂ်

၈၄။ တတုတ္တရိ-ထိုတစ်နေ့စာထက် အလွန်၊ အာဝသထပိဏ္ဍံ၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ-စားသော ရဟန်း၏။ ပေ၊ အနဝသိတွာ အနဝသိတွာ-(အာဝသထ၌) နေ့စဉ် နေ့စဉ် နေ၍၊ အာဝသထပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇိသု။ ပေ။ (၈၅)။ ဂဏဘောဇနေ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ သပရိသော-ပရိသတ်နှင့် တကွဖြစ်သည်။ (ဟုတွာ) ကုလေသု-အမျိုးတို့၌၊ (အမျိုးအိမ်တို့၌) ဝိညာပေတွာ ဝိညာပေတွာ-အလိုရှိ ကြောင်းကို သိစေ၍၊ ဝါ-တောင်း၍၊ ဘုဉ္ဇိ-ပြီ။ ပေ။

၈၆။ ပရမ္မရဘောဇနေ-ကြောင့်၊ ပေ၊ အညတြ-အခြားအရပ်၌၊ (အခြား အိမ်၌)၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-န်လျက်) အညတြ-၌၊ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ပေ၊ (၈၇)။ ဒုတ္တိပတ္တပူရေ-၂ သပိတ်၊ ၃ သပိတ်တို့၌ ပြည့်ကုန်သော၊ [ဒွေဝါ+တယောဝါ ပတ္တာ ဒုတ္တိပတ္တာ၊ ဒုတ္တိပတ္တေသု+ပူရာ ဒုတ္တိပတ္တပူရာ။] ပူပေ-မုန့်တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-ခံယူပြီး၍၊ တတုတ္တရိ-ထို ၂ သပိတ်ပြည့်၊ ၃ သပိတ် ပြည့်ထက် အလွန်၊ ပဋိဂ္ဂဏန္တဿ-၏။ ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဟေသု-ခံယူကြကုန်ပြီ။ ပေ၊ (၈၈)။ “ဘုတ္တာဝိနော-တချို့တစ်ဝက် စားပြီးသည် (ဖြစ်၍)၊ ပဝါရိတဿ-ပဝါရိတ်သင့်သူ ဖြစ်ပါလျက်”ဟု ပါဠိရှိပါစေ။ (၈၉)။ ဘိက္ခု ဘုတ္တာဝိ။ ပေ၊ ပဝါရန္တဿ-ဖိတ်သောရဟန်း၏။ ပေ၊ ဗြာ-၌ “အာယသန္တံ ဗေလဋ္ဌသီသံ-အရှင်ဗေလဋ္ဌသီသကို”ဟု ပေးပါ။

စတုတ္ထော-သော၊ ဘောဇနဝဂ္ဂေါ-တည်း။

• • • • •

ပါမိတ္တိယကဏ္ဍ

၃၇၁

၅။ အလေကဝဂ်

၉၄။ အလေကဿ ဝါ၊ ယေ၊ ခန္တဿ-ပေးသောရဟန်း၏၊ ယေ၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ-ကို၊ ယေ၊ အညတရိဿာ-တစ်ယောက်သော၊ ပရိဗ္ဗာဓိကာယ-ပရိဗ္ဗိဇ္ဇိ မအား၊ ဧကံ-တစ်ယုဂ်ဟူ၍၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒွေ-၂ ယုဂ်ကုန်သော၊ ပူပေ-မုန့်တို့ကို၊ ယေ၊ (၉၅)။ လွယ်ပြီ။

၉၆။ သဘောဇနော (သဟ+ဥဘော+ဇနော)-၂ ယောက်သော ဇနီးခင်ပွန်း ဟူသော လူတို့နှင့်တကွဖြစ်သော၊ (တစ်နည်း) သဘောဇနော (သဟ+ဘောဇနော)- သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော မိန်းမ ယောက်ျားနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ကုလေ-၌၊ အနုပစ္စ နိသန္တံ၊ ကပ္ပန္တဿ-ပြုသောရဟန်း၏၊ ယေ၊ (၉၇၊၉၈)။ အနိယတ သိက္ခာပုဒ်၌ ပေးခဲ့သည့်အတိုင်း ပေးပါ။

၉၉။ နိမန္တိတဿ-သည်၊ သ ဘတ္တဿ-သည်ဖြစ်၍၊ သန္တံ ယေ၊ အာပန္တဿ- ရောက်သောရဟန်း၏၊ ယေ၊ (၁၀၀)။ တတုတ္တရီ-ထို ဖိတ်မန်ထားအပ်ရာ အခါ၊ ဖိတ်မန်ထားအပ်သော ဆေးထက်အလွန်၊ ဘောသန္တံ ဝိညာပေန္တဿ ယေ၊ မဟာ နာမေန-မဟာနာမ်မည်သော၊ သက္ကေန-သာကီဝင်သည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ အဇ္ဇဏော- ယနေ့တစ်ရက်မျှ၊ အာဂမေထ-ဆိုင်းငံ့ကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုစ္စမာနာ- ပြောဆိုအပ်ပါကုန်လျက်၊ နာဂမေသု (န+အာဂမေသု)-မဆိုင်းငံ့ကြကုန်၊ ယေ။

၁၀၁။ ဥယျုတ္တံ ယေ၊ ဂစ္ဆန္တဿ-၏၊ ယေ၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ ယေ။ (၁၀၂)။ အတိရေကဒိရတ္တတိရတ္တံ-၂ ညဉ့် ၃ ညဉ့်ထက် အလွန်၊ သေနာယ- စစ်တပ်၌၊ ဝသန္တဿ-နေသောရဟန်း၏၊ ယေ၊ (၁၀၃)။ ဥယျောဓိကံ-တက်၍ တက်၍ ထိုးပစ်ရာ စစ်ပွဲသို့၊ ဂစ္ဆန္တဿ ယေ။

ပဉ္စမော-သော၊ အလေကဝဂ္ဂေါ-တည်း။

• • • • •

၆။ သုရာပါနဝဂ်

၁၀၄။ သုရာမေရယပါနေ-ကြောင့်၊ ယေ၊ အာယသ္မန္တံ သာဂတံ-အရှင် သာဂတကို၊ ယေ၊ မန္တံ-သေရည်ကို၊ ပိဝိ-သောက်ပြီ၊ ယေ၊ (၁၀၅)။ အင်္ဂုလိပတောဒ ကေ-ကြောင့်၊ ယေ၊ ဘိက္ခု-ကို၊ အင်္ဂုလိပတောဒကေန-လက်ချောင်းထိုးခြင်း ဟူသော ကစားခြင်းဖြင့်၊ ဟာသေသု-ရွှင်စေကြကုန်ပြီ၊ (ရယ်မြူးစေကြကုန်ပြီ၊) (၁၀၆)။ ဥဒကေ-၌၊ ဟသဓမ္မေ-ကြောင့်၊ ယေ၊ အစိရဝတိယာ-အစိရဝတီ မည်သော၊ နဒိယာ-၌၊ ဥဒကေ-၌၊ ကိဋ္ဌိသု-ကစားကြကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) ဥဒကေ ကိဋ္ဌိသု-ရေကစားကြကုန်ပြီ၊ ယေ။

၁၀၇။ အနာဒရိယေ-ကြောင့်၊ ယေ၊ အနာဒရိယံ-ပုဂ္ဂလဓမ္မ၌ ရိသေလေးစားခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ အကာ-ပြုပြီး၊ ယေ၊ (၁၀၈)။ ဘိသာပေသု-ကြောက်စေကြကုန်ပြီ၊ ယေ၊ (၁၀၉)။ ဇောတိ၊ ယေ၊ ဝိသိဗ္ဗေတန္တဿ-လုံ့လသာရဟန်း၏၊ ယေ၊ ဘဏ္ဍေသု-ဘဂ္ဂါဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသောဇနပုဒ်တို့၌၊ ယေ၊ (၁၁၀)။ ဩရေနဒ္ဓမာသံ-တစ်လထက်ဝက်၊ ဆယ့်ငါးရက်၏အတွင်း၌၊ နဟာယန္တဿ-ရေချိုးသောရဟန်း၏၊ ယေ၊ ရာဇာနိပိ-မင်းကိုသော်မှလည်း၊ ပသိတွာ-မြင်၍၊ (မြင်ပါလျက်) မတ္တံ န ဇာနိတွာ၊ နဟာယိံသု၊ ယေ။

၁၁၁။ တိဏ္ဍံ ယေ၊ နဝံ စီဝရံ၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-သုံးစွဲသောရဟန်း၏၊ ယေ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ စီဝရံ န သဉ္ဇာနိသု-ကောင်းစွာမသိကြကုန်၊ (မမှတ်မိကြကုန်၊) ယေ၊ (၁၁၂)။ လွယ်ပြီ၊ (၁၁၃)။ အပ္ပနိဇ္ဈေဿ-ဝှက်သောရဟန်း၏။

ဆဋ္ဌော-သော၊ သုရာပါနဝရော-တည်း။

၇။ သပ္ပါဏကဝဂ်

(၁၁၄ မှ ၁၂၀) အထိ ပါတိမောက်အတိုင်းပင်တည်း၊ “ဝေါရောပေန္တဿ-ခွင်းသောရဟန်း၏၊ ဝေါရောပေသိ-ခွင်းပြီ” စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ (၁၂၁)။ ပါပိကာယ-ယုတ်မာသော၊ ဒိဋ္ဌိယာ-မိစ္ဆာအယူကို၊ ယာဝတတိယံ-၃ ကြိမ်တိုင်အောင်၊ သမနဘာသနာယ-ဥတ်၊ ကမ္မဝါစာဖြင့် အဖန်ဖန်ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ပြောဆိုပါလျက်၊ န ပဋိနိသန္တဿ-မစွန့်သော ရဟန်း၏၊ ယေ၊ အရိဋ္ဌံ-အရိဋ္ဌမည်သော၊ ဂဒ္ဓဗ္ဗာဓိပုဗ္ဗံ-လင်းတတို့ကို သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲဖူးသော ပုဗ္ဗပုရိသရှိသော၊ (လင်းတသတ်ဖူးသောအမျိုး၌ မွေးဖွားသော)၊ ဘိက္ခု-ကို၊ [“ဂဒ္ဓဗ္ဗာဓိပုဗ္ဗ” ပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါစိတ်အဋ္ဌကထာ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ကြည့်ပါ။]

၁၂၂။ ဇာနိ၊ ယေ၊ သမ္ဘုဉ္ဇန္တဿ-အာဓိသသဗ္ဗောဂ၊ ဓမ္မသဗ္ဗောဂကို ပြုသောရဟန်း၏၊ ယေ၊ (၁၂၃)။ တထာနာသိတံ-ထိုဆိုအပ်ပြီးသော ဒဏ္ဍကမ္မနာသနဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော၊ [“အဇ္ဈတဏှ၊ ယေ၊ စရပိတေ ဝိနဿ”ဟု နှင်ဒဏ်ပေးခြင်းအားဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော-ဟု လို။] ကဏ္ဍကံ-ကဏ္ဍကမည်သော၊ သမဏုဇ္ဇေသံ-ကို၊ ဥပလာပေသု-သွေးဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ ယေ။

သတ္တမော-သော၊ သပ္ပါဏကဝရော-တည်း။

၈။ သဟဓမ္မိကဝဂ်

၁၂၄။ လွယ်ပြီ၊ (၁၂၅)။ ဝိနယံ-ကို၊ ဝိဝဏ္ဏေန္တဿ-ကဲ့ရဲ့သောရဟန်း၏၊ ယေ၊ ဝိဝဏ္ဏေသု-ကဲ့ရဲ့ကြကုန်ပြီ၊ ယေ၊ (၁၂၆)။ မောဟနကေ-တွေဝေစေခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-မသိဟန်ဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ ယေ၊ မောဟေသု-ကုန်ပြီ၊ ယေ။

(၁၂၇)။ ဘိက္ခုဿ-အား၊ ကုပိတဿ အနတ္တမနဿ (ဟုတွာ) ပဟာရံ၊ ဒေန္တဿ-
၏။ ဟေ၊ အဒံသု-ပေးကြကုန်ပြီ။ ဟေ၊ (၁၂၈)။ ဥဂ္ဂိရန္တဿ-မြှောက်သော
ရဟန်း၏။ ဝါ-မိုးသောရဟန်း၏။ ဟေ၊ ဥဂ္ဂိရိသု-န်ပြီ။ (၁၂၉)။ လွယ်ပြီ။

(၁၃၀)။ ဘိက္ခုဿ ဟေ၊ ကုက္ကုန္တံ၊ ဥပဒဟန္တဿ-ဖြစ်စေသော ရဟန်း၏။
ဟေ၊ ဥပဒဟိသု-ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ။ ဟေ၊ (၁၃၁)။ ဥပဿုတိ-တိုင်ပင်သံ၏
အနီး၌၊ ဝါ-တိုင်ပင်သံကို ကြားလောက်ရာ အရပ်၌၊ တိဋ္ဌန္တဿ-တည်သော
ရဟန်း၏။ ဟေ၊ ပတိဋ္ဌဟိသု-တည်ကြကုန်ပြီ။ ဟေ။ (၁၃၂)။ မှစ၍ လွယ်ပြီ။

အဋ္ဌမော-သော၊ သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၉။ ရာဇဝဂ်

၁၃၆။ ပုဗ္ဗေ-မဝင်မီ ရှေး၌၊ အပ္ပဋိသံဝိဒိတေန (အပ္ပဋိသံဝိဒိတဿ)-ကြိုတင်၍
သိစေခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ရညော-၏။ အန္တေပုရ-နန်းတော်တွင်းသို့၊ ပဝိသန္တဿ-
ဝင်သော ရဟန်း၏။ ဟေ၊ (၁၃၇)။ ရတနံ-ကို၊ ဥဂ္ဂဏန္တဿ-ကောက်ယူသော
ရဟန်း၏။ ဟေ၊ ဥဂ္ဂဟေသိ-ကောက်ယူပြီ။ ဟေ၊ (၁၃၈)။ လွယ်ပြီ။ (၁၃၉)။
အဋ္ဌိမယံ ဝါ၊ ဟေ၊ ကာရာပေန္တဿ-ပြုစေသော ရဟန်း၏။ ဟေ၊ မတ္တံ နဇာနိတွာ၊
ဗဟု-န်သော၊ သူစိဃရေ-အပ်ကျည်တို့ကို၊ (အပ်ငါ့ညစ်ရာအိမ်တို့ကို၊ ဝါ-အပ်ဘူး
တို့ကို၊) ဝိညာပေသု-တောင်းကြကုန်ပြီ။ ဟေ။

၁၄၀။ ပမာဏာတိက္ကန္တံ-ပမာဏကိုလွန်သော၊ မဉ္ဇဝါ၊ ဟေ၊ ကာရာပေန္တဿ-
ဟေ၊ ဥဇ္ဇေ-မြင့်သော၊ မဇ္ဇေ-၌၊ သယိ-အိပ်ပြီ။ ဟေ၊ (၁၄၁)။ အပ္ပမာဏိကာနိ-
အတိုင်းအရှည်မရှိကုန်သော၊ နိသီဒနာနိ-တို့ကို၊ ဓာရေသု-ဆောင်ကြကုန်ပြီ။ ဟေ၊
(၁၄၅)။ အာယသုန္တံ နန္တံ-အရှင်နန္တကို၊ ကြွင်းသိက္ခာပုဒ်တို့ လွယ်ပြီ။

နဝမော-သော၊ ရာဇဝဂ္ဂေါ-တည်း။

ဒွေ နဝုတိ ပါစိတ္တိယာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓုဒ္ဒကံ-ဓုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ် အပေါင်းသည်၊ သမတ္တံ-ပြီးပြီ။

တသုဒ္ဓါန

တဿ-ထိုပါစိတ်၏၊ ဥဒ္ဓါနံ-ကား၊ မုသာ-မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်၊ ဩမသ-
ဩမသသိက္ခာပုဒ်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် "သိက္ခာပုဒ်"ကို ထည့်၍ဆိုပါ၊ အကျဉ်းမျှ
ရေးပါမည်။] ပေသုညံ-ပေသုည၊ ပဒ-ပဒသောဓမ္မ၊ သေယျာ စ-ပဋ္ဌမသဟသေယျ၊
ဣတ္ထိယာ-နှင့်၊ (သေယျာ စ-တက္ကအိပ်သော ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပုဒ်)၊

အညတြိညနာ-အညတြိညနာပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဓမ္မဒေသနာ၊ ဘူတာ-
ဘူတာရောစန၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ-ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစန၊
ဇောနာ-ပထဝီဇောနသိက္ခာပုဒ်၊ (မုသာဝါဒဝဂ်အတွက်)။

ဘူတံ-ဘူတဂါမသိက္ခာပုဒ်၊ အညာယ-အညဝါဒက၊ ဥဇ္ဈာယိ-ဥဇ္ဈာပနက၊
မဇ္ဈော-မဇ္ဈဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမသေနာသနသိက္ခာပုဒ်ကိုလည်း
ကောင်း၊ သေယျာစ-သေယျဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ သေနာသန
သိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆတိ-၏၊ ပုဗ္ဗေ-ပုဗ္ဗုပဂတံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော
အနုပဓဇ္ဇ၊ နိကမုနာ-နိကမုန၊ အာဟစ္စ-အာဟစ္စပါဒက၊ ဝါ-အာဟစ္စပုဒ်ဖြင့်
မှတ်အပ်သော ဝေဟာသကုဋိ၊ ဒွါရံ-ဒွါရံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော မဟလ္လကဝိဟာရ၊
သပ္ပာဏကေနစ-သပ္ပာဏကသိက္ခာပုဒ်၊ (ဘူတဂါမဝဂ်အတွက်)။

အသမ္မတာ-အသမ္မတပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဩဝါဒသိက္ခာပုဒ်၊ အတ္ထင်္ဂတေ-
ပုဒ်၊ ဥပဿယ-ဘိက္ခုနုပဿယ၊ အာမိသေနစ-အာမိသ၊ ဒဒေ-စီဝရဒါန၊ သိဗ္ဗေ-
စီဝရသိဗ္ဗန၊ ဝိဓာနေန-သံဝိဓာန၊ နာဝါ-နာဝါဘိရူဟန၊ ဘုဠေယျ-ဘုဠေယျပုဒ်
ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပရိပါစိတ၊ ဧကတော-ဘိက္ခုနီတို့နှင့် အတူတကွနေသော
ရဟောနိသဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်၊ (ဩဝါဒဝဂ်အတွက်)။

ပိဏ္ဍံ-အာဝသထပိဏ္ဍ သိက္ခာပုဒ်၊ ဂဏံ-ဂဏဘောစန၊ ပရံ-ပရမ္မရဘောစန၊
ပူဝံ-ပူပပဝါရဏာ၊ ဝါ-ပူဝံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ကာဏမာတာ၊ ပဝါရိတော-
ပထမပဝါရဏာ၊ ပဝါရိတံ-ဒုတိယပဝါရဏာ၊ ဝိကာလံ-ဝိကာလဘောစန၊ သန္နိမိ-
သန္နိမိကာရက၊ ဓိရံ-ဓိရံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပဏိတဘောစန၊ ဒန္တပေါဏေန-
နှင့်တကွ၊ တေ-ထို (ဘောစနဝဂ်) သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဒသ-တို့တည်း။

အစေလကံ-အစေလကသိက္ခာပုဒ်၊ ဥယျော-ဥယျောစန၊ ဓဇ္ဇ-အနုပဓဇ္ဇပုဒ်ဖြင့်
မှတ်အပ်သော သ ဘောစန၊ ပဋိစ္ဆန္တံ-ရဟောပဋိစ္ဆန္တံ၊ ရဟေနစ-ရဟောနိသဇ္ဇ၊
နိမန္တိတော-နိမန္တိတောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော စာရိတ္တံ၊ ပစ္စယေဟိ-ပစ္စယပုဒ်ဖြင့်
မှတ်အပ်သော မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်၊ သေနာ-ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပုဒ်၊ ဝသနံ-
သေနာဝသန သိက္ခာပုဒ်၊ ဥယျောဓိကံ-ဥယျောဓိကသိက္ခာပုဒ်၊ (အစေလကဝဂ်
အတွက် သိက္ခာပုဒ်များ)။

သုရာ-သုရာပါန၊ အင်္ဂုလိ-အင်္ဂုလိပတောဒက၊ ဟာသောစ-ဟသဓမ္မ၊ အနာ
ဒရိယာ-အနာဒရိယ၊ ဘိသနံ-ဘိသာပန၊ ဇောတိ-ဇောတိသမာဒဟန၊ နဟာန-
နဟာနသိက္ခာပုဒ်၊ ဝါ-ဩရေနဒ္ဒမာသသိက္ခာပုဒ်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဍံ-ဒုဗ္ဗဏ္ဍကရဏ၊ သာမံ-
သာမံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဝိကပ္ပနာ၊ အပနိဓေနစ-စီဝရာပနိဓာန၊ (သုရာပါနဝဂ်)။

သဗ္ဗိစ္စ-သဗ္ဗိစ္စပါဏ သိက္ခာပုဒ်၊ ဥဒကံ-ဥဒကံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော သပ္ပါဏက၊ ကမ္မာစ-ကမ္မာသပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥက္ကောဋက၊ ဒုဋ္ဌလံ-ဒုဋ္ဌလံပဋိစ္စာဒက၊ ဥိနဝိသတိ-ဥိနဝိသတိဝဿ၊ ထေယျ-ထေယျသတ္တ၊ ဣတ္ထိ-မိန်းမနှင့် တိုင်ပင်၍ သွားသော သံဝိဇာန၊ အဝဒေသံ-အယုတ်အားဖြင့် (ဘုရားရှင်ကို) စွပ်စွဲပြောဆိုသော အရိဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၊ [ရှေးနိဿယ၌ “အဝဒေသံ” နေရာဝယ် “အရိဋ္ဌကံ” ဟု တိုက်ရိုက် ရှိ၏။] သံဝါသေ-သံဝသေယျပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥက္ခိတ္တကသမ္ဘောဂ၊ နာသိ တောနစ-နာသိတံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ကဏ္ဍက။

သဟဓမ္မိက-သဟဓမ္မိက သိက္ခာပုဒ်၊ ဝိလေခါ-ဝိလေခန၊ မောဟော-မောဟန၊ ပဟာရေန-ပဟာရ၊ ဥဂ္ဂိရေ-ဥဂ္ဂိရေယျပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော တာလသတ္တိက၊ အမူလကဉ္စ-အမူလက၊ သဗ္ဗိစ္စ-သဗ္ဗိစ္စ၊ သောဿာမိ-သောဿမိပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ် သော ကမ္မပဋိဗာဟန၊ ပက္ကမေ-ပက္ကမေယျပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဆန္တံ အဒတွာ ဂမန၊ သံဃေန စိဝရံ ဒတွာ-သံဃေန စိဝရံ ဒတွာပုဒ်တို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုဗ္ဗလ၊ ပရိဏာမေယျ ပုဂ္ဂလေ-ပုဂ္ဂိုလ်၌ ညွတ်စေခြင်းဟူသော ပရိဏာတသိက္ခာပုဒ်၊ (သဟဓမ္မိကဝဂ်အတွက်)။

ရညဉ္စ-ရညောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အန္တေပုရ သိက္ခာပုဒ်၊ ရတနံ-ရတန၊ သန္တံ-သန္တံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန၊ သူစိ-သူစိဃရ၊ မဇ္ဈောစ-မဉ္ဇ၊ တူလိကာ-တူလောနဒ္ဒ၊ နိသီဒနံ-နိသီဒနသိက္ခာပုဒ်၊ ကဏ္ဍုတ္တာဒိ- ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္စာဒိ၊ ဝဿိကာ-ဝဿိကသာဋိကာ၊ သုဂတေနစ-သုဂတစိဝရ၊ ဝါ- နန္ဒတ္ထေရသိက္ခာပုဒ်၊ (ရာဇဝဂ် အတွက်)၊ ဣတိ-တသုဒ္ဓါန စကားရပ်၊ အပြီး သတ်တည်း။

မှတ်ချက်။ «ဝဂ်တို့၏ ဥဒါန်းကား လွယ်ပြီ၊ ဘူတဂါမဝဂ်ကို ပါစိတ် အဋ္ဌကထာ၌ “သေနာသနဝဂ်” ဟု သုံးစွဲ၏၊ သြဝါဒဝဂ်ကို ပါစိတ်အဋ္ဌကထာ၌ “ဘိက္ခုနီဝဂ်” ဟု လည်းကောင်း၊ ပါတိမောက်၌ “ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဂ်” ဟု လည်းကောင်း သုံးစွဲ၏၊ သုရာမေရယဝဂ်ကို ပါစိတ်ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာနှင့် ပါတိမောက်တို့၌ “သုရာပါနဝဂ်” ဟု လည်းကောင်း၊ ရာဇဝဂ်ကို ပါစိတ်ပါဠိတော် နှင့် ပါတိမောက်တို့၌ “ရတနဝဂ်” ဟု လည်းကောင်း သုံးစွဲသည်။

၆။ ပါဠိအသနိယကဏ္ဍ

၁၄၆။ အာမိသံ-အာမိသကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ခံယူပြီ၊ [ကြွင်းပုဒ်တို့ကို ပါတိမောက် နိဿယအတိုင်းပေးပါ။] (၁၄၇)။ ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ ဝေါသာသန္တိယာ-စီမံ လသော်၊ ဝါ-စီမံနေပါလျက်၊ န နိဝါရေတွာ-မတားမြစ်မှု၍၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ-၏၊ ပေ၊ န နိဝါရေသု-မတားမြစ်ကြကုန်၊ ပေ။ (၁၄၈)။ လွယ်ပြီ။

၃၇၆

ပရိဝါရပါဠိထော် နိဿယ

၁၄၉။ အာရညကောသု သေနာသနေသု-တို့၌၊ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိသံဝိဒိတံ၊ ဟေ၊ ပဋ္ဌဂ္ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿ-၏၊ [ပါတိမောက်အတိုင်း လေးပါး] သက္ကေသု-သက္ကာ ဟု ဗဟုဝစ်အမည်သော ဇနပုဒ်တို့၌၊ ဟေ၊ အာရာမေ-အာရာမံ၌၊ စောရေ-ဓားပြ သူပုန်တို့ကို၊ ပဋိဝသဇ္ဇေ-ရောက်နေသည်တို့ကို၊ နာရောစေသုံ-(ဒါယကာတို့အား) မပြောကြကုန်၊ ဟေ။

ဥဒ္ဓါန်း၌-“အညာတိကာယ-အညာတိကာယပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမ ပါဠိဒေသနီယသိက္ခာပုဒ်၊ ဟေ၊ အာရညကေန-အရညကပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော စတုတ္ထပါဠိဒေသနီယ သိက္ခာပုဒ်၊ (ဣတိ-သို့) စတ္တာရော၊ ပါဠိဒေသနီယာ-တို့ကို၊ သမ္ပုဋ္ဌေန-သည်၊ ပကာသိတာ-ထင်းရှား ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ”။

၇။ သေဓိယကဏ္ဍ

၁။ ပရိမဏ္ဍလဝဂ်

၁၅၀။ ဇာနတာ ဟေ၊ တေန ဘဂဝတာ-သည်၊ အနာဒရိယံ-ရိသေလေးစားခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ပုရတောဝါ-ရှေ့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရှေ့ကသော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စတောဝါ-နောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နောက်ကသော်လည်းကောင်း၊ ဩလဗ္ဗေန္တဿ-တွဲလျားကျစေလျက်၊ နိဝါသေန္တဿ-သင်းပိုင်ကို ဝတ်သောရဟန်း၏၊ ယံ ဒုက္ကဋ်-ကို၊ (ပညတ္တံ၊ တံ-ကို)၊ ကတ္ထံ၊ ပညတ္တံ-နည်း၊ ဣတိ-ဤပုစ္ဆာ၌၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ပညတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဟေ၊ ဩလဗ္ဗေန္တာ-တွဲလျားကျစေကုန်လျက်၊ နိဝါသေသုံ-သင်းပိုင်ကို ဝတ်ကြကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ ပါရုဗေန္တဿ-ကိုယ်ဝတ်သင်္ကန်းကို ရုံသော (ရမ်းသော)ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ [“ဩလဗ္ဗေန္တေန”ဟု ရှိသော်လည်း “နိဝါသေန္တဿ”စသည်တို့နှင့် အတူရသောကြောင့် “ဩလဗ္ဗေန္တဿ”ဟု ရှိမှ သဒ္ဓါသွားမှန်သည်၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။]

ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ အန္တရဃာရေ-၌၊ ဂစ္ဆန္တဿ-၏၊ ဟေ၊ ဟတ္ထံဝါ-လက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါဒံဝါ-ခြေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကီဠာဗေန္တဿ-ကစားစေလျက်၊ ဟေ၊ ဂစ္ဆန္တဿ၊ တဟံ တဟံ-ထိုထို အရပ်၌၊ ဝါ-ထိုထို အရပ်ကို၊ ဩလောကေန္တဿ-လျက်၊ ဂစ္ဆန္တဿ ဟေ၊ နိသီဒန္တဿ-ထိုင်သော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ ဥက္ခိတ္တကာယ-သင်္ကန်းကို မြှောက်ပင့်ခြင်းဖြင့်၊ ဟေ၊ [အန္တရေ+ဃာရာနိ ဧတ္ထ ဧတဿာတိဝါ အန္တရဃာရံ-ရွာစည်း၏ အလယ်ကြား၌ အိမ်အများရှိသောရွာ၊ (သာသကံသိက္ခာပုဒ်၊ -သာရတ္ထ)၊ အန္တရုန္တရာ+ဃာရံ ဧတ္တာတိ အန္တရဃာရံ-လမ်းတို့၏ အကြားအကြား၌ အိမ်ရှိသောရွာ၊ (ဝိမတိ)။

ပဌမော-သော၊ ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၂။ ဥဇ္ဈိကဝဂ်။ ၁၅၁။ ဥဇ္ဈိကာယ-ဖြင့်၊ ဟေ၊ မဟာဟသိတ်-ကျယ်စွာသော ရယ်ခြင်းကို၊ ဟသန္တာ-ရယ်ကုန်လျက်၊ အန္တရဃရေ၊ ဂစ္ဆိသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ ဥဇ္ဈာသဒ္ဓံ-အထက်သို့မြင့်တက်သော အသံကိုလည်းကောင်း၊ မဟာသဒ္ဓံ-ဘေးသို့ ပြန့်ကျယ်သော အသံကိုလည်းကောင်း၊ ကရောန္တဿ-လျက်၊ ဟေ၊ ဂစ္ဆန္တဿ၊ ဟေ၊ [ကြွင်းသိက္ခာပုဒ်တို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။] ဥဇ္ဈိကဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၃။ ခမ္ဘကတဝဂ်။ ၁၅၂။ အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ၊ ခမ္ဘကတဿ-ပြုအပ်သော ခါးထောက်မှုရှိလျက်၊ အန္တရဃရေ ဂစ္ဆန္တဿ ဟေ၊ သြဂုဏ္ဍိတဿ-ခြံအပ်သော ဦးခေါင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ သသိသံ-ဦးခေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ကိုယ်ကို၊ ပါရပိတွာ-ခြံ၍၊ အန္တရဃရေ ဂစ္ဆိသု။ ဥက္ကုဋိကာယ-ဖြင့်၊ ဟေ၊ အသက္ကစ္စံ-လေးလေးစားစား၊ သတိမထားမူ၍၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဏန္တဿ-ခံယူသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ သုပညေဝ-ပဲဟင်းကိုသာ၊ ဗဟုံ-များစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဏန္တဿ-၏၊ ဟေ၊ ထူပီကတံ-မိုမောက်အောင် ပြုအပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ ပိဏ္ဏပါတံ ပဋိဂ္ဂဏန္တဿ-၏၊ ဟေ၊ တတိယော-သော၊ ခမ္ဘကတဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၄။ ပိဏ္ဏပါတဝဂ်။ ၁၅၃။ တဟံ တဟံ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ဝါ-ကို၊ သြလောကန္တဿ-ကြည့်သည်ဖြစ်၍၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တဿ-စားသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ တဟံ တဟံ-၌၊ သြမသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ ဝါ-နှိုက်၍၊ ဟေ၊ ဒီဃံ-ရည်လျားသော ၊ အာလောပံ-ဆွမ်းလုပ်ကို၊ ကရောန္တဿ-၏၊ ဟေ၊ ဥဇ္ဈာနသည်နော-ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပရေသံ ပတ္တံ သြလောကန္တဿ၊ ဟေ။ စတုတ္ထော-သော၊ ပိဏ္ဏပါတဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၅။ ကဗဠဝဂ်။ ၁၅၄။ ကဗဠေ အနာဟဋေ၊ မုခဒ္ဒါရံ-ကို၊ ဝိဝရန္တဿ-ဖွင်းသောရဟန်း၏၊ ဟေ၊ ဗျာဟရီသု-စကားပြောကြကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ [ကြွင်းသိက္ခာပုဒ် တို့ကား ပါတိမောက်နှင့် တူပြီ။] ကဗဠဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆။ သုရသုရဝဂ်။ ၁၅၅။ သုရသုရကာရကံ-၍၊ ဝါ-အောင်၊ ခိရံ-နို့ရည်ကို၊ ပိဝိသု-သောက်ကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ ဆတ္တပါဏိဿ-လက်၌ ထီးရှိသူအား၊ ဓမ္မံ၊ ဒေသန္တဿ-ဟောသော ရဟန်း၏၊ ဟေ၊ ဒေသေသု-ဟောကြကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ [ကြွင်းသိက္ခာပုဒ်တို့ လွယ်ပြီ။] သုရသုရဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇။ ပါဒကဝဂ်။ ၁၅၆။ “ဌိတေန (ဌိတဿ)-ရပ်လျက်၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်နေသူအား၊ ဓမ္မံ၊ ဒေသန္တဿ-၏” စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တေန ၌ လည်း ဂစ္ဆန္တဿ-”ဟု ပြင်ပါ။ ပါဒကဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

ပဉ္စသတ္တတိ-ခုနစ်ဆယ့်ငါးပါးသော၊ သေဓိယာ-တို့သည်၊ နိဌိတာ-န်ပြီ။

တဿုဒ္ဓါနံ

တဿ-ထို သေခံယဏ်၊ ဥဒ္ဓါနံ-ကား၊ ပရိမဏ္ဍလံ-ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါး၊ ပဋိစ္ဆန္တံ-သုပ္ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါး၊ သုသံဝုတော၊ ပေ၊ ဥဇ္ဈိကာ (လွယ်ပြီ)၊ သဒ္ဓေါ-အပ္ပသဒ္ဓသိက္ခာပုဒ် ၂ ပါး၊ တဿော-ကုန်သော၊ ပစလနာစေ-ကာယပ္ပစာလက၊ ဗာဟုပ္ပစာလက၊ သီသပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ခမ္ဘံ-ခမ္ဘကတ သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါး၊ ဩဂုဏ္ဍိတောစေ-ဩဂုဏ္ဍိတသိက္ခာပုဒ် ၂ ပါး၊ ဥက္ကုဋ္ဌိ-ဥက္ကုဋ္ဌိ သိက္ခာပုဒ်၊ ပလ္လတ္တိကာယစ-ပလ္လတ္တိကသိက္ခာပုဒ်၊ သက္ကစ္ဆံ-သက္ကစ္ဆ ပဋိဂ္ဂဟန၊ ပတ္တသညံ-ပတ္တသညံ ပဋိဂ္ဂဟဏ၊ သမသုပံ-သမသုပက၊ သမတိတ္တိကံ-က သိက္ခာပုဒ်။

သက္ကစ္ဆံ-သက္ကစ္ဆ ဘုဉ္ဇန၊ ပတ္တသညံ၊ ပေ၊ ပဋိစ္ဆန္တံ-(လွယ်ပြီ)၊ ဝိညတ္တိ-သူပေါဒန ဝိညတ္တိ၊ ဥဇ္ဈာနသညိနာ-ဥဇ္ဈာနသညိ၊ နမဟန္တံ-နာတိမဟန္တ ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အတိမဟန္တ၊ မဏ္ဍလံ-ပရိမဏ္ဍလ၊ ဒွါရံ-ဒွါရပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အနာဟဋ၊ သမ္ဘံ ဟတ္ထံ-သမ္ဘံ ဟတ္ထံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဘုဉ္ဇနသိက္ခာပုဒ်၊ န ဗျာဟရေ-စကားမပြောရ ဟုပြသော သကဗဠ၊ ဥက္ခေပေါ-ပိဏ္ဍုက္ခေပန၊ ဆေဒနာ-ကဗဠဝစ္ဆေဒက၊ ဂဏ္ဍော-အဝဂဏ္ဍကာရက၊ ဓန-ဟတ္ထနိဒ္ဒါနက၊ သိတ္တာဝကာရကံ၊ ပေ၊ သုရသုရ၊ (လွယ်ပြီ)။

☞

ဟတ္ထော-ဟတ္ထနိလ္လေဟက၊ ပတ္တောစ-ပတ္တနိလ္လေဟက၊ ဩဇ္ဈောစ-ဩဇ္ဈနိလ္လေဟက၊ သာမိသံ-သာမိသပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပါနိ ဟတ္တာကက၊ သိတ္တကေန-သသိတ္တကသိက္ခာပုဒ်၊ ဆတ္တပါဏိဿ-အား၊ သဒ္ဓမ္မံ-သူတော်ကောင်း တရားကို၊ တထာဂတာ-တို့သည်၊ န ဒေသေန္တိ ယထာ-ဟောတော်မမူကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဒဏ္ဍပါဏိဿ-အားလည်းကောင်း၊ သတ္တ အာဝုဓပါဏိနံ-လက်၌ ဓားစသော လက်နက်ရှိသူ၊ လေးရှိသူတို့အားလည်းကောင်း၊ (သဒ္ဓမ္မံ န ဒေသေန္တိ)။

ပါဒုကာ-ပါဒုကာရဉ္ဇသိက္ခာပုဒ်၊ ဥပါဟနာစေ-ဥပါဟနာရဉ္ဇ၊ ယာန-ယာနဂတ၊ သေယျာဂတဿစ-သေယျာဂတ၊ ပလ္လတ္တိကာနိသိန္နဿ-ပလ္လတ္တိကာနိသိန္န၊ ဝေဠိတ-ဝေဠိတသိသ၊ ဩဂုဏ္ဍိတဿစ-ဩဂုဏ္ဍိတသိသ၊ ဆမာ-ဆမာသိက္ခာပုဒ်၊ နိစာသနေ-နိစာသန၊ ဌာနေ-ဌိတနိသိန္နသိက္ခာပုဒ်၊ ပစ္စတော-ပစ္စတော ဂစ္ဆန္တ၊ ဥပ္ပထေနစ-ဥပ္ပထေန ဂစ္ဆန္တ၊ ဌိတကေနစ-ရပ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟရိတေ-၌လည်းကောင်း၊ ဥဒကမှိစ-၌လည်းကောင်း၊ န ကာရမ္ဘံ-ကျင်ကြီးစသည်ကို မပြုထိုက်၊ ဣတိ-တဿုဒ္ဓါနစကားရပ်၊ အပြီးသတ်တည်း။ [ဝဂ်တို့၏ ဥဒါန်းကား ထင်ရှားပြီ။]

မဟာဝိဘင်္ဂေ-ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်း၌၊ ကတ္ထပညတ္တိဝါရော၊ နိဋ္ဌိတော။

ပါရာဇိကကဏ္ဍ

၃၇၉

၂။ ကတာပတ္တိဝါရ

၁။ ပါရာဇိကကဏ္ဍ

၁၅၇။ မေထုနံ ဓမ္မံ-မေထုနံအကျင့်ကို၊ ပဋိသေဝန္တော-မှီဝဲသောရဟန်းသည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်သနည်း၊ မေထုနံ၊ ပေ၊ တိဿော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ၊ (ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊) အက္ခာယိတေ-ဈေး၊ မြေဈေး စသည်တို့ မခံစားအပ်သေးသော၊ သရီရေ-အလောင်းကောင်၌၊ မေထုံ ဓမ္မံ-ကို၊ ပဋိသေဝတိ-၏၊ (တဿ-ထိုရဟန်း၏၊) ပါရာဇိကဿ-ပါရာဇိကအာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တစ်နည်း၊ (တဿ-၏) ပါရာဇိကာ-ပါရာဇိကမည်သော၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သည်၊ အဿ-ဖြစ်၏၊ (သော-သည်၊) ယေဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ ခါယိတေ-ဈေး၊ မြေဈေး စသည်တို့ ခံစားအပ်ပြီးသော၊ သရီရေ-၌၊ မေထုနံ ပေ၊ ပဋိသေဝတိ-၏၊ (တဿ-၏၊) ထုလ္လစ္စယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ [တစ်နည်းလည်း ပေးပါ။] (ယော-သည်၊) ဝဋ္ဋကတေ-လုံးအောင်ပြုအပ်သော၊ (ပွင့်နေသော)၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ အစ္ဆုပန္တံ-မထိအောင်၊ အင်္ဂဇာတံ-အင်္ဂါဇာတ်ကို၊ ပဝေသေတိ-ဝင်စေ၏၊ (သွင်း၏၊ တဿ-၏၊) ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ [တစ်နည်းလည်း ပေးပါ။] မေထုနံ ဓမ္မံ၊ ပဋိသေဝန္တော-သည်၊ တိဿော-ကုန်သော၊ ဣမာ အာပတ္တိယော-တို့သို့၊ အာပဇ္ဇတိ။

၁၅၈။ အဒိန္နံ-ဥစ္စာရှင်သည် ကိုယ်နှုတ် ၂ ပါး တစ်ပါးပါးဖြင့် မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို၊ အာဒိယန္တော-ယူသောရဟန်းသည်၊ ပေ၊ ပဉ္စမာသကံဝါ-ငါးပဲကို သော်လည်းကောင်း၊ အတိရေက ပဉ္စမာသကံဝါ-ငါးပဲထက် အပိုအလွန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂနကံ-ထိုက်တန်သော၊ အဒိန္နံ-ကို၊ ယေယျသင်္ခါတံ-ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စိတ်အစုဖြင့်၊ အာဒိယတိ-ယူအံ့၊ ပါရာဇိကဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အတိရေကမာသကံဝါ-တစ်ပဲထက် အပိုအလွန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဦနပဉ္စမာသကံဝါ-တစ်ပဲအောက် ယုတ်လျော့သော အသပြာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂနကံ-သော၊ အဒိန္နံ၊ ပေ၊ အာဒိယတိ-အံ့၊ ပေ၊ မာသကံဝါ-တစ်ပဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဦနမာသကံဝါ-တစ်ပဲအောက် ယုတ်လျော့သော အသပြာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂနကံ၊ ပေ၊ အာဒိယတိ-အံ့၊ ပေ။

အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ ။“အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ” အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ်ဝယ် “ပါရာဇိကဿ၌ အဿအနက်”ဟု ခေါင်းတပ်၍ ပြထားပြီ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ”စသည်တို့၌လည်း ၂ နည်းစီပင်တည်း၊ ဤဝါကျမျိုး၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ယ-တ သဒ္ဒါထည့်၍ အနက်ပေး၏၊ သို့သော် နောက်နောက်သိက္ခာပုဒ်တို့၌ကား လွယ်ကူအောင် ယ-တ သဒ္ဒါ မထည့်ပဲ ပေးပါမည်။

၁၅၉။ သဗ္ဗိစ္စ-သတ္တဝါဟူသော သညာနှင့်တကွ သေစေလိုသော စေတနာဖြင့်
 စေတော်၍၊ မနဿဝိဂ္ဂဟံ-လူဇာတ်ရှိသူ၏ ကိုယ်ကို၊ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တော-
 ခွင်းသောရဟန်းသည်၊ ယေ၊ ပပတိတွာ-လိမ့်ကျ၍၊ မရိဿတိ-သေလိမ့်မည်၊
 ဣတိ-ဤသို့၊ မနဿံ-လူကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ သြပါတံ-တွင်းကို၊ ဓဏတိ-
 တူးအံ့၊ ယေ၊ (မနဿေ-သည်၊) ပတိတေ-ကျပြီးလသော်၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲကြောင်း
 ဖြစ်သော စေဒနာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အံ့၊ ယေ၊ မရတိ-သေအံ့၊ ယေ။

၁၆၀။ အသန္တံ-ထင်ရှားမရှိသော၊ အဘူတံ-မဟုတ်မမှန်သော၊ ဥတ္တရိ
 မနဿဓမ္မံ-ကို၊ ဥလ္လပန္တော-သီလအသက်၊ ကိုယ်မှထွက်အောင် ပြောဆိုသောရဟန်း
 သည်၊ ဝါ-ဝါကြား၍ ပြောဆိုသောရဟန်းသည်၊ ယေ၊ အာပဇ္ဇတိ-နည်း၊ [ဤ
 ဝါကျ၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာမူကား စတုတ္ထအုပ် “ဥလ္လပတိ” ပုဒ်အဖွင့်၌
 ပြထားပြီ။] ပါပိစ္ဆော-ယုတ်မာသော အလိုသည်၊ ဣစ္ဆာပကတော-အလိုဆိုးသည်
 ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယေ၊ ဥပ္ပပတိ-အံ့၊ ယေ၊
 ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တေ-အသင်ဒါယကာ၏၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်း၌၊
 ဝသတိ-နေ၏၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ (ထို ကျောင်းဘုန်းကြီးသည်၊) အရဟာ-
 ရဟန္တာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဘဏတိ-ပြောအံ့၊ ယေ၊ ပဋိဝိဇာနန္တဿ-နားလည်
 သူအား၊ (ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊) ထုလ္လစ္စယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊
 န ပဋိဝိဇာနန္တဿ-နားမလည်သူအား၊ (ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊) ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ
 (ဟောတိ)။ [စတုတ္ထပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၊ ပစ္စယ ပဋိသံယုတ္တဝါရ၌ “ဝုတ္တေ”ဟု
 ထည့်သည်။] စတ္တာရော ပါရာဇိကာ နိဋ္ဌိတာ။

၂။ သံဃာဒီသေသကဏ္ဍ

အမှာ။ ။ဤမှစ၍ ထူးရာကိုသာ အနက်ပေးပါမည်၊ ကတ္တပညတ္တိဝါရ၌
 “ဥပက္ကမိတွာ အသုစိ မောစန္တဿ”စသည်ဖြင့် ပြအပ်ခဲ့သော သမ္ပန်ပုဒ်၏
 ဤဝါရ၌ “ဥပက္ကမိတွာ အသုစိ မောစန္တော”စသည်ဖြင့် ကတ္တားပုဒ်ဖြစ်လာပုံကို
 လည်းကောင်း၊ “ဥပက္ကမိတွာ ယေ၊ ကတိ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ”စသော
 ပုစ္ဆာဝါကျ၊ “ဥပက္ကမိတွာ ယေ၊ ဣမာ တိသော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ”စသော
 နိဂုံးဝါကျများ မြှုပ်ထားပုံကိုလည်းကောင်း သိပါ။

၁၆၁။ ။ဥပက္ကမိတွာ ယေ၊ မောစန္တော-လွတ်စေသောရဟန်းသည်၊ ယေ၊
 စေတေတိ-စေတော်အံ့၊ ဥပက္ကမတိ-လုံ့လပြုအံ့၊ မုဇ္ဇတိ-လွတ်အံ့၊ ယေ၊ ပယောဂ-
 ပယောဂကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ မာတုဂါမေန၊ ယေ၊ သမာပဇ္ဇန္တော-
 သည်၊ ယေ၊ ကာယေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ အာမသတိ-သုံးသပ်အံ့၊
 ယေ၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုကို၊ ယေ။

မာတုဂါမံ၊ ယေ၊ ဩဘာသေန္တော-သည်၊ ယေ၊ ဝစ္စမဂ္ဂ-ဝစ္စမဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂ-ပဿာဝမဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒိဿ-ညွှန်ပြ၍၊ (ရည်စူး၍) ဝဏ္ဏံပိ-ဂုဏ်ကိုလည်း၊ (ဈီးမွမ်းကြောင်း စကားကိုလည်း၊) ဘဏတိ-ပြောအံ့၊ အဝဏ္ဏံပိ-ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အပြစ်ကိုလည်း၊ (ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကားကိုလည်း၊) ဘဏတိ-အံ့၊ ယေ၊ ဝစ္စမဂ္ဂ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂ-ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အကွေက-ညှပ်ရိုး ၂ ဖက်၏ အောက်အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇာဏု မဏ္ဍလ-ပုဆစ်ဒူးဝန်း ၂ ဖက်၏ အထက်အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒိဿ ။ယေ။

☰

အတ္တကာမ၊ ယေ၊ ဘာသန္တော-သည်၊ ယေ၊ မာတုဂါမဿ-၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ အတ္တကာမ ပါရိစရိယာယ-ငှာ၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘာသတိ-ပြောအံ့၊ ယေ၊ ပဏ္ဍကဿ-ပဏ္ဍုက်၏၊ သန္တိကေ၊ ယေ၊ တိရစ္ဆာနဂတဿ-လူယောင်ဆောင်သော တိရစ္ဆာန်၏၊ သန္တိကေ၊ ယေ၊ သဉ္ဇရိတ္တံ၊ သမာပဇ္ဇန္တော-သည်၊ ယေ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-လက်ခံအံ့၊ ဝိမံသတိ-စုံစမ်းအံ့၊ ပစ္စာဟရတိ-တစ်ဖန်ဆောင်အံ့၊ ယေ။

သညာစိကာယ ယေ၊ ပယောဂေ-ပယောဂကြောင့်၊ ယေ၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ပိဏ္ဏံ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော အက်တေ၊ မြေစိုင်ခဲသို့၊ အနာဂတေ-မရောက်လာသေးမီ၊ တသ္မိံ ပိဏ္ဏေ-ထိုအဆုံးဖြစ်သော အက်တေမြေစိုင်ခဲသည်၊ အာဂတေ-ရောက်လာလသော်၊ (စီပြီးလသော်)၊ ယေ၊ [မဟလ္လကသိက္ခာပုဒ် တူပြီ။]

☰

ဘိက္ခု၊ ယေ၊ အနုဒ္ဓံသေန္တော-သည်၊ ယေ၊ ဩကာသံ-စောဒနာခွင့်ကို၊ န ကာရာပေတွာ-မပြုစေမူ၍၊ (“ကရောတု အာယသ္မာ ဩကာသံ၊ အဟံ တံ ဝတ္ထုကာမော”ဟု စောဒနာခွင့် မတောင်းပဲ)၊ စာဝနဓိပ္ပာယော-သာသနာတော်မှ ရွှေ့လျောစေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝဒေတိ-စွပ်စွဲ ပြောဆိုအံ့၊ သံဃာဒီဓာသေန-နှင့်တကွ၊ ဒုက္ကဋ္ဌဿ-သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ [စောဒနာခွင့်မတောင်းသည့်အတွက် ဒုက္ကဋ္ဌတစ်ချက်”ပိုလာသည်။] ဩကာသံ-ကို၊ ကာရာပေတွာ-၍၊ အက္ခောသာဓိပ္ပာယော-ဆဲရေးခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဆဲရေးလို့သည်၊) (ဟုတွာ) ဝဒေတိ-အံ့၊ ဩမသဝါဒ ပါစိတ်အာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။ [ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသ တူပြီ။]

ယာဝတတိယံ-အောင်၊ သမနဘာသနာယ-ဥတ်၊ ကမ္မဝါစာဖြင့် အဖန်ဖန် ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ န ပဋိနိသဇ္ဇန္တော-အယူကို မစွန့်သော၊ သံဃဘောဒကော-သံဃာကို ကွဲပြားစေတတ်သော၊ (သံဃာသင်းခွဲသော)၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ယေ၊ ဥတ္တိယာ-ဥတ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌ (ဟောတိ)၊ ဒွိဟိ-၂ ကြိမ်ကုန်သော၊ ကမ္မဝါစာဟိ-တို့ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ကမ္မဝါစာ ပရိယောသာနေ-ကမ္မဝါစာ၏ အဆုံး၌၊ ယေ၊ [ကြွင်းသိက္ခာပုဒ်တို့ လွယ်ပြီ။]

တောရသ သံဃာဒီဓာသော နိဋ္ဌိတာ။

၃၈၂

ဝရံဝါရပါဠိတော် နိဿယ

၄။ နိသဂ္ဂိယကတ္ထ

[အနိယကသိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပြအပ်သော ရဟောနိသစ္စအမှုကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ် သီးခြားမရှိတော့၍ ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့ကို ဤဝါရ၌ ပြတော်မူ။]

၁။ ကထိနဝဂ်

၁၆၂။ အတိရေကစိဝရံ-ကို၊ ဒသာဟံ-ကို၊ အတိက္ကာမေန္တော-လွန်စေသော ရဟန်းသည်၊ ဧကံ-တစ်ချက်သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပစ္စတိ-ရောက်၏၊ နိသဂ္ဂိယံ-စွန့်ခြင်းဝိနည်းကံရှိသော၊ ပါစိတ္တိယံ-သို့(အာပစ္စတိ)၊ တစ်နည်း ဧကံ-သော၊ နိသဂ္ဂိယံ-သော၊ ပါစိတ္တိယံ-ပါစိတ်မည်သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပစ္စတိ-၏။

အမှာ။ ။“ဧကရတ္တံ တိစိဝရေန ဝိပွဝသန္တော”စသော ပုဒ်တို့ကို ကတ္ထ ပညတ္တိ ဝါရ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လေးပါ၊ ထို ဝါရ၌ “ဝိပွဝသန္တဿ”စသည်ဖြင့် သမ္ပန်ပုဒ် သည် ဤဝါရ၌ “ဝိပွဝသန္တော”စသည်ဖြင့် ကတ္တာပုဒ်ဖြစ်လာသည်။

ဤဝဂ်၌ ထူးသောပုဒ်များ။ ။ဓောဝါပေတိ-ဖွပ်လျှော်စေအံ့၊ ပယောဂေ-ပယောဂကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ ဟောတိ။ ဓောဝါပိတေ-ဖွပ်လျှော်စေအပ်ပြီးသည် ရှိသော်၊ နိသဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။ ဂဏှာတိ-ခံယူအံ့၊ ဂဟိတေ-ခံယူအပ်ပြီး သော်။ ဝိညာပေတိ-တောင်းအံ့၊ ဝိညာပိတေ-တောင်းအပ်ပြီးသော်။ ဝိကပ္ပံ-ထူး အောင် စီမံခြင်းသို့၊ အာပစ္စတိ-အံ့၊ ဝိကပ္ပံ-သို့၊ အာပန္န-ရောက်ပြီးလသော်။ အဘိနိပ္ပာဒေတိ-ပြီးစေအံ့၊ အဘိနိပ္ပာဒိတေ-ပြီးစေအပ်ပြီးသော်။ ကထိနဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂။ ကောသိယဝဂ်။ ။ကာရာပေသိ-ပြုစေအံ့၊ ကာရာပိတေ-အပ်ပြီးသော်။ ပဌမံ ပါဒံ-ပထမခြေလှမ်းကို၊ တိယောဇနံ-သုံးယူဇနာကို၊ အတိက္ကာမေတိ-လွန်စေအံ့၊ ဒုတိယ ပါဒံ-ကို၊ (တိယောဇနံ) အတိက္ကာမေတိ-အံ့၊ သမာပစ္စတိ-ရောက်အံ့၊ သမာပန္န-ရောက်ပြီးလသော်။ [ဤပုဒ်တို့သာ ထူးသည်။] ကောသိယဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃။ ပတ္တဝဂ်။ ။ဧတာပေတိ-လဲလှယ်စေအံ့၊ ဧတာပိတေ-အပ်ပြီးသော်။ ပရိယေ သတိ-ရှာမှီးအံ့၊ ပရိယိဋ္ဌေ ရှာမှီးအပ်ပြီးသော်။ အနိန္ဒတိ-လုယူအံ့၊ အနိန္ဒ-အပ်ပြီးသော်။ ဝါယာပေတိ-ယက်စေအံ့၊ ဝါယာပိတေ-ယက်စေအပ်ပြီးသော်။ ပရိဏာမေတိ-ညွှတ်စေအံ့၊ ပရိဏာမိတေ-သော်။

ပတ္တဝဂ္ဂေါ တတိယော။

တိသနိသဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာ နိဋ္ဌိတာ။

၅။ ပါမိတ္တိယကဏ္ဍ

၃၈၃

၁။ မုသာဝါဒဝဂ်

[ကတ္တပညတ္တိဝါရကိုလည်းကောင်း၊ ရှေးရှေးသိက္ခာပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း နည်းမှီပေးပါ။]

၁၆၅။ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒ-သမ္ပဇာနမုသာဝါဒကို၊ ဘာသန္တော-ပြောဆိုသော ရဟန်းသည်၊ ဟေ၊ ပါမိတ္တော ဟေ၊ ဥတ္တရိမနဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ (ပါရာဇိက)၊ ဘိက္ခု၊ ဟေ၊ အနန္တသေတိ (သံဃာဒိသေသံ)၊ ယော တေ ဟေ၊ ပဋိဝိဇာနန္တဿ (ထုလ္လစ္စဉ်း)၊ န ပဋိဝိဇာနန္တဿ (ဒုက္ကဋ်)၊ [“ပါမိတ္တော”စသည်တို့ကို ဤဝါရ ပါရာဇိကကဏ္ဍ၊ စတုတ္ထသိက္ခာပုဒ်၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] သမ္ပဇာန မုသာဝါဒ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့်သိလျက် မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ပါမိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

ဩမသန္တော-နှုတ်လှံထိုးသော ရဟန်းသည်၊ ဟေ၊ ဥပသမ္ပန္တ-ရဟန်းကို၊ ဩမသတိ-နှုတ်လှံထိုးအံ့၊ ဟေ၊ အနုပသမ္ပန္တ-ဥပသမ္ပန္တမဟုတ်သော လူ၊ သာမဏေ ကို၊ ဟေ။ ပေသုည-ချောပစ် ကုန်းတိုက်ကြောင်း စကားကို၊ ဥပသံဟရန္တော-ပို့ဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ ဟေ၊ ဥပသမ္ပန္တဿ-၏၊ (အထံသို့)၊ ဥပသံဟရတိ-ပို့ဆောင်စေအံ့၊ ဟေ။

အနုပသမ္ပန္တ၊ ဟေ၊ ဝါစေန္တော-ဆိုစေသော ရဟန်းသည်၊ ဝါ-ပို့ချသော ရဟန်း သည်၊ ဟေ၊ ပယောဂေ-ပယောဂကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ပဒေ ပဒေ-ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း၌၊ ဟေ၊ ကြွင်းသောသိက္ခာပုဒ်တို့၌ “နိပဇ္ဇတိ-လျောင်းအံ့၊ နိပဇ္ဇေ-လျောင်းပြီးလသော်၊ (အိပ်ပြီးလသော်)၊ အာရောစေတိ-အံ့၊ အာရောစိတေ-ပြောအပ်ပြီးသော်၊ ပဟာရေ ပဟာရေ-ပုတ်ခတ်တိုင်း ပုတ်ခတ်တိုင်း၌၊ (အချက်တိုင်း အချက်တိုင်း၌)၊ ဤပုဒ်တို့သာ ထူးပါသည်။

ပဌမော-သော၊ မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၂။ ဘူတဂါမဝဂ်

၁၆၆။ ဘူတဂါမ-ဖြစ်ဆဲ ကြီးပွားဆဲ၊ ဖြစ်ပြီး ကြီးပွားပြီးသော မြက်သစ်ပင် အပေါင်းကို၊ ပါတောန္တော-ဖျက်ဆီးသော ရဟန်းသည်၊ [“ဘူတဂါမ ပါတဗျတာယ” ၌ “ပါတဗျ”ကို နည်းမှီ၍ “ပါတောန္တော”ဟု မိန့်သည်၊ သို့သော် ပါတဗျ၌ ပါဓာတ်+တဗျပစ္စည်း၊ “ပါတောန္တော”၌ ပတဓာတ်+ကာရိတ်ဏေပစ္စည်း+အန္တ ပစ္စည်းတည်း။]

အညေန-တစ်ပါးသောစကားဖြင့်၊ အည-ကို၊ ပဋိစရန္တော-ဖုံးကွယ်သော ရဟန်းသည်၊ ဟေ၊ အညဝါဒကေ-အညဝါဒကကံကို၊ အနာရောပိတေ-(ရဟန်း အပေါ်သို့)မတက်ရောက်စေအပ်သေးမီ၊ ဝါ-မတင်အပ်သေးမီ၊ ဟေ၊ အာရောပိတေ-

တက်ရောက်စေအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ-တင်အပ်ပြီးသော် ၊ပ။ ဘိက္ခု-ကို၊ ဥဇ္ဈာပေန္တော-
ကဲ့ရဲ့စေသော ရဟန်းသည်၊ ၊ပေ၊ ဥဇ္ဈာပိတေ-ကဲ့ရဲ့စေအပ်ပြီးသော်၊ ၊ပေ။

ထူးသောပုဒ်များ။။လေသူပုဒ်-ခဲကျရာအရပ်ကို၊ (ခဲတကျအရပ်ကို)၊
ပရိက္ခေပ-အကာအရံကို၊ နိကမိတေ-နှင်ထုတ်အပ်ပြီးသော်။ အဓိဋ္ဌတိ-စီမံအံ့၊
အဓိဋ္ဌိတေ-စီမံအပ်ပြီးသော်၊ သဉ္ဇိတေ-သွန်းလောင်းအပ်ပြီးသော်၊ ကြွင်းပုဒ်တို့၌
ကတ္ထပညတ္တိဝါရကို နည်းမှီ၍ ပေးပါ။] ဘူတဂါမဝရော၊ ဒုတိယော။

၃။ ဩဝါဒဝဂ်။ ဘိက္ခု။ အသမ္ပတော (ဟုတွာ) ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊
ဩဝဒန္တော-ဆုံးမသော ရဟန်းသည်၊ ၊ပေ၊ ဩဝဒတိ-အံ့၊ ဩဝဒိတေ-ဆုံးမပြီး
သော်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ အာရာပထေ အာရာပထေ-အပ်လမ်းကြောင်း
တိုင်း၊ အပ်လမ်းကြောင်းတိုင်း၌၊ (အပ်နှုတ်တိုင်း၊ အပ်နှုတ်တိုင်း၌)၊ စာနံ ၊ပေ၊
ဘုဒ္ဓန္တော-သည်၊ ၊ပေ၊ ဘုဒ္ဓိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ-
ခံယူအံ့၊ (အကပ်ခံအံ့)၊ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ-ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်တိုင်း၊
ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်တိုင်း၌၊ ဝါ-စားမျိုးတိုင်း၊ စားမျိုးတိုင်း၌၊ ၊ပေ။ (ဤပုဒ်တို့သာ
ထူးသည်)။

၄။ ဘောဇနဝဂ်။ ၊ဤဝဂ်၌ “ဂဏှာတိ-ခံယူအံ့၊ ဂဟိတေ-ခံယူအပ်ပြီးသော်၊
ဘောဇနပရိယောသာဇန-စားခြင်း၏ အဆုံး၌”ဟု ပေးပါ။

၅။ အဓေလကဝဂ်။ ၊ပဌမံ ပါဒံ-ကို၊ ဥမ္မာရံ-တံခါးခုံကို၊ အတိက္ကာမေတိ-
လွန်စေအံ့၊ (ဥယျုတ္တ သိက္ခာပုဒ်၌) ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတော-တည်သည်၊
(ဟုတွာ) ပဿတိ-မြင်၏၊ တတ္ထ-သို့၊ ဂတဿ-ရောက်ပြီးသော (ရဟန်း၏)၊
ပါစိတ္တိယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ-၊ မြင်လောက်ရာ နေရာရောက်လျှင်
ပါစိတ်-ဟုလို။] ဥယျောဓိကံ-စစ်ပွဲသို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သည်၊ ၊ပေ။

၆။ သုရာဓေရယဝဂ်

၁၇၀။ မဇ္ဇံ-သေရည်ကို၊ ပိဝန္တော-သောက်သော ရဟန်းသည်၊ ၊ပေ၊ ဘိက္ခု၊
အင်္ဂုလိပတောဒကေန-ဖြင့်၊ ဟာသန္တော-ရယ်ရွှင်စေသောရဟန်းသည်၊ ၊ပေ၊
ဟာသတိ-အံ့၊ ဟာသိတေ-ရယ်ရွှင်စေအပ်ပြီးသော၊ ၊ပေ၊ ဥဒကေ-၌၊ ကိဋ္ဌန္တော-
ကစားသော ရဟန်းသည်၊ ၊ပေ၊ ဟောဋ္ဌာဂေါပ္ပကေ-ဖမျက်၏အောက်ဖြစ်သော၊
(ဖမျက်မြှုပ်လောက်ရုံဖြစ်သော)၊ ဥဒကေ-၌၊ ၊ပေ၊ ဥပရိဂေါပ္ပကေ-ဖမျက်၏
အထက်ဖြစ်သော၊ ဥဒကေ-၌၊ ၊ပေ။

ဘိက္ခုနံ ဘိသုဗေဇ္ဇော-ကြောက်စေသော ရဟန်းသည်၊ (ချောက်သော ရဟန်းသည်)။ ယေ၊ ဘိသုဗေတေ-ကြောက်စေအပ်ပြီးသော်၊ (ချောက်အပ်ပြီးသော်)။ ယေ၊ ဇောတိ-ကို၊ သမာဒဟိတွာ-တောက်စေပြီး၍၊ ဝိသိဗ္ဗေဇ္ဇော-လုံသောရဟန်းသည်၊ ယေ၊ သမာဒဟိတေ-တောက်စေအပ်ပြီးသော်၊ ယေ၊ ပရိဘုတ္တေ-သုံးစွဲအပ်ပြီးသော်၊ ယေ၊ အပနိဗ္ဗိတေ-ငှက်အပ်ပြီးသော်၊ ယေ၊ သုရာပါနဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇။ သပ္ပါဏကဝဂ်။ ဧကုသ။ အနောဒိဿ-မည်သူ မည်ဝါအတွက် ဟု မရည်စူးမှု၍၊ ဩပါတံ-တွင်းကို၊ ဓဏတိ-တူးအံ့၊ (ကိ-အဘယ်သို့ကြံ၍ တူးသနည်း၊) ယော ကောစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ပပတိတွာ-လိမ့်ကျ၍၊ မရိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍ တူးအံ့၊ (ဒုက္ကဋ်)၊ မနုဿော-သည်၊ တသ္မိ-ထိုတွင်း၌၊ ပပတိတွာ၊ မရတိ-အံ့၊ (ပါရာဇိက)၊ ယက္ခောဝါ-ဘီလူးသည်သော် လည်းကောင်း၊ ပေတောဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတမနုဿ ဝိဂ္ဂဟောဝါ-တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော လူ့ကိုယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (လူယောင်ဆောင်သော တိရစ္ဆာန်သည်သော်လည်းကောင်း၊) ယေ၊ မရတိ-အံ့၊ (ထုလွှစဉ်း)၊ တိရစ္ဆာန ဂတော-တိရစ္ဆာန်သည်၊ ယေ၊ မရတိ (ပါဇိတ်) ယေ။

ဇာနံ ယထာ ဓမ္မံ ယေ၊ ဥက္ကောဋေဇ္ဇော-လှုပ်ရှားစေသော ရဟန်းသည်၊ (လှုံဆော်ပေးသော ရဟန်းသည်)။ ယေ၊ ဥက္ကောဋိတေ-လှုပ်ရှားစေအပ်ပြီးသော်၊ ယေ၊ ပါဝိကာယ၊ ယေ၊ န ပဋိနိသဇ္ဇေဇ္ဇော-သည်၊ ယေ၊ ဥတ္တိယာ-ဥတ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ယေ၊ ဇာနံ ယေ၊ သမ္ဘုဉ္ဇေဇ္ဇော-အာမိသ၊ ဓမ္မကို အတူသုံးစွဲသော ရဟန်းသည်၊ ယေ၊ သမ္ဘုတ္တေ-အာမိသ၊ ဓမ္မကို အတူသုံးစွဲအပ်ပြီးသော်၊ ယေ၊ သပ္ပါဏကဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈။ သဟဓမ္မိကဝဂ်။ (၁၇၂)။ မောဟေဇ္ဇော-တွေဝေစေသော ရဟန်းသည်၊ (မသိဟန်ဆောင်သော ရဟန်းသည်)။ ယေ၊ မောဟေ-မောဟက်ကို၊ အနာရော ပတေ-မတက်ရောက်စေအပ်သေးမီ၊ (မတင်အပ်သေးမီ)၊ ယေ၊ အာရောပိတေ-အပ်ပြီးသော်၊ ယေ။ ဥပဒဟဇ္ဇော-ဖြစ်စေသော ရဟန်းသည်၊ ယေ၊ ဥပဒဟိတေ-ဖြစ် စေအပ်ပြီးသော်၊ ယေ၊ ဝိယျတိ-ရှုံ့ချအံ့၊ ယေ၊ ဝိယျိတေ-ရှုံ့ချအပ်ပြီးသော်၊ ယေ၊ ပရိယာယ-၏၊ ဟတ္ထပါသံ-ဟတ္ထပါသ်ကို၊ ဝိဟန္တဿ-စွန့်သောရဟန်း၏၊ ယေ၊ ဝိဟိတေ-စွန့်ပြီးလသော်၊ ယေ။

၉။ ဇာဓဝဂ်။ (၁၇၃)။ ယုဗ္ဗေ-၌၊ အပ္ပဋိသံဝိဒိတော-ကြိုတင်၍ သိစေခြင်း မရှိသည် ဖြစ်၍၊ ယေ၊ ပဝိသဇ္ဇော-ဝင်သော ရဟန်းသည်၊ ယေ၊ ဂဏှာတိ-အံ့၊ ယေ၊ ဂဟိတေ-အပ်ပြီးသော်၊ ယေ။ ခုဒ္ဒကာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါဠိဒေသနီယနှင့် သေခိယတို့၌ လွယ်ပြီ။

၃၈၆

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

၃၈

၃။ ဝိပတ္တိဝါရ။ ။မေထုနံ ဓမ္မံ၊ ပဋိသေဝန္တဿ-၏။ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ စတုန့်-န်သော၊ ဝိပတ္တိနံ-တို့တွင်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ ဝိပတ္တိယော-ဝိပတ္တိတို့သို့၊ ဘဇ္ဇန္တိ-ကပ်ဝင်ကုန်သနည်း၊ မေထုနံ ဩ၊ ဇွေ-န်သော၊ ဝိပတ္တိယော-တို့သို့၊ ဘဇ္ဇန္တိ၊ သိယာ-ရံခါ၊ ဝါ-အချို့သော မေထုနဓမ္မပဋိသေဝန အာပတ်သည်။ သီလဝိပတ္တိ-သို့၊ (ဘဇ္ဇတိ)၊ သိယာ၊ အာစာရဝိပတ္တိ (ဘဇ္ဇတိ)၊ [ကတာပတ္တိဝါရ ဌံ ပြခဲ့သော ထုလ္လစဉ်း၊ ဒုက္ကဋ်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ဩ။

ကတိယော ဝိပတ္တိဝါရော နိဋ္ဌိတော။

၄။ သင်္ဂဟိတဝါရ။ ။မေထုနံ ဩ၊ သတ္တန္တံ၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ-အာပတ်အစု တို့တွင်၊ ကတိဟိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိ တာ-သိမ်းယူအပ်ကုန်သနည်း၊ ဩ၊ တိဟိ၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာ-အပ်ကုန်၏၊ သိယာ-ရံခါ၊ ဝါ-အချို့သော မေထုနဓမ္မ ပဋိသေဝနအာပတ်ကို၊ ပါရာဇိကာပတ္တိက္ခန္ဓေ -ဖြင့်၊ (သင်္ဂဟိတာ-အပ်ကုန်၏)၊ ဩ။

စတုတ္ထော သင်္ဂဟိတဝါရော နိဋ္ဌိတော။

၃၉

၅။ သမုဋ္ဌာနဝါရ။ ။မေထုနံ ဩ၊ ဆန္တံ၊ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနံ-အာပတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတို့တွင်၊ ကတိဟိ၊ သမုဋ္ဌာနေဟိ-သမုဋ္ဌာန်တို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌန္တိ-ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ [“သမုဋ္ဌဟန္တိ”ဟု သိဟိဋ်မူ၌ ရှိ၏။] ဩ၊ ဧကေန-သော၊ သမုဋ္ဌာနေန-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌန္တိ၊ ကာယတောစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တတောစ-ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ သမုဋ္ဌန္တိ၊ ဝါစတော-ကြောင့် န (သမုဋ္ဌန္တိ)၊ ဩ။

ပဉ္စမော သမုဋ္ဌာနဝါရော နိဋ္ဌိတော။

၆။ အဓိကရဏဝါရ။ ။မေထုနံ၊ ဩ၊ စတုန့်၊ အဓိကရဏာနံ-တို့တွင်၊ ကတမံ အဓိကရဏံ-အဘယ် အဓိကရဏ်းနည်း၊ ဩ၊ အာပတ္တာဓိကရဏံ-တည်း၊ ဩ။

ဆဋ္ဌော အဓိကရဏဝါရော နိဋ္ဌိတော။

၇။ သမထဝါရ။ ။မေထုနံ ဩ၊ သတ္တန္တံ၊ သမထာနံ-တို့တွင်၊ ကတိဟိ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပန္တိ-ငြိမ်းကုန်သနည်း၊ ဩ၊ တိဟိ သမထေဟိ သမ္ပန္တိ၊ သိယာ-ခါ၊ ဝါ-သည်၊ သမ္ပုခါဝိနယေန-သမ္ပုခါဝိနယ သမထဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိညာတကရဏေန-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (သမ္ပတိ)၊ သိယာသမ္ပုခါဝိနယေန တိဏဝတ္ထာရဏေန (သမ္ပတိ)၊ ဩ။ သတ္တမော သမထဝါရော နိဋ္ဌိတော။

စ။ သမုစ္စယဝါရ။ ။“ကတပတ္တိယော-တို့သည်၊ “တစ်ပုဒ်သာ ထူး၏၊ ဤဝါရကား ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝါရတို့ကို စုပေါင်း၍ ပြအပ်သော ဝါရတည်း။ အဋ္ဌမော သမုစ္စယဝါရော နိဋ္ဌိတော။

အဋ္ဌ-နံသော၊ ဣမေဝါရာ-ဤဝါရတို့ကို၊ သဇ္ဈာယမဂ္ဂေန-သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ သရဇ္ဈာယ်ရိုး အစဉ်အားဖြင့်၊ လိခိတာ-ရေးသားအပ်ကုန်ပြီ။ [တဿုဒ္ဓါနံ လွယ်ပြီ။]

အမှာ။ ။ယခုပြမည့် ဝါရများသည် ပြအပ်ပြီးသော ဝါရ ရှစ်ပါးကိုပင် “မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပစ္စယာ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူထားအပ်သော ဝါရများ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထူးရာကိုသာအနက်ပေးပါမည်။

၁။ ကတ္တပညတ္တိဝါရ။ ။မေထုနံ ဓမ္မံ-ကို၊ ပဋိသေဝနပစ္စယာ-မှီဝဲခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ယံ ပါရာဇိကံ (ပညတ္တံ) တံ-ထိုပါရာဇိကကို၊ ကတ္တ-၌၊ ပညတ္တံ-နည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးပါ။

၂။ ကတပတ္တိဝါရ။ ဆဉ္စ။ (ပထမ) ကတပတ္တိဝါရ၌ အစဆုံး သိက္ခာပုဒ် ဝယ် ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော အာပတ်တို့တွင် “ဇာတုမဋ္ဌကေ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ” ထည့်ပါ။ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပစ္စယာ” ဟု သာမညပေးခြင်းကြောင့် ဘိက္ခုနီ တို့၏ ဇာတုမဋ္ဌကပါစိတ် ပါဝင်လာသည်။

ကာယသံသဂ္ဂ၌ “ဘိက္ခုနီ-သည်၊ အဝဿုတာ-ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့် စိစ္စတ် သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဝဿုတာဿ-သော၊ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ-ယောကျ်ားဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဓကွကံ-ညှပ်ရိုး ၂ ဖက်၏ အောက်၌လည်းကောင်း၊ ဥဗ္ဘဇာဏု မဏ္ဍလံ-ပုဆစ်ဒူးဝန်း ၂ ဖက်၏ အထက်၌လည်းကောင်း၊ ဂဟဏံ-ကိုင်းခြင်းကို၊ သာဒယတိ-သာယာအံ့၊ (ပါရာဇိက) [ဤသိက္ခာပုဒ် ၂ ပုဒ်သာ ထူး၏၊ ကြွင်း သိက္ခာပုဒ်တို့ကား ရှေးကတပတ္တိဝါရနှင့် တူပြီ။]

၃။ ဝိပတ္တိဝါရစသည်။ ။ဝိပတ္တိဝါရ၊ သင်္ဂဟိတဝါရ၊ သမုဋ္ဌာနဝါရ၊ အဓိက ရုဏဝါရ၊ သမထဝါရ၊ သမုစ္စယဝါရတို့လည်း ရှေးဝိပတ္တိဝါရစသည်တို့နှင့် တူ၏။ “မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝနပစ္စယာ အာပတ္တိယော”စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်း သာ ထူးသည်။ အဋ္ဌ ပစ္စယဝါရာ-ရှစ်ပါးသော ပစ္စယသဒ္ဓါဖြင့် ဟောတော်မူအပ် သော ဝါရတို့သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-နိဋ္ဌိ။

မဟာဝိဘင်္ဂ-ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်း၌၊ သောဠသမဟာဝါရာ-တစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးသော မဟာဝါရတို့သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-နိဋ္ဌိ။
ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂ မဟာဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ
ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ၊ ကတ္ထပညတ္ထိဝါရ

၁။ ပါရာဇိကကဏ္ဍ

၂၀၁။ [“တေန ဘဂဝတာ”စသော ပုဒ်တို့ကို ဘိက္ခုဝိဘင်းအစ၌ ပြအပ်ခဲ့သည်အတိုင်းလည်းကောင်း၊ ပါတိမောက်နှင့်တူသော ပုဒ်တို့ကို ထိုနိဿယအတိုင်းလည်းကောင်း ပေးပါ။]

၂၀၁။ တေန ဘဂဝတာ-သည်၊ ဘိက္ခုနီနံ-ဘိက္ခုနီတို့၏၊ (ရဟန်းမတို့၏)၊ ပဉ္စမံ-ငါးပါးမြောက်သော၊ ယံ ပါရာဇိကံ-ကို၊ (ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တံ-ထို ပဉ္စမပါရာဇိကကို)၊ ကတ္ထ-၌၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်သနည်း၊ ဟေ၊ သုန္ဒရီနန္ဒ-သုန္ဒရီနန္ဒာမည်သော၊ ဘိက္ခုနီ-ကို၊ ဟေ၊ သုန္ဒရီနန္ဒာဘိက္ခုနီ-သည်၊ အဝဿုတာ (ဟုတ္တာ) အဝဿုတဿ၊ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ကာယသံသဂ္ဂံ-ကိုယ်ဖြင့် နီးနှောခြင်းကို၊ သာဒိယိ-သာယာပြီ၊ [“ဒသ အတ္ထဝသ”၌ ဒုမ္မက္ခံနံ ဘိက္ခုနီနံ စသည်ဖြင့် ထူးပုံကို သိပါ။]

၂၀၃။ ဆဋ္ဌံ-သော၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ဟေ၊ ထုလ္လနန္ဒ-ထုလ္လနန္ဒာမည်သော၊ ဘိက္ခုနီ-ကို၊ ဟေ၊ ဇာနံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နံ ဘိက္ခုနီ နေဝတ္တနာ ပဋိစောဒေသိ၊ န ဂဏဿ အာရောစေသိ၊ ဟေ၊ (၂၀၄) ထုလ္လနန္ဒာ၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ သမဂ္ဂေန-ညီညွတ်သော၊ သံယေန-သည်၊ ဥက္ခိတ္တံ-နှင်ထုတ်အပ်သော၊ ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗံ၊ အရိဋ္ဌံ၊ ဘိက္ခု-သို့၊ အနဝတ္ထိ-အစဉ်လိုက်ပြီ၊ [“ဂဒ္ဓဗာဓိ”ကို အရိဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၌ ရေးခဲ့ပြီ။] (၂၀၅) ဘိက္ခုနီယော၊ အဋ္ဌမံ-ရှစ်ခုမြောက်သော၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကို၊ ပရိပူရေသု-ပြည့်စေကြကုန်ပြီ၊ ဟေ၊ တဿုဒ္ဓါနံ၌ “အသံသယာ-မယုံမှားထိုက်ကုန်သော၊ ဆေဇ္ဇဝတ္ထု-သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်းပြတ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ပါရာဇိကတို့ကို၊ မဟာဝိရော-ကြီးမြတ်သောလုံ့လရှိတော်မူသော ဘုရားရှင်သည်၊ ပညပေသိ-ပညတ်တော်မူပြီ” ဟု ပေးပါ။]

၂။ သံဃာဒိဿသကဏ္ဍ

[ပါတိမောက်နှင့်တူသော ပုဒ်တို့ကို ထိုနိဿယအတိုင်း အနက်ပေးပါ။]

၂၀၆။ ဥဿယဝါဒိကာယ-ထောင်လွှားဘိတုံ၊ မာန်အမျက်အဟုန်ဖြင့်၊ ငြင်းခုံလျက်၊ အဉ္စ-တရားကို၊ (တရားစွဲမှုကို)၊ ကရောန္တိယာ-ပြုသော၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ယံ (ယော) သံဃာဒိဿသော (ပညတ္တော) ဟေ၊ ထုလ္လနန္ဒာ ဘိက္ခုနီ၊ ဥဿယဝါဒိကာ-ထောင်လွှားဘိတုံ၊ မာန်အမျက်ဟုန်ဖြင့်၊ ငြင်းခုံသောအား၊ တရားတွေ့လျက်၊ ဝိဟရိ-နေပြီ၊ ဟေ၊ (၂၀၈) စောရိ-မိုးသူမကို၊ ဝုဋ္ဌပေန္တိယာ-ထမြောက်စေသော ဘိက္ခုနီမ၏၊ ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ဘိက္ခုနီ ပြုပေးသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ဟေ၊ ဝုဋ္ဌာပေသိ-စေပြီ၊ ဝါ-ပြီ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ

၃၈၉

၂၀၉။ ကောယ-(တစ်ယောက်တည်းဖြစ်၍)၊ ဂါမန္တရံ ဂစ္ဆန္တိယာ-၏။ ဟေ၊ ပထမပါရာဇိကော-ပထမပါရာဇိက သမုဋ္ဌာန်တည်း။ (၂၁၀) သမဂ္ဂေန သံဃေန ဟေ၊ အနညာယ ဂဏဿ ဆန္တံ၊ ဩသာရေန္တိယာ-သံဃာဘောင်သို့ သွင်းသော ဘိက္ခုနီ၏။ (ဩသာရဏကံ ပြုပေးသော ဘိက္ခုနီ၏) ဟေ၊ ဩသာရေသိ၊ ဓုရနိက္ခေပေ-ဓုရနိက္ခေပ သမုဋ္ဌာန်တည်း။ (၂၁၁) အဝဿုတာယ ဟေ၊ ဘုဉ္ဇန္တိယာ-စားသော၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏။ ဟေ၊ အာမိသံ-အာမိသကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ခံယူပြီ။ ဟေ၊ (၂၁၂) အယျေ-မ၊ ယတော-ကြောင့်၊ တံ၊ အနဝဿုတာ ဟေ၊ ခါဒဝါ-လော၊ ဘုဉ္ဇဝါ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥယျောဇေန္တိယာ-တိုက်တွန်းသော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ။

၂၁၃။ ယာဝတတိယံ-အောင်၊ သဒနဘာသနာယ-ကြောင့်၊ ဝါ-လျက်၊ န ပဋိနိသဇ္ဇန္တိယာ-အယူကိုမစွန့်သော၊ (“ဗုဒ္ဓံ ပစ္စာစိက္ခာမိ” စသည်ဖြင့် ပြောဆိုမှုကို မစွန့်သော၊) ကုပိတာယ-စိတ်ဆိုးသော၊ အနတ္တမနာယ-မိမိစိတ်မရှိသော၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏။ ဟေ၊ စဏ္ဍကာဠိ-စဏ္ဍကာဠိမည်သော၊ ဘိက္ခုနီ-ကို၊ ဟေ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝစ-ပြောပြီ(ကံ) ဗုဒ္ဓံ ပစ္စာစိက္ခာမိ ဟေ၊ သိက္ခံ ပစ္စာစိက္ခာမိ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ဟေ၊ (၂၁၄) ကိသ္မိဒိဒေဝ အဓိကရဏေ ဟေ၊ ဘိက္ခုနီယာ-၏။ ဟေ။

၂၁၅။ သံသဋ္ဌာနံ-လူတို့နှင့်ရောနှောကုန်သော၊ ဟေ၊ န ပဋိနိသဇ္ဇန္တိနံ။ ဘိက္ခုနီနံ-ရဟန်းမတို့၏။ ဟေ၊ သံသဋ္ဌာ (ဟုတွာ) ဝိဟရိသု-နေကြကုန်ပြီ။ ဟေ။ (၂၁၆) သံသဋ္ဌာဝ အယျေ ဟေ၊ ဝိဟရိတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဥယျောဇေန္တိယာ-တိုက်တွန်းသော၊ ဟေ၊ န ပဋိနိသဇ္ဇန္တိယာ-အယူကို မစွန့်သော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ။

တသျှုခါနံ။ ။ဥဿယ-ဥဿယဝါဒိကာယသိက္ခာပုဒ်၊ ဂါမန္တံ-ဂါမန္တရ ဂမန၊ ဥက္ခိတ္တံ-ဥက္ခိတ္တဩသာရဏ၊ ခါဒနေနစ-ခါဒနကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမ အဝဿုတာ၊ ကိံ တေ-ကိံ တေပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ အဝဿုတာ၊ ကုပိတာ-ကုပိတသိက္ခာပုဒ်၊ ကိသ္မိဒ္ဓိ-ကိသ္မိဒ္ဓိဒေဝသိက္ခာပုဒ်၊ ဝါ-ကိသ္မိဒ္ဓိဒေဝပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ ကုပိတသိက္ခာပုဒ်၊ သံသဋ္ဌာ-ပထမသံသဋ္ဌ၊ ဒုတိယသံသဋ္ဌ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒသ-ဆယ်ပါးတို့ဟူ၍၊ ဉာယတေ-သိအပ်ကုန်၏။ [ဝစနဝိပလ္လာတည်း။]

သံဃာဒိသေသော နိဋ္ဌိတော။

၃။ နိသဂ္ဂိယကဏ္ဍ

၂၁၇။ ပတ္တသန္နိစယံ-သပိတ်ကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုကို၊ ကရောန္တိယာ-ပြုသောဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ အကံသု-နံပြီ၊ ကထနကော-ကထနက သမုဋ္ဌာန်တည်း။ ဟေ၊ အကာလစိဝရံ-ကို၊ ကာလစိဝရန္တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘာဇာပေန္တိယာ-ဝေဖန်စေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပါတိမောက်နိဿယကြည့်၍ပေးပါ။

၃၉၀

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

အတိရေက စတုက္ကံသပရမံ-အလွန်ဆုံး လေးကံသတန်ဖိုးရှိသော ခြံ့ထည်ထက် ပိုလွန်သော၊ ဂရုပါဝရဏံ-လေးသောခြံ့ထည်ကို၊ (အေးသောအခါ၌ ခြံ့ထိုက်သော လေးသောခြံ့ထည်ကို) စေတာပေန္တိယာ-တောင်းသောဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ ရာဇာနံ-ပဿနဒီကောသလမင်းကို၊ ကမ္မလံ-ကမ္မလာကို၊ ဝိညာပေသိ-တောင်းပြီ၊ ပေ၊ အတိရေက အမုတောယျကံသ ပရမံ-အလွန်ဆုံး ၂ ကံသခွဲ တန်ဖိုးရှိသော ခြံ့ထည် ထက် ပိုလွန်သော၊ လဟုပါဝရဏံ-ပေါ့သောခြံ့ထည်ကို၊ (ပူသောအခါ၌ ခြံ့ထိုက် သော ပေါ့သောခြံ့ထည်ကို) စေတာပေန္တိယာ-၏၊ ပေ၊ ခေါမံ-ခေါမတိုင်းဖြစ် အပေါ်ခြံ့ကို၊ ဝိညာပေသိ၊ ပေ။

တဿုဒ္ဓါနံ။ «ပတ္တံ-ပတ္တသန္တိဓယသိက္ခာပုဒ်၊ [ဤသို့အဆုံး၌ “သိက္ခာပုဒ်” ဟူသော စကားကို ထည့်၍ဆိုပါ။] အကာလံ-အကာလစီဝရ၊ ကာလဉ္စ-ကာလ သင်္ကန်းကိုလည်း၊ ပရိဝတ္တေ-လဲလှယ်သော စီဝရပရိဝတ္တန၊ ဝိညာပေ-အညဝိညာ ပန၊ စေတာပေတွာ-စေတာပေတွာပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အညစေတာပန၊ အည ဒတ္တိ-အညဒတ္တိက သံဃိက၊ သံဃိကဉ္စ-သံဃိကသညာစိက၊ မဟာဇနိကဉ္စ-မဟာဇနိက၊ သညာစိက-မဟာဇနိက သညာစိက၊ ပုဂ္ဂလိက-ပုဂ္ဂလိက သညာ စိက၊ စတုက္ကံသ-စတုက္ကံသပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဂရုပါဝရဏ၊ အမုတောယျက- အမုတောယျကပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော လဟုပါဝရဏ သိက္ခာပုဒ်၊ ဣတိ-တဿုဒ္ဓါန စကားရပ်၊ အပြီးသတ်တည်း။

ဒွါဒသ နိသဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာ နိဋ္ဌိတာ။

၄။ ပါစိတ္တိယကဏ္ဍ

၁။ လသုနဝဂ်။ (၂၁၈) လသုနံ-ကို၊ ခါဒန္တိယာ-ခဲစားသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ မတ္တံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ န ဇာနိတွာ-မသိမူ၍၊ လသုနံ-ကို၊ ဟရာပေသိ-ဆောင်ယူစေပြီ၊ ပေ၊ ဇဠကလောမေ-ဇဠကလောမသမုဋ္ဌာန်တည်း၊ သမ္မာဓေ၊ လောမံ-ကို၊ သံဟရာပေန္တိယာ-ပယ်ရှားစေသောဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ သံဟရာပေသု-ပယ်ရှားစေကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ တလဃာတကေ-ကြောင့်၊ ပေ၊ တလဃာတကံ-ပဿာဝမဂ်အပြင်ကို ပုတ်ခတ်မှုကို၊ အကံသု-ပြုကုန်ပြီ၊ ပေ၊ ပထမပါရာဇိက-ပထမပါရာဇိက သမုဋ္ဌာန်တည်း၊ ပေ။

အတိရေက ဒွင်္ဂုလပွရမံ-လက် ၂ ချောင်း၏ လက် ၂ ဆစ်အလွန် အတိုင်း အရှည်ရှိသော အရပ်ထက်အလွန်၊ ဥဒကသုဒ္ဓိကံ-ရေဖြင့် စင်ကြယ်အောင်ပြုမှု ကံကို၊ အာဒိယန္တိယာ-ယူသောဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ အတိဂန္တိရံ-အလွန်နက်စွာ၊ ဥဒက သုဒ္ဓိကံ-ကို၊ အာဒိယိ-ယူပြီ၊ ပေ။ ဘုဉ္ဇန္တဿ-သော၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ ပါနိယေနဝါ၊

ဘိက္ခုနီဝိသင်္ဂ

၃၉၁

ဝိပုပနေနဓါ၊ ဥပတိဋ္ဌန္တိယာ-အနီး၌ တည်နေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ ဥပတိဋ္ဌိ-အနီး၌ တည်နေပြီ။ ဟေ။ [ကြွင်း သိက္ခာပုဒ်တို့၌ “ဆဇ္ဈသိ-စွန့်ပြီ၊ အဂမံသု-သွားကုန်ပြီ” ဟု ပေးပါ။ ပဌမော-သော၊ လသုနဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၂။ ရတ္တန္တကာရဝဂ်။ ၂၁၉။ ရတ္တန္တကာရေ၊ အပွဒီပေ-၌၊ ဧကေန ပုရိသေန၊ သဒ္ဓိံ၊ ဧကာယ-တစ်ယောက်တည်းတည်း။ (ဟုတွာ) သန္တိဋ္ဌန္တိယာ-အနီး၌တည်နေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ သန္တိဋ္ဌိ-အနီး၌ တည်နေပြီ။ ဟေ။ [ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ်မှ စ၍ ဝိကာလသိက္ခာပုဒ်အထိ ပါတိမောက်နိဿယကြည့်၍ ပေးပါ။ ပြုအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်နှင့် ဝါကျသွား မထူးပြီ။] ဒုဂ္ဂဟိတေန ဟေ၊ ဥဇ္ဈာပေန္တိယာ-ကဲ့ရဲ့စေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ ဥဇ္ဈာပေသိ-ကဲ့ရဲ့စေပြီ။ ဟေ။ [နောက် သိက္ခာပုဒ် တို့၌ “အဘိသပန္တိယာ-ကျိန်ဆဲသော ဘိက္ခုနီ၏” စသည်ဖြင့် ပေးပါ။]

ဒုတိယော-သော၊ ရတ္တန္တကာရဝဂ္ဂေါ-တည်း။

၃။ ဟာနဝဂ်။ ၂၂၀။ နဂ္ဂါယ-အဝတ်မဆည်း၊ အချည်းနှီးဖြစ်၍၊ နဟာန္တိယာ-ရေချိုးသောဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ သမ္မဟုလာ ဘိက္ခုနီယော၊ နဂ္ဂါ-အဝတ် မဆည်း အချည်းနှီးတို့သည်။ (ဟုတွာ) နဟာယိသု-ရေချိုးကြကုန်ပြီ။ ဟေ။ ပမာဏာတိက္ကန္တံ-ပမာဏကိုလွန်သော၊ ဥဒကသာဋိကံ-ရေသနပ်ကို၊ ကာရာပေန္တိယာ-ပြုစေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ အပ္ပမာဏိကာယော-အတိုင်းအရှည် မရှိကုန် သော၊ ဥဒကသာဋိကာယော-တို့ကို၊ ဓာရေသု-ဆောင်ကြကုန်ပြီ။ ဟေ။

ဘိက္ခုနီယာ-၏။ စိဝရံ ဝိသိဗ္ဗေတွာ ဝါ ဝိသိဗ္ဗာပေတွာ ဝါ၊ နေဝသိဗ္ဗန္တိယာ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း မချုပ်သော၊ သိဗ္ဗာပနာယ-ချုပ်စေခြင်းငှာ၊ ဥဿုက္ကံ-ကြောင့်ကြ ကို၊ န ကရောန္တိယာ-မပြုသော ဘိက္ခုနီ၏။ ဟေ၊ [ပဉ္စာဟိက သိက္ခာပုဒ်၌ “ဘိက္ခုနီနံ ဟတ္ထေ ဟေ၊ ပတ္တမိသု” ဝါကျကို ဘိက္ခုနီဘင်း ဒုတိယ ကထိန သိက္ခာပုဒ်အနက်၌ ပေးခဲ့ပြီ။ နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း ပါတိမောက် နိဿယကို ကြည့်၍လည်းကောင်း၊ “ပါရပိ-ရုံပြီ၊ အကာသိ-ပြုပြီ” စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း ပေးပါ။]

နဟာနဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄။ တုဝဋ္ဌဝဂ်။ ၂၂၁။ ဒွိန္ဒ-၂ ယောက်တို့ဖြစ်၍၊ ဧကမဇ္ဈေ-တစ်ခုတည်းသော ညောင်စောင်း၌၊ တုဝဋ္ဌေန္တိနံ-အိပ်ကြကုန်သော၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏။ ဟေ၊ ဒွေ (ဟုတွာ) ဧကမဇ္ဈေ-၌၊ တုဝဋ္ဌေသု-အိပ်ကုန်ပြီ။ ဟေ။ ဧကတ္ထရဏပါဝုရဏေ-တစ်ခုတည်းသော အခင်း၊ အခြံ၌၊ ဟေ။ [သဒ္ဓိစ္စ၊ သဟဒီဝိနိ၊ ဥပဿယဒါန သိက္ခာပုဒ်တို့ လွယ်ပြီ။]

၃၉၂

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

သံသဋ္ဌာယ-ဂဟပတိ၊ ဂဟပတိပုတ္တနှင့် ရောနှောသော၊ ပေ၊ ဘိက္ခုနီယာ-
၏၊ အန္တောရဋ္ဌေ၊ ပေ၊ အသတ္တိကာယ-အဖော်ကုန်သည် မပါပဲ၊ စာရိကံ-
ဒေသစာရိကို၊ စရန္တိယာ-လှည့်လည်သော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ အသတ္တိကာယော-
အဖော်ကုန်သည် မပါကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) စာရိကံ၊ စရိသု-န်ပြီ၊ ကြွင်းသိက္ခာပုဒ်
တို့ လွယ်ပြီ။] တုဝဋ္ဌဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅။ စိတ္တာဂါရဝင်္ဂ။ ၂၂၂။ ရာဇာဂါရံဝါ ပေ၊ ဒဿနာယ ဂစ္ဆန္တိယာ-
သွားသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ [အသန္တိ သိက္ခာပုဒ်
လွယ်ပြီ။] သုတ္တံ-ချည်ကို၊ ကန္တိယာ-ငင်သော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ သုတ္တံ-ကို၊
ကန္တိသု-ငင်ကြကုန်ပြီ၊ ပေ။ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ-ကို၊ ပရိယာပုဏန္တိယာ-သင်ယူသော
ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ ပရိယာပုဏိသု-သင်ယူကုန်ပြီ၊ ပဒသော ဓမ္မေ-ပဒသော ဓမ္မ
သမုဋ္ဌာန်တည်း။ [ကြွင်းသိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပါတိမောက် နိဿယကြည့်၍ ပေးပါ၊
“ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ” ၏ အဖြေစကား၌ “နေဝ ဝူပသမေသိ-ကိုယ်တိုင်လည်း
မငြိမ်းစေ”ဟု ပေးပါ။] စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆။ အာရာမဝင်္ဂ။ ၂၂၃။ ဇာနံ သဘိက္ခုကံ အာရာမံ အနာပုစ္ဆာ ပဝိသန္တိ
ယာ-ဝင်သော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ။ ဘိက္ခု အက္ခောသန္တိယာ-ဆဲသော၊ ပရိဘာ
သန္တိယာ- ခြိမ်းချောက်သော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ။ စဏ္ဍိကတာယ (ဟုတွာ) ဂဏံ
ပရိဘာသန္တိယာ-၏၊ ပေ၊ ပရိဘာသိ-ခြိမ်းချောက်ပြီ၊ ပေ။

နိမန္တိတာယ-ပင့်ဖိတ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပဝါရိတာ
ယ-ပယ်မြစ်စေအပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်လည်း
ကောင်း၊ ခါဒနိယံ ဝါ ပေ၊ အညတြ-အခြားအိမ်၌၊ (အခြားနေရာ၌)၊ ဘုဉ္ဇန္တိယာ-
၏၊ ပေ၊ ကုလံ-အမျိုးကို၊ မစ္ဆရာယန္တိယာ-ဝန်တိုသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊
အဘိက္ခုဏေ၊ ပေ၊ ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသန္တိယာ-နေသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ။

ဝဿံ-ပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာယ-နေပြီးသည်၊ (တစ်နည်း) ဝဿံ ဝဋ္ဌာယ-ဝါကျွတ်
ပြီးသည်၊ (သမာနာယ-ဖြစ်ပါလျက်)၊ ဥဘတော သံယေ-၂ ဖက်သော ဘိက္ခု၊
ဘိက္ခုနီသံယာ၌၊ တိဟိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဌာနေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ န ပဝါရန္တိ
ယာ-(အပြစ်ပေါ်က ပြောဆိုဖို့ရန်) မဖိတ်မန်သော ဘိက္ခုနီ၏၊ ဝါ-ပဝါရဏာ
မပြုသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ န ပဝါရေသု-မဖိတ်ကြကုန်၊ ဩဝါဒသိက္ခာပုဒ်၊
ဥပေါသထ ပုစ္ဆနသိက္ခာပုဒ်တို့ လွယ်ပြီ၊ ပသာဓသိက္ခာပုဒ်၌ “ဘောဒါပေန္တိယာ-
ခွဲစေသော ဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ ဘောဒါပေသိ-ခွဲစေပြီ” ဟု ပေးပါ။] အာရာမဝဂ္ဂေါ
ဆဋ္ဌော။

ဘိက္ခုနီဘိဝံသ

၃၉၃

☰

၇။ ဂတ္ထိနီဝဂ်။ ၂၂၄။ ဂတ္ထိနီ-ကိုယ်ဝန်ရှိသော မိန်းမကို၊ ဝုဠာပေန္တိယာ-ထမြောက်စေသော ဘိက္ခုနီမ၏။ ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပဉ္စင်းပြုပေးသော ဘိက္ခုနီ၏။ ပေ၊ ဝုဠာပေသုံး-ထမြောက်စေကုန်ပြီ၊ ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပဉ္စင်းပြုပေးကြကုန်ပြီ၊ ပါယန္တိသိက္ခာပုဒ်မှ စ၍ တတိယ ဂိဟိဂတသိက္ခာပုဒ် တိုင်အောင် ပါတိမောက် နိဿယကြည့်၍ ပေးပါ။] သဟဇီဝိနိ ဝုဠာပေတွာ ခွေ ဝဿာနိ (ပါတိမောက် အတိုင်း ဆိုပါ။) နေဝ အနုဂ္ဂဏန္တိယာ-ကိုယ်တိုင်လည်း မချီးမြှောက်သော၊ န အနုဂ္ဂဏာပေန္တိယာ-သူတစ်ပါးကိုလည်း မချီးမြှောက်စေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ပေ၊ နေဝ အနုဂ္ဂဟေသိ-ကိုယ်တိုင် မချီးမြှောက်၊ န အနုဂ္ဂဏာပေသိ-သူတစ်ပါးကို လည်း မချီးမြှောက်စေ၊ ပေ၊ ဝုဠာပိတံ၊ ပေ၊ န အနုဗန္တိယာ-အစဉ်မလိုက်သော ဘိက္ခုနီ၏။ ဝါ-မလုပ်ကျွေးသော ဘိက္ခုနီ၏။ ပေ၊ သဟဇီဝိနိ၊ ပေ၊ နေဝ ဝုပကာသန္တိယာ-ကိုယ်တိုင်လည်း အရပ်တစ်ပါးသော ခေါ်မသွားသော၊ န ဝုပကာသာပေန္တိယာ-သူတစ်ပါးကိုလည်း ခေါ်မသွားစေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ပေ။ [“ဝုပကာသ”ပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထကို ပါစိတ်ဘာသာဒီကာ ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။] ဂတ္ထိနီဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

☰

☰

၈။ ကုမာရိဘူတဝဂ်။ ၂၂၅။ [ပထမကုမာရိဘူတစသော သိက္ခာပုဒ် ၃ ပုဒ် လွယ်ပြီ။] ဦးနဒ္ဒါဒသဝဿာယ-ယုတ်လျော့သော တစ်ဆယ့်နှစ်ဝါရှိသည်၊ ဝါ-တစ်ဆယ့်နှစ်ဝါမရသေးသည်၊ (သမာနာယ-ဖြစ်ပါလျက်၊) ဝုဠာပေန္တိယာ-၏။ ပေ၊ ပရိပုဏ္ဏဒ္ဒါဒသဝဿာယ-ပြည့်သော တစ်ဆယ့်နှစ်ဝါရှိသည်၊ (သမာနာယာပိ-သော်လည်း၊) သံဃေန-သည်၊ အသမ္ပတာယ-မသမုတ်အပ်ပဲ၊ (ဝုဠာပနသမ္ပတိ မရပဲ၊) ဝုဠာပေန္တိယာ-၏။ ပေ၊ အလံ တာဝ၊ ပေ၊ အယျေနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနာယ-အပ်သော်၊ သာဓုတိ ပဋိသုဏိတွာ ပစ္စာ၊ ခိယျနဓမ္မံ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိယာ-ရောက်သောဘိက္ခုနီ၏။ ပေ။ ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၉။ ဆတ္တုပါဟနဝဂ်။ ၂၂၆။ ဆတ္တုပါဟန-ထီး၊ ဖိနပ်ကို၊ ဓာရေန္တိယာ-ဆောင်သော ဘိက္ခုနီ၏။ ပေ၊ ဓာရေသုံး-ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ ယာနေနယာဉ်ဖြင့်၊ ယာယန္တိယာ-သွားသော ဘိက္ခုနီ၏။ ပေ၊ ယာယိသု-သွားကုန်ပြီ၊ ပေ။ ဘိက္ခုနီယာ-ကို၊ ဥမ္မဒ္ဒါပေန္တိယာ-ပွတ်တိုက်စေသော၊ ပရိမဒ္ဒါပေန္တိယာ-နှိပ်နယ်စေသော ဘိက္ခုနီ၏။ ပေ၊ ဥမ္မဒ္ဒါပေသုံး-ပွတ်တိုက်စေကုန်ပြီ၊ ပရိမဒ္ဒါပေသုံး-နှိပ်နယ်စေကုန်ပြီ၊ [ကြွင်းသိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပါတိမောက် နိဿယကြည့်၍ ပေးပါ။ “နဟာယိသု”စသော ကိရိယာပုဒ်တို့ကိုလည်း ရှေးရှေး သိက္ခာပုဒ်တို့၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂေါ နဝမော။

တသုဒ္ဓါနံ

လသုဏဏဝဂ်အတွက်။ ။လသုနံ-လသုနသိက္ခာပုဒ်၊ သံဟရေ လောမံ-
လောမသံဟရသိက္ခာပုဒ်၊ [ဤသို့စသည်ဖြင့် အဆုံးအဆုံး၌ “သိက္ခာပုဒ်”ဟူသော
စကားကို ထည့်၍ဆိုပါ။] [တလ-တလဃာတက၊ မဋ္ဌဉ္စ-ဇေတုမဋ္ဌက၊ သုဒ္ဓိကံ-
ဥဒကသုဒ္ဓိက၊ ဘုဉ္စန္ဒီ-ဘုဉ္စန္ဒ၊ အာမကဗညာနံ-အာမကဗည၊ ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော၊
ဝိဃာဓေန-ပဌမဝိဃာသ၊ ဒုတိယဝိဃာသ၊ ဒဿနာ-ဒဿနာယပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်
သော ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်။

ရတ္တန္တကာရဝဂ် အတွက်။ ။အန္တကာရေ-ရတ္တန္တကာရ၊ ပဋိစ္ဆန္နေ-ပဋိစ္ဆန္တ၊
အဇ္ဈောကာသေ-အဇ္ဈောကာသ၊ ရထိကာယစ-ရထိကာ၊ ပုရေ-ပုရောဘတ္တ၊ ပစ္စာ-
ပစ္စာဘတ္တ၊ ဝိကာလေစ-ဝိကာလ၊ ဒုဂ္ဂဟိ-ဒုဂ္ဂဟိတပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပရံ
ဥဇ္ဈာပန၊ နိရယေ-နိရယေဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အဘိသပန၊ ဝဓိ-
ဝဓိတွာ ရောဒန သိက္ခာပုဒ်။

နဟာနဝဂ် အတွက်။ ။နဂ္ဂ-နဂ္ဂ၊ ဥဒကာ-ဥဒကသာဋိက၊ ဝိသိဗ္ဗေတွာ-
ဝိသိဗ္ဗေတွာဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော စိဝရသိဗ္ဗန၊ ပဉ္စာဟိကံ-ပဉ္စာဟိက၊
သင်္ကမနီ-စိဝရသင်္ကမနီယ၊ ဂဏံ-ဂဏစိဝရလာဘ၊ ဝိဘင်္ဂံ-စိဝရဝိဘင်္ဂ၊ သမဏံ-
သမဏစိဝရဒါန၊ ဒုဗ္ဗလံ-ဒုဗ္ဗလစိဝရပစ္စာသ၊ ကထိနေန စ-ကထိနုဒ္ဓါရ
သိက္ခာပုဒ်။

တုဝဋ္ဌဝဂ် အတွက်။ ။ဧကမဉ္စတ္ထရဏေန-ဧကမဉ္စပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော
ပထမတုဝဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၊ အတ္ထရဏပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယတုဝဋ္ဌ သိက္ခာပုဒ်၊
သဉ္စိစ္စ-သဉ္စိစ္စပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အဖာသုကရဏ၊ သဟစိဝိနီ-ဒုက္ခိတသဟ
ဇိဝိနီ၊ ဒတွာ-ဒတွာပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥပဿယဒါန၊ သံသဋ္ဌ-သံသဋ္ဌ၊
အန္တောစ-အန္တောရဋ္ဌ၊ တိရော-တိရောရဋ္ဌ၊ ဝဿံ-အန္တောဝဿ၊ န ပက္ကမေ-
န ပက္ကမန သိက္ခာပုဒ်။

စိတ္တာဂါရဝဂ် အတွက်။ ။ရာဇာ-ရာဇာပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော စိတ္တာဂါရ၊
အာသန္တိ-အာသန္တိ၊ သုတ္တဉ္စ-သုတ္တကန္တန၊ ဂိဟိ-ဂိဟိဝေယျာဝစ္စ၊ ဝုပသမေနစ-
န ဝုပသမန၊ ဒဒေ-ဒဒေယျကိရိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော အာဂါရိက၊ စိဝရ-
အာဝသထစိဝရသိက္ခာပုဒ်၊ အာဝသထံ-အာဝသထသိက္ခာပုဒ်၊ ပရိယာပုဏဉ္စ-
ပရိယာပုဏန၊ ဝါစယေ-ဝါစနသိက္ခာပုဒ်။

အာရာမဝဂ် အတွက်။ ။အာရာမ-အာရာမ၊ အက္ကောသ-အက္ကောသန၊
စဏ္ဍိစ-စဏ္ဍိကတ၊ ဘုဇ္ဈေယျ-အညတြဘုဉ္စန၊ ကုလမစ္ဆရိ-ကုလမစ္ဆရိ၊ ဝါသေ-
အဘိက္ခုကာဝါသ၊ ပဝါရဏံ-န ပဝါရဏ၊ ဩဝါဒံ-ဩဝါဒ၊ ဒွေ ဓမ္မာ-ဒွေ ဓမ္မ၊
ပသာဓေနစ-ပသာဓသိက္ခာပုဒ်။

ဂမ္ဘီရီဝဂ် အတွက်။ ။ဂမ္ဘီ-ဂမ္ဘီနိ၊ ပါယန္တိ-ပါယန္တိ၊ ဆ ဓမ္မေ-ဆသု ဓမ္မေသုပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒွေဝဿသိက္ခာပုဒ်၊ အသမ္မတ-သံဃေန အသမ္မတ၊ ဦးနဒ္ဒါဒသ-ဦးနဒ္ဒါဒသပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမဂိဟိဂတ၊ ပရိပုဏ္ဏဉ္စ-ပရိပုဏ္ဏ ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ ဂိဟိဂတ၊ သံဃေန-သံဃေနပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ် သော တတိယ ဂိဟိဂတ၊ သဟ-ပထမ သဟဇီဝိနိ၊ ဝုတ္တာ-ဝုတ္တာပိတ၊ ဆပ္ပဉ္စ- ဆပ္ပဉ္စယောဇနာ၊ ဝါ-ဆပ္ပဉ္စပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ သဟဇီဝိနိသိက္ခာပုဒ်။

ကုမာရိဘူတဝဂ် အတွက်။ ။ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော၊ ကုမာရီစ-ပထမကုမာရိ ဘူတ၊ ဒုတိယကုမာရိဘူတ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ သံဃေန-သံဃေနပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော တတိယကုမာရိဘူတ၊ ခွါဒသ-ဦးနဒ္ဒါဒသဝဿ ဝုတ္တာပန၊ အသမ္မတေနစ-အသမ္မတ ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပရိပုဏ္ဏဒ္ဒါဒသဝဿ၊ အလံ-အလံဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ် သော စိယျနဓမ္မ၊ သစေ-သစေပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော စိဝရ၊ ဒွေဝဿံ-ဒွေဝဿ၊ သံသဋ္ဌာ-ပုရိသသံသဋ္ဌ၊ သာမိဏေနစ-သာမိဏေနပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အနနညာ တ သိက္ခာပုဒ်၊ ပါရိဝါသိက-ပါရိဝါသိက ဆန္ဒဒါန၊ အနဝဿံ-အနဝဿဝုတ္တာပန၊ ဒုဝေဝုတ္တာပနေနစ-ဒွေ ဝုတ္တာပန၊ ဝါ-ဒွေ ဝုတ္တာပန ကိရိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော ဧကန္တရိကဝုတ္တာပန သိက္ခာပုဒ်။

ဆတ္တုပါဟနဝဂ် အတွက်။ ။ဆတ္တ-ဆတ္တုပါဟန၊ ယာနေန-ယာန၊ သံဃာဏိ-သံဃာဏိ၊ ဣတ္ထာလင်္ကာရ-ဣတ္ထာလင်္ကာရ၊ ဝဏ္ဏကေ-ဂန္ဓ ဝဏ္ဏက၊ ပိညာက-ဝါသိတပိညာက၊ ဘိက္ခုနီစေဝ-ဘိက္ခုနီဥမ္မဒ္ဒန၊ သိက္ခာစ-သိက္ခမာန ဥမ္မဒ္ဒန၊ သာမဏေရိကာ-သာမဏေရီ ဥမ္မဒ္ဒန၊ ဂိဟိ-ဂိဟိနိဥမ္မဒ္ဒန၊ ဘိက္ခုဿ ပုရတော-ဘိက္ခုဿ ပုရတော သိက္ခာပုဒ်၊ အနောကာသံ-အနောကာသ ကတပဉ္စ၊ သံကစ္စိကာ-အသံကစ္စကိကာ သိက္ခာပုဒ်၊ ဣတိ-သိက္ခာပုဒ် ဥဒ္ဒါန်းအပြီးတည်း။ ဝဂ်တို့၏ ဥဒ္ဒါန်းကား လွယ်ပြီ။

နဝ ဝဂ္ဂစုဒ္ဒကာ-၉ ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သော စုဒ္ဒက သိက္ခာပုဒ်တို့ သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-န်ပြီ။

၅။ ပါဠိအသနိယကဏ္ဍ

၂၂၇။ သပ္ပိ-ထောပတ်ကို၊ ဝိညာဓပတွာ-တောင်း၍၊ ဘုဉ္ဇန္တိယာ-စား သောဘိက္ခုနီ၏၊ ပေ၊ ဘုဉ္ဇိသု-စားကုန်ပြီ၊ ပေ။ [ကြွင်းသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ လွယ်ပြီ၊ “တေလံ”စသည်တို့၏အနက်ကို ပါတိမောက်နိဿယအတိုင်းဆိုပါ။]

ထသုခါနိ။ ။သပ္ပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဒဓိဉ္ဇာပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိညာဓပတွာန-၍(ဘုဉ္ဇန္တိယာ-သော)၊ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ [“ဘိက္ခုနိယာ”ဟု ဆိုလို လျက် ဂါထာဖြစ်၍ “ဝိညာဓပတွာန ဘိက္ခုနိ”ဟု ဆိုထားသည်။] အဋ္ဌ-န်သော၊

၃၉၆

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ပါဠိဒေသနိယာ-တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဒေသိတာ-ဟော
တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ယေ သိက္ခာပဒါ-တို့ကို၊ ဘိက္ခုဝိဘဏ်-၌၊ ဝိတ္ထာရိတာ-
ချဲ့အပ်ကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဘိက္ခုနိဝိဘဏ်-၌၊ သံဓိတ္တာ-ချုံးအပ်
ကုန်ပြီ။

ပဌမော-သော၊ ကတ္ထပညတ္တိတရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၂။ ကတာပတ္တိဝါရ

၁။ ပါရာဇိကကဏ္ဍ။ ။(၂၂၈) အဝဿုတာ- (ဟုတွာ) အဝဿုတဿ
ပုရိသပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ကာယသံသဂ္ဂံ-ကို၊ သာဒယန္တိ-သာယာသော၊ ဘိက္ခုနီ-
သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သို့၊ အာပစ္စတိ-
ရောက်သနည်း၊ ဟေ၊ အဓကွကံ ဥပ္ပဇာဇာဏုမဏ္ဍလံ ဂဟဏံ သာဒယတိ
(ပါရာဇိက)၊ [ဘိက္ခုဝိဘဏ်အဆုံး၊ ဒုတိယ ကတာပတ္တိဝါရ၊ ပုဒ်ရေ (၁၉၃)၌
အနက်ပေးပြီ။] ဥပ္ပက္ခကံ-ညှပ်ရိုး ၂ ဖက်၏ အထက်အရပ်၌လည်းကောင်း၊
အဓောဇာဏုမဏ္ဍလံ-ဝဆစ်ဒူးဝန်း ၂ ဖက်၏ အောက်အရပ်၌လည်းကောင်း၊
ဂဟနံ သာဒယတိ၊ (ထုလွှစဉ်း)။ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုကို၊
ဂဟနံ သာဒယတိ၊ (ဒုက္ကဋ်)၊ ဟေ။

ဝဇ္ဇံ-အပြစ်ကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ-ဖုံးထားသော၊ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ-ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ
မည်သော ဘိက္ခုနီ၊ ဟေ၊ [ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ ပါရာဇိက၌ ပါသော ဘိက္ခုနီကို
ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်။] ဇာနံ (ဇာနန္တိ)-သိလျက်၊ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ-ကို၊ ပဋိစ္ဆာ
ဒေတိ-ဖုံးထားအံ့၊ ဟေ၊ ဝေမတိကာ-ဖြစ်သော ယုံမှာခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)
ဟေ၊ အာဇာရဝိပတ္တိ-ကို၊ ။ဟေ၊ ယာဝတတိယံ ဟေ၊ န ပဋိနိသန္တိ-သော၊
ဥက္ခိတ္တာနုတ္တိကာ-မည်သော၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ [ကြွင်းပုဒ်တို့ကို ရှေး၌ပေးခဲ့ပြီ။]

အဋ္ဌမံ-ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ပရိပူရေန္တိ-ပြည့်စေသော၊ ဘိက္ခုနီ-
သည်၊ ဟေ၊ ပုရိသေန-သည်၊ (“ဝုတ္တာ”၌စပ်) ဣတ္ထနာမံ-ဤအမည်ရှိသော၊
ဩကာသံ-အရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆတိ-လာခဲ့ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-ပြောဆိုအပ်
သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂစ္ဆတိ-သွားအံ့၊ ဟေ၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ ဩက္ကန္တမတ္တေ-
သက်ရောက်ကာမျှဖြစ်လသော်၊ ဝါ-သက်ရောက်ကာမျှ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဟေ။

ပါရာဇိကာ နိဋ္ဌိတာ။

၂။ သံဃာဒိသေသကဏ္ဍ။ ။(၂၂၉) အဉ္စ-တရားစွဲမှုကို၊ ကရေန္တိ-သော၊
ဥဿယဝါဒိကာ-မည်သော၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ ဟေ၊ ဧကဿ-တစ်ယောက်၏၊
(ကထံ-စကားကို) အာရောစေတိ-(တရားသူကြီးတို့အား) ပြောအံ့၊ ဟေ၊ ဒုတိ
ယဿ-၂ ယောက်မြောက်ဖြစ်သူ၏၊ (ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကထံ-ကို) အာရောစေတိ-
အဉ္စပရိယောသာနေ-တရား၏ အဆုံး၌၊ ဟေ၊ [နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့၌
ဤနည်းမှီ၍ ပေးပါ၊ အနက်အထူး မရှိတော့။]

၃။ နိသဂ္ဂိယကဏ္ဍ။ (၂၃၀) ပတ္တသန္နိဓယ-ကို၊ ကရေန္တိ-ပြုသော ဘိက္ခုနီသည်၊ ဧကံ အာပတ္တိ အာပစ္စတိ နိသဂ္ဂိယံ ပါမိတ္တိယံ၊ [ဘိက္ခု ကတာပတ္တိဝါရ၊ နိသဂ္ဂိယကဏ္ဍ၊ ပုဒ်ရေ (၁၆၂)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်တို့၌ “ဘာဇာပေတိ-ဝေဖန်စေအံ့၊ ဘာဇာပိတေ-ဝေဖန်စေအပ်ပြီးသော်” စသည်ဖြင့် ဘိက္ခုကတာပတ္တိဝါရကို နည်းမှီ၍ပေးပါ။

၄။ ပါမိတ္တိယကဏ္ဍ။ ဤကဏ္ဍ၌ စိတ္တာဂါရဝဂ် တတိယ သိက္ခာပုဒ်၌ “ဥစ္စုပ္ပဏေ-ဝင်ရိုး၌ရစ်တိုင်းရစ်တိုင်း၌” ဟု လည်းကောင်း၊ အာရာမဝဂ် ဆဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၌ “ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသိဿာမိ-နေအံ့၊ (တစ်နည်း) ဝဿံ ဝသိဿာမိ-ဝါဆိုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သေနာသနံ-အိပ်ရာနေရာကို၊ ပညပေတိ-ခင်းအံ့၊ ပါနီယံ-သောက်ရေကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘောဇနီယံ-သုံးရေကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတိ-တည်ထားအံ့၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဂုဏ်ကို၊ သမ္ပဇ္ဇတိ-တံမြက်လှည်းအံ့၊ သဟ အရဏုဂ္ဂမနာ-အရဏ်တက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်” ဟုလည်းကောင်း ပေးပါ။ ကြွင်းပုဒ်တို့၌ ဘိက္ခုနီကတ္ထပညတ္တိဝါရကိုလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုကတာပတ္တိဝါရကိုလည်းကောင်း နည်းမှီပေးပါ။ လွယ်ပြီ။

ပါဠိသေသနီယကဏ္ဍ။ ဤကဏ္ဍ၌ အထူးမရှိပါ။

ဒုတိယော ကတာပတ္တိဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဝိပတ္တိဝါရ စသည်။ ဝိပတ္တိဝါရ၊ သင်္ခဟဝါရ၊ အဓိကရဏဝါရ၊ သမထဝါရ၊ သမုစ္စယဝါရတို့ကို ဘိက္ခုနီဘင်း၌ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း အနက်ပေးပါ။ ကတ္ထပညတ္တိဝါရ၊ ကတာပတ္တိဝါရစသော (ပြုအပ်ပြီးသော) ဝါရရှစ်ပါးကိုပင် “ကာယသံသဂ္ဂံ-ကို၊ သာဒယနပစ္စယာ-သာယာခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်” စသည်ဖြင့် ပစ္စယသဒ္ဓါထည့်၍ ဝါရရှစ်ပါး ပြထားတော်မူ၏။ ထိုဝါရတို့၌ အနက်ထူးမရှိတော့ပါ။ [ဤသို့လျှင် ဘိက္ခုနီဘင်း၌လည်း ဝါရပေါင်း တစ်ဆယ့်ခြောက် ဝါရ ဖြစ်သည်။]

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ-၌၊ သောဠသ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော၊ မဟာဝါရာ-တို့သည်၊ နိဋ္ဌိတော-န်ပြီ။

သမုဋ္ဌာနသီသသင်္ခပကတာ

၂၅၇။ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ-ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ အနိစ္စာ-မမြဲကုန်၊ (သဗ္ဗေ-န်သော၊) သင်္ခတာ-အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ အာဟာရ စသောအကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာရောက်၍ ပြုစီမံအပ်သောတရားတို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ဒုက္ခတို့သာတည်း၊ အနတ္တာစ-(အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင်ဟူသော) အတ္တလည်း မဟုတ်ကြကုန်၊ ဝါ-အတ္တလည်း မရှိကြကုန်၊ နိဗ္ဗနဗ္ဗေဝ-

၃၉၈

ဝရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

အသင်္ခတဓာတ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပညတ္တိစ-ပုဂ္ဂိုလ်သံတ္တဝါ၊ သူ ငါစသော နာမည်ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနတ္တာ ဣတိ-အနတ္တတို့ဟူ၍၊ နိစ္ဆယာ-ဆုံးဖြတ်အပ်ကုန်ပြီ။

ဘုရားရှင် မပွင့်လျှင်
ရုပ်နာမ်မသိ

ဗုဒ္ဓစနေ-ဘုရားတည်းဟူသော လမင်းသည်၊ ဝါ-
လမင်းတမျှ၊ မဟာကရုဏာဖြင့် အေးမြစေတော်မူ
သောဘုရားရှင်သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇေ-ဖြစ်တော်မမူသော်

လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိဇ္ဇေ-ဘုရားတည်းဟူသော နေမင်းသည်၊ ဝါ-ပညာတန်ဆောင်၊
ထွန်းပြောင်ထိန်လင်း၊ နေမင်းနှင့်တူတော်မူသော ဘုရားရှင်သည်၊ အနုဂ္ဂတေ-
ထွက်ပေါ်တော် မမူသော်လည်းကောင်း၊ သဘာဂဓမ္မာနံ-အနိစ္စစသော အခြင်းအရာ
အားဖြင့် တူသောအဖို့ရှိကုန်သော၊ တေသံ-ထို သင်္ခတတရားတို့၏၊ နာမမတ္တံ-
နာမည်မျှသော်မှလည်း၊ န နာယတိ-မထင်ရှား၊ (တစ်နည်း) နာမမတ္တံ-ကို
သော်မှလည်း၊ န နာယတိ-မသိအပ်၊ မသိနိုင်။

ပါရမီပြည့်မှ
ဘုရားဖြစ်

ဝိဝိဓံ-အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့်
ပြုအပ်သောစွန့်ခြင်းကြီး ၅ ပါးအစရှိသည်ကို၊ ကတွာ-ပြုတော်
မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပါရမီ-ဆယ်ပါးသော ပါရမီတော်တို့ကို၊

ပူရယိတွာန-ဖြည့်တော်မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ သဗြဟ္မဏေ-ဗြဟ္မာ ၂၀ နှင့်တကွဖြစ်
သော သတ္တလောက၌၊ စက္ခုဘူတာ-ပညာစက္ခုသဖွယ် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော၊
မဟာဝိရာ-ကြီးမြတ်သော လုံ့လရှိတော်မူသောဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ပွင့်
တော်မူကြကုန်၏၊ [“စက္ခုဘူတာ”ပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါရာမီကဏ်ဘာသာသို့ကာ၊
စတုတ္ထပါရာမီက ဝိနိတဝတ္ထု၌ ပြထားပြီ။] တေ-ထိုဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဒုက္ခဟာနိ-
အလုံးစုံသော ဒုက္ခ၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ (ဝိမတိ) ဝါ-အလုံးစုံသော

နိဗ္ဗာနဓမ္မံ ဟေ၊ နိစ္ဆယာ။

။ပါဠိယံ “နိဗ္ဗနဓမ္မံ ပညတ္တိ”တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ

သင်္ခတဓမ္မေ ဥပါဒါယ ပညတ္တာ သမ္မုတိသစ္စဘူတာ ပုဂ္ဂလာဒိပညတ္တိ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇ
မာနတ္တာ ဥပ္ပတ္တိဝိနာသယုတ္တဝတ္ထုဓမ္မနိယတေန (ဖြစ်ခြင်း+ပျက်ခြင်းနှင့် ယှဉ်သော အထည်ကိုယ်
ဝတ္ထု ရကောင်းသော ပရမတ္ထတရားတို့အတွက် မြဲသော) အနိစ္စ ဒုက္ခလက္ခဏာ ဒွယေန
(အနိစ္စ ဒုက္ခလက္ခဏာ ၂ ပါးအပေါင်းနှင့်) ယုတ္တာတိ ဝတ္ထု အယုတ္တာ (ယှဉ်၏ဟု ဆိုခြင်းငှာ
မသင့်)၊ ကာရကဓာဒကာဒိ ရူပေန ပန ပရိကပ္ပိတေန အတ္တသဘာဝေန (ကာရက၊ ဝေဒက
အစရှိသော သဘောရှိသော တိတ္ထိတို့ ကြံဆအပ်သော အတ္တသဘောမှ) ဝိရဟိတတ္တာ “အနတ္တာ”
တိ ဝတ္ထု ယုတ္တာ၊ တသ္မာ အယံ ပညတ္တိပိ အသင်္ခတတ္တသာမညတော (အသင်္ခတ အဖြစ်အားဖြင့်
တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် “ပုတ္တာ”၌စပ်၊ ဝတ္ထုဘူတေန (ပရမတ္ထ အထည်ကိုယ်ဝတ္ထုဖြစ်၍
ဖြစ်သော) နိဗ္ဗာနေန သဟ “အနတ္တာ ဣတိ နိစ္ဆယာ”တိ ပုတ္တာ၊ အဝိဇ္ဇမဝနာပိ ဟိ
သမ္မုတိ ဧကနစိ ပစ္စယေန အကတတ္တာ “အသင်္ခတာ ဧဝါ”တိ၊-ဝိမတိ။

သမုဋ္ဌာနသီသသံဃေပ

၃၉၉

ဒုက္ခကို ပယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ (သာရတ္ထ)၊ သုခါဝဟံ-ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်သော၊ သဒ္ဓမ္မံ-သူတော်ကောင်းတရားကို၊ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊) ဒေသယန္တိ-ဟောတော်မူကြကုန်၏။

ငါတို့ ဘုရား
ထရားဟောတော်မူစဉ်

(တသ္မာ-ကြောင့်၊) အင်္ဂါရသော-ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အစိတ်မှ တဖိတ်ဖိတ် ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူထသော၊ သဗ္ဗဘူတာနုကမ္မကော-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်တော်မူထသော၊ သဗ္ဗသတ္တုတ္တမော-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူထသော၊ ဝါ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ထက် မြတ်တော်မူထသော၊ သီဟော-ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းတော်မူထသော၊ သကျမုနိ-သာကိန္ဓယံဖွား၊ ငါတို့မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တိဏိ-၃ ပုံကုန်သော၊ ပိဋကေ-ပိဋကတို့ကို၊ သုတ္တန္တံ-သုတ္တန်ပိဋကကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာဂုဏ်-များသော အကျိုးအာနိသင်ရှိသော၊ ဝိနယဉ္စ-ဝိနည်း ပိဋကကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသယိ-ဟောတော်မူပြီ။

ဝိနည်း တည်လျှင်
သာသနာတည်

ဝိနယော-ဝိနည်းသည်၊ ယဒိ တိဋ္ဌတိ-(ပါဠိအနက်၊ မပျက်စုံညီ၊ လန္တီတို့သန္တာန်၌) အကယ်၍ တည်အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ တည်လသော်၊ သဒ္ဓမ္မော-ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓေ၊ သဒ္ဓမ္မ ၂ ဖြာ၊ သာသနာသည်၊ နိယတိ-ဖြစ်တည်၏။ [“ဝိနယ”အရ သရုပ်နှင့် ထို ဝိနယတည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ဥဘတောစ” စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ဥဘတော-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် ၂ ပါးကုန်သော၊ ဝိဘင်္ဂါနိစ-ဝိဘင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဥဘတောစ ဝိဘင်္ဂါနိ-ဥဘတော ဝိဘင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓကာ-မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂ ခန္ဓကတို့သည်လည်းကောင်း၊ ယာ မာတိကာ-(သိက္ခာပုဒ်ဟူသော)အကြင်မာတိကာသည်၊ (အတ္ထိ၊ သာ စ-ထိုမာတိကာသည်လည်းကောင်း၊ “တိဋ္ဌန္တိ”၌စပ်၊) မာလာ-ပန်းကုံးသည်၊ သုတ္တဂုဏေန-ပန်းသီချည်ဖြင့်၊ (ဂန္ထိတာ-သီကုံးအပ်သည်၊ ဟုတွာ) တိဋ္ဌတိ ဣဝ-တည်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပရိဝါရေန-ပရိဝါရ် ပါဠိတော်ဖြင့်၊ ဂန္ထိတာ-သီကုံးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကုန်၏။

ပိဋကေ တိဏိ ဒေသယိ။ ။ပိဋကေ တိဏိ ဒေသယိတိ ယသ္မာ တေ ဒေသန္တိ၊ တသ္မာ အင်္ဂါရသောပိ ပိဋကနိ တိဏိ ဒေသယိ၊ တာနိ ကတမာနိတိ အာဟာ “သုတ္တန္တံ”တိ အာဒိ။ မဟာဂုဏ်တိ မဟာနိသံသံ။-ဋီကာ။

ဧဝံ ဣမံ တိဋ္ဌန္တိ။ ။ဧဝံ ဣမံ တိဋ္ဌန္တိတိ ယဒိ ဝိနယပရိယတ္တိ အနန္တရဟိတာ တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတိ၊ ဧဝံသတိ ပဋိပတ္တိ ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မော နိယတိ ပဝတ္တတိ၊ ဝိနယ ပရိယတ္တိ ပန ကထံ တိဋ္ဌတိတိ အာဟာ “ဥဘတော စာတိ” အာဒိ၊ ပရိဝါရေန ဂန္ထိတာ တိဋ္ဌန္တိ ယောဇောစွံ-ဋီကာ။

ဤဝါဠိတော်ကို

လေးလေးစားစား သင်ယူလိုက်စုံ

တဿေဝ ပရိဝါရဿ-ထို ပရိဝါရံ ပါဠိတော်
၌သာ၊ [တဿေဝ ပရိဝါရဿာတိ တသ္မိယေဝ
ပရိဝါရေ-ဋီကာ။] နိယတော ကတံ-ပြုအပ်

သော မြဲသည်၏ အဖြစ်ရှိသော၊ သမုဋ္ဌာနံ-သမုဋ္ဌာနံသည် လည်းကောင်း၊
(တစ်နည်း) နိယတောကတံ သမုဋ္ဌာနံ-နိယတသမုဋ္ဌာနံသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-
အသမ္ဘိန္ဒသမုဋ္ဌာနံသည်လည်းကောင်း၊ [ဤစကားဖြင့် ဘူတာရောစန သမုဋ္ဌာနံ၊
စောရိဝုဋ္ဌာပန သမုဋ္ဌာနံ၊ အနနညာတ သမုဋ္ဌာနံဟူသော အသမ္ဘိန္ဒသမုဋ္ဌာနံ ၃
ပါးကို ရည်ရွယ်သည်။] အည-နိယတသမုဋ္ဌာနံမှတစ်ပါးသော၊ သမ္ဘေဒ-ရောနှော
သော သမ္ဘိန္ဒသမုဋ္ဌာနံသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အနိယသမုဋ္ဌာနံသည်လည်းကောင်း၊
[ဤစကားဖြင့် ကြွင်းသော သမုဋ္ဌာနံ(၁၀)ပါးကို ရည်ရွယ်သည်။] ဒိဿန္တိ-ထင်ရှား
ကုန်၏၊ နိဒါနဉ္စ-နိဒါန်းသည်လည်း၊ ဥပရိ-အထက်ဖြစ်သော၊ (အထက် “ဂါထာ
သင်္ဂဏိက” ဖြစ်သော) သုတ္တေ-ပရိဝါရံ ပါဠိတော်၌၊ (ဒိဿတိ-ထင်ရှား၏၊)
တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပရိဝါရံပါဠိတော်၌သာ နိယတသမုဋ္ဌာနံ၊ အနိယတ
သမုဋ္ဌာနံ၊ နိဒါန်းတို့၏ ထင်ရှားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဓမ္မကာမော-သူတော်
ကောင်းတရားကို လိုလားသော၊ သုပေသလော-သီလဖြူစင်၊ စိတ်ကြည်လင်၍၊
လူရှင်ထိုထို၊ ကြည်ညိုချစ်ခင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
ပရိဝါရံ-ပရိဝါရံ ပါဠိတော်ကို၊ သိက္ခေ-သင်ယူရာ၏။

တောရသသမုဋ္ဌာနံ။

။(ယံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊) ဒွိသု-၂ ပါးကုန်
သော၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဝိဘင်းတို့၌၊ [ဂါထာဖြစ်၍ “သု”ကိုချေထားသည်၊ တစ်နည်း၊
ဝစနဝိပလ္လာသ။] ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဥပေါသထေ-
ဥပုသ်နေ့၌၊ ဥဒ္ဓိသန္တိ-ရွတ်ပြကြကုန်၏၊ (တဿ-ထိုသိက္ခာပု၏၏၊) သမုဋ္ဌာနံ-
ကို၊ ယထာဉာယံ-သင့်သည် အားလျော်စွာ၊ ပဝက္ခာမိ-ဆိုပေအံ့၊ (တံ-ထို သမုဋ္ဌာနံ
ကို၊) မေ-၏၊ (အထံမှ)၊ သုဏာထ-နားထောင်ကြကုန်လော။

ပဌမံ-ပထမဖြစ်သော၊ ပါရာမိကံ-ပါရာမိကံသမုဋ္ဌာနံလည်းကောင်း၊ [“ယံ” အနက်
မရှိ၊] ဒုတိယဉ္စ-ဒုတိယပါရာမိသမုဋ္ဌာနံလည်းကောင်း၊ တတော-ထိုဒုတိယပါရာမိက
သမုဋ္ဌာနံမှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော၊ သဉ္စရိတ္တာနုဘာသနဉ္စ-သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊

သမ္ဘေဒံ လပ၊ ဥပရိ။

။ပြုအပ်သော အနက်သည် အဋ္ဌကထာဖွင့်အတိုင်းတည်း၊ ဝိမတိ
၌ကား တစ်မျိုးဖွင့်ထားသေး၏၊ ထိုအလို “သမုဋ္ဌာနံ (သမုဋ္ဌာနနံ) သမုဋ္ဌာနံအားဖြင့်၊
နိယတောကတံ-မြဲအောင်ပြုအပ်သော သမုဋ္ဌာနံသည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘေဒံ-သိက္ခာပု၏တို့၏
အချင်းချင်း သမုဋ္ဌာနံအားဖြင့် ရောနှောပုံသည်လည်းကောင်း၊ နိဒါနဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊
အည-နိဒါန်းမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂလ၊ ဝတ္ထုအစရှိသော အကြောင်းအရာသည်လည်းကောင်း၊ (ဇောဋ္ဌာ-
အောက်၌၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်ပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝက္ခမာနေစ-ဆိုအပ်
လတ္တံ့လည်းဖြစ်သော)၊ သုတ္တေ-၌ ဒိဿန္တိ-နိဒါန်း၊ ဤသို့ အနက်ပေးပါ။

သမုဋ္ဌာနသီလသင်္ခေါပ

၄၁၁

သမနုဘာသန သမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ အတိရေကဉ္စ-အတိရေက စိဝရဟူသော ကထိနသမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ လောမာနိ-လောမာနိဟူသောပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဇဠကလောမ သမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ ပဒသော ဓမ္မော-ပဒသော ဓမ္မသမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ ဘူတံ-ဘူတာရောစန သမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ သံဝိဓာနေနစ-သံဝိဓာယပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အဒ္ဓါနသမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ ထေယျဒေသနစောရီစ-ထေယျသတ္တသမုဋ္ဌာန်၊ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာန်၊ စောရိ ဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သိ)၊ အနနညာတာယ-အနနညာတသမုဋ္ဌာန်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ တေရသ-တစ်ဆယ့်သုံးပါးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေရသ-န်သော၊ ဧတေ သမုဋ္ဌာနနယာ-ဤသမုဋ္ဌာန်နည်းတို့ကို၊ ဝိညူဟိ-ဝိနည်းကျွမ်းကျင်၊ ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ- ကြံစည်အပ်ကုန်၏၊ ဧကေကသ္မိ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ သမုဋ္ဌာနေ-၌၊ သဒိသာ-တူသော သမုဋ္ဌာန်တို့ကို၊ ဣဓ-ဤဥဘတောဝိဘင်း၌၊ ဒိဿရေ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏။

၁။ ပထမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာန။ ၂၂၈။ မေထုနံ-မေထုနသိက္ခာပုဒ်၊ [ဤကား သမုဋ္ဌာန်တို့၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သော သမုဋ္ဌာန်တည်း၊ “အဒိန္နံ၊ သဉ္ဇရီ”စသော နောက်နောက် သမုဋ္ဌာန်တို့လည်း နည်းတူသိပါ။] သုက္ကသံသဏှါ-သုက္ကဝိသဋ္ဌိ သိက္ခာပုဒ်၊ ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၊ [ဤသို့ စသည်ဖြင့် အဆုံးအဆုံး၌ “သိက္ခာပုဒ်”ဟူသော စကားကို ထည့်၍ဆိုပါ။] အနိယတာ ပဌမိကာ-ပဌမ အနိယတ၊ [အနိယတာ ပဌမိကာတိ အာပတ္တိံ အပေက္ခိတွာဝ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ကတံ၊ ပဌမနိယတံ သိက္ခာပဒံတိ အတ္ထော-ဝိမတိ။] ပုဗ္ဗုပပရိပါစိတာ-ပုဗ္ဗုပဂတသိက္ခာ ပုဒ်၊ ဘိက္ခုနိပရိပါစိတသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဘိက္ခုနိယာ-နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ရဟော-ဆိတ်ကွယ်ရာ၌နေသော ဘိက္ခုနိရဟောနိသစ္စသိက္ခာပုဒ်။

သဘောဇနေ-သဘောဇန အနုပဓစ္စ၊ ဓမ္မ-န်သော၊ ရဟောစ-မာတုဂါမ ရဟော နိသစ္စ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ အင်္ဂုလိ-အင်္ဂုလိပတောဒက၊ ဥဒကောဟသံ-ဥဒကောဟသဓမ္မ၊ ပဟာရေ-ပဟာရဒါန၊ ဥဂ္ဂိရေစေဝ-တလသတ္တိက ဥဂ္ဂိရဏ၊ တေပညာသ-ငါးဆယ့် သုံးပါးသော၊ သေခိယာစ-သေခိယသိက္ခာပုဒ်တို့၊ အက္ခေဂါမဝဿုတာ-အက္ခေက (ပဉ္စမ ပါရာဇိက)، ဂါမန္တရဂမန၊ အဝဿုတခါဒနိယ ဂဟဏ၊ တလမဋ္ဌဉ္စ-တလယာတက၊ ဧတုမကဋ္ဌ၊ သုဒ္ဓိကာ-ဥဒကသုဒ္ဓိကာ၊ ဝဿဝုဋ္ဌာစ-ဝဿဝုဋ္ဌ ဆပ္ပဉ္စ ယောဇန၊ ဩဝါဒေါ-ဩဝါဒ အဂမန၊ နာနုဗန္ဓေ ပဝတ္တိနိ-ပဝတ္တိနိ နာနုဗန္ဓသိက္ခာပုဒ်။

ဆ သတ္တတိ-ခုနစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးသော၊ ဣမေ သိက္ခာ-ဤ သိက္ခာတို့ကို၊ ကာယမာနသိကာ-ကိုယ် စိတ် ဟူသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသည်တို့ကို၊ ကတာ-ပြုအပ် ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ပဌမံ ပါရာဇိကံ ယထာ-

ပထမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကဲ့သို့၊ ဧကသမုဋ္ဌာနာ-တစ်ခုတည်းသော သမုဋ္ဌာန် ရှိကုန်၏။ [ဤနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၂။ ဒုတိယပါရာဇိက သမုဋ္ဌာန။ ။၂၅၉။ အဒိန္န-အဒိန္နဒါန သိက္ခာပုဒ်၊ ဝိဂ္ဂဟုတ္တရိ-မနဿဝိဂ္ဂဟ၊ ဥတ္တရိမနဿဓမ္မ၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာ-ဒုဋ္ဌုလ္လာဝါစာ၊ အတ္တကာမိန-အတ္တကာမ ပါရိစရိယ၊ အမူလာ-အမူလက (ပထမဒုဋ္ဌဒေါသ)၊ အညဘာဂိယာ-အညဘာဂိယ (ဒုတိယ ဒုဋ္ဌဒေါသ)၊ အနိယတာ ဒုတိယိကာ-ဒုတိယ အနိယတ၊ အစ္ဆိန္ဒေ-စိဝရဒါန အစ္ဆိန္ဒန၊ ပရိဏာမဏေ-သံဃိကလာဘာ အတ္တပရိဏာမန၊ မုသာ-မုသာဝါဒ၊ ဩမသပေသုဏာ-ဩမသဝါဒ၊ ဘိက္ခုပေသုည သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာ-ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိ အာရောစန၊ ပထဝီဓဏေ-ပထဝီဓဏ၊ ဘူတံ-ဘူတဂါမ၊ အညာယ-အညဝါဒက၊ ဥဇ္ဈာပေ-ဥဇ္ဈာပနက။

နိကမုန-နိကမုနသိက္ခာပုဒ်၊ သိဉ္ဇနဉ္ဇ-ဥဒကသိဉ္ဇန၊ အာမိသဟေတု-တု၊ ဘုတ္တာဝိ-ဘုတ္တာဝိပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယပဝါရဏ သိက္ခာပုဒ်၊ [ပထမ ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်ကား ကထိနသမုဋ္ဌာန်၌ ပါဝင်လတ္တံ့။] ဧဟိ-ဧဟာရသော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥယျောဇန၊ အနာဒရိ-အနာဒရိယ၊ ဘိသာ-ဘိသာပန၊ အပနိဓေစ-အပနိဓာပန၊ ဇိဝိတံ-ဇိဝိတာဝေါရောပန၊ ဝါ-ဇိဝိတပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ် သော သဉ္ဇိစ္စပါန၊ ဇာနံ သပ္ပာဏကံ-ဇာန သပ္ပာဏက ဥဒက၊ ကမ္မံ-ကမ္မပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥက္ကောဋန၊ ဦနသံဝါသ နာသနာ-ဦနဝိသတိဝဿ၊ ဥက္ခိတ္တက သံဝါသ (အရိဋ္ဌ)နာသိတက သာမဏေရ သမ္ဘောဂ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ သဟဓမ္မိက ဝိလေခါ-သဟဓမ္မိကဝုစ္စမာန၊ ဝိလေခန သိက္ခာပုဒ်တို့၊ မောဟော-မောဟနက၊ အမူလကေနစ-အမူလက အနုဒ္ဓံသန။

ကုက္ကုစ္ဆံ-ကုက္ကုစ္ဆ ဥပဒဟနသိက္ခာပုဒ်၊ ဓမ္မိကံ-ဓမ္မိကပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဆန္တံ ဒတွာ ခိယျန၊ စိဝရံ ဒတွာ-စိဝရံ ဒတွာ ခိယန၊ ပရိဏာမေယျ ပုဂ္ဂလေ-ပုဂ္ဂလပရိဏာမန၊ ကိံ တေ-ကိံ တေပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ အဝဿုတ၊ အကာလံ-အကာလစိဝရ ဘာဇာပန၊ အစ္ဆိန္ဒေ-စိဝရပရိဝတ္တန အစ္ဆိန္ဒန၊ ဒုဂ္ဂဟိ-ဒုဂ္ဂဟိပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပရံ ဥဇ္ဈာပန၊ နိရယေနစ-နိရယေနပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ် သော အဘိသပန၊ ဂဏံ-ဂဏစိဝရလာဘ၊ ဝိဘင်္ဂံ-စိဝရဝိဘင်္ဂ၊ ဒုဗ္ဗလံ-ဒုဗ္ဗလ စိဝရပစ္စာသာ၊ ကထိနာ ဖာသု ပဿယံ-ကထိနုဒ္ဓါရ၊ အဟာသုကရဏ၊ ဥပဿယ ဒါန၊ အက္ခောသ စဏ္ဍိ-အက္ခောသန၊ စဏ္ဍိကတ၊ မစ္ဆရိ-ကုလမစ္ဆရ၊ ဂမ္ဘိနိစ-ဂမ္ဘိနိ၊ ပါယန္တိယာ-ပါယန္တိသိက္ခာပုဒ်။

ဒွေဝဿံသိက္ခာ-ဒွေဝဿ သိက္ခာ သိက္ခာပုဒ်၊ သံဃေန-သံဃေန အသမ္ပတ၊ တယော-နိဿော၊ ဂိဟိဂတာ-ပထမဂိဟိဂတ၊ ဒုတိယဂိဟိဂတ၊ တတိယဂိဟိ ဂတ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ တိဿော-နိဿော၊ ကုမာရိဘူတာစ-ပထမ ကုမာရိဘူတ

ဒုတိယကုမာရိဘူတ၊ တတိယကုမာရိဘူတ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဦးနဒ္ဒါဒသ သမ္မတာ-
ဦးနဒ္ဒါဒသဝဿ ဝုဋ္ဌာပန၊ အသမ္မတာပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပရိပုဏ္ဏဝဿဝုဋ္ဌာ
ပန သိက္ခာပုဒ်တို့၊ အလံတာဝ-အလံ တာဝ၊ ဝါ-အလံတာဝပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်
သော ဓိယျနဓမ္မသိက္ခာပုဒ်၊ သောကာဝါသံ-သောကာဝါသ၊ ဝါ-သောကာဝါသံ
ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပုရိသသံသဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၊ ဆန္ဒာ-ပါရိဝါသိကဆန္ဒဒါန၊
အနုဝဿာစ-အနုဝဿံ ဝုဋ္ဌာပန၊ ဒွေ-ဒွေဝုဋ္ဌာပန။

သတ္တတိ-(၇၀)သော၊ ဣမေ သိက္ခာပဒါ-တို့ကို၊ ဒုတိယံ ပါရာဇိကံ ယထာ-
ကဲ့သို့၊ သမုဋ္ဌာနာတိကာ-တိကသမုဋ္ဌာန်တို့ဟူ၍၊ ကတာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ ကာယ
စိတ္တေန-ကိုယ်စိတ်ကြောင့်၊ (ဇာယန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊) ဝါစာ-နှုတ်ကြောင့်၊ န
(ဇာယန္တိ)၊ ဝါစာစိတ္တံ-နှုတ်စိတ်ကြောင့်၊ [ဟိတ်အနက်၌ “ပဌမာ”သက်။] ဇာယန္တိ၊
ကာယိကံ-ကြောင့်၊ န ဇာယန္တိ)၊ တိဟိ-န်သော၊ ဒွါရေဟိ-ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ၊
မနောဒွါရတို့ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ။

၃။ သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာန။ (၂၆၀) သဉ္စရိ-သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ်၊ ကုဋိ-ကုဋိ
ကာရ၊ ဝိဟာရော-ဝိဟာရကာရ၊ ဇောဝနဉ္စ-ပုရာဏစိဝရဇောဝန၊ ပဋိဂ္ဂဟော-
စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏ၊ ဝိညတ္တိ-အညာတကဝိညတ္တိ၊ ဥတ္တရိအဘိဟဋ္ဌံ-တတုတ္တရိ သာဒိ
ယန၊ ဥဘိန္န-၂ ပါးသော ပထမဥပက္ခဋ္ဌ၊ ဒုတိယဥပက္ခဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဒုတကေန
စ-ဒုတကစိဝရဇောတာပန၊ ဝါ-ဒုတနပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ရာဇ၊ ကောသိယာ-
ကောသိယ မိဿက၊ သုဒ္ဓဒွေဘာဂါ-သုဒ္ဓကာဠက၊ ဒွေဘာဂသိက္ခာပုဒ်တို့၊
ဆဗ္ဗဿာနိ-ဆဗ္ဗဿ၊ နိသီဒနံ-နိသီဒနသန္တတ၊ ရိဉ္စန္တိ-“ရိဉ္စန္တိ”ဟု လာသော
ဇဠကလောမ ဇောဝါပနသိက္ခာပုဒ်၊ ရူပိယာစေဝ-ရူပိကပဋိဂ္ဂဟဏ၊ ဥဘော-
န်သော၊ နာနပ္ပကာရကာ-နာနပ္ပကာရပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ရူပိယ သံဝေါဟာရ၊
ကာယဝိက္ခယ သိက္ခာပုဒ်တို့။

ဦးနဗန္ဓနဝဿိကာ-ဦးနပဉ္စဗန္ဓန သိက္ခာပုဒ်၊ ဝဿိကသာဋိက သိက္ခာပုဒ်တို့၊
သုတ္တံ-သုတ္တဝိညတ္တိ၊ ဝိကပ္ပနေန-ဝိကပ္ပံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပေသကာရ၊ ဒွါရ
ဒါန သိဗ္ဗာနိစ-ဒွါရကောသ (မဟလ္လကဝိဟာရ၊) စိဝရဒါန၊ စိဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပုဒ်
တို့၊ ပူပပစ္စယ ဇောတိစ-ပူပပဝါရဏာ (ကာဏမာတာ) စာတုမာသပစ္စယ
ပဝါရဏာ၊ ဇောတိ သမာဒဟနသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ရတနံ-ရတန၊ သူစိ-သူစိယရ၊
မဇ္ဈောစ-မဉ္ဇ၊ တူလံ-တူလောနဒ္ဒ၊ နိသီဒနကဏ္ဍုစ-နိသီဒန၊ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္စာဒိ
သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဝဿိကာစ-ဝဿိကသာဋိကာ၊ သုဂတေနစ-သုဂတစိဝရ သိက္ခာပုဒ်၊
ဝိညတ္တိ-အညဝိညာပနသိက္ခာပုဒ်၊ အညံ စေတာပနာ-အညံ စေတာပန သိက္ခာပုဒ်။

ဒွေ-နိဿော၊ သံဃိကာ-အညဒတ္တိကသံဃိက သိက္ခာပုဒ်၊ သံဃိကသညာစိက သိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဒွေ၊ မဟာစနိကာ-မဟာစနိက၊ မဟာစနိက သညာစိကသိက္ခာပုဒ် တို့၊ ပုဂ္ဂလ-ပုဂ္ဂလိကသညာစိက၊ လဟုကာ-လဟုကပါဝရဏ၊ ဂရ-ဂရပါဝရဏ၊ ဒွေ-နိဿော၊ ဝိယာသာ-ပထမဝိယာသ၊ ဒုတိယဝိယာသသိက္ခာပုဒ်တို့၊ သာဋိကာစ- ဥဒကသာဋိကာ၊ သမဏစိဝရေနစ-သမဏစိဝရဒါန။

သမပညာသ-အတိအကျ (၅၀)သော၊ ဣမေဓမ္မာ-ဤသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဆဟိ-နိဿော၊ ဌာနေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဇာယရေ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ကာယ တော-ကြောင့်၊ (ဇာယရေ)၊ ဝါစာစိတ္တာ-ကြောင့်၊ န (ဇာယရေ)၊ ဝါစတော- ကြောင့်၊ ဇာယရေ၊ ကာယမနာ-ကိုယ်စိတ်ကြောင့်၊ န (ဇာယရေ)၊ ကာယဝါစာ- ကြောင့်၊ ဇာယရေ၊ စိတ္တာ-ကြောင့်၊ န (ဇာယရေ)၊ ကာယစိတ္တာ-ကြောင့်၊ ဇာယရေ၊ ဝါစိကာ-နှုတ်ကြောင့်၊ န (ဇာယရေ)၊ ဝါစာစိတ္တာ-ကြောင့်၊ ဇာယရေ၊ ကာယေန-ကြောင့်၊ န (ဇာယရေ)၊ တိဟိ ဒွါရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဇာယရေ- နိဿော၊ ဧတေ-ဤသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဆ သမုဋ္ဌာနိကာ-ဆ သမုဋ္ဌာန်တို့တည်း၊ သဉ္စရိတ္တေန-သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ်နှင့်၊ သဒိသာ-တူကုန်၏။

၄။ သမနုဘာသန သမုဋ္ဌာန။ (၂၆၁) ^{၁၆၁} ဘောဒါနဝတ္ထ-သံဃာဘောဒါနဝတ္ထက သိက္ခာပုဒ်၊ ဒုဗ္ဗစ-ဒုဗ္ဗစ၊ ဒုသ-ကုလဒုသက၊ ဒုဠုလ္လ-ဒုဠုလ္လပဋိစ္စာဒန၊ ဒိဋ္ဌိစ- ဒိဋ္ဌိအပ္ပဋိနိဿန္တန၊ (အရိဋ္ဌ)၊ ဆန္တံ-ဆန္တံ အဒတွာ ဂမန၊ ဒွေ-နိဿော၊ ဥစ္စန္တိကာစ- ဥစ္စန္တိကသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဒွေ-နိဿော၊ သဒ္ဓါ-အပ္ပသဒ္ဓသိက္ခာပုဒ်တို့၊ န ဗျာဟရေ- န ဗျာဟရဏ၊ ဆမာ-ဆမာနိသီဒန၊ နိဇာသနေ-နိဇာသန နိသီဒန၊ ဌာနံ-ဌိတ နိသီဒန၊ ပစ္စတော-ပစ္စတောဂမန၊ ဥပ္ပထေနစ-ဥပ္ပထဂမန၊ ဝဇ္ဇ-ဝဇ္ဇပုဋိစ္စာဒန၊ အနဝတ္တိ-ဥက္ခိတ္တာနဝတ္တိကာ၊ ဂဟဏာ-ဂဟဏပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အဋ္ဌ ဝတ္ထုကာ၊ ဩသာရေ-ဥက္ခိတ္တဩသာရဏ၊ ပစ္စာစိက္ခနာ-ပစ္စာစိက္ခာမိပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမကုပိတသိက္ခာပုဒ်။

ကိသ္မိ-ကိသ္မိပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယကုပိတသိက္ခာပုဒ်၊ ဒွေ-နိဿော၊ သံသဋ္ဌာ-ပထမသံသဋ္ဌ၊ ဒုတိယသံသဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဝဇ္ဇိ-ဝဇ္ဇိတွာရောဒန၊ ဝိသိဇ္ဇေ- စိဝရဝိသိဇ္ဇန၊ ဒုက္ခိတာယစ-ဒုက္ခိတသဟာစိဝိနီ၊ ပုန-ဗန်၊ သံသဋ္ဌာ-သံသဋ္ဌ

ပုဂ္ဂလ လဟုကာ ဂရ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ ဤပုဒ်ကို သိက္ခာပုဒ်အစဉ်ကျအောင် “ပုဂ္ဂလ+အလဟုက+အဂရ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “အလဟုက-ဂရပါဝရဏသိက္ခာပုဒ်၊ အဂရ- လဟုပါဝရဏ သိက္ခာပုဒ်”ဟု အနက်ပေးထား၏။ သို့သော် ဤကဲ့သို့ အစဉ်မကျသော နေရာကိုလည်း တွေ့ရပါသေး၏။ ဥပမာ-ဓဋ္ဌကလောမသမုဋ္ဌာန်၌ “နာနမတ္ထရဏံ သေဇယျာ” ဝယ် အတ္ထရဏဖြင့် ဒုတိယတုဝဋ္ဌသိက္ခာပုဒ် သေဇယျာဖြင့် ပထမတုဝဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်ကို ယူရသကဲ့သို့တည်း။

(ကဟပတိပုတ္တသံသဋ္ဌ)၊ န ဝုပသမေ-န ဝုပသမန၊ အရာမဉ္ဇ-အဘိက္ခုက အာရာမ၊ ပဝါရဏာ-နပ္ပဝါရဏ၊ အန္တဒ္ဓ-အန္တဒ္ဓမာသ၊ ဝါ-အန္တဒ္ဓပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ခွေဓမ္မသိက္ခာပုဒ်၊ ခွေ-နိဿော၊ သဟဇီဝိနိ-ပထမ သဟဇီဝိနိ၊ ဒုတိယ သဟဇီဝိနိ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ စိဝရ-စိဝရ၊ အနုဗန္ဓနာ-အနုဗန္ဓန၊ ဝါ-အနုဗန္ဓနကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော ခွေဝဿသိက္ခာပုဒ်။

သတ္တတိသ-သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ သဗ္ဗေ-နိဿော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သမနုဘာသနာ ယထာ-သမနုဘာသန သိက္ခာပုဒ်တို့ကဲ့သို့၊ ကာယဝါစာယ စိတ္တတော-ကိုယ် နှုတ် စိတ်အားဖြင့်၊ ဧကသမုဋ္ဌာနာ-တစ်ခုသော သမုဋ္ဌာန်ရှိကုန်၏၊ [“ကာယဝါစာယ စိတ္တတော”၌ “ဝါစာယ”ဝယ် “ယ”ကို ဂါထာပြည့်အောင် အပိုထည့်ထားသည်။]

၅။ ကထိနသမုဋ္ဌာန။ (၂၆၂) တိဏိ-နိဿော၊ ဥဗ္ဘတံ ကထိနံ-ဥဗ္ဘတ ကထိနပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ်၊ ဒုတိယ ကထိနသိက္ခာပုဒ်၊ တတိယ ကထိနသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ပဌမံ ပတ္တဘောသန္တံ-ပထမပတ္တ၊ ဘောသန္တသိက္ခာပုဒ်၊ အဇ္ဈကံစာပိ-အဇ္ဈကစိဝရသိက္ခာပုဒ်၊ သာသကံ-သာသကံ၊ [“သိက္ခပုဒ်”ဟု ထည့်ပါ။] ဒုဝေ-နိဿော၊ ပက္ကမန္တေနဝါ-ပက္ကမန္တပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမ သေနာသန၊ ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဥပဿယံ-ဘိက္ခုနပဿယ၊ ပရမ္ပရာ-ပရမ္ပရဘောဇန၊ အနတိရိတ္တံ-အနတိရိတ္တံပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပထမ ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်၊ နိမန္တနာ-နိမန္တန(စာရိတ္တ)၊ ဝိကပ္ပံ-ဝိကပ္ပန၊ ရညော-ရညော ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အန္တေပုရ၊ ဝိကာလေ-ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန၊ ဝေါသာ သာ-ဝေါသာသပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယ ပါဠိဒေသနီယ၊ အရညကေနစ-အရညကပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော စတုတ္ထပါဠိဒေသနီယ။

ဥဿယာ-ဥဿယဝါဒိကာသိက္ခာပုဒ်၊ သန္တိစယဉ္ဇ-ပတ္တသန္တိစယ၊ ပုရေ-ပုရေ ဘတ္တ၊ ပစ္စာ-ပစ္စာဘတ္တ၊ ဝိကာလေစ-ဝိကာလ၊ ပဉ္စာဟိကာ-ပဉ္စာဟိက၊ သင်္ကမနိ-စိဝရသင်္ကမနီယ၊ ဒွေပိ-၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာဝသထေနစ-ပထမ အာဝသထ၊ ဒုတိယ အာဝသထ သိက္ခာပုဒ်၊ ပသာဓေ-ပသာဓ၊ အာသနေစေဝ-အာသနနီသီဒန၊ ဝါ-အာသနေပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဘိက္ခုဿ ပုရံတော သိက္ခာပုဒ်။

တိသ-သော၊ ဣမေ-ဤသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ကာယဝါစာ-ကိုယ်နှုတ်တို့ကြောင့်၊ ဇာယရေ-နိဿိ၊ စိတ္တာ-ကြောင့်၊ န (ဇာယရေ)၊ တိဟိ-နိဿော၊ ဒွါရေဟိ-တို့ ကြောင့်၊ ဇာယရေ၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနိကာ-၂ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကထိနေန-ကထိနသိက္ခာပုဒ်နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ သမာ-တူကုန်၏။

၆။ ဧဋ္ဌကလောမသမုဋ္ဌာန။ ။(၂၆၃) ^{၁၁}ဧဋ္ဌကလောမာ-ဧဋ္ဌကလောမ သိက္ခာပုဒ်၊ ဒွေ-န်သော၊ သေယျာ-ပထမသဟသေယျ၊ ဒုတိယသဟသေယျ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ အာဟစ္စ-အာဟစ္စပါဒက (ဝေဟာသကုဋိ)၊ ပိဏ္ဏဘောဇန- အာဝသထပိဏ္ဏ ဘောဇန၊ ဂဏဝိကာလသန္နိဓိ-ဂဏဘောဇန၊ ဝိကာလဘောဇန၊ သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပုဒ်တို့၊ ဒန္တပေါဏေက-ဒန္တပေါဏ၊ အစေလကာ-အစေလက၊ ဥယျုတ္တံ-ဥယျုတ္တသေနာ၊ သေန-သေနာဝါသ၊ ဥယျောဓိ-ဥယျောဓိက၊ သုရာ- သုရာပါန၊ ဩရေန နာယနာ-ဩရေနဒ္ဒမာသနာန၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ-ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏ၊ ဒွေ- န်သော၊ ဒေသနိကာ-ပထမ ပါဠိဒေသနိယ သိက္ခာပုဒ်၊ တတိယ ပါဠိဒေသနိယ သိက္ခာပုဒ်တို့၊ လသုဏံ-လသုဏ၊ ဥပတိဋ္ဌေ-ဥပတိဋ္ဌ၊ ဝါ-ဥပတိဋ္ဌနကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော ဘုဉ္ဇန္တသိက္ခာပုဒ်၊ နစ္စနာ-နစ္စပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဂိရုဋ္ဌသမစ္စ။

နာန-နာနကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော နဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၊ အတ္တရဏံ-အတ္တရဏ၊ ဝါ-အတ္တရဏပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဒုတိယတုဝဋ္ဌ၊ သေယျော-ညောင်စောင်း တစ်ခုတည်း၌ အပ်သော ပထမတုဝဋ္ဌ၊ အန္တောရဋ္ဌေ-အန္တောရဋ္ဌ၊ တထာ-ထိုမှ တစ်ပါး၊ ဗဟိ-တိရောရဋ္ဌ၊ အန္တောဝသံ-အန္တောဝသ၊ စိတ္တာဂါရံ-စိတ္တာဂါရ၊ အာသန္နိ-အာသန္နိ၊ သုတ္တာကန္တနာ-န၊ ဝေယျာဝစ္စံ-ဂိဟိဝေယျာဝစ္စ၊ သဟတ္တာစ- သဟတ္ထပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အဂါရိကသိက္ခာပုဒ်၊ အဘိက္ခုကာဝါသေနစ- အဘိက္ခုကာဝါသ၊ ဆတ္တံ-ဆတ္တုပါဟန၊ ယာနဉ္စ-ယာန၊ သဃံာဏိ-သဃံာဏိ၊ အလင်္ကာရံ-လုတ္တာလင်္ကာရ၊ ဂန္ဓဝါသိတံ-ဂန္ဓဝဏ္ဏက၊ ဝါသိတပိညာက။

ဘိက္ခုနီ-ဘိက္ခုနီဥမ္မဒန၊ သိက္ခမာနာစ-သိက္ခမာနာ ဥမ္မဒန၊ သာမဏေရီ၊ သာမဏေရီ ဥမ္မဒန၊ ဂိဟိနိယာ-ဂိဟိနီဥမ္မဒန၊ အသံကစ္စိကာ အာပတ္တိ-အသံကစ္စိ ကာအာပတ်၊ ဝါ-အသံကစ္စိကသိက္ခာပုဒ်၊ စတုတ္ထရီ-၄ ပါးပိုလွန်ကုန်သော၊ စတ္တာရီသာ-(၄၀)သော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ကာယေန-ကြောင့်၊ (သမုဋ္ဌဟန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊) ဝါစာစိတ္တေန-ကြောင့်၊ န (သမုဋ္ဌဟန္တိ)၊ ကာယစိတ္တေန-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ ဝါစတော-ကြောင့်၊ န (သမုဋ္ဌဟန္တိ)၊ သဗ္ဗေ-တို့သည်၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနိကာ- န်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သမာ-တူကုန်၏၊ ဧဋ္ဌကလောမိကာ-ဧဋ္ဌကလောမသမုဋ္ဌာန်နှင့် တူသော သမုဋ္ဌာန်ရှိကုန်၏။

နာနမတ္တရဏံသေယျာ။ ။ယခု အနက်ပေးသည့်အတိုင်း အတ္တရဏဖြင့် “ကေတ္တရဏ ပါဝရဏာ တုဝဋ္ဌေယျံ”ဟူသော ဒုတိယ တုဝဋ္ဌ သိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ သေယျောပုဒ်ဖြင့် “ဓမ္မေ ကေမဓမ္မေ တုဝဋ္ဌေယျံ”ဟူသော ပထမ တုဝဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယူသင့်၏။ ထိုသို့ယူသော် သိက္ခာပုဒ်အစဉ် မကျသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ “နာနံ သေယျော အတ္တရဏံ”ဟု ပြင်၍ အဋ္ဌကထာ သံဝဇ္ဇေတဗ္ဗကိုလည်း “နာနံသေယျော အတ္တရဏန္တိ”ဟု ပြင်သင့်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ရှေးနိဿယ၌ မှာထားပါသည်။

၇။ ပဒသောဓမ္မ သမုဋ္ဌာန။ ၂၆၄။ ပဒ-ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပုဒ်၊ အညတြ-
 အညတြပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော မာတုဂါမ ဓမ္မဒေသနာ၊ (ဆပ္ပဉ္စဝါစာ)၊ အသမ္ပတာ-
 အသမ္ပတာပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဩဝါဒ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ အတ္ထင်္ဂတေနစ-
 အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပုဒ်၊ ဝုတ္တာ-ဟောပြော ပို့ချခြင်းနှင့် စပ်ကုန်သော၊ ဒွေ-န်သော၊
 တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ-ပထမတိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ၊ ဒုတိယ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာသိက္ခာပုဒ်တို့၊ အနော
 ကာသောဓ ပုစ္ဆနာ-အနောကာသကတပဉ္စ သိက္ခာပုဒ်၊ သတ္တ-န်သော၊ စတေသိက္ခာ
 ပဒါ-တို့သည်၊ ဝါစာ-ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ၊ ကာယစိတ္တတော-ကြောင့်၊ န (ဇာယန္တိ)၊
 ဝါစာစိတ္တေန-ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ၊ ကာယေန-ကြောင့်၊ နတုဇာယရေ-န်၊ သဗ္ဗေ-
 တို့သည်၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနိကာ (ဟုတွာ) ပဒသောဓမ္မသဒိသာ-ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပုဒ်နှင့်
 တူကုန်၏။

၈။ အဒ္ဓါနသမုဋ္ဌာန။ ၂၆၅။ ^{၁၁၁}အဒ္ဓါန-အဒ္ဓါန သိက္ခာပုဒ်၊ ဝါ-အဒ္ဓါန
 ပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဘိက္ခုနီ သံဝိဇာန၊ နာဝံ-နာဝါဘိရူဟန၊ ပဏီတံ-
 ပဏီတဘောဇန၊ မာတုဂါမေန-မာတုဂါမ သံဝိဇာန၊ သံဟရေ-လောမသံဟရ၊
 ဧညံ-အာမကဧည၊ နိမန္တိတာစေတ-နိမန္တိတာပုဒ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော အညတြဘူဉ္စန၊
 အဋ္ဌ-န်သော၊ ပါဠိဒေသနီစ-ပါဠိဒေသနီ သိက္ခာပုဒ်တို့။ ပန္နရသ-ကုန်သော၊
 စတေ သိက္ခာ-ဤ သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ကာယာ-ကိုယ်ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ၊ ဝါစာ-
 ကြောင့်၊ န (ဇာယန္တိ)၊ မနာ-ကြောင့်၊ န (ဇာယန္တိ)၊ ကာယဝါစာဟိ-တို့ကြောင့်။
 ဇာယန္တိ၊ တေ-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ စိတ္တေန-ကြောင့်၊ န ဇာယရေ၊
 ကာယစိတ္တေန-ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ၊ တေ-တို့သည်၊ ဝါစတော-ကြောင့်၊ န ဇာယန္တိ၊
 ကာယဝါစာဟိ-တို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တေန-ကြောင့်လည်းကောင်း၊
 (ဇာယန္တိ)၊ အဒ္ဓါနေန-အဒ္ဓါနသိက္ခာပုဒ်နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ သမာ-န်သော၊ စတုဗ္ဗိဓာ-
 ၄ ပါးအပြားရှိကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနာ-တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓဉာဏေန-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ
 သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ပညတ္တာ-ပညတ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ပါဠိယံ
 ဗုဒ္ဓဉာဏေနာတိ ပဋိဝိဒ္ဓ သဗ္ဗညုတဉာဏေန-ဝိမတိ။]

၉။ ဝေယျသတ္တသမုဋ္ဌာန။ ၂၆၆။ ဝေယျသတ္တံ-ဝေယျသတ္တ သိက္ခာပုဒ်၊
 ဥပဿုတိ-ဥပဿုတိ၊ သူပဝိညာပနေနစ-သူပေါဒနဝိညတ္တိ၊ ရတ္တိ-ရတ္တန္တကာရ၊
 ဆန္နု-ပဋိစ္ဆန္တု၊ ဩကာသံ-အဇ္ဈောကာသ၊ သတ္တမာ-၇ ပါးမြောက်သော၊
 ဗျူဟေန-ဗျူဟသိက္ခာပုဒ်၊ စတေ-ဤသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ကာယစိတ္တေန-ကြောင့်၊
 ဇာယန္တိ၊ တေ-တို့သည်၊ ဝါစတော န ဇာယန္တိ၊ တိဟိ-န်သော၊ ဒွါရေဟိ-
 တို့ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနိကာ-၂ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိကုန်သော၊ ဣမေ-
 တို့ကို၊ ဝေယျသတ္တသမုဋ္ဌာနာ-ဝေယျသတ္တ သမုဋ္ဌာန်ရှိကုန်၏ဟူ၍၊ အာဒိစ္စ
 ဗန္ဓုနာ-နေမျိုးထွတ်တင်၊ ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

၁၀။ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာန။ ၂၆၇။ ဆတ္တပါဏိဿ၊ ပေ၊ သတ္တအာဝုဓ ပါဏိနံ၊ [ဤဂါထာကို ဘိက္ခု ကတ္ထပညတ္တိဝါရ၊ သေဓိယ တဿုဒ္ဓါန၌ အနက်ပေး ခဲ့ပြီ။] ပါဒက-ပါဒကာရဋ္ဌာသိက္ခာပုဒ်၊ ဥပါဟနာ-ဥပါဟနာဋ္ဌရ၊ ယာနံ-ယာနဂတ၊ သေယျ-သယနဂတ၊ ပလ္လတ္တိကာယစ-ပလ္လတ္တိကနိသိန္န၊ ဝေဠိတ-ဝေဠိတသိသ၊ ဩဂုဏ္ဍိ တောစေဝ-ဩဂုဏ္ဍိတသိသ၊ အနုနကာ-မယုတ်မလျော့ကုန်သော၊ ကောဒသ-တစ်ဆယ့် တစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဝါစာစိတ္တေန-ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ၊ တေ-တို့သည်၊ ကာယတော န ဇာယန္တိ၊ သဗ္ဗေ-တို့သည်၊ ဧက သမုဋ္ဌာနာ-တစ်ခုတည်းသော သမုဋ္ဌာန်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဓမ္မဒေသနေ (ဓမ္မ ဒေသနေန)-ဆတ္တပါဏိ ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပုဒ်နှင့်၊ သမကာ-တူကုန်၏။

၁၁။ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာန။ ၂၆၈။ ။ ဘူတံ-ဘူတာရောစန သိက္ခာ ပုဒ်သည်၊ ကာယေန-ကြောင့်၊ ဇာယတိ၊ ပေ၊ ဘူတာရောစနကာ နာမ-ဘူတာ ရောစန သိက္ခာပုဒ် မည်သည်၊ ဝါ-အာပတ်မည်သည်၊ တိဟိ-ကုန်သော၊ ဌာနေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဇာယတိ။

၁၂။ စောရိဂုဋ္ဌာပန။ ၂၆၉။ စောရိ-စောရိဂုဋ္ဌာပနသိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဝါဇာယ- ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တေန-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဇာယတိ၊ ပေ၊ ဣဒံ စောရိ ဂုဋ္ဌာပနံ-ကို၊ အကတံ-အခြားသိက္ခာပုဒ်တို့နှင့် မပြုအပ်သော ရောနှောမှုရှိသော၊ ဝါ-ရှေး၌ မပြုအပ်သေးသော၊ (ရှေး၌ မလာသေးသော)၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနံ-၂ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိ၏ဟူ၍၊ ဓမ္မရာဇေန-တရားမင်းဘုရားသည်၊ ဘာသိတံ-အပ်ပြီ။ [အကတန္တိ အညေဟိ အမိသိကတံ၊ အကတန္တိဝါ ပုဗ္ဗေ အနာဂတံ၊-ဝိမတိ။]

၁၃။ အနနုညာတသမုဋ္ဌာန။ ၂၇၀။ ။ အနနုညာတံ-အနနုညာတ သိက္ခာပုဒ် သည်၊ ပေ၊ အကတံ၊ စတုဋ္ဌာနိကံ-၄ ပါးသော အကြောင်းရှိသော သမုဋ္ဌာန်တည်း။

ဤအစန်းကို ဟိ-အကျိုးကား၊ ဒသ-ဆယ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏိ- ၃ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တစ်ဆယ့်သုံးပါး-ဟူလို၊) သင်္ခေပံ- သင်ယူရကုန်၊ အကျဉ်းဖြစ်သော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဦးခေါင်းပမာ၊ စစ္စာ ညွှန်ပြ၊ ပဓာနဖြစ်သော သမုဋ္ဌာန်ကို၊ သုဒေသိတံ-ကောင်းစွာ ဟောပြတော်မူအပ်ပြီ၊ အသမ္မောဟကရံ-မတွေ့စေခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ နေတ္တိဓမ္မာနုလောမိကံ-ဝိနည်း ပါဠိတော်တရားအား လျော်စွာဖြစ်သော၊ ဣမံ ဌာနံ-ဤ ပါဠိရပ်ကို၊ ဓာရယန္တော- အဝံ့နှုတ်တက်၊ ဆောင်ရွက်မှတ်သားသော၊ ဝိညျ-ပညာရှိသည်၊ ဝါ-လန္တိသုမ္ပန်၊ ပညဝန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမုဋ္ဌာနေ-သမုဋ္ဌာန်အရာ၌၊ န မယုတိ-မတွေ့စေတော့၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သမုဋ္ဌာနသီသသင်္ခေပေါ-တူသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ချုံး၍ ယူအပ်ရာဖြစ်သော သမုဋ္ဌာနသီသသည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

အန္တရပေယျာလ

ကတိပုစ္ဆာဝါရ။ ၂၇၁။ အာပတ္တိယော-အာပတ်တို့သည်၊ ^{၁၆၄}ကတိ-
 အဘယ်မျှလောက်တို့နည်း၊ ပေ၊ ဝိနိတဝတ္ထုတိ-အဝိပုဋိသာရ ပါမောဇ္ဇ စသည်တို့
 ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အာပတ်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတို့သည်၊ ပေ၊ အဂါရဝါ-
 မရိသေ မလေးစားခြင်းတို့သည်၊ ပေ၊ ဝိနိတဝတ္ထုနိ-အဂါရဝမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတို့
 သည်၊ ပေ၊ ဝိဝါဒမူလာနိ-ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်း၏မူလတို့သည်၊ ပေ၊
 အနုဝါဒ မူလာနိ-စွပ်စွဲခြင်း၏ မူလတို့သည်၊ ပေ၊ သာရဏီယာ-မပြတ် မလပ်၊
 အမှတ် ရထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ပေ။ [အဖြေ၌ လွယ်ပြီ။]

အာပတ္တိနိဒ္ဒေသ၌ “တတ္ထ-ထို ပဉ္စ အာပတ္တိယော အစရှိသော စကားရပ်၌၊
 ပဉ္စ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ကတမာ-အဘယ်တို့နည်း”စသည် ပေးပါ။

ဝိနိတဝတ္ထုနိဒ္ဒေသ။ «ပဉ္စဟိ-နံသော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ-အာပတ်အစုတို့မှ၊
 အာရတိ-ဝေးစွာ ဓမ္မ.လျော်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ဝေးစွာ ဓမ္မ.လျော်ကြောင်းသဘောသည်၊
 ဝိရတိ-ကင်း၍ဓမ္မ.လျော်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကင်း၍ ဓမ္မ.လျော်ကြောင်းသဘောသည်၊
 ပဋိဝိရတိ-အသီးအသီး ကင်း၍ ဓမ္မ.လျော်ခြင်းသည်၊ ဝါ-သည်၊ ဝေရမဏီ-
 ရာဂစသော အကုသိုလ်ရန်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည်၊ ဝါ-သည်၊ အကိရိယာ-အာပတ်
 အစုကို မပြုခြင်းသည်၊ ဝါ-အာပတ်အစုကို မပြုကြောင်းသဘောသည်၊ အကရဏံ-
 သည်၊ ဝါ-သည်၊ အနုဇ္ဈာပတ္တိ-အာပတ်အစုသို့ မရောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ-
 အာပတ်အစုသို့ မရောက်ကြောင်း သဘောသည်၊ ဝေလာ-အာပတ်အစုကို လှုပ်ရှား
 စေတတ်၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောသည်၊ ဝါ-အာပတ်အစုသို့ရောက်ကြောင်း
 အကုသိုလ်ကို လှုပ်ရှားစေတတ်၊ ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောသည်၊ အနတိက္က
 မော-အာပတ်အစုကို မလွန်ကျူးခြင်းသည်၊ ဝါ-မလွန်ကျူးကြောင်း သဘောသည်၊
 သေတုဃာတော-နိဗ္ဗာန်သို့ သွားကြောင်းလမ်းကို ဖွဲ့နှောင်တားမြစ်ဟတ်သော
 အာပတ်အစုကို ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောသည်၊ ဝါ-ဖျက်ဆီးကြောင်း သဘော
 သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမာနိ-ဤသဘောတို့သည်၊ ပဉ္စ-နံသော၊ ဝိနိတဝတ္ထုနိ-တို့တည်း။

အန္တရပေယျာလ။ «အကြားအကြား၌ အထူးအပြားတို့ကို မရှင်း (မဖော်ပြ) မူ၍
 ပေယျာလမြှုပ်ထားရာအခန်းကို “အန္တရပေယျာလ”ဟု ခေါ်၏၊ ဥပမာ-“ကတိ အာပတ္တိယော”
 ဟူသော ပုစ္ဆာ၏အဖြေ၌ “ပဉ္စ အာပတ္တိယော”ဟု ဖြေ၏၊ အကြား၌ မေထုနဓမ္မ၊ အဒိန္နဒါန-
 စသော အပြားကို မဖော်ပြတော့ပဲ မြှုပ်ထားသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် မဟာဝဂ္ဂ၏ ဥဒ္ဒါန်း၌
 “ပေယျာလ အန္တရပေယျာလ-အကြားအကြား၌ အထူးအပြားတို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ရာ နယ”ဟု
 ဆိုသည်။ [ဝိမတိ၌ သာဓကကိုလည်း “မေထုနာဒိန္နဒါနာဒိ အန္တေသကောဒံ အနုပေက္ခိတာ”ဟု
 ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ဆိုသည်၊ ဘာသာစုံကား၌ ထိုသာဓကကို ပြထားပြီ။]

အဂါရဝနိဗ္ဗေသ။ ။ဗုဒ္ဓေ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ အဂါရဝေါ-မရိသေ မလေးစားခြင်းလည်းကောင်း၊ ပေ၊ သိက္ခာယ-သိက္ခာ ၃ ပါး၌၊ ပေ၊ အပ္ပမာဒေ-အပ္ပမာဒတရား၌၊ ပေ၊ ပဋိသန္တာရေ-အာမိသပဋိသန္တာရ၊ ဓမ္မပဋိသန္တာရ၌၊ အဂါရဝေါ-လည်းကောင်းတည်း၊ အဂါရဝါ-တို့သည်၊ ဣမေ ဆ-ဤ ခြောက်ပါးတို့တည်း။ [အဂါရဝ ဝိနိတဝတ္ထ၌ “အကရဏံ-အဂါရဝကို မပြုခြင်းသည်”စသည် ပေးပါ၊ ပဋိသန္တာရပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို အဋ္ဌသာလိနိ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနနိဗ္ဗေသ။ ။(ယာ အာပတ္တိ-သည်၊) ကယတော-ကိုယ်ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါစတော-နှုတ်ကြောင့်၊ န (သမုဋ္ဌာတိ-မဖြစ်)၊ စိတ္တတော-ကြောင့်၊ န (သမုဋ္ဌာတိ)၊ (သာ) အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္တိ-၏၊ ဤသို့ စသည် ပေးပါ။

၂၇၂။ ဝိဝါဒမူလနိဗ္ဗေသ၊ ၂၇၃။ အနုဝါဒမူလနိဗ္ဗေသတို့ကို စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော် နိဿယ၊ သမထက္ခန္ဓက၊ အဓိကရဏကထာ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။

၂၇၄။ သာရဏီယဓမ္မနိဗ္ဗေသ။ ။ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ (“မေတ္တံ ကာယကမ္မ”၌ စပ်၊) သဗြဟ္မစာရီသု-သီတင်းသုံးဖော်တို့၌၊ (သီတင်းသုံးဖော်တို့အပေါ်၌)၊ အာဝိစေဝ-မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း၊ ရဟောစ-မျက်ကွယ်၌ လည်းကောင်း၊ မေတ္တံ-မေတ္တာရှိသော၊ ဝါ-မေတ္တာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ကာယကမ္မ-ကာယကံသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်-ရှေ့ကပ်၍ တည်သည်၊ ဟောတိ၊ အယမ္ဗိ ခမ္မော-ဤ မေတ္တာကာယကံဟူသော တရားသည်လည်း၊ သာရဏီယော-မပြတ်မလတ်၊ အမှတ်ရထိုက်သည်၊ ပိယကရဏော-ချစ်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၊ ဝါ-ချစ်ထိုက်သူ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၊ ဂရုကရဏော-လေးစားခြင်းကို ပြုတတ်သည်၊ ဝါ-လေးစားထိုက်သူ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သင်္ဂဟာယ-သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို သိမ်းသွင်းခြင်း ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ [သင်္ဂဟဝတ္ထု ဝိသေသဘာဝတော သဗြဟ္မစာရီနံ သင်္ဂဟဏတ္ထာယ၊-ဋီကာ။] ဝါ-သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို သည် ချီးမြှောက်ထိုက်သူ၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ [သဗြဟ္မစာရီဟိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝါယ၊-အဋ္ဌကထာ။] အဝိဝါဒါယ-(သီတင်းသုံးဖော်တို့နှင့်) ဆန့်ကျင်ဘက် မပြောဆိုရခြင်းအကျိုးငှာ၊ သာမဂ္ဂိယာ-ညီညွတ်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ ဧကီဘာဝါယ-တစ်ယောက်တည်း မဟုတ်သော်လည်း တစ်ယောက်တည်းကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-မကွဲမပြား၊ တစ်သားတည်းဖြစ်ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ [နောက်နောက်ဝါကျတို့၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။]

ပုနစ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပရံ-တစ်မျိုးကား၊ (တစ်မျိုးသော သာရဏီယဓမ္မကား)၊ ပေ၊ မေတ္တံ-သော၊ ဝစီကမ္မံ-သည်၊ ပေ၊ အယမ္ဗိခမ္မော-ဤမေတ္တာဝစီကံဟူသော တရားသည်လည်း၊ ပေ၊ သံဝတ္တတိ၊ [မနောက်၌ လွယ်ပြီ။] ပုနစ ပေ၊ ယေတေ

လာဘာ-အကြင် လာဘ်တို့သည်၊ ဓမ္မိကာ-တရားသဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။ [ဓမ္မေန သမေန ဘိက္ခာစရိယဝတ္ထေန+ဥပ္ပန္နာ၊-ဋီကာ။] ဓမ္မလဒ္ဓါ-တရားသဖြင့် ရအပ်ကုန် ၏။ အန္တမသော-အောက်၌ဖြစ်သော အဆုံးအပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပတ္တပရိယာပနမတ္တမ္ပိ- သပိတ်၌ အကျုံးဝင်သော ဘောဇဉ်မျှသည်လည်း၊ (ဟောတိ-ရှိအံ့) တထာရူပေဟိ- ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ လာဘေဟိ-လာဘ်တို့ဖြင့်၊ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂိ- အသီးအသီးခွဲခြားအပ်သော သုံးဆောင်ခြင်းမရှိသည်၊ (မခွဲခြားမူ၍ သုံးဆောင် တတ်သည်။) သီလဝန္တေဟိ-သီလရှိကုန်သော၊ သ ဗြဟ္မစာရိဟိ-တို့နှင့်၊ သာဓာ ရဏဘောဂိ-ဆက်ဆံသော သုံးဆောင်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [“အပ္ပဋိဝိဘတ္တ ဘောဂိ”ကို “သီလဝန္တေဟိ၊ ပေ၊ ဘောဂိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] အယမ္ပိဓမ္မော- ဤလာဘ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂိဟူသောတရားသည်လည်း၊ ပေ။

ပုနစ ပေ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ (“ဝိဟရတိ”၌ လှမ်းစပ်၊) ယာနိ တာနိ သီလာနိ- အကြင်သီလတို့သည်၊ အဇဏ္ဍာနိ-ကျိုးပျက်သော သိက္ခာပုဒ်မရှိကုန်သည်၊ အစ္ဆိဒ္ဓါ နိ-ပေါက်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်သည်၊ အသဗလာနိ-ခပြောက်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်သည်၊ အကမ္မာသာနိ-ကျားကွက်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်သည်၊ ဘုဒ္ဓိဿာ နိ-တဏှာကျွန်အဖြစ်မှ ကင်းလွတ်ကုန်သည်၊ ဝါ-ကင်းလွတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သည်၊ ဝိညုပသတ္တာနိ-ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်ကုန်သည်၊ အပရာမဋ္ဌာနိ- တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊ သမာဓိသံဝတ္တနိကာ နိ-ဥပစာရသမဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တထာ ရူပေသု-ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ သီလေသု-တို့၌၊ အာဝိစေဝ-၌လည်းကောင်း၊ ရဟောစ-၌လည်းကောင်း၊ သဗြဟ္မစာရိဟိ-တို့နှင့်၊ သီလသာမညဂတော-သီလ အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ [သမာနဿ+ဘာဝေါ သာမညံ၊ သီလေန+သာမညံ သီလသာမညံ၊ သီလသာမညံ+ဂတော သီလသာမညဂတော။] (တစ်နည်း) သီလ သာမညဂတော-တူသော သီလရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ [“သီလံ+သမာနံ ယဿာတိ သီလသမာနော၊ သီလသမာနဿ+ဘာဝေါ သီလ သာမညံ၊ တံ+ဂတော”ဟု ဆက်ပါ။] (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရတိ-၏၊ အယမ္ပိဓမ္မော- ဤ အဇဏ္ဍသီလဟူသော တရားသည်လည်း၊ ပေ။

ပုနစ ပေ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ယာယံ (ယာ+အယံ) ဒိဋ္ဌိ-အကြင် မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ အရိယာ-ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသည်၊ ဝါ-အပြစ်မရှိသည်၊ နိယျာနိကာ-ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တက္ကရဿ-ထို ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို ပြုကျင့် လိုက်နာသူ၏၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဒုက္ခက္ခယာယ-ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ကုန်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိယျာတိ-ဖြစ်၏၊ [နိယျာတိတိ ပဝတ္တတိ၊ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ သံဝတ္တတိတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။] တထာရူပါယ- သော၊ ဒိဋ္ဌိယာ-မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၌၊ အာဝိစေဝ၊ ပေ၊ သ ဗြဟ္မစာရိဟိ-

၄၁ ဝနီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

တို့နှင့်၊ ဒိဋ္ဌိ သာမညဂတော-သမ္မာဒိဋ္ဌိအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ ဝါ-တူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရတိ-၏၊ အယမ္ဗိဓမ္မော-ဤ အရိယနိယျာနိကဒိဋ္ဌိဟူသော တရားသည်လည်း၊ ပေ၊ သံဝတ္တတိ၊ သာရဏီယာ၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဣမေ ဆ-ဤခြောက်ပါးတို့တည်း။

(၂၇၅) ဆာဒကရဝတ္ထု နိဇ္ဇေသ။ ။ဣဓ ဘိက္ခု၊ အဓမ္မ-အဓမ္မကို၊ ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ ဒီပေတိ-၏၊ ဤသို့စသည် ပေးပါ၊ ကြွင်းနိဇ္ဇေသတို့ လွယ်ပြီ။

မှတ်ချက်။ [တသုဒ္ဓါနှင့် လွယ်ပြီ၊] စာအုပ်တို့၌ “ဝိနိတာဂါရဝါစေဝ၊ ဂါရဝါမူလမေဝစ”ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ သို့သော် ထိုမူလတို့ကား အာပတ္တိသမုဋ္ဌာန်၏ အခြားမဲ့၌သာ လာ၏၊ ထို ဝိဝါဒမူလ၊ အနုဝါဒမူလတို့ကိုလည်း “သမုဋ္ဌာနာ ဝိဝါဒနာ၊ အနုဝါဒါ သာရဏီယံ”ဟု ပြုလတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့် “ဂါရဝါမူလမေဝစ”ဟု ပါ၌မရှိသင့်၊ “ဂါရဝါပိ တထေဝစ”ဟု ပါ၌ရှိသင့်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ “တထေဝစ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဂါရဝါ-ဂါရဝတို့”ဟု အနက်ပေးသင့်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ရှေးနိဿယ၌ မှာထားပါသည်။

ကတိပုစ္ဆာဝါရော နိဋ္ဌိတော။

၁။ ဆအာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဝါရ။ (၂၇၆) ပဌမေန-ပထမဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာနေန-အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာန်ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိကအာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇေ ယျ-ရောက်ရာသလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးအံ့၊ န ဟိတိ-န ဟိဟူ၍၊ (မရောက်ရာ ဟူ၍)၊ ဝတ္တဗွံ-ဖြေဆိုရာ၏၊ (တစ်နည်း) နဟိ (အာပဇ္ဇေယျ)-မရောက်ရာ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တဗွံ-ဖြေဆိုရာ၏၊ သံဃာဒိဿသံ-သို့၊ အာပဇ္ဇေယျ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးအံ့၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ရောက်ရာ၏)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗွံ- ရာ၏၊ (တစ်နည်း)အာပဇ္ဇနံ-ရောက်ခြင်းသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗွံ-ရာ၏၊ [အာပဇ္ဇနံ သိယာ၊ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။] ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဆဋ္ဌသမုဋ္ဌာန်တိုင်အောင် ပေးပါ။

ပဌမော-သော၊ ဆ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ပထမဝါရစသည် သတ်မှတ်ပုံ။ ။ကတိပုစ္ဆာဝါရမှစ၍ အဓိကရဏပစ္စယဝါရ တိုင် အောင်သော ဝါရတို့သည် အန္တရပေယျာလ၌ ပါဝင်သောကြောင့် ကတိပုစ္ဆာဝါရကို “ပထမဝါရ” ဟု သတ်မှတ်သင့်ပါသည်၊ သို့သော် ဝိမတိဝယ် နောက်၌ပြုမည့် ကတာပတ္တိဝါရ (ကတိဝါရ) မှစ၍ “ဒုတိယေ ပန ကတိဝါရေ”စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားပါသည်၊ ထို သတ်မှတ်ပုံကို ကြည့်၍ ဤဝါရကို ပထမဝါရ၊ ကတာပတ္တိဝါရကို ဒုတိယဝါရစသည်ဖြင့် သမထဘောဒ အဆုံးအထိ သတ်မှတ်ပါလိမ့်မည်။

၂။ ကတာပတ္တိဝါရ။ (၂၇၇) ပဌမေန-သော၊ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေန-
 ကြောင့်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သို့၊ အာပစ္စတိ-
 ရောက်သနည်း၊ ဟေ၊ ပဉ္စ အာပတ္တိယော အာပစ္စတိ-၏၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကပ္ပိယ
 သညိ-အပ်၏ဟု ဖြစ်သောသညာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သညာစိကာယ-ကိုယ်တိုင်
 ဖြစ်စေအပ်သော တောင်းခြင်းဖြင့်၊ အဒေသိတဝတ္ထုကံ-ညွှန်ပြအပ်သော ကုဋိရာ
 မရှိသော၊ ပမာဏာတိက္ကန္တ-ပမာဏကိုလွန်သော၊ သာရမ္ပ-သော၊ အပရိက္ကမန-
 သော၊ [ပါတိမောက်နိဿယအတိုင်း ဆိုပါ။] ကုဋိ-ကျောင်းငယ်ကို၊ ကရောတိ-
 ပြုအံ့၊ ပယောဂေ-ပယောဂကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ္ဌ (ဟောတိ)၊ ဧကံ ပိဏ္ဏံ အနာဂတေ
 ဟေ၊ တသ္မိံ ပိဏ္ဏေ အာဂတေ၊ ဟေ၊ [ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ကတာပတ္တိဝါရ၊ သညာစိက
 သိက္ခာပုဒ်၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ၊ “ဝိကာလေ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ”စသော ကြွင်းပုဒ်
 တို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။]

၂၇၈။ [ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။] ဘိက္ခု ကပ္ပိယသညိ (ဟုတွာ) သမာ
 ဒိသတိ-ညွှန်ပြ၏၊ (ကိ)၊ မေ-၏၊ (အတွက်)၊ ကုဋိ-ကို၊ ကရောထ-န်လော၊
 ဣတိ-ဤသို့ ညွှန်ပြ၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏အတွက်၊ အဒေသိတဝတ္ထုကံ၊ ဟေ၊
 ကုဋိ ကရောန္တိ ဟေ၊ (၂၇၉) ဘိက္ခု ဟေ၊ သံဝိဒဟိတွာ-၍၊ ဟေ၊ ကရောတိ၊
 နှုတ်ဖြင့် စီစဉ်၍၊ ကိုယ်ဖြင့်လည်း ပြုလုပ်သည်-ဟူလို။ (၂၈၀) လွယ်ပြီ။

၂၈၁။ ဘိက္ခု ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော ဟေ၊ ဥလ္လပတိ၊ [ဘိက္ခု ကတာပတ္တိ
 ဝါရ၊ ပါရာဇိကကဏ္ဍ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] န ခုံသေတုကာမော-ဆဲရေးခြင်းငှာ
 အလိုမရှိသည်၊ န ဝဗ္ဘေတုကာမော-ရွတ်ချခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ န မကုံ
 ကတ္တုကာမော-မျက်နှာ မသာမယာဖြစ်အောင် ပြုခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ (အရှိန်
 အစော်မရှိအောင် ပြုခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊) (ဟုတွာ)၊ ဒဝကမျတာ-ရယ်မြူး
 ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ရယ်မြူးလိုသဖြင့်၊) ဟိနေန-ယုတ်ညံ့သော
 ဇာတ် အစရှိသောစကားဖြင့်၊ ဟိနံ-ယုတ်ညံ့သူကို၊ (ယုတ်ညံ့သော ဇာတ်ရှိသော
 ရဟန်းကို)၊ ဝဒေတိ-ပြောအံ့၊ ဒုတ္တာသိတဿ-ဒုတ္တာသိတအာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ-

ကပ္ပိယသညိ ဟေ၊ ကုဋိ ကရောတိ။ ။ကပ္ပိယသညိတိ ဣမိနာ အစိတ္တကတ္တံ
 ဒဿေတိ၊ ကုဋိကရောတိတိ ဣမိနာ ဝစိပယောဂါဘာဝံ၊ ဥဘယေနာပိ ဧကဝလံ ကာယေနော
 ဒုက္ကဋ္ဌာဒီနံ သမ္ဘဝံ ဒဿေတိ၊ ဧဝံ ဥပရိပိ ယထာနရူပံ ကာတမ္ပံ-ဝိမတိ။

ကုဋိကာရ သေည်ကိုသာ ထုတ်ပြန်။ ။ဒုတိယေ ပန ကတိဝါရေ ပဌမသမုဋ္ဌာနေန
 အာပန္နိတဗ္ဗာနံ လဟု ဒဿနသုခတ္ထံ ကုဋိကာရာဒီနိ ဧဝံ သမုဒ္ဓုဋ္ဌာနိ၊ န အညေသံအဘာဝါ
 (ကုဋိကာရသေည်မှ တစ်ပါးသော အခြားသိက္ခာပုဒ်တို့၏ ပထမသမုဋ္ဌာန်ကြောင့် ဖြစ်ခြင်း၏
 မရှိခြင်းကြောင့် ကုဋိကာရသေည်ကိုသာ ထုတ်ပြန်အပ်ကုန်သည် မဟုတ်ပါ။) သဉ္စရိတ္တာဒီနမ္ပိ
 ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊ ဧဝံ ဒုတိယသမုဋ္ဌာနာဒီသုပိ-ဝိမတိ။

ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ (၂၈၂) သံဝိဒဟိတွာ-၍၊ (တိုင်ပင် ၍)၊ ဘဏ္ဍ-ဘဏ္ဍာကို၊ အဝဟရတိ-ခိုးဆောင်အံ့၊ ပေ။ ဆန္တံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနံ-တို့၏၊ ဒုတိယော-သော၊ ကတာပတ္တိဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၃။ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဂါထာ။ (၂၈၃) အနန္တဒဿိနာ-အဆုံးမရှိသော သိသင့်သိထိုက်သောတရားကို သိမြင်တော်မူထသော၊ ဝိဝေကဒဿိနာ-နိဝရဏတို့မှ ကင်းခြင်းကို မြင်တော်မူထသော၊ ဝါ-သင်္ခတတရားတို့၏ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တော်မူထသော၊ လောကဟိတေန-သတ္တလောက၏ စီးပွားဖြစ်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည်၊ ကာယိကာ(ကာယိကာ)-ကိုယ်ဟူသော၊ သမုဋ္ဌာနာ (သမုဋ္ဌာနံ)- သမုဋ္ဌာန်ကို၊ (တစ်နည်း) ကာယိကာသမုဋ္ဌာနာ-ကာယသမုဋ္ဌာန်ကို၊ အက္ခာတာ (အက္ခာတံ)-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တေန-ထိုကာယသမုဋ္ဌာန်ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်တို့ပါနည်း၊ ဝိဘင်္ဂကောဝိဒ-ဝိဘင်း ၂ ပါး၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော အရှင်ဘုရား၊ [သို့မဟုတ်၊ ကျွမ်းကျင်သော ငါ့ရှင်၊] ပုစ္ဆာမိ-လျှောက်ပါ၏၊ (မေးပါ၏)၊ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ ဗြူဟိ-ဖြေဆိုတော်မူပါ၊ (ဖြေဆိုပါ)။

အနန္တဒဿိနာ-သော၊ ပေ၊ အက္ခာတာ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတာ- န်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ပဉ္စ-တို့တည်း၊ (ငါးပါးတို့ပါတည်း)၊ ဝိဘင်္ဂ ကောဝိဒ-ဝိဘင်း ၂ ပါး၌ ကျွမ်းကျင်သော ငါ့ရှင်၊ (သို့မဟုတ်၊ အရှင်ဘုရား)၊ ဧတံ-ဤအကြောင်းကို၊ တေ-သင့်အား၊ (သို့မဟုတ်၊ အရှင်ဘုရားအား)၊ အက္ခာမိ-

အနန္တဒဿိနာ၊ ဝိဝေကဒဿိနာ။ ။အနန္တဒဿိတိ အနန္တဿ ဧညယဿ အနဝသေသတော ဒဿိ၊ သဂါထာဝဂ္ဂ၊ ဗြဟ္မသံယုတ်၊ ဗကဗြဟ္မာသုတ်ဋီကာ၊ ဝိဝေက ဒဿိနာတိ သဗ္ဗသင်္ခတ ဝိဝိတ္တတ္တာ၊ တတော ဝိဝိတ္တဟေတုတ္တာစ နိဝရဏ ဝိဝေကဉ္စ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဒဿနသိလေန၊-ဝိမတိ။ [အဋ္ဌကထာ အပရဒုတိယ ဂါထာသင်္ဂဏိက၊ အဝန္တနိယ ပုဂ္ဂလာဒိ ဝန္တနာ၊ “အနန္တမိနေန တာဒိနာ ဝိဝေကဒဿိနာ”အဖွင့်၌ကား ဝိဝေကအရ တဒင်္ဂဝိဝေကစသော ဝိဝေက ၅ ပါးကို ဖွင့်သည်။]

ကာယိကာ သမုဋ္ဌာနာ။ ။ကာယောဝ+ကာယိကာတိ ဝတ္ထုဇ္ဇေ ဝစနဝိပလ္လာသေန “ကာယိကာ”တိ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ “တေန သမုဋ္ဌိတာ”တိ၊ ကာယော သမုဋ္ဌာနံ အက္ခာတာတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။ [ဤဂါထာတို့ဖြင့် ရှေ့ဝါရ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် သိမ်းယူအပ်သည်။]

ဝိဘင်္ဂကောဝိဒ။ ။ဝိဘင်္ဂကောဝိဒါတိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂ ကုသလာတိ အာလပနံ၊ ဣစ ပနေဝံ အညော ပုစ္ဆန္တော နာမ နတ္ထိ၊ ဥပါလိတ္တေရော သယမေဝ အတ္ထံ ပါကင်္ဂ ကာတုံ ပုစ္ဆံစ ဝိသန္တနဉ္စ အကာသိတိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ (အလုံးစုံသော ဂါထာတို့၌) အတ္ထော ဝေဒိတတ္ထော၊-ဝိမတိ။

ဖြေဆိုပါ၏။ ကြွင်းဂါထာများ၌ “ဝါစသိကာ-နှုတ်ဟူသော၊ ကာယိကာ-ကိုယ်
ဟူသော၊ မာနသိကာ-စိတ်ဟူသော၊ ကာယိကာ ဝါစသိကာ မာနသိကာ-ကိုယ်
နှုတ် စိတ်ဟူသော”ဟု ပေးပါ။

တတိယာ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနဂါထာ နိဋ္ဌိတာ။

၄။ ဝိပတ္တိပစ္စယဝါရ။ ၂၈၄။ သိလဝိပတ္တိပစ္စယာ-သိလဝိပတ္တိဟူသော
အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-သိလဝိပတ္တိကို ဖုံးထားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊
[သိလဝိပတ္တိ ပဋိစ္စာဒန ပစ္စယာ-ဝိမတိ။] ကတိ၊ ဟေ၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ဟေ၊ ဘိက္ခုနီ-
သည်၊ ဇာနံ (ဇာနန္တိ)-လျက်၊ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ၊ ပဋိစ္စာဒေတိ-ဖုံးထားအံ့၊ ဟေ။

၂၈၅။ အာစာရဝိပတ္တိပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဟေ။ (၂၈၆)။ ၃။ နိဋ္ဌိ
ဝိပတ္တိပစ္စယာ-နိဋ္ဌိဝိပတ္တိဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-ပျက်စီးသော မိစ္ဆာ
အယူကို မစွန့်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ [နိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ အပ္ပဋိနိသဇ္ဇန
ပစ္စယာ-ဝိမတိ။] ဟေ။ (၂၈၇)။ အာပတ္တိပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ပျက်စီးသော
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဟေ။

စတုတ္ထော-သော၊ ဝိပတ္တိပစ္စယဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၅။ အဓိကရဏပစ္စယဝါရ။ ၂၈၈။ ဝိဝါဒါဓိကရဏပစ္စယာ-ဝိဝါဒါ
ဓိကရဏ်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဟေ၊ ဥပသမ္ပန္တံ ဩမသတိ၊ ဟေ၊ အနုပသမ္ပန္တံ
ဩမသတိ၊ [ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ကတာပတ္တိဝါရ၊ ဩမသသိက္ခာပုဒ်၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။

၂၈၉။ အနုဝါဒါဓိကရဏပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ဟေ၊ ဘိက္ခု-ကို၊ အမူလကေန-
အခြေအမြစ်မရှိသော၊ ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန-ပါရာဇိကအာပတ်ဖြင့်၊ အနုဒ္ဓံသေတိ၊
ဟေ၊ အာစာရဝိပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ အနုဒ္ဓံသေတိ-စွပ်စွဲအံ့၊ ဟေ။

၂၉၀။ အာပတ္တာဓိကရဏပစ္စယာ-ကြောင့်၊ [ဤ၌ပါသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏
အနက်ကို ဤအန္တရပေယျာလ၊ ဝိပတ္တိပစ္စယဝါရပုဒ်ရေ (၂၈၄)၌ ရေးခဲ့ပြီ။]
(၂၉၁)။ ကိစ္ဆာဓိကရဏပစ္စယာ-ကြောင့်၊ [ဤ၌ပါသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အနက်
ကိုလည်း ရေး၌ ရေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။]

သတ္တ-န်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တ၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ-
တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဝသေသာ-န်သော၊ အာပတ္တိယော-
သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်စသော အာပတ်တို့သည်၊ [အဝသေသာ အာပတ္တိယော
တိ သောတာပတ္တိ ဖလသမာပတ္တိ အာဒယော-ဝိမတိ။] စတုန္တံ၊ ဝိပတ္တိနံ-တို့
တွင်၊ ကတိ-န်သော၊ ဝိပတ္တိယော-တို့သို့၊ ဘဇ္ဇန္တိ-ကပ်ဝင်ကုန်သနည်း၊ ဟေ၊
ကတမံ အဓိကရဏံ-အဘယ်အဓိကရဏ်းနည်း၊ ဟေ၊ သမ္ပန္တိ-ငြိမ်းကုန်သနည်း။

၄၁၆

ဝိဝါဒါဓိကရဏ နိဿယ

သတ္တ အာပတ္တိယော၊ ဟေ၊ ကတမံ ဝိပတ္တိ-မည်သည့်ဝိပတ္တိသို့မျှ၊ န ဘဇ္ဇိ-
နံ၊ ဟေ၊ န ကတမံ အဓိကရဏံ-မည်သည့်၊ အဓိကရဏံမျှ မဟုတ်၊ ဟေ၊
ကတမေန သမထေန-မည်သည့် သမထကြောင့်၊ န သမ္ဘန္တိ-နံ၊ တံ-ထိုသို့
ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကိဿယောတု-အဘယ်အကြောင့်ကြောင့်နည်း၊ သတ္တ ဟေ၊
ထပေတွာ-၍၊ အညာ-အာပတ်၊ အာပတ်အစု ၇ ပါးတို့မှ တစ်ပါး၊ အခြား
ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-ဝိပတ္တိအာဒိဘာဂိနိယ၊ သာဝဇ္ဇအာပတ်တို့သည်၊ နတ္ထိ-
မရှိကုန်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း။ (ဝိပတ္တိ အာဒိ ဘာဂိနိယ-ဝိပတ္တိအစရသော
အဖို့ရှိသော)၊ [တသုဒ္ဓါန လွယ်ပြီ။].....

ပဉ္စမော-သော၊ အဓိကရဏပစ္စယဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

နတ္ထညာ အာပတ္တိယော။ «၇ ပါးသော အာပတ်၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓတို့သည်သာ သာဝဇ္ဇ
(အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော) အာပတ်များဖြစ်၍ ဝိပတ္တိ ၄ ပါး စသည်တို့ဖြင့် ဝေဖန်ထိုက်ရ
ကား ဝိပတ္တိ ၄ ပါးတို့သို့ ကပ်ရောက်ကြ၏။ အဓိကရဏံဖြစ်၍လည်း သမထတို့ဖြင့် ငြိမ်း
စေကြရ၏။ သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်စသည်တို့ကား အနဝဇ္ဇ (အပြစ်မရှိသော) အာပတ်များ
ဖြစ်၍ ဝိပတ္တိ ၄ ပါး စသည်တို့ဖြင့် မဝေဖန်ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဝိပတ္တိ ၄ ပါး စသည်တို့
သို့ မကပ်ရောက်ကြ၊ အဓိကရဏံ မဟုတ်သောကြောင့် သမထတို့ဖြင့် ငြိမ်းစေဖွယ်လည်း
မလို၊ ၇ ပါးသော အာပတ်၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓာတို့မှ အခြားသော သာဝဇ္ဇအာပတ်များလည်း
မရှိရတော့ကား “ထပေတွာ သတ္တ ဟေ၊ န သမ္ဘန္တိ”ဟု ပြောတော်မူပြီးလျှင် “တံ ကိဿယောတု၊
ဟေ၊ နတ္ထညာ အာပတ္တိယော”ဟု အကြောင်းပြတော်မူသည်။

အန္တရပေယျာလံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

သမထဘော

၆။ အဓိကရဏပရိယာယဝါရ။ **၁၈၂။** ^{၁၈၂}ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ-၏၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ-
ရှေ့သွား တရားသည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ ဌာနာနိ-အကြောင်းတို့သည်၊ ကတိ-
အဘယ်မျှလောက်တို့နည်း၊ ဝတ္ထုနိ-တည်ရာ ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟေ၊ ဘူမိယော-
ဖြစ်ရာဘုံတို့သည်၊ ဟေ၊ ဟောတု-ဟိတ်တို့သည်၊ ဟေ၊ မူလာနိ-မူလတို့သည်၊
ဟေ၊ ကတိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဝိဝဒတိ-
ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောရသနည်း၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ဟေ၊ သမ္ပတိ-ငြိမ်းသနည်း။

၁၈၃။ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ ကိ ပုဗ္ဗင်္ဂမန္တိ-ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ ကိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ
ဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ လောဘော-လောဘသည်၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွားတရားတည်း၊
ဟေ၊ အလောဘော-သည်၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-တည်း၊ ဣတိ-ဤ အဖြေဖြစ်၏၊ [သာသနာ
တော်၏ တည်ခြင်းအကျိုးငှာ မှန်ကန်သောအားဖြင့် ဓမ္မဝါဒီ၏ ငြင်းခုံမှုကို
ရည်ရွယ်၍ “အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့ကို ပုဗ္ဗင်္ဂမံ”ဟု ဆိုသည်။ [ဟေ၊

ကတိဌာနာနိတိ-ဟူသောပုစ္ဆာ၌၊ အဌာရသ-နိသော၊ ဘောဒကရဝတ္ထုနိ-တို့သည်၊ (ကွဲပြားခြင်းကိုပြုတတ်သော အကြောင်းတို့သည်။) ဌာနာနိ-တို့တည်း၊ ဣတိ-ဤအဖြေ ဖြစ်၏။ ပေ၊ ဟောတူ-တို့သည်၊ နဝ-၉ ပါးတို့တည်း၊ တယော-၃ ပါးကုန်သော၊ ကုသလာဟောတူ-ကုသိုလ်ဟိတတို့လည်းကောင်း၊ တယော၊ အကုသလဟောတူ-တို့လည်းကောင်း၊ တယော၊ အဗျာကတဟောတူ-တို့လည်းကောင်းတည်း၊ [ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝိဝါဒကို ရည်ရွယ်၍ “တယော-အဗျာကတဟောတူ”ဟု ဆိုသည်။] ပေ၊ မူလာနိ-တို့သည်၊ ဒွါဒသ-တို့တည်း၊ ပေ၊ ဒွိဟိ-နိသော၊ အာကာရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဓမ္မဒိဋ္ဌိ-ဓမ္မဟုဖြစ်သော အယူရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဝေတိ-၏၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ပေ၊ သမ္မတိတိ-ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ပေ၊ သမ္မတိဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ ဒွိဟိ-နိသော၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္မုခါဝိနယေနစ-သမ္မုခါဝိနယ သမထဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျသိကာယစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မတိ-၏၊ (ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ ဟောတိ)။

၂၉၄။ အနက်ကို ရှေးနည်းမှီ၍ ပေးပါ၊ ပြုအပ်ပြီးသော မူလ(၁၂)ပါးတွင် ကိုယ်၊ နှုတ် ၂ ပါးထည့်၍ “စုဒ္ဒသ မူလာနိ”ဖြစ်သည်။ (၂၉၅)။ “သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဌာနာနိ”စသည်၌ အာပတ်ကို ဖုံးထားမှုကြောင့် နောက်ထပ် အာပတ်သင့်ရကား ရှေးရှေးအာပတ်သည် နောက်နောက် အာပတ်၏ တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်၍ “ဌာနာနိ”စသည်ကို ဆိုသည်၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဒ္ဓတိ-၏၊ အလန္တိတာ-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အညာဏတာ-မသိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကုက္ကုစ္ဆာပကတတာ-သံသယကုက္ကုစ္ဆသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်း အောင်ပြုအပ် သူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ [“အပ်လေသလား၊ မအပ်လေသလား”ဟု သံသယ

ဌာန၊ ဝတ္ထု၊ ဘူမိ။ အဌာရသ ဘောဒကရဝတ္ထုနိ ဌာနာနိတိ ဓမ္မာဒိသု အဓမ္မောတိ အာဒိနာ ဂဟေတွာ ဒီပနာနိ ဣဓေဝ (ဤပါဠိတော် အန္တရပေယျာလ၊ ကတိပုစ္ဆ ဝါရံဉ်ပင်) ဘောဒကရဝတ္ထုနိ (သန္တိ)၊ တာနိဓေ ကာယကလဟာဒိ ဝိဝါဒဿ ကာရဏတ္တာ ဌာနာနိ၊ ဩကာသတ္တာ ဝတ္ထုနိ၊ အာဓာရတ္တာ ဘူမိယောတိစ ဝုတ္တာနိ၊-ဝိမတိ။ [တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္တာတိ ဌာနာနိ-ဝိဝါဒ စသည်တို့၏ တည်ရာအကြောင်းတို့၊ ဝသန္တိ ဧတ္တာတိ ဝတ္ထုနိ၊ ဘဝန္တိ ဧတ္တာတိ ဘူမိယော။]

ဒွါဒသ မူလာနိ။ ဒွါဒသ မူလာနိတိ ကောဓော ဥပနာဟော၊ မက္ခော ပလာ သော၊ ဣဿာ ပစ္စရိယံ၊ မာယာ သာဠေယျံ၊ ပါပိစ္ဆတာ မဟိစ္ဆတာ၊ သန္တိဋ္ဌိပရာမာသိတာ အာဓာနဂ္ဂါဟိ ဒုပ္ပဋိနိသန္တိတာတိ ဣမေသံ ဆန္တံ ယုဂဋ္ဌာနံ ဝသေန ဆ ဓမ္မာဓေဝ လောဘာဒယော ဆဟေတုစာတိ ဒွါဒသ ဓမ္မာ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ မူလာနိ၊-ဝိမတိ။ [အကျယ်ကို သမထကုန်က အဓိကရဏကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

၄၁၈

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ဖြစ်နေခြင်းသည် “ကုက္ကုစ္စပကတတာ”တည်း။ ထိုသို့ သံသယဖြစ်လျက် ပြုလုပ်လျှင် အပ်သောအရာပင် ဖြစ်စေကာမူ အာပတ်သင့်သည်။] အကပ္ပိယေ-မအပ်သောအရာ၌၊ ကပ္ပိယသည်တာ-အပ်၏ဟု အမှတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယေ-အပ်သောအရာ၌၊ အကပ္ပိယသည်တာ-မအပ်ဟု အမှတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ သတိသမ္ပောသာ-သတိပျောက်ကင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းလည်းကောင်းတည်း။ [တစ်နည်း၊ အလန္တိတာ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သတိသမ္ပောသာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဟိ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပစ္စတိ-၏၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။]

၂၉၆။ ကိစ္စာဓိကရဏဿ-၏။ ပေ၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-အပလောကနက် စသော ကံတို့သည်၊ ဌာနာနိ-တို့တည်း။ ပေ၊ မူလံ-ကား၊ စကံ-တစ်ပါးတည်း။ သံဃော-သံဃာတည်း။ [ဤစကားကို များသောအားဖြင့် ဆိုအပ်သည်။ ဂဏဉာဏ်ထားရသောကံ၊ အပလောကနက်တို့၌ကား “ဂဏ”လည်း မူလပင် ဖြစ်၏။] ဒွိဟိ-နိသော၊ အာကာရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဥတ္တိတောဝါ-ဥတ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အပလောကနတောဝါ-ပန်ပြောခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကစ္စံ-သည်၊ ဇာယတိ-၏။ ပေ။

သမထ ၇ ပါး (တစ်နည်း) ၁၀ ပါးဖြစ်နိုင်ပုံ။ [ကတိ သမထာစသောဝါကျ လွယ်ပြီ။] ဝတ္ထုဝသေန-စတုဗ္ဗိဓာဓိကရဏဟူသော ဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယာယေန-ဒေသနာက္ကမ ဟူသော ပရိယာယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တ-နိသော၊ ဣမေသမထာ-တို့သည်၊ ဒသ-နိသော၊ သမထာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-

စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ဌာနာနိ။ «စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ဌာနာနိတိအာဒိသု အပလောကနဝါစာ ဥတ္တိအာဒိဝါစာယောစ ကမ္မာနိတိ ဝုတ္တာ၊ တာ ဧဝ ဟိ ကေသိမာယံ သာမဂ္ဂိမုပဂတာနံ ကမ္မပ္ပတ္တာနံ အနုမတိယာ သာဝနကိရိယာနိဗ္ဗတ္တိသင်္ခါတဿ သံဃဂဏကိစ္စသဘာဝဿ ကိစ္စာဓိကရဏဿ အဓိဌာနဘာဝေန “ဌာန ဝတ္ထု ဘူမိယော”တိ ဝုစ္ဆန္တိ-ဝိမတိ။

ဥတ္တိတောဝါ။ «ဤ၌ “ဥတ္တိကံ”ဟု ခေါ်သော ဥတ်တစ်မျိုးသာတည်းသာမက၊ ဥတ္တိဒုတိယ ကမ္မဝါစာ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာတို့ကိုလည်း “ဥတ္တိတောဝါ”ဟုပင် ဆိုထားသည်။ ဘာကြောင့်နည်း-ထိုကံတို့ကိုလည်း ဥတ်သဘောရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥတ်ရှေ့သွားရှိသောကြောင့် လည်းကောင်းတည်း။ [ဥတ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ဤအဋ္ဌကထာ ဥပါလိပဉ္စက၊ ဝေါဟာရဝဂ်အဖွင့်၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။]

ဝတ္ထုဝသေန၊ ပရိယာယေန။ «ဝတ္ထုဝသေနာတိ ဣဒံ “သတ္တ သမထာ ဒသ သမထာ ဟောန္တိ”တိ ဣမဿ ကာရဏဝစနံ၊ ပရိယာယေနာတိ ဣဒံ “ဒသ သမထာ သတ္တ သမထာ ဟောန္တိ”တိ ဣမဿ ကာရဏဝစနံ၊ စတုဗ္ဗိဓာဓိကရဏသင်္ခါတဝတ္ထုဝသေနစ ဒေသနာက္ကမသင်္ခါတပရိယာယဝသေနာတိ အတ္ထော-ဝိမတိ။

ဖြစ်နိုင်ကုန်သလော၊ ဒသ-နိသော၊ သမထာ-တို့သည်၊ သတ္တ-နိသော၊ သမထာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-နိသလော၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) သိယာ-ဖြစ်နိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။

ကထဉ္စ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းအားဖြင့်၊ သိယာ-နိသနည်း၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ-၏၊ (အတွက်)၊ သမထာ-တို့သည်၊ ဒွေ-၂ ပါးတို့တည်း၊ [အနုဝါဒါဓိကရဏ်းအတွက် ၄ ပါး၊ အာပတ္တာဓိကရဏ်းအတွက် ၃ ပါး၊ ကိစ္စာဓိကရဏ်းအတွက် ၁ ပါး။] ဧဝံ-လျှင်၊ ဝတ္ထုဝသေန၊ ပေ၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

ဣမေ သတ္တ သမထာသေည်။ ။ဤပုစ္ဆာ၏အစဉ် စာအုပ်များဝယ် “သိယာ ဣမေ သတ္တ သမထာ”ဟု “သိယာ”ပုဒ် ပါနေ၏၊ ထိုပုဒ် မပါသင့်ကြောင်းမှာ အောက်ပါ ဝိမတိစကားဖြင့် ထင်ရှားပါသည်။ ဣမေ သတ္တ သမထာ ပေ၊ ပရိယာယေနာတိ ဣဒံ ပုစ္ဆာ ဝစေန၊ “သိယာ”တိ ဣဒံ ဝိသဒ္ဓနံ၊ “ကထဉ္စ သိယာ”တိ ဣဒံ ပုန ပုစ္ဆာ၊ “ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ ဒွေ သမထာ”တိ အာဒိ ပုန ဝိသဒ္ဓနံ။

ဆဋ္ဌော-သော၊ ပရိယာယဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌတော-ပြီ။

၇။ သာဓာရဏဝါရ။ ။(၂၉၇) ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ သမထာ-တို့သည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ-၏၊ ဝါ-နှင့်၊ သာဓာရဏာ-ငြိမ်းစေခြင်း ကိစ္စအားဖြင့် ဆက်ဆံကုန်သနည်း၊ (အဖြေ၌) ဒွေ၊ သမထာ-တို့သည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ-၏၊ ဝါ-နှင့်၊ သာဓာရဏာ-နိ၏၊ သမ္ပုခါဝိနယော-လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျသိကာ-လည်းကောင်းတည်း၊ [ကြွင်းဝါကျတို့၌ နည်းမှီပေးပါ။] ☸

သတ္တမော-သော၊ သာဓာရဏဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌတော-ပြီ။

၈။ တဗ္ဘာဂီယဝါရ။ ။(၂၉၈) ကတိ-နိသော၊ သမထာ-တို့သည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ-၏၊ တဗ္ဘာဂီယာ-တဗ္ဘာဂီယသမထတို့နည်း၊ ဝါ-ငြိမ်းစေခြင်း ကိစ္စအားဖြင့် ထို ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း၏အဖို့၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ အညဘာဂီယာ-တို့နည်း၊ ဝါ-အခြားသော အဓိကရဏ်း၏ အဖို့၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ [လွယ်ပြီ။] ☸

အဋ္ဌမော-သော၊ တဗ္ဘာဂီယဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌတော-ပြီ။

ဤ ၂ ဝါရ၌ အချုပ်မှတ်ဖွယ်ကား-

“သမ္ပုခါ ယေဘုယျသိကာ၊ ဝိဝါဒေါ ဒွိဟိ သမ္ပတိ၊

“သမ္ပုခါ သတိ အပုဋ္ဌ-ပါဝိကာယ နုဝါဒကော၊

“သမ္ပုခါ ပဋိညာတိတာ၊ အာပတ္တိ ကိစ္စ-မေကတော”

ဂါထာနှင့်အညီ သမ္ပုခါဝိနယ ယေဘုယျသိကာသမထ ၂ ပါးသည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း၏ သာဓာရဏ၊ တဗ္ဘာဂီယသမထ၊ ကြွင်း သမထ ၅ ပါးသည် ဝိဝါဒါဓိကရဏ်း၏ အသာဓာရဏ၊ အညဘာဂီယသမထ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပါဠိတော် ကြည့်၍ သိပါ။

၉။ သမထာသမထဿ သာဓာရဏဝါရ။ (၂၉၉) သမထာ-တို့သည်၊ သမထဿ-၏။ ဝါ-နှင့်၊ သာဓာရဏာ-ဆက်ဆံကုန်သလော။ ပေ၊ အသာဓာရဏာ-မဆက်ဆံကုန်သလော။ [သမထတို့သည် အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေရာ၌ တပေါင်းတည်း ငြိမ်းစေကြသလော၊ သို့မဟုတ် အသီးအခြား တစ်ပါးစီ ငြိမ်းစေကြသလော] ဟု မေးတော်မူလို၍ ဤဝါရကို မိန့်တော်မူသည်။] သိယာ-ရံခါ၊ ဝါ-အချို့ကုန်သော၊ သမထာ-တို့သည်၊ သမထဿ-၏။ ဝါ-နှင့်၊ သာဓာရဏာ-နံ၏။ သိယာ ပေ၊ အသာဓာရဏာ-နံ၏။ ပေ။

ယေဘုယျသိကာ-သည်၊ သမ္ပုခါဝိနယဿ-၏။ ဝါ-နှင့်၊ သာဓာရဏာ-၏။ သတိဝိနယဿ-၏လည်းကောင်း၊ အမူဇ္ဈိနယဿ-၏လည်းကောင်း၊ ပေ၊ တိဏ ဝတ္ထာရကဿ-၏လည်းကောင်း၊ အသာဓာရဏာ-ကုန်၊ [ဤသို့စသည်ဖြင့် ပေးပါ။] နဝမော-သော၊ သမထာသမထဿသာဓာရဏဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၁၀။ တစ္ဆာဂီယဝါရ။ (၃၀၀) သမထာ-တို့သည်၊ သမထဿ-၏။ တစ္ဆာဂီယာ-ထို သမက၏ အဖို့၌ ဖြစ်ကုန်သလော။ ပေ၊ အညဘာဂီယာ-တစ်ပါးသော သမထ၏ အဖို့၌ ဖြစ်ကုန်သလော။ [လွယ်ပြီ။] ဒသမော-သော၊ သမထာသမထဿ တစ္ဆာဂီယဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

သမထ ပေ၊ သာဓာရဏ
တစ္ဆာဂီယ ၂ ဝါရ

အချုပ်မှတ်ဖွယ်။ ဤ ၂ ဝါရ၌ အချုပ်မှတ်ဖွယ်ကား-ယေဘုယျသိကာသည် သမ္ပုခါဝိနယ၏ သာဓာရဏ၊ တစ္ဆာဂီယ၊ ကြွင်းသမထ ၅ ပါးတို့၏ အသာဓာရဏ၊ အညဘာဂီယ၊ သတိဝိနယသည် သမ္ပုခါဝိနယ၏ သာဓာရဏ တစ္ဆာဂီယ၊ ကြွင်းသမထ ၅ ပါးတို့၏ အသာဓာရဏ အညဘာဂီယ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သမထအစဉ်အတိုင်း သမ္ပုခါဝိနယမှတစ်ပါး သမထ ၆ ပါးတို့သည် သမ္ပုခါဝိနယ၏ သာဓာရဏ တစ္ဆာဂီယ ဖြစ်ကြ၍၊ မိမိတို့ အချင်းချင်းကား အသာဓာရဏ၊ အညဘာဂီယ ဖြစ်ကြသည် ဟု မှတ်ပါ။

ဝိမတီ။ သမ္ပုခါဝိနယံ ဝိနာ ကဿဓိ သမထဿ အသမ္ဘဝါ သေသာ ဆပိ သမထာ သမ္ပုခါဝိနယဿ သာဓာရဏာ ဝုတ္တာ၊ တေသံ ပန ဆန္တံ အညမညာပေက္ခာတာဝတော တေ အညမညံ အသာဓာရဏာ ဝုတ္တာ၊ တစ္ဆာဂီယဝါရေပိ သေဝနယော။

မှတ်ချက်။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။] အနဝါဒါဓိကရုဏ်း အာပတ္တာဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေနိုင်သော သမထတို့သည် (၄)ပါး (၃)ပါး တပေါင်းတည်း ငြိမ်းသက်စေကြသည် မဟုတ်၊ သမ္ပုခါဝိနယ တစ်ပါးတည်းလည်းကောင်း၊ သမ္ပုခါဝိနယနှင့် တွဲဖက်၍ ၂ ပါးစီ ၂ ပါးစီသာလည်းကောင်း ငြိမ်းစေနိုင်ပုံကို သမထက္ခန္ဓက၊ အဓိကရဏ ဝုပသမနကထာ ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဤဝါရ၌ သမ္ပုခါဝိနယ၏ သာဓာရဏ တစ္ဆာဂီယသမထကို ပြရာဝယ်

၁၁။ သမထသမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယဝါရ။ ။(၃၀၁) သမထော-သမထမည်၏။ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယမည်သလော၊ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-မည်၏။ သမထော-မည်၊ ယေ၊ (အဖြေ၌) ယေဘုယျသိကာ-သည်လည်းကောင်း၊ ယေ၊ တိဏဝတ္ထာရကော-သည်လည်းကောင်း၊ ဣမေ သမထာ-တို့သည်၊ သမထာ-သမထတို့မည်ကုန်၏။ နော သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယ မမည်၊ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-သည်၊ သမထော စေဝ-သမထလည်း မည်၏။ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယောစ-လည်း မည်၏။ ယေ၊ ကောဒသ မော သမထသမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယဝါရော နိဋ္ဌိတော။

၁၂။ ဝိနယဝါရ။ ။(၃၀၂) ဝိနယော-ဝိနယမည်၏။ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယမည်သလော၊ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-မည်၏။ ဝိနယော-မည်သလော၊ ယေ၊ (အဖြေ၌) ဝိနယော-ဝိနယသည်၊ သိယာ-ရံခါ၊ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-မည်၏။ သိယာ-ရံခါ၊ န သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-မမည်၊ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-သည်၊ ဝိနယောစေဝ-မည်၏။ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယောစ-မည်၏။ ယေ။ ဒွါဒသမော ဝိနယဝါရော နိဋ္ဌိတော။

 ၁၃။ ကုသလဝါရ။ ။(၃၀၃) သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-သည်၊ ကုသလော-ကုသိုလ်လော၊ အကုသလော-အကုသိုလ်လော၊ အဗျာကတော-လော၊ ယေ၊ (အဖြေ၌) သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော-သည်၊ သိယာ-ရံခါ၊ ကုသလော-ကုသိုလ်တည်း၊ ယေ၊ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော- သည်၊ အကုသလော-သည်၊ နတ္ထိ၊ [ကြွင်းဝါကျတို့ လွယ်ပြီ].... တေရသမော ကုသလဝါရော နိဋ္ဌိတော။

သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော သိယာ ကုသလော စသည်။ ။ထိုထို ဝိနယ (သမထ) ကံကို ပြုရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ အဓိကရုဏ်းကို ဖြစ်စေရာ၌လည်းကောင်း ပါဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ်လျှင် ထိုကံ၊ ထိုအဓိကရုဏ်းသည် ကုသိုလ်ဖြစ်၏။ အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ပြုလျှင် ထိုကံ၊ ထို အဓိကရုဏ်းသည် အကုသိုလ်ဖြစ်၏။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ ပြုလုပ်လျှင် အဗျာကတဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် ပြုလုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော အကြောင်း ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော သမထ အဓိကရုဏ်းတို့အပေါ်၌ တင်စား၍ အကျိုးဖြစ်သော သမထ၊ အဓိကရုဏ်းတို့ကို ကာရကုပစာရအားဖြင့် “သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော သိယာ ကုသလော”စသည်ဖြင့် ဆိုထားသည်။-ဝိမတိ။

နတ္ထိ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော အကုသလော။ ။ယသွာ ပနေတဿ သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယော နာမ သံဃသမ္ဗုဒ္ဓတာဒယော ဟောန္တိ၊ တေသဉ္စ အနဝစ္စ သဘာဝတ္တာ အကုသလေ ဝိဒ္ဓမာနေဝိ အကုသလတ္ထုပစာရော (အကုသိုလ်အဖြစ်၌ တင်စားခြင်းသည်) န ယုတ္တော၊ အာပတ္တာ ဓိကရုဏဿ အကုသလတ္ထုပစာရောဝိယ၊ တသွာ “နတ္ထိ သမ္ဗုဒ္ဓါ ဝိနယော အကုသလော”တိ အတ္တော၊-ဝိမတိ။

မှတ်ချက်။ ။သမ္ဗုဒ္ဓါဝိနယနှင့် အာပတ္တာဓိကရုဏ်း၌ အကုသိုလ်မရ၊ ကြွင်းသမထနှင့် အဓိကရုဏ်းတို့၌ ၃ ပါးလုံးရသည်။ အာပတ္တာဓိကရုဏ်၏ အကုသိုလ် မဖြစ်နိုင်ပုံကို စုဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ သမထက္ခန္ဓက အဓိကရုဏကထာ၌ အကျယ်ပြထားပြီ။

၁၄။ ယတ္ထဝါရ (ဝတ္ထဝါရ)။ (၃၀၄) ယတ္ထ-အကြင် အဓိကရုဏ်း၌၊ ယေဘုယျသိကာ-ယေဘုယျသိကာသမထကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ တတ္ထ-ထို အဓိကရုဏ်း၌၊ သမ္မုခါဝိနယော-သမ္မုခါဝိနယသမထကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်သလော၊ ယတ္ထ-၌၊ သမ္မုခါဝိနယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ တတ္ထ-၌၊ ယေဘုယျသိကာ-ကို၊ လဗ္ဘတိ-လော၊ [အပြန်အလှန်မေးသည်၊ ထို့နောက် “ထိုသမထ ၂ ပါး ရအပ် ရာ အဓိကရုဏ်း၌ အခြားသမထများလည်း မရအပ်သလော”ဟု မေးလို၍ “န တတ္ထ” စသည်ကို မိန့်သည်။] တတ္ထ-ထိုအဓိကရုဏ်း၌၊ သတိဝိနယော-ကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်သလော၊ ပေ၊ တိဏဝတ္ထာရကော-ကို၊ န လဗ္ဘတိ-လော၊ [ကြွင်းဝါကျတို့၌ ဤနည်းအတိုင်း ပေးပါ။] စက္ကပေယျာလံ-စက္ကပေယျာလတည်း၊ စုဒ္ဒသမော ယတ္ထဝါရော နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဋီကာ ။ “ယတ္ထ ယေဘုယျသိကာ လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော လဗ္ဘတိ”တိ အာဒိပုစ္ဆာ၊ “ယသ္မိံ သမယေ သမ္မုခါဝိနယေနစာ”တိ အာဒိ တဿာ ဝိသစ္စနံ၊ “ယသ္မိံ သမယေ သမ္မုခါဝိနယေနစ ယေဘုယျသိကာယစ အဓိကရုဏံ ဝုပသမ္မတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ယတ္ထ ယေဘုယျသိကာ လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော လဗ္ဘတိ”တိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ပန္နော-သာရတ္ထ။ [ပဋိညာတကရုဏရအပ်ရာ အဓိကရုဏ်း၌ သမ္မုခါဝိနယ ရအပ်ပုံကို ဤဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

၁၅။ သမထဝါရ(ဝိသစ္စနဝါရ)။ (၃၀၅) ယသ္မိံသမယေ-အကြင်အခါ၌၊ သမ္မုခါဝိနယေနစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျသိကာယစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဓိကရုဏံ-သည်၊ ဝုပသမ္မတိ-ငြိမ်း၏၊ (တသ္မိံ သမယေ-၌)၊ ယတ္ထ-အကြင် အဓိကရုဏ်း၌၊ ယေဘုယျသိကာ-ကို၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ တတ္ထ-၌၊ သမ္မုခါဝိနယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ ယတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ ယေဘုယျသိကာ၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ တတ္ထ-၌၊ သတိဝိနယော-ကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ ပေ၊ တိဏဝတ္ထာ ရကော-ကို၊ န လဗ္ဘတိ-အပ်၊ ပေ။ ပန္နရသမော သမထဝါရော နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၁၆။ သံသဋ္ဌဝါရ။ (၃၀၆) အဓိကရုဏန္တိဝါ-အဓိကရုဏဟူသည် လည်း ဖြစ်သော၊ သမထာတိဝါ-သမထတို့ဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဣမေ ဓမ္မော- ဤတရားတို့သည်၊ သံသဋ္ဌာ-ရောနှောကုန်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ဝိသံသဋ္ဌာ- မရောနှောကုန်သလော၊ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ဝိနိဗ္ဗုဒ္ဓိတွာ ဝိနိဗ္ဗုဒ္ဓိတွာ-အသီး အခြားခွဲ၍ အသီးအခြားခွဲ၍၊ [ဋီကာတို့၌ကား တစ်ပုဒ်သာရှိ၏။] နာနာကရုဏံ- အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးကို၊ ပညပေတံစ-ပညတ်ခြင်းငှာလည်း၊ လဗ္ဘာ- ရအပ်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း။ [သမထတို့၏ အဓိကရုဏ်းတို့၌သာ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ အဓိကရုဏ်းတို့နှင့် ကင်း၍ သီးခြားမတည်နိုင်ပုံကိုလည်းကောင်း ပြခြင်းငှာ ဤသို့မေးတော်မူသည်။-ဝိမတိ။]

အဓိကရဏန္တိဝါ-သော၊ သမထောဝါ-သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သံသဋ္ဌာ-
မရောနှောကုန်၊ သံသဋ္ဌာ-ရောနှောကုန်သည်၊ နော-မဟုတ်ကုန်၊ ဣမေသံ ဓမ္မာန-
တို့၏၊ ပေ၊ ပညပေတုံစ-ငှာလည်း၊ လတ္တာ-အပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယော-အကြင်
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝဒတိ-ပြောဆို၏၊ [“ယော ဝဒတိ”ဟု ဝိမတိ၌ ထည့်သည်။]
သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ မာ ဟောဝန္တိ-မာဟောဝံ ဟူ၍၊ ဝါ-ဤသို့ မပြော
ပါနှင့်ဟူ၍၊ ဝစနိယော-ပြောဆိုထိုက်သည်၊ အဿ-ဖြစ်၏၊ [သော-သည်၊ ဝါ-
ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ(ဝဒ)-မပြောပါနှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနိယော အဿ၊ ဤသို့
လည်း ပေးနိုင်၏၊ “ဝဒတိ” ဟူသော ကိရိယာနှင့် လိုက်အောင် “မာဝဒ” ဟု
ဝိမတိ၌ ထည့်သည်။]

အဓိကရဏန္တိဝါ ပေ၊ န လတ္တာ-အပ်၊ တံ-ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ထိုသို့
ခွဲခြား၍ မရနိုင်ခြင်းသည်၊) ကိဿဟေတု-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း၊
ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဓိကရဏာနိ-တို့သည်၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ-တို့တည်း၊ သမထာ-
တို့သည်၊ သတ္တ-တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ နန-ဟောတော်
မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ [သမထက္ခန္ဓက၌ ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်
ပါလော။] အဓိကရဏာ-တို့သည်၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပန္တိ-ငြိမ်းကုန်၏၊
(တသ္မာ-ထို့ကြောင့်တည်း)၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဣမေ ဓမ္မာ သံသဋ္ဌာ ပေ၊ နော လတ္တာ-
အပ်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။

သောဋ္ဌသမော-သော၊ သံသဋ္ဌဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

သမထာ အဓိကရဏေဟိ သမ္ပန္တိ။ ။သမထာ အဓိကရဏေဟိ သမ္ပန္တိတိ အပ
လောကနာဒိဟိ စတုဟိ ကိစ္စာဓိကရဏေဟိ သဗ္ဗေပိ သမထာ နိဋ္ဌာနံ (ပြီးဆုံးခြင်းသို့)
ဂစ္ဆန္တိ။ န အညေဟိ-(အခြား အဓိကရဏ်းတို့ဖြင့်ကား ပြီးဆုံးခြင်းသို့ မရောက်ကုန်)၊ ဣတိ
ဣမမတ္ထံ သမ္ဘာယ ဝုတ္တံ၊ တောနေဝ ဝက္ခတိ “သမ္ပုဓါဝိနယော ဝိဝါဒါဓိကရဏေန န
သမ္ပတိ၊ အနုဝါဒါဓိကရဏေန ပေ၊ အာပတ္တာဓိကရဏေန န သမ္ပတိ၊ ကိစ္စာဓိကရဏေန
သမ္ပတိ”တိ အာဒိ၊ [သမထာဓိကရဏဝါရ၊ “ကထံ သိယာ သမထာ အဓိကရဏေဟိ
သမ္ပတိ၊ ပေ၊ န သမ္ပန္တိ” ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေ၌ မိန့်တော်မူလတ္တံ့။]

၁၇။ သမ္ပတိဝါရ။ ။ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းသည် အဘယ်သမထဖြင့် ငြိမ်းနိုင်
သနည်း” စသည်ဖြင့် မေးသည်၊ အမေး အဖြေအားလုံး၌ အနက်လွယ်ပြီ။

သတ္တရသမော-သော၊ သမ္ပတိဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၁၈။ သမ္ဘန္တိ န သမ္ဘန္တိဝါရ။ ၂၀။ “ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်းသည် အဘယ် သမထ တို့ဖြင့် ငြိမ်းသနည်း၊ အဘယ် သမထတို့ဖြင့် မငြိမ်းသနည်း” စသည်ဖြင့် မေးသည်။ ဤဝါရ၌လည်း အနက်ထူးမရှိပါ။ [သံသန္ဓဝါရနှင့် ဆက်သွယ်၍ အဓိကရုဏ်း တို့နှင့် သမထဝါရတို့၏ ရောနှောသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ မရောနှောသည် ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ပြခြင်းငှာ ဤဝါရ (၂)ပါးကို မိန့်တော်မူသည်။]

အဋ္ဌာရသမော-သော၊ သမ္ဘန္တိ န သမ္ဘန္တိဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၁၉။ သမထာဓိကရုဏဝါရ။ ၂၀၉။ သမထာ-တို့သည်၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘန္တိ-ပြီးစီးကုန်သလော၊ သမထာ-တို့သည်၊ အဓိကရုဏေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘန္တိ-ငြိမ်းကုန်သလော၊ အဓိကရုဏာ-တို့သည်၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘန္တိ-ငြိမ်းကုန်သလော၊ အဓိကရုဏာ-တို့သည်၊ အဓိကရုဏေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘန္တိ-လော။ ။သိယာ-ရုံခါ၊ ဝါ-အချို့ကုန်သော၊ သမထာ-တို့သည်၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘန္တိ-ပြီးစီးကုန်၏။ ပေ၊ န သမ္ဘန္တိ-နံ၊ [အမေးအတိုင်း ကြည့်၍ ပေးပါ။]

၃၁၀။ ကထံ-လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ သိယာ၊ သမထာ သမထေဟိ၊ သမ္ဘန္တိ-နံသနည်း၊ ပေ၊ န သမ္ဘန္တိ-ကုန်သနည်း။ ။ယောဘုယျသိကာ-သည်၊ သမ္မုခါဝိနယေန-နှင့်၊ (သဒ္ဓိ-တကွ)၊ သမ္ဘန္တိ-ပြီးစီး၏၊ သတိဝိနယေန-နှင့်၊ (သဒ္ဓိ) န သမ္မုတိ-စီး၊ [ကြွင်းဝါကျတို့၌ ဤနည်းမှီ၍ ပေးပါ။]

၃၁၁။ ကထံ-လျှင်၊ သိယာ-နံသော၊ သမထာ-တို့သည်၊ အဓိကရုဏေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘန္တိ-နံသနည်း၊ ပေ၊ နသမ္ဘန္တိ-နံသနည်း။ ။သမ္မုခါဝိနယော-သည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရုဏေန-ဖြင့်၊ န သမ္ဘန္တိ-မငြိမ်းကုန် (ပြီးဆုံးခြင်းသို့မရောက်ကုန်)၊ ပေ၊

သမထာ သမထေဟိ သမ္ဘန္တိ။ ။သမထာ သမထေဟိ သမ္ဘန္တိတိ အာဒိ ပုစ္ဆာ၊ သိယာ သမထာ သမထေဟိ သမ္ဘန္တိတိ အာဒိ ဝိသဇ္ဇနံ၊ တတ္ထ “သမထာ သမထေဟိ သမ္ဘန္တိ”တိ ဧတ္ထ သမ္ဘန္တိတိ သမ္မုဇ္ဈိ၊ အဓိကရုဏာဝါ ပန သမ္ဘန္တိ ဝုပသမံ ဂစ္ဆန္တိ၊ [အဓိကရုဏ်းက ကတ္တားဖြစ်ရာ၌၊ “သမ္ဘန္တိ-ငြိမ်းကုန်သလော”ဟု အနက်သတ်မှတ်ပါ-ဟုလို၊ ရှေးနိဿယ၌ “သမ္မုဇ္ဈိ-ပြည့်စုံသလော” ဟု အနက်ပေး၏၊ သို့သော် “ပြည့်စုံ” ဟုသောအနက်သည် “မည်သည့်အရာနှင့်+ပြည့်စုံ”ဟု သဟာဒိယောဂရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ ထို သဟာဒိယောဂ မရှိပါ၊ အခြားနေရာ၌လည်း “သမ္မုဇ္ဈိ-နိပ္ပုဇ္ဈိ”ဟု ဖွင့်လေ့ရှိပါသည်။]

ယောဘုယျသိကာ သမ္မုခါဝိနယေန သမ္မုတိ။ ။(တသွာ) “ယောဘုယျသိကာ သမ္မုခါ ဝိနယေန သမ္မုတိ”တိ ဧတ္ထ သမ္မုခါဝိနယေန သဒ္ဓိ ယောဘုယျသိကာ သမ္မုဇ္ဈိ၊ န သတိ ဝိနယာဒိဟိ သဒ္ဓိ၊ တေသံ တဿာ အနုပကာရတ္တာ) ထိုသတိ ဝိနယစသည်တို့က ထို ယောဘုယျသိကာအား လျော်သောကျေးဇူးကို မပြုသောကြောင့်တည်း။) ဣတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌတ္ထော၊-သာရတ္ထ။

ကိစ္စာဓိကရနေ-အပလောကနကံစသော ကိစ္စာဓိကရဏ်းဖြင့်၊ သမ္မတိ-ငြိမ်း၏၊ (ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏)၊ [ကြွင်းဝါကျတို့၌ ဤနည်းမှီ၍ ပေးပါ၊ ဤအဖြေများကို ရည်ရွယ်၍ သံသဋ္ဌဝါရ “သမထာ အဓိကရဏောဟိ သမ္မန္တိ”အဖွင့်၊ ဝိမတိ၌ “အပလောကနာဒိဟိ စတုဟိ ကိစ္စာဓိကရဏောဟိ သဗ္ဗေပိ သမထာ နိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ”စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့သည်။]

၃၁၂။ ကထံ-လျှင်၊ အဓိကရဏာ-တို့သည်၊ သမထေဟိ-ဖြင့် သမ္မန္တိ-ငြိမ်းကုန်သနည်း၊ ပေ၊ န သမ္မန္တိ-ကုန်သနည်း၊ [အဖြေ၌ အနက်လွယ်ပြီ၊ အဓိကရဏ်းတစ်ပါးပါးကို မူတည်၍ ငြိမ်းစေနိုင်သော သမထ၊ မငြိမ်းစေနိုင်သော သမထတို့ကို ပြတော်မူသည်။]

၃၁၃။ ကထံ-လျှင်၊ အဓိကရဏာ အဓိကရဏောဟိ၊ သမ္မန္တိ-ပြီးစီးကုန်သနည်း။ ဝါ-ငြိမ်းကုန်သနည်း၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏေန-ဖြင့်၊ န သမ္မတိ-မငြိမ်း၊ ပေ၊ ကိစ္စာဓိကရဏေန-ဖြင့်၊ သမ္မတိ-ပြီးစီး၏၊ ဝါ-ငြိမ်း၏၊ [ကြွင်းဝါကျတို့၌ ဤနည်းမှီ၍ ပေးပါ။] ဆ-ခြောက်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သမထာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရောပိ-ကုန်သော၊ အဓိကရဏာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ သမ္မုခါဝိနယေန-ဖြင့်၊ သမ္မန္တိ-ငြိမ်းကုန်၏၊ ဝါ-ပြီးစီးကုန်၏၊ [အဓိကရဏ်းဖြစ်လျှင် သမထ တစ်ပါးပါးပါရ၏၊ ထို သမထသည် သမ္မုခါဝိနယနှင့် ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဤသို့မိန့်သည်။] သမ္မုခါဝိနယော-သည်၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော သမထ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော အဓိကရဏ်းဖြင့်မှ၊ န သမ္မတိ။ ဧကေန ဝိသတိသမာ-တစ်ပါးယုတ် နှစ်ဆယ်မြောက်သော၊ သမထာ ဓိကရဏဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

သမ္မုခါဝိနယော န ကေနစိ သမ္မတိ။ ။သမ္မုခါဝိနယသည် သံဃဓမ္မ ဝိနယ ပုဂ္ဂလတို့၏ သမ္မုခတော (မျက်မှောက်၏ အဖြစ်မျှ)ဖြစ်၍ အခြားသမထ၊ အဓိကရဏတို့ဖြင့် သီးခြား ငြိမ်းစေထိုက် (ပြီးစေထိုက်)သော တရားမဟုတ်၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ “သမ္မုခါဝိနယော န ကေနစိ သမ္မတိ”ဟု မိန့်သည်။ [သမ္မုခါဝိနယော န ကေနစိ သမ္မတိတိ ဟိ အဝသာနေ ဝုတ္တတ္တာ သမ္မုခါဝိနယော သယံ သမထေနဝါ အဓိကရဏေနဝါ သမေတဗ္ဗော န ဟောတိ။-“ကထံ သိယာ သမထာ အဓိကရဏောဟိ သမ္မန္တိ”၏ အဖြေဝါကျအဖွင့် သာရတ္ထ။]

“သမ္မုခါဝိနယော ကိစ္စာဓိကရဏေန သမ္မတိ” ဟု မိန့်ခဲ့ရပုံ။ ။ သို့သော် သမ္မုခါဝိနယ ပြီးမြောက် (ဖြစ်မြောက်) ဖို့ရန် အပလောကနကံ စသော ကိစ္စာဓိကရဏ ပါရသေး၏၊ [သမထက္ခန္ဓက ဥဗ္ဗာဟိကာယ ဝုပသမနကထာ၌ သမ္မုခါဝိနယဖြင့် အဓိကရဏ်းကို ငြိမ်းစေရာဝယ် ဥဗ္ဗာဟိကကမ္မဝါစာပါပုံကို ကြည့်ပါ။] ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ရှေ့ပုဒ်ရေ (၃၁၁)၌ “သမ္မုခါဝိနယော ကိစ္စာဓိကရဏေန သမ္မတိ”ဟု မိန့်တော်မူခဲ့ဟန်တူပါသည်။

၂၀။ သမုဋ္ဌာပနဝါရ။ ၂၁၄။ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ စံတုန္တံ-ကုန်သော၊ အဓိကရဏာနံ-တို့တွင်၊ ကတမံ-အဘယ်မည်သော၊ အဓိကရဏံ-ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ဖြစ်စေသနည်း။ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ပေ၊ ကတမံ အဓိကရဏံ-အဘယ်အဓိကရဏ်းကိုမှ၊ န သမုဋ္ဌာပေတိ-ချက်ခြင်း မဖြစ်စေ၊ အပိစ-သို့သော်လည်း၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏပစ္စယာ-ကြောင့်၊ စတ္တာရော၊ အဓိကရဏာ-တို့သည်၊ ဇာယန္တိ-နောက်ထပ် ဖြစ်နိုင်ကုန်၏၊ ယထာကထံ ဝိယ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဣဓ ဘိက္ခု၊ ဝိဝဒန္တိမှ စ၍ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဝိဝါဒါဓိကရဏံတိုင်အောင် သမထက္ခန္ဓကပါဠိတော် နိဿယ၊ အဓိကရဏကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ဝိဝါဒါဓိကရဏေ-သည်၊ (ဇာယမာနေ-ဖြစ်လသော်၊) သံဃော-သည်၊ ဝိဝဒတိ-ဆန့်ကျင်ဘက်ပြော၏၊ ဝါ-ငြင်းခုံ၏၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊) ဝိဝဒမာနော-လသော်၊ အနုဝဒတိ-စွပ်စွဲ၏၊ အနုဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အနုဝဒမာနော-လသော်၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ အာပတ္တာဓိကရဏံ (ဟောတိ)၊ တာယ အာပတ္တိယာ-ကြောင့်၊ သံဃော--သည်၊ ကမ္မ-ကံကို၊ ကရောတိ-အံ၊ ကိစ္စာဓိကရဏံ (ဟောတိ)၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဝိဝါဒါဓိကဏပစ္စယာ-ကြောင့်၊ စတ္တာရော အဓိကရဏာ ဇာယန္တိ။

န ကတမံ အဓိကရဏံ။ [အဓိကရဏ်းတို့ကြောင့် အဓိကရဏ်းတို့၏ ဖြစ်ပုံအပြားကို ပြခြင်းငှာ ဤဝါရကို မိန့်တော်မူသည်။] န ကတမံ အဓိကရဏန္တိ အတ္တနော သမ္ဘဝမတ္တေန (ဖြစ်ရုံမျှဖြင့်) ဒု၊ နမိ အဓိကရဏံ န သမုဋ္ဌာပေတိတိ အတ္တော၊ ကထဉ္စရဟိ သမုဋ္ဌာပေတိတိ အာဟ “အပိစ”တိ အာဒိ၊ တတ္ထ ဇာယန္တိတိ အနန္တရမေဝ အနုပ္ပဇ္ဇိတွာ (အခြားမဲ့၌သာ မဖြစ်ပဲ) ပရမ္ပရပစ္စယာ ဇာယန္တိတိ အတ္တော၊-ဝိမတိ။

သံဃော ဝိဝဒတိ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ။ [ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းကြောင့် အဓိကရဏ်းများ အဆက်ဆက်ဖြစ်ပုံကို ဝိမတိ၌ ကြည့်ပါ။] သံဃဿ ဝိဝဒတော ယော ဝိဝါဒေါ၊ တံ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ဟောတိတိ အတ္တော၊ ဧသ နယော သေသေသုပိ (ဝိဝဒမာနော အနုဝဒတိ အနုဝါဒါဓိကရဏံ စသော ပုဒ်တို့၌လည်း ဤနည်းတည်း)၊ ဝိမတိ။

အနက်ကျယ်ပေးပုံ။ [ဤဝိမတိအလို “သံဃော-သည်၊ ဝိဝဒတိ-၏၊ ဝိဝဒတော-ငြင်းခုံသော၊ သံဃဿ-၏၊ ယော ဝိဝါဒေါ-အကြင်ငြင်းခုံခြင်းသည်၊ အတ္တိ-၏၊ တံ-ထို ငြင်းခုံသည်၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝိဝဒမာနော-လသော်၊ အနုဝဒတိ-၏၊ အနုဝဒတော-စွပ်စွဲသော၊ သံဃဿ-၏၊ ယော အနုဝါဒေါ-ခြင်းသည်၊ အတ္တိ၊ တံ-ထိုစွပ်စွဲခြင်းသည်၊ အနုဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ အနုဝဒမာနော-လသော်၊ အာပတ္တိ၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တဿ-ရောက်သော၊ သံဃဿ-၏၊ ယံ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇနံ-အကြင်အာပတ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ အတ္တိ၊ တံ-ထိုအာပတ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ အာပတ္တာဓိကရဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တာယ ပေ၊ ကရောတိ၊ ကမ္မ-ကို၊ ကရောန္တဿ-ပြုသော၊ သံဃဿ-၏၊ ယံ ကမ္မကရဏံ-အကြင်ကံကို ပြုခြင်းသည်၊ အတတ္ထိ၊ တံ-ထိုကံကို ပြုခြင်းသည်၊ ကိစ္စာဓိကရဏံ ဟောတိ။

၃၁၅။ “ဣဓ ဘိက္ခု ဘိက္ခု အနဝဒန္တိ” မှစ၍ “ဣဒံ ဝုစ္စတိ အနဝါဒါမိ ကရဏံ” တိုင်အောင် သမထက္ခန္ဓက ပါဠိတော်နိဿယ၊ အဓိကရဏကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။ “သံဃော ဝိဝဒတိ” စသည်ကို အထက်ပါအတိုင်း ပေးပါ။

၃၁၆။ ။လွယ်ပြီ။ (၃၁၇) ယာ သံဃဿ ကိစ္စယတာ၊ ။ပေ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကိစ္စာမိကရဏံ၊ အဓိကရဏကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။ ဝိသတိမော-၂၀ မြောက် ဖြစ်သော၊ သမုဋ္ဌာပနဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၂၁။ ဘဇေတိဝါရ။ (၃၁၈) ဝိဝါဒါမိကရဏံ-သည်၊ စတုန့်-နံသော၊ အဓိ ကရဏာနံ-တို့တွင်၊ ကတမံ-သော၊ အဓိကရဏံ-သို့၊ ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်သနည်း၊ (ပါဝင်သနည်း)၊ ကတမံ အဓိကရဏံ-ကို၊ ဥပနိဿိတံ-မှီသနည်း၊ ကတမံ အဓိကရဏံ-၌၊ ပရိယာပနံ-အကျုံးဝင်သနည်း၊ [ကတမံ အဓိကရဏံ ပရိယာပနံတိ ကတမေ အဓိကရဏေ ပရိယာပနံ၊ အယမေဝါ ပါဠော၊ သာရတ္ထ။ [ကတမေန၊ အဓိကရဏေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်သနည်း၊ ပေ။

(အဖြေ၌) ဝိဝါဒါမိကရဏံ-သည်၊ စတုန့် အဓိကရဏာနံ၊ ဝိဝါဒါမိကရဏံ- ဝိဝါဒါမိကရဏံ-၏ အဖြစ်သို့၊ ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်၏၊ ဝိဝါဒါမိကရဏံ-ဝိဝါဒါ မိကရဏံ-၏ အဖြစ်ကို၊ ဥပနိဿိတံ-၏၊ ဝိဝါဒါမိကရဏံ-ဝိဝါဒါမိကရဏံ-သို့၊ ပရိယာပနံ-ထက်ဝန်းကျင်ရောက်၏၊ ဝိဝါဒါမိကရဏေန-ဝိဝါဒါမိကရဏံ-၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတံ-အပ်၏။ [ကြွင်းဝါကျတို့၌ ဤအတိုင်းပေးပါ။]

၃၁၉။ ဝိဝါဒါမိကရဏံ-သည်၊ သတ္တနံ-နံသော၊ သမထာနံ-တို့တွင်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ သမထေ-တို့သို့၊ ဘဇေတိ-ကပ်ရောက်သနည်း၊ (တစ်နည်း)ကတိ-နံသော၊ သမထေ-တို့ကို၊ (အာဂမ္မ-စွဲ၍) ဘဇေတိ-ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်သနည်း၊ ကတိ၊ သမထေ-တို့ကို၊ ဥပနိဿိတံ-နည်း၊ ကတိ သမထေ

ဘဇေတိဝါရ။ ။အဓိကရဏံ-တို့၏ (သမုဋ္ဌာပနဝါရ၌) ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် အချင်းချင်း အကြောင်းအဖြစ်ပါသော်လည်း မရောနှောသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ ဤဝါရကို မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ ဝိမတိ၌ “သံသဂ္ဂဘာဝ ဒဿနတ္ထံ” ဟု ပါဠိရှိသော်လည်း “သံသဂ္ဂါဘာဝ (သံသဂ္ဂ+အဘာဝ) ဒဿနတ္ထံ” ဟု ရှိသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ ရှိမှ “ဝိဝါဒါမိကရဏံ၊ ။ပေ၊ ဝိဝါဒါမိကရဏံ ဘဇေတိ” စသော အဖြေနှင့်လည်းကောင်း၊ အောက်၌ ပြမည့် ထို ဝိမတိ အဖွင့်နှင့်လည်းကောင်း ညီပါမည်။

ဝိဝါဒါမိကရဏံ ။ပေ၊ ဝိဝါဒါမိကရဏံ ဘဇေတိ။ ။ဝိဝါဒါမိကရဏံ စတုန့် အဓိကရဏာနံ ဝိဝါဒါမိကရဏံ ဘဇေတိတိ အာဒိသု ဝိဝါဒါမိကရဏံ စတုသု အဓိကရဏေသု ဝိဝါဒါမိကရဏ ဘာဝမေဝ ဘဇေတိ၊ နာညာမိကရဏဘာဝံ၊ စတုသု အဓိကရဏေသု ဝိဝါဒါမိကရတ္ထမေဝ နိဿိတံ၊ ဝိဝါဒါမိကရဏမေဝ ပရိယာပနံ၊ ဝိဝါဒါမိကရဏဘာဝေနဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေမတ္ထော ဂဟေတတ္ထော-ဝိမတိ။

(ကတိသု-သမထေသု) ပရိယာပနံ-နည်း၊ ကတိဟိ-နိဿော၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်သနည်း၊ ကတိဟိ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပတိ-ငြိမ်းသနည်း၊ (အဖြေ၌) ဝိဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ ခွေ၊ သမထေ-တို့သို့၊ ဘဇတိ၊ (တစ်နည်း) ခွေ၊ သမထေ-တို့ကို၊ (အာဂမ္မ-၍) ဘဇတိ-၏၊ ဟေ၊ ခွေ သမထေ-တို့သို့၊ ပရိယာပနံ-ထက်ဝန်းကျင် ရောက်၏၊ ဟေ၊ ကြွင်းဝါကျတို့၌ ဤနည်း အတိုင်းပေးပါ။]

ကတိ သမထေ ဘဇတိ။ ။ကတိ သမထေ ဘဇတိတိ အတ္ထနော ဥပသမတ္ထာယ ကိတ္တကေ သမထေ ဥပဂစ္ဆတိ၊ ကိတ္တကေ သမထေ အာဂမ္မ ဝုပသမံ ဂစ္ဆတိတိ အတ္ထော-ဝိမတိ၊ [အဖြေ၌ “ခွေ သမထေ၊ စတ္တာရော သမထေ”စသော စကားတို့ကို ဆိုင်ရာ အဓိကရဏ်းကို ငြိမ်းစေနိုင်သော နိယတသမထတို့၏ အစွမ်းဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။]

ကတိဟိ သမထေဟိ သင်္ဂဟိတံ။ ။ကတိဟိ၊ ဟေ၊ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝုပသမံ ကရောန္တေဟိ (ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်) ကတိဟိ သမထေဟိ ဝုပသမကရဏတ္ထံ သင်္ဂဟိတံ-ဝိမတိ။

ဧကဝိသတိမော-နှစ်ဆယ့်တစ်ခုမြောက် ဖြစ်သော၊ ဘဇတိဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ၊ [တသုဒ္ဓါန “အဓိကရဏံ ပရိယာယံ-အဓိကရဏပရိယာယဝါရ” စသည်ဖြင့် ပေးပါ။]

သမထဘောဒေါ-သမထတို့၏ အပြားသည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဓန္ဓကပုစ္ဆာဝါရ။ ။(၃၂၀) သနိဒါနံ-(သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရာ ဒေသဟူသော) နိဒါန်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သနိဒ္ဓေသံ-အကျယ် ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂိုလ် စသည်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဥပသမ္ပဒံ-ဥပသမ္ပဒက္ခန္ဓကကို၊ (ပဗ္ဗန္ဓက္ခန္ဓကကို)၊ ပုစ္ဆိယံ-မေးအံ့၊ သမုက္ကဋ္ဌပဒါနံ (သံ+ဥက္ကဋ္ဌ+ပဒါနံ)မြတ်သော ပုဒ်တို့၏၊ ဝါ-အပတ်ကိုပြတတ်သော ပုဒ်တို့၏၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-နိသနည်း၊) သ နိဒါနံ-သော၊ သ နိဒ္ဓေသံ-သော၊ ဥပသမ္ပဒံ-ကို၊ ဝိသမ္ဘိသံ-ဖြေဆိုအံ့၊ သမုက္ကဋ္ဌပဒါနံ-တို့၏၊ ခွေ-နိဿော၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-နိဿံ။)

အမှာ။ ။နောက်နောက်ဂါထာတို့၌ “ဥပေါသထံ-ဥပေါသထက္ခန္ဓကကို၊ စမ္ပသညျတံ-သားရေနှင့်စပ်သော စမ္ပက္ခန္ဓကကို၊ ပါရိဝါသိကံ-ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကကို၊ သမာစာရံ-ကောင်းစွာ ကျင့်ထိုက်သော အကျင့်တို့ကိုပြရာ ဝတ္ထက္ခန္ဓကကို၊ ဌပနံ-ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကကို”ဟု ပေးပါ။ [တသုဒ္ဓါနံ လွယ်ပြီ။]

ဓန္ဓကပုစ္ဆာဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ကျေဉာဏ်နိကာယ

၄၂၉

ကျေဉာဏ်နိကာယ

၁။ ကောသလီရ

၃၂၁။ ^{၂၂၁} အာပတ္တိကရာ-အာပတ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-သမုဋ္ဌာန် ၆ ပါး၊ တရားတို့ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။ အနာပတ္တိကရာ-အနာပတ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-သမထ ၇ ပါး၊ တရားတို့ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗာ၊ အာပတ္တိ-အာပတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။ [ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကေသရ စဟုရ စအားလျော်စွာ “ဇာနိတဗ္ဗာ”ကို အနက်ပေးပါ။] လဟုကာ-လဟုကဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-အောက်အာပတ် ၅ ပုံကို၊ ဂရုကာ-သော၊ အာပတ္တိ-ပါရာဇိက သံဃာဒိ သေသ်အာပတ်ကို၊ သာဝသေသာ-သာသနာတော်ဝယ် အကြွင်းအကျန်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-ပါရာဇိကမှ တစ်ပါးသော အာပတ်ကို၊ ဩ၊ အနဝသေသာ-သာသနာတော်ဝယ် အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊ အာပတ္တိ-ပါရာဇိကအာပတ်ကို၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာ-ရုန်းရင်းသော ဩ၊ အဒုဋ္ဌုလ္လာ-သော၊ သပ္ပဋိကမ္မာ-ကုစားခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ ဩ၊ အပ္ပဋိကမ္မာ-ကုစားခြင်းမရှိသော၊ [သာဝသေသာ၊ အနဝသေသာနှင့် တူ၏။ [ဒေသနာဂါမိနီ-ဒေသနာဂါမိဖြစ်သော၊ (ဒေသနာပြောထိုက်သည်၏ အဖြစ် သို့ရောက်သော၊) ဩ၊ အဒေသနာဂါမိနီ-ဒေသနာဂါမိ မဟုတ်သော၊ [လဟုကာ၊ ဂရုကာနှင့် တူ၏။] အန္တရာယိကာ-နတ်ရွာ နိဗ္ဗာန်၊ ဈာန် မဂ် ဖိုလ်၏ အန္တရာယိကို ပြုတတ်သော၊ [အာပတ္တိ-သဉ္စိစ္စ ဝိတိက္ကန္တ အာပတ်ကို၊ ဩ၊ အနန္တရာယိကာ-သော၊ အာပတ္တိ-အသဉ္စိစ္စ ဝိတိက္ကန္တ ဖြစ်သော ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇအာပတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗာ။ [အသဉ္စိစ္စလည်းဖြစ်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇလည်းဖြစ်မှ အနန္တရာယိက ဖြစ်သည်။]

သာဝဇ္ဇပညတ္တိ-လောက၌ အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ အာပတ္တိ-လောကဝဇ္ဇအာပတ်၊ အနဝဇ္ဇပညတ္တိ-လောက၌ အပြစ်မရှိသော ပညတ် တော်မူအပ်သော၊ အာပတ္တိ-ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇအာပတ်၊ ကိရိယတော-မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတာ-ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-ပါရာဇိကစသော အာပတ်၊ အကိရိယတော-ပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတာ-သော၊ အာပတ္တိ-စီဝရ အနိဗ္ဗာနစသော အာပတ်၊ ကိရိယာ ကိရိယတော-ရံခါ မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကိုပြုခြင်း၊ ရံခါ ပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြု ခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတာ-သော၊ အာပတ္တိ-ကုဋိကာရစသော အာပတ်၊ [ကိရိယတော စသည်ကို ပါရာဇိက အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ ၅ မျိုး ခွဲ၏၊ ပထမပါရာဇိက ပကိဏ္ဍကကထာ ဝဏ္ဏနာ၌ ကြည့်ပါ။] ပုဗ္ဗာပတ္တိ-ရှေးဦးစွာ သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်၊ အပရာပတ္တိ-နောက်ထပ် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်၊ ပုဗ္ဗာပတ္တိန-တို့၏၊ အန္တရာပတ္တိ-အကြား၌ သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်၊ ဩ၊ ဒေသိတာ-ဒေသနာပြောအပ်သော၊ ဂဏနူပဂါ-ဒေသနာပြောအပ်ပြီဟူသော အရေအတွက်သို့

၄၃၀

ဝေါဝါဒပါဠိတော် နိဿယ

ကပ်ရောက်သော၊ ယေ၊ ဒေသိတာ-သော၊ န ဂဏနူပဂါ-ဒေသနာ ပြောအပ်ပြီ
 ဟူသော အရေအတွက်သို့ မရောက်သော၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ကြည့်ပါ။]
 ပညတ္တိမှစ၍ ဥဘတောပညတ္တိတိုင်အောင်သောပုဒ်တို့ကို ဤပါဠိတော်အစ
 သိက္ခာပုဒ်၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ထုလ္လဝဇ္ဇာ-ရန့်ရင်းသော အပြစ်ရှိသော၊ အာပတ္တိ-
 ဂရုကအာပတ်၊ အထုလ္လဝဇ္ဇာ-ရန့်ရင်းသော အပြစ်မရှိသော၊ အာပတ္တိ-လဟုက
 အာပတ်၊ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ-လူတို့နှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ အာပတ္တိ-ဂိဟိအက္ခောသန
 စသောအာပတ်၊ န ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာ-သော၊ အာပတ္တိ-ကြွင်းသော အာပတ်၊
 နိယတာ-အကျိုးပေးသောအားဖြင့် မြဲသော၊ အာပတ္တိ-ပဉ္စာနန္တရိယကမ္မ အာပတ်၊

၂၀။

အာဒိကရော-အစဇ္ဇာ လွန်ကျူးမှုကိုပြုတတ်သော၊ ပုဂ္ဂလော-အရှင်သုဒိဋ္ဌိစသော
 ပုဂ္ဂိုလ်၊ အနာဒိကရော-သော၊ (နောက်မှကျူးလွန်မှုကို ပြုတတ်သော)၊ ပုဂ္ဂလော-
 မျောက်မ၌ မေထုန်မှီဝဲသောရဟန်းစသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ အဓိဇ္ဇာပတ္တိကော-အကြောင်းကို
 မစွဲမူ၍ သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ရှိသော၊ (တရံတစ်ခါမှသာ အာပတ်သင့်
 သော) ယေ၊ အဘိဏ္ဍာပတ္တိကော-အမြဲမပြတ်၊ သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ရှိ
 သော၊ ယေ၊ စောဒကော-စောဒနာတတ်သော၊ ယေ၊ စုဒိတကော-စောဒနာအပ်
 (စောဒနာခံရ)သော၊ ယေ၊ အဓမ္မစောဒကော-မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုဖြင့် စောဒနာ
 တတ်သော၊ ယေ၊ နိယတော-မိစ္ဆတ္တနိယတအားဖြင့် မြဲသော၊ ဝါ-သမ္မတ္တနိယတ
 အားဖြင့် မြဲသော၊ ယေ၊ အဘဗ္ဗာပတ္တိကော-မသင့်ရောက်ထိုက်သော အာပတ်ရှိသော၊
 ပုဂ္ဂလော-ဗုဒ္ဓ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဟူသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘဗ္ဗာပတ္တိကော-သော၊ ပုဂ္ဂလော-
 သာဝကဟူသောပုဂ္ဂိုလ်၊ [အဋ္ဌကထာ၌ “ဘဗ္ဗာပတ္တိက”ကို ရှေးဦးစွာဖွင့်သော
 ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ဘဗ္ဗာပတ္တိကော ပုဂ္ဂလော”ပုဒ်က ရှေးဦးစွာ ရှိသင့်သည်ဟု
 ရှေ့လနိဿယ၌ မိန့်သည်။] ဥက္ခိတ္တကော-နှင်ထုတ်အပ်သော၊ (ဥက္ခေပနိယကံ
 အပြုခံရသော) ယေ၊ အနုက္ခိတ္တကော-သော၊ (တစ္ဆနိယကံစသော ကြွင်းသော
 ကံအပြုခံရသော) ယေ၊ နာသိတကော-လိင်္ဂနာသ စသည်ဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊
 ယေ၊ သမနသံဝါသကော-တူသောသံဝါသရှိသော၊ ယေ၊ နာနာသံဝါသကော-
 ကွဲပြားသော သံဝါသရှိသော၊ ယေ၊ ဌပနံ-ပါတိမောက္ခဌပနကို၊ ဇာနိတဗွံ-၏။

တသုဒ္ဓါနံ။ «တဿ-ထိုကေကဝါရ၏၊ ဥဒ္ဓါနံ-ကား၊ ကရာ-အာပတ္တိ
 ကရ၊ အနာပတ္တိကရ၊ အာပတ္တိ-အာပတ် အနာပတ်၊ လဟုကာ-လဟုက အာပတ်၊
 ဂရုက အာပတ်၊ [သာဝဓေသာ စသည်တို့ လွယ်ပြီ။] ဝဇ္ဇ-သာဝဇ္ဇပညတ္တိ
 အာပတ်၊ အနဝဇ္ဇပညတ္တိအာပတ်၊ ကိရိယံ-ကိရိယ သမုဋ္ဌိတ၊ အကိရိယ သမုဋ္ဌိတ၊
 ကိရိယာ ကိရိယံ-ကိရိယာ ကိရိယ သမုဋ္ဌိတ၊ ပုဗ္ဗာ-ပုဗ္ဗအာပတ်၊ အပရအာပတ်၊
 အန္တရာ-အန္တရာ အာပတ် ၂ ပါး၊ ပညတ္တိ-မူလပညတ်၊ အနု-အနုပညတ်၊

ကျေဏ္ဍိကနယ

၄၃၁

သဗ္ဗ-သဗ္ဗတ္ထပညတ်၊ ပဒေသပညတ်၊ [သာဓာရဏာစ ဧကတော လွယ်ပြီ။] ထုလ္လ-ထုလ္လဝဇ္ဇအာပတ်၊ အထုလ္လဝဇ္ဇအာပတ်၊ [ဂိဟိ နိယတာစ လွယ်ပြီ။] အာဒိ-အာဒိကရပုဂ္ဂိုလ်၊ [အဓိဇ္ဇ စောဒကော လွယ်ပြီ။] အဓမ္မ-အဓမ္မ စောဒက၊ အဓမ္မ စုဒ္ဒိတက၊ ဓမ္မ-ဓမ္မစောဒက၊ ဓမ္မစုဒ္ဒိတက၊ [နိယတော စသည်တို့ လွယ်ပြီ။] ဣဒံ-ဤသည်ကား၊ ဧကကေ-၌၊ ဥဒ္ဒါနံ-တည်း။.....ဧကကံ နိဋ္ဌိတံ။

၂။ ဒုကဝါရ။ ၃၂၂။ သညာဝိမောက္ခာ-သညာဝိမောက္ခဖြစ်သော၊ (ဝိတိက္ကမ သညာ၏ မရှိခြင်းကြောင့် အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်း ရှိသော)၊ အာပတ္တိ-သစ်တ္တက အာပတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ နော သညာဝိမောက္ခာ-သညာဝိမောက္ခမဟုတ်သော၊ (ဝိတိက္ကမသညာ မရှိသော်လည်း လွတ်မြောက်ခြင်း မရှိသော)၊ အာပတ္တိ-အစ်တ္တကအာပတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ [“သညာဝိမောက္ခာ”အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ (ဒု)အုပ်၊ ပထမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် အဆုံးနား၌ ပြထားပြီ၊ ထို၌ သိက္ခာပုဒ် အရကောက်၍၊ ဤ၌ အာပတ်ကို အရကောက်ရခြင်းသာ ထူး၏။] လဒ္ဓသမာပတ္တိကဿ-ရအပ်ပြီးသော သမာပတ်ရှိသော ရဟန်း၊ အာပတ္တိ-ဘူတာရောစနအာပတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ အဘူတာရောစန အာပတ်တည်း။ နောက်နောက် ဝါကျတို့၌ “အတ္ထိ” ကြိယာဝယ် စပ်ပုံကို သိပါ။] သဒ္ဓမ္မပဋိသံယုတ္တာ-(သူတော်ကောင်းတရားနှင့် စပ်ယှဉ်သော)၊ အာပတ္တိ-ပဒသောဓမ္မစသော အာပတ်၊ အသဒ္ဓမ္မပဋိသံယုတ္တာ-မသူတော်တရားနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ အာပတ္တိ-ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာအာပတ်၊ သပရိက္ခာရ ပဋိသံယုတ္တာ-မိမိ၏ ပရိက္ခရာနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ အာပတ္တိ-အယုတ္တ ပရိဘောဂ အာပတ်၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ “သံဃိက ညောစောင်း စသည်ကို လွင်တီးခေါင်၌ ခင်းပြီး၍ မပန်ပြောပဲ သွားခြင်းစသော အာပတ်။] သပုဂ္ဂလပဋိသံယုတ္တာ-မိမိဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်သော၊ အာပတ္တိ-မုဒုပဋိကစသော အာပတ်၊ [ဒုတိယ၌ “မေထုနဓမ္မ၊ ကာယသံသဂ္ဂ စသော အာပတ်။]

သစ္စ- (“သိခရဏီ” စသည်ဖြင့်) အမှန်ကို၊ ဘဏန္တော-ပြောသော ရဟန်းသည်၊ ဂရုကံ-သော၊ (ယံ) အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ မုသာ-အမှားကို၊ ဘဏန္တော-သည်၊ လဟုကံ-သော၊ (ယံ) အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊ (သာ အာပတ္တိ-ထိုအာပတ်သည်၊) အတ္ထိ၊ [ဒုတိယဒုကံ၌ “အဘူတာရောစနအာပတ်၊ ဘူတာရောစနအာပတ်”တို့ကို ယူပါ။] (ယံ အာပတ္တိ-အကြင် ဝဂ္ဂ သံဃကမ္မ ကရဏ အာပတ်သို့၊) ဘူမိဂတော-မြေ၌တည်သော ရဟန်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ဝေဟာသဂတော-ကောင်းကင်၌ တည်သောရဟန်းသည်၊ နော (အာပဇ္ဇတိ၊ သာ) အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ၊ [“ယံ အာပတ္တိ-အကြင် ဝေဟာသကုဋိ၊ အာဟစ္စပါဒက မဉ္ဇူပိဋ အဘိနိသီဒန အာပတ်သို့” ဟု ဒုတိယပုဒ်၌ ဆိုပါ။]

[ဤမှနောက်၌ အထက်အတိုင်း အပြည့်အစုံ အနက်ပေးပါ။ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဂမိယဝတ္ထု အပူရဏ)အာပတ်သို့၊ နိက္ခမန္တော-ကျောင်းမှ ထွက်သောရဟန်းသည်။ ဟေ၊ ပဝိသန္တော-ဝင်သောရဟန်းသည်။ ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အာဂန္တုက ဝတ္ထု အပူရဏ)အာပတ်သို့၊ ပဝိသန္တော-သည်။ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အတိဂမ္ဘီရ ဥဒကသုဒ္ဓိက)အာပတ်သို့၊ အာဒိယန္တော-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ [ဘိက္ခုနီသာ သင့်နိုင်သောကြောင့် “ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်”ဟု အနက်ပေးပါသည်။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဒုဗ္ဗဏ္ဏ ကရဏ အနာဒိယန)အာပတ်သို့၊ အနာဒိယန္တော-မယူသော ရဟန်းသည်။ ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (မုဂဗ္ဗ တာဒိ တိတ္ထိယဝတ္ထု)အာပတ်သို့၊ သမာဒိယန္တော-ဆောက်တည်သော ရဟန်းသည်။ ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (တဇ္ဇနိယာဒိ ကမ္မကတဝတ္ထု) အာပတ်သို့၊ န သမာဒိယန္တော-သည်။ ဟေ။

ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဘိက္ခုနီယာ စီဝရသိဗ္ဗန စသော) အာပတ်သို့၊ ကရောန္တော-သည်။ ဟေ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ “ဥပဇ္ဈာယာဒိ ဝတ္ထု အကရဏအာပတ် တည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အညာတိက စီဝရဒါနစသော) အာပတ်သို့၊ ဒေန္တော-ပေးသော ရဟန်းသည်။ ဟေ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိ စီဝရ အဒါနစသော အာပတ်။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဝတ္ထုသဘာဂ ဒေသနာပစ္စယ ဒုက္ကဋ်) အာပတ်သို့၊ ဒေသေန္တော-ဒေသနာပြောသော ရဟန်းသည်။ ဟေ၊ [ဒုတိယ ပုဒ်၌ အာပတ္တိအနာဝိကရဏအာပတ်၊ ဝါ-ဒေသနာမပြောတော့အံ့ဟု လုလ္လကိုချ၍ ဖုံးထားအပ်သော အာပတ်။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အညာတိက စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏ) အာပတ်သို့၊ ပဋိဂ္ဂဏုန္တော-ခံယူသော ရဟန်းသည်။ ဟေ၊ [ဒုတိယ၌ ဩဝါဒ အပ္ပဋိဂ္ဂဟဏ အာပတ်တည်း။]

ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (နိသဂ္ဂိယဝတ္ထု အနိသဇ္ဇန ပရိဘုဉ္ဇန) အာပတ်သို့၊ ပရိဘောဂေန-သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ ဟေ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ “ပဉ္စာဟိက သဃံာဋိ စာရအာပတ်”တည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (သဟဿယျ) အာပတ်သို့၊ ရတ္တိ-၌၊ (အာပစ္စတိ)၊ ဒိဝါ-နေ၌၊ နော (အာပစ္စတိ)၊ ဟေ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ ဒွါရံ အသံဝရိတွာ ပဋိသလ္လိယနအာပတ်တည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဧကရတ္တာ တိက္ကန္တစီဝရ)စသော အာပတ်သို့၊ အရဏုဏှေ-အရဏ်တက်ရာ အခါ၌၊ ဟေ၊ [ဒုတိယ၌ ပဝါရိတ်အာပတ်တည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဘုတဂါမအာပတ်၊

ဒေသေန္တော အာပစ္စတိ ဟေ၊ န ဒေသေန္တော။ ။ဤဒုက်ကို အဋ္ဌကထာ၌လည်း မဖွင့်၊ တဿုဒွါန၌လည်း မပါသောကြောင့် မရှိသင့်ဟုလည်းကောင်း၊ ဋီကာတို့၌ ဖွင့်ထားသော ကြောင့် (ဋီကာတို့အလို) ရှိသင့်၏ဟုလည်းကောင်း ရှေးနိဿယ၌ မိန့်၏။ [ဝတ္ထုသဘာဂ ဒေသေန္တော ဒေသေန္တော အာပစ္စတိ၊ အာပန္န အာပတ္တိ န ဒေသေဿာမိတိ ဓုရံ နိက္ခိပန္တော န ဒေသေန္တော အာပစ္စတိ။-သာရတ္ထ။]

ကျေဏ္ဍိကနယ

၄၃၃

အင်္ဂါတရားဒေသနာအာပတ်)သို့၊ ဆိန္ဒုဇ္ဈော-ဖြတ်သော ရဟန်းသည်၊ ပေ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ ဒီဃကောသနစ အစိန္တန အာပတ်တည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အာပတ္တိပဋိစ္ဆာဒန)အာပတ်သို့၊ ဆာဒေဇ္ဈော-ဖုံးထားသော ရဟန်းသည်၊ ပေ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ နဂ္ဂဂမန အာပတ်တည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ကုသစီရောဒိ ဓာရဏ)အာပတ်သို့၊ ဓာရေဇ္ဈော-ဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ ပေ၊ [ဒုတိယပုဒ်၌ ပတ္တယာဝဘောဒန အဓာရဏ အာပတ်တည်း။]

[ဓမ္မ ဥပေါသထာ စသည်တို့ လွယ်ပြီ။] နာနာသံဝါသက ဘူမိယော-နာနာသံဝါသကဘုံတို့သည်၊ (နာနာသံဝါသက၏ ဖြစ်ရာ အဓိကအတန်တို့သည်)၊ ဓမ္မ-တို့တည်း၊ အတ္တနာဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ အတ္တာနံ-ကို၊ နာနာသံဝါသက-ကွဲပြားသော သံဝါသရှိသူကို၊ ဝါ-ရှိအောင်၊ ကရောတိ၊ သမဂ္ဂေါ-သော၊ သံဃောဝါ-သည်မူလည်း၊ နံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဒဿနေဝါ-အာပတ်ကို မရူခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိကဓမ္မေါ-အာပတ်ကို မကုစားခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိနိသဂ္ဂေါ-မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥက္ခိပတိ-နှင်ထုတ်၏၊ [သမာန သံဝါသဘူမိ၌ “သမာန သံဝါသက-ဟူသော သံဝါသရှိသူကို၊ ပေ၊ ဥက္ခိတ္တံ-အပ်သော၊ နံ-ကို၊ သြဿာရေတိ-သံဃဘောင်သို့ သက်ရောက်စေ၏၊ ဝါ-သွင်း၏”ဟု ပေးပါ။]

ပါရာဇိကာ-တို့သည်၊ ဓမ္မ-တို့တည်း၊ ဘိက္ခုနံ-ရဟန်းတို့၏၊ (ပါရာဇိကာစ-တို့လည်းကောင်း၊) ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ ပါရာဇိကာ(စ)-တို့လည်းကောင်းတည်း၊ ပေ၊ ဒွိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ကဓမ္မနဝါ-ကံကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ကံကို အသီးအခြား ပြုခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း)၊ သလာကဂ္ဂါဟေနဝါ-စာရေးတံကို ယူစေခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သံဃော၊ ဘိဇ္ဇတိ-ကွဲ၏၊ [ဥပါလိပဉ္စက၊ အဓိကရဏဝူပသမနဝဂ်၌ အကျယ်လာလတ္တံ့။] န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗာ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ၊ ဓမ္မ၊ အဒ္ဓါနဟိနော-ယုတ်လျော့သော ကာလရှိသူလည်းကောင်း၊ (အသက် ၂၀ မပြည့်သေးသူလည်းကောင်း၊) အင်္ဂဟိနော-ယုတ်လျော့သော အင်္ဂါရှိသူလည်းကောင်း၊ (ကိုယ်အင်္ဂါ ချို့ယွင်းသူလည်းကောင်းတည်း)၊ (ဒုတိယဒုက်၌)၊ ဝတ္ထုဝိပဇ္ဇော-ပျက်စီးသော ဝတ္ထုရှိသူ (ပဏ္ဍုက်စသူ)၊ ကရဏဒုက္ကဋကော-ပြုအပ်သော မကောင်းမှုရှိသူ၊ (ထေယျသံဝါသက စသူ)၊ (တတိယဒုက်၌) အပရိပူရော-မပြည့်စုံသော သပိတ်သင်္ကန်းရှိသူလည်းကောင်း၊ ယော-သည်၊ ပရိပူရော-ပြည့်စုံသော သပိတ်သင်္ကန်းရှိသည်၊ (သမာနောပိ-လည်း၊) န ယာစတိ-ရဟန်းအဖြစ်ကို မတောင်း၊ (သော)စ-ထိုသူလည်းကောင်းတည်း။

ဒွိန္ဒ-နိသော၊ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့ကို၊ အလန္တိဿစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဗာလဿစ-ကိုလည်းကောင်း၊ နိဿာယ-မိ၍၊ န ဝတ္ထဗွဲ-မနေရာ၊ ဒွိန္ဒ၊ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့အား၊ နိဿယော-နိဿယည်းကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်၊ အလန္တိဿစ-လည်းကောင်း၊

န ယာစတိ-မတောင်းသော၊ လဇ္ဇိနောစ-အားလည်းကောင်းတည်း၊ [ယာစတိကို အာရုတ် နာပုဒ် “ကြံပါ၊ တစ်နည်း၊ ယောလဇ္ဇိ-သည်၊ န ယာစတိ၊ တဿ လဇ္ဇိနောစ-အားလည်းကောင်းတည်း၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းမှီ၍ ပေးပါ။] အဘဗ္ဗာပတ္တိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ “သာတိ သာရံ-လွန်စွာ အမှတ်ရထိုက်သော အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝတ္ထု-ကို၊ အဇ္ဈာစရိတံ-လွန်ကျူး၍ ကျင့်ခြင်းငှာ”ဟု ပေးပါ။ [မဟာဝဂ္ဂ ဘာသာဋီကာ၊ ပဗ္ဗန္တကုန္ဒကဋ္ဌကား “သာတိသာရံ”ကို အနက်တစ်မျိုး ပေးခဲ့သည်။]

ပဋိက္ခောသနာ-တားမြစ်ခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ နိဿာရဏာ-သံဃာမှ ထွက်သွား စေခြင်းတို့သည်၊ (နှင်ထုတ်ခြင်းတို့သည်၊) ဒွေ၊ နိဿာရဏံ-နှင်ထုတ်ခြင်းသို့၊ ဝါ-နှင်ထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အပ္ပက္ခော-မရောက်သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အတ္ထိ၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ စေ နိဿာရေတိ-အကယ်၍ နှင်ထုတ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဧကစ္စော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သုနိဿာရိတော-ကောင်းစွာ နှင်ထုတ်အပ်ပြီ၊ [နှင်ထုတ် သည့်အတွက် သံဃာမှာ အပြစ်မရှိပါ-ဟူလို။] ဧကစ္စော-ကို၊ ဒုနိဿာရိတော-မကောင်းသဖြင့် နှင်ထုတ်အပ်ပြီ၊ [ဤသုနိဿာရိတ၊ ဒုနိဿာရိတပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဒွေ နိဿာရဏာ”ဟု မိန့်သည်။] ဩသာရဏာ-သံဃာ့အထံသို့ ရောက်စေခြင်းတို့သည်၊ (သံဃာ့အထံသို့ သွင်းခြင်းတို့သည်၊) ဟေ၊ သောတာရိတော-ကောင်းစွာ သွင်းအပ်ပြီ၊ ဟေ၊ [ဤဒုက်တို့၏ အဖွင့်ကို စမွေယျကုန္ဒကဋ္ဌကထာ၊ ဒွေ နိဿာရဏာဒိ ကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

ပဋိညာ-ဝန်ခံခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ ကာယေနဝါ-ဖြင့်မူလည်း၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏၊ ဟေ၊ ပဋိဂ္ဂဟာ-ခံယူခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ ပဋိက္ခောပါ-ပယ်မြစ်ခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ ဥပယာတိကာ-ကပ်၍ ဖျက်ဆီးခြင်းတို့သည်၊ သိက္ခာပယာတိကာ-သိက္ခာ ၃ ပါးကို ကပ်၍ ဖျက်ဆီးခြင်းလည်းကောင်း၊ [သိက္ခာ ၃ ပါးကို မကျင့်ခြင်းတည်း။] ဘောဂူပယာတိကာစ-ပစ္စည်းကို ကပ်၍ ဖျက်ဆီးခြင်းလည်းကောင်း၊ [သံဃိက ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းကို မကောင်းသဖြင့် သုံးစွဲခြင်းတည်း။] ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-တို့တည်း၊ [ဒွေ ဇောဒနာ စသည်တို့ လွယ်ပြီ။] စိဝရ ၂ မျိုး၌ “ဂဟပတိကဉ္စ-အိမ်ရှင်ဒါယကာ တို့ လှူအပ်သောသင်္ကန်း”ဟု ပေး၊ (သပိတ်ခြေဝန်း၌) တိပုမယံ-သလွဲဖြူဖြင့် ပြုအပ်သော သပိတ်ခြေဝန်း၊ သိသမယံ-သလွဲမည်းဖြင့် ပြုအပ်သော သပိတ်ခြေဝန်း၊ ပတ္တဿ-ကို၊ အဓိဋ္ဌာနာ-အဓိဋ္ဌာန်တင်ခြင်းတို့သည်၊ ဟေ ဝေနယိကာ-ဝိနည်း၌ ထင်ရှားသော အနက်တို့သည်၊ ဒွေ၊ ပညတ္တဉ္စ-ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ပညတ္တာနုလောမဉ္စ-ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်အားလျော်သော မဟာ ပဒေသ ၄ ပါးလည်းကောင်းတည်း၊ ဝိနယဿ-၏၊ သလ္လေခါ-ကိလေသာကို နည်းပါးအောင် ခြစ်ပစ်ခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သောအရာ၌၊ သံတုဃာတော-အကြောင်းဖြစ်သော စိတ်ကို ပယ်ဖြတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယေ-၌၊ မတ္တကာရိတာ-အတိုင်းအရှည်အားဖြင့် ပြုလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း တည်း။

(အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန၌) ကာယေနဝါ-ဖြင့်မူလည်း၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏၊ [တိဏဝုတ္တာရက သမထအရာ၌ နှုတ်ဖြင့် ဒေသနာမပြောသော်လည်း အာပတ်မှ ထသည်။] ဝါဇာယဝါ ဝုဋ္ဌာတိ၊ [ဒေသနာပြောခြင်း စသည်တည်း၊ ဒွေ ပရိဝါသာ စသည်တို့ လွယ်ပြီး၊] အနာသရိယာနိ-ရိသေလေးစားခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်တို့သည်၊ (လေးစားခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊) ယေ၊ (ဆား ၂ မျိုး၌) ဇာတိမံ-ဇာတ်အားဖြင့် ဖြစ်သော ဆား၊ ကာရိမံ-ပြုခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော ဆား၊ ယေ၊ သာမုဒ္ဒံ-သမုဒ္ဒရာ၌ ဖြစ်သော ဆား၊ ကာဠုလောဏံ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော ဆား (ဆားပုတ်)၊ ယေ၊ သိန္နဝံ-သိန္ဓောဆား၊ ဥဗ္ဘိဒံ-မြေမှပေါ်ထွက်သော ဆား၊ [ဤဆားတို့၏ အဖွင့်ကို ဘောသဇ္ဇကုန္တက ဘာသာဋီကာ၊ ပဉ္စဘောသဇ္ဇာဒိကထာ၌ ပြထားပြီး၊] ရောမကံ-ရောမဇနပုဒ်၌ ဖြစ်သောဆား၊ ပက္ကာလကံ-မယောဖြင့် ပြုအပ်သော ဆား၊ [ရောမ ဇနပဒေ+ဇာတ် ရောမကံ၊ ပက္ကာလကန္တိ ယဝက္ကာရံ-သာရတ္ထ။]

ပရိဘောဂါ-သုံးဆောင်ခြင်းတို့သည်၊ ဒွေ၊ အဗ္ဘန္တရပရိဘောဂါစ-(စားသောက်သောအားဖြင့်) ကိုယ်တွင်း၌ သုံးဆောင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဗာဟိရပရိဘောဂါစ-(လိမ်းကျုံးခြင်းအားဖြင့်) ကိုယ်ပ၌ သုံးစွဲခြင်းလည်းကောင်းတည်း၊ (ဆဲရေးခြင်း၌) ဟိနော-ယုတ်ညံ့သော၊ အက္ကောသော-ဆဲရေးခြင်း၊ ဝါ-ဆဲရေးကြောင်းစကား၊ ယေ၊ ဒွိဟိ၊ ယေ၊ ယေသုည-ချောပစ် ကုန်းတိုက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ပိယကမျဿ-မိမိ၏ ချစ်အပ်သူ၏အဖြစ်ကို အလိုရှိသူ၏၊ [ပိယံ+ကာမေတိတိ ပိယကာမော၊ ပိယကာမော+ဧဝ ပိယကမျ၊ ကာ၌ ရဿပြု။] ပိယကမျတာယ ဝါ-ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မိမိကို ချစ်စေလိုခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဘောဒါဓိပ္ပာယဿ-ကွဲပြားခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏၊ (ဘောဒါဓိပ္ပာယ တာယ)ဝါ-ကွဲပြားခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကွဲပြားစေလိုခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်းတည်း၊ [ဤသို့ ပေးရပုံကို ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ၊ ယေသုညသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီး။]

နိမန္တနတောဝါ-ပင့်ဖိတ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညတ္တိတောဝါ-တောင်းခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏဘောဇနံ-ဂဏဘောဇဉ်သည်၊ ပသဝတိ-ဖြစ်ပွား၏၊ [အဓိပ္ပာယ် အကျယ်ကို ပါစိတ်အဋ္ဌကထာ၊ ဂဏဘောဇနေပုဒ် အဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။] ဝဿုပနာယိကာ-ဝါကပ်ခြင်းတို့သည်၊ ယေ၊ ပုရိမိကာ-ပုရိမဝါကပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ယေ၊ ဗာလာ-မကျွမ်းကျင် မလိမ္မာကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ၊ ဒွေ၊ ယော-အကြည်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂတံ-မိမိထံမှောက်၊ မရောက်လာသေးသော၊ (မိမိတာဝန်မကျသေးသော)၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ဝဟတိ-ဆောင်၏၊ (သော)စ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ယော အာဂတံ ဘာရံ န ဝဟတိ-မဆောင်၊ (သော)စ-လည်းကောင်းတည်း၊ [ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိကုန်သော၊ ဝါ-ကျွမ်းကျင်ကုန်

၄၃၆

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

☞ သော၊ ၊ပေ၊ နောက်နောက် ဒုက်တို့၌ “ယော-သည်၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သော အရာ၌၊ ကပ္ပိယသည်-အပ်၏ ဟု အမှတ်ရှိ၏၊ သောစ-လည်းကောင်း” စသည် ဖြင့် ပေးပါ။]

ဒွိန္ဒ၊ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ အာသဝါ-အာသဝေါတရားတို့သည်၊ ဝဗ္ဗန္တိ-တိုးပွားကုန်၏၊ ယော-သည်၊ န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ-ကုက္ကုစ္စကို မပြုထိုက်သော အရာကို၊ ကုက္ကုစ္စာယတိ-ကုက္ကုစ္စကို ပြု၏၊ (တဿ)စ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ယော-သည်၊ ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ-ကို၊ န ကုက္ကုစ္စာယတိ၊ (တဿ)စ-၏လည်းကောင်း တည်း၊ [ကြွင်းသော ဒုက်တို့၌ နည်းမှီပေးပါ၊ လွယ်ပြီ၊ ခွေ ပုဂ္ဂလာ ဗာလာစသော ဤဒုက်တို့သည် အင်္ဂုတ္တရ ဒုကနိပါတ်၌လည်း ပါ၏။]

တဿုဒ္ဓါန၌ “သညာ-သညာဝိမောက္ခဒုက်၊ လဒ္ဓါ-လဒ္ဓသမာပတ္တိကဒုက်၊ ၊ပေ၊ သဗ္ဗံ-သဗ္ဗဘဏန္တဒုက်၊ ၊ပေ၊ ကမ္မ-ကမ္မဒုက်၊ အပရာ-အပရကမ္မဒုက်၊ ဝတ္ထု-ကမ္မဝတ္ထုဒုက်၊ အပရာ-အပရကမ္မဝတ္ထုဒုက်၊ ၊ပေ၊ ခွေ-နံသော၊ သမ္ပတ္တိစ- ကမ္မသမ္ပတ္တိဒုက်၊ အပၗကမ္မသမ္ပတ္တိဒုက်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ ထင်ရှားပြီ။ ☞

ဒုကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

၃။ တိကဝါရ

၃၂၃။ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (လောဟိတုပ္ပါဒက)အာပတ်သို့၊ ဘဂဝတိ-ဘုရားရှင်သည်၊ တိဋ္ဌန္တေ-သက်တော်ထင်ထင်၊ တည်ရှိတော်မူစဉ်၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးလသော်၊ နော (အာပဇ္ဇတိ၊ သာ)အာပတ္တိ-ထို (လောဟိတုပ္ပါဒက)အာပတ်မျိုးသည်၊ အတ္ထိ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ထေရာ ဝုသောဝါဒဒုက္ကဋ်)အာပတ်သို့၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-လသော်၊ အာပဇ္ဇတိ၊ တိဋ္ဌန္တေ-စဉ်၊ နော(အာပဇ္ဇတိ၊ သာ)အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးမှ ကြွင်းသမျှအာပတ်သို့၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ တိဋ္ဌန္တေဝိ-စဉ် သော်လည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗုတေဝိ-လသော်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ၊ (သာ) အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ၊ [နောက်နောက် တိက်တို့၌ ဤနည်းမှီ၍ အပြည့်အစုံ အနက်ပေးပါ၊ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။]

ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အနတိရိတ္တဘုဉ္ဇန)အာပတ်သို့၊ ကာလေ-နံနက်အခါ၌၊ ၊ပေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဝိကာလဘောဓန)အာပတ်သို့၊ ဝိကာလေ-နေလွဲ အခါ၌၊ ၊ပေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (သဟဿေယျ)အာပတ်သို့၊ ရတ္တိ-ညဉ့်၌၊ ၊ပေ၊ [ဒုတိယ၌ “ဒွါရံ အသံဝရိတွာ ပဋိသလ္လိယနအာပတ်” တည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဗာလ ပရိသုပဋ္ဌာပက) အာပတ်သို့၊ ဒသဝသော-ဆယ်ဝါ ရှိသောရဟန်းသည်၊ ၊ပေ၊ ဥနဒသဝသော-ယုတ်လျော့သော ဆယ်ဝါရှိသောရဟန်း

သည်။ ခေါ၊ [ဒုတိယ၌ နဝ၊ မဇ္ဈိမ ပရိသုပဋ္ဌာပက အာပတ်။] ယံ အာပတ္တိ-
 အကြင် (ဗာလ ပဉ္စဝဿ အနိဿယဝသန) အာပတ်သို့၊ ပဉ္စဝဿော-သည်။
 ခေါ၊ [ဒုတိယ၌ ပဏ္ဍိတ ဦးပဉ္စဝဿ အနိဿယဝသနအာပတ်။] ယံ အာပတ္တိ-
 အကြင် (ပဒေသာဓမ္မစသော)အာပတ်သို့၊ ကုသလစိတ္တော-ကုသိုလ်စိတ်ရှိသော
 ရဟန်းသည်။ ခေါ၊ [ဒုတိယ၌ ပါရာမီက သုက္ကဝိသဋ္ဌိစသော အာပတ်၊ တတိယ၌
 အသဉ္စိစ္စ သဟဿယျအာပတ်၊ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ အာပတ်သင့်ရာ၌ကား
 မည်သည့်အာပတ်မဆို အဗျာကတစိတ္တချည်းတည်း။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင်
 (မေထုနဓမ္မစသော)အာပတ်သို့၊ သုခဝေဒနာ သမင်္ဂီ-သုခဝေဒနာနှင့် ပြည့်စုံသော
 ရဟန်းသည်။ ခေါ၊ [ဒုတိယ၌ ဒုဋ္ဌဒေါသစသော အာပတ်၊ တတိယ၌ မဇ္ဈတ္တ
 (အလယ် အလတ် သဘော)ဖြစ်၍ သင့်ရောက်အပ်သော ဒုဋ္ဌဒေါသစသော
 အာပတ်၊ “အဒုက္ခမသုခဝေဒနာသမင်္ဂီ-ဒုက္ခလည်းမဟုတ်၊ သုခလည်းမဟုတ်သော
 ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်း”ဟု ဖေးပါ။]

စောဒနာဝတ္ထုနိ-စောဒနာခြင်း၏ အကြောင်းတို့သည်။ ခေါ၊ ဒိဋ္ဌေနဝါ-မြင်
 ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သုတေနဝါ-ကြားခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊
 ပရိသင်္ကာယဝါ-ယုံမှားခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်းတည်း။ [သလာကဂ္ဂါဟ
 ၃ မျိုးကို သမထက္ခန္ဓက၊ တိဝိသေလာကဂ္ဂါဟ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ပဋိက္ခေပါ-
 ဘုရားရှင် ပယ်မြစ်တော်မူအပ်သော တရားတို့သည်။ ခေါ၊ မဟိစ္ဆတာ-ပစ္စည်း
 ၄ ပါး၌ များသော အလိုရှိသူ၏အဖြစ်၊ အသန္တုဋ္ဌိတာ-ရရှိသမျှ၊ ပစ္စယဖြင့်၊
 အားရ နှစ်သက်ခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်၊ အသလ္လေခတာ-ကိလေသာနည်းပါးအောင်
 ခြစ်မပစ်တတ်သူ၏ အဖြစ်၊ [“အနုညာတာ-ဘုရားရှင် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော
 တရားတို့သည်”ဟု ဆို၊ အပရပဋိက္ခေပ၌ “အမတ္တညုတာ-အတိုင်းအရှည်ကို
 မသိသူ၏အဖြစ်”ဟု ဆိုပါ၊ တိသော ပညတ္တိယော စသော တိက်တို့ကို ဘိက္ခု
 ဝိဘင်းအစ၊ ပထမပါရာမီက သိက္ခာပုဒ်၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

ယံ အာပတ္တိ-အကြင် ပရိသုပဋ္ဌာပကအာပတ်၊ နိဿယ အဂ္ဂဟဏအာပတ်
 သို့၊ ဗာလော-ဗာလဖြစ်သော ဒသဝဿ၊ ပဉ္စဝဿရဟန်းသည်။ အာပဇ္ဇတိ၊
 ပဏ္ဍိတော-ပညာရှိသော ဒသဝဿ၊ ပဉ္စဝဿရဟန်းသည်။ နော (အာပဇ္ဇတိ)
 ခေါ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဦးဒသဝဿဗျတ္တပရိသုပဋ္ဌာပကအာပတ်၊ ဦးပဉ္စဝဿ
 ဗျတ္တနိဿယအဂ္ဂဟဏ) အာပတ်သို့၊ ပဏ္ဍိတော-ပညာရှိသော ဦးဒသ ဝဿ၊
 ဦးပဉ္စဝဿရဟန်းသည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဗာလော-ဗာလဖြစ်သော ဦးဒသဝဿ
 ရဟန်း၊ ဦးပဉ္စဝဿရဟန်းသည်။ နေ၊ ခေါ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဝဿအနုပဂမန)
 အာပတ်သို့၊ ကဠေ-လံဆုတ်ပက္ခ၌၊ ခေါ၊ ဇုဏှေ-လဆန်းပက္ခ၌၊ ခေါ၊ [ဒုတိယ၌
 မဟာပဝါရဏာနေ၌ အပ္ပဝါရဏပစ္စယအာပတ်တည်း။] ယံ ကမ္မ-အကြင် ဝဿူပ
 ဂမနအမှုသည်။ ကဠေ-၌၊ ကပ္ပတိ၊ ဇုဏှေ-၌၊ နော (ကပ္ပတိ၊ တံ ကမ္မံ) အတ္တိ၊

၄၃၈

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ယံ ကမ္မံ-အကြင် မဟာပဝါရဏာနေ၌ ပဝါရဏာပြုမူသည်။ [တတိယ၌ “ယံ ကမ္မံ-အကြင် ဆိုအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသမျှအမှုသည်” ဟု ဆိုပါ။ ကပ္ပတိကြိယာ ပါသော ဝါကျများ၌ ဤနည်းမှီ၍ ပေးပါ။]

ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဝဿိကသာဓိကာနိဝါသန)အာပတ်သို့၊ ဟောမန္တေ-ဆောင်းအခါ၌၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ဝဿေ-မိုးအခါ၌၊ ပေ၊ ဂိမ္ပေ-ဇွေအခါ၌၊ ပေ၊ [ဒုတိယ၌ ဝဿိကသာဓိကာ ပရိယေသနအာပတ်၊ တတိယ၌ နဂ္ဂဩဝဿာပန အာပတ်၊] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ပါရိသုဒ္ဓိ အဓိဋ္ဌာနပေါသထကရဏ) အာပတ် သို့၊ သံဃော-သည်၊ ပေ၊ [ဒုတိယ၌ သုတ္တုဒ္ဓေသ၊ အဓိဋ္ဌာနပေါသထကရဏ အာပတ်၊ တတိယ၌ သုတ္တုဒ္ဓေသ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထကရဏအာပတ်။] ယံ ကမ္မံ-အကြင် သံဃုပေါသထ (သုတ္တုဒ္ဓေသ)၊ သံဃပဝါရဏာအမှုသည်၊ သံဃဿ-အား၊ ကပ္ပတိ၊ [ဒုတိယ၌ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထ၊ ဂဏပဝါရဏာအမှု၊ တတိယ၌ အဓိဋ္ဌာနပေါသထ၊ အဓိဋ္ဌာနပဝါရဏာအမှု။]

ဆာဒနာ-ဖုံးခြင်းတို့သည်၊ ပေ၊ ပဋိစ္ဆာဒိကော-ဖုံးကွယ်တတ်သော အရာတို့ သည်၊ ပေ၊ ဇန္တာယရပ္ပဋိစ္ဆာဒိ-ဖုံးကွယ်တတ်သော ဇရုံးအိမ်၊ ဥဒကပဋိစ္ဆာဒိ-ဖုံးကွယ်တတ်သောရေ၊ ဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒိ-ဖုံးလွမ်းတတ်သော အဝတ်၊ တိဏိ-၃ မျိုး သော အရာဝတ္ထုတို့သည်၊ ပဋိစ္ဆာနာနိ-ဖုံးကွယ်ထားအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာနိ-နိလသော်၊) ဝဟန္တိ-ထိုထိုအပြစ်မှ ထွက်မြောက်နိုင်ကုန်၏၊ ဝိဝဋ္ဌာနိ-ဖွင့်ဖော်ထား အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာနိ) နော (ဝဟန္တိ)၊ မာတုဂါမော-သည်၊ ပဋိစ္ဆန္တော-ဖုံး ထားအပ်သည်၊ (သမာနော) ဝဟတိ၊ ပေ၊ ဗြဟ္မဏာနံ-ဗြဟ္မဏတို့၏၊ မန္တာ-ဝေဒကျမ်းဂန်၊ မန္တန်တို့သည်၊ ပေ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ ပေ၊ တိဏိ ဝိဝဋ္ဌာနိ (သမာနာနိ) ဝိရောစန္တိ-တင့်တယ်ကုန်၏၊ ပဋိစ္ဆန္တနိ (သမာနာနိ) နော (ဝိရောစန္တိ)၊ စက္ကမဏ္ဍလံ-လဝန်းသည်၊ ပေ၊ သူရိယမဏ္ဍလံ-သည်၊ ပေ၊ တထာဂတပ္ပဝေဒိ တော-မြတ်စွာဘုရားသည် အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူအပ် (ဟောတော်မူအပ်) သော၊ ဓမ္မဝိနယော-သုတ် အဘိဓမ္မာဝိနည်းသည်၊ ပေ။

ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အညဘောသဇ္ဇကရဏီယ အညဝိညာပန)အာပတ်သို့၊ ဂိလာနော-သည်၊ [ဒုတိယ၌ န ဘောသဇ္ဇကရဏီယ ဘောသဇ္ဇဝိညာပနအာပတ်၊ အဓိဋ္ဌိက ပါတိမောက္ခပနစသည်တို့ လွယ်ပြီ၊ ပါရိဝါသိက ရတ္တိစ္ဆေဒ ၃ မျိုးကို ပါရိဝါသိကကုန္တက၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (အနုပဓဒ္ဓေယျကပ္ပန) အာပတ်သို့၊ သန္တော-ကျောင်း၏ အတွင်း၌၊ ပေ၊ ဗဟိ-ကျောင်း၏ပြင်ဘက်၌၊ ပေ၊ [ဒုတိယ၌ သံဃိကမဉ္ဇာဒိအဇ္ဈောကာသ သန္တရဏအာပတ်။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (သ ဆတ္တုပါဟန ဝိဟာရပဝိသနအာပတ်သို့၊ အန္တောသိမာယ-ဥပစာရ သိမ်းတွင်း၌၊ ပေ၊ [ဒုတိယ၌ ဂမိကဝတ္ထ အပူရဏ ပတ္တမနအာပတ်၊ တိဟာ ကာရေဟိ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ စသည်တို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။] ပေ။

“တိဟင်္ဂဟိ”စသော တိက်တို့ဝယ် ပထမတိက်, ဒုတိယတိက်တို့ကို ကမ္မက္ခန္ဓက, တစ္ဆနိယကမ္မကထာ, အာကဓ်မာန ဆက္ကဋ္ဌ ရေးခဲ့ပြီ။ (တတိယတိက်၌) ကုလဒူသကော ဟောတိ။ ခေ။ သုယုတ္တိ စ။ [ပါတိမောက်နိဿယအတိုင်းပေးပါ။] (စတုတ္ထတိက်၌) ဂိဟိ-လူဝတ်ကြောင်တို့ကို၊ အက္ခောသတိ-ဆဲရေး၏။ ပရိဘာသတိ-ခြိမ်းချောက်၏။ (ပဉ္စမတိက်၌) အာပတ္တိယာ-ကို၊ အဒဿနေ-ကြောင့်၊ ခေ။ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပတ္တိတွာ-၍၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ပဿိတုံ-ရှုခြင်းငှာ၊ န ဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ (ဆဋ္ဌတိက်၌) အပ္ပဋိကမ္မေ-မကုစားခြင်းကြောင့်၊ ခေ။ ပဋိကာတုံ-ငှာ၊ (သတ္တမတိက်၌) ပါဝိကာယ-ယုတ်မာသော၊ ဒိဋ္ဌိယာ-မိစ္ဆာအယူကို၊ အပ္ပဋိနိသရေ-မစွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ခေ။ ပဋိနိသန္ဓိတုံ-ငှာ၊ န ဣစ္ဆတိ၊ (အဋ္ဌမတိက်၌) တိဟိ၊ ခေ။ ဘိက္ခုနော-၏။ (အပေါ်၌) ခေ။ သံဃော-သည်၊ အာဂါဠာယ-ပြင်းပြင်းထန်ထန်၊ မြဲမြံအောင်ပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဥက္ခေပနိယကံကို ထပ်၍ပြုခြင်းငှာ၊ စေတေယျ-စေ့ဆော် ကြိုးကုတ်, အားထုတ်ရာ၏။ (အားထုတ်နိုင်၏။) [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။]

နဝမတိက်စသည်။ ဘိက္ခုနော-၏(အပေါ်၌)၊ ကမ္မ-ကို၊ ကာတဗ္ဗ-၏၊ အလန္တိစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဗာလောစ-ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်၌ နားမလည်သည်လည်းကောင်း၊ အပကတတ္တောစ-ပကတတ်မဟုတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။ အဓိသီလေ သီလဝိပနောစသည်ကို ကမ္မက္ခန္ဓက, တစ္ဆနိယကံ၌လည်းကောင်း၊ ကာယိကေနဒဝေန၊ ခေ။ အနာစာရေန၊ ခေ။ ဥပဃာတိကေန၊ မိစ္ဆာဇီဝေနတို့ကို ပဗ္ဗာဇနိယကံ၌လည်းကောင်း အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] အာပတ္တိ-သို့၊ အာပန္နော-ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ကမ္မကတော-ပြုအပ်ပြီးသော ကံရှိသည်၊ (ကံအပြုခံရသည်၊ သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊) ဥပသမ္မာဒေတိ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေ၏။ (ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရဟန်းပြုပေး၏။) [နိဿယံ ဒေတိ စသည်တို့ကို တစ္ဆနိယကမ္မ အဋ္ဌာရသဝတ္တကထာ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နည်းမှီ၍ ပေးပါ။]

တိဟိ ခေ။ ဘိက္ခုနော-သည်၊ သံဃမဇ္ဈေ-၌၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ဌပေန္တဿ-တန့်ထားလသော်၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ အလံ-မသင့်ပါ၊ ဘဏ္ဍနံ-ငြင်းခုံမှုကို၊ မာ (ကရိ)-မပြုပါနှင့်၊ ကလဟံ-ခိုက်ရန်ကို၊ မာ (ကရိ)၊ ဝိဂ္ဂဟံ-ဆန့်ကျင်ဘက် ယူမှုကို၊ မာ (ကရိ)-နှင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဩမဒ္ဓိတွာ-နှိမ်နင်း၍၊ သံဃေန-သည်၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော၊ [အင်္ဂါတို့ကား နဝမတိက်နှင့် တူ၏။] ခေ။ ဘိက္ခုနော-အား၊ ကာစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သံဃသမ္ပုတိ-ကို၊ န ဒါတဗ္ဗာ၊ ခေ။ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ သံဃေန၊ န ဝေါဟရိတဗ္ဗံ-မပြောဆိုထိုက်၊ ခေ။ ဘိက္ခု-ကို၊ ကိသ္မိစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပစ္စေကဋ္ဌာနေ-အသီးအခြားဖြစ်သော အကြီးအကဲအရာ၌၊ န ထပေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ခေ။ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဝါ-သည်၊ ဩကာသ

ကမ္မ-စောဒနာခွင့်ကို၊ ကာရပေန္တဿ-ပြုစေလသော်၊ ဩကာသကမ္မ-ခွင့်ပေးမှုကို၊ ကာတုံ-ဝှာ၊ နာလံ-မထိုက်ပေ၊ ဩ၊ သဝစနီယံ- ပြောဆိုဖွယ် စကားရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ န အာဒါတမ္မ-မယူထိုက်၊ ဩ၊ ဝိနယော-ကို၊ န သာကန္တိတဗ္ဗော- တကွပြောဆိုမှုကိုမပြုထိုက်၊ (မဆွေးနွေးထိုက်)၊ [တယော ဥပေါသထာစသည့် ၌ “သံဃေ-၌၊ (ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်သော၊) ဥပေါသထော-လည်းကောင်း၊ တေဝါစိကာ-၃ ခွန်းသော စကားရှိသော၊ ပဝါရဏာ-လည်းကောင်း၊ ဩ၊ သမာနဝဿိကာ-တူသော ဝါရှိသော၊ ပဝါရဏာ-လည်းကောင်း”ဟု ပေးပါ။]

တယော-၃ ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဣဒံ-ဤအယူကို၊ [ဗြဟ္မစာရိ ပဋိညာတာဒိကံ လဒ္ဓိံ၊-အဋ္ဌကထာ။] ဝါ-ဤတရား ၃ ပါးကို၊ အပ္ပဟာယ- မပယ်စွန့်မှု၍၊ ဝါ-မပယ်စွန့်လသော်၊ အာပါယိကာ-အပါယ်၌ ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သည်၊ နေရယိကာ-ငရဲ၌ ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ယော-သည်၊ အဗြဟ္မစာရိ- မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သူမဟုတ်သည်၊ ဝါ-မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သူ သည်၊ (သမာနော-လျက်)၊ ဗြဟ္မစာရိပဋိညာ-မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သူဟု ဝန်ခံခြင်းရှိ၏၊ (သော)စ-လည်းကောင်း၊ ယော-သည်၊ သုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်သော မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တံ-ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို)၊ အဗြဟ္မ စရိယေန-မမြတ်သော အကျင့်ဖြင့်၊ အနုဒ္ဓံသေတိ-စွပ်စွဲ၏၊ (သော)စ-လည်း ကောင်း၊ ယော-သည်၊ ကာမေသု-တို့၌၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဧဝံဝါဒိ-ဤသို့ပြောလေ့ရှိသည်၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ-ဤသို့ အယူရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ကာမေသု- တို့၌၊ ပါတဗျတံ-သုံးဆောင်ခံစားသူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပစ္စတိ၊ (သော)စ-လည်း ကောင်းတည်း။

အကုသလမူလာနိ-အကုသိုလ်ဖြစ်သော မူလတို့သည်၊ ဝါ-အကုသိုလ်တို့၏ မူလတို့သည်၊ ဩ၊ ဒုစ္စရိတာနိ-မကောင်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သော အကျင့်တို့သည်၊ ဝါ-ဖောက်ပြန်သော အကျင့်တို့သည်၊ ဩ၊ ကာယဒုစ္စရိတံ-ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သော ဖောက်ပြန်သော အကျင့်လည်းကောင်း၊ ဩ၊ သုစ္စရိတာနိ-ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော အကျင့်တို့သည်၊ ဝါ-ကောင်းသော အကျင့်တို့သည်၊ ဩ၊ [တိကဘောဇဉ်ကို သံဃဘောဒကက္ခန္ဓက၊ ပဉ္စဝတ္ထုယာစနကထာ၌လည်းကောင်း၊ တိဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ စသည်ကို သံဃဘောဒကထာ၌လည်းကောင်း အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ သမ္မုတိ ၃ မျိုး ကို ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကက္ခန္ဓက ပုဒ်ရေ(၂၇၀)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ဓုဝဋ္ဌာနိကာ-မြဲသော တည်ရာရှိကုန်သော၊ အသက်မနိယာ-မပြော့ရွှေ့အပ် မပြောင်းရွှေ့နိုင်ကုန်သော၊ ပါဒုကာ-ခြေနင်းခုံတို့သည်၊ ဩ၊ ဝစ္စပါဒုကာ-ကျင်ကြီးစွန့်ရာ၌ ထားအပ်သော ခြေနင်းခုံလည်းကောင်း၊ ဩ၊ [ပါဒဃံသနိယ ၃ မျိုးကို ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကက္ခန္ဓက ပုဒ်ရေ (၂၆၉)၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

စတုတ္ထဝါရ

၄၄၁

တသုဒ္ဓါန၌ “တိဋ္ဌန္တေ-တိဋ္ဌန္တတိက်ံ၊ ဟေ၊ ဒသ-ဒသဝဿတိက်ံ၊ ဟေ၊ ကာဠေ-ကာဠတိက်ံ၊ ကပ္ပတိ-ကပ္ပတိကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော ကာဠတိက်ံ၊ သံဃော-သံဃတိက်ံ၊ သံဃဿ-ကပ္ပတိကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော သံဃတိက်ံ၊ ဟေ၊ ဒဝါနာစာရယာတိကာ-ဒဝကမ္မတိက်ံ၊ အနာစာရကမ္မတိက်ံ၊ ဥပယာတိက ကမ္မတိက်ံ၊ ကြွင်းပုဒ်တို့၌ ထင်ရှားပြီ။ တိကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

၄။ စတုတ္ထဝါရ

၃၂၄။ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ပဒသောဓမ္မစသော ဝစီဒ္ဓါရိက)အာပတ်သို့၊ သကဝါစာယ-မိမိ၏ စကားဖြင့်၊ ဝါ-မိမိနှုတ်ဖြင့်၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ပရဝါစာယ-(တိဏ ဝတ္ထာရက သမထအရာသို့ ရောက်လသော်) သူတစ်ပါး၏စကားဖြင့်(ကမ္မဝါစာ ဖြင့်)၊ ဝုဠာတိ-အာပတ်မှ ထ၏၊ (သာ)အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္တိ၊ [နောက်ဝါကျတို့၌ အပြည့်အစုံ ပေးပါ။] ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ပါဝိကာ ဒိဒ္ဓိအပ္ပဋိနိသဂ္ဂ)အာပတ် သို့၊ ပရဝါစာယ-ဖြင့်၊ ဟေ၊ သကဝါစာယ-(ဒေသနာပြောလသော်)မိမိနှုတ်ဖြင့်၊ ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ပဒသောဓမ္မစသော ဝစီဒ္ဓါရိက)အာပတ်သို့၊ သကဝါစာယ၊ ဟေ၊ သကဝါစာယ(ဒေသနာပြောလသော်) မိမိ၏နှုတ်ဖြင့်၊ ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ယာဝတတိယက သံဃာဒိဿသံ) အာပတ်သို့၊ ပရ ဝါစာယ-သူတစ်ပါး၏နှုတ်ဖြင့်၊ (ကမ္မဝါစာဖြင့်)၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ပရဝါစာယ-ဖြင့်၊ ဝုဠာတိ-ထ၏၊ ဟေ၊ (ကာယဝါစာ စတုက္က၌) ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ကာယ ဒ္ဓါရိက)အာပတ်သို့၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ဟေ၊ ဝါစာယ-(ဒေသနာပြောလသော်) နှုတ်ဖြင့် ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ဝစီဒ္ဓါရိက) အာပတ်သို့၊ ဟေ၊ ကာယေန- (တိဏဝတ္ထာရက သမထအရာ၌) ကိုယ်ဖြင့်၊ ဟေ၊ [တတိယဝါကျ၌ ကာယဒ္ဓါရိက အာပတ်၊ စတုတ္ထ၌ ဝစီဒ္ဓါရိကအာပတ်တည်း။]

ပသုတ္တ စတုတ္ထ။ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ပစ္စတ္တရဏလောမဂဏန) အာပတ်သို့၊ ဝါ-သဟဿယျအာပတ်သို့၊ ပသုတ္တော-အိပ်ပျော်သည်၊ (ဟုတွာ) အာပဇ္ဇတိ၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ-(ဒေသနာပြောသောအခါ) နီးသည်၊ (ဟုတွာ) ဝုဠာတိ၊ ယံ အာပတ္တိ-သို့၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ အာပဇ္ဇတိ၊ [နီးနေသောအခါ သင့်နိုင်သောအာပတ် တို့က များသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သရုပ်မဖော်တော့။] သုတ္တော-(တိဏ ဝတ္ထာရကသမထအရာ၌) အိပ်ပျော်သည်၊ ဟေ၊ [တတိယ၊ စတုတ္ထတို့၌ နည်းမှီ၍ သိပါ။] အစိတ္တက စတုက္က၌ “ယံ အာပတ္တိ-အကြင် အစိတ္တက အာပတ်သို့၊ အစိတ္တကော-(လွန်ကျူးလိုသော)စိတ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဟေ၊ သစိတ္တကော- (ဒေသနာပြောလသော်)စိတ်နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် သစိတ္တကအာပတ်သို့၊ သစိတ္တကော ဟေ၊ အစိတ္တကော-(တိဏဝတ္ထာရက သမထ အရာ၌ အိပ်ပျော်နေလျှင်) စိတ်မရှိသည်၊ ဟေ၊ [ကြွင်း ၂ ဝါကျ၌ နည်းမှီသိပါ။]

အာပဇ္ဈတုတ္တံ။ ။ယံ အာပတ္တိ-အကြင် အာပတ်သို့ (ဒေသနာပြောမှုကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒေသနာပစ္စယဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့)၊ အာပဇ္ဈန္တော-ရောက်လျက်၊ ဒေသေတိ-ဒေသနာပြော၏၊ (ဝတ္ထုသဘာဂဖြစ်သော ပါစိတ် စသော တစ်ပါးပါးသော အာပတ်ကို ဒေသနာပြော၏)၊ ဒေသေန္တော-ဒေသနာပြောလျက်၊ အာပဇ္ဇတိ-အာပတ်သို့ရောက်၏၊ (ဒေသနာပစ္စယ ဒုက္ကဋ်အာပတ်၏)၊ သာ အာပတ္တိ-ထိုအာပတ်သည်၊ (ဒေသနာပစ္စယ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်)၊ အတ္ထိ၊ ယံ အာပတ္တိ-သို့၊ (ဒေသနာပစ္စယဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့)၊ အာပဇ္ဈန္တော-ရောက်လျက်၊ ဝုဋ္ဌာတိ-အာပတ်မှထ၏၊ (ဝတ္ထုသဘာဂဖြစ်သော ပါစိတ်စသော တစ်ပါးပါးသော အာပတ်မှထ၏)၊ ဝုဋ္ဌဟန္တော-ထလျက်၊ အာပဇ္ဇတိ-အာပတ်သို့ရောက်၏၊ (ဒေသနာပစ္စယ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့ရောက်၏)၊ သာအာပတ္တိ-ထိုအာပတ်သည်၊ (ထို ဒေသနာပစ္စယ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်)၊ အတ္ထိ-၏။

ကမ္မစတုတ္တံ။ ။ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (ပါဝိကာ ဒိဋ္ဌိ အပ္ပဋိနိသဂ္ဂ)အာပတ်သို့၊ ကမ္မေန-ကံကြောင့် (ကမ္မဝါစာကြောင့်)၊ အာပဇ္ဇတိ၊ အကမ္မေန-ကံ မဟုတ်သော ဒေသနာပြောမှုကြောင့်၊ ဟေ၊ ယံ အာပတ္တိ-အကြင် သုက္ကဝိသဋ္ဌိ စသော အာပတ်သို့၊ အကမ္မေန-ကံမဟုတ်သော အလုပ်ကြောင့်၊ ဟေ၊ ကမ္မေန-ပရိဝါသိ စသော ကံကြောင့်၊ [တတိယ၌ ယာဝတတိယက အာပတ်၊ စတုတ္ထ၌ ကြွင်းသမျှ အာပတ်တည်း။]

အနရိယဝေါဟာရာ-အရိယာမဟုတ်သော ပုထုဇဉ်တို့၏ ပြောဆိုအပ်သော အသုံးအနှုန်းတို့သည်၊ စတ္တာရော-တို့တည်း၊ အဒိဋ္ဌေ-စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မမြင်အပ်ဖူးသော အာရုံ၌၊ ဒိဋ္ဌဝါဒိတာ-မြင်အပ်ပြီဟု ပြောဆိုခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း။

အာပဇ္ဈတုတ္တံ ခေါ်လိုရင်း။ ။၁။ အာပဇ္ဈန္တော ဒေသေတိ-အာပတ်သင့်လျက် (အသင့်ခံလျက်) ဒေသနာပြော၏၊ ၂။ ဒေသေန္တော အာပဇ္ဇတိ-ဒေသနာပြောလျက် (ဒေသနာပြောရင်း) အာပတ်သင့်၏၊ ၃။ အာပဇ္ဈန္တော ဝုဋ္ဌာတိ-အာပတ်သင့်လျက် ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်မှ ထ၏၊ ၄။ ဝုဋ္ဌဟန္တော အာပဇ္ဇတိ-ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်မှ ထလျက် အာပတ်သင့်၏၊ ဤသို့လျှင် ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်ကို ဒေသနာပြောသော ရဟန်းတစ်ပါး၏ ဒေသနာပြောခြင်းဟူသော ပယောဂတစ်ခုတည်းကို ရည်ရွယ်၍ ဤစတုတ္ထကို မိန့်တော်မူသည်။

ရှေးနိဿယ။ ။သစ်ဆိမ့်ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ကား ဒေသနာပစ္စယဒုက္ကဋ် အာပတ်ကို မယူပဲ ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကို ရအောင် အနက်ပေးတော်မူ၏၊ ထိုအနက်သည် “ဧကဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ ဧကမေဝ ပယောဂံ (ရဟန်းတစ်ပါးတည်း၏သာ ဒေသနာပြောခြင်းဟူသော ပယောဂတစ်ခုကိုသာ) သန္တာယဝုတ္တံ”ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားဖြင့် စဉ်းစားပါ၊ သဘာဂ အာပတ်ကား ရဟန်း ၂ ပါး၏ အသီးအသီးသော ပယောဂတည်း၊ ထိုရဟန်း ၂ ပါးသည်ပင် ပယောဂအမျိုးမျိုးဖြင့် ပါစိတ် ထုလွှစဉ်းစသော သဘာဂ အာပတ်အမျိုးမျိုးသို့လည်း ရောက်နိုင်ပါသည်။

အသုတေ-သောတဝိညာဉ်ဖြင့် မကြားအပ်ဘူးသော အာရုံ၌၊ သုတဝါဒီတာ-
 ကြားအပ်ပြီဟု ပြောဆိုခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အမုတေ-ဃာနဝိညာဉ်၊
 ဇိရာဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်တို့ဖြင့်ရောက်၍ မသိအပ်ဘူးသောအာရုံ၌၊ မုတဝါဒီတာ-
 ရောက်၍ သိအပ်ပြီဟု ပြောဆိုခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အဝိညာတေ-
 မနောဝိညာဉ်ဖြင့် မသိအပ်ဖူးသော အာရုံ၌၊ ဝိညာတဝါဒီတာ-သိအပ်ပြီဟု ပြောဆို
 ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်းတည်း။ [သုက္ကပက္ခ၌ “အရိယဝေါဟာရာ-အရိယာ
 တို့၏ ပြောဆိုအပ်သော အသုံးအနှုန်းတို့သည်”ဟု ပေး၊ ဤဝါကျတို့၏ အဖွင့်ကို
 ပါစိတ်အဋ္ဌကထာ၊ မုသာဝါဒသိက္ခာမုဒ်၌ ကြည့်ပါ။] ဘိက္ခုနီ-တို့၏၊ ဘိက္ခုနီဟိ-
 တို့နှင့်၊ သာဓာရဏာ-ဆက်ဆံကုန်သော၊ ပါရာဇိကာ-ပါရာဇိကတို့သည်၊ စတ္တရော
 ပေ။

ပရိက္ခရာ ၄ မျိုး။ ။ရက္ခိတဗ္ဗော-စောင့်ရှောက်ထိုက်သော၊ ဂေါပ
 တဗ္ဗော-လုံခြုံစေထိုက်သော၊ မမာယိတဗ္ဗော-ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုထိုက်သော၊ ဝါ-
 မြတ်နိုးထိုက်သော၊ [“မမ+ဣဒံ မမံ” ဟု ပြီးသော တဒ္ဓိတ်နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဇာတ်
 ၏ အနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်။] ပရိဘုဂ္ဂိတဗ္ဗော-သုံးစွဲထိုက်သော၊ ပရိက္ခာရော-
 မိမိဥစ္စာဖြစ်သော ပရိက္ခရာသည်၊ အတ္ထိ၊ ရက္ခိတဗ္ဗော-သော၊ ပေ၊ န ပရိဘုဂ္ဂိ
 တဗ္ဗော-သော၊ ပရိက္ခာရော-သံဃိကပရိက္ခရာသည်၊ ပေ၊ [တတိယ၌ စေတိယ
 သန္တက၊ စတုတ္ထ၌ ဂိဟိသန္တကတည်း။] သမ္မုခါစတုတ္ထ၌ “ယံ အာပတ္တိ-အကြင်
 ပါပိကာဒိဋ္ဌိ အပွင့်နိသဂ္ဂအာပတ်သို့၊ သမ္မုခါ-သံဃာ၏ မျက်မှောက်၌ ပေ၊
 ပရမ္မုခါ-သံဃာ၏မျက်ကွယ်၌၊ ပေ၊ [ဒုတိယ၌ သုက္ကဝိသဋ္ဌိစသော အာပတ်၊
 တတိယ၌ ယာဝတတိယ သံဃာဒိဿေသံအာပတ်၊ စတုတ္ထ၌ မုသာဝါဒစသော
 အာပတ်တည်း၊ အဇာနန္တစတုတ္ထသည် အစိတ္တကစတုတ္ထနှင့် တူပြီ၊ “အဇာနန္တော-
 မသိသည်၊ (ဟုတွာ) အာပဇ္ဇတိ”ဟု ပေးပါ။]

အာပတ်သင့်ကြောင်းတို့၌ “လိင်္ဂပါတဘာဝေန-ပုံလိန်မှ ဣတ္ထိလိန်၏ ထင်ရှား
 ဖြစ်ခြင်း၊ ဣတ္ထိလိန်မှ ပုံလိန်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-လိန်ပြန်ခြင်းကြောင့်”
 ဟု ဆိုပါ၊ (သဟ ပဋိလာဘစတုတ္ထ၌) ပဋိလာဘေန-ဣတ္ထိလိန်ကို ရခြင်းနှင့်၊
 သဟ-တကွ၊ [သဟ ပဋိလာဘေန-ဣတ္ထိလိန်ကို ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်။]
 ပုရိမံ-ရှေးဖြစ်သော ပုရိသလိန်ကို၊ ဧဟတိ-စွန့်၏၊ [ကမ္ဘာဦး၌ ပုရိသလိန်က
 ရှေးဦးစွာဖြစ်သောကြောင့် ပုရိသလိန်ကို “ပုရိမံ” ဟု ဆိုသည်၊ မဟာဟံသဇာတ်၌
 ကား ဣတ္ထိလိန်က အလျင်ဖြစ်၏ဟု ဆိုသည်။] ပစ္စိမေ-နောက်ဖြစ်သော ဣတ္ထိလိန်
 ၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်၏၊ ဝိညတ္တိယော-(ယောကျ်ား၏ အစွမ်းဖြင့် ပြုအပ်သော)
 ကာယဝိညတ်၊ ဝစီဝိညတ်တို့သည်၊ ပဋိပဿမ္ဘန္တိ-ငြိမ်းကုန်၏၊ ပဏ္ဏတ္တိယော-
 ဘိက္ခု၊ ပုရိသဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော) နာမည် ပညတ်တို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-ချုပ်ကုန်
 ၏၊ [ဒုတိယ သဟပဋိလာဘစတုတ္ထ၌လည်း ပြောင်းပြန်သိပါ။]

[စောဒနာ ၄ မျိုး စသည်တို့ လွယ်ပြီ၊ ရတ္တိစ္ဆေဒ ၄ မျိုးကို ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓက ပါဠိတော်နိဿယ စာမျက်နှာ (၄၉၄)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] သာမုတ္တံသာ-ကိုယ်တော် တိုင် ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်သော မဟာပဒေသတို့သည်၊ ခေ၊ [ဤ မဟာပဒေသ ၄ ပါးသည်၊ ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓက၊ စတုမဟာပဒေသကထာ၌ ပါ၏။] ပဋိဂ္ဂဟိတ ပဋိဘောဂါ-အကပ်ခံ၍ သုံးဆောင်အပ်သော ပစ္စည်းတို့သည်၊ ခေ၊ ယာဝကာလိ ကံ-ယာဝကာလိကလည်းကောင်း၊ ခေ၊ [ယာဝကာလိက ယာဝဇီဝိက အခွဲကို ဝိလာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း၊ ယာမကာလိက သတ္တာဟ ကာလိကအခွဲကို သန္နိမိကာရကသိက္ခာပုဒ်အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း ကြည့်ပါ။] မဟာဝိကဋ္ဌာနိ-မဟာဝိကဋ္ဌဆေးတို့သည်၊ ခေ၊ ဝူထော-မစင်၊ မုတ္တံ-ကျင်ငယ်၊ စာရိကာ-သစ်ရွက်စိမ်းပြာ၊ မတ္တိကာ-မြေညက်၊ [ကံ ၄ မျိုး၌ “အဓမ္မေနဝဂ္ဂကမ္မ- အဓမ္မေနဝဂ္ဂကံလည်းကောင်း” စသည် ခေ၊ အကျယ်ကို စမ္ပေယျက္ခန္ဓကအဋ္ဌကထာ ၌ ကြည့်ပါ။]

[ဝိပတ္တိ ၄ မျိုး အဓိကရုဏ်း ၄ မျိုး လွယ်ပြီ။] စတ္တာရော-လေးယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိသု သနာ-ပရိသတ်ကို ပျက်စီးစေတတ် (ပျက်ဆီးတတ်)ကုန် ၏၊ ဒုဿီလော-သီလမရှိသော၊ ပါပဓမ္မော-ယုတ်ညံ့သော ကိုယ်ကျင့်ရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပရိသဒ္ဓုသနော-၏၊ ခေ၊ ပရိသသောဘနာ-ပရိသတ်ကို တင့်တယ် စေတတ်ကုန်၏၊ [“သီလဝါ ဥပါသကော”၌ သီလအရ ငါးပါးသီလ၊ ၁၀ ပါး သီလတည်း။] အာဂန္တုကစတုတ္တံ “ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (သ ဆတ္တုပါဟန အာရာမပဋိသနစသော) အာပတ်သို့၊ အာဂန္တုကော-အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊ ခေ၊ အာဝါသိကော-သည်၊ [ဒုတိယဝါကျ၌ အာဝါသိကဝတ္ထ အပူရဏအာပတ်၊ တတိယဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသမျှအာပတ်၊ စတုတ္ထဝါကျ၌ ဘိက္ခုတို့နှင့် မဆက်ဆံသော အသာဓာရဏအာပတ်တည်း။] ဂမိယစတုတ္တံ “ယံ အာပတ္တိ- အကြင် ဂမိယဝတ္ထ အပူရဏအာပတ်သို့၊ ဂမိယော-ခရီးသွားမည့်ရဟန်းသည်”ဟု ပေးပါ၊ [ဒုတိယ စသည်တို့၌ ရှေ့စတုတ္တနှင့် တူပြီ။]

ဝတ္ထုနာနတ္တတာ စတုတ္ထ။ ။(ယာသံ-အကြင်အာပတ်တို့၏၊) ဝတ္ထု နာနတ္တတာ-မေထုနဓမ္မစသော ဝတ္ထုအားဖြင့် မတူကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏) အာပတ္တိနာနတ္တတာ-ပါရာဇိကအာပတ်အားဖြင့် မတူကုန်သည် ၏ အဖြစ်သည်၊ နော(ဟောတိ)-မဖြစ်၊ (တာ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊) အတ္ထိ- ရှိကုန်၏၊ (ယာသံ-တို့၏) အာပတ္တိနာနတ္တတာ-ဘိက္ခုတို့၏ သံဃာဒိဿေသံ၊ ဘိက္ခုနီတို့၏ ပါရာဇိကဟူသော အာပတ်အားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝတ္ထုနာနတ္တတာ-ကာယသံသဂ္ဂဟူသော ဝတ္ထုအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နော (ဟောတိ)၊ (တာ အာပတ္တိယော) အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ ခေ၊ ဝတ္ထုနာနတ္တတာစေ- မေထုနဓမ္မ၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိစသော ဝတ္ထုအားဖြင့် ထူးသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အာပတ္တိနာနတ္တတာစ-ပါရာဇိက သံဃာဒိဿေသံဟူသော

အာပတ်အားဖြင့် ထူးသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ၊ပေ၊ စတုတ္ထ၌ [ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီတို့၏ အချင်းချင်းဆက်ဆံသော မေထုနဓမ္မစသောဝတ္ထု၊ ပါရာဇိက စသော အာပတ်တို့တည်း။] ဝတ္ထုသဘာဂတာစတုတ္ထ၌ “ဝတ္ထုသဘာဂတာ-ကာယသံသဂ္ဂဟူသော ဝတ္ထုအားဖြင့် သဘောတူကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အာပတ္တိ သဘာဂတာ- ပါရာဇိက သံဃာဒိဿသဟူသော အာပတ်အားဖြင့် တူကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ နော(ဟောတိ) ၊ပေ၊ [ဒုတိယဝါကျ၌ ရှေ့စတုတ္ထ ပထမဝါကျနှင့် တူ၏။ တတိယ၊ စတုတ္ထဝါကျတို့လည်း ရှေ့စတုတ္ထအတိုင်းတည်း။]

ဥပဇ္ဈာယစတုတ္ထ။ ။ယံ အာပတ္တိ-အကြင် ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထ အကရဏ အာပတ်သို့၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ [ဒုတိယ၌ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္ထ အကရဏအာပတ်၊ တတိယ၌ ကြွင်းသမျှအာပတ်၊ စတုတ္ထ၌ အသာဓာရဏအာပတ်တည်း။ အာစရိယ စတုတ္ထလည်း တူပြီ။] အနာပတ္တိဝဿဇ္ဈေဒဿ-အာပတ်မရှိသော ဝါပြတ်ခြင်း၏၊ (အာပတ်မသင့်သော ဝါပြတ်ခြင်း၏)၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့သည်၊ စတ္တာရော-တို့တည်း။ သံဃောဝါ-သည်သော်လည်း၊ ဘိန္ဒော-ကွဲသည်၊ (ကွဲလတ်သည်။) ဟောတိ၊ သံဃံ-ကို၊ ဘိန္ဒိတုကာမဝါ-ခွဲခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်သော်လည်း၊ ဟောန္တိ [သံဃာကွဲပြားအောင် အားထုတ်နေကြသည် ဟုလို။] စိဝိတန္တရာယောဝါ-အသက်၏ အန္တရာယ်သည်သော်လည်း၊ ၊ပေ၊ ဗြဟ္မစရိယယောဝါ-မြတ်သော အကျင့်၏ အန္တရာယ်သည်သော်လည်း၊ ၊ပေ၊ [ဝစီဒုစရိုက် လွယ်ပြီ၊ ဝစီဒုစရိုက်၌ “မန္တာဘာသာ-ပညာဖြင့် ပြောဆိုခြင်း၊ ဝါ-ပညာဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကား” ဟု ပေးပါ။]

အာဒိယန္တစတုတ္ထ။ ။အာဒိယန္တော-တစ်မက်၊ တစ်မက်ထက်ပိုလွန်သော ဝတ္ထုကို ကိုယ်တိုင်စိုးယူသော ရဟန်းသည်၊ ဂရုကံ-သော၊ အာပတ္တိ-ပါရာဇိက အာပတ်သို့၊ ၊ပေ၊ ပယောဇေန္တော-တစ်မက်အောက်ယုတ်လျော့သော ဝတ္ထုကို စိုးဖို့ရန် တိုက်တွန်းသောရဟန်းသည်၊ လဟုကံ-သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ ၊ပေ၊ [ဒုတိယ စတုတ္ထတို့၌ နည်းမှီသိပါ။] အဘိဝါဒနာရဟစတုတ္ထ၌ “အဘိဝါဒနာ ရဟော-ရှိခိုးခြင်းကို ထိုက်သော၊ နော ပစ္စုပ္ပန်နာရဟော-ခရီးဦးကြိုဆိုမှုကို မထိုက်သော၊ ပုဂ္ဂလော-(ဘတ္တဂ္ဂ၌ နဝမဘိက္ခုနီမှစ၍ ဥပဇ္ဈာယ်ပင်ဖြစ်စေကာမူ

အနာပတ္တိ ဝဿဇ္ဈေဒဿ။ ။အနာပတ္တိ ဝဿဇ္ဈေဒဿာတိ နတ္ထိ စတသ္မိ ဝဿဇ္ဈေဒေ အာပတ္တိတိ အနာပတ္တိဝဿဇ္ဈေဒေါ၊ တဿ အနာပတ္တိကဿ ဝဿဇ္ဈေဒဿာတိ အတ္ထော၊ [နတ္ထိ+အာပတ္တိ ယဿာတိ အနာပတ္တိ၊ ထို့နောက် ကမ္မဓာရဲတွဲပါ။] ဝိမတိ၌ကား “အနာပတ္တိဝဿဇ္ဈေဒါယ-ဝါပြတ်ခြင်းနှင့်စပ်သော အနာပတ်၏”ဟု ရှိ၏၊ [မန္တာဘာသာတိ မဓိယာ ဥပပရိက္ခိတွာ ဘာသနတော အသမ္ပပ္ပလာပဝါစာ ဣဓ “မန္တာဘာသာ”တိ ဝုတ္တာ၊-နိကာ။]

၄၄၆

ဝရီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

နောက်မှလာသော ဘိက္ခုနီ ဟူသော) ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ၊ပေ၊ [ဒုတိယ၌ ဝိပဿနာတောရဟန်း၏ အနီးသို့ရောက်လာသော ဝုဗ္ဗတရဟန်း၊ ပါရိဝါသိကရဟန်း၏ အနီးသို့ ရောက်လာသော တဒဟုပသမ္ပန္နရဟန်း၊ တတိယ၌ ဝုဗ္ဗတရဟန်း၊ စတုတ္ထ၌ နဝကရဟန်းတည်း။] အာသနာရဟစတုတ္ထ၌ ပထမဝါကျသည် ရှေ့စတုတ္ထ ဒုတိယဝါကျနှင့် ဒုတိယဝါကျသည် ရှေ့စတုတ္ထ ပထမဝါကျနှင့် တူ၏။

ကာလစတုတ္ထ။ ။[ဤစတုတ္ထသည် တိကဝါရ၌ ပြုအပ်ခဲ့သော ကာလတိက်နှင့် တူ၏။ စတုတ္ထ၌ အသာဓာရဏအာပတ်ကို ယူပါ။] ပဋိဂ္ဂဟိတစတုတ္ထ၌ ယံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကြင် နံနက်အခါ အကပ်ခံအပ်သော ယာဝကာလိက အာမိသသည်။ ကာလေ-နံနက်အခါ၌၊ ကပ္ပတိ၊ ဝိကာလေ-နေလွဲအခါ၌၊ နော (ကပ္ပတိ၊ တံ-ထို အာမိသသည်။) အတ္ထိ၊ [ဒုတိယ၌ ယာမကာလိက၊ တတိယ၌ သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိက၊ စတုတ္ထ၌ အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ကာလာတိတ ယာဝကာလိက စသော ကာလိက ၃ ပါးနှင့် အကပ္ပိယမံသ၊ ဥဂ္ဂဟိတက အာမိသ၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတ အာမိသတည်း။] ပစ္စန္တိမစတုတ္ထ၌ “ယံ အာပတ္တိ-အကြင် (သမုဒ္ဓေသီမာဗန္ဓန) အာပတ်သို့၊ ပစ္စန္တိမေသု-မဇ္ဈိမဒေသ၏ အစွန်အဖျားဖြစ်ကုန်သော၊ နေပဒေသု-တို့၌၊ ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမေသု-မဇ္ဈိမဒေသ နေပုဒ်တို့၌၊ ၊ပေ၊ [ဒုတိယ၌ ပဉ္စဝဂ္ဂဂဏ ဥပသမ္ပဒါစသော အာပတ်၊ တတိယ၌ ကြွင်းသမျှအာပတ်၊ စတုတ္ထ၌ အသာဓာရဏအာပတ်တည်း။]

ကပ္ပတိဝါရ။ ။ယံ ကမ္မ-အကြင် ပဉ္စဝဂ္ဂဂဏေန ဥပသမ္ပဒါစသော အမှုသည်။ ပစ္စန္တိမေသု နေပဒေသု ကပ္ပတိ၊ ၊ပေ၊ ယံ ကမ္မ-အကြင် ပဉ္စဝဂ္ဂဂဏေန ဥပသမ္ပဒါသည် မဇ္ဈိမဒေသ၌ မအပ်ဟု ထင်ရှားပြမှုသည်။ မဇ္ဈိမေသု ၊ပေ၊ [တတိယ၌ ပဉ္စလေဏစသော ခွင့်ပြုအပ်သောအမှု၊ စတုတ္ထ၌ အကပ္ပိယဟု ပယ်မြစ်အပ်သော အမှုတည်း။] အန္တော အာဒိစတုတ္ထသည် တိကဝါရ၌ ပြုအပ်ခဲ့သော အန္တတိက်နှင့်၊ အန္တောသီမာဒိစတုတ္ထသည် အန္တောသီမာတိက်နှင့် တူ၏။ စတုတ္ထဝါကျ၌ အသာဓာရဏအာပတ်ကို ထည့်ခြင်းသာ ထူးပါသည်။ ကာမစတုတ္ထ၌ “ယံ အာပတ္တိ-အကြင် အန္တရယရ ပဋိသံယုတ္တ သေခိယပညတ် အာပတ်သို့၊ ဂါမေ-၌၊ ၊ပေ၊ [ဒုတိယ၌ ဘိက္ခုနီဧက အရဏုဋ္ဌာပနအာပတ်၊ တတိယ၌ မုသာဝါဒ စသောအာပတ်၊ စတုတ္ထ၌ အသာဓာရဏအာပတ်တည်း။]

ဇောဒနာ ၄ ဖျိုး။ ။ဝတ္ထုသန္တဿနာ--ဝတ္ထုကို ထင်ရှားပြခြင်း၊ အာပတ္တိသန္တဿနာ-ခြင်း။ သံဝါသပဋိက္ခေပေါ-ဧကကမ္မစသော သံဝါသကို ပယ်မြစ်ခြင်း။ သာမိစိပဋိက္ခေပေါ-အရိအသေပြုမှုကို ပယ်ခြင်း။ [အကျယ်ကို ဒုန္တဒေါသ သိက္ခာပဒဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] ၊ပေ၊ အနညပါစိတ္တိယာနိ-အနည ပါစိတ်တို့သည်၊ ဘိက္ခု သမ္ပုတိယော-တို့သည်၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အဂတိ ၄ ပါးသည်။ ။အဂတိဂမနာနိ-အဂတိသို့ ရောက်ခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-အဂတိ လိုက်ခြင်းတို့သည်၊ ၊ပေ၊ ဆန္ဒာ-ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ အဂတိ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဝါ-လိုက်၏၊ ဒေါသာ-မုန်းခြင်းကြောင့်၊ မောဟာ-နားမလည်သောကြောင့်၊ ဘယာ-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ၊ပေ၊ [နောက်၌ “အလန္တိ-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သံဃံ-ကို၊ ဘိန္ဒတိ-ခွဲနိုင်၏၊ ဆန္ဒာဂတိ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သည်၊ ဟောတိ၊ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပေသာလော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဘိန္ဒ-ကွဲပြီးသော၊ သံဃံ-ကို၊ သမဂ္ဂ-အောင်၊ ကရောတိ-နိုင်၏၊ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနုယောဂေါ-အဖန်ဖန် စစ်ဆေးမေးမြန်းမှုလည်းကောင်း၊ ဟု ပေးပါ။] ဂိလာနစတုက္ကသည် တိကဝါရ ဂိလာနတိက်နှင့် တူပြီ၊ စတုတ္ထဝါကျ၌ အသာဓာရဏ အာပတ်ကို ယူပါ၊ ၊ပေ။

တဿုဒ္ဓါန၌ “သကဝါစာယ-သကဝါစာ စတုက္က၊ [ကာယေန စသည်တို့ ထင်ရှားပြီ။] တထာ-ပါး၊ စတုရော-န်သော၊ ဝေါဟာရာ-အနရိယ ဝေါဟာရ စတုက္က၊ အရိယ ဝေါဟာရစတုက္က၊ အပရအနရိယဝေါဟာရ စတုက္က၊ အပရ အရိယဝေါဟာရ စတုက္ကတို့၊ ဘိက္ခုနံ-ဘိက္ခုပါရာဇိက စတုက္က၊ [ဘိက္ခုနီနဉ္စ စသည် ထင်ရှားပြီ၊] မာနတ္တစာရိကာစာပိ-မာနတ္တ စတုက္က၊ မာနတ္တစာရိက စတုက္ကတို့၊ သာမုက္ကံမှ စ၍ ထပနေနတိုင်အောင် ထင်ရှားပြီ။.....စတုက္ကံ နိဋ္ဌိတံ။

၅။ ပဉ္စကဝါရ

၃၂၅။ [ပဉ္စ အာပတ္တိယော စသည်တို့ လွယ်ပြီ။] အာနန္တရိကာနိ-အာနန္တရိက ဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-တို့သည်၊ ၊ပေ၊ နိယတာ-စုတိ၏အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးသော အားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ ၊ပေ၊ ဆေဒနကာ-ဖြတ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ [စပ်ပုဒ်ကို ပါဠိတော် ၌ ကြည့်ပါ၊ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။] ပဉ္စဟိ၊ အာကာရေဟိ-အလန္တိတာ စသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ၊ပေ၊ [မုသာဝါဒ ပစ္စယအာပတ် ၅ ပါးသည် ဘိက္ခုကတာပတ္တိဝါရ၊ ပါစိတ် မုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ်၌ ပါ၏။] ပဉ္စဟိ ၊ပေ၊ ကမ္မံ-သို့၊ န ဥပေတိ-မကပ်ရောက်၊ သယံဝါ ကမ္မံ န ကရောတိ၊ ပရံဝါ န အဇ္ဈေသတိ-မတိုက်တွန်း၊ ဆန္ဒဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဝါ န ဒေတိ၊ ကမ္မေ-ကို၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်သော်၊ ပဋိက္ခောသတိ-တားမြစ်၏၊ ကမ္မေ-ကို၊ ကတောဝါပန-အပ်ပြီးသော်ကား၊ အဓမ္မဒိဋ္ဌိ-အဓမ္မကံဟု အယူရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဝိဇ္ဇာပါတိကရဟန်း၏ အကျိုးငါးပါး။ ။ပဉ္စ-ငါးပါးသော အာနိသင်တို့ သည်၊ ဝိဇ္ဇာပါတိကဿ-ဝိဇ္ဇာပါတိ ဓုတင်ဆောင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ကပ္ပန္တိ-အပ်ကုန်၏၊ (ရကုန်၏၊) အနာမန္တစာရော-ထင်ရှားရှိသော ရဟန်းထံ ခွင့်မပန်ပဲ ရွာတွင်းသို့ သွားနိုင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဂဏဘောဇနံ-ဂဏဘောဇဉ် နှင့်စပ်သော အာပတ်မသင့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပရမ္မရဘောဇနံ-ပရမ္မရဘောဇဉ်

နှင့်စပ်သော အာပတ်မသင့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်-ဂဏသောဇန သိက္ခာပုဒ် နှင့်စပ်သော သမယကို ဆောက်တည်ဖွယ် မလိုခြင်းလည်းကောင်း၊ အဓိကပ္ပနာ-ပရမ္ပရသောဇန ဝိကပ္ပနာ ပြုဖွယ်မလိုခြင်းလည်းကောင်းတည်း။ [“ပိဏ္ဍပါတိက ဓုတင်ဆောင်ရဟန်းမှာ ထို ၅ ပါးလုံး ပြုဖွယ်မလိုသောကြောင့် အလိုအလျောက် အပ်ပြီးဖြစ်နေသည်” ဟူလို။]

အင်္ဂါစရ ၅ မျိုး။

။ပဉ္စဟိ၊ပေ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အကုပ္ပဓမ္မော-မပျက်စီးသော အရဟတ္တဖိုလ်တရားရှိသော ရဟန်းသည်၊ (သမာဇော)အပိ-သော်လည်း၊ ပါပဘိက္ခုတိ-ယုတ်မာသော ရဟန်းဟူ၍၊ ဥဿကီတ ပရသကီတော-ရှေးဦးစွာ ယုံမှားအပ်၊ အဖန်ဖန်ယုံမှားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဝေသိယာဂေါစရောဝါ-ပြည့်တန်ဆာမဟူသော ကျက်စားရာရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတိ၊ ဝိဝေဝါ-လင်သေလင်ပြတ်၊ တစ်ခုလတ်မှဆိုးမဟူသော၊ ထုလွှကုမာရိ-ရာဂပြောထူ၊ အပျိုဟူသော၊ ပဏ္ဍက-ပဏ္ဍုက်ဟူသော၊ ဘိက္ခုနီဂေါစရောဝါ-ဘိက္ခုနီဟူသော ကျက်စားရာရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတိ၊ [ဝေသိယာ ဂေါစရော စသည်တို့၏ အဖွင့်ကို မဟာဝဂ္ဂ ဘာသာဋီကာ၊ မဟာဓန္ဓက အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗကထာ အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

ပါပဘိက္ခုတိ ပေ၊ ဓမ္မော။

။“ပါပဘိက္ခုတိ”သည် ဥဿကီတ ပရသကီတ ဖြစ်ပုံကိုပြသော အာကာရတည်း၊ အကုပ္ပဓမ္မ (မပျက်နိုင်သော တရား) ဟူသည် အရဟတ္တဖိုလ်တည်း၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ရှိသော ရဟန္တာကို “အကုပ္ပေါ+ဓမ္မော ယဿ”ဟု ပြု၍ “အကုပ္ပဓမ္မ”ဟု ခေါ်သည်၊ အပိသည် သမ္ဘာဝနာ ဇောတကတည်း၊ ပြည့်တန်ဆာမ စသုတို့၏အိမ်၌ အသွားအလာများ၍ ကျက်စားနေသူဖြစ်လျှင် ရဟန္တာပင် ဖြစ်စေကာမူ “ပါပဘိက္ခု”ဟု လူအများ၏ ယုံမှားခြင်းကို ခံရတတ်သည်-ဟူလို။

မူက္ခံ။

။“ပါပဘိက္ခုပိ အကုပ္ပဓမ္မာပိ”ဟု ဤဝိနည်း ပါဠိတော်စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ အချို့အဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ “အပိစ”ဟု ရှိ၏၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဉ္စက၊ တတိယပဏ္ဍာသက၊ ဝ-မာသုဝိဟာရဝဂ်၊ (၂) သုတ်၌ “ဥဿကီတ ပရိသကီတော ဟောတိ ပါပဘိက္ခုတိ အပိ အကုပ္ပဓမ္မော”ဟု သီဟိုဠ် ယိုးဒယားမူရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း (ရှေးစာအုပ်၌) “အပိ အကုပ္ပဓမ္မော”ဟု သံဝဏ္ဏတဗ္ဗရှိသော်လည်း သံဝဏ္ဏနာ၌ “အကုပ္ပဓမ္မော နိကာသဝေါ၊ သမာဇော အပိ”ဟု အပိတစ်ပုဒ်သာ ပါ၏။

ထို့တွင်-သီဟိုဠ် ယိုးဒယားမူအတိုင်း “အပိ အကုပ္ပဓမ္မော”ဟု ရှိသောပါဌ်သည် ကောင်း၏၊ ပရိဝါရ အဋ္ဌကထာ၌လည်း အင်္ဂုတ္တိုရ် သီဟိုဠ်မူအတိုင်းသာ ရှိသင့်၏၊ ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း “သမ္ဘာဝနာဇောတက တစ်ပုဒ်တည်းသာ သုံးစွဲလေ့ရှိပါသည်၊ “အပိ ဒိဗ္ဗေသု ကာမေသု၊ ရတီ သော နာဓိဂစ္ဆတိ” ဓမ္မပဒ-ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂ (၁၈၇)-ပါဠိတော်၊ “မနုဿ ဘူတဿေဝ မနုဿဘူတံ မာတရံဝါ ပိတရံဝါ အပိ ပရိဝတ္တလိဂံ (လိန်ပြန်နေစေကာမူ) ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ ဟောတိ။-တတိယပါရာဓိကဋ္ဌ။

ဆီ ၅ မျိုး။ ။တိလတေလံ-နှမ်းဆီ၊ သာသပတေလံ-မုံညင်းဆီ၊ မဇုကတေလံ-သစ်မည်စည်ဆီ၊ ဧရဏ္ဍတေလံ-ကြက်ဆူဆီ၊ ဝဿာတေလံ-သားဆီ၊ (သားဆီ ၅ မျိုးကား) အစ္ဆဝသံ-ဝံဆီ၊ မစ္ဆဝသံ-ငါးဆီ၊ သုသုကာဝသံ-မိကျောင်းဆီ၊ ဝါ-လင်ပိုင်ဆီ၊ သုကရဝသံ-ဝက်ဆီ၊ ဂဒြဘဝသံ-မြည်းဆီ၊ [ဤဆီများသည် ဘောသဇ္ဇကုန္ဒကဋ္ဌပါ၏၊ အဆုံးအဖြတ်ကား ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၊ နိသဂ္ဂိယ ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ ပါ၏။]

ဗျဿန ၅ ပါး။ ။ဗျဿနာနိ-ပျက်စီးခြင်းတို့သည်၊ ၊ပေ၊ ဉာတိဗျဿနံ-ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်း၊ ဘောဂဗျဿနံ-စည်းစိမ်တို့၏ ပျက်စီးခြင်း၊ ရောဂဗျဿနံ-အရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါ၊ သီလဗျဿနံ-သီလ၏ ပျက်စီးခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိဗျဿနံ-သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖျက်ဆီးတတ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ (သုက္ကပက္ခ၌) ဉာတိသမ္ပဒါ-ဆွေမျိုးတို့၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ ၊ပေ၊ အာရောဂျသမ္ပဒါ-အနာရောဂါမရှိသူ၏ အဖြစ်၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ ၊ပေ၊ [ဤသုတ်များသည် ပဉ္စဂုံတ္တရ၊ တတိယ-ပံ၊ ၃-ဝဂ်၌လည်း ပါ၏၊ အဖွင့်ကို ဤဒီကာ သာရတ္ထ၌ ကြည့်ပါ။]

ဥပဇ္ဈာယ်မှ နိဿယည်း ငြိမ်းခြင်း ၅ ပါး။ ။ဥပဇ္ဈာယမှာ-ဥပဇ္ဈာယ်အထံမှ၊ နိဿယပုဋိပဿဒ္ဓိယော-မိမိမူငြိမ်းခြင်းတို့သည်၊ (ဥပဇ္ဈာယ် ပျက်ခြင်းတို့သည်)၊ ပဉ္စ၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ပက္ကန္တောဝါ-အရပ်တစ်ပါးသို့ (အရဏ်တက်သည့်တိုင်အောင် နေမည်ဟု ကြံ၍) ဖဲသွားသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဗ္ဗန္တလူထွက်၊ ကာလင်္ကတ-ပျံလွန်တော်မူ၊ ပက္ခသင်္ကန္တ-တိတ္ထိတို့ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့၊ အာဏတ္တိယေဝ-နှင်ထုတ်ခြင်းသည်ပင်၊ ပဉ္စမိ-ငါးပါးမြောက် လည်းကောင်းတည်း၊ [မဟာခန္ဓကဋ္ဌကထာ နိဿယပုဋိပဿဒ္ဓိကထာ၌ အကျယ်ပါ၏၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် ၅ ယောက်ကို ဒုကဝါရ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

ပံသကူသင်္ကန်း ၅ မျိုး။ ။သောသာနိကံ-သုသာန်၌ ကျသော ပံသကူအဝတ်၊ ပါပဏိကံ-ဈေး၏တံခါးပေါက်၌ ကျသော အဝတ်၊ ဥန္နုရက္ခာယိတံ-ကြွက်သည် ကိုက်အပ်သော အဝတ်၊ ဥပစိကက္ခာယိတံ-ချသည် ခဲစားအပ်သော အဝတ်၊ အဂ္ဂိဒနံ-မီးလောင်အပ်သော အဝတ်၊ (နောက် ၅ မျိုး၌) ဂေါခါယိတံ-နွားသည် စားအပ်သော အဝတ်၊ အက္ခောယိတံ-ဆိတ်သည် စားအပ်သော အဝတ်၊ ထူပစိဝရံ-ထူပကဲ့သို့ မိုမောက်နေသော တောင်ပို့ကို ရစ်ပတ်၍ ပူဇော်ပသအပ်သော အဝတ်၊ အဘာသိသင်္ကံ-လူအများတို့ ရေချိုးရာအရပ်၌ စွန့်ပစ်အပ်သော အဝတ်၊ ဝါ-မင်း၏ အဘိသိက်သွန်းရာ အရပ်၌ စွန့်ပစ်အပ်သော အဝတ်၊ ဂတပဋိယာဂတံ-သုသာန်သို့ ရောက်ပြီးဖြစ်၍ တစ်ဖန်ဆောင်ယူအပ်သော အဝတ်၊ [“အဋ္ဌကထာ၌ ဘတပဋိယာဘဋံ-သုသာန်သို့ ဆောင်ယူအပ်ပြီးဖြစ်၍ တစ်ဖန် ပြန်ဆောင်အပ်သော အဝတ်”ဟု ပါဠိရှိ၏။]

မိုးခြင်း ၅ ပါး။ ။အဝဟာရာ-အယုတ်အားဖြင့် ဆောင်ယူခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-မိုးခြင်းတို့သည်၊ ပဉ္စ၊ ထေယျာဝဟာရာ-ပုန်းလွှိုးကွယ်လွှိုး၊ မသိအောင် မိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပသယာဝဟာရာ-အနိုင်ထက်၊ နိပ်စက်၍ မိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရာ-ကြံဆမှန်းထားခြင်းရှိသော မိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စနာဝဟာရာ-မြက်စသည်ဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို မိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုသာဝဟာရာ-မဲဖြင့် မိုးခြင်းလည်းကောင်းတည်း၊ [ဤပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ဒုတိယပါရာဇိကဘာသာသင်္ဂီကာ၊ ထေယျာဝဟာရပဉ္စက စာမျက်နှာ (၅၄၉) ၌ ပြထားပြီ။] ပဉ္စ-ကုန်သော၊ မဟာစောရာ-မိုးသူကြီးတို့သည်၊ လောကသ္မိ-သတ္တလောက၌၊ သန္ဓော-ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ သံဝိဇ္ဇမာနာ-ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ သိအပ်ကုန်၏၊ အဝိသန္ဓနိယာနိ-မစွန့်ထိုက်သော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟေ၊ အဝေဘင်္ဂါနိ-မဝေဖန်ထိုက်သော ဝတ္ထုတို့သည်၊ [ပဉ္စာပတ္တိယော ကာယတော သမုဋ္ဌန္တိ စသည်တို့၌ လွယ်ပြီ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဤပါဠိတော် အန္တရပေယျာလ၊ ကတာပတ္တိဝါရန္တိ ကြည့်ပါ။]

သဗ္ဗပစ္စန္တိမေသု-အသုံးစုံ မဇ္ဈိမဒေသ၏ အစွန်အဖျား၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနပဒေသု-တို့၌၊ ဝိနယဓရပဉ္စမေန-ဝိနည်းမိုရ်ဟူသော ငါးပါးမြောက်ရှိသော၊ ဂဏေက-ဖြင့်၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်၏၊ (ရဟန်းပြုပေးနိုင်၏)၊ ကထိနတ္ထာရေ-ကထိန်ခင်းခြင်း၌၊ အာနိသံသာ ပဉ္စ၊ [ကထိနက္ခန္ဓက၌ အကျယ်ပါ၏။] ကမ္မာနိ ပဉ္စ၊ ယာဝတတိယကေ-ယာဝတတိယက သိက္ခာပုဒ်၌၊ အာပတ္တိယော ပဉ္စ၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ကြည့်။] ပဉ္စဟိ ဟေ၊ အဒိန္န-(ပါရာဇိကလောက်သော)မပေးအပ်သော လူ့ဥစ္စာကို၊ အာဒိယန္တဿ-ယူသော ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဟေ၊ ထုလ္လစ္စယဿ ဟေ၊ ဒုတ္တဋ္ဌဿ ဟေ၊ [ဒုတိယပါရာဇိက ပါဠိတော် ပဒဘာဇနိ ပုဒ်ရေ (၁၂၂)စသည်၌ အကျယ်ပါ၏။]

မစားထိုက်သောဝတ္ထု ၅ မျိုး။ ။ပဉ္စ-န်သော၊ အကပ္ပိယာနိ-မအပ်သော ဝတ္ထုတို့ကို၊ န ပရိဘုဒ္ဓိတဗ္ဗာနိ-မသုံးဆောင်ထိုက်ကုန်၊ အဒိန္နန္တ-လူသာမဏေ စသူတို့က မပေးအပ် (မကပ်အပ်)သော ဝတ္ထုသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ အဝိဒိတ-ကပ်နေမှန်းမသိအပ်သော ဝတ္ထု၊ အကပ္ပိယ-ကပ္ပိမူကို မပြုအပ်သော ဝတ္ထု၊ ဝါ-မအပ်သောအသား၊ ဘောဇဉ်၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတ-အကပ်မခံအပ်သော ဝတ္ထု၊ အကတာတိရိတ္တဉ္စ-မပြုအပ်သေးသော အတိရိတ်ဝိနည်းကံရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [သုတ္တပက္ခ၌ လွယ်ပြီ။]

ဒါနမဟုတ်သော ဒါန ၅ မျိုး။ ။လောကသ္မိ-၌၊ အပုညာနိ-ကောင်းမှု မဟုတ်ကုန်သည်၊ (သမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်လျက်၊) ပုညသမ္ပတာနိ-ကောင်းမှုဟု သမုတ်အပ်ကုန်သော ဒါနာနိ-တို့သည်၊ ပဉ္စ၊ မစ္စဒါနံ-သေရည်အရက် စသော အလှူ

လည်းကောင်း၊ သမဇ္ဇဒါနံ-ပွဲသဘင်အလှူ၊ ဣတ္ထိဒါနံ-မိန်းမအလှူ၊ ဥသဘဒါနံ-
နွားလားဥသဘအလှူ၊ စိတ္တကမ္မဒါနံ-ဆန်းကြယ်စွာ ပြုအပ်သော မိန်းမရုပ်
ယောက်ျားရုပ် အလှူလည်းကောင်းတည်း၊ [ကိလေသာတိုးပွားကြောင်းဖြစ်သော
မိန်းမနှင့် ယောက်ျားတို့၏ ပျော်ပါးပုံကို ထုလုပ် ရေးဆွဲအပ်သော အရုပ်မျိုးတည်း။]

ပယ်ဖျောက်နိုင်ခဲ့သော အရာ ၅ မျိုး။ «ဥပ္ပနာ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော၊
ဝါ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သည်၊ (သမာနာ-နီလသော်၊) ပဉ္စ-၅ မျိုးသော အရာတို့ကို၊
ဒုပ္ပငိုဝိနောဒိယာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပယ်ဖျောက်အပ်ကုန်၏၊ ဝါ-ပယ်ဖျောက်နိုင်ခဲ့
ကုန်၏၊ [ယိုးဒယားမူ၌ “ဒုပ္ပငိုဝိနောဒိယာ”ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဌ်က သာ၍ရှင်း၏။]
ဥပ္ပနာ-သော၊ ရာဂေါ-ကို၊ ဒုပ္ပငိုဝိနောဒိယော-အပ်၏၊ ဒေါသော၊ ပေ၊ မောဟော
၊ပေ၊ ပဋိဘာနံ-ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်၊ ဝါ-ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာသော
စကား၊ ပေ၊ ဂမိယစိတ္တံ-ခရီးသွားလိုသူ၏ စိတ်ကို၊ (ခရီးသွားလိုသောစိတ်)ကို၊
ဒုပ္ပငိုဝိနောဒိယံ-၏၊ [ဤသုတ်သည် ပဉ္စဂုံတ္တရ၊ စတုတ္ထ-ပံ၊ ၁-ဝဂ်၌လည်း
ပါ၏။]

တံမြက်လှည်းခြင်း၌ အကျိုး ၅ မျိုး။ «သမ္ပန္နိယာ-တံမြက်လှည်းခြင်း၌၊
အာနိသံသာ ပဉ္စ၊ သကစိတ္တံ-မိမိစိတ်သည်၊ ပသီဒတိ-ကြည်လင်၏၊ ပရစိတ္တံ
ပသီဒတိ၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ အတ္တမနာ-မိမိစိတ် ရှိကုန်သည်၊ (ဝမ်းမြောက်
ကုန်သည်၊) ဟောန္တိ၊ ပါသာဒိက သံဝတ္တနိကကမ္မံ-စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို
ဖြစ်စေတတ်သောကံကို၊ (ရုပ်အဆင်းလှကြောင်းကံကို၊) ဥပစိနာတိ-ဆည်းပူး၏၊
(ဆည်းပူရာရောက်၏)၊ ကာယဿ-ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်ခြင်းကြောင့်၊
မရဏာ-သေရာအခါမှ၊ ပရ-နောက်၌၊ သုဂတိ-သုခအပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာ
ဖြစ်သော၊ သဂ္ဂံ-ရူပါရုံစသည်တို့ဖြင့် လွန်စွာမြတ်သော၊ လောကံ-လူ့ပြည် နတ်
ပြည်သို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ-ကပ်ရောက်ရ၏၊ (တစ်နည်း ငါးပါး၌)၊ သတ္တုသာသနံ-
ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (သေနာသနဝတ်ကို)၊ ကတံ-ပြု
အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပစ္ဆိမာ-နောက်၌ ဖြစ်သော၊ (နောင်လာ နောက်သားဖြစ်သော)၊
ဇနတာ-ရှင်၊ ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌာနဂတိ-မြင်အပ်သော အရာသို့ အတုလိုက်
ခြင်းသို့၊ (အတုယူခြင်းသို့)၊ အာပဇ္ဇတိ။

ဗာလ ဝိနယဓရ။ «ပဉ္စဟိ၊ ပေ၊ ဝိနယဓရော-သည်၊ ဗာလောတွေဝ-
ဗာလဟူ၍သာ၊ သံခံ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ အတ္တနော-
၏၊ ဘာသပရိယန္တံ-ပြောဆိုထိုက်သောစကား၏ အပိုင်းအခြားကို၊ န ဥဂ္ဂဏှာတိ-
စိတ်ဖြင့် မယူ၊ (မိမိပြောမည့်စကားကို ကြိုတင်၍ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်မထား-
ဟူလို၊ (အင်္ဂါ ၁) ပရဿ-တစ်ပါးသော စုဒ္ဓိတက၊ စောဒက၏၊ ဘာသပရိယန္တံ-
ကို၊ န ဥဂ္ဂဏှာတိ-မယူ၊ (မမှတ်သား)၊ (အင်္ဂါ ၂) အတ္တနော-၏၊ ဘာသပရိယန္တံ-

၄၅၂

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ကို၊ န ဥဂ္ဂဟောတွာ-စိတ်ဖြင့် မယူမူ၍၊ ပရဿ၊ ပေ၊ န ဥဂ္ဂဟောတွာ-၍၊ (အင်္ဂါ ၃)။ အဓမ္မေန-မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိညာယ-ဝန်မခံခြင်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝန်မခံပဲလည်းကောင်း)၊ ကာရေတိ-ပြုစေ၏၊ (ဆုံးဖြတ်၏)၊ အင်္ဂါ ၄၊ အင်္ဂါ ၅။)

ဒုတိယပဉ္စက စသည်။ ။အာပတ္တိံ န ဇာနာတိ၊ အာပတ္တိယာ-၏၊ မူလ- (ကိုယ် နှုတ်ဟူသော) မူလ ၂ ပါးကို၊ ပေ၊ အာပတ္တိံ သမုဒယံ-အာပတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းကို၊ (သမုဋ္ဌာန် ၆ ပါးကို) ပေ၊ အာပတ္တိနိရောဓံ-အာပတ်၏ ချုပ် ကြောင်းကို၊ (ဒေသနာကံ၊ ဝုဋ္ဌာနကံကို)၊ ပေ၊ အာပတ္တိ နိရောဓဂါမိနိ-အာပတ်၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒံ-အကျင့်ကို၊ (သမထ ၇ ပါးကို) န ဇာနာတိ၊ တတိယပဉ္စက၌ “အဓိကရဏံ-ကို၊ ပေ၊ အဓိကရဏသမုဒယံ-၏၊ မူလ-ကို၊ (ဤပါဠိတော် အန္တရပေယျာလအစ၌ ပြအပ်ခဲ့သော ကောဓန၊ ဥပနာဟ စသော မူလကို)၊ ပေ၊ အဓိကရဏသမုဒယံ-အဓိကရဏ်း၏ ဖြစ်ကြောင်းကို၊ (အဋ္ဌာရသ ဘောဒကရဝတ္ထု စသည်ကို)၊ ပေ၊ အဓိကရဏနိရောဓံ-အဓိကရဏ်း၏ ချုပ်ကြောင်းကို၊ (ဓမ္မဝိနယသတ္ထုအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်နည်းကို)၊ ပေ၊ အဓိကရဏ နိရောဓဂါမိနိ-အဓိကရဏ်း၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒံ- အကျင့်ကို၊ (သမထကို) ပေ။

စတုတ္ထ ပဉ္စက စသည်။ ။ဝတ္ထု-ပါရာဇိက စသည်၏ ဝတ္ထု၊ နိဒါနံ- သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ရာ နိဒါန်း၊ ပညတ္တိံ-မူလပညတ်၊ အနုပညတ္တိံ-ညတ်၊ အနု သန္တိဝိနိစ္ဆယပထံ-ကထာနုသန္တိ၊ ဝိနိစ္ဆယာနုသန္တိအားဖြင့် ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထု၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ၌ ကြည့်ပါ။] ပဉ္စမပဉ္စက၌ “ဥတ္တိံ-ဥတ်၊ ဥတ္တိယာ-ဥတ်၏၊ ကရဏံ-ပြုထိုက်သောကိစ္စ၊ [ယောဇနာအလို “ဥတ္တိယာ-ဖြင့်”ဟု ဖေးပါ၊] ပုဗ္ဗကုသလော-ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုထိုက်သော စကား၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ န ဟောတိ၊ အပရကုသလော-နောက်မှ ပြောဆိုထိုက်သော စကား၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ ပေ၊ အကာလညူစ-သင့်လျော်သော အခါကို မသိ သည်လည်း၊ ဟောတိ။

ဆဋ္ဌပဉ္စက စသည်။ ။အာပတ္တာ နာပတ္တိံ စသည် လွယ်ပြီ၊ အဿ- ထိုဝိနည်းမှီရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာစရိယပရမ္မရာ-ဆရာတို့၏ အဆက်ဆက်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ န သုဂ္ဂဟိတာ-ကောင်းစွာ မသင်ယူအပ်သည်၊

န ဥဂ္ဂဟောတွာ။ ။“ဧတ္ထစ အတ္တနော ဘာသပရိယန္တံ အနုဂ္ဂဟောတွာ ပရဿ ဘာသ ပရိယန္တံ အနုဂ္ဂဟောတွာတိ ဧကံ”ဟု ဝိမတိ၌ အင်္ဂါတစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် ရေတွက်၏၊ အင်္ဂါဟူသည် တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မတူရ၊ ထို့ကြောင့် “အနုဂ္ဂဟောတွာ”တုန်းက ပစ္စုပ္ပန် မသင်ယူခြင်းကြီးဟာ ရ၍ “အနုဂ္ဂဟောတွာ”အရ၌ သင်ယူစေကာမူအပြီးအဆုံး မရောက်ခြင်းကို ရသည်ဟု ခွဲပါ၊ ဤသို့ခွဲမှ အင်္ဂါချင်းကွဲမည်။

န သုမနသိကတာ-ကောင်းစွာ စိတ်၌ မပြုအပ်သည်။ န သုပဓာရိတာ-ကောင်းစွာ စိတ်၌ မဆောင်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ သတ္တမပဉ္စက၌ “ဥဘယာနိ ခေါပနဿ၊ ဝေ၊ အနုဗျဉ္ဇနသော၊ [သမထက္ခန္ဓက ပါဠိတော်နိဿယ၊ အဓိကရဏ ဝုပသမန ကတာ ဥဗ္ဘဟိကာသမ္ပုတိ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] အဋ္ဌမပဉ္စက၌ “အဓိကရဏေစ ဝိနိစ္ဆယကုသလော-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သည်။ န ဟောတိ”သာ ထူး၏။

တောကျောင်းနေသူ ၅ မျိုး။ ။အာရညိကာ-တော၌နေခြင်း အလေ့ရှိသူ တို့သည်၊ ဝါ-အရညကင် ခုတင်ဆောင်တို့သည်၊ ပဉ္စ၊ မနုတ္တာ-ညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မောမုဟတ္တာ-လွန်စွာ တွေ့ဝေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာရညိကာ ဟောတိ၊ ပါဝိစ္ဆော-ယုတ်မာသော အလိုရှိသည်၊ ဣတ္ထာပကတော-အလိုဆိုးသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝေ၊ ဥမ္မာဒါ-ရူးသွပ်ခြင်း ကြောင့်၊ စိတ္တက္ခေပါ-စိတ်၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေ၊ ဗုဒ္ဓေဟိ-တို့သည်လည်း ကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ-ဘုရားရှင်၏ တပည့်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏိတံ- ချီးမွမ်းတော်မူအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝေ၊ အပိစ-စင်စစ်ကား၊ အပ္ပိစ္ဆညေဝ- ပစ္စည်း ၄ ပါး၌ နည်းသောအလိုကိုသာ၊ သန္တုဋ္ဌညေဝ-ရရသမျှ၊ ပစ္စယဖြင့်၊ အားရနှစ်သက်ခြင်းကိုသာ၊ သလ္လေခါညေဝ-ကိလေသာတို့ကို နည်းပါးအောင် ခြစ်ပစ်ခြင်းကိုသာ၊ ပဝိဝေကညေဝ-ကာယဝိဝေကစသော ဝိဝေကတရားကိုသာ၊ ဣဒမတ္ထိတညေဝ-ဤ အညောဝါသ ကလျာဏပဋိပတ်ဖြင့် အကျိုးရှိသူ၏ အဖြစ် ကိုသာ၊ [နောက်နောက် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ “ဤ ပိဏ္ဍပါတိက၊ ကလျာဏပဋိပတ်ဖြင့်” စသည် ဆိုပါ။] နိဿာယ-မှီ၍၊ အာရညိကာ ဟောတိ။

မနုတ္တာ မောမုဟတ္တာ။ ။မနုတ္တာ မောမုဟတ္တာတိ နေဝ သမာဒါနံ(ဆောက်တည်ပုံ ကျင့်ပုံကျင့်နည်းကို) စာနာတိ၊ န အာနိသံသံ(တောကျောင်း နေရခြင်း၏ အကျိုးကို)၊ အတ္တနော ပန မနုတ္တာ မောမုဟတ္တာ အညာဏေနဝ အရညိကာ ဟောတိ၊-ငိုကာ။

ပါဝိစ္ဆော ဣတ္ထာပကတော။ ။အရညေ ဓေ ဝိဟရန္တဿ (တောကျောင်းနေသော ငါ့အပေါ်၌) အယံ အရညိကာတိ (ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် အရညကင်ခုတင်ဆောင်တည်းဟု ကြံ၍) စတုပစ္စယ သက္ကာရံ ကရိဿန္တိ၊ အယံ ဘိက္ခု လန္တိ ပဝိဝိတ္တောတိ အာဒိဟိစ ဂုဏေဟိ သမ္ဘာဝေဿန္တိ (ချီးမွမ်းကြလိမ့်မည်)၊ ဣတိ ဧဝံ ပါဝိကာယ ဣတ္ထာယ ဌတွာ၊ တာယ ဧဝ ဣတ္ထာယ အဘိဘူတော ဟုတွာ အရညိကာ ဟောတိတိ အတ္ထော၊ [ဂုဏ်နှင့် လာဘ်ကိုမျှော်၍ တောကျောင်းနေသူ-ဟုလို။]

ဥမ္မာဒါ ဝေ၊ ဝဏ္ဏိတံ။ ။ဥမ္မာဒဝသေန အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိဟရန္တော ဥမ္မာဒါ ဝေ၊ အရညိကာနာမ ဟောတိ၊ ဝဏ္ဏိတန္တိ ဣဒံ အာရညိကံ နာမ ဗုဒ္ဓေဟိ ဗုဒ္ဓသာဝကေဟိစ ဝဏ္ဏိတံ၊ ပဿတ္တန္တိ အရညိကာ ဟောတိ၊-ငိုကာ၊ “အပ္ပိစ္ဆညေဝ” စသော ဝါကျကို အဋ္ဌကထာ ၌ ဖွင့်ထားပြီ။

ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်ဆောင် သူတို့။ «ပိဏ္ဍပါတ်ကာ-ပိဏ္ဍပါတ် ဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (အပေါင်းအာမိသ၏ သပိတ်၌ကျခြင်းကို ရှာခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ ပံသုကူလိကာ-ပံသုကူဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (မြေပုံမှာလွှား၊ မြေမှုန့်အားနယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သို့ရောက်သော သင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ ရုက္ခမူလိကာ-ရုက္ခမူဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (သစ်ပင်အောက်၌နေခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ သောသာနိကာ-သုသာန်ဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (သုသာန်၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ အတ္တောကာသိကာ-အတ္တောကာသိက ဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (လွင်တီးခေါင်၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ တေစိဝရိကာ-တိစိဝရိတ် ဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (သုံးထည်သောသင်္ကန်းကိုသာ ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ သပဒါနဇာရိကာ-သပဒါနဇာရိကဓုတင် ဆောင် သူတို့၊ (ဝိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည် ခြင်းအလေ့ရှိသူတို့၊ ဝါ-အိမ်စဉ်မလပ်၊ မကျော်ဖြတ်ပဲ၊ ဆွမ်းရပ်ခြင်း အလေ့ ရှိသူတို့။)

နေသမ္ဘိကာ-နိသစ်ဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (ထိုင်ခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ ယထာသန္တတိကာ-တို့၊ (ခင်းထားတိုင်းသော နေရာအလား၊ ချထားတိုင်းသော ကျောင်း၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ ဧကာသနိကာ-ဧကာသနိက် ဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (မိဋ္ဌာန်ဆောင်စိုက်၊ ယာပိုက်မလည်း၊ တစ်နေရာတည်း၌စားခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ ဓလုပစ္စာဘတ္တိကာ-တို့၊ (ပယ်မြစ်ရာကာလ၏ နောက်မှ ရအပ်သောဆွမ်းကို စားခြင်းအလေ့ မရှိသူတို့၊ ဝါ-ဓလုငှက်ပမာ၊ နောက်၌ အစာမရှိသူတို့)၊ ပတ္တပိဏ္ဍိကာ-ပတ္တပိုက် ဓုတင်ဆောင်သူတို့၊ (တစ်ခွက်တည်း၌သာ ဆွမ်းကို ယူခြင်းအလေ့ရှိသူတို့)၊ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း အာရညိကကဲ့သို့ ၅ ယောက်စီပင်ရှိသည်၊ ဤသုတ်များသည် ဥပါလိပဉ္စက ဓုတင်ဝင်၌လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဂုံတ္တရ၊ စတုတ္ထ-ပံ၊ ၄ ဝင်၌လည်းကောင်း ပါ၏။]

ဆရာကိုမမှီပဲ မနေထိုင်သော ရဟန်း။ «ပဉ္စဟိ၊ ယေ၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ အနိဿိတေန-ဆရာကို မမှီသည်၊ (ဟုတွာ)၊ န ဝတ္ထမ္ဘ-မနေထိုင်၊ ဝါ-မနေရ၊ ဥပေါသထံ န ဇာနာတိ၊ ဥပေါသထကမ္ဘ-ဥပုသ်ကံကို၊ ယေ၊ ပါတိမောက္ခ-ကို၊ ယေ၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ-ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ ၉ ပါးကို၊ န ဇာနာတိ၊ ဥပပဉ္စဝသော-ယုတ်လျော့သော ငါးဝါရှိသည်၊ (ငါးဝါမပြည့်သေးသည်)၊ ဟောတိ၊ [သုတ္တပက္ခ၌ “ပဉ္စဝသောဝါ-ငါးဝါရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတိရေက ပဉ္စဝသောဝါ-ငါးဝါထက်ပိုလွန်သော ဝါရှိသည်သော်လည်းကောင်း”ဟု ပေးပါ။] ဒုတိယပဉ္စက၌ ရှေ့အင်္ဂါ ၂ ပါးတွင် “ပဝါရဏံ၊ ပဝါရဏာကမ္ဘ”ကို သွင်းပါ၊ တတိယပဉ္စက၌ အာပတ္တာနာပတ္တိ-ကို၊ ဂရုကာလဟုကံ အာပတ္တိ-ကို၊ သာဝသေသာနာဝသေသံ အာပတ္တိ-ကို၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ န ဇာနာတိနှင့် ဥပပဉ္စဝသတည်း၊ [ဘိက္ခုနီတို့ အတွက်လည်း ဤ ပဉ္စက (၃)မျိုးကို ထပ်၍ ဟောတော်မူသည်။]

ကြည်ညိုဖွယ် မဆောင်သည့် အပြစ်ငါးပါး။ ။အပါသာဒိကေ-ကြည်ညိုခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သည့်၊ ဝါ-ကြည်ညိုဖွယ်ကို မဆောင်သည့်၊ အာဒိနဝါ-အပြစ်တို့သည်၊ ပဉ္စ၊ အတ္တနာဝိ-မိမိသည်လည်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဥပဝဒတိ-စွပ်စွဲ၏၊ အနဝိစ္စ-ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍၊ ဝိညာဗိ-ပညာရှိတို့သည်လည်း၊ ဂရဟန္တိ-ကဲ့ရဲ့ကုန်၏၊ ပါပကော-မကောင်းသော၊ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ-ကျော်စောသံသည်၊ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ-ပျံ့နှံ့၍တက်၏၊ သမ္မုတ္တော-လွန်စွာ တွေဝေသည်၊ (ဟုတွာ) ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ ကရောတိ-ပြုရ၏၊ ကာယဿဘောဒါ ပရံ မရဏာ [တံမြက်လှည်းရခြင်းအကျိုး၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] အပါယံ-သုခ၏ဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းမှုကင်းသော၊ ဒုဂ္ဂတိ-ဒုက္ခအပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာဖြစ်သော၊ ဝိနိပါတံ-ကင်းသောအလိုရှိသည်ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော၊ နိရယံ-သာယာအပ်သော သုခ၏မရှိရာ ငရဲ၌၊ ဥပပစ္ဆတိ-ဖြစ်ရ၏၊ [အပါသာဒိကေတိ အပါသာဒိကေဟိ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဟိ သမန္နာဂတော-ပဉ္စဂုံတ္တရဋ္ဌ၊ ပဉ္စမ-ပံ၊ အက္ခောသဝဂ်၊ သုက္ကပက္ခ၌ “ပါသာဒိကေတိ ပသာဒါဝပော ပရိသုဒ္ဓကာယ သမာစာရေ (စင်ကြယ်သော ကိုယ်အကျင့်ရှိသည့်)”ဟု ထို အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်၏၊ သုဂတိံ ၊ပေ၊ ဥပပစ္ဆတိကို တံမြက်လှည်းခြင်းအကျိုး၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ဒုတိယပဉ္စက၌ “အပ္ပသန္တာ-သာသနာ၌ မကြည်ညိုသေးသော သူတို့သည်၊ နပ္ပသီဒန္တိ-မကြည်ညိုကုန်၊ ပသန္တာနံ-သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုပြီးကုန်သော၊ ဧကစ္စာနံ-အချို့သော ပုထုဇဉ်တို့၏၊ အညထတ္တံ-ကြည်ညိုခြင်းမှ တစ်ပါးသော အပြား၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-အကြည်ညိုပျက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ သတ္တုသာသနံ-ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်သည် (မလိုက်နာအပ်သည်) ဟောတိ၊ ပစ္စိမာ ၊ပေ၊ အာပစ္ဆတိ၊ [ရှေး၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] အဿ-ထို ကြည်ညိုခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သူ၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ နပ္ပသီဒတိ-မကြည်လင်၊ [သုက္ကပက္ခ၌ “ဘိယျောဘာဝါယ-ကြည်ညိုခြင်း၏ လွန်စွာတိုးပွားခြင်းငှာ”ဟု ပေးပါ။]

ကုလူပက ရဟန်း၌ အပြစ် ၅ ပါး။ ။ကုလူပကေ-အမျိုးအိမ်သို့ ကပ်ရောက်တတ်သော ရဟန်း၌၊ ၊ပေ၊ [ကုလူပကပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာသိကာ အတ္တကာမပါရိစရိယ သိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။] အနာမန္တစာရေ-အနာမန္တစာရသိက္ခာပုဒ်ကြောင့်၊ အာပစ္ဆတိ-အာပတ်သို့ရောက်၏၊ ရဟော နိသစ္စာယ-မာတုဂါမရဟောနိသစ္စာ သိက္ခာပုဒ်ကြောင့်၊ ၊ပေ၊ ပဋိစ္စန္ဓေ အာသနေ နိသစ္စာယ-မာတုဂါမပဋိစ္စန္ဓအာသန သိက္ခာပုဒ်ကြောင့်၊ပေ၊ မာတုဂါမဿ၊ပေ၊ ဒေသေန္တော-လသော်၊ အာပစ္ဆတိ၊ ကာမသင်္ကပ္ပမဟုလော-များသော ကာမဂုဏ်နှင့်စပ်သော အကြံရှိသည်၊ (ဟုတွာ)စ၊ ဝိရဟတိ။ [ဤ သုတ်သည် ပဉ္စဂုံတ္တရ၊ ပဉ္စမ-ပံ၊ ၃-ဝဂ်၌လည်း ပါ၏။]

၄၅၆

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

လူတို့နှင့် ရောနှောသော ရဟန်း၏ အပြစ် ၅ ပါး။ ။ ကုလုပကဿ-
သော၊ အတိဝေလံ-အပိုင်းအခြားကို လွန်၍၊ ကုလေသု-တို့၌၊ သံသဋ္ဌဿ-
ရောနှောသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတော-နေသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ပေ၊ မာတုဂါမဿ-
ကို၊ အဘိဏ္ဍဒဿနံ-မပြတ်မြင်ရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒဿနေ-သည်၊ သတိ-
လသော်၊ သံသဏှေါ-ရောနှောခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ သံသဏှေ-သည်၊ သတိ-
လသော်၊ ဝိဿာသော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝိဿာသေ-သည်၊
သတိ-လသော်၊ ဩတာရော-ကိလေသာတို့၏ အတွင်း၌ သက်ရောက်ခြင်းသည်၊
(ဟောတိ)၊ ဩတိဏ္ဍစိတ္တဿ-ကိလေသာတို့ သက်ရောက်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊
ဘိက္ခုနော-သည်၊ ဧတံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အပြစ်ကို၊ ပါဠိကမံ-အလိုရှိထိုက်
၏၊ ဝါ-မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့ဟု မှတ်ထိုက်၏၊ အနဘိရတော-မဓမ္မလျော်သည်၊
(ဟုတွာ-၍)၊ ဗြဟ္မစရိယံဝါ-ကိုသော်လည်း၊ စရိဿတိ-ကျင့်လိမ့်မည်၊ အည
တရံ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ သံကိလိဋ္ဌံ-ညစ်ညမ်းသော၊ အာပတ္တိံဝါ-
သံဃာဒီသေသ်အာပတ်သို့သော်လည်း၊ အာပတ္တိဿတိ၊ သိက္ခာဝါ-ကိုမူလည်း၊
ပစ္စက္ခာယ-၍၊ ဟိနာယ-ယုတ်နိမ့်သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ အာဝတ္တိဿတိ-
ပြန်လည်လိမ့်မည်၊ ဤသုတ်သည် ပဉ္စဂုံတ္တရ၊ ပဉ္စမ-ပံ၊ ၃-ဝဂ်၌လည်း ပါ၏။]

ဘူတဂါမိ ၅ မျိုး။ ။ ဝိဇ္ဇတောနိ-မျိုးစေ့ကြောင့်ဖြစ်သော သစ်ပင်တို့သည်၊
ပဉ္စ၊ မူလဗီဇံ-အမြစ်ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်း၊ [ခန္ဓ-ပင်စည်၊
ဖဋ္ဌ-အဆစ်၊] အဂ္ဂဗီဇံ-အညွန့်ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမံ-
သော၊ ဝိဇ္ဇဗီဇညေဝ-အစေ့သာလျှင်ဖြစ်သောမျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်း
တည်း၊ [ဤသို့ပေးရပုံကို ပါစိတ်၊ ဘူတဂါမ သိက္ခာပဒဋ္ဌကထာ၊ ဤ ဝါကျအဖွင့်၌
ကြည့်ပါ။] ရဟန်းများ၏ အပ်အောင်ပြုခြင်း ငါးမျိုးကို ခုဒ္ဒက ဝတ္ထုက္ခန္ဓက၊
ပုဒ်ရေ(၂၅၀)ဝတ္ထု၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။

ဝိသုဒ္ဓိ ၅ မျိုး။ ။ ဝိသုဒ္ဓိယော-အာပတ်မှ စင်ကြယ်ကြောင်း ပါတိ
မောက္ခုဒ္ဓေသတို့သည်၊ ပဉ္စ၊ [ပါဠိယံ ပဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိယောတိ အာပတ္တိတော ဝိသုဒ္ဓိ
ဟောတုတ္တာ၊ ဝိသုဒ္ဓေဟိ ကတ္တဗ္ဗတောစ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသာ ဝုတ္တာ၊-ဝိမတိ။]
နိဒါနံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ-ရွတ်ပြပြီး၍၊ အဝသေသံ-ကြွင်းသော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းကို၊
သုတေန-သုတသဒ္ဓါဖြင့်၊ သာဝေတဗ္ဗံ-ကြားသိစေထိုက်၏၊ အယံ-ဤနိဒါနံကို
ရွတ်ပြပြီး၍ အကြွင်းကို သုတသဒ္ဓါဖြင့် ကြားသိစေခြင်းသည်၊ ပဌမာ-သော၊
ဝိသုဒ္ဓိ-တည်း၊ ပေ၊ ဝိတ္တာရေနေဝ-အကျယ်အားဖြင့်ပင်၊ (ဥဒ္ဓိသနံ-ရွတ်ပြခြင်း
သည်၊) ပဉ္စမိ-ငါးခုမြောက် ဝိသုဒ္ဓိတည်း၊ [အပရဝိသုဒ္ဓိ လွယ်ပြီ၊ သုတသဒ္ဓါဖြင့်
ကြားသိစေပုံကို ဥပေါသထက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာ၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသကထာတို့၌
ကြည့်ပါ။]

ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ အကျိုး ၅ ပါး။ ။အတ္တနော-၏၊ သီလက္ခန္ဓော-သီလ အစသည်၊ ဝါ-ကို၊ သုဂုတ္တော-ကောင်းစွာလုံခြုံသည်၊ သုရက္ခိတော-ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (စောင့်ရှောက်နိုင်သည်) ဟောတိ၊ ကုက္ကုစ္စာပကတာနံ- ကုက္ကုစ္စသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်သူတို့၏၊ (ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်နေသူ တို့၏)၊ ပဋိဿရဏံ-လည်းလျောင်းရာသည်၊ (မှီခို အားထားရာသည်) ဟောတိ၊ ဝိသာရဒေါ-ကင်းသော ရွံရှားခြင်းရှိသည်၊ (ရွံရှားခြင်းကင်း၊ ရဲတင်းသည်၊ ဟုတွာ)၊ သံဃမဇ္ဈေ-၌၊ ဝေါဟရတိ-ပြောဆိုနိုင်၏၊ ပစ္စတ္တိကော-သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင် ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူတို့ကို၊ သဟဓမ္မေန-အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော စကားဖြင့်၊ သုနိဂ္ဂဟိတံ-ကောင်းစွာနှိပ်အပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ နိဂ္ဂဏှာတိ- နှိပ်နိုင်၏၊ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ-သဒ္ဓမ္မ ၃ ဖြစ်၏ ကြာရှည်စွာ တည်ခြင်းငှာ၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်သည်၊ (ကျင့်ရာ ရောက်သည်) ဟောတိ၊ ။ပေ။

တသုဒ္ဓါန။ ။အာပတ္တိ-အာပတ္တိပဉ္စက၊ [အာပတ္တိက္ခန္ဓာစသည်တို့ ထင်ရှား ပြီ။] ပစ္စယာ-မှသာဝါဒ ပစ္စယပဉ္စက၊ ။ပေ၊ သင်္ကီ-ဥဿင်္ကီတ ပဉ္စက၊ [သမ္ပဒါ တိုင်အောင် ထင်ရှားပြီ။] ပဿဒ္ဓိ-နိဿယ ပဋိပဿဒ္ဓိ ပဉ္စက၊ ပုဂ္ဂလေနစ-န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗ ပုဂ္ဂလ ပဉ္စက၊ [သောသာနိကံ စသည် ထင်ရှားပြီ။] ကာယတော- ကာယတောတိကသမုဋ္ဌာန် ပဉ္စက၊ ကာယဝါစတော-ကာယဝါစတောတိက သမုဋ္ဌာန် ပဉ္စက၊ ဒေသနာ-ဒေသနာဂါမိနီ ပဉ္စက၊ [သံဃံ စသည် ထင်ရှားပြီ။] ဘာသံ-ဘာသပရိယန္တ ပဉ္စက၊ [အာပတ္တိမေဝစသည် ထင်ရှားပြီ။] အဋ္ဌမကာ- ရှစ်ခုမြောက်သော၊ လဟုကာ-လဟုက ဂရုက ပဉ္စက၊ ဧတေ-ဤဘာသပရိယန္တ ပဉ္စကစသော ပဉ္စကရှစ်ပါးတို့ကို၊ ကဏ္ဍသုက္ကာ-ကဏ္ဍ ပက္ခ၊ သုက္ကပက္ခတို့ဟူ၍၊ ဝိဇာနာထ-သိကုန်ရာ၏ ။

အရည်-အာရညကင် ဓုတင်၊ [ပိဏ္ဍပါတဉ္စ စသည် ထင်ရှားပြီ။] သန္တတိ- ယထာသန္တတိဓုတင်၊ ဓလုပစ္ဆာပိ-ဓလုပစ္ဆာ ဘတ္တိကဓုတင်၊ ပတ္တပိဏ္ဍိကမေဝစ- ပတ္တပိုဏ်ဓုတင်၊ ဥပေါသထံ-ဥပေါသထပဉ္စက၊ ပဝါရဏံ-ပဝါရဏာပဉ္စက၊ အာပတ္တာနာပတ္တိပိစ-အာပတ္တာနာပတ္တိ ပဉ္စက၊ ဧတေ-ဤ ပဉ္စက ၃ ပါးတို့သည် ကား၊ ကဏ္ဍသုက္ကပဒါ-ကဏ္ဍပက္ခမဒ၊ သုက္ကပက္ခပဒတို့တည်း၊ ဘိက္ခုနီနိပိ- တို့၏လည်း၊ တေ-ထိုပဉ္စက ၃ ပါးတို့သည်၊ တထာ-တို့အတူပင်တည်း၊ အပါသာ

သန္တတော ဓလုပစ္ဆာပိ။ ။အကျယ် ပါဠိတော်ဝယ် ယထာသန္တတိ ဓုတင်၏ အခြားမဲ့၌ ကောသနိကဓုတင်ပါသေး၏၊ “သန္တတော ဓလုပစ္ဆာပိ”ပါဠိရှိသော ဤဥဒါန်း၌ ထို ကောသနိက ဓုတင် မပါရကား “သန္တတောကာ ဓလုဘတ္တ”ဟု ပါဠိပြင်သင့်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧညမင် နိဿယ၌ကား “သန္တတိ ဓလုပစ္ဆာပိ”ဟူသော ပါဠိအတိုင်းပင် အနက်ပေးထားကြောင်း ကိုလည်းကောင်း ရှေးနိဿယ၌ မှာထားပါသည်။

၄၅၈

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ဒိက-အပါသာဒိကပဉ္စက၊ ပါသာဒိ-ပါသာဒိကပဉ္စက၊ တထောဝ-ထို့အတူပင်၊ အပေရေ-ကုန်သော၊ ဒုဝေ-၂ ပါးကုန်သော အပါသာဒိက ပဉ္စက ပါသာဒိက ပဉ္စကတို့၊ [ကုလူပကော စသည်တို့ ထင်ရှားပြီ။] ဝိနယ-ဝိနယဓရာနိသံသပဉ္စက၊ အဓမ္မိကေန-အဓမ္မိကပါတိမောက္ခပနပဉ္စက၊ ဩ၊ တထာ-ထိုသို့သော အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ သုဒ္ဓိပဉ္စကာ-သုဒ္ဓိပဉ္စကတို့ သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ကုန်ပြီ။.....ပဉ္စကံ နိဋ္ဌိတံ။

၆-ဆက္ကဝါရ

၃၂၆။ [ဆ အဂါရဝါစသည်ကို အန္တရပေယျာလအစ၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ စပ်ပုဒ်ကို ပါဠိတော် ကြည့်ပါ၊ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်၊] သာမိစိယော-သာမိစိတို့သည်၊ ဩ၊ ဆေဒနကာ-ဖြတ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဩ၊ [ဆ ဝိနယဓရာနိသံသ၌ ပဉ္စကဝယ် ပြုအပ်ပြီးသော ၅ ပါးတွင် “တဿာဓေယျော ဥပေါသထော”ကို ထည့်ပါ၊ ဥပေါသထော-သည်၊ တဿ-ထိုဝိနည်းတို့၏၊ အာဓေယျော-စပ်သော ဥစ္စာသည်၊ ဟောတိ။] ဆ စိဝရာနိ၊ ရဇနာနိ-ဆိုးရည်ရှိသည်၊ ဆ၊ [စိဝရက္ခန္ဓက၊ စိဝရရဇန ကထာ၌ အကျယ်ပါ၏၊] ဩ၊ အာစရိယမှာ-မှ၊ (နိဿယည်းဆရာမှ)၊ နိဿယပ္ပဋိ ပဿဒ္ဓိယော-နိဿယည်း ငြိမ်းခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-နိဿယည်းပျက်ခြင်းတို့သည်၊ ဆ၊ [မဟာဓန္ဓက၊ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိကထာ၌ အကျယ်ပါ၏။] နဟာနေ- ရေမျိုးခြင်း၌၊ အနုပညတ္တိယော ဆ၊ [“ဥဏှသမယော၊ ပရိဋ္ဌာဟသမယော” စသည်ပင်တည်း။] ဝိပွကတစိဝရံ-အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီးမဟုတ်သော သင်္ကန်းကို(ချုပ်-ဆိုးပြီးမဟုတ်သော သင်္ကန်းကို)၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ပက္ကမတိ- ဖဲသွား၏၊ [ကထိနက္ခန္ဓက၌ “အာဒါယ ဆက္က”ဟု ပါ၏။]

ဆဟိ ဩ၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ ဩ၊ သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေ တဗ္ဗော-ပြုစုလုပ်ကျွေးစေထိုက်၏၊ အသေက္ခေန-အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ သီလက္ခန္ဓေန-သီလအစုနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဩ၊ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေန-အရဟတ္တဖိုလ် အစုနှင့်၊ ဩ၊ ဝိမုတ္တဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေန- အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်အစုနှင့်၊ ဩ၊ ဒသ ဝသောဝါ-ဆယ်ဝါရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတိရေက ဒသဝသောဝါ- ဆယ်ဝါထက် ပိုလွန်သော ဝါရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ [ဤသုတ်၏ အဖွင့်ကို မဟာဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ ပဉ္စကကထာ၌ ပြထားပြီ။] ဒုတိယဆက္က၌ “အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ အသေက္ခေန ဩ၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ သည်လည်းကောင်း၊ ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ အသေက္ခေ၊ သီလက္ခန္ဓေ-၌၊ သမာဒါ ပေတာ-ဆောက်တည်စေတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ”ဟု ပေးပါ၊ (တတိယ ဆက္က၌) သဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါရှိသည်၊ ဩ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော-အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ

သတ္တကဝါရ

၄၁၉

ရှိသည်။ ပေ၊ ဥပဋ္ဌိတဿတိ-အာရုံကောင်း၌ ကပ်၍တည်သော သတိရှိသည်”ဟု ပေးပါ။ စတုတ္ထ ဆက္က၌ “အဓိသီလေ သီလဝိပဇ္ဇာ”စသည် စုဋ္ဌဝဂ္ဂပါဠိတော် နိဿယ၊ တစ္စနိယကံ၊ အာကဓိမာနဆက္က၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

ပဉ္စမဆက္က။ «ဂိလာနံ-ဂိလာနုဖြစ်သော၊ (မကျန်းမမာသော) အန္တေဝါသိဝါ-နိဿယည်းယူ အနီးနေတပည့်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေတပည့်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာတုံဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြုစုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတုံဝါ-သူတစ်ပါးကို ပြုစုစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ (“ပဋိဗလော ဟောတိ”၌စပ်၊) အနဘိရတံ-မမွေ့လျော်သော အန္တေဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကံကို၊ ဝုပကာသေတုံ-အရပ်တစ်ပါးသို့ ကိုယ်တိုင်ခေါ်သွားခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝုပကာသာပေတုံဝါ-သူတစ်ပါးကို ခေါ်သွားစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နံ- (အန္တေဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကံ၌)ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကုက္ကုစ္ဆံ-ကို၊ ဓမ္မတော-တရားအားဖြင့်၊ ဝိနောဒေတုံ-ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ [မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်၌ “ဝိနောဒါပေတုံဝါ-သူတစ်ပါးကို ပယ်ဖျောက်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း”ဟု ရှိသေး၏။] ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ။

ဆဋ္ဌပဉ္စက။ «အန္တေဝါသိဝါ ပေ၊ အာဘိသမာစာရိကာယ-ထူးကဲမြင့်မြတ် ဖြည့်ကျင့်အပ်သော၊ သိက္ခာယ-ဓနုကလာ၊ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ၌၊ သိက္ခာပေတုံ-သင်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ (သင်ပေးခြင်းငှာလည်းကောင်း၊) အာဒိ ဗြဟ္မစရိယကာယ-မဂ္ဂ ဗြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သော အကျင့်ဟူသော၊ သိက္ခာယ-ဥဘတောဝိဘင်းလာ၊ သိက္ခာအရာ၌၊ ဝိနေတုံ-ဆုံးမခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မေ-လွန်ကဲသော ဓမ္မဟူသော ရုပ်နာမ်တရား၊ အပိုင်းအခြား၌၊ ဝါ-အဘိဓမ္မာ၌၊ ဝိနေတုံ-ငှာလည်းကောင်း၊ အဘိဝိနယေ-လွန်ကဲသော ဝိနည်း၌၊ (ဝိနည်းပိဋကအားလုံး၌)၊ ဝိနေတုံ-ငှာလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နံ၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-မိစ္ဆာအယူကို၊ ဓမ္မတော-အားဖြင့်၊ ဝိဝေစေတုံ-ကင်းဆိတ်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပဋိဗလော ဟောတိ၊ [“အာဘိသမာစာရိကာယ”စသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို မဟာဝဂ္ဂဘာသာသင်္ဂီကာ၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗပဉ္စကကထာ၌ ပြထားပြီ၊ သတ္တမပဉ္စက လွယ်ပြီ၊ ပေ။ [တဿုဒ္ဓါန၌လည်း “အဂါရဝါ-အဂါရဝဆက္က”စသည်ပေးပါ၊ ထင်ရှားပြီ။].....ဆက္ကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

၇-သတ္တကဝါရ

၃၂၇။ [သတ္တာပတ္တိယောစသည်တို့ လွယ်ပြီ။] သတ္တန္တံ-ရ ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သတ္တာဟကရဏိယေန-၇ ရက်အတွင်းဝယ် ပြုဖွယ်ကိစ္စဖြင့်၊ ဂန္တု(အနုစာနာမိ)၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ [ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓက၊ သတ္တာဟကရဏိယာနုစာနာနကထာ၌ အကျယ်ပါ၏၊ သတ္တာဟကရဏိယပုဒ်ကိုလည်း

၄၆၀

ဝရီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ထိုဘာသာငိုကာ၌ ပြထားပြီ။ သတ္တနီသံသာ ဝိနယဓရေ၊ [ပဉ္စက၌ ပြအပ်ပြီးသော ၅ ပါးတွင် “တဿာဓေယျော ဥပေါသတော၊ ပဝါရဏာ” ၂ ပါးထည့်ပါ။] ၊ပေ၊ သတ္တမေ-၇ ရက်မြောက်နေ့၌၊ အရုဏဂ္ဂမနေ-အရုဏ်တက်ရာအခါ၌၊ နိသဂ္ဂိယံ ဟောတိ၊ [နိသဂ္ဂိယ၊ ဥပဝဿံ ခေါ် ပနစသော သိက္ခာပုဒ်၌ပါသော သင်္ကန်းကို ရည်ရွယ်တော်မူသည်။] အာမကဓညာနိ-စပါးအစိမ်းတို့သည်၊ သတ္တ၊ [ဘိက္ခုနီဝိဘင်း၊ အာမကဓည သိက္ခာပုဒ်၌ အကျယ်ပါ၏။] သတ္တ သမထာစသည်တို့ လွယ်ပြီ၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-ရှုထိုက်သော၊ အာပတ္တိ-သည်၊ န ဟောတိ-မရှိ၊ ၊ပေ၊ [ဤ ၃ ဝါကျ၏အကျယ်ကို စမွေယျဓန္တက၊ အမွေကမ္မာဒိကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

သတ္တဟိ ၊ပေ၊ သမ္ပန္နာဂတော-ပြည့်စုံသူသည်၊ ဝိနယဓရေ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဤဝါကျတို့တွင် “အာပတ္တိ စာနာတိ”စသည်တို့ လွယ်ပြီ၊ သီလဝါ ဟောတိ ၊ပေ၊သိက္ခာပဒေသု ၊ ဟေသုတော ဟောတိ၊ ၊ပေ၊ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိသိဒ္ဓါ၊ ဥဘယာနိ ၊ပေ၊အနုဗျဉ္ဇနသော၊ [ဤဝါကျတို့ကို စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော်နိဿယ သမထက္ခန္ဓက၊ အဓိကရဏ ဝုပသမနာကထာ ဥဗ္ဗာဟိကာသမ္ပုတိ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] စတုန့်-လေးပါးကုန်သော၊ အဘိဓေတသိကာနံ-အလွန်နှစ်သက်အပ်သော ဥပစာရဈာန်စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-အလွန်နှစ်သက်အပ်သော ဥပစာရဈာန်စိတ်ကို မှီကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဈမ်းသာစွာနေကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနာနံ-တို့ကို၊ နိကာမလာဘီ-အလိုရှိတိုင်း ရလေ့ရှိသည်၊ အကိစ္ဆလာဘီ-မမြဲမငြင် ရလေ့ရှိသည်၊ အကသိရလာဘီ-ကသိကအောက် မဖြစ်ဘဲ ရလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ။

အာသဝါနံ-အာသဝေါတရားတို့၏၊ ဓယာ-ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ အာနာသဝံ-အာသဝေါမရှိသော(အာသဝေါတို့၏ အာရုံမဟုတ်သော)၊ စေတောဝိမုတ္တိ-ဆန့်ကျင်ဘက် ရာဂမှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိကိုလည်းကောင်း၊ ပညာဝိမုတ္တိ-

အဘိဓေတသိကာ။ ။အဘိဓေတသိကာနန္တိ ဧတ္ထ အဘိဓေတောတိ ပါကတိက ကာမာဝစရစိတ္တေဟိ (တို့ထက်) သုန္ဒရတာယ ပဋိပက္ခတော ဝိသုဒ္ဓတ္တာစ အဘိက္ခန္တံ ဝိသုဒ္ဓိစိတ္တံ ဝုဇ္ဈတိ၊ ဥပစာရဈာန စိတ္တဿေတံ အဓိဝဓနံ၊ အဘိဓေတသိ+ဇာတာနိ အဘိဓေတသိကာနိ၊ အဘိဓေတော+သန္နိသိတာနိတိဝါ အဘိဓေတသိကာနိ-သာရတ္ထ။

နိကာမလာဘီစသည်။ ။“နိကာမလာဘီ”ဖြင့် ဈာန်ကိုရရုံသာ ရသည်မဟုတ်၊ အလိုရှိအပ်ရာဧက၌ ဝင်စားနိုင်သည်ဟု ပြ၏၊ “အကိစ္ဆလာဘီ”ဖြင့် လွယ်လွယ်ကူကူဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဆားရန်တို့ကို ပယ်ရှာ၍ ဝင်စားနိုင်သည်ဟု ပြ၏၊ “အကသိရလာဘီ”ဖြင့် ဈာန်မှ ထလိုသောအခါ၌လည်း ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ထားသည့်အချိန်ဖြင့်ပင် ကသိကအောက်မဖြစ်ပဲ ဈာန်မှ ထနိုင်သည်ဟု ပြ၏၊ အကျယ်ကို သာရတ္ထ၌ ကြည့်ပါ။

အဋ္ဌကဝါရ

၄၆၁

ဆန့်ကျင်ဘက် အဝိဇ္ဇာမှလွတ်သော အရတ္တဖိုလ်ပညာကိုလည်းကောင်း၊ [သာရတ္ထ အဖွင့်အတိုင်း ပေးပါသည်။ သီလက္ခန္ဓာ မဟာလီသုတ္တဋ္ဌကထာ၊ စတုအရိယမလ ကထာ၌ကား ဝိမုတ္တိကို “ကိလေသာတို့မှလွတ်သော” ဟု ဖွင့်၏။] ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ- မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သောသဘောဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌ပင်။ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ-ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍၊ သန္တိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု ၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝါ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏။ [“အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ၊ ပေ၊ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ”တို့ကို သီလက္ခန္ဓာပါဠိတော်နိဿယ၊ အမ္မဋ္ဌသုတ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏကထာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာတို့၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ ဤပြုအပ်ပြီးသောအင်္ဂါတို့၏ ပြည့်စုံ သော ဝိနယရေသည် “သောဘတိ-တင့်တယ်၏” ဟု ထပ်၍ ဟောတော်မူပြန် သည်။]

မသုတော်တရား ၇ ပါး။ ။အသဒ္ဓမ္မာ-မသုတော်တို့၏ တရားတို့သည်၊ ဝါ-မတင့်တယ်သော တရားတို့သည်၊ ပေ၊ အဿဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါမရှိသည်၊ ပေ၊ အပ္ပသုတော-နည်းသော ကြားနာအပ်သော ပရိယတ်ရှိသည်၊ ပေ၊ ကုသီတော- စက်ဆုပ်အပ်စွာ အရာရာ၌ ဆုတ်နစ်အပ်သည်၊ ဝါ-ပျင်းရိသည်၊ ပေ၊ မုဋ္ဌဿတိ- ပျောက်ကင်းသောသတိရှိသည်၊ ဒုပ္ပညော-ပညာမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သုက္ကပက္ခ၌ “သဒ္ဓမ္မာ-သုတော်ကောင်းတို့၏ တရားတို့သည်၊ ဝါ-ချီးမွမ်းအပ် ကောင်းမြတ်သော တရားတို့သည်” ဟု ပေးပါ။ ဤသုတ် ၂ ပါးသည် ပါထိကဝဂ္ဂ၊ သင်္ဂီတိသုတ်၊ သတ္တကဋ္ဌလည်း ပါ၏။ တုဿုဒ္ဓါန၌ “အာပတ္တိ-အာပတ္တိသတ္တက၊ ပေ၊ န ဟောတိ-န ဟောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗသတ္တက” စသည်ဖြင့်ပေး၊ ထင်ရှားပြီ။]

သတ္တကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

စ-အဋ္ဌကဝါရ

၃၂၈။ အဋ္ဌ-နိသော၊ အာနိသံသေ-တို့ကို၊ သမ္ပဿမာနေန-ကောင်းစွာ မြော်မြင်သောရဟန်းသည်၊ သော ဘိက္ခု-ကို၊ အာပတ္တိယာ-ကို၊ အဒဿနေ- ကြောင့်၊ န ဥက္ခိပိတဗ္ဗော-နှင်မထုတ်ထိုက်၊ ပေ၊ ပရေသမ္ပိ-တို့ကိုလည်း၊ သဒ္ဓါယ- ယုံကြည်ခြင်းဖြင့်၊ သာ အာပတ္တိ-ကို၊ ဒေသေတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ [အဋ္ဌသရုပ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။] ယာဝတတိယကာ-တို့သည်၊ ပေ၊ အဋ္ဌဟိ၊ အာကာရေဟိ- အကြောင်းဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ကုလာနိ-တို့ကို၊ ဒူသေတိ-ဖျက်ဆီး၏၊ စိဝရဿ-၏၊ ဥပ္ပါဒါယ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ မာတိကာ-တို့သည်ပေ၊ ကထိနဿ-ကို၊ ဥဗ္ဘာရာယ- နတ်ခြင်းငှာ။ ပေ၊ ပါနာနိ-သောက်ဖွယ် (ဖျော်ရည်)တို့သည်၊ အဋ္ဌ၊ [ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓက၊ ကေကိယဇဇိလဝတ္ထု၌ ပါ၏။] “အဋ္ဌဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ” စသည်ကို သံဃဘောဒ ကက္ခန္ဓက ပါဠိတော်နိဿယ၊ သံဃဘောဒကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။ လောကဓမ္မာ-

၄၆၂

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

လောကဓံတရားတို့သည်၊ (လောက၌ တွေ့ကြုံတတ်သော တရား တို့သည်၊) [အဋ္ဌကဝိတ္တရ၊ ပထမ-ပံ၊ ၁-ဝဂ်၌ အကျယ်ပါ၏၊ အဋ္ဌကရဓမ္မာ စသည်တို့ လွယ်ပြီ။]

အနတိရိတ္တာ-အနတိရိတ်တို့သည်၊ အဋ္ဌ၊ [ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘောဇနဝဂ်၊ ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်၌ အကျယ်ပါ၏။] အဋ္ဌမေ-ရှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ အရဏုဂ္ဂ မနေ-၌၊ နိသဂ္ဂိယံ ဟောတိ၊ [နိသဂ္ဂိယ ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ လာသောထောပတ် စသည်ကို ရည်ရွယ်တော်မူသည်။] အဋ္ဌမံ၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ပရိပူရေန္တိ-ပြည့်စေသော ဘိက္ခုနီကို၊ နာသေတဗ္ဗာ-အသွင်ကိုဖျက်၊ လူထွက်စေထိုက်၏၊ ခေ၊ ပရိပူရေန္တိ ယာ-သည်၊ ဒေသိတာပိ-ဒေသနာပြောအပ်ပါသော်လည်း၊ အဒေသိတာ-ဒေသနာ ပြောအပ်သည် မမည်သည်၊ ဝါ-ဒေသနာပြောအပ်ရာ မရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဘိက္ခုဝိဘင်း စတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၊ အဋ္ဌကထာ၌ အကျယ်ပါ၏။] အဋ္ဌ ဝါစိကာ-ရှစ်ခွန်းသော စကားရှိသော၊ ဥပသမ္ပဒါ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းမအဖြစ် [ဘိက္ခုသံဃာ့အထံ၌ ဥတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့် တစ်ကြိမ်၊ ဘိက္ခုနီသံဃာ့အထံ၌ ဥတ္တိ စတုတ္ထကံဖြင့် တစ်ကြိမ်၊ ဤသို့ ၂ ကြိမ် ရဟန်းဖြစ်သော ဘိက္ခုနီ၏ ဥပသမ္ပဒါ တည်း။]

☰

အဋ္ဌန္တ-ရှစ်ယောက်သော ဘိက္ခုနီတို့အား၊ ပစ္စုပ္ပန်တဗ္ဗ-နေရာမှ ရှေ့ရှုထထိုက်၏၊ အဋ္ဌန္တ-တို့အား၊ အာသနံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏၊ [ဆွမ်းစားကျောင်း၌ ရောက်လာသော သီတင်းကြီး ဘိက္ခုနီတို့အား “ရှစ်ယောက်အထိ နေရာမှထ၍ နေရာပေးပါ ဆိုလို သည်၊ အကျယ်ကို “တေန သမယေန ဘိက္ခုနီယော ဘတ္တရေ အာသနံ သံကသာ ယန္တိယော”စသော ဘိက္ခုနီခန္ဓကလာ ဝတ္ထုနှင့် ထို၏အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] ဥပါသိကာ-ဝိသာခါဥပါသိကာမသည်၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ ဝရာနိ-အလိုရှိအပ်သော အရာတို့ကို၊ ဝါ-ဆုတို့ကို၊ ယာစိ-တောင်းပြီ၊ [စိဝရက္ခန္ဓက၊ ဝိသာခါဝတ္ထု၌ ကြည့်ပါ။] အဋ္ဌဟိ ခေ၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္ပန္နိတဗ္ဗော၊ [ဘိက္ခုနောဝါဒက သိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၌ အကျယ်ပါ၏။] အဋ္ဌာနိသံသာ ဝိယနဓရေ၊ [ပဉ္စက၌ ပြအပ် ပြီးသော ၅ ပါးတွင် တဿာဓေယျော ဥပေါသထော၊ ပဝါရဏာ၊ သံဃကမ္မံ ၃ ပါးထည့်ပါ။] ခေ၊ တဿ ပါပိယသိကကမ္မကတေန-ပြုအပ်ပြီးသော တဿ ပါပိယသိကကံရှိသော၊ (တဿ ပါပိယသိကကံ အပြုခံရသော)၊ ဘိက္ခုနာ- သည်၊ အဋ္ဌသု ဓမ္မေသု-တို့၌၊ သမ္မာ-စွာ၊ ဝတ္တိတဗ္ဗ-ကျင့်ထိုက်၏၊ ခေ၊ [တဿုဒ္ဓါန ၌ “န သော ဘိက္ခု- နသော ဘိက္ခုအဋ္ဌက၊ ပရေသံပိ-ပရေသံပိအဋ္ဌက၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ ထင်ရှားပြီ။]

အဋ္ဌကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

နဝကဝါရ

၄၆၃

၉-နဝကဝါရ

၃၂၉။ အာယာတဝတ္ထုနိ-(လွန်စွာ ထိပါးတတ်သော) ဒေါသ၏ဖြစ်ကြောင်း
 ဝတ္ထုတို့၊ အာယာတဝိနယာ-အာယာတို ပယ်ဖျောက်ခြင်းတို့၊ [နဝကဝိတ္ထုရ၊ ပထမ-
 ပံ, ၃-ဝဂ်၌ အကျယ်ပါ၏၊] ဝိနိတဝတ္ထုနိ-အာယာတမှရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝတ္ထု
 တို့သည်၊ ယေ၊ နဝဟိ-ကိုးပါးတို့ဖြင့်၊ သံယော, ဘိဇ္ဇတိ-၏၊ [သံဃဘောဒက
 ကွန္တက, သံဃဘောဒကထာ၌ အကျယ်ပါ၏။] ယေ၊ နဝမံသေဟိ-(လူ့အသားမှ
 တစ်ပါး)ကိုးပါးသော အသားကြီးတို့ကြောင့်၊ ဒုတ္တဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ ယေ၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေ
 သာ-တို့သည်၊ နဝ၊ [ဥပုသ် ၉ မျိုးပင်တည်း။] တဏှာမူလကာ-တဏှာဟူသော
 အရင်းခံရှိကုန်သော၊ ယေ၊ မာနတို့သည်၊ နဝဝိဓာ-ကိုးပါး အပြားရှိကုန်၏၊
 [ဝိဘင်းပါဠိတော် ဓုဒ္ဓကဝိဘင်္ဂ, နဝကနိဒ္ဒေသ၌ အကျယ်ပါ၏၊ ထို၌ “နဝဝိဓာ
 မာနာ”ဟု ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ကား “ဝိမောနာ-ဝိမောနတို့သည်၊ နဝ-တို့တည်း”
 ဟု ပေးလေသည်။]

နဝ-နိသော၊ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ-အဓိဋ္ဌာန်ထိုက်ကုန်၏၊ [စိဝ
 ရက္ခန္တက၌ သင်္ကန်း ၉ မျိုးအကျယ်ပါ၏။] ယေ၊ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနိ-ဝိကပ္ပနာ
 မပြုထိုက်ကုန်၊ [အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးရာ အခါမှစ၍ ဝိကပ္ပနာ မပြုထိုက်ကုန်။]
 ယေ၊ အဓိမ္မိကာနိ-နိသော၊ ဒါနာနိ-တို့သည်၊ နဝပဋိဂ္ဂဟာ-ခံယူခြင်းတို့သည်၊
 ယေ၊ ယရိဘောဂါ-သုံးစွဲခြင်းတို့သည်၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ကြည့်ပါ။] ဓမ္မိ
 ကာနိ ဒါနာနိ တီဏိ၊ ယေ၊ သညတ္တိယော-သိစေခြင်းတို့သည်၊ [သမထက္ခန္တက
 အစ၌ အကျယ်ပါ၏။] အဓမ္မကဓမ္မ-၌၊ နဝကာနိ-နဝကတို့သည်၊ ခွေ-တို့တည်း၊
 ဓမ္မကဓမ္မ၊ ယေ၊ [ဩဝါဒဝဂ် ပထမသိက္ခာပုဒ် ပဒဘာဇနီ၌ အကျယ်ပါ၏။] ယေ၊
 [တဿုဒ္ဓါန၌ “အာယာတဝတ္ထု-အာယာတဝတ္ထုနဝက”စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊
 ထင်ရှားပြီ။]

နဝကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

၁၀-ဒသကဝါရ

၃၃၀။ [ဒသ အာယာတဝတ္ထုနိ စသည်တို့ လွယ်ပြီ။] မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ ဒသ
 ဝတ္ထုကာ-ဆယ်ပါးသော တည်ရာဝတ္ထုရှိ၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ ဒသဝတ္ထုကာ-
 ၏၊ အန္တဂ္ဂါဟိကာ ဒိဋ္ဌိ-သဿတအဖို့၊ ဥစ္ဆေဒအဖို့ကို ယူတတ်သော ဒိဋ္ဌိသည်၊
 ဒသ-တို့တည်း၊ မိစ္ဆတ္တာ-မိစ္ဆတ္တာတရားတို့သည်၊ ဒသ၊ [“ဖောက်ပြန်သော+သဘော
 ရှိသော တရားတို့သည်”ဟု သဒ္ဓတ္ထ ပေးပါ၊ “ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ”စသည်တို့
 သည် ဝိဘင်းပါဠိတော် ဓုဒ္ဓကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂ, ဒသကနိဒ္ဒေသ၌ အကျယ်ပါ၏။]
 ဒသဓမ္မိကာ သလာကဂ္ဂါဟာ ယေ၊ အဓိမ္မိကာ၊ [သမထက္ခန္တက, ယေဘုယျသိကာ

၄၆၄

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

သမထ၌ အကျယ်ပါ၏။] သာမဏေရာနံ-တို့၏၊ သိက္ခာပဒါနိ ဒသ၊ ဒသဟိ
၊ပေ၊ သာမဏေရော နာသေတဗ္ဗော၊ [မဟာဓန္ဓက၊ သိက္ခာပဒကထာနှင့် ကဏ္ဍက
သာမဏေရဝတ္ထု၌ အကျယ်ပါ၏။]

ဒသဟင်္ဂေဟိ ပေ၊ ဝိနယဓရောစသည်၌ အနက်ထူးမရှိပါ။ ပဉ္စက၌ဟောတော်
မူအပ်ပြီးသော အင်္ဂါတို့ကိုပင် ပဉ္စက ၂ ခု၊ ၂ ခုပေါင်း၍ ဟောတော်မူထားပါ
သည်။ “ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္ပနိတဗ္ဗော”စသည်၌ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ-မင်း၏
နန်းတော်သို့ ဝင်ခြင်း၌၊ ပေ၊ ဒါနဝတ္ထုနိ-ဒါနဝတ္ထုတို့၊ [အဋ္ဌဂုံတ္တရ၊ ပထမ-
ပံ၊ ၄-ဝဂ်၊ ၅-သုတ်၌ အကျယ်ပါ၏။] ဒသရတနာနိ၊ [ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ရတန
သိက္ခာပုဒ်၌ ပါ၏။] ဒသပံသုကုလာနိ၊ [ပဉ္စက၌ ပါပြီးဖြစ်သည်။] ပေ၊ သုက္ကာနိ-
သုက်တို့၊ [သုက္ကဝိသဋ္ဌိသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌ အကျယ်ပါ၏။] ဣတ္ထိယော-
တို့၊ ဘရိယာယော-မယားတို့၊ [သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌ အကျယ်ပါ၏။]
ဝေသာလိယာ-၌၊ ဒသ၊ ဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ ဒီပေန္တိ၊ [စူဠဝဂ္ဂ၊ သတ္တသတိက္ခန္ဓက၌
ပါ၏။] ပေ၊ ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ ဝုဋ္ဌာပနသမ္ပုတိ-ကို၊ (ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပဉ္စင်း
ပြုပေးနိုင်ကြောင်း သမ္ပုတိကို၊) သာဒိတဗ္ဗာ-သာယာထိုက်၏၊ ဒသဝဿာယ
ဂိဟိဂတာယ-ဂိဟိဂတသိက္ခမာန်အား၊ သိက္ခာ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗာ၊ [ဘိက္ခုနိဝိဘင်း၊
ဆဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်၌ အကျယ်ပါ၏။]

တသုဒ္ဓါန။

။အာယာတံ-အာယာတဒသက၊ပေ၊ဘာသာ-ဘာသာပရိယန္တ
ဒသက၊ ပေ၊ လဟုကမေဝစ-လဟုက ဂရုကဒသက၊ လဟုကာ ဂရုကာ-
ဗာလပဏ္ဍိတအဖြစ်ဖြင့် အပေါ့အလေးဖြစ်ကုန်သော၊ စတေ-ဤ ဘာသပရိယန္တ
စသော ဒသကတို့ကို၊ ကဏ္ဍသုက္ကာ-ကဏ္ဍပက္ခ၊ သုက္ကပက္ခတို့ဟူ၍၊ ဝိဇာနာထ-
သိကုန်ရာ၏၊ [ကြွင်းပုဒ်တို့၌ အနက်ထင်ရှားပြီ။] ဒသကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

၁၁-ဧကာဒသကဝါရ

၃၃၁။ ဧကာဒသ၊ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊ အနုပသမ္ပန္နာ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်း
အဖြစ်သို့ရောက်နိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗာ-
မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်ကုန်၊ ဥပသမ္ပန္နာ-ရဟန်းအဖြစ်
သို့ ရောက်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ နာသေတဗ္ဗာ-အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်စေထိုက်
ကုန်၏၊ [ပါဒုကာ စသည်တို့ လွယ်ပြီ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]
ဧကာဒသေ-တစ်ဆယ့်တစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ အရဏုဂ္ဂမနေ-၌၊ နိသဂ္ဂိယံ ဟောတိ၊
[ဒသာဟာတိက္ကန္တ စိဝတစသည်ကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဂဏ္ဍိကာ-အနားပတ်သီးတို့၊
ဝဓာ-ခါးပန်းသီးတို့၊ ပေ၊ အက္ခောသက ပရဘာသကေ-ဆဲရေးတတ် ခြိမ်းချောက်
တတ်သော ပုဂ္ဂလေ-၌၊ ပေ။

မေတ္တာအကျိုး ဆယ့်တစ်ပါး။

။မေတ္တာယ-မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော၊

စေတောဝိမုတ္တိယာ-စိတ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏတို့မှလွတ်သော သမာဓိ၏၊
(အာနိသံသာဌ်စပ်)၊ ဝါ-ကို၊ (အာသေဝိတာယ စသည်ဌ်စပ်)၊ အာသေဝိတာယ-
အစမှစ၍ မှီဝဲအပ်ပြီးသော်၊ ဘာဝိတာယ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-
တိုးတက်ပွားများစေအပ်ပြီးသော်၊ ဗဟုလိကတာယ-မများသော်လည်း များသကဲ့သို့
ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ-ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုအပ်ပြီးသော်၊ ယာနိကတာယ-
ကပ်ယှဉ်အပ်ပြီးသော ယာဉ်ကဲ့သို့ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဝတ္ထုကတာယ-သမ္ပတ္တိတို့၏
တည်ရာဖြစ်လောက်အောင် ပြုအပ်ပြီးသော်၊ အနုဋ္ဌိတာယ-အဖန်ဖန် တည်စေအပ်
ပြီးသော်၊ ဝါ-အမြဲဆောက်တည်ထားအပ်ပြီးသော်၊ ပရိစိတာယ-ထက်ဝန်းကျင်
အရပ်မျက်နှာတို့မှ စိထားအပ်ပြီးသော်၊ သုသမာရဒ္ဒါယ-(အစွမ်းသတ္တိရှိလောက်
အောင်)ကောင်းစွာ အားထုတ်ပြီးသော်၊ ဧကာဒသ-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော၊
အာနိသံသာ-အကျိုးဂုဏ်အင်၊ အာနိသင်တို့ကို၊ ပါဠိကင်္ခါ-အလိုရှိထိုက်ကုန်၏၊
ဝါ-မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့ဟု မှတ်ထိုက်ကုန်၏။

သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ သုပတိ-အိပ်ရ၏၊ သုခံ, ပဋိဗုဇ္ဈတိ-နိုးရ၏၊ ပါပကံ-
မကောင်းသော၊ (ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော)၊ သုပိနံ-အိပ်မက်ကို၊ န ပဿတိ-
မမြင်မက်ရ၊ မနုဿာနံ-လူတို့သည်၊ ပိယော-ချစ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အမနုဿာ
နံ-နတ်, ဘီလူးတို့သည်၊ ပိယော ဟောတိ၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ ရက္ခန္တိ-စောက်
ရှောက်ကုန်၏၊ အဿ-ထိုမေတ္တာကို ပွားစေသူ၏(ကိုယ်သို့)၊ အဂ္ဂိဝါ-မီးသည်သော်
လည်းကောင်း၊ ဝိသံဝါ-အဆိပ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သတ္တံဝါ-လက်နက်သည်
သော်လည်းကောင်း၊ န ကမတိ-မသက်ရောက်နိုင်၊ (အဿ-၏၊) စိတ္တံ-သည်၊
တုဝဋ္ဌံ-လျင်မြင်န်စွာ၊ သမာဓိယတိ-တည်ကြည်၏၊ (သမာဓိရ၏)၊ မုခဝဇ္ဇော-

မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ။ ။မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိတိ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏကာ
မေတ္တာ၊ ယသ္မာ ပန တံသမ္ပယုတ္တစိတ္တံ နိဝဏာဒီဟိ ပစ္စနိက ဓမ္မေဟိ ဝိမုစ္စတိ၊ တသ္မာ သာ
“စေတောဝိမုတ္တိ”တိ ဝုစ္စတိ၊ ဝိသေသတော ဝါ သဗ္ဗဗျာပါဒ ပရိယုဋ္ဌာနေန ဝိမုတ္တတ္တာ သာ
“စေတောဝိမုတ္တိ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥပစာရ၊ အပ္ပနာ အစွဲ။ ။တတ္ထ မေတ္တာတိ ဧတ္တာဝတာ (စေတောဝိမုတ္တိသဒ္ဓါ မပါပဲ
မေတ္တာဟူသော ဤကားမျှဖြင့်) ပုဗ္ဗဘာဂေါပိ ဝဋ္ဋတိ (မေတ္တာဈာန်၏ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော
ကာမာဝစရဥပစာရမေတ္တာလည်း ဖြစ်သင့်၏)၊ စေတောဝိမုတ္တိတိ ဝုတ္တတ္တာ ပန ဣဓ (ဤ
နေရာ၌ကား စေတောဝိမုတ္တိဟု ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့်) တိကစတုက္ကဇ္ဈာဝသေန (တိက
ဈာန်, စတုက္ကဇ္ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် (ပ-ဒု-တ ဈာန် ၃ ပါး အပေါင်းသည် “တိက
ဈာန်”မည်၏၊ ပဉ္စကနည်းအားဖြင့် ပ-ဒု-တ-စ ဈာန် ၄ ပါး အပေါင်းသည် စတုက္ကဇ္ဈာန်
မည်၏။)-ကေဝုတ္တရ, ၂-ဝဂ်, ၇-သုတ် အဋ္ဌကထာ။

၄၆၆

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

မျက်နှာအဆင်းသည်၊ ဝိပုသီဒတိ-အထူးသဖြင့် ကြည်လင်၏။ အသမ္ပုဇ္ဈော-
မတွေဝေသည်။ (ဟုတွာ) ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ ကရောတိ-
ပြုရ၏။ ဥတ္တရိ-မေတ္တာဈာန်ထက် အလွန်ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အပ္ပဋိ
ဝိဇ္ဈန္တာ-ထိုးထွင်း၍ မသိရသော်၊ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ-ဗြဟ္မာဘုံသို့ကပ်ရောက်သည်၊
ဟောတိ၊ မေတ္တာယ ၊ပေ၊ ဣမေ အာနိသံသာ ပါဠိက၏၊ [ဤသုတ်သည်
ဧကာဒသဂုံတ္တရ၊ အနုဿတိဝဂ်၌လည်း ပါ၏၊ တဿုဒ္ဓါန၌ ထင်ရှားပြီ။]

ဧကာဒသကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဧကုတ္တရိကနယ၏ နိဂုံး။ ။ဉာတဓမ္မေန-သိအပ်ပြီးသော ညေယျခံရှိ
တော်မူထသော၊ တာဒိနာ-လာဘာလာဘ၊ စသည့်ရှစ်တန်၊ လောကဓံကြောင့်၊
ဖောက်ပြန်မတုန်၊ တာဒိဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူထသော၊ ဝါ-ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌ၊ ထိုနှစ်ဝ၌၊
လုံးဝအတူ၊ ရှုတော်မူနိုင်ထသော၊ မဟာဝီရေန-မြတ်သောလုံ့လရှိတော်မူသော
ဘုရားရှင်သည်၊ သဗ္ဗဿတ္တာနံ-လုံးစုံများစွာ၊ သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတာယ-လူ နတ်
နိဗ္ဗာန်၊ ၃ တန်သော စီးပွားအလိုငှာ၊ ဝိမလာ-ညစ်ကြေးမတင်၊ လွန်သန့်စင်ကုန်
သော၊ ဧကုတ္တရိကာ-ဧကုတ္တရိကဝါရတို့ကို၊ ဒေသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊
ဣတိ-ဧကုတ္တရိက နယ အပြီးသတ်တည်း။

ဧကုတ္တရိကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ

၃၃၂။ အာဒိမဇ္ဈန္တ ပုစ္ဆနံ။ ။ဥပေါသထ ကမ္မဿ-ဥပုသ်ကံ၏၊ အာဒိ-
အစသည်၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ မဇ္ဈေ-အလယ်သည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ ပရိ
ယောသနံ-အဆုံးသည်၊ ကိ-နည်း၊ [အဆုံးတိုင်အောင် ပေးပါ။]

၃၃၃။ အာဒိမဇ္ဈန္တ ဝိသဇ္ဇနံ။ ။ဥပေါသထကမ္မဿ ကော အာဒိ ၊ပေ၊
ပရိယောသာနန္တိ-ဥပေါသထဿ ၊ပေ၊ ပရိယောသာနံဟူသော ပုစ္ဆာ၌၊ ဥပေါ
သထကမ္မဿ-၏၊ အာဒိ-အစသည်၊ သာမဂ္ဂိ-ကာယသာမဂ္ဂိတည်း၊ ကိရိယာ-
ပါတိမောက္ခဩသာရဏ ကိရိယာသည်၊ (ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြခြင်း ကိရိယာ
သည်၊) မဇ္ဈေ-တည်း၊ နိဋ္ဌာနံ-ပါတိမောက် ရွတ်ပြမှု၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်၊ ပရိ
ယောသာနံ-တည်း၊ (ဣတိ-ဤအဖြေသည်၊ ဟောတိ၊) [နောက်နောက် ကံတို့၌
ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါး] ပဝါရဏာကံ၌ ကိရိယာ-ပဝါရဏာဥတံ၊ ပဝါရဏာကို
ရွတ်ဆိုခြင်း ကိရိယာသည်၊ မဇ္ဈေ-တည်း၊ နိဋ္ဌာနံ-သံဃနဝကရဟန်း၏ ရွတ်
ဆိုမှု၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်၊ ပရိယောသာနံ-တည်း၊ တစ္စနိယကံ၌ ဝတ္ထုစ-ဝတ္ထု
သည်လည်းကောင်း၊ (တစ္စနိယကံထိုက်အောင် ပြုလုပ်မှုဝတ္ထု)၊ ပုဂ္ဂလောစ-သည်

လည်းကောင်း (ထိုဝတ္ထုကို ပြုလုပ်သူ)၊ အာဒိ-တည်း၊ ဥတ္တိ-ဥတ်သည်၊ မဇ္ဈေ-တည်း၊ ကမ္မဝါစာ-ကမ္မဝါစာသည်၊ (ကမ္မဝါစာ၏ ပြီးဆုံးမှုသည်)၊ ပရိယောသာန-တည်း၊ [ကြွင်းသော ကံတို့၌ တစ္ဆနိယကံအတိုင်း ပေးပါ။]

ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာဝိသစ္စနံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

အတ္ထဝသပကရဏ

၃၃၄။ [“ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ” စသည်တို့၏ အနက်ကို ပါဠိတော်အစ ပါရာမိကသိက္ခာပုဒ်၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ယံ သံဃသုဋ္ဌ-အကြင်သံဃာ၏ ကောင်း ပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံခြင်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ တံ-ထို သံဃသုဋ္ဌ သည်၊ သံဃာသု-သံဃာ၏ ဣရိယာပုထ် ၄ ဖြာ၊ ချမ်းသာကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယံ သံဃာသု-သည်၊ (အတ္တိ)၊ တံ-ထို သံဃာသုသည်၊ ဒုမ္မင်္ဂနံ၊ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့ကို၊ နိဂ္ဂဟာယ-ငှာ၊ ဟောတိ၊ ဒုမ္မင်္ဂနံ၊ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့ကို၊ ယံ နိဂ္ဂဟာယ(နိဂ္ဂဟံ)-အကြင်နှိပ်ခြင်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ တံ-ထိုနှိပ်ခြင်းသည်၊ ပေသလာနံ၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဖာသုဝိဟာရာယ-ငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ပေသလာနံ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ယံ ဖာသုဝိဟာရာယ (ယောဖာသုဝိဟာရာ)-အကြင် ချမ်းသာစွာနေရခြင်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ တံ-ထိုဖာသုဝိဟာရာသည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ၊ ပေ၊ သံဝရာယ-ငှာ၊ (ဟောတိ)၊ [ဤပါဠိတော်အစ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနက်ဆိုပါ။] (တစ်နည်း) ယံ-အကြင် သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဒုမ္မင်္ဂနံ၊ ပေ၊ နိဂ္ဂဟာယ-နှိပ်ခြင်းငှာ၊ (ဟောတိ)၊ တံ-ထိုသိက္ခာပုဒ် သည်၊ ပေသလာနံ၊ ပေ၊ ဖာသုဝိဟာရာယ-ငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ယံ-အကြင် သိက္ခာပုဒ် သည်၊ ပေသလာနံ၊ ပေ၊ ဖာသုဝိဟာရာယ-ငှာ၊ ဟောတိ၊ တံ-ထို သိက္ခာပုဒ် သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ၊ ပေ၊ သံဝရာယ-ငှာ၊ (ဟောတိ-၏)၊ [ဤသို့စသည်ဖြင့် ရှေးရှေးပုဒ်ကို အကြောင်း၊ နောက်နောက်ပုဒ်ကို အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ပေးပါ။]

ဂါထာအနက်။ ။အတ္ထဝသေ ပကရဏေ-အတ္ထဝသပကရဏ အရာ၌၊ အတ္ထသတံ-အနက်တစ်ရာကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-အကျိုးတစ်ရာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မသတံ-ပါဠိတစ်ရာကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-အကြောင်းတစ်ရာကိုလည်းကောင်း၊ (ဝေဒိတဗွံ-သိထိုက်၏)၊ ခွေ နိရုတ္တိသတာနိစ-နိရုတ္တိ နှစ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိစ-ဉာဏ်လေးရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နံ၏)၊ [“အတ္ထသတ”စသည် ရေတွက်ပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] အတ္ထဝသပကရဏံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ထသုဒ္ဓါနံ။ ။ပဋ္ဌမံပုစ္ဆာယံ-ပထမပုစ္ဆာ၌၊ အဋ္ဌ-ကတ္ထပညတ္တိစသော ဝါရ ရှစ်ပါးတို့လည်းကောင်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပစ္စယေသု-ပစ္စယမူလပုစ္ဆာတို့၌၊ အဋ္ဌစ-ကတ္ထပညတ္တိစသော ဝါရရှစ်ပါးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊

၄၆၈

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

(ဝိဘင်္ဂ-၌) ဧတေ သောဠသ-ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်ဝါရတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဘိက္ခုနီနိ-တို့၏၊ (ဝိဘင်္ဂ)စ-၌လည်း၊ သောဠသ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ယေယျာလ အန္တရာဘောဒါ-အန္တရပေယျာလ အပြားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကုတ္တရိကမေဝစ-လည်းကောင်း၊ ပဝါရဏတ္ထဝသိကာ-ပဝါရဏာစသည်တို့၏ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသန ကိုမေးခြင်း၊ အတ္ထဝသပကရဏတို့လည်းကောင်း၊ မဟာဝဂ္ဂဿ-မဟာဝဂ်၏၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူကြောင်း အကျဉ်းချုပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-မဟာဝဂ်၏ ဥဒ္ဒါန်း အပြီးတည်း။

မဟာဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ပထမဂါထာ သင်္ဂဏိက

၁။ သတ္တနဂရေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒကထာ။ (၃၃၅) ဧကံသံ-တစ်ခုသော လက်ဝဲအဖို့၌၊ ဝါ-လက်ဝဲတစ်ဖက်၊ ပနးထက်၌၊ စိဝရံ-အပေါ်ခြုံ၊ ဧကသီသင်္ကန်း ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ (တစ်နည်း)၊ ဧကံသံ စိဝရံ ကတွာ-လက်ကန်တော့တင်ပြီး ၍၊ အဉ္စလိ-လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂဏိတွာန-ချီမြှောက်၍၊ အာသီသမာနရူပေါဝ (ရူပေါ+ ဣဝ)-တောင့်တသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူကဲ့သို့၊ (ဟုတွာ)၊ ကိဿ- အဘယ်ကိစ္စကြောင့်၊ တံ-သည်သည်၊ ဣဓ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂတော-နည်း၊ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်ဥပါလိကို မေးတော်မူသည်။]

ဒွိသု-ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်းအားဖြင့် ၂ ပါးကုန်သော၊ ဝိနယေသု- ဝိနည်းပိဋကတို့၌၊ ယေ-အကြင် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ပညတ္တာ-ပညတ်တော်မူအပ် ပါကုန်ပြီ၊ ဥပေါသထေသု-ဥပုသ်နေ့တို့၌၊ ဥဒ္ဓေသံ-သရုပ်အားဖြင့် ရွတ်ပြအပ် ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ပါကုန်၏၊ တေ သိက္ခာပဒါ-တို့သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်သနည်း၊ ကတိသု-နိဿော၊ နဂရေသု-တို့၌၊ ပညတ္တာ-ပညတ်တော်မူအပ်ပါကုန်သနည်း၊ [အရှင်ဥပါလိက မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်သည်၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းမှီ၍ မေးပုံ၊ ဖြေတော်မူပုံ ကို သိပါ။-]

တေ-သင်၏၊ ဥမ္မင်္ဂေါ-ပြဿနာသည်၊ ဘဒ္ဒကော-ကောင်း၏၊ (တံ-သည်)၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ပရိပုစ္ဆသိ-မေး၏၊ တဂ္ဂ-ထိုသို့ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့် မေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [“အက္ခိဿ”၌စပ်၊] (တစ်နည်း) တဂ္ဂ-ကောင်းပြီ၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဖြေဆိုလ သော်)၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သည်၊ အသိ-ဖြစ်ပြီ၊ တထာ-ထို ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေ-အား၊ အဟံ-ငါသည်၊ အက္ခိဿံ-ဖြေဆိုတော်မူအံ့၊ ဒွိသု၊ ပေ၊ ပညတ္တာ-ပညတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပေ၊ တေ- ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ အမုမုသတာနိ-အခွဲအားဖြင့် သုံးရာတို့သည်၊ ဝါ-နှစ်ရာ ငါးဆယ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ သတ္တသု၊ ပေ၊ ပညတ္တာ-အပ်ကုန်ပြီ။

သတ္တသု-ကုန်သော၊ ကတမေသု နဂရေသု-အဘယ်မြို့တို့၌၊ ပညတ္တာ-ပညတ်တော်မူအပ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣဃံ-တိုက်တွန်းသောအား လျှောက်ထားပါ၏၊ တွံ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ နံ-ထိုပြဿနာကို၊ မေ-တပည့်တော်အား၊ ဗျာကရ-ဖြေတော်မူပါ၊ တံ ဝစနပထံ-ထိုဖြေတော်မူအပ်သော စကားလမ်းကြောင်းကို၊ နိသာမယိတွာ-ကောင်းစွာ မှတ်သား၍၊ ပဋိပဇ္ဇေမ-ကျင့်ပါကုန်အံ့၊ နော-တို့၏၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလိုငှာ၊ သိယာ-ဖြစ်ရာပါ၏၊ [ဘုရားရှင်၏ အဖြေ၌ “ဝေသာလီယံ-၌လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သက္ကေသု-သက္ကာဟု ဗဟုဝစ် အမည်ရသော ဇနပုဒ်၌လည်းကောင်း၊ ပညတ္တာ-အပ်ကုန်ပြီ”ဟု ပေးပါ။]

ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဝေသာလီယံ-၌၊ ပညတ္တာ-နံသနည်း၊ ကတိ-တို့ကို၊ ရာဇဂပော-၌၊ ကတာ-ပြုတော်မူအပ် (ပညတ်အပ်) ပါကုန်သနည်း၊ ပေ၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ဟောတော်မူအပ်ပါကုန်သနည်း၊ ပေ၊ တံ-ထိုပြဿနာကို၊ မေ-အား၊ ပုစ္ဆိတော-မေးအပ်သောရှင်တော်ဘုရားသည်၊ အက္ခာဟိ-ဖြေတော်မူပါ၊ [အဖြေ၌ “ဆ ဥနတိဏိ သတာနိ-ခြောက်ပါးဖြင့်ယုတ်လျော့သော သုံးရာသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဝါ-နှစ်ရာကိုးဆယ့်လေးပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို”ဟု ပေးပါ။]

☞ **ဝေသာလီမြို့၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ။** ။ယေ-အကြင်ဆယ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဝေသာလီယံ-၌၊ ပညတ္တာ၊ တေ-တို့ကို၊ ယထာတထံ-ဟုတ်မှန်စွာ၊ သုဏောဟိ-နာယူမှတ်သား၊ ဆောင်ထားလော့၊ မေထုန-မေထုန ဓမ္မသိက္ခာပုဒ်၊ ဝိဂ္ဂဟ-မနုဿဝိဟဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၊ [ဤသို့ စသည်ဖြင့် အဆုံးအဆုံး၌ “သိက္ခာပုဒ်”ဟူသော စကားကို ထည့်၍ဆိုပါ။] ဥတ္တရိ-ဥတ္တရိမနဿဓမ္မ၊ အတိရေကဉ္စ-အတိရေကစီဝရ၊ (ပထမကထိန)၊ ကာဠကံ-သုဒ္ဓကာဠက၊ ဘူတံ-ဘူတာရောစန၊ ပရမ္ပရဘတ္တံ-ပရမ္ပရဘတ္တ၊ ဒန္တပေါဏေန-ဒန္တပေါဏသိက္ခာပုဒ်နှင့် (တက္က)၊ အစေလကော-အစေလက၊ ဘိက္ခုနီသုစ-တို့၌၊ (ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော)၊ အက္ကောသော-အက္ကောသ သိက္ခာပုဒ်၊ [“ဘိက္ခု အက္ကောသေယျဝါ ပရိဘာသေယျဝါ” ဟူသော သိက္ခာပုဒ်။] (ဣတိ-ဤသို့) ဒသ-နံသော၊ ဧတေ-ဤသိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဝေသာလီယံ-၌၊ ကတာ-ပြုအပ်(ပညတ်)တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ရာဇဂြိုဟ်၌ ပညတ်အပ်သောသိက္ခာပုဒ်များ။ ။ယေ ပေ၊ သုဏောဟိ-လော့၊ အဒိန္နာဒါနံ-အဒိန္နာဒါန၊ ရာဇဂပော-၌၊ (ပညတ္တာ-နံသော)၊ ဒွေ-နံသော၊ အနုဒ္ဓံသနာ-ပထမအနုဒ္ဓံသန၊ ဒုတိယအနုဒ္ဓံသန၊ (ပထမ ဒုဋ္ဌဒေါသ၊ ဒုတိယ ဒုဋ္ဌဒေါသ)၊ ဒွေပိ-နံသော၊ ဘောဒါစ-သံဃဘောဒက၊ ဘောဒါနဝတ္တက၊ အန္တရဝါသကံ-အညာတိကစီဝရ ပဋိဂ္ဂဟဏ၊ [အန္တရဝါသကန္တိအညာတိကာယ ဘိက္ခုနီယာ

စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ၊—သာရတ္ထ။] ရူပိယံ—ရူပိယ သံဝေါဟာရ၊ သုတ္တံ—သုတ္တဝိညာပန၊ ဥဇ္ဈာပနေန—ဥဇ္ဈာပနသိက္ခာပုဒ်နှင့် (တကွ)၊ ပါစိတပိဏ္ဍံ—ဘိက္ခုနီပရိပါစိတ ပိဏ္ဍပါတ၊ ဂဏဘောဇနံ—ဂဏဘောဇန၊ ဝိကာလေ—ဝိကာလဘောဇန၊ စာရိတ္တံ—စာရိတ္တ၊ နဟာနံ—နန(ဩရေနဒ္ဒမာသနဟာန)၊ ဦနဝိသတိ—ဦနဝိသတိဝဿ၊ စီဝရံ ဒတွာ—စီဝရံ ဒတွာ ခိယန၊ ဝေါသာသန္တိ—ဝေါသာသ (ဒုတိယ ပါဠိဒေသနီယ)၊ ဂိရုဂ္ဂ—ဂိရုဂ္ဂသမဇ္ဇ၊ (နစ္စ ဂိတ)၊ စရိယာ—အန္တောဝဿ စာရိကစရဏ၊ တတ္ထေဝ—ဝဿဝုဋ္ဌစာရိက အပက္ကမန၊ ဆန္ဒဒါနေန—ပါရိဝါသိက ဆန္ဒဒါနသိက္ခာပုဒ်နှင့် (တကွ)၊ ဧကဝိသတိ—သော၊ ဧတေ—ဤသိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ရာဇဂတေ ကတာ။

သာဝတ္ထိမြို့၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ။ ။ယေ ၊ပေ၊ သုဏောဟိ—လော၊ စတ္တာရိ—နံသော၊ ပါရာဇိကာနိ—ဘိက္ခုနီတို့၏ အသာဓာရဏာ ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သောဠသ—နံသော၊ သံဃာဒိဿေသာ—တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဘဝန္တိ—ရှိကုန်၏၊ ခွေ—ကုန်သော၊ အနိယတာစ—တို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ၊ စတုတ္ထိံသ—သုံးဆယ်လေးပါးသော၊ နိသဂ္ဂိယာ (ဟောန္တိ)၊ ဆ ပညာသ

ဂိရုဂ္ဂစရိယာ တတ္ထေဝ။ ။ဂိရုဂ္ဂန္တိ နစ္စ ဂိတ၊ စရိယာတိ အန္တောဝဿံ စာရိက စရဏံ၊ တတ္ထေဝါတိ ဝဿဝုဋ္ဌာယ စာရိကံ အပက္ကမိတွာ တတ္ထေဝ (ထိုဝါဆိုရာကျောင်း၌ပင်) နိဝါသနံ (နေခြင်းကို) ပဋိစ္စ ပညတ္တသိက္ခာပဒံ—ဝိမတိ၊ ဤအလို “တတ္ထေဝ”ဟု ရှိသင့်၏၊ ဂိရုဂ္ဂန္တိ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ နန္တံဝါ ဂိတံဝါ”တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ၊ စရိယာတိ “အန္တောဝဿံ စာရိကံ စရေယျာ”တိစ “ဝဿဝုဋ္ဌာ စာရကံ နပက္ကမေယျ”တိစ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒ္ဒယံ၊—သာရတ္ထ၊ ဤ အလို “တထေဝ”ဟု ရှိသင့်၏၊ “တထေဝ—ထိုမှတစ်ပါး၊ စရိယာ—အန္တောဝဿံ စာရိကာ စရဏသိက္ခာပုဒ်၊ ဝဿဝုဋ္ဌစာရိကာ န ပက္ကမနသိက္ခာပုဒ်”ဟု ပေးပါ၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ကား “တတ္ထေဝ”ဟုသာ တွေ့ရသည်။

သံဃာဒိဿေသာ သောဠသ။ ။သောဠသာတိ အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ၊ ကုလ ဒူသနဉ္စာတိ ဆ၊ ဘိက္ခုနီနံ အသာဓာရဏာနိ ဒသ၊—ဝိမတိ။ [ဋီကာစာအုပ်တို့၌ ဒသနောင် နိသဂ္ဂိယာနိဟုရှိ၍ ထိုနိသဂ္ဂိယာနိနောင် ပိုဒ်ရှိသည်မှာ မကောင်းပါ၊ ဒသနောင် ပိုဒ်ရှိ၍ နိသဂ္ဂိယာနိကို “စတုတ္ထိံသ”နှင့် တွဲရမည်။]

နိသဂ္ဂိယာ စတုတ္ထိံသ။ ။နိသဂ္ဂိယာနိ စတုတ္ထိံသာတိ ပဌမကထိန၊ သုဒ္ဓကာဠက၊ စီဝရပဋိဂ္ဂဟ၊ ရူပိယ၊ စီဝရဝါယာပန၊ ကောသေယျမိဿက၊ ဓဠကလောမဓောဝါပန၊ ဒုတိယ ပတ္ထဝဇ္ဇိတာနိ ဘိက္ခုဝိဘဏံ ဒွါဝိသတိ၊ ဘိက္ခုနီနံ အသာဓာရဏာနိ ဒွါဒသစာတိ စတုတ္ထိံသ—ဝိမတိ။ [ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ “နိသဂ္ဂိယာ စတုဝိသတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ဤ ဝိမတိကိုထောက်၍ “စတုဝိသတိ”နေရာဝယ် “စတုတ္ထိံသ”ဟု ရှိရမည်၊ ထိုသို့ရှိမှလည်း “ဆ ဦနတိဏိ သတာနိ” ဟူသော စကားနှင့် ညီပါသည်၊ “ပါရာဇိကာနိ စတ္တာရိ”စသော သင်္ချာတို့ကို ပေါင်းကြည့်ပါ။]

သတံ-တစ်ရာငါးဆယ်ခြောက်ပါးသော၊ ခုဒ္ဒကာနိ-တို့ကို၊ ပဝုစ္ဆန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဒသေဝ-ဆယ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂါရယျာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ပါဠိ ဒေသနီယတို့ကိုလည်းကောင်း၊) ခွေသတ္တတိ-ခုနစ်ဆယ် ၂ ပါးသော၊ သေခိယာစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ပဝုစ္ဆန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ ဥနတိဏိ သတာနိ-ခြောက်ပါးဖြင့် ယုတ်လျော့သော သုံးရာကုန်သော၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ကံတာ-အပ်ကုန်ပြီ။

အာဠဝီမြို့၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ။ ။ယေ ၊ပေ၊ သုဏောဟိ၊ ကုဋိ-ကုဋိကာရ၊ ကောသိယ-ကောသိယမိဿက သန္တတ၊ သေယျာစ-အနုပ သမ္ပန္နသဟဿယျ၊ ခဏဇေ-ပထဝီခဏဇ၊ ဂစ္ဆဒေဝတေ-ဝိဘင်း၌ “ဂစ္ဆဒေဝတေ” ဟု လာသော ဘူတဂါမ၊ သပ္ပါဏကဉ္စ သိဉ္စ-သပ္ပါဏောဒကသိဉ္စန သိက္ခာပုဒ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-န်သော၊ ဧတေ-ဤသိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ အာဠဝီယံ ကတာ။

ကောသမ္ပိမြို့၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ။ ။ယေ ၊ပေ၊ သုဏောဟိ၊ မဟာဝိဟာရေ-မဟာလ္လက ဝိဟာရ၊ ဒေါဝစဿ-ဒေါဝစဿ (ဒုဗ္ဗစ)၊ အညံ-အညဝါဒက၊ ဒွါရံ-ယာဝဒွါရကောသ၊ သုရာယစ-သုရာမေရယ၊ အနာဒရိယံ-အနာဒရိယ၊ သဟဓမ္မော-သဟဓမ္မိက၊ ပယောပါနေန-(ဝိဘင်း၌ ပယောပါနဟု ပါသော) သုရသုရကာရကသိက္ခာပုဒ်နှင့်တကွ၊ အဋ္ဌမံ (အဋ္ဌ)-ရှစ်ပါးတို့တည်း။

 သက္ကတိုင်း၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ။ ။ယေ ၊ပေ၊ သုဏောဟိ၊ ဧဠကလောမာနိ-ဧဠကလောမ ဓောဝါပန၊ [ဝိမတိ၌ “ဧဠကလောမော”ဟု ရှိ၏၊ သာရတ္ထ၌ကား “ဧဠကလောမာနိ”ဟုပင် ရှိသည်။] ပတ္တောစ-ဥနပဉ္စဗန္ဓန ပတ္တ (ဒုတိယ ပတ္တ)၊ ဩဝါဒေါစေ-ဘိက္ခုနုပဿယ ဩဝါဒ၊ ဘေသဇ္ဇံ-တတုတ္တရိ ဘေသဇ္ဇ ဝိညာပန၊ (စာတုမာသပ္ပစ္စယ ပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်၊) သူစိ-သူစိဃရ၊ အာရညိကော စေ-အရညက (စတုတ္ထ ပါဠိဒေသနီယ)၊ ဥဒကသုဒ္ဓိယာ-ဥဒက သုဒ္ဓိက သိက္ခာပုဒ်နှင့်တကွ၊ ဩဝါဒေါ-ဩဝါဒ အဂမန သိက္ခာပုဒ်၊ ဘိက္ခုနီသု-တို့၌၊ ပဝုစ္ဆန္တိ-မိန့်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဧတေ-တို့ကို၊ ကာပိလဝတ္ထဝေ-ကာပိလဝတ္ထုနေပြည်တော်၌၊ ပဝုစ္ဆန္တိ။ [ကာပိလဝတ္ထုမြို့က သက္ကတိုင်း၌ ပါဝင်သောကြောင့် “အဋ္ဌေတေ ကာပိလဝတ္ထဝေ”ဟု မိန့်တော်မူသည်။]

ဆပညာသ သတဓမ္မံ သေည်။ ။ဆ ပညာသ သတန္တိ ဝေသာလိယာဒီသု ပညတ္တာနိ ဒွတ္တိသ သိက္ခာပဒါနိ ထပေတွာ သေသာ ဆပညာသသတံ၊ ဒသ ဂါရယျာတိ ဝေါသာသ အပ္ပဋိသံဝိဒိတ သိက္ခာပဒဒ္ဓယံ ထပေတွာ သေသာနိ ဒသပါဠိဒေသနီယာနိ၊ [“ဒွေသတ္တတိ သေခိယာ”အရ သုရသုရကာရက၊ သာမိသေနဟတ္ထေန ပါနီယတ္တာလက၊ သသိတ္တက ပတ္တဇောန သိက္ခာပုဒ် ၃ ပုဒ်မှ ကြွင်းသမျှတည်း။]-ဝိမတိ။

ဘဂ္ဂတိုင်း၌ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များ။ ။ယေ ၂ပေ၊ သုဏောဟိ၊ သမာဒဟိတွာ ဝိသိဗ္ဗန္တိ-သမာဒဟိတွာ ဝိသိဗ္ဗန္တိ၊ (ဇောတိသိက္ခာပုဒ်)၊ သာမိဿေန-သာမိသဟတ္ထသိက္ခာပုဒ်နှင့် တကွ၊ သသိတ္ထကံ-သသိတ္ထက သိက္ခာပုဒ်၊ (ဣမေ-ဤ ၃ ပါးတို့တည်း။)

စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိဿယ။ ။စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိတိ အာဒိနာ ဆသု နဂရေသု ပညတ္တံ ဧကတော သမ္ဘိဏ္ဍိတွာ သာဝတ္ထိယာ ပညတ္တံ ဝိသု ဂဏောတွာ (ရေတွက်ပြီး၍)၊ သဗ္ဗာနေဝ သိက္ခာပဒါနိ ဒွိဟိ ရာသီဟိ သင်္ဂဏှာတိ (သိမ်းယူ တော်မူ၏)၊-သာရတ္ထ၊ ထိုဂါထာတို့၌ “ကာရုံဏိကေန-မဟာကရဏာ ရှိတော်မူ သော၊ ဂေါတမေန-အနုယံအားဖြင့် ဂေါတမမည်တော်မူသော၊ ယဿိနာ-များသော အခြံအရံရှိတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ကတာ-ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ”ဟု ပေးပါ။

၂-စတုဝိပတ္တိကထာ။ ၃၃၆။ ယံ-အကြင်ပြဿနာကို၊ တံ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ကို၊ ပုစ္ဆိမှာ-မေးပါကုန်ပြီ၊ (တံ-ထိုပြဿနာကို)၊ နော-တပည့်တော်တို့အား၊ အကိတ္တယိ-ဖြေတော်မူပါပြီ၊ တံတံ-ထိုထို မေးအပ်တိုင်းသော ပြဿနာကို၊ အနု ညာတာ-မေးအပ်သော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာ မဟုတ်သောအား ဖြင့်၊ ဗျာကတံ-ဖြေတော်မူအပ်ပါပြီ၊ အညံ-အခြားသော ပြဿနာကို၊ တံ-ရှင် တော်မြတ်ဘုရားကို၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးပါ၏၊ ဣယံ-တောင်းပန်ပါ၏၊ တံ-ထိုပြဿနာ ကို၊ ဗြူဟိ-ဖြေတော်မူပါ။

[မိမိ မေးလိုအပ်သော ပြဿနာများကို “ဂရက လဟကဉ္စာပိ”စသော ဂါထာ ဖြင့် ထပ်၍ လျှောက်ထားသည်။] ဂရက လဟကဉ္စာပိ-ဂရက လဟကသိက္ခာပုဒ် ကိုလည်းကောင်း၊ [“သာဝဿေသံ”စသည် လွယ်ပြီ။] ယေ ယာဝတတိယက- အကြင်ယာဝတတိယက သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ (သန္တိ၊ တေ)စ-ထိုယာဝတတိယက သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သာဓာရဏံ-ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ ၂ ဘက်လုံးနှင့် ဆက်ဆံသောသိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အသာဓာရဏံ-ဘိက္ခုနီတို့နှင့် မဆက်ဆံ သော (ဘိက္ခုတို့၏)သိက္ခာပုဒ်၊ ဘိက္ခုတို့နှင့် မဆက်ဆံသော(ဘိက္ခုနီတို့၏) သိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဘတ္တိယောစ-(အာပတ္တိက္ခန္ဓ၊ ဥပုသ်ပဝါရဏာ စသော) ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သော အပြားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ [“ဝိပဘတ္တိယော စ”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ထိုမူကွဲ၏ မသင့်ပုံကို အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၊ အသာဓာရဏာဒိ ကထာ၌ ပြထားပြီ။] ယေဟိ သမထေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမ္ဘန္တိ-(အာပတ္တိက္ခန္ဓ၊ အဓိကရဏတို့) ငြိမ်းကုန်၏၊ (တေ)စ-ထို သမထတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာနိ- နိဿယ၊ ဧတာနိပိ-ဤ ဂရက လဟက စသည်တို့ကိုလည်း၊ ဝိယာကရောဟိ- ထင်စွာပြုတော်မူပါ၊ ဟန္တ-ယခု၊ တေ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ဝါကျ-စကား တော်ကို၊ သုဏောမ-နာယူလိုပါကုန်၏။

ကောတိသ-သုံးဆယ့်တစ်ပါးသော၊ ယေ ဂရုကာ-အကြင် ဂရုကသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဧတ္ထ-ဤ ဂရုကအာပတ်တို့တွင်၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးသော အသာဓာရဏာ ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ အနဝသေသာ-အနဝသေသတို့တည်း၊ ယေ-အကြင် သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဂရုကာ-ဂရုကတို့တည်း၊ တေ-ထို ဂရုကသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာ-တို့တည်း၊ ယေ-တို့သည်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လာ-တို့တည်း၊ သာ-ထို သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သီလဝိပတ္တိ-သီလဝိပတ္တိတည်း၊ ပါရာဇိက-ကိုလည်းကောင်း၊ သံဃာဒီသေသော-ကိုလည်းကောင်း၊ သီလဝိပတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [“သီလဝိပတ္တိ” ကိုမေးအပ်ပဲ ဖြေတော်မူခြင်းအကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

[ဝိပတ္တိ ၃ ပါးဖြင့် အဒုဋ္ဌုလ္လာသိက္ခာပုဒ်ကို ပြတော်မူလို၍ “ထုလ္လုစ္စယံ” စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ထုလ္လုစ္စယံ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ယော စအယံ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဟသာဓိပ္ပာယော-ရယ်ရှင်ခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ရယ်မြူးလိုသည်)၊ (ဟုတွာ၊ အက္ခောသတိ-ဆဲရေး၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဒုဗ္ဘာသိတံ-ဒုဗ္ဘာသိတလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) အယံ သာ-ဤ ဘုံသို့သော ထိုအာပတ် ၅ ပုံကို၊ အာစာရဝိတ္တိ သမ္ပတာ-အာစာရဝိပတ္တိဟု သမုတ်အပ်ပြီ။

အသဒ္ဓမ္မေဟိ-မသူတော်တို့၏ တရားတို့သည်၊ ပုရက္ခတာ-ရှေ့သွားပြုအပ်ကုန်သော၊ ဒုပ္ပညာ-တိဟိတ် ပဋိသန္ဓ်၊ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်မရှိကုန်သော၊ မောဟပါရတာ-မောဟရစ်ပတ်၊ ဖုံးထားအပ်သူတို့သည်၊ ဝိပရိတဒိဋ္ဌိ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်၊ မမှန်သော အယူကို၊ ဂဏုန္တိ-ယူကြကုန်၏၊ သမ္ပုဒ္ဓံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ- (“တထာဟိ ဘဂဝရာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ” စသည်ဖြင့်) စွပ်စွဲကုန်၏၊ အယံ သာ-ဤမိစ္ဆာအယူကို ယူခြင်း၊ စွပ်စွဲခြင်းကို၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိသမ္ပတာ-ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိဟု သမုတ်အပ်၏။ [အာဇီဝဝိပတ္တိတို့၌ “အာဇီဝဟေတု-အသက်မွေးမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာဇီဝကာရဏာ-ကြောင့်” ဟု ပေးပါ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။

ကောဒသ-ကုန်သော၊ ယာဝတတိယကာ-ယာဝတတိယက သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေ ပေ၊ သုဏောဟိ၊ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ-ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိက သိက္ခာပုဒ်၊ အဋ္ဌ-နိသော၊ ယာဝတတိယကာ-ယာဝတတိယက သံဃာဒီသေသံတို့၊ အရိဋ္ဌော-အရိယသိက္ခာပုဒ်၊ စဏ္ဍကာဋီစ-စဏ္ဍကာဋီသိက္ခာပုဒ်၊ ဣမေ တေ-ဤသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ယာဝတတိယကာ-တို့တည်း။

ကောတိသ၊ ယေ၊ အနဝသေသာ။ ကောတိသ ဂရုကာနာမ ဥဘတော အဋ္ဌ ပါရာဇိကာ၊ ဘိက္ခုနံ၊ တေရသ ဘိက္ခုနီနံ ဒသ သံဃာဒီသေသာ၊ အဋ္ဌတ္ထ အနဝသေသာတိ ဧတေသု ယထာဝုတ္တဂရုကေသု သာဓာရဏာ သာဓာရဏဝသေန အဋ္ဌ ပါရာဇိကာ အနဝသေသာ နာမ၊-သာရတ္ထ။

၃-ဆေဒနကာဒိ။ ၃၃၇။ ဆေဒနကာနိ-ဆေဒနက သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်တို့ပါနည်း။ ပေ၊ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ-သော၊ ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ဇာနန္တိ-ဇာနိဟူ၍၊ (ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူ၍) ပညတ္တာ-ပညတ်တော်မူအပ်ကုန်သော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ (ကတိ-တို့ပါနည်း။) ဆေဒနကာနိ-တို့သည်၊ ဆ-ခြောက်ပါး တို့တည်း။ ပေ၊ ဇာနန္တိ-ဟူ၍၊ ပညတ္တာ-တို့သည်၊ သောဠသ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး တို့တည်း။ [ဤပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။]

၄-အသာဓာရဏာဒိကထာ။ ၂၃၈။ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဝိသံ-၂၀ လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေသတာနိ-နှစ်ရာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ [(၂၂၀)-ဟူလို သမထ ၇ ပါး မှ တစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်များတည်း။] သိက္ခာပဒါနိ-တို့သည်၊ ဥပေါသထေသု ဥဒ္ဓေသံ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ တိဏိသတာနိ-သုံးရာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [(၃၀၄)ပါး-ဟူလို။] သိက္ခာပဒါနိ ပေ၊ အာဂစ္ဆန္တိ။

[“သာဓာရဏံ အသာဓာရဏံ”ဟူသော ပြဿနာကို ဖြေတော်မူလို၍ “ဆ စတ္တာရိသာ”စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဘိက္ခုနီဟိ-တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏာ-မဆက်ဆံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဆစတ္တာရိသာ-လေးဆယ့် ခြောက်ပါးတည်း၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့၏၊ ဘိက္ခုဟိ၊ အသာဓာရဏာ-တို့သည်၊ သတံ- တစ်ရာလည်းကောင်း၊ တိသာစ-သုံးဆယ်လည်းကောင်းတည်း၊ ဥဘိန္ဒ-ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ ၂ ဦးလုံးတို့၏၊ အသာဓာရဏာနိ-အသာဓာရဏ သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ သတံ-တစ်ရာလည်းကောင်း၊ သတ္တတိ-ခုနစ်ဆယ်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ-၄ ပါး တို့လည်းကောင်းတည်း၊ [(၁၇၄)ပါး-ဟူလို။] ဥဘိန္ဒ-တို့၏၊ သမသိက္ခတာ- တူသော သိက္ခာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ သတံ-လည်း ကောင်း၊ သတ္တတိ-လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ-တို့လည်းကောင်းတည်း။

အမှာ။ “ဝိသံ ဒွေ သတာနိ ဘိက္ခုနံ သိက္ခာပဒါနိ”စသည်ဖြင့် အကျဉ်း ဖြေတော်မူအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုပင် “ဝိသံ ဒွေ သတာနိ ပေ၊ သုဏောဟိ ယထာတထံ”စသည်ဖြင့် အကျယ်ဖြေတော်မူသည်၊ ထိုဂါထာတို့၌ အနက်ထူး မရှိပါ။ [ဘိက္ခုတို့၏ သိက္ခာပုဒ်၊ ဘိက္ခုနီတို့၏ သိက္ခာပုဒ်များကို “ပါရာဇိကာနိ စတ္တာရိ၊ သံဃာဒိဿသာနိ ဘဝန္တိ တေရသ”စသည်ဖြင့် ပြတော်မူသည်။]

ဥဘိန္ဒ အသာဓာရဏာ။ “ဥဘိန္ဒ-နှစ်ဦးကုန်သော ရဟန်းယောက်ျား၊ ရဟန်းမိန်းမ တို့အား၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏာ-မဆက်ဆံသော သိက္ခာပုဒ်တို့”ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေးထား၏၊ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ ၂ ဦးလုံးနှင့် မဆက်ဆံသော သိက္ခာပုဒ်ဟူ၍ မရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုတို့၏ အသာဓာရဏ သိက္ခာပုဒ်နှင့် ဘိက္ခုနီတို့၏ အသာဓာရဏ သိက္ခာပုဒ်ပေါင်းလျှင် (၁၇၄)ပါးဖြစ်သည်-ဟု မိန့်တော်မူလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း ထို ရှေးနိဿယ အနက်သည် မကောင်းပါ၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ တစ်မျိုးပေးပါသည်။

ဘိက္ခုတို့၏ အသာဓာရဏ သိက္ခာပုဒ်များ။ ။ဆ စတ္တာရိသာ ပေ၊ ယထာကထံ၊ ဆ-န်သော၊ သံဃာဒိသေသာ-တို့သည်၊ ဒွေ (ဒွိဟိ)အနိယတေဟိ- ၂ ပါးသော အနိယတ သိက္ခာပုဒ်တို့နှင့် (တကွ)၊ အဋ္ဌ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ နိသဂ္ဂိယာနိ-တို့သည်၊ ဒွါဒသ-တို့တည်း၊ တေဟိ-ထိုနိသဂ္ဂိယတို့နှင့်တကွ၊ တေ- ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဝိသတိ-၂၀ သည်၊ ဟောန္တိ၊ [“ဒွေ အနိယတေဟိ”ဟု ဆိုရပုံကို အဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ၌ ကြည့်ပါ။] ဒွေ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်နှစ်ပါးသော၊ ခုဒ္ဒကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ စတုရော ပါဠိဒေသနီယာ (ဟောန္တိ)၊ ဣမေ ဆ စတ္တာရိသာစ-ဤ လေးဆယ့်ခြောက်ပါးတို့သည်ကား၊ ဘိက္ခုနံ၊ ဘိက္ခုနီဟိ- နှင့်၊ အသာဓာရဏာ-မဆက်ဆံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ ။

အမှာ။ ။ဘိက္ခုနီတို့၏ အသာဓာရဏ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ “သံဃမ္မာနိဿရေ- သံဃမ္မာ နိဿာရိယတိ”ဟု ဝိဘင်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဒသ-ဆယ်ပါး သော သံဃာဒိသေသ်တို့လည်းကောင်း၊ ဟု ပေးပါ၊ ကြွင်းပုဒ်တို့၌ လွယ်ပြီး၊ “ဆ သံဃာဒိသေသာ”စသည်တို့၏ သရုပ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီး၊ ဥဘိန္န အသာဓာရဏသိက္ခာပုဒ်၊ ဥဘိန္န သမသိက္ခတာ သိက္ခာပုဒ်များလည်း ထင်ရှားပြီ။

[“ဝိဘတ္တိယော”အရတွင် ပါဝင်သော အာပတ္တိက္ခန္ဓကတို့ကို ဖြေတော်မူလို သောကြောင့် “အဋ္ဌေဝပါရာဇိကာ”စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ပါရာဇိကာ- ပါရာဇိကာအာပတ်အစုတို့သည်၊ အဋ္ဌေဝ-ရှစ်ပါးတို့သာတည်း၊ ယေ-ယင် ပါရာဇိကာ တို့သည်၊ ဒုရာသဒါ-မချဉ်းကပ်အပ်၊ မချဉ်းကပ်ထိုက်ကုန်၊ တာလဝတ္ထုသမူပမာ- ထန်းပင်၏ တည်ရာမြေနှင့် တူသော ဥပမာရှိကုန်၏၊ ပဏ္ဍုပလာသော (ဣဝ)- အညှာမှ လွတ်ပြီးသော သစ်ရွက်ရော်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပုထုသိလာ(ဣဝ)- ၂ ဖြာကွဲပြီးသော ကျောက်ဖြာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သီသစ္ဆိန္ဒော-ပြတ်ပြီသော ဦးခေါင်းရှိသော၊ သော နရော ဣဝ-ထိုလူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မတ္တကစ္ဆိန္ဒော- ပြတ်သွားသော လည်ဆစ်ပန်အိုးရှိသော၊ တာလောဣဝ-ထန်းပင်ကဲ့သို့လည် ကောင်း၊ တေ-ထို ပါရာဇိကာကျသူတို့သည်၊ အဝိရဋ္ဌိ-သာသနာတော်တွင် (သီလ ဖြင့်) စည်ပင်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

အမှာ။ ။“တေဝိသတိ သံဃာဒိသေသာ”စသည်၌ အနက်လွယ်ပြီး၊ ဘိက္ခုတို့ ၏ သံဃာဒိသေသ် ၁၃ ပါး၊ ဘိက္ခုနီတို့၏ အသာဓာရဏ သံဃာဒိသေသ် ၁၀ ပါး ပေါင်း၍ “တေ ဝိသတိ”ဖြစ်သည်၊ “ဒွေ စတ္တာလိသ နိသဂ္ဂိယာ” စသည် ၌လည်း နည်းမှီသိပါ၊ အဆုံး၌ “တေ-ထို အာပတ်အစုတို့သည်၊ တိဟိ-န်သော၊ သမထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သမ္ပုခါစ-သမ္ပုခါဝိနယသမထဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိညာယ- ပဋိညာတကရဏသမထဖြင့် လည်းကောင်း၊ တိဏဝတ္တာရကေနစ-ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ သမ္ပန္တိ-ငြိမ်းကုန်၏”ဟု ပေး၊ [ဤစကားဖြင့် “ယေဟိ သမထေဟိ သမ္ပန္တိ”ဟူသော အမေးကို ဖြေတော်မူသည်၊ နောက်၌လည် ဖြေတော်မူလိမ့်မည်။]

["ဝိပတ္တိယော"အရတွင် ပါဝင်သော ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာစသည်ကို ဖြေတော်မူလိုသောကြောင့် "ဒွေ ဥပေါသထာ"စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ဒွေ-နိဿော၊ ဥပေါသထာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ [ဘိက္ခုဥပေါသထ၊ ဘိက္ခုနီဥပေါသထဟု ၂ ပါး ပြားသည်-ဟူလို၊ ပဝါရဏာ၌လည်း နည်းတူ။] ပေ၊ စတ္တာရိ-နိဿော၊ ကမ္မာနိ-အဓမ္မဝဂ္ဂစသော ဥပုသ်ကံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ [အဓမ္မေန ဝဂ္ဂါဒီနိ ဥပေါသထ ကမ္မာနိ-အဋ္ဌကထာ။] ဇိနေန-ငါးမာရ်အောင်မြင်၊ ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥဒ္ဓေသာ-ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသတို့သည်၊ ပဉ္စေဝ-(ဘိက္ခုတို့ အတွက်) ၅ ပါးတို့သည်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ စတုရော-(ဘိက္ခုနီတို့အတွက်) ၄ ပါးတို့သည်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ ဘဝန္တိ၊ အညထာ-၅ ပါး၊ ၄ ပါးသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န (ဘဝန္တိ)။

သတ္တ-နိဿော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓာစ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ၊ အဓိကရဏာ နိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝန္တိ၊ (တာနိ-ထို အာပတ္တိက္ခန္ဓာ၊ အဓိကရဏတို့ သည်) သတ္တဟိ သမဇေဟိ သမ္ပန္တိ၊ ဒွိဟိ-၂ ပါးသော သမထတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းကို ရည်ရွယ်တော်မူသည်)၊ စတုဟိ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အနုဝါဒါဓိကရဏ်းအတွက်)၊ တိဟိ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အာပတ္တာဓိကရဏ်း အတွက်)၊ သမ္ပတိ-ငြိမ်း၏၊ ကိစ္စ-ကိစ္စာဓိကရဏ်းသည်၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော သမ္ပုခါဝိနယသမထဖြင့်၊ သမ္ပတိ-ပြီးစီး၏၊ ["သတ္တ ပေ၊ သမ္ပန္တိ"ကိုပင် "ဒွိဟိ ပေ၊ သမ္ပတိ"ဟု ထပ်၍ဖွင့်တော်မူသည်၊ "သမ္ပတိ-ပြီးစီး၏"ဟု အနက်ပေးရပုံကို စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော်နိဿယ၊ သမထက္ခန္ဓကအဆုံး၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၅-ပါရာဇိကာဒိ အာပတ္တိကထာ။ ။["အာပတ္တိက္ခန္ဓာစ ဘဝန္တိ သတ္တ" ဟူသော စကားနှင့်ဆက်သွယ်၍ အာပတ်တို့၏ နိဗ္ဗစန (ဝိဂြိုဟ်)ကို ပြတော်မူ လိုသောကြောင့် ဤအခန်းကို မိန့်တော်မူသည်။]

၃၃၉။ ပါရာဇိက။ ။ယံ-အကြင် အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို၊ ပါရာဇိကန္တိ-ပါရာဇိကဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ-ထို အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို၊ ယထာတထံ-မဖောက်မပြန်၊ မှန်ကန်စွာ၊ သုဏောဟိ-နားထောင် လော၊ ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ (တံ-ထိုပါရာဇိကအာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) သဒ္ဓမ္မာ-သူတော်ကောင်းတရားမှ၊ စုတော-ရွှေ့လျော သည်လည်းကောင်း၊ ပရဒ္ဓေါ-ချွတ်ချော်သည်လည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒောစ-လျောကျ သည်လည်းကောင်း၊ နိရာကတော-သံဃာမှကင်းအောင် ပြုအပ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မိံ-ထို ပါရာဇိကကျသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ သံဝါသောပိ-ဥပုသ်ပဝါရဏာ စသော သံဝါသသည်လည်း၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ ဧတံ-ဤအာပတ်

ဟူသော ပါရာမီကကို၊ ဣတိ-ဤသို့ ပါရာမီကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ [နိရာကတောပါဌ်သာ မှန်ကြောင်းကို ပါရာမီကဏ်ဘာသာသို့ကာ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂ အဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။]

သံဃာဒီသေသ။ ။ယံ-အကြင်အာပတ်ကို၊ သံဃာဒီသေသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ တံ-ကို၊ ဩ၊ သုဏောဟိ၊ (ဣမံ အာပတ္တိံ-သို့၊ အာပဇ္ဇိတွာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ ဝုဋ္ဌာတုကာမဿ-ထမြောက်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော ရဟန်းအား၊) သံဃာဝ-သံဃာသည်သာ၊ ပရိဝါသံ-ပရိဝါသ်ကို၊ ဒေတိ-ပေးရ၏၊ မူလာယ-အရင်းသို့၊ ပဋိကဿတိ-ငင်ရ၏၊ မာနတ္တံ-ကို၊ ဒေတိ-၏၊ အတ္တေတိ-အတ္တန်သွင်းရ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤအာပတ်ကို၊ ဣတိ-သို့၊ (သံဃာဒီသေသ်ဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ။

အနိယတ။ ။[“အနိယတောတိ ယံ ဝုတ္တံ ဩ၊ ယထာတထံကို ရှေ့ဂါထာများအတိုင်းပေးပါ၊ နောက်နောက် ဂါထာများ၌လည်း နည်းတူ။] (ယသ္မာ-ကြောင့်၊) န နိယတော-မမြဲ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) အနိယတော-အနိယတမည်၏၊ ဣဒံ-ဤသိက္ခာပုဒ်ကို၊ အနေကံသိကတံ-စကန်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြအပ်ပြီ၊ တိတ္ထံ-၃ ပါးသော ဌာနတို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးပါးသော၊ ဌာနံ-ဌာနကို၊ (ကတံ-အပ်ပြီ)၊ တေန-ကြောင့်၊ (ဧတံ-ဤအာပတ်ကို)၊ အနိယတော ဣတိ-အနိယတဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ။

ထုလ္လစ္စယ။ ။ဧကဿ-တစ်ပါးသောရဟန်း၏၊ မူလေ-အထံ၌၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေသေတိ-ဒေသနာပြောရ၏၊ ယောစ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ တံ-ထိုအပြစ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဏတိ-လက်ခံရ၏၊ (ဒေသနာခံရ၏)၊ တေန-ထိုအပြစ်နှင့်၊ သမော-တူသော၊ အစ္စယော-(ဒေသနာဂါမ်)အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤအပြစ်ကို၊ ဝါ-ဤအပြစ်ကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို၊ ဣတိ-ဤသို့ (ထုလ္လစ္စယဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ။

နိသဂ္ဂိယ။ ။သံဃမဇ္ဈေ-သံဃအလယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏမဇ္ဈေ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသောရဟန်း၏၊ (သန္တိဏေ)ဧဝစ-အထံ၌သာ လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ နိသန္တိတွာန-ဝတ္ထုကို စွန့်ပြီး၍၊ ဒေသေတိ-ဒေသနာပြောရ၏၊ ဩ၊ ဝုစ္စတိ။ [“တစ်ပြိုင်နက်”ဆိုသော်လည်း ဝတ္ထုစွန့်ခြင်းကရှေ့၊ ဒေသနာပြောခြင်းက နောက်မှဖြစ်၏၊ အလုပ်အားဖြင့် တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဧကတော”ဟု မိန့်သည်။]

ပါမိတ္တိယ။ ။သန္တိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ အာပဇ္ဇန္တဿ-ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကုသလံဓမ္မံ-ကုသိုလ်တရားကို၊ ပါတေတိ-ကျစေ၏၊ အရိယမဂ္ဂံ-အရိယမဂ်ကို၊ အပရဇ္ဈတိ-ပြစ်မှားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ စိတ္တသမ္ဘောဟနဌာနံ-စိတ်၏ တွေဝေခြင်း အကြောင်းသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဩ၊ ဝုစ္စတိ။

ပါဠိဒေသနီယ။ ။(ယော) ဘိက္ခု-သည်။ အညာတကော-(ဘိက္ခုနီနှင့်) ဆွေမျိုးမတော်သူသည်။ သန္တော-ဖြစ်ပါလျက်၊ ကိစ္ဆာ-ငြိုငြင်သဖြင့်၊ လဒ္ဒါယ-ရသောဘိက္ခုနီ၏၊ ဘောဇန-ကို၊ သာမ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-ခံယူ၍၊ ဘုဉ္ဇေယျ-စားအံ၊ (တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တံ-ထိုစားခြင်းကို၊ ဝါ-ထိုအာပတ်ကို၊) ဂါရယန္တိ-ဂါရယဟူ၍၊ ဝါ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ၊ (ပထမ သိက္ခာပုဒ်)၊ နိမန္တနာသု-ပင့်ဖိတ်ရာအိမ်တို့၌၊ ဘုဉ္ဇေယျ-ဘောဇနကို စားကုန်လသော်၊ ဆန္ဒာယ-ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေါသာသတိ-စိမ့်၏၊ တတ္ထ-ထိုသို့စိမ့်ရာ၌၊ ဘိက္ခုနီ-စိမ့်နေသောရဟန်းမကို၊ အနိဝါရေတွာ-မတားမြစ်မှု၍၊ တဟိ-ထိုဘောဇနကို၊ ဘုဉ္ဇေ-စားကုန်အံ၊ [“ဘုဉ္ဇေ”၌ ယေဝိဘတ်၌ ယျံကို ချေထားသည်၊ တစ်နည်း-ဝစနိပလ္လာသကြံပါ။] တေသံ-ထိုရဟန်း၏၊ တံ-ထိုအာပတ်ကို၊ ဂါရယန္တိ ပဝုစ္စတိ၊ (ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်)။

(ယော ဘိက္ခု-သည်။) သဒ္ဓါစိတ္တံ-သာသနာတော်၌ ယုံကြည်သောစိတ်ရှိသော၊ အပ္ပဘောဂံ-နည်းသော စည်းစိမ်းရှိသော၊ အနာဠိယံ-ဆင်းရဲသော၊ ကုလံ-အမျိုးသို့၊ (အမျိုးအိမ်သို့)၊ ဂန္တု-သွားပြီး၍၊ အဂီလာနော-ဂီလာနမဟုတ်ပဲ၊ တဟိ-ထိုခဲဖွယ်ဘောဇနကို၊ ဘုဉ္ဇေ-အံ၊ ပေ၊ ပဝုစ္စတိ၊ (တတိယသိက္ခာပုဒ်)၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သသကေ-ယုံမှားဖွယ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သဘယာနကေ-ဘေးရန်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ အရညေ-တော၌၊ (တောကျောင်း၌) ဝိဟရန္တော-နေလသော်၊ အဝိဒိတံ-ကြိုတင်၍ မသိစေအပ်သော (ကြိုတင်၍ မလျှောက်အပ်သော)၊ တဟိ-ထိုခဲဖွယ် ဘောဇနကို၊ ဘုဉ္ဇေ-အံ၊ ပေ၊ ပဝုစ္စတိ၊ (စတုတ္ထသိက္ခာပုဒ်)။

ဘိက္ခုနီတို့၏ ပါဠိဒေသနီယ။ ။(ယာ) ဘိက္ခုနီ-သည်။ အညာတိကာ-ဆွေမျိုးမတော်သည်။ သန္တော-လျက်၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ မမာယိတံ-ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုအပ်သော၊ ဝါ-မြတ်နိုးအပ်သော၊ သပ္ပိ-ထောပတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဒဓိ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဝိညာဓေယျ-တောင်းအံ၊ (တောင်း၍စားအံ၊) (သာ) ဘိက္ခုနီ-သည်။ သုဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနေ-၌၊ ဂါရယပ္ပတ္တာ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီ၊ ဝါ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ပါဠိဒေသနီယသို့ ရောက်ပြီ။

ဒုတ္တဋ္ဌ။ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ ဒုတ္တဋ္ဌံ-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ပြုအပ်၏၊ တံ-ထိုအမှုသည်၊ ဝါ-ကို၊ အပရဒ္ဓဉ္စ- (မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတိုင်း မပြုအပ်သည်ဖြစ်၍) ပြစ်မှားအပ်၏၊ ဝါ-ပြုမှားအပ်၏၊ ဝိရဒ္ဓဉ္စ-ကုသိုလ်ကိစ္စမှလည်း ချွတ်လွဲ၏၊ ခလိတံ-အရိယာ၏ ကျင့်ဝတ်မှလည်း ချွတ်ချော်၏၊ မနုဿော-လူတစ်ယောက်သည်၊ အာဝိဝါ-မျက်မှောက်၌သော်လည်း

ကောင်း၊ ယဒိ-သို့မဟုတ်၊ ရဟောဝါ-မျက်ကွယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ယံ ပါပံ-
အကြင်မကောင်းမှုကို၊ ကရေ-ပြုအံ့၊ (တံ-ထိုမကောင်းမှုကို)၊ ဒုက္ခဋ္ဌေ-ဒုက္ခရဟူ၍၊
(မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုဟူ၍)၊ ဝါ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ပြုအပ်သော
အမှုဟူ၍၊ ပဝေဒေန္တိ-သိစေကြကုန်၏၊ ဝါ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တေန-ကြောင့်၊
ဧတံ-ဤအမှုကို၊ ဝါ-ဤအမှုကြောင့် သင့်အပ်သောအာပတ်ကို၊ ဣတိ-ဤသို့
ဒုက္ခရဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ဒုတ္တသိတ။ ။ယံ ပဒံ-အကြင် ပုဒ်ဗျည်းကို၊ ဝါ-အကြင်စကားကို၊ ဒုရာ
ဘဋ္ဌံ-မကောင်းသဖြင့် ရွတ်အပ် (ပြောဆိုအပ်)၏၊ တံ ပဒံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊
ဒုတ္တသိတံ-ဒုတ္တသိတမည်၏၊ သံကိလိဋ္ဌဉ္စ-ညစ်ညမ်းသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊
ယဉ္စ-အကြင်ပုဒ်ဗျည်းကိုလည်း၊ ဝါ-အကြင်စကားကိုလည်း၊ ဝိညာ-ပညာရှိတို့
သည်၊ ဂရဟန္တိ-ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ညစ်ညမ်းသည်၏
အဖြစ် ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဧတံ-ဤပုဒ်ဗျည်းကို၊ ဝါ-
ဤစကားကို၊ ဣတိ-ဤသို့ ဒုတ္တသိတဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

သေဓိယ။ ။ယံ-အကြင်သီလကို၊ သေဓိယန္တိ-သေဓိယဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်
ပြီ၊ တံ-ထိုသီလကို၊ ယေ၊ သုကောဟိ၊ [သေဓိယဟူသောအမည်သည် အာပတ်၏
အမည် မဟုတ်သောကြောင့် ဤသို့လေးပါသည်။] ဧတံ-ဤသေဓိယသီလသည်၊
သိက္ခမာနဿ-သိက္ခာ ၃ ပါးကို ကျင့်ဆဲဖြစ်သော၊ ဥဓမ္မဂ္ဂါနုသာရိနော-ဖြောင့်
မတ်သော အရိယာလမ်းစဉ်သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ သေဓဿ-သေဓပုဂ္ဂိုလ်၏၊
အာဒိစ-ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစလည်း ဟုတ်၏၊ စရဏဉ္စ-နိဗ္ဗာန်သွားကြောင်း
ကောင်းသောခြေလည်း ဟုတ်၏၊ မုဉ္စ-ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဝင်ကြောင်း
ကောင်းသော ခံတွင်းလည်း ဟုတ်၏၊ (တစ်နည်း) မုဓမ္မ-နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်ကြောင်း၊
တံခါးလည်း ဟုတ်၏၊ သညမော (သံယမော)-ကိုယ်နှုတ်တို့ကို စောင့်စည်း
ကြောင်းတရားလည်း ဟုတ်၏၊ သံဝရော-ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရကို ပိတ်ဆိုကြောင်း
တရားလည်း ဟုတ်၏၊ ဧတာဒိသီ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ သိက္ခာ-သိက္ခာသည်၊
နတ္ထိ-မရှိ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသီလကို၊ ဣတိ-ဤသို့ သေဓိယဟူ၍၊
ဝါ-သေဓိယပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သီလဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ [သေဓဿ+
ဣဒံ သေဓိယံ၊ “အတ္တနိယံ”၌ကဲ့သို့ ဣယပစ္စည်း။] [“ဆန္ဒမတိဝဿတိ”စသော
ဤဂါထာကို စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော်၊ ပါတိမောက္ခပနက္ခန္ဓကဉ္စ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

လည်းလျောင်းရာ ၄ မျိုး။ ။ပဝနံ-တောသည်၊ ဓိဂါနံ-သမင်စသော
သားကောင်တို့၏၊ ဂတိ-သွားရောက်အပ်သောအရပ်တည်း၊ ဝါ-လည်းလျောင်းရာ
တည်း၊ အာကာသော-ကောင်းကင်သည်၊ ပက္ခိနံ-ငှက်တို့၏၊ ဂတိ-ရောက်အပ်
သော အရပ်တည်း၊ ဝါ-လည်းလျောင်းရာတည်း၊ ဝိဘဝေါ-ပျက်စီးခြင်းသည်၊

၄၈၀

ဝဇီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ဓမ္မာနံ-သင်္ခတတရားတို့၏၊ ဂတိ-ရောက်အပ်သော သဘောတည်း၊ ဝါ-လည်း လျောင်းရာတည်း၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာန်သည်၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဂတိ-ရောက်အပ်သော သဘောတည်း၊ ဝါ-လည်းလျောင်းရာတည်း။

[တသုဒ္ဓါန၌ “သာသနံ-ကို၊ အနုဂ္ဂဟာယ-ချီးမြှောက်နိုင်ခြင်းငှာ၊ ဣဒံ ဂါထာ သင်္ဂဏိကံ-ဤဂါထာသင်္ဂဏိကကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ”ဟု ပေးပါ။]

ဂါထာသင်္ဂဏိကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

အဓိကရုဏသောဒကထာ

၁။ ဥက္ကောဋနဘောဒါဒိ။ (၃၄၀) စတုနံ၊ ဣမေသံ အဓိကရုဏာနံ-တို့ကို၊ ဥက္ကောဋာ-လှုပ်ရှားစေခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-လှုံ့ဆော်ခြင်းတို့သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်တို့နည်း၊ ပေ၊ ဝိဝါဒါဓိကရုဏံ-ကို၊ ဥက္ကောဋေန္တော-လှုပ်ရှားစေသော ရဟန်းသည်၊ ကတိ-န်သော၊ သမထေ-တို့ကို၊ ဥက္ကောဋေတိ-တားမြစ်ကန့်ကွက်သနည်း၊ ပေ၊ ဒွေ သမထေ ဥက္ကောဋေတိ၊ [“ဒွေ သမထေ” စသည်တို့ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ၊ အဓိကရုဏ်းကို လှုံ့ဆော်လျှင် သမထသို့ ရောက်ပြီးမှသာ လှုံ့ဆော်ရ၏၊ ထိုကြောင့် အဓိကရုဏ်းကို လှုံ့ဆော်သော ရဟန်းသည် ဆိုင်ရာသမထကိုလည်း တားမြစ်ကန့်ကွက်ပြီး ဖြစ်တော့သည်။]

၃၄၁။ ဥက္ကောဋာ-ဥက္ကောဋတို့သည်၊ (တားမြစ်ကန့်ကွက်ခြင်းတို့သည်၊) ကတိ-တို့နည်း၊ ကတိဟိ၊ အာကာရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဥက္ကောဋနံ-သည်၊ ပသဝတိ-ဖြစ်သနည်း၊ [ပသဝတိတိ သမ္ဘဝတိ၊-ဝဇီရဗုဒ္ဓိ။] ကတိဟိ၊ ပေ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အဓိကရုဏံ-ကို၊ ဥက္ကောဋေတိ-လှုပ်ရှားစေသနည်း၊ ကတိ ပုဂ္ဂလာ အဓိကရုဏံ၊ ဥက္ကောဋေန္တော-န်လသော်၊ အာပတ္တိ အာပစ္ဆန္တိ-န်သနည်း၊ [အဖြေဝါကျ လွယ်ပြီ။] အကျယ်အဖြေ၌ “ကမ္မံ-ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်၊ (ပြုအပ်ရာမရောက်၊) ကမ္မံ-ကို၊ ဒုက္ကဋ်-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ကမ္မံ-ကို၊ ပုန-ဖန်၊ ကာတမ္မံ- ပြုထိုက်၏၊ အနိဟတံ-မနှိမ်နင်းအပ်သော၊ ဒုနိဟတံ-မကောင်းသဖြင့် နှိမ်နင်းအပ် ပြီ၊ ပုန၊ နိဟနိတမ္မံ-ထိုက်၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “အနိဟတံ-သုတ္တစသည်ဖြင့် မဆောင်အပ်သေး”ဟု ပေး၏၊ ထို၌ “နိဟရိတမ္မံ” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] အဝိနိစ္ဆိတံ-မဆုံးဖြတ်အပ်သေး၊ ပေ၊ အဝုပသန္တံ-မငြိမ်းစေအပ်သေး၊ ပေ၊ ဝုပသမေတမ္မံ-ငြိမ်းစေထိုက်၏၊ [အဓိကရုဏ်းကို ရည်ရွယ်၍ “အနိဟတံ”စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။]

ကတမေဟိ၊ ပေ၊ ပသဝတိ၊ တတ္ထ ဇာတကံ-ထိုကျောင်း၌ဖြစ်သော၊ အဓိကရုဏံ၊ ဥက္ကောဋေတိ-၏၊ တတ္ထ ဇာတကံ-သော၊ ဝုပသမန္တံ-ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော၊ ပေ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-(အဆုံးအဖြတ် ခံယူဖို့ရန် သွားစဉ်) ခရီးအကြား၌၊ ပေ၊ တထာဂတံ-

ထိုဝိနည်းမိဂ်ရှိရာ ကျောင်းတိုက်၌ရောက်ပြီးသော။ပေ။ [ကတမေဟိ။ပေ။ အဓိကရုဏ်
ဥက္ကောဓေတိ စသည် လွယ်ပြီ။] တဒဟုပသမ္ပန္နော-ထိုနေ့၌ ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်
သူသည်။ ဥက္ကောဓေတိ-အံ့။ ဥက္ကောဓုနကံ-လှုပ်ရှားစေခြင်းရှိသော။ ပါမိတ္တိယံ
(ဟောတိ)။ အာဂန္တုကော-သည်။ပေ။ ကာရကော-ကံပြုသောသံဃာသည်။
(အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေရာ၌ပါဝင်သော သံဃာသည်)။ပေ။ ဆန္ဒဒါယကော-
ဆန္ဒပေးသော ရဟန်းသည်။ ပေ။

၂။ အဓိကရုဏ နိဒါနာဒီ။ ၃၄၂။ ဝိဝါဒါဓိကရုဏံ-သည်။ ကိံနိဒါနံ-အဘယ်
နိဒါန်းရှိသနည်း။ ကိံသမုဒယံ-အဘယ်ဖြစ်ကြောင်း ရှိသနည်း။ ကိံ ဇာတိကံ-
အဘယ် ဇာတိရှိသနည်း။ ကိံပဘဝံ-အဘယ်အစအမွန် ရှိသနည်း။ ကိံသမ္ဘာရံ-
အဘယ်အဆောက်အဦး ရှိသနည်း။ ကိံသမုဋ္ဌာနံ-အဘယ်သမုဋ္ဌာန် ရှိသနည်း။
[“နိဒါန, သမုဒယ” စသည်တို့ကား ကာရုဏသဒ္ဓါ၏ စကားလှယ်တို့တည်း။]။
ပေ။ ဝိဝါဒါဓိကရုဏံ-သည်။ ဝိဝါဒါနိဒါနံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောမှုဟူသော နိဒါန်း
ရှိ၏။ ဝါ-ငြင်းခုံမှုဟူသော နိဒါန်းရှိ၏။ ပေ။ အနုဝါဒါဓိကရုဏံ-သည်။ အနုဝါဒ
နိဒါနံ-စွပ်စွဲခြင်းဟူသော နိဒါန်းရှိ၏။ ပေ။ အာပတ္တာဓိကရုဏံ-သည်။ အာပတ္တာ
နိဒါနံ-၏။ ပေ။ ကိစ္စာဓိကရုဏံ, ကိစ္စယနိဒါနံ-ပြုထိုက်သော စတုမ္ဘိကံဟူသော
နိဒါန်းရှိ၏။ [“ကိစ္စယ”ပုဒ်၏အဖွင့်ကို စူဠဝဂ္ဂဘာသာသီကာ, သမထက္ခန္ဓက,
အဓိကရုဏကထာ၌ ပြထားပြီ။]

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ “ဝိဝါဒါဓိကရုဏံ ကိံ နိဒါနံ”စသည်ဖြင့် မေး၍
“ဟေတု နိဒါနံ-(လောဘစသော)ဟိတ်ဟူသော နိဒါန်းရှိ၏”ဟူသော ဟေတု
ဝါရကိုလည်းကောင်း, “ပစ္စယနိဒါနံ-အကြောင်းဟူသော နိဒါန်းရှိ၏”ဟူသော
ပစ္စယဝါရကိုလည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။ [ဟေတုနှင့်ပစ္စယကား အရကောက်
တူ၏။]

၃။ အဓိကရုဏမူလာဒီ။ ၃၄၃။ စတုနံ, အဓိကရုဏာနံ-တို့၏။ မူလာနိ-
မူလတို့သည်။ ကတိ-တို့နည်း။ သမုဋ္ဌာနာ-ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်။ ပေ။ [အဖြေ၌
လွယ်ပြီ။ “ဒွါဒသ မူလာနိ”စသည်တို့၏သရုပ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

၄။ အဓိကရုဏပစ္စယာပတ္တိ။ ၃၄၄။ ဝိဝါဒါဓိကရုဏံ-သည်။ အာပတ္တိ-
အာပတ်လော၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်လော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း။ ဝိဝါဒါ
ဓိကရုဏံ-သည်။ န အာပတ္တိ-အာပတ်မဟုတ်။ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)
ကိံ ပန-အဘယ်သို့ပါနည်း။ ဝိဝါဒါဓိကရုဏပစ္စယာ-ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်းဟူသော
အကြောင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပစ္စေယျ-ရောက်ရာသလော၊ ဣတိ-တည်း။
အာမ-မှန်ပါ။ (အိမ်း...)။ပေ။ အာပစ္စေယျ-ရာ၏ (ဣတိ-တည်း။) [ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်း
ကြောင့် သင့်နိုင်သောအာပတ်တို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။] ထိုအာပတ်ကို ဝိပတ္တိစသည်
ဖြင့် ဝေဖန်ရာ၌ ကတိဟိ အဓိကရုဏေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (သမ္ပန္နိ-ငြိမ်းကုန်သနည်း။)

၄၈၂

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ကတိသု ဌာနေသု-အဘယ်ဌာနတို့၌၊ (သမ္ပန္နိ)၊ ကတိဟိ သမထေဟိ သမ္ပန္နိ၊ (အဖြေ၌) ဧကေန-သော၊ ကိစ္စာဓိကရဏေန-ကိစ္စာဓိကရဏ်းဟူသော၊ အဓိကရဏေန-ဖြင့်၊ (သမ္ပန္နိ)၊ တိသု ဌာနေသု-တို့၌၊ သံဃမဇ္ဈေ-၌လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌လည်းကောင်း၊ (သမ္ပန္နိ)၊ ပေ။

၃၄၅။ ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်၊ အနုဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ အာပတ္တိ-အာပတ်လော၊ အနာပတ္တိ-အာပတ်မဟုတ်သလော၊ ပေ၊ ယာတာ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ဂရုကာ-ဂရုကတို့တည်း၊ ပေ၊ ဧကေန အဓိကရဏေန (သမ္ပန္နိ)၊ [ဂရုကာအရ သံဃာဒိဿေသ်ကိုသာ ယူပါ။] ပါရာဓိကကို နောက်၌ပြတော်မူလိမ့်မည်။ (၃၄၆) ယာသာ အာပတ္တိ-သည်၊ အနဝဿေသာ-တည်း၊ သာ အာပတ္တိ-သည်၊ ကတမေန အဓိကရဏေန-အဘယ်အဓိကရဏ်းဖြင့်မျှ၊ န (သမ္ပတိ) ပေ၊ ကတမေန သမထေန-အဘယ်သမထဖြင့်မျှ၊ န သမ္ပတိ၊ ပေ။

၅။ အဓိကရဏာဓိပ္ပာယ။ ၃၄၈။ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ အနုဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သလော၊ ပေ၊ အာပတ္တိာဓိကရဏံ-သည်၊ ဟောတိ-လော၊ (အဖြေ၌) န ဟောတိ-နိုင်၊ အပိစ-သို့သော်လည်း၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏပစ္စယာ-ကြောင့်၊ အနုဝါဒါဓိကရဏံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ပေ၊ ယထာကထံဝိယ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ [“ဣဓ ဘိက္ခု ဝိဝဒန္တိ”စသော ဝါကျတို့ကို စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော် နိဿယ၊ သမထက္ခန္ဓက၊ အဓိကရဏကထာ၌လည်းကောင်း၊ “ဝိဝါဒါဓိကရဏေ သံဃော ဝိဝဒတိ”စသော ဝါကျတို့ကို သမထဘောဒ၊ သမုဋ္ဌာပနဝါရ၊ ပုဒ်ရေ (၃၁၄)၌လည်းကောင်း အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

၆။ ပုစ္ဆာဝါရ။ ၃၄၉။ ယတ္ထ-အကြင် အဓိကရဏ်း၌၊ သတိဝိနယော-ကို၊ (လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊) တတ္ထ-၌၊ သမ္ပုခါဝိနယော-ကို၊ (လဗ္ဘတိ-လော)၊ ပေ၊ [ဝိသဇ္ဇနဝါရကား သမထဘောဒ၊ သမထဝါရ (ဝိသဇ္ဇနဝါရ)ပုဒ်ရေ (၃၀၅)နှင့် တူပြီ၊ သံသဋ္ဌဝါရလည်း ထို၌ သံသဋ္ဌဝါရပုဒ်ရေ (၃၀၆)နှင့် တူပြီ။]

၉။ သတ္ထ သမထနိဒါန။ ၃၅၂။ သမ္ပုခါဝိနယော-သည်၊ ကိ နိဒါနော-အဘယ်နိဒါန်းရှိသနည်း၊ ပေ၊ နိဒါန နိဒါနော-သမ္ပုခါ ၄ ပါးဟု ဆိုအပ်သော နိဒါနလျှင် နိဒါန်းရှိ၏၊ [ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ စွပ်စွဲခံရသော ဓိကာသဝ၊

ကတိဟိ အဓိကရဏေဟိစသည်။ ။ပါဠိယံ “ကတိဟိ အဓိကရဏေဟိ”တိ ပုစ္ဆာယ “ဧကေန အဓိကရဏေန ကိစ္စာဓိကရဏေနာ”တိ ဝုတ္တံ၊ “ကတိသု ဌာနေသု”တိ ပုစ္ဆာယ “တိသု ဌာနေသု သံဃမဇ္ဈေ ပေ၊ သန္တိကေ”တိ ဝုတ္တံ၊ “ကတိဟိ သမထေဟိ”တိ ပုစ္ဆာယ “တိဟိ သမထေဟိ”တိ ဝုတ္တံ၊ တိဟိပိ ဧတေဟိ (ဤအမေး၊ အဖြေ ၃ ရပ်တို့ဖြင့်လည်း) ဧကော ဝုပသမနပ္ပကာရောဝ (တစ်ခုသော ငြိမ်းပုံအပြားကိုသာ) ပုစ္ဆိတော၊ ဝိသန္တိတောဓာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊-ဝိမတိ။

ဥပ္ပတ္တက၊ ဒေသနာပြောသော ရဟန်း၊ ဒေသနာခံ ရဟန်းတို့၏ သမ္မုခိဘာဝ အဓိကရုဏ်းကို မငြိမ်းစေနိုင်ခြင်း၊ ပါပုဿနုပုဂ္ဂလ၊ ဘဏ္ဍနဇာတ ရဟန်းတို့၏ အချင်းချင်း စွပ်စွဲမှုဟူသော အဇ္ဈာစာရတို့သည် ကြွင်းသမထတို့၏ အစဉ်အတိုင်း နိဒါန်းတည်း။ ဟောတုဝါရ၊ ပစ္စယဝါရတို့လည်း တူပြီ။]

၃၅၃။ သတ္တန္တံ သမုဋ္ဌာနာ၊ (အဖြေ၌)၊ မူလာနိ-တို့သည်၊ ဆတ္တိသ-၂၆ ပါး တည်း။ သမုဋ္ဌာနာ-ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်၊ ဆတ္တိသ-တည်း။ သမ္မုခါဝိနယဿ- ၏၊ မူလာနိ-တို့သည်၊ စတ္တာရိ-တို့တည်း။ သံယသမ္မုခတာ-သံယာ၏ မျက်မှောက် ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသမ္မုခတာ-ဟုတ်မှန်သောဝတ္ထု၏ မျက်မှောက်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝိနယသမ္မုခတာ-စောဒနာ သာရဏာ ဝိနည်း၏ မျက်မှောက် ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ-စုဒ္ဓိတက၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မျက်မှောက်၏ အဖြစ်လည်းကောင်းတည်း။ ပေ၊ ယောစ-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေသေတိ-ဒေသနာပြော၏၊ သောစ-ထိုရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ယဿ-၏၊ (အထံ၌)၊ ဒေသေတိ-၏၊ သောစ-လည်းကောင်းတည်း။ ပေ၊ (သမုဋ္ဌာန်၏ အကျယ်အဖြေ၌) “သတိဝိနယဿ-သော၊ ကမ္မဿ-သို့၊ ဝါ-ကို၊ ကိရိယာ- စ၍ပြုခြင်းလည်းကောင်း (ဥတံကိုရွတ်ခြင်းလည်းကောင်း)၊ ကရဏံ-ပြုခြင်းလည်း ကောင်း၊ (ဥတံကို ရပ်တန့်ထိုက်ရာ အခါ၌ ရပ်တန့်မှုကို ပြုခြင်းလည်းကောင်း)၊ ဥပဂမနံ-ကပ်ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (မိမိကိုယ်တိုင် ကံပြုခြင်းလည်းကောင်း)၊ အဇ္ဈပဂမနံ-ရှေးရှုကပ်ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (သဒ္ဓိဝိဟာရိကစသူတို့ကို တိုက် တွန်းခြင်းလည်းကောင်း)၊ အဓိဝါသနာ-လက်ခံခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဆန္ဒပေးခြင်း လည်းကောင်း)၊ အပ္ပဋိက္ခောသနာ-မတားမြစ်ခြင်းလည်းကောင်းတည်း။ ပေ။

၁၀။ သတ္တသမထ နာနတ္ထာဒိ။ ၃၅၄။ သမ္မုခါဝိယောတိဝါ-သမ္မုခါဝိနယ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ သတိဝိနယောတိဝါ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ နာနတ္ထာ-ထူးသော အနက်ရှိကုန်သလော၊ နာနဗျဉ္ဇနာ-ထူးသော သဒ္ဓါလည်း ရှိကုန်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ဧကတ္ထာ-တူသော အနက်ရှိကုန် သလော၊ ဗျဉ္ဇနဓမ္မဝ-သဒ္ဓါသည်သာ၊ နာနံ-ထူးသလော၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ၊ နာနတ္ထာဓမ္မဝ-ထူးသော အနက်လည်း ရှိကုန်၏၊ နာနာဗျဉ္ဇနာစ-ထူးသော သဒ္ဓါ လည်း ရှိကုန်၏၊ ပေ။

၃၅၅။ ဤစတုတ္ထတို့ကို သမထက္ခန္ဓက ပါဠိတော်၊ အဓိကရုဏာကထာ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ တဿုဒ္ဓါနံ “အဓိကရုဏံ-ရုဏ်း၊ ဥက္ခောဋ္ဌာ-ဥက္ခောဋ္ဌတို့” စသည် ပေးပါ၊.....အဓိကရုဏ ဘောဒေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဆတ္တိသ သမုဋ္ဌာနာ။ သမ္မုခါဝိနယမှ တစ်ပါး သမထ ၆ ပါးကို “ကိရိယာ ကရဏံ”သော ၆ ပါးဖြင့် မြှောက်လျှင် “ဆတ္တိသ သမုဋ္ဌာနာ”ဖြစ်သည်။ “သတ္တန္တံ သမထာနံ ကတမေ ဆတ္တိသ သမုဋ္ဌာနာ”ဟု မေးသော်လည်း အဖြေ၌ သမ္မုခါဝိနယ မပါခြင်း၏ အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။

၄၈၄

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

အပရဂါတာ သင်္ကဏိက

၃၅၉။ စောဒနာ စသည်တို့၏ အကျိုး။ ။စောဒနာ-ဝတ္ထုအာပတ်ကို ပြ၍ စောဒနာခြင်းသည်၊ ကိမတ္ထာယ-အဘယံအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ သနည်း) သာရဏာ-အဖြစ်ကို အမှတ်ရစေခြင်းသည်၊ ကိဿ-အဘယံ၏၊ ကာရဏာ-ကြောင့်၊ (ဟောတိ)၊ သံဃော-သည်၊ (သံဃာစည်းစေးခြင်းသည်)၊ ကိမတ္ထာယ-ငှာ၊ (ဟောတိ)၊ မတိကမ္မံ ပန-အလိုဆန္ဒ သိမှုကို ပြုကြောင်း အမှုသည်ကား၊ (တိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုသည်ကား)၊ ကိဿ-၏၊ ကာရဏာ-ကြောင့်၊ (ဟောတိ-နည်း)။ စောဒနာ-သည်၊ သာရဏတ္ထာယ-အဖြစ်ကို အမှတ်ရစေခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ-၏)၊ သာရဏာ-သည်၊ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ-(စုဒ္ဓါတကကို) နှိပ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ သံဃော-သည်၊ ပရိဂ္ဂဟတ္ထာယ-အဆုံးအဖြတ်ကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းငှာ၊ (တရားနှင့်ညီ၊ မညီ နှိုင်းချိန်ခြင်းငှာ၊ ဟောတိ)၊ မတိကမ္မံ ပန- သည်ကား၊ ပါဠိယေက္ကံ-အသီးအသီး၊ ဝိနိစ္ဆယ သန္နိဋ္ဌာပနတ္ထံ-အဆုံးအဖြတ်ကို ပြီးဆုံးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)။

အနုဝိဇ္ဇာက ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျင့်ဝတ်များ။ ။(၁) တုဝံ-အရှင်သည်၊ အနုဝိဇ္ဇာကော- အနုဝိဇ္ဇာက၊ အမည်ရသော ဝိနည်းစိုရ်သည်၊ သစေ (အသိ)-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တုရိတော-လျင်လျင်မြန်မြန်၊ ဝါ-ကဗျာကရာ၊ မာ အဘဏိ-မပြော ပါနှင့်၊ စက္ကိကတော-ဒေါသသည် ကြမ်းအောင်ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) မာ ဘဏိ- နှင့်၊ ပဋိဃံ-အမျက်ကို၊ မာ ဇနယိ-မဖြစ်ပါစေနှင့်။ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ မာ အဘဏိ-နှင့်၊ ဝိဂ္ဂါဟိကံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူတတ်သော၊ အနတ္ထသံဟိတံ- စီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သော၊ ကထံ-စကားကို၊ မာ အဘဏိ-မပြောပါနှင့်။

(၂) သုတ္တေ-ဥဘတောဝိဘင်းဟူသော သုတ်၌လည်းကောင်း၊ ဝိနယေ- မဟာဝဂ္ဂဓန္ဓက၊ စူဠဝဂ္ဂဓန္ဓကဟူသော ဝိနည်း၌လည်းကောင်း၊ အနုလောမေ- သုတ္တဝိနယ အားလျော်သော ပရိဝါရပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ ပညတ္တေ-အလုံးစုံ သော ဝိနည်းပိဋကဟူသော ပညတ်တော်၌လည်းကောင်း၊ အနုလောမိကေ-ပညတ် တော်အားလျော်သော မဟာပဒေသ ၄ ပါး၌လည်းကောင်း၊ ကုသလေန-ကျွမ်းကျင် တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓိမတာ-ပညာရှိဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကတံ- ပြုတော်မူအပ်ပြီးသော၊ သုဝုတ္တံ-ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ သိက္ခာပဒါ နုလောမိကံ-သိက္ခာပုဒ်တို့အားလျော်သော၊ အနုယောဂဝတ္ထံ-မေးစိစစ်ပုံ အစဉ်ဟူ သော ကျင့်ဝတ်ကို၊ (“နိဿယမယ”၌စပ်)၊ သမ္ပရာယိကံ-တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်သော၊ ဂတိ-မိမိ၏ ဂတိကို၊ န နာသေဇ္ဇော-မပျက်စေပဲ၊ နိဿယမယ-ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင်၊ ဆင်ခြင်ပါလေ။

(၃)။ ဟိတေသီ-စီးပွားကို ရှာမှီးသူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကာလေန-သင့်လျော်သော အခါ၌၊ အတ္ထုပသံဟိတံ-စီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သော မေးစိစစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-အကြောင်းအကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်သော မေးစိစစ်ခြင်းကို၊ အနုယုဉ္ဇဿု-အားထုတ်ပါလော၊ စုဒ္ဓိတံကဿစ-၏လည်းကောင်း၊ စောဒကဿ-၏လည်းကောင်း၊ သဟဿာ-လျှင်၊ ဝေါဟာရံ-ပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ မာ ပဓာရေသီ-မဆောင်ရွက်၊ မမှတ်သားပါနှင့်၊ (အတည်မယူပါနှင့်)၊ စောဒကော (အဟံ) အနာပန္နော-ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ။ (၄) ဥဘော-စုဒ္ဓိတက၊ စောဒက ၂ ဦးလုံးတို့ကို၊ အနုက္ခိပန္နော-မမြှောက်ပင့်ပဲ၊ ပဋိညာနုသန္တိတေန-ဝန်ခံခြင်းဟူသော ရှေ့နောက်စကားတို့၏ ဆက်သွယ်ပုံအားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ပဋိညာနုသန္တိတေန-ဝန်ခံခြင်း+ရှေ့နောက်စကားတို့၏ ဆက်သွယ်ပုံအားဖြင့်၊ ကာရယေ-ပြုစေရာ၏၊ (ဆုံးဖြတ်ရာ၏၊) လန္တိသု-လန္တိပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ပဋိညာ-ဝန်ခံခြင်းကို၊ ကတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ အလန္တိသု-တို့၌၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဝန်ခံခြင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ-မရှိ၊ အလန္တိ- သည်၊ ဗဟုမှီး-များသော စကားကိုလည်း၊ (စေ) ဘာသေယျ-အံ့၊ (ဧဝံ-ဤ သို့ ပြောဆိုပါသော်လည်း၊) ဝတ္တာနုသန္တိတေန-ကျင့်ဝတ်ဟူသော အဆက်အသွယ်အားဖြင့်၊ ကာရယေ-ရာ၏၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို ဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အလန္တိပုဂ္ဂိုလ်။ ။ယဿ-အကြင် အလန္တိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဋိညာ-သည်၊ န ရူဟတိ-မတက်ရောက်၊ (အထမမြောက်)၊ သော အလန္တိ-သည်၊ ကိဒိသေ-အဘယ်ကဲ့သို့ ရူအပ်သူသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဧတဉ္စ-ဤပြဿနာကိုလည်း၊ တံ-အရှင်ဘုရားကို၊ အဟံ၊ ပုစ္ဆာမိ၊ ကိဒိသော-ကို၊ အလန္တိပုဂ္ဂလော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ ယော-သည်၊ သဉ္စိစ္စ-သညာနှင့်တကွ၊ စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ အာပတ္တိ အာပစ္စတိ၊ အာပတ္တိ-(သင့်ရောက်အပ်ပြီးသော အာပတ်ကို)၊ ပရိဂူဟတိ-(ဒေသနာကံ၊ ဝုဋ္ဌာနကံမပြုပဲ) လျှို့ဝှက်ထား၏၊ အဂတိဂမနန္တ-အဂတိလိုက်ခြင်းသို့လည်း၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ၊ သစ္စံ-မှန်ပါ၏၊ အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ (ဣတိ-သို့၊) ဇာနာမိ-ပါ၏၊ ပေ၊ [လန္တိပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြောင်းပြန်သိပါ၊ ဤဂါထာနှင့်စပ်၍ ဝိမတိဝယ် သာမဏေတို့၏ လန္တိ အလန္တိ လက္ခဏာကို ပြထားသည်။]

အဓမ္မစောဒက။ ။(ယော-အကြင်စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) အကာလေန-မသင့်လျော်သောအခါ၌၊ အဘူတေန-မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖရဿေန-ကြမ်းတမ်းသော စကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနတ္တသံဟိတေန-စီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သောစကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စောဒေတိ-၏၊ ဒေါသန္တရော-ဒေါသနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ရှိသည်၊ နော မေတ္တာ စိတ္တော-မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ) စောဒေတိ၊ ဒေသိယော-ကို၊ အဓမ္မစောဒကော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ဓမ္မစောဒက ကို နည်းမှီပေးပါ။]

ဗာလစောဒက။ ။(ယော-သည်၊) ပုဗ္ဗာပရံ-ရှေ့စကား နောက်စကားကို၊ (ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုထိုက်သော စကား၊ နောက်မှ ပြောထိုက်သော စကားကို)၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ပုဗ္ဗာပရဿ-၌၊ အကောဝိဒေါ-မကျွမ်းကျင်၊ အနုသန္တိဝစနပထ-ကထာနုသန္တိ၊ ဝိနိစ္ဆယာနုသန္တိ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော စကားလမ်းကြောင်းကို၊ (စုဒ္ဓိတက အနုဝိဇ္ဇာတို့၏ စကားနှင့် ဆက်သွယ်သော စကား၊ အာပတ် အနာပတ် ဟူသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် ဆက်သွယ်သော စကားကို)၊ န ဇာနာတိ၊ ယေ၊ ဝုစ္စတိ၊ [အကြွင်း လွယ်ပြီ။]...အပရံ-သော၊ ဂါထာသင်္ဂဏိကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ။

စောဒနာကဏ္ဍ

☰

၁။ အနုဝိဇ္ဇာ အနုယောဂ။ ၃၆၀။ အနုဝိဇ္ဇာကေန-သည်၊ စောဒကော-ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မေးထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော၊ တံ၊ ဣမံ ဘိက္ခု-ကို၊ ယံ စောဒေသိ-အကြင် စောဒနာ၏၊ (တံ-ထို စောဒနာခြင်းကို)၊ ကိမိ-အဘယ်အပြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထို ရဟန်းကို၊ စောဒေသိ-နည်း၊ သီလဝိပတ္တိယာ ဝါ-ကြောင့်မူလည်း၊ စောဒေသိ-လော၊ ယေ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာဝါ-ကြောင့်မူလည်း၊ စောဒေသိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးထိုက်၏၊ သော-ထိုစောဒကသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ စေ ဝဒေယျ-အကယ်၍ ပြောအံ့၊ (ကိံ)၊ သီလဝိပတ္တိယာ-ကြောင့်၊ စောဒေမိ-ပါ၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ယေ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယာ၊ စောဒေမိ-ပါ၏၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (ဝဒေယျ)၊ သော-ထို စောဒကသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဧဝံ ဝစနိယော အဿ (ကိံ)၊ အာယသ္မာ-သည်၊ သီလဝိပတ္တိ-ကို၊ ဇာနာတိ ပန-သိပါ၏လော၊ ယေ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်၏၊ သော၊ ယေ၊ အဿ (ကိံ)၊ သီလဝိပတ္တိ-ဟူသည်၊ ကတမာ-နည်း၊ ယေ၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ပါရာဇိကာနိစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယေ၊ အန္တဂ္ဂါဟိ ကာ-သဿတ အဖို့၊ ဥဇ္ဈေဒအဖို့ကို ယူတတ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤဒိဋ္ဌိ ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိ-ပါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောအံ့၊ သော၊ ယေ၊ အဿ (ကိံ)၊ ယေ၊ ဒိဋ္ဌေနဝါ-မြင်ခြင်းအားဖြင့်မူလည်း၊ စောဒေသိ-သလော၊ ယေ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်၏၊ သော၊ ယေ၊ ဝဒေယျ၊ (ကိံ) ဒိဋ္ဌေန-ဖြင့်၊ စောဒေမိ-ပါ၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းလည်းကောင်း၊ ယေ၊ ပရိသင်္ကာယ-ယုံမှားခြင်းအားဖြင့်၊ စောဒေမိ-ပါ၏၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (စေဝဒေယျ-အံ့)၊ ယေ၊ တေ-သင်သည်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဒိဋ္ဌိ-မြင်အပ်သနည်း၊ [ကိန္တိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ ကတ္ထ-အဘယ်အရပ်၌၊ ယေ၊] ပါရာဇိကံ-သို့၊ အဇ္ဈာပနော-လွန်ကျူး၍ရောက်သည်ကို၊ ဒိဋ္ဌော-မြင်အပ်သလော၊ ယေ၊ ကတ္ထ စ-အဘယ်အရပ်၌လည်း၊ တံ-သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်သနည်း၊ ကတ္ထစ-၌လည်း၊ အယံဘိက္ခု၊ အဟောသိ-နည်း၊ ကိဉ္စ-အဘယ်ကိုလည်း၊ တံ၊ ကရောသိ-ပြုနေသနည်း၊ ယေ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောထိုက်၏။

☰

(ထိုသို့ ပြောလျှင် “အာဝုဿော၊ ဟေ၊ ဒိဋ္ဌေန-ဖြင့်၊ န စောဒေမိ-စောဒနာသည် မဟုတ်ပါ။ အပိစ-စင်စစ်ကား၊ သုတေန စောဒေမိ”ဟု (စကားလွဲ၍) ပြောအံ့။ “ကိံ တေ သုတံ”စသည် လွယ်ပြီ။] ဘိက္ခုဿ-၏။ (အထံမှ)၊ သုတံ-ကြားအပ် သလော”စသည်ပေးပါ။ ထိုသို့မေးသောအခါ “အပိစ ပရိသင်္ကာယ စောဒေမိ”ဟု (စကားလွဲ၍) ပြောလျှင် “ကိံ-အဘယ်ကို၊ ပရိသင်္ကသိ-ယုံမှားသနည်း၊ ဟေ၊ ဘိက္ခုဿ-၏။ (အထံမှ)၊ သုတွာ ပရိသင်္ကသိ-လော”စသည်ဖြင့် မေးပါ။ ဣတိ- ဤကား အနုဝိဇ္ဇက၏ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတည်း။

ဂါထာအနက်။ ။ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ်သော အကြောင်းအရာသည်၊ ဒိဋ္ဌေန-စောဒက ၏ ဒိဋ္ဌဟူသော စကားနှင့်၊ (စောဒက၏ “တပည့်တော်မြင်အပ်ပါပြီ” ဟူသော စကားနှင့်၊) သမေတိ-ညီညွတ်၏။ ဒိဋ္ဌ-သည်၊ ဒိဋ္ဌေန-နှင့်၊ သံသန္တတေ-နှီးနှော မိ၏။ (ပန-ထိုသို့ပင် ညီညွတ်နှီးနှောပါသော်လည်း၊ ယသွာ-ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌ- မြင်ခြင်းကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ န ဥပေတိ-အပြစ်သို့ မကပ်ရောက်၊ (ဝန်မခံ၊ တသွာ)၊ သော ပုဂ္ဂလော-ထို စုဒ္ဓိတကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အသုဒ္ဓပရိသင်္ကာတာ-မစင် ကြယ်သော ယုံမှားခြင်းဖြင့် ယုံမှားအပ်သူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဋိညာယ-သူ၏ဝန်ခံ ခြင်းကြောင့်၊ (စုဒ္ဓိတက၏ “တပည့်တော် ပရိသုဒ္ဓပါ”ဟု ဝန်ခံခြင်းကြောင့်၊) တေန-ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် (တကွ)၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏။ [“သုတံ သုတေန သမေတိ၊ မုတံ မုတေန သမေတိ”ဂါထာတို့ကို နည်းမှီပေးပါ။ မုတံ- ယာန ဇီဝှာ၊ ကာယဟူသော ဝိညတ် ၃ ပါးဖြင့် ရောက်၍ သိအပ်သော အကြောင်းအရာကို”ဟု ဆိုပါ။]

၃၆၂။ ။စောဒနာယ-၏။ အာဒိ-အစသည်၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ ဟေ၊ ဩကာသကမ္မ-ခွင့်တောင်းမှုကို ပြုခြင်းသည်၊ ဟေ၊ ကိရိယာ-စောဒနာမှုကို ပြုခြင်း သည်၊ ဟေ၊ သမထော-စောဒနာမှု၏ ငြိမ်းခြင်းသည်။ ဟေ၊ [ကတိမူလာနိ စသည် လွယ်ပြီ။] သမူလိကာဝါ-အခြေအမြစ်ရှိသော စောဒနာလည်းကောင်း၊ အမူလိကာ ဝါ-အခြေအမြစ်မရှိသော စောဒနာလည်းကောင်းတည်း။ [“ကာလေန ဝက္ခာမိ” စသည်ကို ပါတိမောက္ခပနက္ခန္ဓက၊ စောဒကေန ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗဓမ္မကထာ၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။]

၂။ စောဒကာဒိပဋိပတ္တိ။ ၃၆၃။ စောဒကေန-သည်၊ ကထံ-လျှင်၊ ပဋိပဋ္ဌိတဗ္ဗ- ကျင့်ထိုက်သနည်း၊ ဟေ၊ သစ္စေစ-မှန်သော စကား၌လည်းကောင်း၊ အကုပ္ပေစ- အမျက်မထွက်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဟေ၊ သံယေန-သည်၊ ဩတိဏ္ဏာ နောတိဏ္ဏံ- သက်ရောက်အပ်သောစကား၊ မသက်ရောက်အပ်သောစကားကို၊ ဟေ၊ အနုဝိဇ္ဇကေန- သည်၊ ယေန ဓမ္မေန-အကြင်ဟုတ်မှန်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ယေန ဝိနယေန-အကြင် စောဒနာသာရဏာဝိနည်းဖြင့်၊ ယေန သတ္ထုသာသနေန-ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမ တော်ဖြစ်သော ပြည့်စုံသောဥတံ၊ ပြည့်စုံသောကမ္မဝါစာဖြင့်၊ တံအဓိကရဏံ-သည်၊ ဝူပသမ္ပတိ-၏။ တထာ-ထို ဓမ္မဝိနယသတ္ထုသာသနဖြင့်၊ ဟေ၊ ဝူပသမေတဗ္ဗံ ဟေ။

၃၆၄။ ဥပုသ်ပြုရခြင်းသည်။ «အမေးဂါထာ လွယ်ပြီ။» ဥပေါသထော-
သည်။ (ဥပုသ်ပြုခြင်းသည်။) သာမဂ္ဂတ္ထာယ-ကာယသာမဂ္ဂိ စိတ္တသာမဂ္ဂိအကျိုးငှာ၊
(ဟောတိ)၊ ပဝါရဏာ-သည်။ ဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ-စင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊
ပရိဝါသော-သည်။ (ပရိဝါသ်နေခြင်းသည်။) မာနတ္တတ္ထာယ-မာနတ်အကျိုးငှာ၊
(ဟောတိ)၊ မူလာယပဋိကဿနာ-အရင်းသို့ တစ်ဖန်ငင်ခြင်းသည်။ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ-
နှိပ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ၊ပေ၊ [ဤဂါထာအဖွင့်ကို ဝိမတိ၌ ကြည့်ပါ။]

အဂတိလိုက်ခြင်း သည်၏ အပြစ်။ «(ယော-အကြင်သူသည်။) ဆန္ဒာ-
ချစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေါသာ-မုန်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘယာ-
ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မောဟာ-မသိနားမလည်ခြင်းကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ (ဂစ္ဆတိ-အဂတိသို့ လိုက်၏။) ထေရေစ-တို့ကိုလည်း၊ ပရိဘာသတိ-
ဘေးကိုပြု၍ ခြိမ်းခြောက်၏။ ဒုပ္ပညော-တိဟိတ်ပဋိသန်၊ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်မရှိသော၊
စတော-မိမိကိုမိမိ တူးဖြိုအပ်ပြီးသော၊ ဥပဟတိန္ဒြိယော-ပျက်ဆီးအပ်ပြီးသော
သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေရှိသော၊ (ပျက်စီးပြီးသော သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေရှိသော)၊
သိက္ခာယ-သိက္ခာ ၃ ပါး၌၊ န စ ဂါရဝေါ-ရိုသေလေးစားခြင်းလည်း မရှိသော၊
ဒုမ္မေဓော-တစ်ဧကချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ဉာဏ်မရှိသော၊ (ထိုးထွင်းဉာဏ် မရှိ
သော၊ သော-ထိုသူသည်။) ကာယဿ-ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘောဒါ-ပျက်ခြင်းကြောင့်၊
ဝါ-ပျက်ခြင်းဟူသော သေခြင်းမှ နောက်၌၊ နိရယံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

(တသ္မာ-ကြောင့်)၊ အာမိသံစ-ဆွမ်းစသော အာမိသကိုလည်း၊ နိဿာယ-
မှီ၍၊ နကရေ-မပြုရာ၊ (မဆုံးဖြတ်ရာ)၊ ပုဂ္ဂလံစ-ဥပဇ္ဈာယ်စသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊
နိဿာယ (န ကရေ)၊ ဥဘော-၂ ပါးကုန်သော၊ စတော-ဤ အာမိသကို မှီခြင်း၊
ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီခြင်းတို့ကို၊ ဝိဝဇ္ဇေတွာ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာ
အားဖြင့်၊ ဓမ္မော-ဝိနည်းတရားတော်သည်၊ (ဌိတော-တည်ရှိ၏။) တထာ-ထို
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရေ-ပြုရာ၏၊ (ဆုံးဖြတ်ရာ၏)။

မိမိကို လောင်ကျွမ်းစေသော စောဒက။ «(ယော-အကြင် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်
သည်။) ကောဓနော-အမျက်ထွက်လေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဥပနာဟိစ-ရန်ငြိုး
ဖွဲ့လေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ စက္ကောစ-ကြမ်းတန်းသည်လည်းကောင်း၊ ပရိဘာသ
ကောစ-ဘေးကိုပြု၍ ခြိမ်းချောက်တတ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) အနာပတ္တိ
ယာ-အနာပတ်၌၊ အာပတ္တိတိ-အာပတ်ဟူ၍၊ ရောပေတိ-တက်ရောက်စေ၏၊
(တင်၏။) တာဒိသော-သော၊ စောဒကော-သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဈာပေတိ-
လောင်ကျွမ်းစေ၏၊ [နောက်နောက် ဂါထာတို့၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။]
ဥပကဏ္ဍကံ-နား၏ အနီး၌၊ ဝေပေတိ-တိုင်ပင်ပြောဆို၏၊ (သင်ပေး၏။) ဇိမံ-
အကောက်ကို (အပြစ်ကို)၊ ပေက္ခတိ-ကြည့်ရှု၏၊ (ရှု၏)၊ ဝိတိဟရတိ-အဆုံး

စူဠသင်္ဂါမ

၄၈၉

အဖြတ်ကို လွန်၍ဆောင်၏။ (ယုတ်လျော့စေ၏)။ ကုမ္မဂ္ဂ-လမ်းမှားကို၊ ပဋိသေဝ
တိ-မှီဝဲ၏။ [အနာပတ်ကို အာပတ်ဟု ပြ၏။] ပေ။

အမှာ။ ။အကာလေန စောဒေတိ၊ ပုဗ္ဗာပရံ န ဇာနာတိ၊ အနုသန္တိဝစနပထံ
ဇာနာတိ ဂါထာတို့ကို အပရဂါထာသင်္ဂဏီက၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ “ဘာသိတာဘာသိ
တ-ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော အရာ၊ ဟောတော်မမူအပ်သော အရာ၊
အာစိတ္တာနာစိတ္တာ-ဘုရားရှင် လေ့ကျက်တော်မူအပ်သော အရာ၊ လေ့ကျက်တော်
မမူအပ်သော အရာ”ဟု ဆိုပါ။ ကြွင်းပုဒ်တို့၌ လွယ်ပြီ။ တဿုဒ္ဓါန “စောဒနာ
ကဏ္ဍမိ-စောဒနာ အခန်း၌၊ သာသန-ကို၊ ပတိဋ္ဌာပယံ-တည်စေတတ်သော၊
ဥဒါန်းတည်း”ဟု ဆိုပါ။

စောဒနာကဏ္ဍော နိဋ္ဌိတော။

စူဠသင်္ဂါမ

၁။ အနုဝိဇ္ဇကဿ ပဋိပတ္တိ။ ၃၆၅။ သင်္ဂါမာဝစရေန-စစ်မြေပြင်နှင့်
တူသော သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့ အဓိကရုဏ်း ဆုံးဖြတ်ဖို့ရာ သက်ဝင်သော၊
သံဃ-သို့၊ ဥပသင်္ကမန္တေန-ချဉ်းကပ်သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ နိစစိတ္တေန-နှိမ့်ချ
အပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရဇောဟရဏသမေန-မြူကို ဆောင်ကြောင်း
ခြေသုတ်နှင့်တူသော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ [နိစစိတ္တေနကို ထပ်ဖွင့်သည်။] သံဃော-
သို့၊ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော-ချဉ်းကပ်ထိုက်၏။ အာသနကုသလေန-နေရာ၌ ကျွမ်းကျင်
သူသည်၊ နိသဇ္ဇကုသလေန-ထိုင်ခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏။
[အာသနကုသလဖြစ်ပုံကို ပြလို၍ “ထေရေ ဘိက္ခု”စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။]
ထေရေ၊ ဘိက္ခု-တို့သို့၊ အနုပဓဇ္ဇန္တေန-အနီးသို့ မကပ်ဝင်သည်၊ နဝေ ဘိက္ခု-
တို့ကို၊ အာသနေန-ဖြင့်၊ အပ္ပဋိဗာဟန္တေန-မတားမြစ်သည်၊ (ဟုတွာ) [“တားမြစ်”
ဟူရာ၌ တမင်လာ တားမြစ်သည်မဟုတ်၊ မိမိ၏ အနေအထိုင်မတတ်မှုကြောင့်
သီတင်းငယ်များ နေရာမရသည်ကို “တားမြစ်”ဟု ဆိုသည်။] ယထာပတိရူပေ-
အကြင်အကြင် သင့်လျော်သော သဘောရှိသော၊ အာသနေ-နေရာ၌၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ-
ထိုင်ရာ၏။

အနာနာကထိကေန-အမျိုးမျိုးသော စကားမရှိသူသည်၊ အတိရစ္ဆာန ကထိကေ
န-သုဂတိလမ်း၊ နိဗ္ဗာန်လမ်းတို့၏ ဖိလာဖြစ်သော စကားမရှိသူသည်၊ (ရာဇကထာ
စသော တိရစ္ဆာနကထာကို မပြောသည်။) ဘဝိတဗ္ဗံ၊ သာမဝါ-ကိုယ်တိုင်သော်
လည်း၊ ဓမ္မော-ကို၊ ဘာသိတဗ္ဗော-ပြောဟောထိုက်၏၊ ပရောဝါ-သူတစ်ပါးကိုမူ
လည်း၊ အဇ္ဈေသိတဗ္ဗော-တိုက်တွန်းထိုက်၏၊ အရိယော-သော၊ တဏှိဘာဝေါဝါ-

၄၉၀

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

(ကမ္မဋ္ဌာန်း တစ်မျိုးမျိုးဖြင့်) ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းကိုမူလည်း၊ နာတိမညိတဗ္ဗော-
လွန်၍ မမှတ်ထင်ထိုက်၊ ဝါ-အထင်မသေးထိုက်။

သံဃေန-သည်၊ အနုမတေန-ခွင့်ပြုအပ်သော၊ အနုဝိဇ္ဇကေန-အနုဝိဇ္ဇက ရာထူး
ရသော၊ အနုဝိဇ္ဇိတုကာမေန-မေးစစ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော၊ ပုဂ္ဂလေန-သည်၊ ဥပဇ္ဈာ
ယော-(စုဒ္ဓိတကစောဒကတို့၏) ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ န ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မမေးထိုက်၊ ပေ၊
[ဇာတိ-အမျိုးဇာတ်၊ အာဂမော-ဒီဃဘာဏက စသော အာဂမ၊ ကုလပဒေသော-
ညွှန်ပြအပ်သော အမျိုးအထူး၊] ဇာတိဘူမိ-မွေးဖွားရာအရပ်ကို၊ န ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ-
ထိုက်၊ တု-ထိုသို့ ဥပဇ္ဈာယ်စသည်ကို မမေးထိုက်ခြင်းသည်၊ ကိံ ကာရဏာ-
အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ အတြ-ထို စုဒ္ဓိတက၊ စောဒကအပေါ်၌၊ ပေမံဝါ-
ချစ်ခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒေါသောဝါ-မုန်းခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊
အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပေမေ-သည်၊ သတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဆန္ဒာပိ-
ကြောင့်လည်း၊ ဂစ္ဆေယျ-အဂတိသို့ လိုက်ရာ၏၊ ပေ၊ (တသွာ-ကြောင့်တည်း။)

သံဃေန ပေ၊ ပုဂ္ဂလေန-သည်၊ သံဃဂရုကေန-သံဃာ၌ အလေးပြုသူသည်၊
ပေ၊ အတ္ထဝသီကေန-အနက်၌ အလိုရှိသူသည်၊ ပေ၊ ပရိသကပ္ပိကေန-ပရိသတ်ကို
ကြံဆခြင်းရှိသူသည်၊ ပေ၊ [အနက်အဓိပ္ပာယ် မှန်ကန်သော စကားကိုသာ အလိုရှိ
ပါ၊ ပရိသတ်ကြိုက်မည့် စကားကို မပြောပါနှင့်-ဟူလို။] ဥပကဏ္ဍကဇ္ဇပိနာ-
နား၏ အနီး၌ ကပ်၍ပြောဆိုထိုက်သူသည်၊ ပေ၊ ဇိမ္မ-အကောက်ကို၊ (အပြစ်ကို)၊
န ပေက္ခိတဗ္ဗ-မကြည့်ရှုထိုက်၊ အက္ခိ-မျက်စိကို၊ န နိဇဏိတဗ္ဗ-မမှိတ်ထိုက်၊
ဘမုကံ-မျက်မှောင်ကို၊ (မျက်ခန်းကို) န ဥက္ခိတဗ္ဗ-မမြှောက်ချီထိုက်၊ သီသံ-
ဦးခေါင်းကို၊ ပေ၊ ဟတ္ထဝိကာရော-လက်၏ ထူးခြားသော အမူအရာကို၊ (ရှေး
နိဿယ၌ “လက်ဆုပ်”ဟု ပေး၏။)

အာသနကုသလေန ပေ၊ ယုဂမတ္တံ-ရထား ထန်းပိုးတစ်ပြန်မျှသော အရပ်ကို၊
ပေက္ခန္တေန-ကြည့်ရှုလျက်၊ အတ္တံ-ဆုံးဖြတ်ရမည့် အနက်ကို၊ (အကြောင်းအရာကို)၊
အနုဝိဇ္ဇိယန္တေန-စိစဉ်မှတ်သားလျက်၊ သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ သာသနေ နိဿိ
ဒိတဗ္ဗံ၊ အာသနာစ-မှလည်း၊ န ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ-မထရာ၊ န ဝိတိဟာပေတဗ္ဗံ-အဆုံး
အဖြတ်ကို လွန်၍ မဆောင်ထိုက်၊ [အဆုံးအဖြတ်ကို မယုတ်လျော့စေနှင့်-ဟူလို။]
ကမ္မဋ္ဌေါ-လမ်းမှားကို၊ န ပဋိသေဝိတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ဗာဟာဝိက္ခေပကံ-လက်ရုံးကို
မြှောက်၍မြှောက်၍၊ န ဘဏိတဗ္ဗံ-မပြောထိုက်၊ အတုရိတေန-လျင်လျင် မြန်မြန်
မဟုတ်သူသည်၊ (ကဗျာကယာ မပြုသူသည်၊) အသာဟသီကေန-အဆောတလျင်
မပြုသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ အစဏ္ဍိကတေန-ဒေါသက ကြမ်းတမ်းအောင်
ပြုအပ်သူမဟုတ်သည်၊ ဝစနက္ခမေန-စကား၌ ခန့်သူသည်၊ (ကြမ်းတမ်းစွာ ပြောဆို
အပ်သော စကားကို ခံနိုင်ရည်ရှိသူသည်၊ ပေ၊ မေတ္တာစိတ္တေန-မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော

စိတ်ရှိသူသည်၊ ဟိတာနုကမ္မိနာ-စီးပွားကို အလိုရှိသူသည်၊ ဝါ-စီးပွားဖြင့် ချီမြှောက်
 တတ်သူသည်၊ ပေ၊ [“ဟိတာနုကမ္မိ”၏ အဖွင့်ကို သီလက္ခန္ဓာဘာသာသို့ကာ၊
 လောဟိစ္စသုတ်၌ ပြထားပြီ။] ကာရုဏိကေန-ကာရဏာရှိသူသည်၊ ဟိတပရိသက္ကိ
 နာ-စီးပွားကို အားထုတ်ခြင်းရှိသူသည်၊ ပေ၊ အသမ္ပပ္ပလာပိနာ-စီးပွားကို ဖျက်ဆီး
 တတ်သော စကားကို မပြောဆိုသူသည်၊ ပရိယန္တဘာဏိနာ-အဆုံးအပိုင်းအခြား
 ရှိသော စကားကို ပြောဆိုသူသည်၊ ပေ၊ အဝေရဝသိကေန-ရန်၏အလိုသို့ မလိုက်
 သူသည်၊ အနုသုရုတ္တေန-ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သည် မဟုတ်သော ဆန့်ကျင်
 ဘက်စကား မရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗွံ-ရာ၏။

အတ္တာ-မိမိကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-ပိုင်းခြား၍ ယူထိုက်၏၊ ပရော-သူတစ်ပါးကို၊
 (ပရိသတ်ကို)၊ ပေ၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] ဝုတ္တံ-စုဒ္ဓိတက၊
 စောဒကတို့ ပြောအပ်ပြီးသော စကားကို၊ အဟာပေန္တေန-မယုတ်လျော့စေသည်၊
 အဝုတ္တံ-ကို၊ အပကာသေန္တေန-ထင်ရှားမပြသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဩတိဏ္ဌာနိ-
 သက်ရောက်လာကုန်သော၊ ပဒဗျဉ္စနာနိ-ပုဒ်ဗျဉ်းတို့ကို၊ (စကားလုံးတို့ကို)၊ သာဓုကံ၊
 ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာယူ၍၊ ပရော-ကို၊ ပဋိပုစ္ဆိတွာ-တစ်ဖန်မေး၍၊ ယထာ
 ပဋိညာယ-အကြင်အကြင် ဝန်ခံခြင်းအားဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊
 မန္တော-နားမလည်သော စုဒ္ဓိတက၊ စောဒကကို၊ ဟာသေတဗ္ဗော-ရွှင်လန်းစေ
 ထိုက်၏၊ ဘိရု-ကြောက်သော စုဒ္ဓိတက စောဒကကို၊ အဿာသေတဗ္ဗော-
 သက်သာစေထိုက်၏၊ (အားပေးထိုက်၏)၊ စန္တော-ကြမ်းတမ်းသော စုဒ္ဓိတက၊
 စောဒကကို၊ နိသေဓေတဗ္ဗော-တားမြစ်ထိုက်၏၊ အသုစိ-မစင်မကြယ်၊ ရွံစဖွယ်
 အပြစ်ရှိသော စုဒ္ဓိတက၊ စောဒကကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော-ထင်စွာဖြစ်စေထိုက်၏၊
 [ဒေသနာကြားပါစေ-ဟူလို။] ဥဓု-ဖြောင့်မတ်သော စုဒ္ဓိတက၊ စောဒကကို၊
 မဒ္ဒဝေန-နူးညံ့သူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-နူးညံ့သော စကားဖြင့်၊ (“ဥပစရိတဗ္ဗော-
 ပြောဆိုထိုက်၏”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ စပ်ပုဒ်ထည့်သည်)၊ ပေ၊ ဓမ္မေသုစ-တို့၌လည်း
 ကောင်း၊ ပုဂ္ဂလေသုစ-တို့၌လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈတ္တေန-အလယ်အလတ်၌ တည်မတ်
 သော သဘောရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗွံ၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊
 အနုဝိဇ္ဇမာနော-စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်သော၊ အနုဝိဇ္ဇကော-သည်၊ သတ္တုစေတ-၏
 လည်း၊ သာသနကရော-အဆုံးအမကို ပြုသူသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိညုနံ၊ သဗြဟ္မ
 စာရိနဉ္စ-တို့၏လည်း၊ ပိယောစ-ချစ်အပ် ကြည်ညိုအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊
 မနာပေါစ-မြတ်နိုးအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဂရုစ-အလေးပြုအပ်သူသည်လည်း
 ကောင်း၊ ဘာဝနိယောစ-ချီးမွမ်းအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။ [ဘာဝနိယော
 တိ အဒ္ဓါယမာယသ္မာ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတိတိ ဧဝံ သမ္ဘာဝနိယော-
 အမှန်စင်စစ် ဤအရှင်သည် သိဖွယ်ဟူသမျှကို သိ၏၊ မြင်ဖွယ်ဟူသမျှကို မြင်၏၊
 ဤသို့ ချီးမွမ်းအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊.....အဂ္ဂတ္ထရ၊ ဒသက၊ အာကင်္ခဝဂ္ဂ၊ အာကင်္ခ
 သုတ် အဋ္ဌကထာ။]

၃၆၆။ ။[အနုဝိဇ္ဇကပုဂ္ဂိုလ် ဆောင်ပြုအပ်သော သုတ္တစသည်တို့၏အကျိုးကို ပြတော်မူလို၍ “သုတ္တ”စသည်မိန့်။] သုတ္တံ-သည်၊ သံသနနတ္ထာယ-နီးနှောတိုက် ဆိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ [နောက်နောက်ပုဒ်တို့၌လည်း “ဟောတိ”ကို ထည့်၍ စပ်ပါ။] ဩပမ္ပ-ဥပမာသည်၊ နိဒဿနတ္ထာယ-အနက်ကို ညွှန်ပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ အတ္ထော-သည်၊ ဝိညာပနတ္ထာယ-(စုဒ္ဓါတက၊ စောဒက၊ သံဃာတို့ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ပဋိပုစ္ဆာ-တစ်ဖန်မေးခြင်းသည်၊ ထပနတ္ထာယ-(ပုဂ္ဂိုလ်ကို) အာပတ်၊ အနာပတ်၌ အတည်ထားခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ဩကာသကမ္ပ-အခွင့်တောင်းမှုကို ပြုခြင်းသည်၊ စောဒနတ္ထာယ-စောဒနာခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ စောဒနာ-သည်၊ သာရဏတ္ထာယ-အပြစ်ကို အမှတ်ရစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ သာရဏာ-သည်၊ သဝစနီယတ္ထာယ-ပြောဆိုဖွယ်နှင့် တကွဖြစ်ခြင်းကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ သဝစနီယံ-သည်၊ ပလိဗောဓတ္ထာယ- (“ဤကျောင်းတိုက်မှ အခြားအရပ်သို့ မသွားပါနှင့်”ဟု) တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ပလိဗောဓေ-တားမြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိနိစ္ဆယတ္ထာယ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ဝိနိစ္ဆယော-သည်၊ သန္တိရဏတ္ထာယ-အပြစ်ဟုတ် မဟုတ်ကို ပြီးဆုံးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အမှုကို ပြီးဆုံးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဟောတိ)၊ သန္တိရဏံ-ပြီးဆုံးစေခြင်းသည်၊ ဌာနာဌာနဂမနတ္ထာယ-အကြောင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်သို့ ရောက်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာပတ်၊ အနာပတ်စသည်ကို သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဟောတိ)၊ ဌာနာဌာန ဂမနံ-သည်၊ ဒုမ္မင်္ဂနံ၊ ယေ၊ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ-နှိပ်ခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ယေသလာနံ၊ ယေ၊ သမ္ပဂ္ဂဟတ္ထာယ-ချီမြှောက် ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ သံဃော-သည်၊ သမ္ပရိဂ္ဂဟ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထာယ-အဆုံးအဖြတ်ကို ကောင်းစွာ သိမ်းပိုက်ခြင်း၊ လက်ခံခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ သံဃေန-သည်၊ အနုမတာ-ခွင့်ပြုအပ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊ ပစ္စေကဌာယိနော-အသီးအခြားဖြစ်သော အကြီးအကဲအရာ၌ တည်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဝိသံဝါဒကဌာယိနောစ-မချွတ်မလွဲစေတတ်သူတို့၏အရာ၌ တည်သူတို့သည် လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ)။

ဝိနယော-ဝိနည်းပညတ်တော်သည်၊ သံဝရတ္ထာယ-ကိုယ်နှုတ်ကို စောင့်စည်း ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ သံဝရော-သည်၊ အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာယ-စိတ်နှလုံး မသာမယာ မဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ အဝိပ္ပဋိသာရော-သည်၊ ပါမုစ္ဆတ္ထာယ-ဝမ်းမြောက်သမှု၊ နသော ပီတိအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ပမုစ္ဆံ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ပီတတ္ထာယ(ပီတိ+အတ္ထာယ)-ဝမ်းသာရွှင်ပျ၊ ဗလဝပီတိအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ပီတိ-သည်၊ ပဿဒ္ဒတ္ထာယ-ကိုယ်စိတ် လန်းဆန်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ပဿဒ္ဓိ-သည်၊ သုခတ္ထာယ-ကိုယ်စိတ် ၂ ဖြာ၊ ချမ်းသာခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ သုခံ-သည်၊ သမာဓတ္ထာယ (သမာဓိ+အတ္ထာယ)-တည်ကြည်စွာတိ၊

သမာဓိအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ သမာဓိ-သည်၊ ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထာယ-
 မဖောက်မပြန်၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းပင်၊ သိမြင်သမှု၊ နုသောဝိပဿနာဉာဏ်အကျိုးငှာ၊
 (ဟောတိ)၊ ယထာဘူတဉာဏဒဿန-သည်၊ နိဗ္ဗိဒတ္ထာယ-ဆင်းရဲဝင်ကြီး၌၊ ငြီးငွေ့
 နိုင်ကြောင်း၊ ကောင်းသောရုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊
 နိဗ္ဗိဒါ-သည်၊ ဝိရာဂတ္ထာယ-မတပ်နှစ်သက်ကြောင်း၊ ကောင်းသောမဂ်အကျိုးငှာ၊
 (ဟောတိ)၊ ဝိရာဂါ-သည်၊ ဝိမုတ္တတ္ထာယ-ကိလေသာအပေါင်းမှ၊ ကောင်းကောင်း
 လွတ်လပ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်အကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ဝိမုတ္တိ-သည်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ
 ဒဿနတ္ထာယ-အရဟတ္တဖိုလ်ကိုပင် သိမြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အကျိုး
 ငှာ၊ (ဟောတိ)၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန-သည်၊ အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ-နောင်
 တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သော ပရိနိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာ၊
 (ဟောတိ)၊ ကထာ-ဝိနည်းကို ပြောဆိုကြောင်းစကားသည်၊ ဧတဒတ္ထာ-ဤ
 အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးရှိ၏၊ မန္တနာ-ဝိနည်းအရေး၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်
 ခြင်းသည်၊ ဧတဒတ္ထာ-၏၊ ဥပနိသာ-အကျိုးအရပ်ရပ်၊ ကပ်၍နေရာ များစွာသော
 အကြောင်းအဆက်ဆက်သည်၊ ဧတဒတ္ထာ-၏၊ သောတာဝဓာန-အဆက်ဆက်
 အကြောင်းမှန် နာခံခြင်းသည်၊ ဝါ-နာခံ၍ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဧတဒတ္ထာ-၏၊
 အနုပါဒါ-ဥပါဒ်တို့ဖြင့် မစွဲလမ်းမှု၍၊ စိတ္တဿ-၏၊ ယဒိဒံ (ယာ+အယံ)
 ဝိမောက္ခော-အကြင် အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော ဝိမောက္ခသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-
 ထို ဝိမောက္ခသည်၊ ဧတဒတ္ထာ-ဤ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးရှိ၏။
 [အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာသီကာ၊ ဗာဟိရနိဒါန်းအဆုံး၌ ပြထားပြီ။]

၃၆၇။ အကြီးအကဲအရာ၌ မထားထိုက်သူ။ ။[“အနုယောဂဝတ္ထံ”

စသော ဂါထာကို စောဒနာကဏ္ဍ၌ ရေးခဲ့ပြီ။] (ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊)
 ဝတ္ထု-သိက္ခာပုဒ်တို့၏ ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပတ္တိ-ဝိပတ္တိ ၄ ပါးကိုလည်း
 ကောင်း၊ အာပတ္တိ-ကိုလည်းကောင်း၊ နိဒါန-သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရာဒေသဟူသော
 နိဒါန်းကိုလည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗာပရ်-ရှေးဦးစွာ ပြောအပ်သောစကား၊ နောက်မှ
 ပြောအပ်သောစကားကိုလည်းကောင်း၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ သမေနစ-ပုဗ္ဗာပရ်ကို
 မသိခြင်းနှင့်တူသော မသိခြင်းကြောင့်ပင်၊ ကတာကတံ-ပြုအပ်ပြီး၊ မပြုအပ်သေး
 သောအမှုကို၊ (န ဇာနာတိ)၊ ကမ္မဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိကရဏဉ္စ-ကိုလည်း
 ကောင်း၊ (န ဇာနာတိ)၊ သမထေဓာပိ-၌လည်း၊ အကောဝိဒေါ-မကျွမ်းကျင်၊
 ရတ္ထော-ရာဂဖြင့် တပ်မက်သည်၊ (ဟုတွာ-၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း)၊ ဒုဇ္ဈော-ဒေါသက ဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ (ဟုတွာစ)၊ မူဇ္ဈော-မောဟဖြင့်
 တွေ့ဝေသည်၊ (ဟုတွာစ-လည်းကောင်း၊ ဝါ-လည်းကောင်း)၊ ဘယာ-ကြောက်
 ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မောဟာ-မသိနားမလည်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 ဂစ္ဆတိ-အဂတိလိုက်၏။ [“ဝတ္ထု”စသည်၏ အကျယ်ကို မဟာသင်္ဂါမ၌ တွေ့ရ
 လတ္တံ့။]

နစ သညိတ္တိကုသလော-စုဒ္ဓိတက၊ စောဒကတို့ကို နားလည်စေခြင်း၌လည်း မကျွမ်းကျင်၊ နိဇ္ဈတ္တိယာစ-(မှန်သော အကြောင်း၊ မမှန်သော အကြောင်းကို) ရှုစေခြင်း၌လည်း၊ အကောဝိဒေါ-ကျင်၊ လဒ္ဓပက္ခော-(မိမိနှင့်တူသော) ရအပ်ပြီးသော အသင်းရှိ၏၊ အဟိရိကော-မကောင်းမှုမှလည်း ရှက်ခြင်းမရှိ၊ ကဏ္ဍကမ္မော-မည်းညစ်သော အကုသိုလ်ကံလည်း ရှိ၏၊ အနာဒရော-ပုဂ္ဂလဓမ္မ၌လည်း ရိသေလေးစားခြင်းမရှိ၊ တာဒိသကော-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ သ(သော)ဘိက္ခုကို၊ အပ္ပဋိက္ခောတိ-အပ္ပဋိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ (အကြီးအကဲအရာ၌ တင်ထားသော အားဖြင့် မရှုထိုက်၊ မချီးမြှောက်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ၊ [သုက္က ပက္ခဂါထာများကို နည်းမှီပေးပါ၊ တသုဒ္ဓါန၌ “ဧကုဒ္ဒေသော-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးတစ်ပါးကို ညွှန်ပြခြင်း”ဟု ဆိုပါ။.....စူဠသင်္ဂါမံ နိဋ္ဌိတံ။

မဟာသင်္ဂါမ

၁။ ဝေါဟာရဇ္ဈေန ဇာနိတဗ္ဗာဒိ။ (၃၆၈)။ သင်္ဂါမာဝစရဇ္ဈေန-သော၊ သံဃော-၌၊ ဝေါဟာရဇ္ဈေန-ပြောဆိုသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗ-ထိုက်၏၊ ဟေ၊ အာကာရော-အခြင်းအရာကို၊ ဟေ၊ သညာပနိယော-သိစေထိုက်သော၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ သညာပေတဗ္ဗ-သိစေထိုက်၏၊ နိဇ္ဈာပနိယော-ရှုစေထိုက်သော၊ ဟေ၊ ပေက္ခနိယော-ကြည့်ထိုက်သော၊ ဟေ၊ ပသာဒနိယော-ကြည်လင်စေထိုက်သော၊ ဟေ၊ (အဟံ) လဒ္ဓပက္ခော-ရအပ်ပြီးသော အသင်းရှိသည်၊ (ဘက်သားရှိသည်)၊ အမိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ ပရပက္ခော-တစ်ပါးသော အသင်းအပင်းကို၊ (တစ်ဖက်ကို)၊ နာဝဇာနိတဗ္ဗော-အောက်ချ၍ မသိထိုက်၊ (အထင်မသေးထိုက်)၊ ဟေ၊ အသမ္ပတ္တံ-မရောက်လာသော အကြောင်းအရာကို၊ န ဗျာဟာတဗ္ဗ-မပြောထိုက်၊ သမ္ပတ္တံ-ရောက်သောအကြောင်းအရာကို၊ ဓမ္မတာ-ဓမ္မအားဖြင့်၊ ဟေ၊ န ပရိဟာပေတဗ္ဗ-မယုတ်လျော့စေထိုက်၊ [“ယေန ဓမ္မေန” စသည်ကို စောဒနာကဏ္ဍ၌ ရေးခဲ့ပြီ။] (၃၆၉) ဝတ္ထုဇာနိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အဋ္ဌပါရာဇိကာနံ-တို့၏၊ ဝတ္ထု-မေထုနဓမ္မ စသောဝတ္ထုကို၊ ဇာနိတဗ္ဗ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် လျော်သလို ပေးပါ။]

၃၇၃။ အာကာရော ဇာနိတဗ္ဗောတိ-ကား၊ သံဃော-ကို၊ အာကာရတော-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဇာနိတဗ္ဗော၊ ဟေ၊ [ထို “သံဃော အာကာရတော ဇာနိတဗ္ဗော” စသည်ကိုပင် ထပ်၍ ချဲ့တော်မူလိုသောကြောင့် “သံဃော ဟေ၊ ဇာနိတဗ္ဗောတိ” စသည်ကိုမိန့်။] အယံ သံဃော-သည်၊ ဣမံ အဓိကရဏံ-ကို၊ ဝုပသမေတု-ငှာ၊ ပဋိဗလော နုခေါ-စွမ်းနိုင်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ နော (ပဋိဗလော နုခေါ)-မစွမ်းနိုင်သလော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဟေ၊ ဇာနိတဗ္ဗော ဟေ၊ ကစ္စိ-နည်း၊

အယံ အာယသ္မာ-ဤအရင်သည်၊ ပဉ္စသု၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာယ-တည်၍၊ ပရံ-ကို၊ စောဒေတိ နုခေါ-စောဒနာလေသလော၊ ဥဒါဟု၊ နော (စောဒေတိ နုခေါ)-လော၊ ဟေ။

၃၇၄။ ပုဗ္ဗာပရံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ကစ္စိ-နည်း၊ အယံ အာယသ္မာ၊ ဝတ္ထု တောဝါ-တစ်ပါးသော ဝတ္ထုမှလည်း၊ ဝတ္ထု-တစ်ပါးပသော ဝတ္ထုကို၊ သင်္ကမတိ နုခေါ-ပြောင်းရွှေ့လေသလော၊ ဥဒါဟု၊ နော(သင်္ကမတိနုခေါ)-လော၊ [ပြောင်းရွှေ့ ပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] အဝဇာနိတွာဝါ-ပယ်ပြီး၍လည်း၊ ပဋိဇာနာတိ နုခေါ-ဝန်ခံလေသလော၊ ဥဒါဟု၊ နော (ပဋိဇာနာတိ နုခေါ)-လော၊ ဟေ၊ အညေနဝါ-တစ်ပါးသော စကားဖြင့်လည်း၊ အည-ကို၊ ပဋိစရတိနုခေါ-ဖုံး ကွယ်လေသလော၊ ဥဒါဟု နော(ပဋိစရတိနုခေါ)-လော၊ ဣတိဇဝံ-သို့၊ ပုဗ္ဗာပရံ- ရှေ့စကား နောက်စကားကို၊ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ။ (၃၇၅)။ မေထုနဓမ္မဿ-၏၊ အနု လောမံ-အလျော်ဖြစ်သော ပါရာမိကကို၊ ဟေ၊ ပုဗ္ဗဘာဂေါ-ရှေးအဖို့ကို၊ ဟေ၊ ဒွယံ ဒွယသမာပတ္တိ-မိန်းမယောက်ျား ၂ ဦးသား ၂ ဦးသာအပေါင်းသည် ရောက် ထိုက်သောအကျင့်ကို၊ ဟေ၊ ဘိက္ခု၊ အတ္တနော-၏၊ မုခေန-ပါးစပ်ဖြင့်၊ ပရဿ အင်္ဂဇာတံ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ (စုတ်၏) ဟေ၊ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော-သုက္ကဝိသဋ္ဌိသိက္ခာပုဒ်၊ [သဒ္ဓတ္ထကို ဘာသာဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။] ဟေ၊ ဝစနမနုပ္ပဒါနံ-စကားကို တစ်ဆင့် ပြောပေးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဇာနိတဗ္ဗန္တိ)၊ [ကမ္မံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ စသည်တို့၏ အကျယ်လွယ်ပြီ။]

၂။ အဂတိအန္တဝ္ဗ။ ၃၇၆။ န ဆန္ဒာဂတိ ဂစ္ဆန္တောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဝိတ္တာရော ဇဝံ ခေဒိတဗ္ဗော)၊ ဆန္ဒာဂတိ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-လိုက်သူသည်၊ ကထံ- လျှင်၊ (အဘယ်နည်းဖြင့်)၊ ဆန္ဒာဂတိ၊ ဂစ္ဆတိ-နည်း၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ကေဇ္ဇော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (“ဒီပေတိ”၌စပ်)၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မေ- ၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-တည်း၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ ကြံ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဟေ၊ သန္တိဇ္ဈော-သန္တိဋ္ဌမိတ်ဆွေတည်း၊ ဟေ၊ သမ္ဘုတ္တော-တည်း၊ ဟေ၊ ဉာတိသာလောဟိ တော-ဆွေမျိုး၊ သွေးသားစပ်သူတည်း၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုဥပဇ္ဈာယ်စသူကို၊ အနုကမ္မာယ-မျိုးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ တဿ-ကို၊ အနုရက္ခာယ- စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ အဓမ္မံ-အဓမ္မကို၊ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မဟူ၍၊ ဒီပေတိ-ပြစ်၊ [“အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန”စသည်ကို သမထက္ခန္ဓက ပါဠိတော် နိဿယ၊ အဓိကရဏကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။] အဋ္ဌာရသဟိ၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထုဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဆန္ဒာဂတိ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သည်၊ ဗဟုနောဟိတာယ-များစွာသော လူ အပေါင်း၏ စီးပွားမဲ့အလိုငှာ၊ ဗဟုနောသုခါယ-များစွာသောလူအပေါင်း၏ ချမ်းသာ မဲ့အလိုငှာ၊ ဗဟုနော-သော၊ ဇနဿ-၏၊ အနုတ္တာယ-စီးပွားမဲ့အလိုငှာ၊ ဒေဝ မနုဿာနံ-တို့၏၊ အဟိတာယ-ငှာ၊ ဒုက္ခာယ-ဆင်းရဲခြင်းငှာ၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သည်၊

၄၉၆

ဝရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ဟောတိ၊ ဣမေဟိ၊ ယေ၊ ဂစ္ဆန္တော-သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ခတံ-ဂုဏ်တို့ကို တူးဖြိုအပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ဥပဟတံ-ဂုဏ်တို့ကို ဖျက်ဆီးအပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ပရိဟရတိ-ရွက်ဆောင်၏၊ သာဝဇ္ဇောစ-အပြစ်နှင့် တကွ ဖြစ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ဝဒိတဗ္ဗံ ဝဇ္ဇံ၊ (ဒေါသော)၊ ဝဇ္ဇမေဝ+အဝဇ္ဇံ၊ (အသဒ္ဓါ တတ္တာဝဂုတ္တိ)၊ သဟ+အဝဇ္ဇေန ယော ဝတ္တတိတိ သာဝဇ္ဇော။] ဝိညူနံ-တို့၏၊ သာနဝဇ္ဇောစ-စွပ်စွဲဖွယ်နှင့် တကွဖြစ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [အနုဝဒိတဗ္ဗံတိ အနုဝဇ္ဇံ၊ သဟ+အနုဝဇ္ဇေန စသည်ပြု။] ဗဟု-များစွာလည်း၊ အပုညံ-ကို၊ ပသဝတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဆန္ဒာဂတိ၊ ယေ၊ ဂစ္ဆတိ။

၃၈၀။ ဒေါသာဂတိလိုက်ပုံ။ (အယံ-ဤ အကောင်းသည်၊) မေ-ငါ၏၊ အနတ္တံ-စီးပွားမဲ့ကို၊ အစရိ-ရှေးက ပြုကျင့်ဖူးပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ အာဃာ တံ-လွန်စွာထိပါးတတ်သော ဒေါသကို၊ ဝါ-ရန်ငြိုးကို၊ ဗန္ဓတိ-ဖွဲ့၏၊ ယေ၊ စရတိ-ယခုပြုကျင့်ဆဲ၊ ယေ၊ စရိဿတိ-နောင်ခါ ပြုကျင့်လိမ့်မည်၊ ယေ၊ မေ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ပိယဿ-ချစ်အပ်သူ၏၊ မနာပဿ-မြတ်နိုးအပ်သူ၏၊ ယေ၊ နဝဟိ၊ ဣမေဟိ အာဃာတဝတ္ထုဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ဒေါသ၏ တည်ရာ အကြောင်း ဝတ္ထုတို့ဖြင့်) အာဃာတော-လွန်စွာထိပါးတတ်သော ဒေါသရှိသည်၊ ပဋိယော-ရှေ့ရှုထိပါးတတ်သော ဒေါသရှိသည်၊ ကုဒ္ဓေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊ ကောဓာတိဘူတော-ဒေါသသည် လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယေ၊ ဒီပေတိ၊ ယေ။

၃၈၁။ မောဟာဂတိလိုက်ပုံ။ ။ရတ္တော-တပ်မက်သူသည်၊ ရာဂဝသေန-ရာဂ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ-အဂတိသို့ရောက်၏၊ ယေ၊ ပရာမဋ္ဌော-မှားသော အားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သူသည်၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန-ဖြင့်၊ ယေ၊ မုဋ္ဌော-တွေဝေသည်၊ သံမုဋ္ဌော-ပြင်းစွာတွေဝေသည်၊ မောဟာတိဘူတော-မောဟသည် လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယေ၊ ဒီပေတိ၊ ယေ။

၃၈၂။ ဘယာဂတိလိုက်ပုံ။ ။“အယံ-ဤသူသည်၊ ဝိသမနိဿိတော-မည်မညွတ်သော ကာယကံစသည်ကို မှီသူတည်း၊ ကက္ခဋ္ဌော-ကြမ်းကြုတ်၏၊ ဖရသော-ကြမ်းတမ်း၏၊ ဖိဝိတန္တယံဝါ-အသက်၏ အန္တရာယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကရိဿတိ-ပြုလိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ တွေး၍သော်လည်းကောင်း၊ (အယံ) ဂဟနနိဿိတော-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိဟူသော တောရုပ်ကို မှီသူတည်း၊ ယေ၊ ဗလဝနိဿိတော-အားရှိ ထင်ရှားသူကို မှီသူတည်း၊ ကက္ခဋ္ဌော ယေ၊ ကရိဿတိ၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှ၊ ဘိတော-ကြောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယေ၊ ဒီပေတိ။ (ဂါထာ၌) ယော-အကြင်သူသည်၊ ဆန္ဒာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယေ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ အတိဝတ္တတိ-လွန်၍ ကျင့်၏၊ တဿ-၏၊ ယသော-ခြွေရံသွင်းပင်း၊ ကျော် ဖောဖြင်းသည်၊ ကာဠပက္ခေ-လဆုတ်ပက္ခ၌၊ စန္ဒိမာ ဣဝ-လကဲ့သို့၊ နိဟိယတိ-တစ်နေ့တစ်ခြား လျော့ပါးဆုတ်ယုတ်၏။

၃။ အကတိအဂဓန။ ၃၉၃။ အဓမ္မ-ကို၊ အဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ ဒီပေန္တော-
ပြသောရဟန်းသည်၊ ဆန္ဒဂတိ-သို့၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ ဟေ၊ ဂါထာ၌ “သုတ္တ
ပက္ခ-လဆန်းပက္ခ၌၊ စနိမာ ဣဝ-ကဲ့သို့၊ အာပူရတိ-တစ်နေ့တခြား၊ တိုးပွား
ပြည့်စုံ၏”ဟု ဆို၊ [“သညာပနိယေ ဌာနေ”စသည်တို့၏ အကျယ်လွယ်ပြီ။]

၅။ ပရပက္ခာဒိ အဝဇာနန။ ၃၉၁။ ။ ဣဝ, ဧကဇ္ဈော-သည်၊ လဒ္ဓပက္ခော-
ရအပ်ပြီးသော အသင်းအပင်းရှိသည်၊ လဒ္ဓပရိဝါရော-ရအပ်ပြီးသော အခြံအရံ
ရှိသည်၊ ပက္ခဝါ-အသင်းအပင်းရှိသည်၊ ဉာတိမာ-ဆွေမျိုး(မိတ်ဆွေ)ရှိသည်၊
ဟောတိ၊ (သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ “ဒီပေတိ”၌စပ်၊) အယံ, အလဒ္ဓပက္ခော-
ရအပ်သော အသင်းအပင်းမရှိ၊ ဟေ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ တဿ-ထိုသူ၏၊
(ဝစန-စကားကို) တစ်နည်း, တဿ-ထိုသူကို၊ အဝဇာနန္တော-အထင်သေး
သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဟေ၊ ဒီပေတိ။ (၃၉၂)။ ဗဟုသုတော-များသော သုတရှိ
သည်၊ သုတဓရော-သုတကို ဆောင်ရွက်မှတ်သားနိုင်သည်၊ သုတသန္နိစယော-
ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော သုတရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဟေ၊ အပ္ပါဂဗ္ဗာ-နည်းသောအာဂမ
ရှိ၏၊ အပ္ပဓရော-အနည်းငယ်သော ဓမ္မကိုသာ ဆောင်နိုင်၏၊ ဟေ။

၃၉၃။ ထေရော-သည်၊ ရတ္တညျ-ရဟန်းပြုရာ ကာလမှစ၍ များစွာသော
ညှို့တို့ကို သိသည်၊ ဖိရပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းပြုပြီး၍ ကြာမြင့်သော ကာလရှိသည်၊
ဟောတိ၊ ဟေ၊ နဝကော-သီတင်းငယ်တည်း၊ အပ္ပညာတော-မထင်ရှား၊ အပ္ပကတ
ညျ-ပြုအပ်ပြီး(ပညတ်အပ်ပြီးသော) သိက္ခာပုဒ်ကို နားမလည်၊ ဣမဿ-ဤသူ
၏၊ ဝစန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်သည်၊ ဝါ-မလိုက်နာအပ်သည်၊
ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍ ဟေ၊ ဒီပေတိ။ (၃၉၄)။ အနော
တိဏ္ဍံ-သံဃာတောင်သို့ မသက်ရောက်သေးသော၊ ဘရံ-တာဝန်ကို၊ [“ဘာသံ-
စကားကို”ဟု မူကွဲရှိ၏။] န ဩတာရေတဗ္ဗံ-မသွင်းချထိုက်၊ ဟေ၊ ယံအတ္ထာယ-
အကြင် (အဓိကရုဏ်းကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း) အကျိုးငှာ၊ သံဃော သန္နိပတိတော-
စည်းဝေးသည်၊ ဟောတိ၊ တံ အတ္ထံ-ထို(အဆုံးအဖြတ်ဟူသော)အကျိုးကို၊ ဟေ၊
န ပရိယာပေတဗ္ဗံ။ (၃၉၅)။ ယေန ဓမ္မေန ဟေ၊ ယေန သတ္တုသာသနေနာတိ-
ကား၊ ဥတ္တိသမ္ပဒါယ-ပြည့်စုံသော ဥတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနုဿာဝန သမ္ပဒါယ-
ပြည့်စုံသော ကမ္မဒါယ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (“ဝူပသမေတဗ္ဗံ”၌ စပ်၊) ဟေ။

၆။ အနုဝိဇ္ဇကာဿ အနုယောဂ။ ၃၉၆။ အနုဝိဇ္ဇကေန-သည်၊ ဟေ၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊
(ကို)၊ ဘာဝသော, ဣမဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ယံ ပဝါရဏံ-အကြင်ပဝါရဏာကို၊
ထပေသိ-တန့်ထားပြီ၊ (တံ-ထို ပဝါရဏာကို)၊ ကိမိ-အဘယ်အပြစ်ကြောင့်၊
နံ-ထိုရဟန်းကို၊ ထပေသိ-နည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် စောဒနာကဏ္ဍ, အနုဝိဇ္ဇက
အနုယောဂကို နည်းမှီ၍ ပေးပါ၊ ဂါထာ၌လည်း “ကာတဗ္ဗာ တေန ပဝါရဏာ”သာ
ထူး၏။]

၇။ ပုစ္ဆာဝိဘာက။ ၃၉၈။ ကံ တေ ဒိဋ္ဌန္တိ-ကံ တေ ဒိဋ္ဌဟူသော ပုစ္ဆာသည်။ ကတမာ-အဘယ်မည်သော၊ ပုစ္ဆာ-နည်း၊ [အဘယ်ကို မေးကြောင်းဖြစ်သော ပုစ္ဆာနည်း-ဟူလို။] (၃၉၉)။ ကံ တေ ဒိဋ္ဌန္တိ-ကံ တေ ဒိဋ္ဌဟူသော ပုစ္ဆာသည်။ ဝတ္ထုပုစ္ဆာ-ဝတ္ထုကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း။ ခေ၊ အဇ္ဈာစာရပုစ္ဆာ-လွန်ကျူးမှုကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း။ [“ဝတ္ထုပုစ္ဆာ”စသည်ကို ထပ်ချဲ့ပြသော ဝါကျတို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။] (၄၀၀)။ ကိန္တိ တေ ဒိဋ္ဌန္တိ-ကား၊ လိင်္ဂပုစ္ဆာ-အသွင် သဏ္ဌာန်ကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း။ [ဣရိယာပထ-ဣရိယာပုထံ၊ အာကာရ-အခြင်းအရာ၊ ဝိပွကာရ-ထူးခြားသော အမှုအရာ။] လိင်္ဂပုစ္ဆာတိ-ကား၊ ဒီဃ-ရှည်သော အသွင်သဏ္ဌာန်ရှိသူကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရသံဝါ-ပုတိုသော အသွင် သဏ္ဌာန်ရှိသူကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍဝါ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိသူကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဩဒါတံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ပုစ္ဆာ-မေးကြောင်းပုစ္ဆာတည်း)။ ခေ၊ ဂစ္ဆန္တိဝါ-သွားနေသူကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခေ၊ (ပုစ္ဆာ)၊ ဂိဟိလိဏိဝါ- လူ့အသွင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ခေ၊ ပဗ္ဗဇိတလိဏိဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ (ဌိတံ-တည်သူကို၊ ပုစ္ဆာ-တည်း)။ ခေ။

၄၀၁။ ကဒါ တေ ဒိဋ္ဌန္တိ-ဟူသော ပုစ္ဆာသည်။ ကာလပုစ္ဆာ-ကာလကို မေး ကြောင်းပုစ္ဆာတည်း။ ခေ၊ ပုဗ္ဗဏှကာလေဝါ-နံနက်အခါ၌မူလည်း၊ (ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ် သလော၊) ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆာ-တည်း။ [မဇ္ဈိက-နေ့လည်၊ သာယန-ညနေ။] ခေ။

၄၀၂။ ကတ္တ တေ ဒိဋ္ဌဏိ အကျယ်၌ နည်းမှီပေးပါ။ ဌာန-တည်ရာ၊ ဘူမိ- ဖြစ်ရာ၊ ဩကာသ-တည်ရာ၊ ပဒေသ-အရပ်၊ ဌာနဏိ အကျယ်၌ “ဘူမိ-မြေ၊ ပထဝီ၊ ဓရဏီ၊ ဧကတိ-မြေ၊ [ဘူမိပုစ္ဆာတိ ဘူမိ ပထဝီ ဓရဏီ ဧကတိ စာတိ သဗ္ဗာနိ ပထဝီဝေဝစနာနိ-ဝစီရဗုဒ္ဓိ။] ဘူမိယာဝါ-၌မူလည်း၊ (ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ်သ လော၊) ခေ၊ ဒက္ခိဏေ-တောင်ဖြစ်သော၊ ပဒေသေဝါ-၌မူလည်း၊ (ဒိဋ္ဌ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆာ-တည်း)။ ဣတိ-မဟာသင်္ဂါမ အပြီးတည်း။]

ထသုဒ္ဓါနံ ဗုဒ္ဓိဗျာဓိ။ ။ဝတ္ထု-ဝတ္ထု စာနိတဗ္ဗစသည်ဖြင့်ပေး၊ အဆုံး၌ “သော- ဤသည်ကား၊ မဟာသင်္ဂါမ ဉာပနာ-မဟာသင်္ဂါမကို သိစေတတ်သော ဥဒ္ဓါန်းဂါထာတည်း” ဟု ဆို၊ စာအုပ်များ၌ “ဝတ္ထုနိဒါနံ အာကာရော ပုဗ္ဗာပရံ ကတာကတံ”ဟု ရှိ၏၊ အကျယ်၌ ဝတ္ထုစာနိတဗ္ဗဏိနောက်ဝယ် “ဝိပတ္တိစာနိတဗ္ဗ၊ အာပတ္တိ စာနိတဗ္ဗ”ရှိသေး၏၊ ထို ၂ ပါး ကျန်သောကြောင့် “ဝတ္ထု စာနိတဗ္ဗံလ္လဝ၊ ဝိပတ္တိ စာနိတဗ္ဗကံ၊ အာပတ္တိ နိဒါနာကာရော၊ ပုဗ္ဗာပရံ ကတာကတံ”ဟု ရှိသင့်ကြောင်းကို သစ်ဆိန်ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ မှာထားပါသည်။

မဟာသင်္ဂါမံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ကထိနဘော

၁။ ကထိန အတ္ထတာဝီ။ (၄၀၃) ကဿ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကထိန-ကို၊ အနတ္ထတ-မခင်းအပ်သနည်း၊ ဟေ၊ ကဿ ကထိန အနတ္ထတန္တိ-ကား၊ ခွိန္တ-သော၊ ပုဂ္ဂလာန-တို့သည်၊ အနတ္တာရကဿ-(“ဣမာယ သံဃာဋီယာ ကထိန အတ္ထရာမိ”စသည်ဖြင့်) မခင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ အနနမောဒကဿ-အနမောဒနာမပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ကထိန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အနတ္ထတ ဟောတိ၊ ဟေ၊ ကိန္တိ ဟေ၊ အနတ္ထတန္တိ-ကား၊ စတုရိသတိယာ-၂၄ ပါးသော၊ အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဟေ၊ အနတ္ထတ ဟောတိ၊ ဥလ္လိခိတ မတ္တေန-လက်သည်းစသည်တို့ဖြင့် အဝတ်အပေါ်၌ခြစ်ခြင်းစသည်မျှဖြင့်၊ ဝါ-အလျားအနံ၏ အတိုင်းအရှည်ကို ယူခြင်းမျှဖြင့်၊ ကထိန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္ထတ-ခင်းအပ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဓောဝနမတ္တေန-ကထိနလျာအဝတ်ကို ဖွပ်လျှော်ခြင်းမျှဖြင့်၊ ဟေ၊ [စီဝရ ဝိစာရဏ-ကထိနလျာသင်္ကန်းကို ၅ ခု၊ ၇ ခုစသည် စီရင်ခြင်း၊ ဆေဒန-စီရင်အပ်ပြီးသော ကထိနလျာသင်္ကန်းကို ဖြတ်ခြင်း၊ ဗန္ဓန-ဖြတ်အပ်ပြီးသော အစကို ဖွဲ့စပ်ခြင်း၊ ဝါ-ချုပ်ဖို့ရန် ကြိုးငယ်ဖြင့် တဲထားခြင်း၊ (ယခုခေတ်၌ကား အပ်၊ သို့မဟုတ် အပ်ချိတ်ဖြင့် တဲကြသည်၊) ဩဝဠိယကရဏ-တဲထားအပ်ပြီးသော အစ ၂ ခုကို လုံး၍ချုပ်မှုကိုပြုခြင်း၊ ဝါ-အလျားချုပ်ခြင်း၊ ကဏ္ဍုသကရဏ-တလုပ်မြောင်းဖွဲ့မှုကို ပြုခြင်း၊ ဝါ-တလုပ်အုပ်၊ ချုပ်ခြင်း။]

ဒဠိကမ္မကရဏမတ္တေန-ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းမျှဖြင့်၊ ဝါ-အဝတ် ၂ လွှာကိုစပ်၍ ချုပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ ဝါ-ခိုင်သော ကထိနလျာအဝတ်သစ်နှင့် ဟောင်းနွမ်းသော မူလရှိပြီး အဝတ်ကို တစ်ပေါင်းတည်း ချုပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ ဟေ၊ န ဟောတိ၊ [အနုဝါတကရဏ-အလျား အနားပတ်ကို ပြုခြင်း၊ ပရိဘဏ္ဍကရဏ-အနံအနားပတ်ကို ပြုခြင်း၊ ဩဝဠေယကရဏ-အာဂန္တုကအလွှာကိုတင်ခြင်း၊ (နဂိုရ်က တလုပ်မြောင်းပေါ် ဝယ် နောက်ထပ်အလွှာတစ်ခု တင်ခြင်း၊) ကမ္မလမဒ္ဒန-ဆိုးရည်၌ တစ်ကြိမ်သာ ထည့်အပ်သော ဆင်စွယ်ရောင်အဆင်းရှိသောသင်္ကန်း၊ (“ကမ္မလမဒ္ဒန-ကမ္မလာ ရောင်အဆင်းရှိသော ဆိုးရည်ဝယ် တစ်ကြိမ်သာ နယ်အပ်သောသင်္ကန်း”ဟု သဒ္ဒတ္ထ ကြံသင့်၏၊) နိမိတ္တကတေန-ပြုအပ်သော အရိပ်နိမိတ်ရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ ဟေ၊ [ပရိဘာသကတ-ပြုအပ်သော ပရိယာယ် ပြောဆိုမှုရှိသောသင်္ကန်း၊ ကုက္ကုကတ-ပြုအပ်သော တာဝကာလိကရှိသော သင်္ကန်း၊ ဝါ-ကထိနခင်းရာကာလမျှ သုံးစွဲဖို့ ရန် ဌားအပ်သော သင်္ကန်း၊ သန္တိမိကတ-ပြုအပ်သော သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှုရှိသော သင်္ကန်း၊ နိသဂ္ဂိယ-ညဉ့်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းရှိသော သင်္ကန်း၊ အကပ္ပကတ-ပြုအပ်သော ကပ္ပဖိန္နုမရှိသောသင်္ကန်း။] သင်္ဃာဋီယာ-သင်္ကန်းကြီးကို၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ ဟေ၊ န ဟောတိ၊ [ဥတ္တရာသင်္ဂ-အပေါ်ရုံဧကသီ၊ အန္တရဝါသက-သင်းပိုင်။] တဒဟေဝ-ထို ရအပ်ရာနေ၌ပင်၊ သဠိန္ဒေန-ကောင်းစွာ ဖြတ်အပ်သော၊

သမဏ္ဍာလိကတေန-အိမ်ဝန်းကြီး၊ အိမ်ဝန်းငယ်နှင့်တကွဖြစ်အောင် ပြုအပ်သော၊ ပဉ္စကေနဝါ-၅ ခဏ်းရှိသော သင်္ကန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိရေကပဉ္စကေန ဝါ-၅ ခဏ်းထက်ပိုလွန်သော အခဏ်းရှိသော သင်္ကန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အညတြ၊ ပေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အတ္ထာရာ-ခင်းခြင်းကို၊ ပေ၊ သမ္မာ ကထိနံ၊ အတ္တတံ-ခင်းအပ်သည်၊ စေ ဟောတိ-အံ၊ တံ-ထိုကထိနံကို၊ နဿိမဋ္ဌော- ဥပစာရသိမ်ပြင်ပ၌ တည်သည်၊ (ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ တည်သည်၊) ဟုတွာ၊ စေ အနုမောဒတိ-အကယ်၍ အနုမောဒနာပြုအံ့၊ ဧဝမ္မိ-ဤသို့ အနုမောဒနာ ပြုပြန်သော်လည်း၊ ကထိနံ အနုတ္တတံ ဟောတိ၊ [“ဥလ္လိခိတမတ္ထေန”စသည်ကို ကထိနက္ခန္ဓကဘာသာသင်္ခိုကာ၌ အကျယ်ပြထားပြီ။]

နိမိတ္တကမ္မ စသည်တို့၏အကျယ်။ ။ဣမိနာ ဒုဿေန-ဤအဝတ်ဖြင့်၊ (ဤ သင်္ကန်းဖြင့်၊) ကထိနံ-ကို၊ အတ္တရိဿာမိ-ခင်းအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ နိမိတ္တ- နိမိတ်ကို၊ (ယံ)ကရောတိ-အကြင်ပြု၏၊ တံ-ထိုပြုခြင်းသည်၊ နိမိတ္တကမ္မနာမ- နိမိတ္တကမ္မမည်၏၊ (နိမိတ်ပြုခြင်း မည်၏၊) ဣမာယ ပရိကထာယ-ဤပရိယာယ် စကားဖြင့်၊ ကထိနဒုဿံ-ကထိနံလျာ အဝတ်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေဿာမိ-ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပရိကထံ-ကို၊ (ယံ)ကရောတိ၊ (သာ-ထိုပြုခြင်းသည်၊) ပရိကထာ နာမ-မည်၏၊ (ပရိယာယ်ပြောခြင်းမည်၏၊) အနာဒိယဒါနံ-အပိုင်မယူထိုက်သော ပေးခြင်းကို၊ ဝါ-တာဝကောလိကပေးခြင်းကို၊ ကုတ္တုကတံနာမ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ကရဏသန္နိမိဝါ-(သင်္ကန်းလျှာနေမှ နောက်နောက်ရက်၌) ချုပ်ဆီးမှုကို ပြုခြင်း အားဖြင့် သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗယသန္နိမိဝါ-(ကထိနံလျာအဝတ် ကို ရရာနေရာ၌ပင် ကထိနံခင်းမည့်ရဟန်းအား မပေးသေးပဲ) သိမ်းထားသော အားဖြင့် သိုမှီးခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊ ခွေ၊ သန္နိမိယော-သိုမှီးသိမ်းဆည်း ခြင်းတို့သည်၊ သန္နိမိနာမ-မည်၏၊ (ယသ္မိ-အကြင် ကထိနံလျာအဝတ်ကို၊) ကရိယ မာနေ-ချုပ်ဆီးသမှု၊ ပြုအပ်စဉ်၊ အရဏံ-သည်၊ ဥဋ္ဌဟတိ-တက်၏၊ တံ-ထို အဝတ်သည်၊ နိသဂ္ဂိယံနာမ-မည်၏၊ [ဤဝါကျတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို “နိမိတ္တကမ္မ ကတေန”စသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့် ကထိနက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာကို ကြည့်ပါ။]

ကိန္တိ ကထိနံ အတ္တတံ၏အကျယ်။ ။အဟတေန-မဖွပ်လျှော်အပ်သေးသော အဝတ်သစ်ဖြင့်၊ ကထိနံ အတ္တတံ ဟောတိ၊ [အဟတကပ္ပ-မဖွပ်လျှော်အပ်သေး သော အဝတ်သစ်နှင့်တူသော အဝတ်၊ ဝါ-တစ်ကြိမ် ၂ ကြိမ်ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော အဝတ်၊ ပိလောတိကာ-အဝတ်ဟောင်း၊ ပါပဏိက-ဈေး၌ ကျရစ်သောအဝတ်၊ အနိမိတ္တကတ-ပြုအပ်သော အရိပ်နိမိတ်မရှိသော အဝတ်၊ ကြွင်းပုဒ်တို့၌ ပြုအပ်ပြီး သော အနက်၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိပါ၊ “အဟတေန” စသည်တို့၏ အဖွင့်ကို မဟာဝဂ္ဂ ဘာသာသင်္ခိုကာ၊ ကထိနက္ခန္ဓကဋ္ဌ ပြထားပြီ။] ကထိနဿ-ကို၊ အတ္ထာရာ- ခင်းခြင်းနှင့်၊ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ပေ၊ ဇာယန္တိ။

၂။ ကထိန အန္တရ ပစ္စယာဒိ။ (၄၀၄) ပယောဂဿ-ပယောဂအား။ (ပုဗ္ဗကရဏအကျိုးငှာ ပြုအပ်သော ရေခပ်ခြင်းစသော ပယောဂအား)။ ကတမေ ဓမ္မာ-တို့သည်။ အနန္တရပစ္စယေန-အနန္တရပစ္စည်းဖြင့်၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသနည်း။ [ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးပါ။] ပုဗ္ဗကရဏံ-သည်။ ပယောဂဿ-အား။ အနန္တရ ပစ္စယေန-ဖြင့်၊ ပစ္စယော-၏။ [ဤသို့စသည်ဖြင့် နာမည်ပေါ်ရုံမျှပေးပါ။ ပုဗ္ဗကရဏ စသည်တို့သည် နောက်၌ထင်ရှားလတ္တံ့။] ပယောဂေါ-သည်။ ပုဗ္ဗကရဏဿ- အား။ ဟေ၊ ပန္နရသ-နံသော၊ ဓမ္မာ-မာတိကာ၊ ပလိဇောဓ၊ အာနိသံသတရားတို့ သည်။ သဟဇာတပစ္စယေန-ဖြင့်၊ ပစ္စယော (ဟောတိ)။ [ပစ္စုဒ္ဓါရော-ပစ္စုဒ္ဓါရံ ပြုခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာနံ-အဓိဋ္ဌာနံတင်ခြင်း၊ အတ္ထာရ-ခင်းခြင်း။] မာတိကာစ-သည် လည်းကောင်း၊ ပလိဇောဓာစ-သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထာရဿ-အား။ အနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဟေ၊ အတ္ထာရော-သည်။ မာတိကာနဉ္စ-တို့အားလည်းကောင်း၊ ပလိဇောဓာနဉ္စ-တို့အားလည်းကောင်း၊ ပုရေဇာတပစ္စယေန ဟေ၊ [စသဒ္ဓါဖြင့် “ပညာနိသံသ”ကို ယူပါဟု ဝိမတိဆို၏။] အာသာစ-သင်္ကန်း၌ဖြစ်သော အာသာ သည်လည်းကောင်း၊ အနာသာစ-သင်္ကန်း၌ အာသာမဖြစ်တော့ခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ဝတ္ထုဿ-မဖြစ်သေးသော(မရအပ်သေးသော) ကထိနလျာသင်္ကန်း ဝတ္ထု အား။ ဟေ၊ ဝတ္ထုသည်။ အာသာနဉ္စ-တို့အားလည်းကောင်း၊ အနာသာနဉ္စ-တို့အား လည်းကောင်း။ ဟေ။

၃။ ပုဗ္ဗကရဏ နိဒါနာဒိဝိဘာဂ။ (၄၀၅) ပုဗ္ဗကရဏံ-သည်။ ကိံ နိဒါနံ- အဘယ်နိဒါန်းရှိသနည်း။ [ကြွင်းပုဒ်တို့ကို အဓိကရဏဘောဒ၊ ပုဒ်ရေ (၃၄၂)၌ ပေးခဲ့ပြီ။] ပုဗ္ဗကရဏံ-သည်။ ပယောဂနိဒါနံ-ပယောဂဟူသော နိဒါန်းရှိ၏။ ဟေ၊ (၄၀၆)။ ပယောဂေါ ဟောတုနိဒါနော-ဆ စီဝရဟူသောဟိတ်လျှင် နိဒါန်း

ပန္နရသ ဓမ္မာ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။ ။ပါဠိယံ “ပန္နရသ ဟေ၊ ပစ္စယော”တိ ဧတ္ထ “ပုဗ္ဗကရဏဿာ”တိဝါ “ပယောဂဿာ”တိဝါ အညဿ ကဿစိ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ အပရာမဋ္ဌတ္တာ (တစ်စုံတစ်ခုသော ပစ္စယုပ္ပန်ကို မသုံးသပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ပန္နရသ ဓမ္မာ သယံ အညမညံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊ တေဟိ သဟ ဥပ္ပဗ္ဗနကဿ အညဿ အဘာဝါ၊ ဧဝံ ဥပရိ သဗ္ဗတ္ထ၊-ဝိမတိ။

အာသာ၊ ဝတ္ထု။ ။အာသာတိ စီဝရာသာ၊ ဝတ္ထုတိ အာသာယ နိမိတ္တဘူတံ အနုပ္ပန္န စီဝရံ၊ “ဒဿာမ ကရိဿာမာ”တိ ဟိ ဒါယကေဟိ ပဋိညာတစီဝရံ နိဿာယ အနန္တရံ ဥပ္ပဗ္ဗမာနာ စီဝရာသာ အနန္တရပစ္စယာဒိဘာဝေန ဝုတ္တာ။

အာသာနဉ္စ အနာသာနဉ္စ။ ။အာသာနဉ္စ အနာသာနဉ္စာတိ လတ္တမာနကစီဝရေ ဥပ္ပဗ္ဗနက စီဝရာသာနဉ္စေ၊ အလတ္တမာနေ စီဝရဥပ္ပဗ္ဗနကအနာသာနဉ္စ၊ အာသာနံ တဗ္ဗိဂမာနဉ္စာတိ အတ္ထော၊ ဧကေဓကေ ဥပ္ပတ္တိဘောဒံ သန္တာယ “အာသာနံ”တိ ဗဟုဝစနံ ကတံ၊ “အာသာယ အနာသာယစာ” တိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။

ရှိ၏။ [ပုဗ္ဗကရဏံ ဟေတု နိဒါနံ ၊ပေ၊ ဝတ္ထု ဟေတုနိဒါနံတို့ကို ပေယျာလမြှုပ်သည်။] အာသာစ-သည်လည်းကောင်း၊ အနာသာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟေတု နိဒါနာ-၏။ [“ပယောဂေါ ပစ္စယနိဒါနော”စသော ဝါရ လွယ်ပြီ။]

၄၀၈။ ပုဗ္ဗကရဏံ-ကို၊ ကတိဟိ၊ ဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်သနည်း၊ သတ္တဟိ၊ ဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဓာဝနေန-ဖွပ်လျှော်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိစာရဏ-စီရင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၊ပေ၊ ကပ္ပကရဏ-ကပ္ပဗိန္ဒူ ထိုးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၊ပေ၊ အတ္ထာရော-ခင်းခြင်းကို၊ ဧတေန၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ဝစီသောဒေန-စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းဖြင့်၊ (နှုတ်မြွက်ခြင်းဖြင့်၊) သင်္ဂဟိတော ၊ပေ၊ ခေါမံ-ခေါမတိုင်း၌ဖြစ်သော သင်္ကန်းလည်းကောင်း၊ ကပ္ပာသိကံ-ဝါချည်ဖြင့် ယက်အပ်သော သင်္ကန်းလည်းကောင်း၊ ၊ပေ၊ သာဏံ-ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ဖြင့် ယက်အပ်သော သင်္ကန်း၊ ဘင်္ဂံ-ခေါမစသော ချည် ၅ မျိုးဖြင့် ယက်အပ်သော သင်္ကန်းလည်းကောင်းတည်း၊ ကထိနဿ-၏၊ အာဒိ-ကား၊ ပုဗ္ဗကရဏံ-တည်း၊ မဇ္ဈေ-ကား၊ ကိရိယာ-ပစ္စုဒ္ဓိရ်ပြုခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်တင်ခြင်းတည်း၊ ၊ပေ။

၄၀၉။ ကတိဟိ ၊ပေ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ကထနံ အတ္ထရိတုံ, အဘဗ္ဗော၊ မထိုက်သနည်း၊ ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓါရ်-နှုတ်ခြင်းကို၊ န ဇာနာတိ၊ ၊ပေ၊ (၄၁၀)။ တိတ္ထံ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ ကထိနတ္ထာရာ-ကထိနခင်းခြင်းတို့သည်၊ န ရဟန္တိ-မတက်ရောက်ကုန်၊ (အထမမြောက်ကုန်)၊ ကတမေသံ တိတ္ထံ-အဘယ် ၃ ယောက်တို့နည်း၊ (ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) နိဿိမဋ္ဌော-ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ပ၌ တည်

ဝတ္ထု။ ။ပါဠိယံ ပနေတ္ထ “ဝတ္ထု အာသာစ အနာသာစ”တိ အာဒိသု အတ္ထတော ကထိနေ အာနိသံသဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇနက ပစ္စာသာစီဝရံ “ဝတ္ထု”တိ ဝုတ္တံ၊ ကထိနစီဝရံ ဟေတု ပစ္စယသဒ္ဓေဟိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊-ဝိမတိ၊ ဆိုလိုရင်းကား-“ဝတ္ထု ဟေတု နိဒါနော ၊ပေ၊ ပစ္စယနိဒါနော”ဟူသော စကား၌ ဟေတုသဒ္ဓါ ပစ္စယသဒ္ဓါတို့ဖြင့် (ဣမာယ သံဃာဋီယာ အတ္ထရာမိ”စသည်ဖြင့် ဆို၍) ကထိနခင်းကြောင်း ဖြစ်သောသင်္ကန်းကို ယူပြီဖြစ်သောကြောင့် ဝတ္ထုအရ ကထိနအာနိသင် အဖြစ်ဖြင့် (တပေါင်းလပြည့်အထိ) ရအပ်လတ္တံ့သော သင်္ကန်းများကို ယုပါ-ဟူလို၊ [ထိုသင်္ကန်းများကို “ယောစ တတ္ထ စီဝရပ္ပါဒေါ”စသော စကားတော်ကြောင့် ရအပ်သည့်အတွက် “အတ္ထတော ကထိနေ အာနိသံသဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကပစ္စာသာစီဝရံ”ဟု ငိုကာမိန့်သည်။]

နိဿိပဋ္ဌော အနုမောဒတိ။ ။“ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ဘက်၌နေလျက် အနုမောဒနာပြုသော ရဟန်းအတွက် ကထိနခင်းမှု အထမမြောက်”ဟု တိုက်ရိုက်မိန့်တော်မူသောကြောင့် ကထိနခင်းသော (ဣမာယ.....ကထိနံ အတ္ထရာမိ”ဟု ဆို၍ ကထိနခင်းသော) ရဟန်းအတွက်လည်း ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ဘက်၌ ကထိနခင်းလျှင် အထမမြောက်”ဟု သိထိုက်၏၊ သို့သော် ကထိနသင်္ကန်းကို ဥတ်ဖြင့် ပေးရာ၌ကား (ကျောင်းတိုက်တွင်း၌ သိမ်မရှိလျှင်) ဥပစာရသိမ် ပြင်ဘက်သိမ်ရှိသော နေရာ၌သာ ပေးရလိမ့်မည်။

သည်၊ (ကျောင်းတိုက်၏ပြင်ဘက်၌တည်သည်၊ ဟုတွာ)၊ အနုမောဒတိ-အနုမောဒနာ ပြု၏၊ (တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊)၊ ယော-သည်၊ အနုမောဒန္တော-လသော်၊ ဝါစ-နှုတ်ကို၊ (စကားလုံးကို)၊ န ဘိန္ဒုတိ-မခွဲခြား၊ ဝါ-မမြွက်ဆို၊ (တဿ-၏လည်းကောင်း)၊ [နှုတ်ဖြင့် အနုမောဒနာမပြုပဲ စိတ်ဖြင့်သာ အနုမောဒနာ ပြုသူ-ဟုလို။] ယော-သည်၊ ဝါစ၊ ဘိန္ဒုန္တော-လသော်၊ ပရ-သူတစ်ပါးကို၊ န ဝိညာဗေတိ-မကြားသိစေ၊ (တဿ-၏လည်းကောင်းတည်း)၊ ယေ၊ (၄၁၁)။ တယော ကထိနတ္ထာရာ နာရဟန္တိ၊ ယေ၊ ဝတ္ထုဝိပနုဉ္စေ-ပျက်သော ဝတ္ထုရှိသည် လည်းကောင်း၊ (အကပ္ပိယ ကထိန်လျာသင်္ကန်းတည်း)၊ ကာလဝိပနုဉ္စ-ပျက်သော ကာလရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ကထိန်လျာသင်္ကန်းကို ရအပ်ရာနေ့မှ နောက်နောက် နေ့၌ သံဃာက ထိန်ခင်းမည့်ရဟန်းအား ပေးအပ်သောသင်္ကန်းတည်း)၊ ကရဏ ဝိပနုဉ္စ-ပျက်သော ပြုမှုရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ (ကထိန်လျာ အဝတ်ကို ရအပ်ရာနေ့၌ပင် ဖြတ်၍ ချုပ်မှုဆိုးမှု မပြုအပ်သေးပဲ နောက်နောက်ရက်ကျမှ ဖြတ်မှုစသည်ကို ပြုအပ်သောသင်္ကန်း)၊ ယေ။

၄။ ကထိနာဒိ ဇာနိတဗ္ဗဝိဘာဂ။ ၄၁၂။ ကထိနံ-ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗ-ထိုက်၏၊ ယေ၊ ကထိနဿ-ကို၊ အတ္ထာရမာသော-ခင်းရာလကို၊ ယေ၊ အတ္ထာရဝိပတ္တိ-ခင်းခြင်း၏ ပျက်ခြင်းကို (အခင်းပျက်ပုံကို)၊ ယေ၊ ကထိနံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ယဒိဒံ (ယံ+ဣဒံ) ကထိနံ-အကြင်ကထိန်သည်၊ (အတ္တိ)၊ ဧတံ-ဤကထိန်သည်၊ တေသညေဝ ဓမ္မာနံ-ထိုရုပ်နာမ်တရားတို့ကိုသာ၊ ဝါ-တို့၏သာ၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူရာအပေါင်း တည်း၊ သမဝါယော-အညီအမျှဖြစ်သော အပေါင်းတည်း၊ (ပေါင်းဆုံ ညီညွတ်ခြင်း တည်း)၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ နာမကမ္မံ-ပြုအပ် မှည့်ခေါ် အပ်သောအမည်တည်း၊ နာမဓေယျံ-တင်ထားအပ်သော အမည်တည်း၊ နိရုတ္တိ-ထုတ်ဖော် ပြောဆိုအပ် သော အမည်တည်း၊ ဗျဉ္ဇနံ-အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော အမည်တည်း၊ အဘိလာပေါ-အနက်သို့ ရှေးရှုရှုတ်ဆိုအပ်သော အမည်တည်း၊ [“နာမကမ္မံ”စသည် တို့၏အဖွင့်ကို အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဒီကာ၊ စတုတ္ထအုပ်၊ ဒုကနိဒ္ဒေသ၊ အဓိဝစနဒုက် အဖွင့်၌ ပြထားပြီ၊ “တေသညေဝ ဓမ္မာနံ-ထို ဝဏ္ဏဂန္ဓ စသော သုဒ္ဓန္ဓကတရား တို့၏သာ”ဟု ပေးအပ်သော ရှေးနိဿယအနက်သည် သာရတ္ထအလိုတည်း၊ ဝိမတိ ၌ကား “တေသညေဝ ဓမ္မာနံ”အရ ရုပ်တရားသာမက၊ နာမ်တရားလည်း ပါဝင် ကြောင်းကို ဖွင့်ထားပါသည်။] ဝဿာနဿ-မိုးဥတု၏၊ ပစ္စိမော-နောက်ဆုံး ဖြစ်သော၊ မာသော-လကို (သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်မှ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်အတွင်းကို)၊ ယေ။

၄၁၃။ ကထိန်ခင်းပုံ အစီအစဉ်။ ။သံဃေက-သည်၊ ဥတ္တိဒုတိယေက- သော၊ ကမ္မေက-ကံဖြင့်၊ ကထိနတ္ထာရကဿ-ကထိန်ခင်းတတ်သော ရဟန်းအား၊ (ကထိန်ခင်းမည့် ရဟန်းအား)၊ ဒါတဗ္ဗံ-(ကထိန်လျာ သင်္ကန်းကို) ပေ.ရာ၏၊

[ပေးပုံ ကထိနက္ခန္ဓကဉ္စ ပါ၏။] ကထိနက္ခန္ဓာရကေန-သော၊ တေန ဘိက္ခုနာ-
 သည်၊ တဒဟောဝ-ထိုနေ၌ပင်၊ ဓာဝိတွာ-ဖွပ်လျှော်၍၊ ဝိမန္တိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊
 ဝိစာရေတွာ-၅ ခန်း၊ ၇ ခန်း စသည်စီရင်၍၊ ခိန္တိတွာ-ဖြတ်၍၊ သိမ္ဘိတွာ-
 ချုပ်၍၊ ရနိတွာ-ဆိုး၍၊ ကပ္ပံ-ကပ္ပမိနုကို၊ ကတွာ-၍၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရိတဗ္ဗံ-
 စင်းရာ၏။ [ရှေးဇေတက ချုပ်ပြီး ဆိုးပြီးမဟုတ်သော အဝတ်ကိုသာ လှူလေ့
 ရှိသောကြောင့် “တဒဟောဝ ဓာဝိတွာ”စသည်ဖြင့် ဆိုသည်။] သဃာဋိယာ-
 သင်္ကန်းကြီးဖြင့်၊ ယေ၊ အတ္ထရိတုကာမော-စင်းခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ သစေ
 ဟောတိ-အံ၊ (စဝံသတိ) ပေါရာဏိကာ-ရှေး၌ဖြစ်သော (အဟောင်းဖြစ်သော)၊
 သဃာဋိ-ကို၊ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ-ပစ္စုဒ္ဓါရ်ပြုထိုက်၏၊ [ဤဝါကျနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို
 မဟာဝဂ္ဂ၊ ကထိနက္ခန္ဓက ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] နဝါ-အသစ်ဖြစ်သော၊
 (ယခု ကထိနံစင်းမည်ဖြစ်သော)၊ သံဃာဋိ-ကို၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ ဣမာယ
 သဃာဋိယာ-ဖြင့်၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရာမိ-စင်းပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝါစာ-နှုတ်ကို၊
 (စကားလုံးကို)၊ ဘိန္တိတဗ္ဗာ-မြှက်ဆိုထိုက်၏၊ ယေ၊ ကထိနက္ခန္ဓာရကေန-သော၊
 တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ယေ၊ အဉ္စလိ ပဂ္ဂဟေတွာ၊ စဝံ-သို့၊ ဝစနိယော-
 လျှောက်ထိုက်သည်၊ အဿ-ဖြစ်၏၊ (ကိ-နည်း) ဘန္တေ-တို့၊ သံဃဿ-သည်၊
 ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထတံ-စင်းအပ်ပါပြီ၊ ကထိနက္ခန္ဓာရော-ကထိနံစင်းခြင်းသည်၊
 ဓမ္မိကော-ဝိနည်းတရား၌ ယှဉ်ပါ၏၊ (ဝိနည်းတရားအား လျော်ပါ၏။) တုဗ္ဗေ
 အနုမောဒထ-ဝမ်းမြောက်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ထိုက်၏၊ အနု
 မောဒကောဟိ-အနုမောဒနာပြုကုန်သော၊ တေဟိ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ယေ၊ ဝစနိ
 ယော အဿ၊ (ကိ)၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ (အရှင်ဘုရား)၊ သံဃဿ၊ ယေ၊ အတ္ထတံ-
 အပ်ပါပြီ၊ ယေ၊ (မယံ) အနုမောဒါမ-ဝမ်းမြောက်ပါကုန်၏၊ [ဤကား ကထိနက္ခန္ဓာ
 ရက ရဟန်းက သံဃာအား အနုမောဒနာပြုဖို့ရန် တိုက်တွန်းပုံ၊ သံဃာက
 အနုမောဒနာ ပြုပုံတည်း၊ နောက်၌ “သမ္မဟုလေ-န်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သို့”စသည်
 ဖြင့် ဂိုဏ်းအား အနုမောဒနာပြုဖို့ရန် တိုက်တွန်းပုံ၊ ဂိုဏ်းက အနုမောဒနာပြုပုံ
 ကိုလည်းကောင်း၊ “ဧကံ ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတွာ”စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးအား
 အနုမောဒနာပြုဖို့ရန် တိုက်တွန်းပုံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က အနုမောဒနာပြုပုံကိုလည်းကောင်း
 ပြတော်မူသည်။]

၅။ ပုဂ္ဂလဿေဝ ကထိနက္ခန္ဓာရ။ ၄၁၄။ သံဃော-သည်၊ ကထိနံ-ကို၊
 အတ္ထရတိ-စင်းသလော၊ ဂဏော-သည်၊ ယေ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ယေ၊ အတ္ထရတိ-
 လော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သံဃော-သည်၊ ယေ၊ နအတ္ထရတိ-မစင်း
 နိုင်၊ (ကိုယ်တိုင်မစင်းနိုင်) ယေ၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးသည်သာ၊ ယေ၊ အတ္ထရတိ-
 စင်းနိုင်၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ သံဃော-သည်၊ ယေ၊ ဟန္တိ အတ္ထရတိ-
 အကယ်၍ မစင်းအံ့၊ (စဝံသတိ)၊ သံဃဿ-သည်၊ ကထိနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊
 အနတ္ထတံ-မစင်းအပ်သည်၊ (စင်းအပ်ရာ မရောက်သည်)၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊

ဂဏဿ-သည်၊ ခေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-သည်သာ၊ ခေ၊ အတ္တတံ-ခင်းအပ်သည်၊
 (ခင်းအပ်ရာရောက်သည်၊) ဟောတိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပရဝါဒီက မေး၏၊
 [ထိုအမေးကို ဥပမာဖြင့် ဖြေလို၍ “သံဃော ပါတိမောက္ခံ”စသည်ဖြင့် သကဝါဒီက
 ပြန်၍ မေးသည်။] သံဃော-သည်၊ ပါတိမောက္ခံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိသတိ-ရွတ်ပြသလော၊
 ဂဏော-သည်၊ ခေ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ဥဒ္ဓိသတိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီက
 မေး၏၊ သံဃော-သည်၊ ခေ၊ န ဥဒ္ဓိသတိ-မရွတ်ပြပါ၊ ဂဏော-သည်၊ ခေ၊
 ပုဂ္ဂလော-သည်သာ၊ ဥဒ္ဓိသတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပရဝါဒီက ဖြေ၏၊ သံဃော-
 သည်၊ ခေ၊ ဟန္တိ န ဥဒ္ဓိသတိ-အံ၊ ခေ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်သာ၊ ခေ၊ ဟန္တိ ဥဒ္ဓိသတိ-
 အံ၊ (စေသတိ) သံဃဿ-သည်၊ ပါတိမောက္ခံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အနုဒ္ဓိဋ္ဌံ-မရွတ်ပြ
 အပ်သည်၊ (ရွတ်ပြအပ်ရာ ရောက်သည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ဂဏဿ-
 သည်၊ ခေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-သည်သာ၊ ခေ၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ-အပ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊
 ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီက ဆို၏။

သံဃဿ-၏၊ သာမဂ္ဂိယာ-ညီညွတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဂဏဿ-၏၊ သာမဂ္ဂိယာ-
 ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဥဒ္ဓေသာ-ရွတ်ပြခြင်းကြောင့်၊ သံဃဿ-သည်၊ ပါတိ
 မောက္ခံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ-ရွတ်ပြအပ်သည်၊ (ရွတ်ပြအပ်ရာ ရောက်သည်၊)
 ဟောတိ၊ ဂဏဿ ခေ၊ ပုဂ္ဂလဿ ခေ၊ [သံဃာ၊ ဂိုဏ်းတို့ ကိုယ်တိုင်က
 ပါတိမောက္ခံကို မရွတ်သော်လည်း သံဃာ၊ ဂိုဏ်းတို့၏ ညီညွတ်မှုဟူသော ကာယ
 သာမဂ္ဂိ၊ စိတ္တသာမဂ္ဂိအားဖြင့် ခွင့်ပြုပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သံဃာဂိုဏ်းတို့လည်း
 ပါတိမောက္ခံပြုပြီး (ဥပုသ်ပြုပြီး) ဖြစ်ပါသည်-ဟုလို။] ဣတိ-ဤသို့ ပရဝါဒီက
 ဆို၏၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ (ယခု အသင်ပြောအပ်သည့် အတိုင်းပင်) သံဃော-
 သည်၊ ကထိနံ-ကို၊ န အတ္ထရတိ-မခင်းပါ၊ ဂဏော ကထိနံ န အတ္ထရတိ၊
 ပုဂ္ဂလော-သည်သာ၊ ခေ၊ အတ္ထရတိ၊ သံဃဿ-၏၊ အနုမောဒနာယ-ကြောင့်၊
 ခေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အတ္ထာရာ-ခင်းခြင်းကြောင့်၊ သံဃဿ-သည်၊ ကထိနံ-
 သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္တတံ-ခင်းအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ခေ၊ ဣတိ-ဤ
 သို့ သကဝါဒီက ဖြေ၏။

၆။ ပလိဗောဓ ပဉ္စာဗျာကရဏ။ ၄၁၅။ ပက္ကမနန္တိကော-(ဥပစာရသိမ်၏
 အပြင်ပသို့) ဖဲသွားခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ကထိနဒ္ဓါရော-ကထိနံနုတ်ခြင်း
 ကို၊ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ-နေမျိုးထွတ်တင်၊ ဘုရားရှင်သည်၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်
 ပြီ၊ ဧတဉ္စ-ဤပက္ကမနန္တိက ကထိနဒ္ဓါရကိုလည်း၊ တံ-အရှင်ကို၊ အဟံ၊ ပုစ္ဆာမိ-
 ပါ၏၊ [တာဟံ “တော+အဟံ”ဟု ရှေးနိဿယပုဒ်ဖြတ်၏၊ ပုစ္ဆာတိက ခွဲကမ္မက
 ဖြစ်သောကြောင့် “တံ+အဟံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပါသည်။] ကတမော ပလိဗောဓော-
 အဘယ်ပလိဗောဓသည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဆိန္ဒုတိ-ပြတ်ပါသနည်း၊ ခေ၊ ဧတဉ္စ-ကို
 လည်း၊ တော-အား၊ ဝိသန္ဓိသံ-ဖြေဆိုအံ့၊ စိဝရပလိဗောဓော-သည်၊ ပဌမံ ဆိန္ဒုတိ၊

၅၁၆ ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သဟ ဗဟိသီမဂမနာ-ဥပစာရသိမ် ပြင်ပသို့ ရောက်သည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက်၊ အာဝါသပလိဗောဓော ဆိစ္စတိ၊ [နောက်နောက် ဂါထာတို့၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။]

နိဋ္ဌာနန္တိကော-သင်္ကန်းပြီးဆုံးခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ဟေ၊ စိဝရေ-သည်၊ နိဋ္ဌိတေ-ပြီးလသော် ဟေ၊ သနိဋ္ဌာနန္တိကော-ဆုံးဖြတ်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ဟေ၊ ဒွေပလိဗောဓာ၊ အပုဗ္ဗ-ရှေးလည်းမကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်းမကျ (တစ်ပြိုင်နက်)၊ ဆိစ္စန္တိ၊ နာသနန္တိကော-သင်္ကန်းပျောက်ပျက်ခြင်းဟူသော အဆုံး ရှိသော၊ ဟေ၊ စိဝရေ၊ နဋ္ဌေ-ပျောက်ပျက်လသော်၊ ဟေ၊ သဝနန္တိကော-ကြားခြင်း ဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ဟေ၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သဝနေန-(မိမိနေခဲ့ရာ ကျောင်းတိုက်၌ “ကထိန်နုတ်ပြီတဲ့”ဟု ကြားခြင်းနှင့်)၊ သဟ-တကွ၊ ဟေ၊ အာသာဝဇ္ဈဒိကော-(သင်္ကန်း၌ ဖြစ်သော) အသာပြတ်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ဟေ၊ စိဝရာသာယ-သင်္ကန်း၌ ဖြစ်သော အာသာသည်၊ ပစ္စိန္နာယ-ပြတ်လသော်၊ ဟေ၊ သိမာတိက္ကမနန္တိကော-ဥပစာရ၊ သိမ်ပြင်ပ၌၊ သင်္ကန်းကာလကို လွန်ခြင်း ဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ဝါ-တပေါင်းလပြည့်ဟူသော သင်္ကန်းကာလအပိုင်း အခြားကို လွန်ခြင်းအဆုံးရှိသော၊ ဟေ၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဗဟိသီမေ-၌၊ အာဝါသပလိဗောဓော ဆိစ္စတိ၊ [“ဗဟိသီမဂတဿ-ဥပစာရသိမ်၏ အပြင်၌ ရောက်ပြီးသော ရဟန်း၏” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] သဟုတ္တာရော-ရဟန်းများနှင့် အတူ နှုတ်ခြင်းဟူသော၊ ဟေ၊ ဤဂါထာတို့၏ အဖွင့်ကို ကထိနက္ခန္ဓက ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၄၁၆။ ကတိ၊ ကထိနုဒ္ဓါရာ-တို့သည်၊ သံဃာဓိနာ-သံဃာ၏ စပ်သော ဥစ္စာတို့ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ [“သံဃာနှင့် စပ်ကုန်သနည်း” ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေး၏။] ဟေ၊ ဧကော-သော၊ အန္တရုတ္တာရော-တပေါင်းလပြည့် မတိုင်မီအကြား၌ ကမ္မဝါစာဖြင့် နုတ်ခြင်းဟူသော၊ ကထိနုဒ္ဓါရော-သည်၊ သံဃာဓိနော-၏၊ ဟေ၊ ကတိ ဟေ၊ အန္တောသိမာယ-သိမ်၏ အတွင်း၌၊ ဥဒ္ဓရိယန္တိ-နုတ်အပ်ကုန်သနည်း၊ ဟေ၊ ဗဟိသီမာယ-ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ပ၌၊ ဥဒ္ဓရိယန္တိ၊ သိယာ-ရံခါ၊ အန္တော သိမာယ-ဥပစာရသိမ်၏ အတွင်း၌၊ ဟေ၊ [အဖြေထင်ရှားပြီ။] ဟေ၊ ဧကုပ္ပါဒါ- ကထိန်ခင်းခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဧကနိရောဓာ-တူသော ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သနည်း၊ ဧကုပ္ပါဒါ (ဟုတွာ) နာနာနိရောဓာ-မတူသော ချုပ်ခြင်း ရှိကုန်သနည်း၊ [အဖြေလွယ်ပြီ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] တဿုဒ္ဓါန ထင်ရှားပြီ။

ကထိနဘောဒေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။

ဥပါလိပဉ္စက

၁။ အနိဿိတဝဂ်။ (၄၁၇) တေန သမယေန ဟေ၊ အာယသ္မာ ဥပါလိ
 ဟေ၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိ)၊ ဘန္တေ-
 ရား၊ ကတိဟိ၊ ဟေ၊ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ-မနေထိုက်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊
 [ဥပါသထံ န ဓာနာတိစသော အင်္ဂါတို့ကို ကေုတ္တရိကနယ၊ ပဉ္စကဝါရဉ္စ
 အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊] ဘုရားရှင်၏ စကားတော်အဆုံး၌ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ”ဟု
 ဆိုပါ၊ နောက်နောက် ဝါကျတို့၌ နည်းတူသိပါ။ (၄၁၈) ပဋိဗလော ဟောတိ
 အန္တေဝါသိဝါ စသော ဝါကျတို့ကို ကေုတ္တရိက ဆက္ကဝါရ အဆုံးနား၌ ရေးခဲ့ပြီ၊
 (၄၁၉) အလန္တိစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဗာလောစ-ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ မကျမ်း
 ကျင့်သည်လည်းကောင်း၊ အပကတတ္တောစ-ပကတတ် မဟုတ်သည်လည်းကောင်း၊
 မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောစ-မိစ္ဆာအယူရှိသည်လည်းကောင်း၊ အာဇီဝဝိပနောစ-ပျက်သော
 အသက်မွေးမှုရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ [“အဓိသီလေ သီလဝိပနော”စသည်
 ကို စူဠဝဂ္ဂ၊ ကမ္မက္ခန္ဓက၊ တဇ္ဇနိယကံ၌လည်းကောင်း၊ “ကာယိကေန ဒဝေန”
 စသည်ကို ပဗ္ဗာဇနိယကံ၊ အာကဇံမာနစုဒ္ဒသကံ၌လည်းကောင်း၊ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]
 အာပတ္တိ-သို့၊ အာပနော-ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ကမ္မကတော-
 ပြုအပ်သောကံရှိသည်၊ (ကံအပြုခံရသည်၊ သမာနော-လျက်၊) ဥပသမ္မာဒေတိ-
 မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေ၏၊ (ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရဟန်းပြုပေး၏၊)
 [“နိဿယံ ဒေတိ”စသော အင်္ဂါတို့ကို တဇ္ဇနိယကမ္မ၊ အဋ္ဌာရသဝတ္ထ ကထာကို
 နည်းမှီပေးပါ။] တဿုဒ္ဓါန ထင်ရှားပြီ၊ နောက်၌ တဿုဒ္ဓါနအတွက် အထူးမရေး
 တော့ပါ၊ ခက်ရာ၌သာ အနက်ပေးပါမည်။ ပဌမော အနိဿိတဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော-
 ပြီ။

၂။ နပ္ပဋိပ္ပဿန္တနဝဂ်။ (၄၂၀)။ ကတိဟိ ဟေ၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ကမ္မံ-ကို၊
 နပ္ပဋိပ္ပဿန္တတမ္ပံ-မငြိမ်းစေထိုက်ပါသနည်း၊ ဟေ၊ ဩမဒ္ဒကာရကောစ-လွမ်းမိုး
 နိပ်နင်း၍ ပြုတတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ဩမဒ္ဒကာရကောတိ ဩမဒ္ဒိတွာ အဘိ
 ဘဝိတွာ ကာရကော၊-သာရတ္ထ။] ဝတ္ထေသု-ကံနှင့်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်တို့၌လည်း
 ကောင်း၊ သိက္ခာယစ-၌လည်းကောင်း၊ န ပရိပူရကာရိ-ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံ
 အောင် ပြုလေ့မရှိ၊ ဟေ၊ (၄၂၁)။ “သင်္ဂါမာဝစရေန”စသည်ကို စူဠသင်္ဂါမ၌
 အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ ဥပါလိ၊ သံဃော-သည်၊ သမဂ္ဂကရဏီယာနိ-ညီညွတ်သော
 ရဟန်းတို့သည် ပြုထိုက်ကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-ဥပုသ်စသော ကံတို့ကို၊ စေ ကရောတိ-
 အံ၊ ဥပါလိ၊ တတြ-ထိုက်တို့၌၊ [တတြစေတိ သစေ တာဒိသေ ကမ္မေ၊-
 အဋ္ဌကထာ။] ဘိက္ခုနော-အား၊ သစေ နက္ခမတိ-အကယ်၍ မနှစ်သက်အံ့၊ (အချို့
 အပေါ်၌ အနည်းငယ်သော အပြစ်ကိုမြင်ခြင်းကြောင့် အကယ်၍ မနှစ်သက်အံ့၊)
 (ဧဝံသတိ)၊ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ-မိမိအယူကို ထင်စွာပြုမှုကို၊ [“န မေတံ ခမတိ”ဟု
 မိမိအယူကို ထင်စွာပြုမှုကို။] ကတွာ အပိ-ပြုပြီး၍လည်း၊ သာမဂ္ဂိ-ကာယ၊သာမဂ္ဂိသို့၊

ဥပေတဗ္ဗာ-ကပ်ရောက်ထိုက်၏။ တံ-ထိုသို့ ကာယသာမဂ္ဂီသို့ ကပ်ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ကိဿပေတု-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း။ အဟံ-သည်။ သံဃေန-နှင့်။ နာနတ္ထော-ကွဲပြားသောသဘောရှိသူသည်။ မာ အသံ-မဖြစ်ပါစေနင့်။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း။ [ပါဠိတော်စာအုပ်၌ “ဥပေတဗ္ဗာ ကာယသာမဂ္ဂီ-ကာယသာမဂ္ဂီကို သိစေထိုက်၏” ဟု တွေ့ရ၏။ “တံ ကိဿပေတု” ဟု အကြောင်းကို မေးရာ၌ “သံဃာနှင့် တကွတပြား မဖြစ်လို” ဟု အကြောင်းပြ၍ သိစေပုံကို အကြောင်းမပြသောကြောင့် “ဥပေတဗ္ဗာ” ဟု ရှိခြင်းက ကောင်းပါသည်။]

၄၂၂။ ကတိဟိ ဟေ၊ ဘိက္ခု-သည်။ သံဃေ-၌၊ ဝေါဟရန္တော-ပြောဆိုလသော်၊ ဝါ-တရားဆုံးဖြတ်လသော်၊ ဗဟုဇနအကန္တောစ-များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းသည် မနှစ်သက်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟုဇန အမနာပေါစ-များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းသည် မမြတ်နိုးအပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟုဇန အရစ်ကောစ-များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းသည် မကြိုက်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-နည်း။ ဟေ၊ ဥဿိတမန္တိစ-စိုက်ထောင်အပ်သော လောဘ ဒေါသ မာနရှိသည်ဖြစ်၍ ပြောဆိုတတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ နိဿိတဇ္ဇိစ-အခြားသူကို မှီသည်ဖြစ်၍ ပြောဆိုတတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဘာသာနုသန္တိကုသလောစ-ပြောဆိုအပ်သောစကား၊ အဆုံးအဖြတ် အဆက်အသွယ်၌ ကျွမ်းကျင်သည်လည်း၊ န ဟောတိ၊ ယထာဓမ္မေ-အကြင်အကြင် ဟုတ်မှန်သောဝတ္ထုဖြင့်၊ ယထာဝိနယေ-အကြင်အကြင်စောဒနာသာရဏာဝိနည်းဖြင့်၊ ယထာ အာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ [ကရုဏတ္တ၌ သတ္တမိ။] စောဒေတာ-စောဒနာတတ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ယထာဓမ္မေ-ဖြင့်၊ ဟေ၊ ကာရေတာ-ပြုစေတတ်(ဆုံးဖြတ်တတ်)သည်၊ န ဟောတိ၊ ဟေ၊ [သုက္ခပက္ခ လွယ်ပြီ။]

အပရေဟိပိ၊ ဥဿာဒေတာစ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မြှောက်ပင့်တတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ အပဿာဒေတာစ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်ကို နှိမ်ချတတ်သည်လည်း၊ (ကြိမ်းမောင်းတတ်သည်လည်း၊) ဟောတိ၊ အဓမ္မ-ကို၊ ဂဏှာတိ၊ ဓမ္မ၊ ပဋိဗာဟတိ-တားမြစ်၏။ သမ္မုဉ္ဇ-စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သောစကားကိုလည်း၊ ဝါ-အကျိုးမရှိသောစကားကိုလည်း၊ ဗဟုံ၊ ဘာသတိ၊ ဟေ၊ အပရေဟိပိ၊ ဟေ၊ ပသယု-လွမ်းမိုး၍၊ ပဝတ္တာ-ပြောဆိုတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဩကာသကမ္မံ-စောဒနာဖို့ရန် ခွင့်တောင်းမှုကို၊ န ကာရာပေတွာ-မပြုစေမှု၍၊ ပဝတ္တာ ဟောတိ၊ ဟေ၊ ယာဒိဋ္ဌိယာ-အကြင် အကြင်မိမိအယူအားဖြင့်၊ ဗျာကတာ-ပြောဆိုတတ်သည်၊ န ဟောတိ၊ [မိမိကဓမ္မကို ဓမ္မဟု သိသော်လည်း ထိုအတိုင်းမပြောပဲ အဓမ္မဟု ပြောသည်-ဟူလို၊] (၄၃၄) ဝိနယပရိယတ္တိယာ-ဝိနည်းကို သင်ယူခြင်း၌၊ အာနိသံသာ၊ ဟေ၊ [ဧကုတ္တရိက၊ ပဉ္စကဝါရ၌ ပြုအပ်ခဲ့သော ဝိနည်းမိရ်၏အကျိုးနှင့် တူပြီ။] ဒုတိယော နပ္ပဋိပ္ပဿန္တနဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၃။ ဝေါဟာရဝဂ်။ (၄၂၄)။ ကတိဟိ၊ ဟေ၊ သံဃေ-ဌံ၊ န ဝေါဟရိတဗ္ဗ-
မပြောဆိုထိုက်ပါသနည်း။ ဟေ၊ အာပတ္တိယာ-၏၊ ပယောဂံ-ကာယပယောဂ၊
ဝစီပယောဂကို၊ န ဇာနာတိ၊ ဟေ၊ ဝုပသမံ-ငြိမ်းကြောင်းဒေသနာကံ၊ ဝုဋ္ဌာနကံ-
ကို၊ ဟေ၊ အာပတ္တိယာ-ကို၊ ဝိနိစ္ဆယကုသလော-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊
န ဟောတိ၊ အပရေဟိပိ၊ ဟေ၊ အဓိကရဏသမုဋ္ဌာနံ-အဓိကရဏ်၏ ဖြစ်ကြောင်း
ကို၊ (အဋ္ဌာရသဘောဒကရဝတ္ထု စသည်ကို) ဟေ၊ ပယောဂံ-ဒွါဒသမူလစသော
ပယောဂကို၊ ဟေ၊ ဝုပသမံ-ငြိမ်းကြောင်းသမထကို၊ ဟေ။

နောက်နောက်ပဉ္စကတို့၌ ထူးသောပုဒ်များ။ ကမ္မဿ-ကို၊ ကရဏံ-ပြု
ခြင်းကို၊ (ပြုပုံကို)၊ ကမ္မဿ-၏၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဝုပသမံ-ငြိမ်း
ကြောင်းနည်းကို၊ ဟေ၊ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌံ-ပုဒ်ကို ပြောင်းပြန်ရွတ်ဆိုအပ်သည်ကို၊ န
ဇာနာတိ-ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေမှန်းမသိ၊ အနုသန္တိဝစနပထံ-ကထာနုသန္တိ၊ ဝိနိစ္ဆယာ
နုသန္တိ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော စကားလမ်းကြောင်းကို၊ ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို ဒုတိယ
ဂါထာသင်္ဂဏိက၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဥတ္တိ-ဥတ် ၂ မျိုးကို၊ ဥတ္တိယာ-ဖြင့်၊ ကရဏံ-ပြု
ထိုက်သော ကိစ္စကို၊ ဥတ္တိယာ-၏၊ အနုဿာဝနံ-ကမ္မဝါစာကို၊ [ဥတ္တိဒုတိယကံ
စသည်ဝယ် ဥတ်၌တွဲဖက်ပါဝင်သော ကမ္မဝါစာကို၊] ဥတ္တိယာ-၏၊ သမထံ-
ကို၊ ဥတ္တိယာ-ဖြင့်၊ ဝုပသမံ-ငြိမ်းခြင်းကို၊ သုတ္တံ-ဥာတောဝိဘင်းဟူသော သုတ်ကို၊
သုတ္တာနုလောမံ-သုတ်အားလျော်သော မဟာပဒေသ ၄ ပါးကို၊ ဝိနယံ-ဓန္ဒက
ပရိဝါရဟူသော ဝိနည်းကို၊ [မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂကို ဓန္ဒကဟု ခေါ်၏၊] ဝိနယာ
နုလောမံ-ဝိနည်းအားလျော်သော မဟာပဒေသ ၄ ပါးကို၊ ဌာနာဌာနကုသလော-
အကြောင်းဟုတ်၊ မဟုတ်၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟေ၊ ဓမ္မံ-သုတ် အဘိဓမ္မာတရားကို၊
ဓမ္မာနုလောမံ-ဓမ္မအားလျော်သော(သုတ္တန်ပိဋကဋ္ဌလာသော)မဟာပဒေသ ၄ ပါးကို၊
ပုဗ္ဗာပရကုသလော-ရှေးဦးစွာပြောဆိုထိုက်သောစကား၊ နောက်မှပြောဆိုအပ်သော
စကား၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟေ၊ တတိယော-သော၊ ဝေါဟာရဝဂ္ဂေါ-သည်၊
နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၄။ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ္ဂ

၄၂၅။ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာ-အယူကို ထင်စွာပြုခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ ဤ၌ “နမေတံ
ဓမ္မတံ”ဟူသော ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မမဟုတ်၊ အာပတ်ကို ဒေသနာပြောမှုတည်း။] အနာပတ္တိ
ယာ-အနာပတ်ဖြင့်၊ (အာပတ်မသင့်ပဲ၊) ဒိဋ္ဌိ-ကို၊ အာဝိကရောတိ-ထင်စွာပြု၏၊
အဒေသနာဂါမိနိယာ-ဒေသနာဂါမ်မဟုတ်သော၊ ဟေ၊ ဒေသိတာယ-ဒေသနာ
ပြောအပ်ပြီးသော၊ ဟေ၊ စတုဟိ-၄ ပါးသော ရဟန်းတို့နှင့်တကွ၊ ပဉ္စဟိ-၅ ပါးသော
ရဟန်းတို့နှင့်တကွ၊ ဟေ၊ ကရောတိ၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

မနောမာနဿန-မနဟုဆိုအပ်သော စိတ်ဖြင့်၊ ဝါ-စိတ်ဖြင့်သာ၊ ဟေ၊ အပရေဟိ ပိ၊ ဟေ၊ နာနာသံဝါသကဿ-ကွဲပြားသော သံဝါသရှိသောရဟန်း၏၊ ဟေ၊ နာနာသိမာယ-ကွဲပြားသောသိမ်၌၊ ဌိတဿ-တည်သောရဟန်း၏၊ ဟေ၊ အပကတဿ-ပကတတ်မဟုတ်သော ရဟန်း၏၊ ဟေ။

၄၂၆။ ပရိဂ္ဂဟာ-ခံယူခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ဒိယျမာနံ-ပေး အပ်သောဝတ္ထုကို၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ အပဋိဂ္ဂဟိတံ-မခံယူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ဟေ၊ နိသဂ္ဂိယေန-ပစ်လွှတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဟေ၊ [ဤ၌ကပ်သော (ပေးလှူသော) ပုဂ္ဂိုလ်ဘက်က “ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ၊ နိသဂ္ဂိယ ၃ မျိုးဖြစ်၍ ခံယူသူဘက်က “ကာယ၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓ ၂ မျိုးသာ” ဖြစ်သည်။] (၄၂၇)။ အနတိရိတ္တာ-အနတိရိတ်တို့သည်၊ ဟေ၊ အကပ္ပိယကတံ- ကပ္ပိမှုကို မပြုအပ်သည်၊ ဟေ၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ-အကပ်ခံမှုကို မပြုအပ်သည်၊ ဟေ၊ အနုစွာရိတကတံ-မြှောက်ချီမှုကို မပြုအပ်သည်၊ ဟတ္ထပါသေ-ဟတ္ထပါသ်၌၊ အကတံ-မပြုအပ်သည်၊ ဟေ၊ “ဧတံသဗ္ဗံ-ဤအလုံးစုံသည်၊ မေ-ငါအား၊ အလံ- တော်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အဝုတ္တံ-မဆိုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (၄၂၈)။ ကတိဟိ၊ အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဟေ၊ ပဝါရဏာ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှားပါသနည်း၊ ဟေ၊ အသနံ-စားဆဲသည်၊ ဟေ၊ ဘောဇနံ-ဘောဇနံငါးပါး တစ်ပါးပါးသည်၊ ဟေ၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ဌိတော-တည်သူသည်၊ အဘိဟရတိ- ရှေ့ရှုဆောင်၏၊ ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ၊ [အနတိရိတ္တ၊ ပဝါရဏာတို့၏အကျယ်ကို ပါစိတ်၊ ဘောဇနဝဂ်၊ ပထမပဝါရဏာ သိက္ခာပဒ အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

၄၂၉။ ပဋိညာတကရဏာ-ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ပြုခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-ဝန်ခံခြင်း ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းတို့သည်၊ ဟေ၊ ဘိက္ခု၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ အဇ္ဈာပဇ္ဇော-လွန်ကျူး၍ ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ (သော-သည်၊) ပါရာဇိကေန-ဖြင့်၊ စောဒိယမာနော- စောဒနာအပ်သော်၊ သံဃာဒိဿေသံ-သို့၊ အဇ္ဈာပဇ္ဇော-ရောက်ပြီဟူ၍၊ ပဋိဇာနာတိ- ဝန်ခံ၏၊ (တံ-ထိုရဟန်းကို၊) သံဃော-သည်၊ သံဃာဒိဿေသေန-ဖြင့်၊ ကာရေတိ- ပြုစေ၏၊ (ဆုံးဖြတ်၏)၊ အဓမ္မိကံ-သော၊ ပဋိညာတကရဏံ-တည်း၊ ဟေ။ (၄၃၀) ကတိဟိ ဟေ၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဝါ-သည်၊ ဩကာသကမ္မံ-စောဒနာ ဖို့ရန် ခွင့်တောင်းမှုကို၊ ကာရာပေန္တဿ-ပြုစေလသော်၊ ဩကာသကမ္မံ ကာတုံ၊ နာလံ-မထိုက်ပါသနည်း၊ ဟေ၊ အလန္တိစ ဟေ၊ စာဝနာဓိပ္ပါယော-သာသနာတော်မှ ရွေ့လျောစေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဝုဠာနာဓိပ္ပါယော-အာပတ်မှထစေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝတ္တာ-သည်၊ နော (ဟောတိ)၊ ဟေ။ (၄၃၁)။ ဝေါဟာရဝဂ်၌ ရေးခဲ့ပြီ။

အတ္တာဒါနဝဂ်

၅၁၁

၄၃၂။ ပဉ္စပုစ္ဆာ-ပြဿနာကို မေးခြင်းတို့သည်။ ယေ၊ ပရိဘဝါ-လွမ်းမိုးလိုခြင်းကြောင့်၊ ယေ၊ အညာတုကာမော-သိခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (သိလိုသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ယေ၊ မေ-အား၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုဏ္ဏော-မေးအပ်သူသည်၊ (အမေးခံရသူသည်)၊ သမ္ပဒေဝ-ကောင်းစွာသာလျှင်၊ သစေ ဗျာကရိဿတိ-အကယ်၍ ဖြေအံ့၊ ဣစ္ဆေတံ-ဤသို့ ဖြေခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ ယေ၊ နော စေ ဗျာကရိဿတိ-အံ့၊ (စေသတိ)၊ အဟံ-သည်၊ အဿ-ထိုသူအား၊ ယေ၊ ဗျာကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပဉ္စ ပုစ္ဆတိ ယေ၊ (၄၃၃)။ အညဗျာကရဏာ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖြေဆိုခြင်းတို့သည်၊ [“မနုတ္တာ”စသည်တို့ကို ဧကုတ္တရိက၊ ပဉ္စကဝါရဉ္စ ရေးခဲ့ပြီ။] အဓိမာနေန-ရအပ်ပြီဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ ယေ၊ (၄၃၄)။ ဝိသုဒ္ဓိ ငါးပါးကို ပဉ္စကဉ္စ ရေးခဲ့ပြီ၊ (၄၃၅)။ သြဒနော-ထမင်း၊ သတ္တု-ဆန်မှုန့် (မှုန့်မှုန့်)၊ ကုမ္မာသော-မယောဖြင့် တစ်ဝက်ကျက်ရုံ ပြုလုပ်အပ်သော အစာ၊ ယေ။

စတုတ္ထော-သော၊ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၅။ အတ္တာဒါနဝဂ်။ (၄၃၆)မှစ၍ (၄၄၀)အထိ ဝါကျတို့ကို စုဋ္ဌဝဂ္ဂပါဠိတော် နိဿယ၊ ပါတိမောက္ခဌပနက္ခန္ဓက၊ အတ္တာဒါန အင်္ဂကထာ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ (၄၄၁)။ ကတိဟိ ယေ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အဓိကရဏဇာတာနံ-ဖြစ်သော အဓိကရဏ်းရှိကုန်သော၊ (အဓိကရဏ်းဖြစ်နေကုန်သော)၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဗဟူပကာရော-များသော လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ-ပါနည်း၊ ယေ၊ သီလဝါ ဟောတိ စသော အင်္ဂါတို့ကို သမထက္ခန္ဓကပါဠိတော်နိဿယ၊ အဓိကရဏ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။

အပရေဟိပိ ယေ၊ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော ကိုယ်ကျင့်ရှိသည်၊ ယေ၊ ပရသုဒ္ဓါဒိဝေါ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရှိသည်၊ ယေ၊ ပဏ္ဍိတော-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ၊ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ရှိသည်၊ ဗုတ္တော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အနုယုဒ္ဓိယမာနော-စစ်ဆေးမေးမြန်းအပ်သော်၊ အနုယောဂံ-အစစ်ခံချက်ကို (အဖြေကို)၊ ဒါတုံ၊ ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်၏၊ ကြွင်းပဉ္စကတို့ကို ဝေါဟာရဝဂ်၌ ရေးခဲ့ပြီ။

ပဉ္စမော-သော၊ အတ္တာဒါနဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၆။ ဓုတဂ်ဝဂ်။ ၄၄၃။ ဧကုတ္တရိကနယ၊ ပဉ္စကဝါရဉ္စ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။

၇။ မုသာဝါဒဝဂ်။ ၄၄၄။ ပါရာဇိကဂါမိ-ပါရာဇိကသို့ ရောက်စေတတ်သော၊ မုသာဝါဒေါ အတ္ထိ ယေ၊ (၄၄၅)။ ကတိဟိ ယေ၊ ဌပေန္တဿ စသည်ကို ဧကုတ္တရိကနယ၊ တိကဝါရဉ္စလည်းကောင်း အင်္ဂါတို့ကို ဤဥပါလိပဉ္စက၊ ရှေးရှေး

၅၁၂

ဝါဒဝါဒီတော် နိဗ္ဗာန်

ဝက်တို့၌လည်းကောင်း၊ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။ (၄၄၇)။ ဤပဉ္စကကို သမထသောဒ ပုဒ်ရေ (၂၉၅)၌ ရေးခဲ့ပြီ။ အပရေဟိတိ၊ ဖေ၊ အဒဿနေန-ဝိနည်းစိုက်ကို မတွေ့မြင် ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဿဝနေန-ကပ္ပိယ အကပ္ပိယအကြောင်းကို မကြား ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပသုတ္တကတာ-အိပ်ပျော်နေသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ တထာသညိတာ-ထိုကပ္ပိယဟု သညာရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတိသမ္ပောသာ-သတိပျောက်ကင်း၊ မေလျော့ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ [“ပဉ္စဝေရ”စသည် လွယ်ပြီ။ ဗျသနတို့ကို ဧကုတ္တရိက ပဉ္စကဝါရ၌ ရေးခဲ့ပြီ။] သတ္တမော မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ နိဗ္ဗိတော။

၈။ ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ်။ ၄၅၀။ ကတိဟိ၊ ဖေ၊ ဘိက္ခုနော-၏(အပေါ်၌)၊ ဘိက္ခုနိ သံဃေနေဝ-ဘိက္ခုနိ သံဃာသည်ပင်၊ ကမ္မ-အဝနိယကရဏကံကို၊ ကာတမ္မ- ပြုထိုက်ပါသနည်း၊ ဖေ၊ သော ဘိက္ခု-ကို၊ ဘိက္ခုနိသံဃေန-သည်၊ အဝနိယော- ရှိမခိုးထိုက် ဖေ၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့အား၊ ဒဿတိ- ပြ၏၊ ဖေ၊ ဩဘာသတိ-ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆို၏၊ ဂိဟိ-လူဝတ်ကြောင့်တို့ကို၊ သမ္ပယောဇေတိ-(အသဒ္ဓမ္မကို မှီဝဲဖို့ရန် ဘိက္ခုနိတို့နှင့်) ယှဉ်စေ၏၊ ဖေ၊ အပရေဟိတိ ဖေ၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့၏၊ အ လာဘာယ-လာဘ်မရခြင်းငှာ၊ ပရိသက္ကတိ-အားထုတ် ၏၊ [“အနတ္တာယ-စီးပွားမဲ့ အလို့ငှာ၊ အဝါသာယ-နေမြဲဂါမဓေတ်၌ မနေနိုင် ခြင်းငှာ”ဟု ဆိုပါ။] (၄၅၁)။ ကမ္မ-တစ္ဆနိယစသော ကံကို၊ ဖေ။

၄၅၂။ ကတိဟိ၊ ဖေ၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဘိက္ခုနိနံ-တို့၏၊ ဩဝါဒေါ-ကို၊ န ဌပေတဗ္ဗော-မတန့်ထားထိုက်ပါသနည်း၊ [အင်္ဂါတို့ကို ရေးရေးဝက်တို့၌ အနက် ပေးခဲ့ပြီ။] ဒုတိယပဉ္စက၌ “ဘိက္ခုနိဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ အနနုလောမိကေန- ရဟန်းတို့အား မလျောက်ပတ်သော၊ သံသဂ္ဂေန-ရောနှောခြင်းဖြင့်၊ သံသဇ္ဇော- ရောနှောသည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟရတိ”ဟု ဆိုပါ။ (၄၅၃)။ လွယ်ပြီ။ (၄၅၄)။ ကတိဟိ ဖေ၊ ဘိက္ခုနာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ န သာကန္တိတဗ္ဗော-မဆွေးနွေးထိုက်ပါသနည်း၊ [အင်္ဂါတို့ကို ဧကုတ္တရိကနယ၊ ဆက္က၌ ရေးခဲ့ပြီ။] အပရေဟိတိ ဖေ၊ အတ္ထ ပဋိသန္တိဒါပတ္တော-အတ္ထပဋိသန္တိဒါသို့ရောက်သည်၊ (အနက်အဓိပ္ပာယ်၌ အသီးအသီး ခွဲခြားတတ် သိတတ်သောဉာဏ်သို့ရောက်သည်။) န ဟောတိ၊ [ဓမ္မ-ပါဠိ၊ နိရုတ္တိ- ထုတ်ဖော်ပြောဆိုအပ်သော သဒ္ဓါ(စကား)၊ ပဋိဘာန ပဋိသန္တိဒါ-ရှေ့ဉာဏ် ၃ ပါးတို့၌ အသီးအသီး ခွဲခြားတတ်သော ဉာဏ်။] ယထာဝရမုတ္တံ-အကြင် အကြင် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတာ-ပစ္စဝေက္ခကာ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်တတ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဖေ။

အဋ္ဌမော-သော၊ ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဗ္ဗိတော-ပြီ။

၉။ ဥဗ္ဗာဟိကာဝဂ်။ ၄၅၅။ ဥဗ္ဗာဟိကာယ-ဥဗ္ဗာဟိကာကမ္မဝါစာဖြင့်၊ န သမ္ပန္နိတဗ္ဗော-မသမုတ်ထိုက်ပါသနည်း။ ပေ၊ အတ္တကုသလော-အနက်အဓိပ္ပာယ်၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ န ဟောတိ၊ [ဓမ္မ-ပါဠိ၊ နိရုတ္တိ-ဘာသန္တရဝေါဟာရ (အခြားသော ဘာသာစကား)၊ ဗျဉ္ဇန-သဒ္ဒါ၊ ပုဗ္ဗာပရ-ဓမ္မ အတ္တစသည်တို့၏ ရှေးဦးစွာ ပြောဆို အပ်သော စကား၊ နောက်မှ ပြောဆိုအပ်သော စကား။] အပရေဟိပိ ပေ၊ ကောဓနော-စိတ်ဆိုးလေ့ရှိသည်၊ ကောဓာဘိဘူတော-ကောစသည် လွမ်းမိုးအပ် သည်၊ ဟောတိ၊ [“မက္ခီ”စသည်ကို သမထက္ခန္ဓက၊ ဝိဝါဒမူလ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] အပရေဟိပိ ပေ၊ ကုပ္ပတိ-စိတ်ဆိုး၏၊ ဗျာပဇ္ဇတိ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ပတိတ္ထိယတိ-ခက်ထန်၏၊ [ဒုကရ်တ္တရ၊ ပထမ-ပံ၊ ၃-ဝဂ်၊ ၄-သတ္တဋ္ဌကထာ၌ “ပတိတ္ထိယတိ”ဟု ရှိ၏။] ကောပံ-ဒေါသကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ အဓမော- သည်းမခံနိုင်သည်၊ အနုသာသနိ-သွန်သင်ကြောင်းစကားကို၊ အပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ- မြတ်မြတ်နိုးနိုး ယူလေ့မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ အပရေဟိပိ၊ ပေ၊ ပသာရေတာ- စောဒက၊ စုဒ္ဓိတကတို့၏စကားကို အမှတ်မရစေတတ်သည်၊ ဃဟာတိ၊ သာရေတာ- စောဒက၊ စုဒ္ဓိတကတို့၏ စကားကို အမှတ်ရစေတတ်သည်၊ နော ဟောတိ၊ [“အနောကာသကမ္မ”စသည်ကို နပ္ပဋိပ္ပဿ မှန်ဝဂ်၌၊ “သုတ္တံ န ဇာနာတိ”စသည် ကို ဝေါဟာရဝဂ်၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

နဝမော-သော၊ ဥဗ္ဗာဟိကဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၁၀။ အဓိကရဏဝူပသမဝဂ်။ ၄၅၇။ ပေ၊ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ- ငြိမ်းစေခြင်းငှာ၊ နာလံ-မစွမ်းနိုင်ပါသနည်း။ ပေ၊ ပုဂ္ဂလဂရ-ပုဂ္ဂိုလ်၌ အလေးပြု သည်၊ ဟောတိ၊ သံဃဂရ-သံဃာ၌ အလေးပြုသည်၊ နော ဟောတိ၊ [အာမိသ- သင်္ကန်းစသော အာမိသ၊ သဒ္ဓမ္မ-သူတော်ကောင်းတရား။] (၄၅၈)။ ကတိဟိ အာကာရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သံဃော၊ ဘိဇ္ဇတိ-ကွဲပါသနည်း။ ပေ၊ ကမ္မေန- ကံကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓေသေန-ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝေါဟရန္တော-အဓမ္မစသည်ကို ဓမ္မစသည်ဖြင့် ပြောဆိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍လည်း ကောင်း၊ ဝါ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊) အနုသာဝနေန-ရဟန်းတို့၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်လျက် ကြားသိစေခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သလာကဂ္ဂါဟေန- စာရေးတံကို ယူစေခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ ပေ။

“သံဃရာဇီ”စသည်ကို သံဃဘောဒက္ခန္ဓကပါဠိတော်နိဿယ၌ အနက်ပေးခဲ့ ပြီ။] ဥပါလိ...မယာ၊ အာဂန္တုကာနံ၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏အတွက်၊ ဧတံ အာဂန္တုက ဝတ္တံ-ကို၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဧဝံ-သို့၊ မယာ၊ သုပညတ္တော-ကောင်းစွာ ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ သိက္ခာပဒေ-၌၊ (သာမညာဓာရ)၊ အာဂန္တုကာ၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ အာဂန္တုကဝတ္တော-၌၊ (ဝိသေသာဓာရ)၊ န ဝတ္တန္တိ-မကျင့်ကုန်အံ့၊ ဧဝမ္ပိ- ဤသို့ မကျင့်ခြင်းသည်လည်း၊ သံဃရာဇီ-သံဃာ၏ အရေး အကြောင်းသည်၊

၅၁၄

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ဟောတိ၊ သံဃာဒေါစ-သံဃာ၏ကွဲခြင်းသည်ကား၊ နော ဟောတိ-မဖြစ်သေး။
 ပေ၊ ဘတ္တဂ္ဂေ-၌၊ ဧတံ ဘတ္တဂ္ဂဝတ္ထံ-ကို၊ (သာမညကံ)၊ ယထာရမံ-ကြီးသူတို့၏
 အစဉ်အတိုင်း၊ ယထာရတ္ထံ-ညဉ့် အရေအတွက်အားလျော်စွာ၊ (ထေရ်စဉ်အလိုက်)၊
 ယထာပဋိရူပံ-လျောက်ပတ်သည် အားလျော်စွာ၊ အဂ္ဂါသနံ-မြတ်သော နေရာကို
 လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂေါဒကံ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ-မြတ်သောဆွမ်းကိုလည်း
 ကောင်း၊ (ဝိသေသကံ)၊ ပညတ္တံ၊ ပေ၊ အန္တောသီမာယ-သိမ်၏အတွင်း၌၊ ဧကံ
 ဥပေါသထံ-တစ်ခုတည်းသော ဥပုသ်ဟူသော၊ ပေ၊ ဧကံ သံဃကမ္မံ-ဥပုသ်၊
 ပဝါရဏာမှ ကြွင်းသော တစ်ခုတည်းသော သံဃကံဟူသော၊ ဧကံ ကမ္မာကမ္မံ-
 တစ်ခုတည်းသော ကံငယ် ကံကြီးဟူသော၊ ဧတံ-ဤဝတ်ကို၊ ပညတ္တံ၊ ပေ၊
 တတ္ထေဝ အန္တောသီမာယ-၌ပင်၊ အာဝေဏိဘာဝံ-အသီးအခြား၏ အဖြစ်ကို၊
 ကရိတွာ၊ ဂဏံ ဗန္ဓိတွာ၊ အာဝေဏိ-အသီးအခြား၊ ဥပေါသထံ၊ ကရောန္တိ-
 ကုန်အံ့၊ ပေ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပြကုန်လသော်၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့
 မိန့်တော်မူပြီ။

ဒသမော-သော၊ အဓိကရဏဝူပသမဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၁၁။ သံဃာဒကဝဂ်။ ၄၅၉။ ကတိဟိ ပေ၊ အာပါယိကော စသည်ကို
 သံဃာဒကက္ခန္ဓက၊ သံဃာဒကထာ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ ဒိဋ္ဌိ-အယူကို၊ ဝိနိဓာ
 ယ-ဖုံးထား၍၊ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပတိ၊ ပေ၊ (ကတေန-ပြုအပ်သော)၊ ကမ္မေန-
 နှင့်တကွ၊ (ပဉ္စအင်္ဂါနိ ဟောန္တိ)၊ ကြွင်းပဉ္စမတို့၌ ဤနည်းမှီ၍ ပေးပါ၊ [ဓန္တိ-
 နှစ်သက်ခြင်း၊ ရစိ-အကြိုက်သည်၊ သညံ-သညာ၊ စူဠဝဂ္ဂ၌ “သညံ” နေရာဝယ်
 “ဘာဝံ-အလို” ဟု ပါရှိသည်။] ၁၂။ ဒုတိယသံဃာဒကဝဂ် လွယ်ပြီ။

၁၃။ အာဝါသိကဝဂ်။ ၄၆၁။ ကတိဟိ ပေ၊ အာဝါသိကော၊ ဘိက္ခု-ကို၊
 အာဘတံ-ငရဲထိန်းတို့ ဆောင်ယူ၍၊ (နိရယေ-၌)၊ နိက္ခိတ္တော ယထာ-ဈာန-
 အပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ (ကမ္မေန-အဂတိလိုက်မှုကံသည်)၊ နိရယေ-၌၊ နိက္ခိတ္တော-
 ပြီ၊ [ဤဝါကျ၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဒီကာ ဒုတိယအုပ်၌ ပြထားပြီ။]
 ပေ၊ သံဃိကံ-သံဃာ၏ဥစ္စာကို၊ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန-ပုဂ္ဂလိက သုံးစွဲနည်းဖြင့်၊
 ပရိဘုဉ္ဇတိ-၏၊ (၄၆၂)။ ဝိနယဗျာကရဏာ-ဝိနည်းကို ဖြေဆိုခြင်းတို့သည်၊
 ပေ၊ ပရိဏာမေတိ-ပြောင်းလွှဲစေ၏၊ ပေ၊ အပညတ္တံ-မပညတ်အပ်သေးသော
 သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပညပေတိ-ပညတ်၏၊ ပညတ္တံ၊ သမုန္တိန္ဒတိ-ဖြတ်၏၊ ပေ၊ [ဘတ္တုဗ္ဗေ
 သကော-ဆွမ်းကို ညွှန်ချတတ်သော ရဟန်း၊ “သေနာသန ပညာပကော” စသည်
 ကို သေနာသနက္ခန္ဓက အဆုံးနား၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

တေရသမော-သော၊ အာဝါသိကဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၁၄။ ကထိနတ္ထာရဝဂ်

(၄၆၅) ကထိန်အာနိသင် ၅-ပါး။ ။ အနာမန္တစာရော-ထင်ရှားရှိမှန်၊ ရဟန်းထံ
ဝယ်၊ မပန်မကြား၊ ရွာတွင်းသို့သွားလာနိုင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အသမာဒါနစာ
ရော-ဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်၊ သင်္ကန်းမြတ်ကို၊ အရပ်တစ်ပါး၊ မယူဘဲသွားနိုင်ခြင်း လည်း
ကောင်း၊ ဂဏဘောဇန-၄ ပါးမှစ၊ ဂိုဏ်းဂဏအား၊ အကပ္ပိယ၊ ဝေါဟာရဖြင့်၊
လှူကြပိတ်ငြား၊ ဘောဇဉ်များကို၊ ၄-ပါးအတူ၊ ခံယူနိုင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ယာဝ
ဒတ္ထစီဝရ- ဓိဋ္ဌာန်ဝိကပ်၊ မပြုလတ်ဘဲ၊ လိုအပ်အများ၊ သင်္ကန်းကိုထားနိုင်ခြင်း
လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-ထို ကထိန်ခင်းရာကျောင်းတိုက်၌၊ ယော စီဝရပွါဒေါ-
အကြင်သင်္ကန်း၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အကြင်ဖြစ်ပေါ်လာသော သင်္ကန်းသည်၊
(အတ္ထိ)၊ သော(စီဝရပွါဒေါ)-သည်၊ နေသံ-ထိုကထိန်အာနိသင်ရသော ရဟန်းတို့
အတွက်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ပေ။

၄၆၆။ သတိကင်း၍ အိပ်ခြင်း၏အပြစ်။ ။ ဘန္တေ၊ မုဋ္ဌဿတိဿ-ပျောက်ကင်း
သောသတိရှိသည်ဖြစ်၍၊ အသမ္ပစာနဿ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် မသိသည်ဖြစ်၍၊
နိဒ္ဒ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကမတော-သက်ရောက်သော ရဟန်း၏၊ အာဒိနဝါ-
တို့သည်၊ ကတိနုခေါ-တို့ပါနည်း၊ [အပြစ်များလွယ်ပြီ။]

၄၆၇။ အဝနိယပုဂ္ဂိုလ်များ။ ။ အဝနိယာ-ရှိမခိုးထိုက်သူတို့သည်၊ ပေ၊ အန္တရ
ဃရံ-သို့၊ ပဝိတ္တော-ဝင်ပြီးသော ရဟန်းကို၊ အဝနိယော-ရှိမခိုးထိုက်၊ [ရစ္ဆဂတော-
လမ်း၌ရောက်သူ၊ ဩတမသိကော-အမှောင်၌ရောက်သူ၊ အသမန္နာဟရန္တော-
ရှိခိုးသည်ကို နှလုံးမသွင်းနိုင်သူ၊ သုတ္တော-အိပ်ပျော်နေသူကို၊ ပေ၊ ယာဂုပါနေ-
ယာဂုသောက်ရာ၌၊ ပေ၊ ဧကာဝတ္တော-တစ်ဖက်ရန်သူ အတွင်း၌လည်သော ရဟန်း
ကို၊ ပေ၊ အညဝိဟိတော-တစ်ပါးသောအာရုံ၌ထားအပ်သော စိတ်ရှိသောရဟန်း၊ ပေ၊
[“ပုရေ ဥပသမ္ပန္နေန” စသော ဝါကျတို့ကို သေနာသနက္ခန္ဓက အဝနိယာဒိပုဂ္ဂလ
၌ရေးခဲ့ပြီ။] (၄၆၈) သေနာသနက္ခန္ဓက၌ ရေးခဲ့ပြီ။

၄၆၉။ နဝကတရေန၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဝုမ္မတရဿ၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ပါဒေ-
တို့ကို၊ ဝန္တန္တေန-ရှိခိုးလသော်၊ (၁) ဧကသံ ဥတ္တရာသင်္က ကရိတွာ (၂) အဉ္စလိ
ပဂ္ဂဟေတွာ (၃) ဥဘောဟိ-၂ ဘက်ကုန်သော၊ ပါဏိတလေဟိ-လက်အပြင်တို့ဖြင့်၊
ပါဒါနိ-ခြေတို့ကို၊ ပရိသမ္ဘာဟန္တေန-ဆုတ်နယ်လျက်၊ (၄) ပေမဉ္ဇ-ချစ်ခြင်းမေတ္တာ
ကိုလည်းကောင်း (၅) ဂါရဝဉ္ဇ-ရိုသေလေးစားခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာ
ပေတွာ-ရှေးရှုတည်စေ၍၊ ပါဒါ-တို့ကို၊ ဝန္တိတဗ္ဗာ-ထိုက်ကုန်၏၊ [တဿုဒ္ဓါနနှင့်
ဝဂ်တို့၏ ဥဒ္ဓါန ထင်ရှားပြီ။]

စုဒ္ဒသမော ကထိနတ္ထာရဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။
ဥပါလိပဉ္စကံ နိဋ္ဌိတံ။

အတ္တာပတ္တိသမုဋ္ဌာန

၄၇၀။ ယံ အာပတ္တိံ-အကြင် (သဟဿေယျစသော ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ)အာပတ်သို့၊ အစိတ္တကော-(အသဉ္စိစ္စဖြစ်၍ သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်အတွက်) လွန်ကျူးလိုသော စိတ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာပဇ္ဇတိ၊ သစိတ္တကော-(ဒေသနာပြောသောအခါ) စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝုဋ္ဌာတိ-အာပတ်မှထ၏၊ (သာ)အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္တိ၊ ယံ အာပတ္တိံ-အကြင် သဉ္စိစ္စအာပန္နအာပတ်သို့၊ သစိတ္တကော (ဟုတွာ) အာပဇ္ဇတိ၊ အစိတ္တကော-(တိဏဝတ္ထာရကသမထအရာ၌ အိပ်ပျော်နေလသော်) စိတ်မရှိသည်၊(ဟုတွာ) ဝုဋ္ဌာတိ၊ပေ၊ [ကြွင်း ၂-ဝါကျကို နည်းမှီ၍သိပါ။]

ယံ အာပတ္တိံ-အကြင် ပဒသောဓမ္မစသော အာပတ်သို့၊ ကုသလစိတ္တော-(ဓမ္မဒါနကို ပြုအံ့ဟု ကြံလသော်) ကုသိုလ်စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ကုသလ စိတ္တော-(ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမကို လိုက်နာအံ့ဟု ကြံ၍ ဒေသနာပြောလသော်) ကုသိုလ်စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ဝုဋ္ဌာတိ၊ [ဒေါသစိတ်ဖြင့် ဒေသနာပြောလျှင် “အကုသလစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ” ဖြစ်၏၊ တိဏဝတ္ထာရကသမထအရာ၌ အိပ်ပျော်နေလျှင် “အဗျာကတစိတ္တော ဝုဋ္ဌာတိ”ဖြစ်၏။] ယံ အာပတ္တိံ-အကြင် (ဘိသာပနက စသော) အာပတ်သို့၊ အကုသလစိတ္တော (ဟုတွာ)အာပဇ္ဇတိ၊ပေ၊ ယံ အာပတ္တိံ-အကြင် (အိပ်ပျော်နေသောအခါ သင့်ရောက်အပ်သော သဟဿေယျ) အာပတ်သို့၊ အဗျာကတစိတ္တော (ဟုတွာ) အာပဇ္ဇတိ၊ပေ။ [ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတ ၃-ပါးကို တစ်ပါးစီမူတည်၍ ကျန် ၂-ပါးကို မူလီသွင်းပြီးလျှင် (၃) တိက် ဟောတော်မူထားပါသည်။]

အမှာ။ ။“ပဌမံ ပါရာဇိကံ ကတိဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတိ”စသည်တို့၌ အနက်လွယ်ပြီ၊ သိက္ခာပုဒ်တစ်ပါးစီ တစ်ပါးစီကို သမုဋ္ဌာန်ဖြင့် ဝေဖန်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် “စတ္တာရော ပါရာဇိကာ”စသည်ဖြင့် ၁၄-ပါးလုံးပေါင်း၍ ဝေဖန်တော်မူသည်၊ သံဃာဒိဿသံ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူပင်တည်း၊ တသုဒ္ဓါန၌ “အစိတ္တ အတ္တာပတ္တိ အစိတ္တက၊ပေ၊ သဗ္ဗထာ-ဖြင့်၊ ယထာဓမ္မေန-အာပတ်အားလျော်သော၊ ဉာယေန-နည်းအားဖြင့်၊ သမုဋ္ဌာနံ-ကို၊ ဝိဇာနာထ-သိကုန်ရာ၏”ဟု ပေးပါ။

သမုဋ္ဌာနံ နိဋ္ဌိတံ။

ဒုတိယဂါထာ သင်္ဂဏိက

၁။ ကာယိကာဒိ အာပတ္တိံ။ ။(၄၇၄) [ဤဂါထာတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ အကျယ်ဖွင့်ပြထားပြီးဖြစ်၍ ထူးရာ၌သာ အနက်ပေးပါမည်၊ အချို့နေရာ၌ စပ်ပုဒ်ကိုပင် မထည့်တော့ပါ။] ကာယိကာ-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ကတိ-အဘယ်မျှလောက်တို့ပါနည်း၊ ဝါစသိကာ-ဝစီဒွါရ၌

ဖြစ်သောအာပတ်တို့ကို၊ ကတိ-တို့ဟူ၍၊ ကတာ-ပြုတော်မူအပ်ကုန်သနည်း၊
 စောဒေန္တဿ-ဗုံးသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ကတိ-နည်း၊ သံသဂ္ဂ
 ပစ္စယာ-ကာယသံသဂ္ဂဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အာပတ္တိယော) ကတိ-တို့
 ပါနည်း၊ [အဖြေဂါတာ လွယ်ပြီ။] ဧတ္ထ-ဤယာဝတတိယက အာပတ်တို့တွင်၊
 အဋ္ဌဝတ္ထုကာ-အဋ္ဌဝတ္ထုက အာပတ်တို့သည်၊ ကတိ-နည်း၊ ကတိဟိ-အဘယ်မျှ
 လောက်ကုန်သော စကားတို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗသင်္ဂဟော-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို
 သိမ်းယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-နည်း)၊ ဟေ၊ ဧကေန-("ယဿ သိယာ အာပတ္တိ၊
 သော အာဝိကရေယျ"ဟူသော) နိဒါနုဒ္ဒေသစကားဖြင့်၊ ဟေ၊ ဗုဒ္ဓေန ပညတ္တာ
 (ပညတ္တာနိ) ယာနိ (မူလာနိ၊ ဟောန္တိ) ဝိနယဿ (တာနိ) မူလာနိ-တို့သည်၊
 ကတိ၊ ဝိနယဂရုကာ-ဝိနယဂရုက အာပတ်တို့ကို၊ ဟေ၊ ဒုဋ္ဌုလ္လတ္တဒနာ-ဒုဋ္ဌုလ္လတ္တဒန
 အာပတ်တို့သည်၊ ဟေ။

၂။ **ဒေသနာဂါမိနိယာဒိ အာပတ္တိ။** (၄၇၅) ဒေသနာဂါမိနိယော-ဒေသနာဂါမိ
 အာပတ်တို့သည်၊ ဟေ၊ ဧတ္ထ-ဤအာပတ်တို့တွင်၊ ကတိ-တို့ကို၊ အပ္ပဋိကမ္မာ-မကုစား
 နိုင်သော အာပတ်တို့ဟူ၍၊ ဟေ၊ ဝုတ္တာ၊ ဝိကာလေ-၌၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်သော၊
 ခညရသော-စပါးရည်သည်၊ (ကပ္ပတိ-အပ်သနည်း)၊ ဟေ၊ ဧကော-သော၊ ခညရ
 သော-(လောဏသောဝိရက ဆေးဟူသော)စပါးရည်သည်၊ (ကပ္ပတိ)၊ [လောဏ
 သောဝိရက ဆေးဖော်နည်းသည် တတိယပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၊ ဝိနိတဝတ္ထု၌ ပါ၏။]
 ဟေ၊ ကတိနိ-အဘယ်မျှလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ-ညဉ့်ပြတ်ခြင်းကို၊
 (ပညတ္တော-နည်း) ဒွဂ်လာ-ဒွဂ်လအာပတ်တို့ကို၊ ဟေ။

အတ္တာနိ-ကို၊ ဝဇိတွာန-၍၊ ကတိ-တို့သို့၊ (အာပစ္ဆတိ)ဟေ၊ ဥတ္တိယာ-ဥတ်ဖြင့်၊
 ကရဏာ-ပြုခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စတို့သည်၊ ဟေ၊ ပါဏာတိပါတေ-
 ပါဏာတိပါတကြောင့်၊ ဟေ၊ ဝါစာ-နှုတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါရာဇိကာ-တို့သည်၊
 ဟေ၊ ဩဘာသနာ-ဩဘာသန အာပတ်တို့ကို၊ (ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ အာပတ်တို့ကို)၊
 ဟေ၊ သဉ္စိရိတ္တေန-သဉ္စိရိတ္တအာပတ် အစုနှင့်၊ ကတိ(အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဟောတိ)၊
 [အဖြေ၌လည်း ဤသို့ ထည့်ပေးပါ။]ဟေ၊ ကမ္မာနိ-တို့ကို၊ သင်္ဂဟာ-သိမ်းယူကြောင်း
 အရာတို့သည်၊ ဟေ၊ နာသိတကာ-ဖျက်ဆီးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဟေ၊ ကတိနိ-
 အဘယ်မျှလောက် ရဟန်းလောင်းတို့၏(အတွက်)၊ ဧကဝါစိကာ-တစ်ပြိုင်နက်
 ကမ္မဝါစာရွတ်ခြင်းသည်၊ (ဝဋ္ဌတိ-အပ်သနည်း)ဟေ၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဂ္ဂသ္မိ-
 ၌၊ ပါစိတ္တိယေန (သဒ္ဓိ) ဒုက္ကရာ-ကို၊ (ကတာ-ပြုတော်မူအပ်သလော၊) ဧတ္ထ-
 ဤ ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဂ်၌၊ ကတိ၊ နဝကာ-နဝကတို့ကို၊ ဝတ္တာ-အပ်ကုန်သနည်း၊
 ကတိနိ-အဘယ်မျှလောက်သော ဘိက္ခုနီတို့အား၊ စီဝရေန-ကြောင့်၊ (သင်္ကန်းပေး
 ခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ ဟောတိ) ဟေ၊ အာမကညေန-စပါးစိမ်းကို၊ ဘုဉ္ဇန္တာ

၅၁၈

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

(ဘုဉ္ဇနိယာ)-တောင်း၍စားသော ဘိက္ခုနီ၏။ ပါမိတ္တိယေန (သဒ္ဓိ) ဒုတ္တရာ-ကို၊ ကတာ-ပြုတော်မူအပ်သလော၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ကတိ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ပေ၊ ကိတ္တကာ-အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ ကုန်သော၊ ပေ။

☰

၃။ ပါမိတ္တိယ။ (၄၇၆) သဗ္ဗာနိ၊ နာနာဝတ္ထုကာနိ-အမျိုးမျိုးသော ဝတ္ထုရှိကုန်သော၊ ကတိ၊ ပါမိတ္တိယာနိ-တို့သို့၊ အပုဗ္ဗ-ရှေးလည်းမကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်းမကျ၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ အာပစ္စေယျ-ရောက်နိုင်သနည်း၊ပေ၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်သော အာပတ်တို့ကို၊ ဝါစာယ-စကားဖြင့်၊ ဒေသေယျ(ဣတိ)-ဒေသနာ ပြောရာ၏ ဟူ၍၊ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ-သည်၊ ဝုတ္တာ-နည်း၊ ပေ၊ ဧကဝါစာယ-တစ်ခွန်းတည်းသော စကားဖြင့်၊ ဒေသေယျ(ဣတိ)-ဟူ၍၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ၊ [ပါဠိယံ “ဧကဝါစာယဒေသေယျ ဝုတ္တာ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ”တိ ဧတ္ထ “ဒေသေယျာတိ ဝုတ္တာ”တိ ဣတိသဒ္ဓံ အဇ္ဈာဟရိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ သေသေသုပိ၊-ဝိမတိ။] ပေ၊ ကိဉ္ဇ-အဘယ်ကို၊ ကိတ္တေတွာ-ထုတ်ဖော်၍၊ ပေ၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ပေ၊ ဝေါဟာရ ပစ္စယာ-ပစ္စည်းနှင့်စပ်၍ ပြောဆိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပေ၊ ကတိနံ စေဝ-အဘယ်မျှလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သာ၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ-နည်း၊) အဓိကရဏေန-အဓိကရုဏ်းသည်လည်း၊ (ဟောတိ) [ပထမာအနက်၌ တတိယာ သက်ပါ။] ပေ၊ ပဉ္စန္ဒစေဝ-သီတင်းသုံးဘော် ၅ ဦးတို့၏သာ၊ ပေ၊ ဝုပသမေန-အဓိကရုဏ်းငြိမ်းခြင်းသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ ကတိဟိ၊ ဌာနေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သောဘတိ-တင့်တယ်သနည်း၊ ပေ။

☰

ရတ္တိ-၌၊ ကာယိကာ-ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော အာပတ်တို့သည်၊ ကတိ-နည်း၊ ပေ၊ နိဇ္ဈာယဿ-စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်ရှုသော ရဟန်း၏၊ ပေ၊ ကတိ အာနိသံသေ-တို့ကို၊ သမ္ပဿ-ကောင်းစွာမြော်မြင်သော ရဟန်းသည်၊ ပရေသံ-တို့၏(အပေါ်၌)၊ သဒ္ဓါယ-ယုံကြည်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဒေသယေ-ဒေသနာပြောရာသနည်း၊ ပေ၊ ကတိ ဌာနေ-အဘယ်မျှလောက်သောဌာန၌၊ မုသာဝါဒေါ (ဂစ္ဆတိ-ရောက်သနည်း၊) ဥပါလိပဉ္စက မုသာဝါဒဝဂ်၌ အကျယ်ပါခဲ့ပြီ။] ပေ၊ ကတိနံ-တို့၏၊ ဒေသနာယ-

ဘုဉ္ဇနာ၊ ပေ၊ ဒုတ္တရာ။ ။အမေးဝါကျဝယ် စာအုပ်များ၌ “ဘုဉ္ဇနာ၊ ပေ၊ ဒုတ္တရာ ကတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ အဖြေ၌ “ဘုဉ္ဇနာ၊ ပေ၊ ဒုတ္တရာ ကတာ”ဟု ရှိသောကြောင့် “ကတိ”၏ နေရာဝယ် “ကတာ”ဟု ရှိသင့်ပါသည်။ သစ်ဆိမ့်ဆရာတော်၏ နိဿယ၌လည်း “ကတာ-အပ်သလော”ဟုပင် ရှိပါသည်။ မှန်၏-အကယ်၍ “ကတိ”ဟု ပါ၌ရှိလျှင် “ကတိ”အရ အဖြေ၌ သရုပ်ထုတ်ပြရပေလိမ့်မည်၊ [ကတိနှင့်မေးသောဝါကျ၏ အဖြေများဟု ကြည့်ပါ။] ဤဂါထာနှင့် စာသွားတူသော “ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဂ္ဂသ္မိ”စသော ဂါထာ၌ကား အမေး၌ “ကတာ”ပုဒ်ပင် မပါတော့ပဲ အဖြေ၌သာပါသည်။

ခုတ်ထင်္ဂါထာသင်္ဂဏိက

၅၁၉

အစွယဒေသနာသည်လည်း၊ (အပြစ်ကို ပြောခြင်း၊ တောင်းပန် ခြင်းသည်လည်း)၊
 ဟောတိ၊ ဟေ၊ မုသာဝါဒေါ-သည်၊ ကတဂီဏော-အဘယ်မျှလောက်သော အင်္ဂါရှိ
 သနည်း၊ ဟေ၊ ဥပသမ္ပဒါ-သည်၊ ကတဝါစိတာ-အဘယ်မျှလောက်သော စကားရှိ
 သနည်း၊ ဟေ၊ ကတိဟိ-အဘယ်မျှလောက်သော အင်္ဂါတို့နှင့်၊ (သမန္တာဂတော-
 ကို)၊ ဘိက္ခုနောဝါဒကော-ဟူ၍၊ (သမန္တိတဗ္ဗော)၊ ဟေ၊ အဋ္ဌဝါစိကာ-ရှစ်ခွန်းသော
 စကားရှိ၏၊ အဋ္ဌန္တံ-ရှစ်ယောက်သော ဘိက္ခုနီတို့အား၊ ဟေ။

(နဝသု-သံဃာသင်းခွဲသော ၉-ပါးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ကတိနံ-တို့၏၊
 ဆေန္တံ-သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ခြင်းသည်၊ (ပါရာဇိကသည်)၊
 ဟေ၊ သဗ္ဗေသံ-တို့၏၊ ဧကဝတ္ထုကာ-တစ်ခုတည်းသော ဝတ္ထုရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-
 နံသလော)၊ (နဝသု) ဧကဿ-(စာရေးတံ ယူစေ၍ သံဃာသင်းခွဲသော) တစ်ပါး
 သောရဟန်း၏၊ ဟေ၊ စတုန္တံ-ဘောဒါနဝတ္ထုကရဟန်း ၄ ပါးတို့၏၊ ဟေ၊ စတုန္တံ
 စေဝ-ဓမ္မဝါဒီရဟန်း ၄ ပါးတို့၏သာလျှင်၊ ဟေ၊ ဧကဝတ္ထုကာ-သံဃာသောဒဟူသော
 တစ်ခုတည်းသော ဝတ္ထုရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဟေ၊ နဝဟိ-ကိုးပါးသော ရဟန်း
 တို့ဖြင့်၊ ဟေ၊ ဥတ္တိယာ-ဖြင့်၊ ကရဏာ-ပြုထိုက်သော ကံတို့သည်၊ နဝ။

၄။ အဝနုနိယပုဂ္ဂလာဒိ။ ၄၇၇။ ကတိ ဟေ၊ (တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
 အပေါ်၌၊) သာမိဓေန စ-အရိုအသေပြုမှုနှင့် တကွလည်း၊ [“သာမိဓိယာ”ဟု
 ဆိုလိုရင်းတည်း။] အဉ္စလိ-ကို၊ န (ကာတဗ္ဗော)-နည်း၊ ဟေ၊ ဣဓ-ဤသက်န်း
 ဝေဇနရာဌ (မျက်မှောက်၌)၊ ဒါတဗ္ဗံ-နည်း၊ ကတိနံ-တို့အား၊ သန္တေ-(လျှောက်ပတ်
 သော)ကိုယ်စားယူမည့်သူ ရှိလသော်၊ ဟေ၊ ပါရိဝါသိကော-ပရိဝါသ ကျင့်သုံးသော
 ရဟန်းသည်၊ ကတိသတံ-အဘယ်မျှ အရာရှိသော၊ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ရတ္တိ
 သတံ-ညဉ့်ပေါင်း တစ်ရာပတ်လုံး၊ ဆာဒယိတွာန-ဖုံးထားပြီး၍၊ (ဖုံးထားသော်)၊
 ကတိ၊ ရတ္တိယော-တို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ-ပရိဝါသနေပြီး၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်၊
 မုစ္ဆေယျ-အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ရာသနည်း၊ ဟေ၊ ဒသသတံ-တစ်ရာဆယ်လီရှိ
 သော၊ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ဟေ၊ စမ္မာယံ-စမ္မာမြို့၌၊ ဝိနယဝတ္ထုသ္မိ-ဝိနည်းနှင့်
 စပ်သော အကြောင်းအရာ၌၊ တစ်နည်း၊ စမ္မာယံ ဝိနယဝတ္ထုသ္မိ-စမ္မေယျက္ခန္ဓကဉ္စ၊
 ကတိ၊ ကမ္မဒေါသာ-အပြစ်တို့ကို၊ ဟေ၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသော ကံတို့ကိုပင်၊
 အဓမ္မိကာ-အဓမ္မိက ကံတို့ဟူ၍၊ ကတာ-ပြုတော်မူအပ်ကုန်သလော၊ [ဤ၌လည်း
 “ကတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “ကတာ”ဟု ရှိသည်၊ သီဟိုဠ်မှ၊ ယိုးဒယား
 မူ၌ကား “ကတာ”ပုဒ်ပင် မပါ။]

အနန္တဓိနေန-အဖြစ် အပျက်ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို အောင်
 တော်မူပြီးထသော၊ ဝါ-ရတော်မူပြီးထသော၊ တာဒိနာ-တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
 တော်မူထသော၊ ဝိဝေကဒဿိနာ-တဒင်္ဂါဒိ၊ စရိုငါးဝ၊ ဝိဝေကကို၊ လုံးဝကုန်စင်၊

၁၂၀

ဝရီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

သိမြင်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ယံ (ယာနိ)အာပတ္တိက္ခန္ဓာနိ-အကြင် အာပတ်အစုတို့ကို၊ ဒေသိတံ(ဒေသိတာနိ)-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတ္ထ-ဤ အာပတ်အစုတို့တွင်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်သော အာပတ်အစုတို့သည်၊ သမထေဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ သမ္ဘန္တိ-ငြိမ်းကုန်သနည်း၊ ဝိဘင်္ဂကောဝိဒ-ဥဘတောဝိဘင်း၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော ငါရှင်၊ တံ-ငါရှင်ကို၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးပါ၏၊ ဗြဟ္မဟိ-ဖြေပါလော၊ ယေ၊ ဧတ္ထ-ဤအာပတ်အစုတို့တွင်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော ပါရာဇိကအာပတ်အစုသည်၊ ယေ။

အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊ ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ကတိ-နိသော၊ အာပါယိကာ-အပါယ်၌ ဖြစ် လတ္တံ့သော သံဃဘောဒကရဟန်းတို့ကို၊ ဝုတ္တာ-နိသနည်း၊ ဝိနယံ-ဝိနည်းကို၊ ပဋိဇာနန္တဿ-သိ၏ဟု ဝန်ခံသော၊ တေ-အရှင်၏၊ ဝိနယာနိ-ဝိနည်းတို့ကို၊ သုဏောမ-နာလိုပါကုန်၏၊ [ဝိနယံ ပဋိဇာနန္တဿာတိ ဝိနယံ ဇာနာမိတိ ပဋိဇာနန္တဿ၊-ဝိမတိ။] ဆဉ်နဒိယမုသတာ-၆ ပါးဖြင့် ယုတ်လျော့သော အခွဲအားဖြင့် ၂ ရာရှိကုန်သော၊ ဝါ-(၁၄၄)ယောက်ကုန်သော၊ ယေ၊ သံဃဘောဒကာ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ယေ၊ ကတိ-ကုန်သော၊ နာပါယိကာ(န+အာပါယိကာ)-အပါယ်၌ မဖြစ် လတ္တံ့သူတို့ကို၊ ယေ၊ ဝုတ္တာ ယေ၊ အဋ္ဌာရသ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ယေ၊ အဋ္ဌကာ-အဋ္ဌကတို့ကို၊ ယေ။

၅။ သောဋ္ဌသကမ္မာဒိ

(၄၇၈) “ကတိ ကမ္မာနိ ဝုတ္တာနိ”စသော ဂါထာတို့ လွယ်ပြီ၊ “အဋ္ဌာသိတိ သတံ-တစ်ရာရှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော”ဟု ဆိုပါ၊ အဆုံးဂါထာ၌ “ယာဝ-အကြင်မျှ လောက်၊ တယာ-သည်၊ သုပုစ္ဆိတံ-ကောင်းစွာ မေးအပ်ပြီ၊ ယာဝ-လောက်၊ မယာ-သည်၊ သုဝိသုစ္ဆိတံ-ကောင်းစွာ ဖြေဆိုအပ်၏၊ (တာဝ-လောက်)၊ ပုစ္ဆာ (ယ) ဝါ-ပုစ္ဆာ၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသုဇ္ဇနာယ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ အသုတ္တကံ-ဘုရားဟောဖော်၊ ပါဠိတော်မှကင်းသော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော စကားသည်၊ နတ္ထိ၊ [အသုတ္တကန္တိ သုတ္တဝိရဟိတံ၊ သုတ္တတော အပနိတံ နတ္ထိတိ အတ္ထော၊-သာရတ္ထ။]

ဒုတိယဂါထာသင်္ဂဏိကံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

သေဒမောဇနဂါထာ

၁။ အဝိပ္ပဝါသပဉ္စာ။ ၄၇၉။ ဘိက္ခုဟိစ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီဟိ စ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အသံဝါသော-ဥပုသ်ပဝါရဏာ စသော သံဝါသမရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဟိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဧကဇ္ဈော-အချို့သော၊ သဗ္ဗောဂေါ-(မေထုနဓမ္မ စသော) မအပ်သော အတူတကွ သုံးဆောင်မှုကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ (တေန-ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့်)၊ အဝိပ္ပဝါသေန-မကင်းမှု၍ နေခြင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊

သောပဉ္စာ-ဤပြဿနာကို၊ ကုသလေဟိ-ဝိနည်းကျမ်းကျင်၊ ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ-ကြံစည်အပ်ပြီ။ ဤကား အမေးဖြစ်အောင် အနက်ပေးခြင်းတည်း။ အဖြေ ဖြစ်အောင်ကား “စိန္တိတာ-ကလေး၏ မိခင်ဖြစ်သော ဘိက္ခုနီဟူ၍၊ ဝါ-ဘိက္ခုနီ၏ ကလေးဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ”ဟု အနက်ပေးပါ။ နောက်နောက်ဂါထာတို့၌လည်း နည်းမှီသိပါ။ လွယ်ကူအောင် အဖြေကို တစ်ခါတည်း အနက်ပေးပါမည်။]

ပဉ္စ-ငါးမျိုးကုန်သော၊ (ယာနိ-အကြင်ဝတ္ထုတို့ကို၊) အဝိသန္ဓိယံ-မစွန့်ထိုက် ဟူ၍၊ အဝေဘင်္ဂီယံ-မဝေဖန်ထိုက်ဟူ၍၊ မဟေသီနာ-ဘုရားရှင်သည်၊ ဝုတ္တာ (ဝုတ္တာနိ)-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တာနိ-တို့ကို)၊ ဝိသန္ဓိဿ-စွန့်သော ရဟန်း ၏၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-သုံးစွဲသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သောပဉ္စာ- ကို၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-ဂရုဘဏ်ချင်း လဲလှယ်သော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ဒသ-တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလေ-သေနာသနက္ခန္ဓက၌ လာသော အဝန္တိယ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ န ဝဒါမိ-ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ ဧကာဒသ-ကုန်သော၊ ဝိဝန္တိယ (ဝိဝန္တိယာပိ)-မဟာဓန္ဓက၌ ဟောတော်မူအပ်သော ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း၊ (န ဝဒါမိ)၊ ဝုဗ္ဗ-သီတင်းကြီးရဟန်းကို၊ ဝန္တဿ-ရှိခိုးသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-နဂ္ဂဖြစ်သော သီတင်းကြီးရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ န ဥက္ခိတ္တကော-ဥက္ခိတ္တကလည်း မဟုတ်၊ နစ ပရိဝါသိကော-ပရိဝါသ်ကျင့်သုံးသော ရဟန်းလည်းမဟုတ်၊ န သံဃဘိန္ဒော- သံဃာသင်းခွဲသော ရဟန်းလည်း မဟုတ်၊ န စ ပက္ခသင်္ကန္တော-တိတ္ထိဘောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့သော ရဟန်းလည်း မဟုတ်၊ သမာနသံဝါသကဘူမိယာ-သမာန သံဝါသကဘုံ၌(သမာနသံဝါသက၏ အဖြစ်၌) ဌိတော-၏၊ (သော-သည်၊) ကထံ-လျှင်၊ သိက္ခာယ-အားဖြင့်၊ အသာဓာရဏော-အခြားရဟန်းတို့နှင့် မဆက်ဆံ သည်၊ သိယာန-ဖြစ်ရာပါသနည်း၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-ဆတ္တာသည် ဖြစ်ဖူးသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္ထုပသဉ္စိတံ-စီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ကုသလံ- ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ပရိပုစ္ဆမာနော-မေးတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ) ဥပေတိ- ပရိသတ်သို့ ချဉ်းကပ်တော်မူ၏၊ န ဇီဝတိ-အသက်ရှင်သူလည်း မဟုတ်၊ န မတော-သေသောပုဂ္ဂိုလ်လည်း မဟုတ်၊ န ပရိနိဗ္ဗုတော-ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မဟုတ်၊ တံ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ကတမံ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့ သည်၊ ဝဒန္တိ-မိန့်တော်မူကြကုန်သနည်း၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-နိမ္မိတဗုဒ္ဓဟူ၍ ကြံစည် အပ်ပြီ။

၁၂၂

ဝရီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

ဥစ္စက္ခကော-ညှပ်ရိုး ၂ ပက်၏ အထက်အရပ်၌ဖြစ်သော မုခမက်၌၊ (ပါရာဇိက-ကို)၊ န ဝဒါမိ-မဆိုလို၊ အစောနာဘိ-ချက်၏ အောက်အရပ်ဖြစ်သော ဝစ္စမက်၊ ပဿာဝမက်ကို၊ ဝိဝဇ္ဇိယ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ-မေထုန်မှီဝဲ ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကထ-လျှင်၊ ပါရာဇိကော-ပါရာဇိကကျသသည်၊ သိယာ-သနည်း၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-ကဗန္ဓိပြိတ္တာ၏ ပါးစပ်၌ မေထုန်မှီဝဲသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ယော ဘိက္ခု-သည်၊ သညာဓိကာယ-ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေအပ်သော တောင်းခြင်း ဖြင့်၊ အဒေသိတ ဝတ္ထုကံ-သော၊ ပမာဏာတိက္ကန္တ-သော၊ သာရမ္ဘ-သော၊ အပရိတ္တမနံ-သော၊ ကုဋ်-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ (တဿ-၏၊) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-တိဏန္တာဒနကုဋ်ကိုပြုသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ယော ဘိက္ခု-သည်၊ သညာဓိကာယ ပေ၊ ကရောတိ၊ ပေ၊ (တဿ) အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-သဗ္ဗမတ္တိကာမယကုဋ်ကို ပြုသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ကာယိကံ-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပယောဂံ-ကို၊ (လွန်ကျူးမှုကို)၊ န အာစရေ-မပြုကျင့်ရာ၊ ဝါစာယဝိ-နှုတ်ဖြင့်လည်း၊ ပရေ-သူတစ်ပါးတို့ကို၊ နစ ဘဏေယျ-ပြောလည်း မပြောရာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ ဂရုကံ-ဂရုကဖြစ်သော၊ ဆေဇ္ဇဝတ္ထု-သာသနာတော်၌ အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ကြောင်းဖြစ်သော ပါရာဇိကသို့၊ အာပစ္စေယျ-ကျရာ၏၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ ဘိက္ခုနီဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ယော သန္ဓေ-အကြင်သူတော်ကောင်းသည်၊ ကာယိကံ-၌လည်းဖြစ်သော၊ ဝါစသိကံ-၌လည်းဖြစ်သော၊ ကိဉ္စိ၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ န (ကရေယျ)-ရာ၊ မနသာဝိ-မနောဒွါရဖြင့်လည်း၊ (ကိဉ္စိ) ပါပံ န ကရေယျ၊ သော-သည်၊ (“ဘဝ” ၌ စပ်၊) ဝါ-ကို၊ နာသိတော-ဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ (အသွင်ကိုဖျက်၊ လူထွက်စေ အပ်သည်၊ သမာနော-သော်၊) ကိဉ္စိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ သုနာသိတော-ကောင်းစွာ ဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ (ကောင်းစွာ ဖျက်ဆီးရာရောက်သည်၊) ဘဝေ-ဖြစ်ရာသနည်း၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-ပဏ္ဍုက်စသော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

(ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊) ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ မနုဇ္ဈေန-လူနှင့်တကွ၊ ဝါစာ (ဝါစာယ)-နှုတ်ဖြင့်၊ အနာလပန္ဓေ-မပြောဆိုသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရေ-စကားပြောဘက်မှတစ်ပါး အခြားသူတို့ကို၊ (သန္ဓာယ-ရည်မှန်း၍၊) ဂိရံစ-စကားသံကိုလည်း၊ န ဘဏေယျ-မပြောဆိုရာ၊ (သော-သည်၊) ဝါစသိကံ-ဝစီ ဒွါရ၌ဖြစ်သော၊ နကာယိကံ-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သည်မဟုတ်သော၊ (အာပတ္တိ-သို့၊)

အာပဇ္ဇေယျ-ရောက်ရာ၏။ ပေ၊ စိန္တိတာ-ပါတိမောက်ရွတ်ပြရာ၌ မိမိမှာရှိသော အာပတ်ကို ထင်စွာမပြုစေခြင်းကြောင့် သမ္မစာနမုသာဝါဒ ဒုက္ခိယအာပတ်သို့ ရောက်သော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ဗုဒ္ဓဝရေန-ဘုရားမြတ်သည်၊ ဝဏ္ဏိတာ-ဖွင့်လှစ်ထုတ်ဖော်၊ ပညတ်တော်မူအပ် ကုန်သော၊ သံဃာဒီသေသာ-တို့မည်သော၊ စတုရော၊ သိက္ခာပဒါ-တို့သည်၊ ဘဝေယျ-ရှိကုန်ရာ၏။ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သို့၊ (အာပတ်တို့သို့၊) ဧကပ္ပယောဂေန-တစ်ပြိုင်နက်သော ပယောဂဖြင့်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရာ၏။ ပေ၊ စိန္တိတာ-အရုဏ်တက်ရာအခါဝယ် ရွာတစ်ပါး၌ အကျုံးဝင်သော မြစ်တဖက်ကမ်းသို့ သက်ရောက်သော ဘိက္ခုနီဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ဥဘော-၂ ဦးလုံးတို့သည်၊ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာ-ဧကတော ဥပသမ္ပန္နတို့ သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဥဘိန္ဒ-၂ ဦးလုံးတို့၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ စိဝရ်-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဏေယျ- ခံယူအံ့၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ နာနာ-ထူးကုန်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ စိန္တိတာ-ဘိက္ခုနီ သန္တိကေ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာ၊ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာ ၂ ဦးတို့၏လက်မှ သင်္ကန်းကိုခံယူသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

စတုရော-၄ ယောက်ကုန်သော၊ ဧနာ-ရဟန်းတို့သည်၊ သံဝိဇာယ-သဘောတူ စီစဉ်၍၊ (ဝါ-တိုင်ပင်၍)၊ ဂရုဘဏ္ဍာ-တစ်မတ်၊ တစ်မတ်ထက် ပိုလွန်သော ဂရုဘဏ် ကို၊ အဝဟရံ-ခိုးဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ တယော-သုံးယောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ပါရာဇိကာ-ပါရာဇိက ကျကုန်၏။ ဧကော-တစ်ပါးသည်၊ န ပါရာဇိကော- ပါရာဇိက မကျ၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-ဆရာ တပည့် ၄ ယောက်တို့ဟူ၍ ကြံစည် အပ်ပြီ။

၂။ ပါရာဇိကာဒိပဉ္စာ။ (၄၈၀)။ ဣတ္ထိစ-မိန်းမသည်ကား၊ အဗ္ဘန္တရေ- အိမ်၏အတွင်း၌၊ သိယာ-ရှိရာ၏။ ဘိက္ခုစ-သည်ကား၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အိမ်၏အပြင်၌၊ သိယာ-၏။ တသ္မိဃရေ-၌၊ ဆိဒ္ဓံ-အပေါက်သည်၊ နတ္ထိ၊ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ- ကြောင့်၊ ကထံ-လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ပါရာဇိကော-ပါရာဇိကကျသူသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာပါသနည်း၊ ပေ၊ စိန္တိတာ-ဒုဿကုဋိ၌ ကာအပ်သော အဝတ်နှင့် တကွ မေထုန်မှီဝဲသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

တေလံ-ဆီကိုလည်းကောင်း၊ မဇုံ-ပျားရည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖာဏိတဉ္စာပိ- တင်လဲကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပိ-ထောပတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ နိက္ခိပေယျ-သိမ်းထားရာ၏။ သတ္တာပော-၇ ရက်သည်၊ အဝီတိဝတ္ထေ-မလွန်မီ၊ ပစ္စယေ-ဂေလညအကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ ပရိ ဘုဉ္ဇန္တဿ-သုံးဆောင်သောရဟန်း၏။ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ စိန္တိတာ- လိနိပြန်သောရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

နိသဂ္ဂိယေန-စွန်ခြင်းဝိနည်းကံနှင့်တကွ၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သို့လည်းကောင်း၊ [“အာပတ္တိ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဂါထာဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်ဈေးထားသည်။] သုဒ္ဓကေန-နိသဂ္ဂိယမဖက်၊ သက်သက်အားဖြင့်၊ ပါစိတ္တိယံ-သို့လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရာ၏၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-သံဃာ့အထံသို့ ညွတ်ပြီးသော သင်္ကန်း ၂ ထည်တွင် တစ်ထည်ကို မိမိသို့၊ တစ်ထည်ကို အခြား ရဟန်းသို့ ညွတ်စေသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ဝိသတိယာ-၂ ကျိပ် အရေအတွက်အားဖြင့်၊ သမာဂတာ-ကောင်းစွာ ရောက်လာကြကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သမဂ္ဂသညိနော-သမဂ္ဂဟု အမှတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကမ္မ-ကို၊ ကရေယျ-ရာ၏၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းတစ်ပါးသည်၊ ဒွါဒသယောဇနေ-တစ်ဆယ့်နှစ်ယူနောရှိအောင် ဆေးသောအရပ်၌၊ ဌိတော-တည်နေသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ [သိယာ ၂ ပုဒ်တွင် ပထမပုဒ်ကို အနက်မရှိဟု ကြံပါ။] တံ ကမ္မဉ္စ-သည်လည်း၊ ဝဂ္ဂပစ္စယာ-ဝဂ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကုပ္ပေယျ-ပျက်ရာ၏၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-တစ်ဆယ့်နှစ်ယူနောကျယ်သော ဂါမသိမ်အတွင်းဝယ် တစ်နေရာ၌ ရဟန်းတစ်ပါးရှိနေစဉ် ပြုအပ်သော ကံဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။ [ဤ ဂါထာအဖွင့်ကို ဝိမတိ၌ ကြည့်ပါ။]

ပဒဝိတိဟာရမတ္တေန-ခြေလှမ်းကာမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ-နှုတ်ဖြင့်၊ ဘဏိတေနစ-ပြောဆိုအပ်ကာမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာနိ-န်သော၊ ဂရုကာနိ-ဂရုကာဖြစ်ကုန်သော၊ သပ္ပဒိကမ္မာနိ-ကုစားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသဋ္ဌိ-၆၄ ပါးသော၊ အာပတ္တိယော-တို့သို့၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ (တစ်ပြိုင်နက်)၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရာ၏၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-ယောက်ျားတစ်ယောက်အတွက် ခြောက်ဆယ့် လေးယောက်သော မိန်းမတို့ကို အောင်သွယ်ပေးသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

(ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊) အန္တရဝါသကေန-သင်းပိုင်ကို၊ နိဝတ္တော-ဝတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒိဂ္ဂဏံ-ဧကသီနှင့်တကွ ၂ ထပ်ဖြစ်သော၊ သံဃာဋီ-သင်္ကန်းကြီးကို၊ ပါရတော-မြဲသည်၊ (ဟောတိ၊ တဿ-၏)၊ သဗ္ဗာနိ-န်သော၊ တာနိ-ထိုသင်္ကန်းသုံးထည်တို့သည်၊ နိသဂ္ဂိယာနိ-နိသဂ္ဂိထိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-ဝတ်အပ်၊ ၂ ထပ်ပြု၍ မြဲအပ်သော သင်္ကန်း၏အနားကို ဘိက္ခုနီအား ဖွပ်လျှော်ခိုင်းသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

အာပဇ္ဇေယျ ဧကတော။ ။စာအုပ်များ၌ “အာပဇ္ဇန္တဿ” ဟု တွေ့ရ၏။ သို့သော် ထိုအတိုင်း အနက်ပေး၍ မဖြစ်ပါ။ “ဧကံ၊ မယံ ဧကံ ဣမဿ ဒေဟီ”တိ ဧဝံ ဧကဝါစာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ “အာပဇ္ဇေယျ ဧကတော”တိ ဝုတ္တံ၊-နိသဂ္ဂိယ၊ ပတ္တဝဂ်၊ ပရိဏတသိက္ခာပုဒ် အဖွင့် သာရတ္ထ၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ “အာပဇ္ဇေယျ”ဟူသော ရှိသင့်ပါသည်။

ဥတ္တိပိ-ဥတ်သည်လည်း၊ န စ အတ္တိ-မရှိ၊ (မပါ)၊ ကမ္မဝါစာပန-သည်လည်း၊ နစ (အတ္တိ)၊ ဧဟိ ဘိက္ခုတိ-ဧဟိဘိက္ခုဟူ၍၊ စိနော-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နစ အဝေါစ-မိန့်တော်မမူ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သရဏဂမနဓိ-သရဏဂုံသည်လည်း၊ န အတ္တိ၊ [သရဏဂုံဖြင့်လည်း မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်ဟူလို] အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပသမ္ပဒါစ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ အကုပ္ပာ-မပျက်ဆီးအပ်၊ မပျက်ဆီးနိုင်၊ ဝါ-မပျက်၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ၏ ဥပသမ္ပဒါဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

မန္တော-နဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န မာတရံ-အမိလည်းမဟုတ်သော၊ ဣတ္ထိ-ကို၊ ဟနေ-သတ်ရာ၏၊ န ပိတရံ-အဖလည်းမဟုတ်သော၊ ပုရိသံ-ကို၊ ဟနေ-ရာ၏၊ အနရိယံ-အရိယာမဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဟနေယျ-ရာ၏၊ တေနစ-ထိုသို့သတ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ အနန္တရံ-အနန္တရိယကံသို့၊ ဖုဿ-ရောက်၏၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-ရဟန္တာမဟုတ်သော လိနံပြန်သော အမိ(အဖ)ကို သတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

မာတရံ-အမိရင်းဖြစ်သော၊ ဣတ္ထိစ-ကိုလည်း၊ ဟနေ-ရာ၏၊ ပိတရံ-အဖရင်းဖြစ်သော၊ ပုရိသဉ္စ၊ ဟနေ-ရာ၏၊ မာတရံ ပိတရံ-အမိရင်းအဖရင်းကို၊ ဟန္တာ-သတ်ပြီး၍၊ တေနစ-ထိုသတ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ အနန္တရံ န ဖုဿ၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-တိရိစ္ဆာန်ဖြစ်သော အမိအဖကိုသတ်သော၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

အစောဒယိတွာ-မစောဒနာမူ၍၊ အသာရယိတွာ-အပြစ်ကို အမှတ်မရစေမူ၍၊ အသမ္ပုဇီဘူတဿ-မျက်ကွယ်၌ ဖြစ်၍ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (အပေါ်၌)၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကရေယျ-ရာ၏၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ ကမ္မဉ္စ-သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သုကတံ-ကောင်းစွာပြုအပ်သည်၊ (ကောင်းစွာပြုအပ်ရာ ရောက်သည်)၊ ဘဝေယျ၊ ကာရဏော-ကံပြုသော၊ သံဃောစ-သည်လည်း၊ အနာပတ္တိကော-အာပတ်မရှိသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-ဒုတေနုပသမ္ပဒါဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။ [ဒုတိယဂါထာ၌ “စိန္တိတာ-ပဏ္ဍုက်စသူတို့၏ ဥပသမ္ပဒါဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ”ဟု ပေးပါ။]

ဆိန္တုဿ-ဖြတ်သော ရဟန်းတစ်ပါး၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဆိန္တုဿ-၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဆာဒေန္တုဿ-ဖုံးသော ရဟန်းတစ်ပါး၏၊ ဩ၊ ဆာဒေန္တုဿ-၏၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-တောဗ္ဗိသစ်ပင်စသည်တို့ကို ဖြတ်သောရဟန်း၏ အာပတ်၊ ဆံပင်စသည်ကို ဖြတ်သောရဟန်း၏ အနာပတ်၊ အာပတ်ကို ဖုံးသော ရဟန်း၏ အာပတ်၊ ကျောင်းစသည်ကို မိုးကာသောရဟန်း၏ အာပတ်ဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

သ္မိ

ပရိဝါရပါဠိတော် နိဿယ

သစ္စ-အမှန်ကို၊ ဘဏန္တော-ပြောသောရဟန်းသည်၊ ဂရုကံ-ဂရုကသံဃာဒီ
သေသံအာပတ်သို့၊ (အာပဇ္ဇိတိ)၊ မုသာ-မမှန်သောစကားကို၊ ဘာသတောစ-
ပြောဆိုသော ရဟန်း၏ကား၊ လဟု-လဟုကပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
မုသာ-ကို၊ ဘဏန္တော-သည်၊ ဂရုကံ (အာပဇ္ဇိတိ)၊ သစ္စ-ကို၊ ဘာသတောစ-
၏ကား၊ လဟု (ဟောတိ)၊ ခေ၊ စိန္တိတာ-သိခရဏီသိစသည်ဖြင့် အမှန်ကိုပြော
သောရဟန်း၊ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒကို ပြောသောရဟန်း၊ မဟုတ်မမှန်သော ဥတ္တရိ
မနုဿဓမ္မကို ပြောသောရဟန်း၊ ဟုတ်မှန်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောသော
ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

၃။ ပါစိတ္တိယာဒိပဉ္စာ။ (၄၈၁)။ အဓိဋ္ဌိတံ-အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးလည်းဖြစ်သော၊
ရဇနာယ-ဆိုးရည်ဖြင့်၊ [“ရဇနေန”ဟု ဆိုလိုလျက် ပုံလိန်မှ ဣတ္ထိလိန်ပြန်နေသည်၊]
ရတ္တံ-ဆိုးအပ်ပြီးလည်းဖြစ်သော၊ ကပ္ပကတမ္ဗိ-ပြုအပ်ပြီးသော ကပ္ပဗိန္နုရှိသည်
လည်း၊ သန္တံ-ဖြစ်သော၊ (စိဝရံ-ကို)၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ-ဝတ်ရုံသုံးစွဲသော ရဟန်း၏၊
အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ခေ၊ စိန္တိတာ-နိသဂ္ဂိယသင်္ကန်းကို မစွန့်ပဲ ဝတ်ရုံသုံးစွဲသော
ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

(ယော) ဘိက္ခု-သည်၊ သူရိယေ-သည်၊ အတ္တင်္ဂတေ-ဝင်လသော်၊ မံသာနိ-
အသားတို့ကို၊ ခါယတိ-ခဲစား၏၊ န ဥမ္ပတ္တကော-ရူးသူလည်းမဟုတ်၊ နစ ပန
ဓိတ္တဓိတ္တော-ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသူလည်း မဟုတ်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဝေဒနာ
ဇ္ဈာပိ-သည်လည်း၊ န ဘဝေယျ-ရာ၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အာပတ္တိစ-သည်
လည်း၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ သောစ ဓမ္မော-ထိုတရားသဘောကိုလည်း၊ သုဂတေန-
မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်၊ ပညတ်အပ်ပြီ၊ ခေ၊ စိန္တိတာ-
(စားမြုံ့ပြန်တတ်သော)ရောမန္တကရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ရတ္တဓိတ္တော-တပ်မက်သောစိတ်ရှိသူသည်၊ န (ဟောတိ)၊ [မေထုနဓမ္မကို မလွန်
ကျူး-ဟူလို။] ဝေယျဓိတ္တောစ-ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်း စိတ်ရှိသူသည်လည်း၊ န
ပန ဟောတိ-မဟုတ်၊ [အဒိန္နာဒါနကို မလွန်ကျူး-ဟူလို။] သော-ထိုရဟန်းသည်၊
ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ မရဏာယဇာပိ-သေခြင်းငှာလည်း၊ န စေတယိ-မဆုဆော်၊
သလာကံ-စာရေးတံကို၊ ဒေန္တဿ-ပေးသော၊ (အဿ-ထိုရဟန်း၏) ဆေဇ္ဇံ-
သာသနာဝယ် အမြစ်ရင်း၏ ပြတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ (သလာကံ-ကို)၊ ပဋိဂ္ဂ
ဏန္တဿ-ခံယူသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ခေ၊ စိန္တိတာ-သံဃာဒါက
ရဟန်း၊ ဘောဒါနဝတ္တကရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

သာသကံသမ္ပတံ-ယုံမှားဖွယ်ရှိသည်ဟု သမုတ်အပ်သော၊ အာရညကံဇာပိ-
တောကျောင်းသည်လည်း၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ သံဇောန-သည်၊ သမုတိဇာပိ-
အဝိပွဝါသသမုတိကိုလည်း၊ န ဒိန္နာ-မပေးအပ်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊

သောသောနဂါထာ

၁၇

ကထိနံ-ကထိနံကိုလည်း၊ န အတ္ထုတံ-မခင်းအပ်၊ တတ္ထေဝ-ထို(မိမိနေရာ) အရပ်၌ပင်၊ စိဝရံ-ကို၊ နိက္ခိပိတွာ-ထားခဲ့၍၊ အဒ္ဓယောနံ-ယူနာဝက်ခရီးကို၊ ဂစ္ဆေယျ-ရာ၏၊ တတ္ထေဝ-ထို ရောက်ရာအရပ်၌ပင်၊ အရုဏံ-အရုဏ်ကို၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တဿ-တက်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-တစ်မျိုး တည်း၏ အပိုင်ဖြစ်သော တစ်ယူနာစသည် ကျယ်ပြန့်သော သစ်ပင်အောက်၌ သင်္ကန်းထားသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ကာယိကာနိ-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ န ဝါစသိကာနိ-ဝစိဒွါရ၌ ဖြစ်သည် မဟုတ်ကုန်သော၊ နာနာဝတ္ထုကာနိ-အမျိုးမျိုးသော ဝတ္ထုရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗာနိ- အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့သို့၊ (အာပတ်တို့သို့၊) အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကတော၊ အာပစ္စေယျ-ရာ၏၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-များစွာသော မိန်းမတို့၏ ဆံပင် (သို့မဟုတ်) လက်ချောင်းတို့ကို တပေါင်းတည်း ဆွဲကိုင်သော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။ [ဒုတိယဂါထာ၌ “စိန္တိတာ-များသော မိန်းမတို့အား တစ်ခွန်းထည်းသော စကားဖြင့် ရဲ့ရင်းသောစကားကို ပြောသော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ”ဟု ပေးပါ။]

တိဿိတ္ထိယော-(တိဿော+ဣတ္ထိယော၊ တိသု ဣတ္ထိသု)-(လူမိန်းမ၊ နတ် မိန်းမ၊ တိရစ္ဆာန်မိန်းမဟူသော) သုံးယောက်သော မိန်းမတို့၌၊ (ယံ မေထုနံ အတ္ထိ)၊ တံ မေထုနံ-ကို၊ န သေဝေ-မမှီဝဲ၊ တယော-(လူယောက်ျား၊ နတ် ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားအားဖြင့်) ၃ ယောက်ကုန်သော၊ ပုရိသေ-တို့သို့ လည်းကောင်း၊ တယော-(လူ၊ နတ်၊ တိရစ္ဆာန်အားဖြင့်) ၃ ယောက်စီ ဖြစ်ကုန်သော၊ အနရိယပဏ္ဍကေ-မြင့်မြတ်သူ မဟုတ်သော ဥဘတောဗျဉ်း၊ ပဏ္ဍုက်တို့သို့လည်း ကောင်း၊ (ဥပဂန္တာ-ကပ်၍၊) မေထုနံ-ကို၊ (န သေဝေ) ဗျဉ္ဇနသ္မိတ-မိမိ၏ နိမိတ်၌ လည်း၊ မေထုနံ-ကို၊ န အာစရေ-မပြုကျင့်၊ (အထ-ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်၊) မေထုနဓမ္မ ပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ဆေဇ္ဇံ-သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ခြင်း သည်၊ (ပါရာဇိကကျခြင်းသည်၊) သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဩ၊ စိန္တိတာ-အဋ္ဌဝတ္ထုကာ ဘိက္ခုနီဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

မာတရံ-မယ်တော်ကို၊ စိဝရံ-ကို၊ ယာစေ-တောင်း၏၊ သံဃေ-၌၊ ပရိဏတံ စ-ညွတ်ပြီး သင်္ကန်းသည်လည်း၊ နော-မဟုတ်၊ [ဤစကားဖြင့် သံဃပရိဏတ သိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ်မသင့်ပုံကို ပြသည်။] ဧကန-အဘယ်သိက္ခာပုဒ်ကြောင့်၊ အဿ-ထို တောင်းသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဉာတကေ- ဆွေမျိုးတော်သူ၌၊ (ယာစန္တဿ-တောင်းသော ရဟန်း၏၊) အနာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ [“အနာပတ္တိစ ဉာတကေ”ဖြင့် အညာတကဝိညတ္တိ သိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ် မသင့်ပုံကို ပြသည်။] ဩ၊ စိန္တိတာ-ဝဿိကသာဓိကာသမယ၏ပြင်ဘက်

၁၂၈

ဝရီဝါရပါဠိတော် နိဿယ

အခါ၌ ဝဿိကသာဓိကာ သင်္ကန်းအကျိုးငှာ သတိဖြစ်စေမှုကို ပြုခြင်းကြောင့် ဝဿိကသာဓိကာ သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အာပတ်သင့်သော ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ကုဋ္ဌေါ-အမျက်ထွက်သူသည်၊ အာရာဇကော-ရဟန်းတို့ကို နှစ်သက်စေတတ် (နှစ်သက်စေနိုင်)သည်၊ ဟောတိ၊ ကုဋ္ဌေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂရဟိတော-ကဲ့ရဲ့ထိုက် သည်၊ ဟောတိ၊ အထ-ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်၊ ယေန (ဓမ္မေန)-အကြင်တရားကြောင့်၊ ကုဋ္ဌေါ-အမျက်ထွက်သူကို၊ ပသံသိတော-ဈိုးမွမ်းထိုက်၏၊ သောဓမ္မော-သည်၊ ကော နာမ-အဘယ်မည်သော တရားနည်း၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-တိတ္ထိယကျင့်ဝတ်ဟု ကြံစည်အပ်ပြီ။ [ဒုတိယဂါထာ၌ “တုဋ္ဌော-နှစ်သက်သူသည် စသည်ဆိုပါ၊ အဖြေ တူပြီ။]

သံဃာဒိဿသံ-သို့လည်းကောင်း၊ ဟေ၊ ဒုက္ကဋ်-သို့လည်းကောင်း၊ ဧကတော အာပဇ္ဇေယျ-ရာ၏၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-မိမိက အဝသုတဖြစ်လျက် အဝသုတ ယောက္ခား၏လက်မှ ဆွမ်းကို ယူပြီးလျှင် အကပ္ပိယမံသ၊ လသုနနှင့် ပဏိတ ဘောဇဉ်တို့ကို ရော၍ စားသောဘိက္ခုနီဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

ဥဘော-သာမဏေ ၂ ပါးလုံးတို့သည်၊ ပရိပုဏ္ဏဝိသတိဝဿာ-ပြည့်သော အနှစ် ၂၀ ရှိကုန်၏၊ ဥဘိန္ဒူ-တို့၏၊ ဧကုပဇ္ဈာယော-တစ်ပါးတည်းသော ဥပဇ္ဈာယ် သည်လည်းကောင်း၊ ဧကာစရိယော-တစ်ပါးတည်းသော ကမ္မဝါစာ ဆရာသည် လည်းကောင်း၊ ဧကာ-တစ်ပြိုင်နက်သော၊ ကမ္မဝါစာ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ (အထ-ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်၊) ဧကော-တစ်ပါးသော သာမဏေသည်၊ ဥပသမ္ပန္နော- ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်၏၊ ဧကော-သည်၊ အနုပသမ္ပန္နော-ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာကို ဒွန်တွဲ၍ ရွတ်ဖတ်ရာ၌ မြေ၌ တည်သော သာမဏေတစ်ပါးနှင့်၊ ကောင်းကင်၌တည်သော သာမဏေတစ်ပါး ဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။ [ကောင်းကင်၌တည်သော သာမဏေ ရဟန်းမဖြစ်။]

(ယံ ဝတ္တံ-အကြင် ဝတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊) အကပ္ပကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော ကပ္ပဗိဇ္ဈ လည်း မရှိ၊ ရဇနာယဝိ-ဖြင့်လည်း၊ န ရတ္တံ-မဆိုးအပ်၊ (ယော ဘိက္ခု-သည်၊) တေန-ထိုအဝတ်ဖြင့်၊ နိဝတ္ထော-ဝတ်လျက်၊ ယေနကာမံ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဝဇ္ဇေယျ- သွားနိုင်၏၊ အဿစ-ထို ရဟန်း၏လည်း၊ အာပတ္တိံ န ဟောတိ၊ သောဓ မ္မော-ကိုလည်း၊ သုဂတေန-သည်၊ ဒေသိတော-အပ်ပြီ၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ- အစွန့် စီဝရ ရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။

န ဒေတိ-တိုက်တွန်းတတ်သော ဘိက္ခုနီကလည်း မပေး၊ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- တိုက်တွန်းအပ်သော ဘိက္ခုနီကလည်း မခံယူ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟော- ခံယူမှုသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ-မရှိ၊ (အထ-လျက်၊) န လဟုကံ-လဟုက မဟုတ်သော၊

ပဉ္စဝဂ္ဂကထာ

၁၂၉

ဂရုကံ-ဂရုကဖြစ်သော သံဃာဒိသေသံအာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊ တဉ္စ-ထိုအာပတ်သို့ လည်း၊ ပရိဘောဂပစ္စယာ-သုံးဆောင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အာပဇ္ဇတိ)၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-အဝဿုတယောကျ်ား၏လက်မှ ခါဒနိယဘောဇနိယကို ခံယူခြင်း၌ တိုက်တွန်းသော ဘိက္ခုနီဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။ [ဒုတိယဂါထာ၌ “စိန္တိတာ-အဝဿုတ ယောကျ်ား၏လက်မှ ရေ၊ ဒန်ပူကို ခံယူခြင်း၌ တိုက်တွန်းသော ဘိက္ခုနီဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ”ဟု လေးပါ။

(ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊) သာဝသေသံ-အကြွင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဂရုကံ-ဂရုကအာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊ (သော-သည်၊) အနာဒရိယံ-လေးစားခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ဆာဒေတိ-ဖုံးထား၏၊ န ဘိက္ခုနီ-ဘိက္ခုနီ လည်းမဟုတ်၊ (အထ-လျက်၊) ဝဇ္ဇစ-အဖြစ်သို့လည်း၊ (ဖုံးထားသည့်အတွက် အာပတ်ဟူသော အဖြစ်သို့လည်း၊) နော ဖုသေယျ-မထိရောက်ရာ၊ ဟေ၊ စိန္တိတာ-ဥက္ခိတ္တကရဟန်းဟူ၍ ကြံစည်အပ်ပြီ။ [တဿုဒ္ဓါန၌ “အသံဝါသော-အသံဝါသ ဂါထာ၊ အဝိသန္တိ-အဝိသန္တိယံ ဂါထာ”စသည် လေးပါ၊ ထင်ရှားပြီ။]

သေဒမောစနဂါထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-။

ပဉ္စဝဂ္ဂကထာ

၁။ ကမ္မဝဂ်။ ၄၈၂။ ကမ္မာနိ-တို့သည်၊ စတ္တာရိ-တို့တည်း၊ အပလောကန ကမ္မံ-အပလောကနကံကိုလည်းကောင်း၊ ဟေ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ-လည်းကောင်း တည်း၊ ဟေ၊ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဝတ္ထုတောဝါ-ဝတ္ထုကြောင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဟေ၊ ပရိသတောဝါ-ပရိသတ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိပဇ္ဇန္တိ- ပျက်ကုန်၏။

၄၈၃။ ကထံ-လျှင်၊ ဝတ္ထုတော-ကြောင့်၊ ဟေ၊ ဝိပုဇ္ဇန္တိ-န်သနည်း၊ သမ္ပုခါ ကရဏီယံ-မျက်မှောက်၌ ပြုထိုက်သော၊ ကမ္မံ-ကို၊ အသမ္ပုခါ-မျက်ကွယ်၌၊ ကရောတိ၊ ဝတ္ထုဝိပနံ-ပျက်စီးသော ဝတ္ထုရှိသော၊ အဓမ္မကမ္မံ-အဓမ္မကံတည်း၊ (ဝိနည်းတရားမှ ကင်းသောကံတည်း၊) ပဋိပုစ္ဆာ-မေမြန်း၍၊ ကရဏီယံ-ပြုထိုက် သော၊ ဟေ၊ ပဋိညာယ-ဝန်ခံခြင်းဖြင့်၊ ဟေ၊ အပ္ပဋိညာယ-ဝန်မခံခြင်းဖြင့်၊ ဟေ၊ သတိဝိနယာရဟဿ-သတိဝိနည်းကိုထိုက်သော ရဟန္တာအား၊ အမူဠဝိနယံ-ကို၊ ဒေတိ-အံ့၊ ဟေ၊ အနုပေါသထေ-ဥပုသ်နေ့မဟုတ်သော နေ့၌၊ ဟေ။

၄၈၄။ ဥတံကြောင့် ကံပျက်ပုံ။ ။ဝတ္ထု-ကို၊ န ပရာမသတိ-မသုံးသပ်၊ ဟေ၊ ပစ္စာဝါ-ကမ္မဝါစာ၏ နောက်၌မူလည်း၊ ဥတ္တိ-ကို၊ ထပေတိ-ထား၏၊ ဟေ၊ (၄၈၅)။ ကမ္မဝါစာကြောင့် ကံပျက်ပုံ၌ “သာဝနံ-ကမ္မဝါစာကို၊ ဟာပေတိ- ယုတ်လျော့စေ၏၊ အကာလေဝါ-ကမ္မဝါစာ၏ အခါမဟုတ်ရာ၌ မူလည်း၊ သာဝေတိ-ကမ္မဝါစာကို ကြားသိစေ၏၊ (ရွတ်ဆို၏)။

(၄၈၆)။ သိမ်ကြောင့် ကံပျက်ပုံ။ ။အတိရဒ္ဒကံ-အလွန်ငယ်သော၊ သိမ်-
 သိမ်ကို၊ သမ္ပန္နတိ-သမုတ်၏။ [အတိမဟတိ-အလွန်ကြီးသော၊ ခဏ္ဍနိမိတ္တာ-
 ကျိုးပြတ်သော နိမိတ်ရှိသော၊ ဆာယာနိမိတ္တာ-အရိပ်ဟူသော နိမိတ်ရှိသော၊
 အနိမိတ္တာ-(လုံးဝ)နိမိတ် မရှိသော။] ဗဟိသိမေ-သိမ်၏ အပြင်၌၊ (သိမ်သမုတ်
 မည့် နေရာ၏ ပြင်ဘက်၌၊) ဌတော-တည်သည်၊ (ဟုတွံ) သိမ် သမ္ပန္နတိ၊
 ယေ၊ ဇာတဿရေ-ဇာတဿရအိုင်၌၊ ယေ၊ သိမာယ-မိမိ၏သိမ်ဖြင့်၊ သိမ်-
 သူတစ်ပါး၏ သိမ်ကို၊ သမ္ပန္နတိ-ရောစပ်၏၊ ယေ၊ အဇ္ဈောတ္တရတိ-လွမ်းမိုး၏။

၄၈၇။ ပရိသတ်ကြောင့် ကံပျက်ပုံ။ ။စတုဝဂ္ဂကရဏေ-စတုဝဂ္ဂသံဃာသည်
 ပြုထိုက်သော၊ ကမ္မေ-၌၊ ယာဝတိကာ-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်
 သော၊ ဘိက္ခု-ပကတတ်ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မပတ္တာ-ကံအားလျှောက်ပတ်ကုန်၏၊
 တေ-တို့သည်၊ အနာဂတာ-မရောက်လာကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဆန္ဒာရဟာန-
 ဆန္ဒကို ထိုက်သောရဟန်းတို့၏၊ (ဆန္ဒပေးထိုက်သော ရဟန်းတို့၏၊) ဆန္ဒော-
 သည်၊ ဝါ-ကို၊ အနာဂေ-မဆောင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ သမ္ပုဇီဘူတာ-မျက်
 မှောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ပဋိက္ခောသန္တိ-တားမြစ်ကုန်၏၊ [ကြွင်း
 ဝါကျတို့၌ နည်းတူပေးပါ။]

၄၈၈။ ကမ္မပတ္တ၊ ဆန္ဒာရဟာအဖွဲ့၌ “စတုဝဂ္ဂကရဏေ-သော၊ ကမ္မေ-၌၊
 စတ္တာရေ-န်သော၊ ပကတတ္တာ-ပကတတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ကမ္မ
 ပတ္တာ-န်၏၊ [“ပကတ္တတ္တ”၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] အဝသေသာ-
 ၄ ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော၊ ပကတတ္တာ-ပကတတ်ရဟန်းတို့သည်၊ ဆန္ဒာရဟာ-
 န်၏၊ [မလာနိုင်၍ ဆန္ဒပေးလျှင် ကံ အထမြောက်၏-ဟူလို။] ယဿ-အကြင်
 ပုဂ္ဂိုလ်၏(အပေါ်၌) သံဃော ကမ္မံ ကရောတိ၊ သော-ထို ကံအပြုခံရသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နေဝ ကမ္မပတ္တာ-ကမ္မပတ္တလည်း မဟုတ်၊ နာပိ ဆန္ဒာရဟော-
 ဆန္ဒာရဟလည်း မဟုတ်၊ အပိစ-စင်စစ်ကား၊ ကမ္မာရဟော-ကံကို ထိုက်သူတည်း၊
 ယေ။ [ဤစကားအရ “ရဟန်းလောင်း၏ ကမ္မာရဟာဖြစ်ပုံကို သိပါ။]

၄၈၉။ ပဏ္ဍုက်စသူတို့က ကံ၏ ဝတ္ထုမဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ
 ဤဝါရကို မိန့်တော်မူသည်၊ အနက်လွယ်ပြီ။ (၄၉၅) အပလောကနကမ္မ-
 သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ ဌာနာနိ-ဌာနတို့သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်
 သနည်း၊ ယေ၊ (၄၉၆)။ အပလောကနကမ္မ-သည်၊ ကတမာနိ-အဘယ် မည်ကုန်
 သော၊ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ-နည်း၊ ဩသာရဏံ-(ဒဏ္ဍကမ္မနာသနနှင့် နှင်ထုတ်
 အပ်ပြီးသော သာမဏေစသူကို) သံဃာဘောင်သို့ သွင်းခြင်းသို့လည်းကောင်း၊
 ဝါ-သွင်းကြောင်းဌာနသို့လည်းကောင်း၊ နိဿာရဏံ-(ဒဏ္ဍကမ္မနာသနဖြင့်
 သာမဏေစသူကို) သံဃာမှ နှင်ထုတ်ခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှင်ထုတ်ကြောင်း
 ဌာနသို့လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍုကမ္မ-ရှင်လောင်းကို ဦးခေါင်းတုံးသူ၏ အဖြစ်ကို
 ပြခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-ပြုကြောင်း ဌာနသို့လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ-

မြတ်သော နိပ်ကွယ်ဆုံးမခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆုံးမကြောင်းဌာနသို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမ-ငါးစုမြောက်သော၊ ကမ္မလက္ခဏညောင်-ကံသာလျှင်ဖြစ်သော မှတ်သားအပ်သော အဝနိယကမ္မဌာနတည်း၊ [နောက်နောက်ကံတို့၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံ ပေးပါ။]

ဥတ္တိက၏ ၉ ဌာန။ ဩသာရဏ-ရဟန်းလောင်းကို သံဃာ့ဘောင်သို့ သွင်းခြင်း၊ ဝါ-သွင်းကြောင်းဌာန၊ [နောက်၌ ဤသို့ ၂ နည်းစီဆိုပါ။] နိဿာရဏ-ဓမ္မကထိကရဟန်းကို နှင်ထုတ်ခြင်း၊ ဥပေါသထ-ဥပုသ်ကံ၊ ပေ၊ သမ္မုတိ-ဥပသမ္ပဒါပေကွ အနုသာသကသမ္မုတိစသော သမ္မုတိ၊ ဒါန-နိဿဋ္ဌသင်္ကန်းစသည်ကို ပေးခြင်း၊ ပဋိဂ္ဂဟ-အာပတ်ကို ခံယူခြင်း၊ ပစ္စုက္ခမန-ပဝါရဏာကို အထက်သို့ ငင်ခြင်း၊ နဝမံ, ကမ္မလက္ခဏညောင်-ကံသာလျှင်ဖြစ်သော မှတ်သားအပ်သော (တိဏဝတ္ထာရကသမထ အရာဝယ်) သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဥတ္တိဌာန။

ဥတ္တိဒုတိယကံ၏ ၇ ဌာန။ ဩသာရဏ-ပတ္တာက္ကဋ္ဌန၏ အစွမ်းဖြင့် ဝမုလိစ္ဆဝီကို သွင်းခြင်း၊ နိဿာရဏ-ပတ္တာနိကုဋ္ဌန၏ အစွမ်းဖြင့် ဘမုလိစ္ဆဝီကို နှင်ထုတ်ခြင်း၊ သမ္မုတိ-သီမာသမ္မုတိစသော သမ္မုတိ၊ ဒါန-ကထိန်သင်္ကန်း, မတကသင်္ကန်းကို ပေးခြင်း၊ ဥဒ္ဓရဏ-ကထိန်နုတ်ခြင်း၊ ဒေသန-ကုဋိဝတ္ထုပိဟာရဝတ္ထုကို ညွှန်ပြခြင်း၊ သတ္တမံ-သော၊ ကမ္မလက္ခဏညောင်-ကံသာလျှင်ဖြစ်သော မှတ်သားအပ်သော (တိဏဝတ္ထာရကသမထ အရာ၌) ဧကတောပက္ခိကဒေသနာပြောကြောင်း ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဌာန။

ဥတ္တိတတုတ္တကံ၏ ၇ ဌာန။ ဩသာရဏ-တဇ္ဇနိယာဒိကမ္မ ပဋိပ္ပဿမ္ပန၏ အစွမ်းဖြင့် သံဃာ့ဘောင်သို့ သွင်းခြင်း၊ နိဿာရဏ-တဇ္ဇနိယကံ စသည်တို့ဖြင့် သံဃာမှနှင်ထုတ်ခြင်း၊ သမ္မုတိ-ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိ၊ ဒါန-ပရိဝါသံ, မာနတ် ပေးခြင်း၊ နိဂ္ဂဟ-မူလာယ ပဋိကဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် နိပ်ခြင်း၊ သမနဘာသန-သံဃဘောဒကရဟန်း စသူတို့ကို အဖန်ဖန်ပြောဆိုခြင်း၊ သတ္တမံ-သော၊ ကမ္မလက္ခဏညောင်-ကံသာလျှင် ဖြစ်သော မှတ်သားအပ်သော ဥပသမ္ပဒါကံ, အဗ္ဘာနကံဌာန။ (၄၉၇)။ စတုဝဂ္ဂကရဏစသော ဝါရကို ထပ်၍ဟောရခြင်း၏ အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။.....ပဌမော ကမ္မဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

၂။ အတ္ထဝသဝဂ်။ (၄၉၈) “သံဃသုဋ္ဌုတာယ”စသည်တို့ကို ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ပထမပါရာစိက၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ-နိဿော၊ ဝေရာနံ-ပါဏာတိပါတစသော ရန်တို့ကို၊ သံဝရာယ-စောင့်စည်းခြင်းငှာ၊ သမ္မရာယိကာနံ, ဝေရာနံ-ဆင်းရဲသော အကျိုးဟူသော ရန်တို့ကို၊ ပဋိယာတာယ-တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ ပေ၊ [“ဝဇ္ဇ-အပြစ် ၂ မျိုး”တူပြီ။] ဘယာနံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း, စွပ်စွဲခြင်းစသော ဘေးတို့ကို၊ ပေ၊ သမ္မရာယိကာနံ ဘယာနံ-ဆင်းရဲသောအကျိုးဟူသော ဘေးတို့ကို၊ ပေ၊

☰
☰

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ၊ အကုသလာနံ-ပဉ္စဝေရ၊ အကုသလကမ္မပထဟူသော အကုသိုလ်တို့ကို၊ [သမ္မရာယိက ရှေးနှင့် အနက်တူပြီ။] ခေ၊ ဂိဟိနံ-လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာစတို့ကို၊ အနုကမ္မာယ-သဒ္ဓါကိုစောင့်ရှောက်၊ ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ ပါပိစ္ဆာနံ-ယုတ်မာသော အလိုရှိသောရဟန်းတို့၏၊ ခေ၊ ပက္ခုပစ္ဆေဒါယ-အသင်းအပင်းကို ဖြတ်တောက်ခြင်းငှာ၊ ခေ၊.....အတ္တာဝသဝဋ္ဌေါ နိဋ္ဌိတော ဒုတိယော။

၃။ ပညတ္တဝဂ်။ ။အနက်အထူး မရှိပါ။

၄။ အပညတ္တ ပညတ္တဝဂ်။ (၅၀၀)။ အပညတ္တ-(ဤကမ္ဘာဝယ် ကကုသန္ဓစသော ဘုရားရှင်တို့မှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့) မပညတ်အပ်သော အရာ၌၊ ပညတ္တံ-မူလပညတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပညတ္တ-ပညတ်အပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်၌၊ အနုပညတ္တံ ဟောတိ၊ ခေ၊.....စတုတ္ထော အပညတ္တပညတ္တဝဋ္ဌေါ နိဋ္ဌိတော။

၅။ နဝသင်္ဂဟဝဂ်။ (၅၀၁)။ [သိက္ခာပုဒ်အားလုံးတို့ကို တစ်စုတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိမ်းယူပုံကို ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ “နဝသင်္ဂဟာ”စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] နဝသင်္ဂဟာ-၉ ပါးသော အပြားတို့ဖြင့် သိမ်းယူခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဝတ္ထုသင်္ဂဟော-ဝတ္ထုဖြင့် သိမ်းယူခြင်းလည်းကောင်း၊ ခေ၊ ဓန္ဓသင်္ဂဟော-အာပတ္တိက္ခန္ဓကဖြင့် သိမ်းယူခြင်းလည်းကောင်း၊ ခေ၊ သမထသင်္ဂဟော-လည်းကောင်းတည်း။

အဓိကရဏေ-သည်၊ သမုပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ ဥဘော-၂ ဦးကုန်သော၊ အတ္တပစ္စတ္တိကာ-သပိတ်စသော အကြောင်းကြောင့် ရန်သူဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သဓေ အာဂစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ ရောက်လာကုန်အံ့၊ (ဧဝံသန္ဓေသု-ဤသို့ ရောက်လာကုန်လသော်၊) ဥဘိန္နမ္ပိ-တို့အားလည်း၊ ဝတ္ထု-ကို၊ အာရောစာပေတဗ္ဗံ-ပြောစေထိုက်၏။ ခေ၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-တို့၏လည်း၊ ပဋိညာ-ဝန်ခံမှုကို၊ သောတဗ္ဗာ-နားထောင်ထိုက်၏၊ ခေ၊ သုတွာ-၍၊ ဥဘောပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဝတ္ထုဗ္ဗာ-မေးမြန်းပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ)၊ အမှောက်-တို့သည်၊ ဣမသ္မိံ အဓိကရဏေ-ကို၊ ဥပသမိတေ-ငြိမ်းစေအပ်သော်၊ ဥဘောပိ-၂ ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊ တုဋ္ဌာ-နှစ်သက်ကျေနပ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿထ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးမြန်းပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ ဥဘောပိ တုဋ္ဌာ၊ ဘဝိဿာမ-ပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သဓေ အာဟံသု-အကယ်၍ ပြောကုန်အံ့၊ (ဝန်ခံကုန်အံ့) (ဧဝံသန္ဓေသု) သံဃေန-သည်၊ တံ အဓိကရဏံ-ကို၊ သမ္ပုဋ္ဌိတဗ္ဗံ-လက်ခံထိုက်၏။

ပရိသာ-သည်၊ အလဇ္ဈဿန္တာ-များသော အလန္တီရှိသည်၊ သဓေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဗ္ဗာဟိကာယ-ဥဗ္ဗာဟိက ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ ဝုပသမေတဗ္ဗံ-ငြိမ်းစေထိုက်၏၊ ခေ၊ ဗာလုဿန္တာ-များသော ဗာလရှိသည်၊ သဓေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိနယဓရော-ကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗော-ရှာထိုက်၏၊ (တေန-ထိုဝိနည်းစိရ်ပုဂ္ဂိုလ်

သည်။ ပေ၊ ဝုပသမေတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။ [“ယေန ဓမ္မေန” စသည်ကို စောဒနာကဏ္ဍ၊ ပုဒ်ရေ(၃၆၃)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ပေ၊ မေထုနဓမ္မောတိ-မေထုနဓမ္မဟူသည်။ ဝတ္ထုစေဝ-ဝတ္ထုလည်းဟုတ်၏။ ဂေါတ္တဉ္စ-အနွယ်လည်း ဟုတ်၏။ ပါရာဇိကန္တိ-ပါရာဇိကဟူသည်လည်း၊ နာမဇ္ဇေဝ-အမည်လည်း ဟုတ်၏။ အာပတ္တိစ-အာပတ်လည်း ဟုတ်၏။ [ဤသိက္ခာပုဒ်ကုန်အောင် ပေးပါ။]

ပဉ္စမော နဝသင်္ဂဟဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

တဿုဒ္ဓါန။ ။အနက်ထင်ရှားပြီ၊ နောက်ဆုံးဂါထာ၌ စာအုပ်တို့ဝယ် “သမထာ သင်္ဂဟာစေဝ (သမထသင်္ဂဟ)”ဟု ပါဠိရှိ၏။ ထိုပါဠိအလို “အဓိကရဏေ သမုပ္ပန္နေ သစေ ဥဘော”စသော ပါဠိတော်အစဉ် ကျန်နေ၏။ ရွှေဥမင်နိဿယ၌ကား “သမထာ-သမထသင်္ဂဟ၊ စေ သမ္ပတ္တေ-အကယ်၍ ရောက်လသော်၊ (အာရောစာ ပေတဗ္ဗာ-ပြောစေအပ်၏)”ဟု အနက်ပေး၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုနိဿယလက်ထက် က ပါဠိတော်ဝယ် “သမထာ” စေ သမ္ပတ္တေဟု ပါဠိရှိဟန်တူ၏။ ထိုသို့ရှိသော် လည်း “အဓိကရဏေ သမုပ္ပန္နေ သစေ ဥဘော”စသော ပါဠိတော်အစဉ်၌ “စေ သမ္ပတ္တေ”ဟု မပါသောကြောင့် ထို ပါဠိတော်အစဉ်ကို မသိမ်းယူနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “သမထာ အဓိကရဏေ”ဟု သော်လည်းကောင်း၊ “သမထော စ သမုပ္ပန္နေ”ဟုသော်လည်းကောင်း ပါဠိရှိသင့်ကြောင်းကို သစ်ဆိမ့်နိဿယ၌ မှာထား ပါသည်။ [“သမထော-သမထသင်္ဂဟ၊ အဓိကရဏေ-အဓိကရဏေ သမုပ္ပန္နေ”ဟု သော် လည်းကောင်း၊ “သမထော စ-သမထသင်္ဂဟ၊ သမုပ္ပန္နေ-အဓိကရဏေ သမုပ္ပန္နေ”ဟု သော်လည်းကောင်း အနက်ဆိုပါ။]

ပရိဝါရ။ ။ဤပါဠိတော်၌ (၁) မဟာဝဂ်၊ (၂) ပညတ္တိဝဂ်၊ (၃) သင်္ဂဟဝဂ်ဟု အချုပ် အားဖြင့် သုံးဝဂ်ရှိ၏။ ထိုတွင် ဘိက္ခုဝိဘင်း ကတ္ထပညတ္တိဝါရမှစ၍ အတ္ထဝသ ပကရဏအဆုံး အထိ “မဟာဝဂ်”ဟု ခေါ်၏။ [အတ္ထဝသပကရဏအဆုံး တဿုဒ္ဓါန ဂါထာကို ထောက်ပါ။] ပညတ္တိဝဂ်၊ သင်္ဂဟဝဂ်တို့၏ အပိုင်းအခြားကိုကား ပါဠိတော်၌ မတွေ့ရ၊ သို့သော် ဝိမတိဋီကာ စာအုပ်များ၌ (ခေါင်းစည်းနှင့်နိဂုံးတို့ဝယ်) ပထမဂါထာသင်္ဂဏိကမှစ၍ ကထိနဘောဒ အဆုံး အထိ “ပညတ္တိဝဂ်”ဟု လည်းကောင်း၊ ဥပါလိပဉ္စကမှစ၍ နဝသင်္ဂဟဝဂ်အဆုံးအထိ “သင်္ဂဟ ဝဂ်”ဟု လည်းကောင်း၊ ခွဲထားပါသည်။

ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် မဟာဝဂ်၊ ပညတ္တိဝဂ်၊ သင်္ဂဟဝဂ်ဟူသော ကျယ်ဝန်းသော ဝဂ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော (ထက်ဝန်းကျင်များသော ဝါရရှိသောကြောင့်) “ပရိဝါရ” မည်သော ဝိနည်းတော်မြတ်၏ နိဿယအကျဉ်းသည် ပြည့်စုံပါပြီ။

ပရိဝါရပါဠိတော်နိဿယ ဖြီးပြီ။